Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2019

Bank of Cyprus Holdings

Περιεχόμενα **Σελίδα**

Διοικητικό Συμβούλιο και Εκτελεστική Διεύθυνση	1
Προβλέψεις και Αναφορές για το Μέλλον και Σημειώσεις	2
Έκθεση Συμβούλων της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company	3
Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις Συγκροτήματος Bank of Cyprus Holdings	58
Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή προς τα Μέλη της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company επί του Ελέγχου των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων και των Οικονομικών Καταστάσεων της Εταιρίας	330
Οικονομικές Καταστάσεις της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company	344
Ετήσια Έκθεση περί Εταιρικής Διακυβέρνησης	362
Επιπρόσθετες Γνωστοποιήσεις Κινδύνων και Διαχείρισης Κεφαλαίου	421
Όροι και επεξηγήσεις στις Γνωστοποιήσεις Εναλλακτικών Μέτρων Απόδοσης	444

Διοικητικό Συμβούλιο της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company	Ευστράτιος-Γεώργιος Αράπογλου (εκλέγηκε ως Πρόεδρος στις 14 Μαΐου 2019) ΠΡΟΕΔΡΟΣ Maksim Goldman ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Arne Berggren Lyn Grobler Dr. Michael Heger Πανίκος Νικολάου (διορίστηκε την 1 Σεπτεμβρίου 2019) Δρ. Χριστόδουλος Πατσαλίδης Ιωάννης Ζωγραφάκης Anat Bar-Gera Μαρία Φιλίππου Πόλα Χατζησωτηρίου
Εκτελεστική Επιτροπή	Πανίκος Νικολάου ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Δρ. Χριστόδουλος Πατσαλίδης ΠΡΩΤΟΣ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Δρ. Χάρης Πουαγκαρέ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Ελίζα Λειβαδιώτου ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Δημήτρης Δημητρίου ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ Γιώργος Τζιωρτζής ΑΣΚΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ Μιχάλης Αθανασίου ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΑΓΟΡΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Λούης Ποχάνης ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ Πανίκος Μουζούρης ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΧΡΕΩΝ Άννα Σωφρονίου ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Nicolas Scott Smith ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΛΥΣΕΩΝ ΑΠΟΜΟΧΛΕΥΣΗΣ
Γραμματέας	Κάτια Σάντη
Νομικοί Σύμβουλοι όσον αφορά θέματα της Ιρλανδικής νομοθεσίας	Arthur Cox
Νομικοί Σύμβουλοι όσον αφορά θέματα Αγγλικής και Αμερικάνικης νομοθεσίας	Sidley Austin LLP
Νομικοί Σύμβουλοι όσον αφορά θέματα της Κυπριακής νομοθεσίας	Χρυσαφίνης & Πολυβίου Δ.Ε.Π.Ε.
Ανεξάρτητοι Ελεγκτές	PricewaterhouseCoopers, One Spencer Dock, North Wall Quay, Δουβλίνο 1, Ιρλανδία, D01 X9R7
Εγγεγραμμένο Γραφείο	Earlsfort Terrace 10 Δουβλίνο 2 D02 T380 Ιρλανδία

Το παρόν έγγραφο περιέχει ορισμένες αναφορές για το μέλλον, οι οποίες συνήθως προσδιορίζονται με τη χρήση όρων όπως 'προσδοκά', 'θα πρέπει να είναι', 'θα είναι' και παρόμοιες εκφράσεις ή παραλλαγές τους ή την αρνητική μεταβολή τους, αλλά η απουσία τους δεν σημαίνει ότι η αναφορά δεν αναφέρεται στο μέλλον. Παραδείγματα αναφορών για το μέλλον περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται μόνο σε αυτά, δηλώσεις σχετικά με τις προθέσεις του Συγκροτήματος της Bank of Cyprus Holdings του (το Συγκρότημα), πεποιθήσεις ή τρέχουσες εκτιμήσεις και προβλέψεις αναφορικά με τα μελλοντικά λειτουργικά αποτελέσματα, της χρηματοοικονομικής κατάστασης, των αναμενόμενων χρεώσεων απομείωσης, τα επίπεδα των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος, της ρευστότητας, της επίδοσης, των προοπτικών, της αναμενόμενης ανάπτυξης, τις προβλέψεις, τις απομειώσεις, τις επιχειρηματικές στρατηγικές και τις ευκαιρίες του Συγκροτήματος. Από τη φύση τους, οι προβλέψεις και αναφορές για το μέλλον εμπεριέχουν κινδύνους και αβεβαιότητες επειδή σχετίζονται με γεγονότα και εξαρτώνται από περιστάσεις που θα συμβούν ή πιθανόν να συμβούν στο μέλλον. Παράγοντες οι οποίοι θα μπορούσαν να προκαλέσουν ουσιαστική διαφορά μεταξύ των πραγματικών εργασιών, της στρατηγικής ή/και των αποτελεσμάτων του Συγκροτήματος και των σχεδίων, των στόχων, των προσδοκιών, των εκτιμήσεων και των προθέσεων του Συγκροτήματος, οι οποίες εκφράστηκαν σε παρόμοιες δηλώσεις προβλέψεων και αναφορών για το μέλλον από το Συγκρότημα, περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται σε: γενικές οικονομικές και πολιτικές συνθήκες στην Κύπρο και σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), διακυμάνσεις των επιτοκίων και των συναλλαγματικών ισοτιμιών, νομοθετικές, δημοσιονομικές και κανονιστικές εξελίξεις και κινδύνους σχετικά με την τεχνολογία και πληροφορική, επιδικίες και άλλους λειτουργικούς κινδύνους. Σε περίπτωση που συμβεί κάποιος ή περισσότεροι από αυτούς ή άλλους παράγοντες, ή εάν οι υποκείμενες υποθέσεις αποδειχθούν λανθασμένες, τα πραγματικά αποτελέσματα ή τα γεγονότα ενδέχεται να διαφέρουν σημαντικά από εκείνα που αναμένονται όπως αντικατοπτρίζονται σε τέτοιες δηλώσεις προβλέψεων και αναφορών για το μέλλον. Οι δηλώσεις που αναφέρονται στο παρόν έγγραφο ισχύουν μόνο από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος εγγράφου. Εκτός εάν απαιτείται από οποιονδήποτε εφαρμοστέο νόμο ή κανονισμό, το Συγκρότημα αποποιείται ρητά οποιαδήποτε υποχρέωση ή δέσμευση να δημοσιοποιήσει τυχόν επικαιροποιήσεις ή αναθεωρήσεις αναφορικά με οποιεσδήποτε προβλέψεις που συμπεριλαμβάνονται στο παρόν έγγραφο, ώστε να αντικατοπτρίζει οποιαδήποτε αλλαγή στις προσδοκίες του Συγκροτήματος ή οποιαδήποτε αλλαγή γεγονότων ή συνθηκών ή περιστάσεων στις οποίες βασίζεται οποιαδήποτε δήλωση.

Μέτρα απόδοσης εκτός των μέτρων με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ)

Η διοίκηση της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company (η Εταιρία) πιστεύει ότι τα μέτρα απόδοσης εκτός των μέτρων με βάση τα ΔΠΧΑ που περιλαμβάνονται στο παρόν έγγραφο παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες στους αναγνώστες της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης καθώς επιτρέπουν στους αναγνώστες να προσδιορίσουν μια πιο σταθερή βάση για τη σύγκριση των αποδόσεων του Συγκροτήματος μεταξύ οικονομικών περιόδων και παρέχουν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τα στοιχεία των αποδόσεων τα οποία η διοίκηση είναι πιο άμεσα σε θέση να επηρεάσει ή έχουν σημασία για την αξιολόγηση του Συγκροτήματος. Επίσης, αντικατοπτρίζουν μια σημαντική πτυχή του τρόπου με τον οποίο ορίζονται οι επιχειρησιακοί στόχοι και παρακολουθείται η απόδοση από τη διοίκηση του Συγκροτήματος. Ωστόσο, οποιαδήποτε τέτοια μέτρα απόδοσης στο παρόν έγγραφο δεν αντικαθιστούν τα μέτρα με βάση τα ΔΠΧΑ και πρέπει να διαβάζονται σε συνάρτηση με αυτά των ΔΠΧΑ ως τα βασικά μέτρα για τη θέση στις 31 Δεκεμβρίου. Περαιτέρω πληροφορίες, συμφιλίωση με τις Ετήσιες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις και υπολογισμοί των μέτρων απόδοσης εκτός των μέτρων με βάση τα ΔΠΧΑ και τα άμεσα συγκρίσιμα μέτρα με βάση τα ΔΠΧΑ περιλαμβάνονται στο παρόν έγγραφο στη Σημείωση "Όροι και επεξηγήσεις στις Γνωστοποιήσεις Εναλλακτικών Μέτρων Απόδοσης' της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 στις σελίδες 444 μέχρι 455.

Η Ετήσια Οικονομική Έκθεση για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com (Σχέσεις Επενδυτών/Ετήσιες Εκθέσεις).

Το Διοικητικό Συμβούλιο υποβάλλει στους μετόχους της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company (η Εταιρία) την Έκθεση Συμβούλων και τις ελεγμένες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις (Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις) και Οικονομικές Καταστάσεις της Εταιρίας για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Η Ετήσια Οικονομική Έκθεση αφορά την Εταιρία και μαζί με τις θυγατρικές της, το Συγκρότημα, η οποία στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ήταν εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου (LSE) και στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ).

Δραστηριότητες

Η Εταιρία είναι η μητρική εταιρία του Συγκροτήματος και ο μοναδικός μέτοχος της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (BOC PCL). Οι κύριες δραστηριότητες της BOC PCL και των θυγατρικών της εταιριών περιλαμβάνουν την παροχή τραπεζικών, χρηματοοικονομικών, ασφαλιστικών υπηρεσιών και τη διαχείριση και πώληση ακινήτων που αποκτήθηκαν κυρίως ως ανταλλαγή χρεών.

Όλες οι εταιρίες και τα υποκαταστήματα του Συγκροτήματος παρατίθενται στη Σημείωση 52 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Το Συγκρότημα έχει ιδρύσει υποκαταστήματα στην Ελλάδα. Οι εξαγορές και πωλήσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια του έτους 2019 παρουσιάζονται στις Σημειώσεις 52, 53 και 54 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης

Σχολιασμός για την υποκείμενη βάση
Η χρηματοοικονομική πληροφόρηση που παρουσιάζεται πιο κάτω παρέχει μια ανασκόπηση των οικονομικών αποτελεσμάτων του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 στην 'υποκείμενη βάση' στην οποία η διοίκηση πιστεύει ότι παρουσιάζει καλύτερα την επιμέτρηση της απόδοσης και της θέσης του Συγκροτήματος. Οι συμφιλιώσεις περιλαμβάνονται στις πιο κάτω ενότητες και στους "Όροι και επεξηγήσεις στις Γνωστοποιήσεις Εναλλακτικών Μέτρων Απόδοσης' ώστε να καταστεί δυνατή η συγκρισιμότητα της υποκείμενης βάσης και της απαιτούμενης πληροφόρησης.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Τα κύρια οικονομικά στοιχεία για το 2019 παρουσιάζονται πιο κάτω:

Μη ελεγμένη Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων σε υποκείμενη βάση

€ εκατ.	**2019**[1,4]	2018[1,2,4](επανα-παρουσίαση)
Καθαρά έσοδα από τόκους	**344**	331
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	**150**	162
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών	**38**	67
Έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες μείον απαιτήσεις και προμήθειες	**58**	53
Καθαρά κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	**32**	18
Λοιπά έσοδα	**29**	26
Σύνολο εσόδων	**651**	657
Κόστος προσωπικού	**(220)**	(212)
Άλλα λειτουργικά έξοδα	**(165)**	(156)
Ειδικός φόρος επί των καταθέσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο και συνεισφορά στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (ΕΤΕ)	**(25)**	(25)
Σύνολο εξόδων	**(410)**	(393)
Λειτουργικά κέρδη	**241**	264
Πιστωτικές ζημιές δανείων	**(146)**	(135)
Απομειώσεις λοιπών χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	**(22)**	(20)
Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα	**(10)**	(23)
Σύνολο πιστωτικών ζημιών δανείων, απομειώσεων και προβλέψεων	**(178)**	(178)
Κέρδη πριν τη φορολογία και μη-επαναλαμβανόμενα στοιχεία	**63**	86
Φορολογία	**(3)**	3
Κέρδη που αναλογούν σε δικαιώματα μειοψηφίας	**(2)**	(1)
Κέρδη μετά τη φορολογία και πριν τα μη-επαναλαμβανόμενα στοιχεία (αναλογούντα στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας)	**58**	88
Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης – οργανικά	**(22)**	(42)
Κέρδη μετά τη φορολογία – οργανικά (αναλογούντα στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας)	**36**	46
Έξοδα αναδιάρθρωσης - Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης προσωπικού	**(81)**	-
Προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ[3]	**(92)**	(83)
(Ζημιά)/κέρδος από επαναμέτρηση επένδυσης σε συγγενή εταιρία κατά την ταξινόμησή της να κατέχεται προς πώληση (CNP) μετά το μερίδιο στα κέρδη από συγγενείς εταιρίες	**(21)**	9
Αναστροφή απομείωσης/(απομείωση) αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης και απομείωση άλλων εισπρακτέων σε σχέση με φορολογία	**88**	(79)
Κέρδη από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Ηνωμένο Βασίλειο)	**-**	3
Ζημιές μετά τη φορολογία (αναλογούντα στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας)	**(70)**	(104)

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Μη ελεγμένη Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων σε υποκείμενη βάση (συνέχεια)

Κύριοι Δείκτες Απόδοσης	**2019**[1]	2018[1,2]
Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο	**1.90%**	1.82%
Δείκτης κόστος προς έσοδα	**63%**	60%
Δείκτης κόστος προς έσοδα εξαιρουμένης της ειδικής εισφοράς της συνεισφοράς στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (ΕΤΕ) και άλλων εισφορών	**59%**	56%
Λειτουργικά κέρδη επί του μέσου όρου των περιουσιακών στοιχείων	**1.1%**	1.2%
Βασικές ζημιές κατά μετοχή που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας (€ σεντ)	**(15.75)**	(23.21)

[1]Τα έσοδα από τόκους, τα μη-επιτοκιακά έσοδα, το κόστος προσωπικού, άλλα λειτουργικά έξοδα και οι πιστωτικές ζημιές δανείων που σχετίζονται με την πώληση Helix παρουσιάζονται στις 'Προβλέψεις/καθαρή (ζημιά) κέρδος που σχετίζονται με την πώληση ΜΕΔ' στην υποκείμενη βάση, προκειμένου να διαχωριστεί η επίδραση αυτής της μη επαναλαμβανόμενης συναλλαγής.

[2]Έγιναν επαναταξινομήσεις σε συγκριτικές πληροφορίες για μη αναγνωρισμένους τόκους από προηγουμένως απομειωμένα δάνεια που έχουν εξυγιανθεί κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ύψους €33 εκατ. Αυτό επαναταξινομήθηκε από τα 'Καθαρά έσοδα από τόκους' στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' σύμφωνα με εισήγηση της ΕΔΔΠΧΑ που διεξήχθηκε τον Νοέμβριο 2018 (Παρουσίαση των μη αναγνωρισμένων τόκων μετά από εξυγίανση προηγουμένως απομειωμένου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου (ΔΠΧΑ 9)).

[3]Οι προβλέψεις/καθαρή (ζημιά) που σχετίζονται με τη πώληση ΜΕΔ, αναφέρονται στην καθαρή ζημιά από συναλλαγές που ολοκληρώθηκαν κατά το 2019, στις πιστωτικές ζημιές δανείων σε υπό εξέταση συναλλαγών στις 31 Δεκεμβρίου, καθώς και τα έξοδα αναδιάρθρωσης που σχετίζονται με αυτές τις συναλλαγές. Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στην ενότητα 'Ανάλυση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων/Ζημιές μετά τη φορολογία (αναλογούντα στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας).

[4]Η χρηματοοικονομική πληροφόρηση εξάγεται από τους δημοσιευμένους λογαριασμούς. Αυτή η πληροφόρηση θα πρέπει να διαβάζεται με την πληροφόρηση που περιλαμβάνεται στις συνημμένες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις.

Συγκρίνοντας τις γνωστοποιήσεις του προηγούμενου έτους, έγιναν οι ακόλουθες αλλαγές στην υποκείμενη βάση για το έτος που έληξε το 2018:

Project Helix (από τη μη ελεγμένη Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων, υποσημείωση 1)
Πραγματοποιήθηκαν επαναταξινομήσεις στις συγκριτικές πληροφορίες, έτσι ώστε τα στοιχεία που σχετίζονται με την πώληση NPE (Project Helix) να γνωστοποιούνται στα μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία στις 'Προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ' κάτω από την υποκείμενη βάση. Συγκεκριμένα, τα καθαρά έσοδα από τόκους ύψους €89 εκατ., τα καθαρά έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες ύψους €4 εκατ., το σύνολο εξόδων ύψους €26 εκατ. (περιλαμβανομένου το κόστος προσωπικού €5 εκατ., λειτουργικά έξοδα €2 εκατ. και έξοδα αναδιάρθρωσης €19 εκατ. καθώς και πιστωτικές ζημιές κινδύνου ύψους €150 εκατ., που αφορούν το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018, εμφανίζονται στα μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία στις 'Προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ' κάτω από την υποκείμενη βάση.

Οι επαναταξινομήσεις σε στοιχεία του τρέχοντος έτους για στοιχεία που σχετίζονται με την πώληση ΜΕΔ (Project Helix) γνωστοποιούνται με μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία, στις 'Προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ' υπό την υποκείμενη βάση. Αυτά παρουσιάζονται στην ενότητα 'Μη ελεγμένη συμφωνία των αποτελεσμάτων χρήσης για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 μεταξύ της αρχικής και της υποκείμενης βάσης'.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Μη ελεγμένη Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων σε υποκείμενη βάση (συνέχεια)

Διερμηνεία ΕΔΔΠΧΑ (από τη μη ελεγμένη Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων, υποσημείωση 2)
Επίσης, έγιναν επαναταξινομήσεις σε συγκριτικές πληροφορίες για μη αναγνωρισμένους τόκους από προηγουμένως απομειωμένα δάνεια που έχουν εξυγιανθεί κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ύψους €33 εκατ. Αυτό επαναταξινομήθηκε από τα 'Καθαρά έσοδα από τόκους' στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' σύμφωνα με εισήγηση της ΕΔΔΠΧΑ που διεξήχθηκε τον Νοέμβριο 2018 (Παρουσίαση των μη αναγνωρισμένων τόκων μετά από εξυγίανση προηγουμένως απομειωμένου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου (ΔΠΧΑ 9)).

Μη ελεγμένος Ενοποιημένος Ισολογισμός υποκείμενη βάση

€ εκατ.	**2019**[6]	2018 (αναπροσαρμοσμένα)[5,6]
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**5,060**	4,610
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**321**	473
Ομόλογα, κρατικά αξιόγραφα και μετοχές	**1,906**	1,515
Καθαρά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	**10,722**	10,922
Αποθέματα ακινήτων	**1,378**	1,427
Επενδύσεις σε ακίνητα	**136**	127
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**1,574**	1,531
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	**26**	1,470
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων	**21,123**	22,075
Καταθέσεις από τράπεζες	**533**	432
Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες	**-**	830
Συμφωνίες επαναγοράς	**168**	249
Καταθέσεις πελατών	**16,692**	16,844
Δανειακό κεφάλαιο	**272**	271
Λοιπές υποχρεώσεις	**1,169**	1,082
Σύνολο υποχρεώσεων	**18,834**	19,708
Ίδια κεφάλαια ιδιοκτητών της Εταιρίας	**2,040**	2,121
Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι (AT1)	**220**	220
Σύνολο κεφαλαίων εξαιρουμένων των δικαιωμάτων μειοψηφίας	**2,260**	2,341
Δικαιώματα μειοψηφίας	**29**	26
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	**2,289**	2,367
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων	**21,123**	22,075

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Μη ελεγμένος Ενοποιημένος Ισολογισμός υποκείμενη βάση (συνέχεια)

Κύρια Στοιχεία και Δείκτες Ισολογισμού	**2019**	**2018** αναπρο-σαρμοσμένα[3]	2018[4]
Μεικτά δάνεια (€ εκατ.)	**12,822**	**13,148**	15,900
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (€ εκατ.)	**2,096**	**2,254**	3,852
Καταθέσεις πελατών (€ εκατ.)	**16,692**	**16,844**	16,844
Δείκτης δανείων (μετά τις προβλέψεις) προς καταθέσεις	**64%**	**65%**	72%
Ποσοστό δανείων σε ΜΕΔ	**30%**	**36%**	47%
Δείκτης κάλυψης δανείων σε ΜΕΔ	**54%**	**47%**	52%
Δείκτης μόχλευσης	**10.0%**	**10.0%**	10.0%
Δείκτες Κεφαλαίου και σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία			
Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1)[1](με μεταβατικές διατάξεις αναφορικά με το ΔΠΧΑ 9)	**14.8%**	**15.4%**	11.9%[2]
Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας	**18.0%**	**18.3%**	14.9%
Σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία (€ εκατ.)	**12,890**	**14,016**	15,373

[1]Ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) χωρίς μεταβατικές διατάξεις στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συμπεριλαμβανομένης της πλήρους επίδρασης του ΔΠΧΑ 9) ανέρχεται σε 13.1%, σε σύγκριση με 10.1% και 13.5% αναπροσαρμοσμένος για την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση και το Helix στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

[2]Ο Δείκτης Μεταβατικών Κεφαλαίων Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) για την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ανήλθε σε 12.1%.

[3]Αναπροσαρμοσμένα για την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση και το Helix (βλ. Υποσημείωση 4) στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

[4]Πριν την ταξινόμηση των ακόλουθων χαρτοφυλακίων ως μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων που κατέχονται προς πώληση στις 31 Δεκεμβρίου 2018: Helix ύψους € 1,148 εκατ. (καθαρή λογιστική αξία) και Velocity 1 €6 εκατ. (καθαρή λογιστική αξία).

[5]Οι συγκριτικές πληροφορίες αναπροσαρμόστηκαν μετά την αλλαγή στην ταξινόμηση των αποθεμάτων των ακινήτων που εκμισθώνονται με λειτουργικές μισθώσεις ως επενδυτικά ακίνητα. Για λεπτομέρειες σχετικά με τις αναπροσαρμογές των συγκριτικών πληροφοριών, αναφερθείτε στη Σημείωση 2.38 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Οι αλλαγές δεν είχαν αντίκτυπο στα αποτελέσματα του έτους ή στα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος.

[6]Η χρηματοοικονομική πληροφόρηση εξάγεται από τους δημοσιευμένους λογαριασμούς. Αυτή η πληροφόρηση θα πρέπει να διαβάζεται με την πληροφόρηση που περιλαμβάνεται στις συνημμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Μη ελεγμένη συμφιλίωση της Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 μεταξύ της απαιτούμενης από τη νομοθεσία βάσης και της υποκείμενης βάσης

€ εκατ.	**Υποκείμενη βάση**	**Χαρτο-φυλάκιο Helix**	**Πώληση ΜΕΔ**	**Επένδυση σε συγγενή εταιρία**	**Φορο-λογικά θέματα**	**Άλλα**	**Βάση όπως απαιτείται από τη νομοθεσία**
Καθαρά έσοδα από τόκους	344	34	-	-	-	(12)	366
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	150	12	-	-	-	-	162
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών	38	-	-	-	-	7	45
Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες	58	-	-	-	-	-	58
Καθαρά κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	32	-	-	-	-	(4)	28
Λοιπά έσοδα	29	-	-	-	-	-	29
Σύνολο εσόδων	**651**	46	-	-	-	(9)	**688**
Σύνολο εξόδων	**(410)**	(36)	(15)	-	(19)	(113)	**(593)**
Λειτουργικό κέρδος	**241**	10	(15)	-	(19)	(122)	**95**
Πιστωτικές ζημιές δανείων	(146)	(16)	(71)	-	-	9	(224)
Απομειώσεις λοιπών χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	(22)	-	-	-	(8)	-	(30)
Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα	(10)	-	-	-	-	10	-
Επαναμέτρηση επένδυσης σε συγγενή εταιρία κατά την ταξινόμησή της ως να κατέχεται προς πώληση	-	-	-	(26)	-	-	(26)
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιρειών	-	-	-	5	-	-	5
Κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία και τα μη-επαναλαμβανόμενα στοιχεία	**63**	(6)	(86)	(21)	(27)	(103)	**(180)**
Φορολογία	(3)	-	-	-	115	-	112
Κέρδη που αναλογούν σε δικαιώματα μειοψηφίας	(2)	-	-	-	-	-	(2)
Κέρδη/(ζημιές) μετά τη φορολογία και πριν τα μη-επαναλαμβανόμενα στοιχεία (αναλογούντες στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας)	**58**	(6)	(86)	(21)	88	(103)	**(70)**
Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης-οργανικά	(22)	-	-	-	-	22	-
Κέρδη/(ζημιές) μετά τη φορολογία – οργανικά* (αναλογούντες στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας)	**36**	(6)	(86)	(21)	88	(81)	**(70)**
Έξοδα αναδιάρθρωσης - Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης προσωπικού	(81)	-	-	-	-	81	-
Προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ	(92)	6	86	-	-	-	-
Ζημιά από επαναμέτρηση επένδυσης σε συγγενή εταιρία κατά την ταξινόμησή της ως να κατέχεται προς πώληση (CNP) μετά το μερίδιο στα κέρδη από συγγενείς εταιρίες	(21)	-	-	21	-	-	-
Αναστροφή απομείωσης/(απομείωση) αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης (ΑΦΑ) και απομείωση άλλων εισπρακτέων σε σχέση με φορολογία	88	-	-	-	(88)	-	-
Ζημιές μετά τη φορολογία (αναλογούντες στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας)	**(70)**	-	-	-	-	-	**(70)**

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Μη ελεγμένη συμφιλίωση της Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 μεταξύ της απαιτούμενης από τη νομοθεσία βάσης και της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

*Κέρδη/(ζημιές) μετά τη φορολογία πριν τα έξοδα αναδιάρθρωσης που σχετίζονται με το Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης, τις προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ (περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην Ενότητα Ανάλυση Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων/Ζημιές μετά τη φορολογία που αναλογούν στους μετόχους της Εταιρίας), την καθαρή ζημιά από επαναμέτρηση επένδυσης σε συγγενή εταιρία κατά την ταξινόμησή της ως να κατέχεται προς πώληση (CNP) και την αναστροφή απομείωσης/(απομείωση) αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης και απομείωση άλλων εισπρακτέων σε σχέση με φορολογία.

Οι διαφορές επανακατηγοριοποίησης μεταξύ της υποκείμενης βάσης και της βάσης όπως απαιτείται από τη νομοθεσία αφορούν κυρίως την επίδραση από τα 'μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία' και παρατίθενται πιο κάτω:

Χαρτοφυλάκιο Helix

- Καθαρά έσοδα από τόκους ύψους €34 εκατ. και καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες ύψους €12 εκατ. που αφορούν την πώληση ΜΕΔ (Helix) παρουσιάζονται στην υποκείμενη βάση ως μέρος των μη επαναλαμβανόμενων στοιχείων στη 'Καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ'.
- Τα συνολικά έξοδα περιλαμβάνουν κόστος προσωπικού ύψους €6 εκατ., λειτουργικά έξοδα ύψους €20 εκατ. και έξοδα αναδιάρθρωσης ύψους €10 εκατ. που αφορούν την πώληση ΜΕΔ (Helix) και παρουσιάζονται στις 'Προβλέψεις/καθαρές ζημιές που σχετίζονται με την πώληση ΜΕΔ' στην υποκείμενη βάση.
- Καθαρές πιστωτικές ζημιές για δάνεια ύψους €16 εκατ. παρουσιάζονται στα μη-επαναλαμβανόμενα στοιχεία στις 'Προβλέψεις/καθαρές ζημιές που σχετίζονται με την πώληση ΜΕΔ στην υποκείμενη βάση'.

Πώληση ΜΕΔ

- Τα συνολικά έξοδα περιλαμβάνουν έξοδα αναδιάρθρωσης ύψους €15 εκατ. που κυρίως αφορούν την πώληση του χαρτοφυλακίου των ΜΕΔ και παρουσιάζονται στις 'Προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ' στην υποκείμενη βάση.
- Οι καθαρές πιστωτικές ζημιές δανείων ύψους €71 εκατ. μέσα στα πλαίσια του ΔΠΧΑ 9 καταγράφηκαν ως αποτέλεσμα διευκόλυνσης του ισολογισμού που μειώνει τον κίνδυνο μέσω περαιτέρω μελλοντικών πωλήσεων NPE και γνωστοποιούνται ως μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία εντός της 'Καθαρής ζημιάς που σχετίζεται με τις πωλήσεις ΜΕΔ' κάτω από την υποκείμενη βάση.

Επένδυση σε συγγενή εταιρεία που κατέχεται προς πώληση

- Η ζημιά από επαναμέτρηση της επένδυσης σε συγγενή εταιρία κατά την ταξινόμηση ως να κατέχεται προς πώληση (CNP) περιλαμβανομένου και του μεριδίου στα κέρδη συγγενών εταιριών ύψους €21 εκατ. αποτελείται από το μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών ύψους €5 εκατ., το οποίο παρουσιάζεται ως μέρος του 'Μεριδίου στα κέρδη συγγενών εταιριών' στη βάση όπως απαιτείται από τη νομοθεσία και από τη ζημιά επαναμέτρησης ύψους €26 εκατ., το οποίο κατηγοριοποιήθηκε ως 'Επαναμέτρηση επένδυσης σε συγγενή εταιρία που κατέχεται προς πώληση' στη βάση όπως απαιτείται από τη νομοθεσία.

Φορολογικά θέματα

- Αναστροφή της απομείωσης της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης ύψους €115 εκατ. που περιλαμβάνεται στη 'Φορολογία' στη βάση όπως απαιτείται από τη νομοθεσία, κατηγοριοποιείται ως μη-επαναλαμβανόμενο στοιχείο και παρουσιάζεται ως μέρος της 'Αναστροφής απομείωσης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης (ΑΦΑ) και απομείωση άλλων εισπρακτέων σε σχέση με φορολογία' στην υποκείμενη βάση. Παρομοίως, εισπράττεται υπό μορφή εγγυήσεως τέλος σχετικά με την αναθεωρημένη νομοθεσία φορολογίας εισοδήματος €19 εκατ., η οποία έχει γνωστοποιηθεί στην 'Αναστροφή απομείωσης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης και απομείωση εισπρακτέων σε σχέση με τη φορολογία' σύμφωνα με την απαιτούμενη από την νομοθεσία βάση και γνωστοποιείται στην 'Ειδική εισφορά επί των καταθέσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο και συνεισφορά στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης και άλλες εισφορές' της απαιτούμενης από τη νομοθεσία βάσης.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Μη ελεγμένη συμφιλίωση της Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 μεταξύ της απαιτούμενης από τη νομοθεσία βάσης και της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

- Απομείωση άλλων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ύψους €8 εκατ. που περιλαμβάνεται στις 'Πιστωτικές ζημιές άλλων χρηματοοικονομικών μέσων' στη βάση όπως απαιτείται από την νομοθεσία αφορά την απομείωση εισπρακτέων σε σχέση με φορολογία στην Ελλάδα και κατηγοριοποιείται ως μη-επαναλαμβανόμενο στοιχείο και παρουσιάζεται ως μέρος της Αναστροφής απομείωσης των ΑΦΑ και απομείωσης άλλων εισπρακτέων σε σχέση με φορολογία' στην υποκείμενη βάση.

Άλλες επαναταξινομήσεις

- Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης ύψους περίπου €22 εκατ. τα οποία περιλαμβάνονται στα "Άλλα λειτουργικά έξοδα' στη βάση όπως απαιτείται από τη νομοθεσία, παρουσιάζονται ξεχωριστά στην υποκείμενη βάση αφού αφορούν μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία.
- Αναστροφή προβλέψεων για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα ζητήματα ύψους €10 εκατ. τα οποία περιλαμβάνονται στα "Άλλα λειτουργικά έξοδα' στην βάση όπως απαιτείται από τη νομοθεσία, παρουσιάζονται ξεχωριστά στην υποκείμενη βάση, αφού αφορούν κυρίως περιπτώσεις που προήλθαν από μη συνήθεις δραστηριότητες του Συγκροτήματος.
- Τα έξοδα αναδιάρθρωσης αφορούν το Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης προσωπικού ύψους €81 εκατ. που περιλαμβάνονται στο 'Κόστος προσωπικού' στην απαιτούμενη από τη νομοθεσία βάση, παρουσιάζονται στην υποκείμενη βάση αφού αντιπροσωπεύουν μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία.
- Τα καθαρά κέρδη από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ύψους €3 εκατ. περιλαμβάνονται στις 'Πιστωτικές ζημιές δανείων' στην υποκείμενη βάση, ενώ στην απαιτούμενη από την νομοθεσία βάση περιλαμβάνονται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιρειών. Η ταξινόμησή τους στην υποκείμενη βάση συνάδει με τις καθαρές ζημιές των δανείων και απαιτήσεων σε αποσβεσμένο κόστος.
- Το κέρδος από την πώληση θυγατρικών ύψος περίπου €4 εκατ. περιλαμβάνεται στα 'Καθαρά κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και από πώληση αποθεμάτων ακινήτων στην υποκείμενη βάση', ενώ στην απαιτούμενη από τη νομοθεσία βάση περιλαμβάνεται στα 'Καθαρά κέρδη από χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιρειών', αφού θεωρείται ως ένα είδος.
- Το κέρδος από την πώληση θυγατρικών ύψος περίπου €4 εκατ. περιλαμβάνεται στα 'Καθαρά κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και από πώληση αποθεμάτων ακινήτων στην υποκείμενη βάση', ενώ στην απαιτούμενη από τη νομοθεσία βάση περιλαμβάνεται στα 'Καθαρά κέρδη από χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιρειών', αφού θεωρείται ως ένα είδος.
- Ποσό ύψους €12 εκατ., το οποίο αφορά μη επαναλαμβανόμενη χρέωση, συμπεριλαμβάνεται στα 'Καθαρά έσοδα από τόκους' στην απαιτούμενη από τη νομοθεσία βάση δεδομένου ότι ήταν μη επαναλαμβανόμενο στοιχείο που σχετίζεται με μία αλλαγή στη μέθοδο απόσβεσης της αμοιβής διευθέτησης.

Ανάλυση Ισολογισμού

Κεφαλαιακή Βάση

Το σύνολο κεφαλαίων (εξαιρουμένων των δικαιωμάτων μειοψηφίας) ανήλθε σε €2,260 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019, σε σύγκριση με €2,341 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Τα ίδια κεφάλαια ιδιοκτητών της Εταιρίας διαμορφώθηκαν σε €2,040 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019 σε σύγκριση με €2,121 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Κεφαλαιακή Βάση (συνέχεια)

Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις αναφορικά με το ΔΠΧΑ 9 ανήλθε σε 14.8% στις 31 Δεκεμβρίου 2019 σε σύγκριση με 11.9% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (αναπροσαρμοσμένος για αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (ΑΦΑ) οι οποίες τέθηκαν πλήρως σε εφαρμογή από 1 Ιανουαρίου 2019). Κατά το 2019, ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) επηρεάστηκε θετικά κυρίως από τη μείωση των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων και την ολοκλήρωση της πώλησης της επένδυσης στη CNP, και επηρεάστηκε αρνητικά κυρίως από το μη επαναλαμβανόμενο κόστος ύψους €81 εκατ. για την ολοκλήρωση του σχεδίου εθελούσιας αποχώρησης προσωπικού (ΣΕΑ) και των επιπρόσθετων πιστωτικών ζημιών δανείων στο πλαίσιο του ΔΠΧΑ 9 ύψους €75 εκατ., ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης μείωσης του κινδύνου στον ισολογισμό μέσω περαιτέρω πωλήσεων μη εξυπηρετούμενων δανείων στο μέλλον.

Το Συγκρότημα επέλεξε να εφαρμόσει τις μεταβατικές ρυθμίσεις της ΕΕ για σκοπούς των εποπτικών κεφαλαιακών απαιτήσεων (Κανονισμός ΕΕ 2017/2395), όπου η επίδραση των απομειώσεων στους δείκτες κεφαλαίου από την αρχική εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 θα απορροφηθεί σταδιακά. Το ποσό που θα προστίθεται κάθε έτος θα είναι μειωμένο με βάση ένα συντελεστή στάθμισης μέχρι να επέλθει η πλήρης απορρόφηση της επίπτωσης από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 στο τέλος της πενταετίας. Η στα κεφάλαια για το 2018 ήταν 5% της επίδρασης της απομείωσης από την αρχική εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, αυξανόμενη σε 15% (συσσωρευτικά) για το 2019 και σε 30% (συσσωρευτικά) για το 2020. Την 1 Ιανουαρίου 2020, ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις αναφορικά με το ΔΠΧΑ 9 ανήλθε σε 14.5%, κυρίως λόγω της σταδιακής εφαρμογής των μεταβατικών διατάξεων για το ΔΠΧΑ 9.

Ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) χωρίς μεταβατικές διατάξεις ανήλθε σε 13.1% στις 31 Δεκεμβρίου 2019 σε σύγκριση με 10.1% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (και 13.5% αναπροσαρμοσμένος για το ΑΦΠ και Helix). Με μεταβατικές διατάξεις και με βάση τις διατάξεις μετά την ολοκλήρωση της μεταβατικής πενταετούς περιόδου, η επίδραση του ΔΠΧΑ 9 αναμένεται να είναι διαχειρίσιμη και εντός των κεφαλαιακών σχεδιασμών του Συγκροτήματος.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας ανήλθε σε 18.0%, σε σύγκριση με 14.9% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (και 18.3% αναπροσαρμοσμένος για ΑΦΠ και Helix). Την 1 Ιανουαρίου 2020, ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας ανήλθε σε 17.7%, κυρίως λόγω της σταδιακής εφαρμογής των μεταβατικών διατάξεων για το ΔΠΧΑ 9.

Οι κεφαλαιακοί δείκτες του Συγκροτήματος υπερβαίνουν τις ελάχιστες απαιτήσεις Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) ύψους 10.5% (ο οποίος αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 4.5%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% και του Αποθεματικού Ασφαλείας των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII) ύψους 0.5%) και τον ελάχιστο απαιτούμενο Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας ύψους 14.0%, ο οποίος αποτελείται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 8.0% (από το οποίο μέχρι 1.5% μπορεί να καλυφθεί με Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 και μέχρι 2.0% με Δευτεροβάθμια Κεφάλαια), τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0% (υπό μορφή Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1)), καθώς και Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% και Αποθεματικού Ασφαλείας των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII) ύψους 0.5%. Η ΕΚΤ έχει παράσχει επίσης μη δημόσια καθοδήγηση για πρόσθετα αποθέματα του δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με βάση τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ. Οι συμπληρωματικές κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον Πυλώνα ΙΙ απορρέουν από τη Διαδικασία Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ), η οποία γίνεται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και κατ' επέκταση υπόκειται σε αλλαγές με την πάροδο του χρόνου.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Μακροπροληπτικής Εποπτείας των Ιδρυμάτων Νόμου του 2015, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) είναι η αρμόδια αρχή για τον προσδιορισμό των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SIIs) και για τον καθορισμό του επιπρόσθετου κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας (O-SII) γι' αυτές τις συστημικά σημαντικές τράπεζες. Το Συγκρότημα έχει προσδιοριστεί ως O-SII και η ΚΤΚ έχει καθορίσει το επιπρόσθετο κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας για το Συγκρότημα στο 2%, το οποίο έχει τεθεί σε εφαρμογή σταδιακά από την 1 Ιανουαρίου 2019 στο 0.5% και θα αυξάνεται σταδιακά κατά 0.5% κάθε χρόνο μέχρι την πλήρη εφαρμογή του (2.0%) την 1 Ιανουαρίου 2022.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Κεφαλαιακή Βάση (συνέχεια)

Με την ολοκλήρωση της ετήσιας ΔΕΕΑ που πραγματοποιήθηκε από την ΕΚΤ το 2019, και με βάση την τελική απόφαση ΔΕΕΑ που λήφθηκε τον Δεκέμβριο 2019, ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) του Συγκροτήματος και ο αντίστοιχος Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας παραμένουν αμετάβλητοι, εξαιρουμένης της σταδιακής αύξησης του Αποθεματικού Ασφαλείας των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII). Η απαίτηση για τον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος θα ανέλθει σε 11.0% και αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 4.5%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% (που τέθηκε σε πλήρη εφαρμογή την 1 Ιανουαρίου 2019) και το Αποθεματικό Ασφαλείας των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII) ύψους 1.0%. Η απαίτηση για τον Συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας του Συγκροτήματος θα ανέλθει σε 14.5% και αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 8.0%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% και το Αποθεματικό Ασφαλείας των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII) ύψους 1.0%. Η τελική απόφαση ΔΕΕΑ είναι σε ισχύ από τον Ιανουάριο 2020.

Οι πρόσφατες εξελίξεις στα εποπτικά κεφάλαια της εξάπλωσης του ιού COVID-19, παρατίθενται πιο κάτω

Με βάση τις τελικές κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) για τη ΔΕΕΑ και των εποπτικών ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και τη μεθοδολογία 2018 της ΔΕΕΑ του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού ('SSM'), τα ίδια κεφάλαια που κατέχονται για σκοπούς πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων του Πυλώνα ΙΙ, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ικανοποίηση οποιωνδήποτε άλλων κεφαλαιακών απαιτήσεων (απαιτήσεις του Πυλώνα Ι, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ή την απαίτηση του συνδυασμένου αποθέματος ασφαλείας), κι ως εκ τούτου δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν δύο φορές. Σε συνέχεια της ετήσιας ΔΕΕΑ που πραγματοποιήθηκε από την ΕΚΤ το 2019 και βάσει της τελικής απόφασης της ΕΚΤ που λήφθηκε τον Δεκέμβριο 2019, οι νέες διατάξεις τέθηκαν σε εφαρμογή από τον Ιανουάριο 2020.

Οι κεφαλαιακοί δείκτες του Συγκροτήματος παραμένουν πάνω από τις απαιτήσεις ΔΕΕΑ.

Βάσει των αποφάσεων της ΔΕΕΑ των προηγούμενων χρόνων, η Εταιρία και η BOC PCL υπόκεινται σε απαγόρευση διανομής μερισμάτων, από τις εποπτικές αρχές, και ως εκ τούτου κατά τη διάρκεια των ετών 2019 και 2018 δεν προτάθηκε και δεν πληρώθηκε μέρισμα στους μετόχους. Σε συνέχεια της απόφασης της ΔΕΕΑ για το 2019, η Εταιρία και η BOC PCL εξακολουθούν να υπόκεινται σε απαγόρευση διανομής μερισμάτων μετοχών στους μετόχους. Αυτή η απαγόρευση δεν ισχύει εάν η διανομή γίνει μέσω της έκδοσης νέων συνήθων μετοχών προς τους μετόχους, οι οποίες είναι αποδεκτές ως Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1. Η απαγόρευση δεν ισχύει για την πληρωμή κουπονιών για τα Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1 που εκδόθηκαν από την Εταιρία ή την BOC PCL.

Μείωση αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο

BOC PCL
Η BOC PCL θα προχωρήσει (υπόκειται σε έγκριση κυρίως από την ΕΚΤ και το Δικαστήριο της Κύπρου) σε διαδικασία μείωσης κεφαλαίου, η οποία θα έχει ως αποτέλεσμα την επαναταξινόμηση περίπου €619 εκατ. του αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο της BOC PCL ως διανεμητέα αποθεματικά, τα οποία θα είναι διαθέσιμα για διανομή στους μετόχους της BOC PCL ,με τα καθαρά διανεμητέα αποθεματικά της BOC PCL να ανέρχονται σε περίπου €800 εκατ. σε αναπροσαρμοσμένη βάση (31 Δεκεμβρίου 2019). Η μείωση κεφαλαίου δεν θα έχει καμία επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια ή στα ίδια κεφάλαια της BOC PCL ή του Συγκροτήματος.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Κεφαλαιακή Βάση (συνέχεια)

Εταιρία
Η Εταιρία θα προχωρήσει (υπόκειται σε έγκριση από τους μετόχους, την ΕΚΤ και το Ανώτατο Δικαστήριο της Ιρλανδίας) σε διαδικασία μείωσης κεφαλαίου, η οποία θα έχει ως αποτέλεσμα την επαναταξινόμηση €700 εκατ. του αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο της Εταιρείας ως διανεμητέα αποθεματικά. Αυτό θα αυξήσει τα διανεμητέα αποθεματικά της Εταιρίας σε περίπου €1 δις σε αναπροσαρμοσμένη βάση (31 Δεκεμβρίου 2019). Η μείωση κεφαλαίου έχει προταθεί ως ειδικό ψήφισμα για έγκριση από τους μετόχους στην Ετήσια Γενική Συνέλευση της Εταιρίας που έχει προγραμματιστεί στις 26 Μαΐου 2020. Η μείωση κεφαλαίου δεν θα έχει καμία επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια ή στα ίδια κεφάλαια της Εταιρίας, της BOC PCL ή του Συγκροτήματος.

Τα διανεμητέα αποθεματικά παρέχουν τη βάση για τον υπολογισμό των διανεμητέων στοιχείων σύμφωνα με τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) που προνοεί ότι τα κουπόνια Χρεογράφων Πρόσθετων Κεφαλαίων Κατηγορίας 1 μπορούν να πληρωθούν μόνο από τα διανεμητέα στοιχεία.

Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1

Τον Δεκέμβριο 2018, η Εταιρία προχώρησε με την έκδοση €220 εκατ. Χρεογράφων Πρόσθετων Κεφαλαίων Κατηγορίας 1. Τα Χρεόγραφα Πρόσθετων Κεφαλαίων Κατηγορίας 1 δεν είναι εξασφαλισμένα και αποτελούν υποχρέωση μειωμένης εξασφάλισης της Εταιρίας. Το επιτόκιο ανέρχεται σε 12.50% και είναι πληρωτέο κατά τη διακριτική ευχέρεια της Εταιρίας σε εξαμηνιαία βάση. Οι πληρωμές κουπονιού στους κατόχους Χρεογράφων Πρόσθετων Κεφαλαίων Κατηγορίας 1 πραγματοποιήθηκαν τον Ιούνιο και τον Δεκέμβριο 2019 και έχουν αναγνωριστεί στα αδιανέμητα κέρδη.

Νομοθετικές μεταρρυθμίσεις για τη μετατροπή των ΑΦΑ σε ΑΦΠ

Νομοθετικές μεταρρυθμίσεις που επιτρέπουν τη μετατροπή ορισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (ΑΦΑ) σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις (ΑΦΠ) υιοθετήθηκαν από τη Βουλή την 1 Μαρτίου 2019 και δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 15 Μαρτίου 2019. Οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις αφορούν τη χρήση φορολογικών ζημιών που μεταφέρθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα στην BOC PCL τον Μάρτιο 2013. Η εισαγωγή του CRD IV τον Ιανουάριο 2014 και η σταδιακή εφαρμογή του οδήγησαν σε πιο υψηλές απαιτήσεις κεφαλαίου από την BOC PCL για αυτές τις ΑΦΑ. Οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις είχαν ως αποτέλεσμα βελτιωμένο χειρισμό των ΑΦΑ ως προς τα εποπτικά κεφάλαια, σύμφωνα με τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (ΕΕ) (575/2013) (CRR), ύψους περίπου €285 εκατ. ή αύξηση του δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) κατά περίπου 190 μ.β.

Το Συγκρότημα κατανοεί ότι, η Κυπριακή Κυβέρνηση, ως απάντηση στις ανησυχίες που ηγέρθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με παροχή κρατικής ενίσχυσης η οποία προέκυψε από τον τρόπο χειρισμού αυτών των φορολογικών ζημιών, εξετάζει το ενδεχόμενο υιοθέτησης τροποποιήσεων στον Νόμο, ενδεχομένως περιλαμβανομένων απαιτήσεων για πρόσθετο ετήσιο τέλος πέραν του 1.5% ετήσιου τέλους εγγύησης που έχει ήδη αναγνωριστεί, για να διατηρηθεί η μετατροπή αυτών των ΑΦΑ σε φορολογικές πιστώσεις. Εν αναμονή αυτών των τροποποιήσεων, το Συγκρότημα κατέγραψε επιπλέον ποσό ύψους €13 εκ. ως εκτιμώμενο πρόσθετο τέλος (για τα έτη 2018 και 2019), αυξάνοντας το συνολικό ποσό εγγύησης που αναγνωρίστηκε για το έτος 2019 σε €19 εκατ.

Project Helix

Τον Ιούνιο 2019, ολοκληρώθηκε το Project Helix, με καθαρή θετική επίδραση ύψους περίπου 140 μ.β. στον Δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) και στον Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας, κυρίως λόγω της αποδέσμευσης σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων. Το Project Helix είχε συνολικά καθαρή θετική επίδραση ύψους περίπου 60 μ.β. στους κεφαλαιακούς δείκτες του Συγκροτήματος.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Κεφαλαιακή Βάση (συνέχεια)

Συμφωνία για την πώληση της επένδυσης στη CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd

Τον Οκτώβριο 2019, ολοκληρώθηκε η πώληση της επένδυσης του Συγκροτήματος στη συγγενή εταιρία CNP Cyprus Insurance Holdings Limited ('CNP') με θετική επίδραση περίπου 30 μ.β. στον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) και στον Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας του Συγκροτήματος, κυρίως ως αποτέλεσμα αποδέσμευσης σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων. Το ποσοστό συμμετοχής στη CNP είχε αποκτηθεί ως μέρος της εξαγοράς ορισμένων εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας το 2013 και πωλήθηκε στη CNP Assurances S.A. με τίμημα πώλησης ύψους €97.5 εκατ. πληρωτέο σε μετρητά.

Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης Προσωπικού

Τον Οκτώβριο 2019, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε το σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης προσωπικού, με συνολικό κόστος €81 εκατ., και αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά το τέταρτο τρίμηνο 2019, με αρνητική επίδραση ύψους περίπου 60 μ.β. στον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) και στον Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας του Συγκροτήματος.

Περαιτέρω πωλήσεις ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) στο μέλλον

Παρά τη μεταβλητότητα στις αγορές ως αποτέλεσμα της πανδημίας του ιού COVID-19, το Συγκρότημα συνεχίζει να εργάζεται με τους συμβούλους του για την πώληση χαρτοφυλακίου ΜΕΔ στο μέλλον. Λόγω των συνθηκών αγοράς και λειτουργίας που επικρατούν, η διαδικασία δύναται να διαρκέσει περισσότερο από ότι αρχικά αναμενόταν. Στο πλαίσιο του ΔΠΧΑ 9, η BOC PCL αναγνώρισε επιπρόσθετες πιστωτικές ζημιές δανείων, ύψους €75 εκατ. κατά το τέταρτο τρίμηνο 2019, με αρνητική επίδραση στους δείκτες κεφαλαίου ύψους 46 μ.β, ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης μείωσης του κινδύνου στον ισολογισμό, μέσω περαιτέρω πωλήσεων ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) στο μέλλον. Με την ολοκλήρωση πώλησης ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ), οι κεφαλαιακοί δείκτες του Συγκροτήματος θα επωφεληθούν από την μείωση σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων, μετά από έγκριση από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές.

Επιπτώσεις στα κεφάλαια από την εξάπλωση του ιού COVID-19

Το Συγκρότημα παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και τις επιπτώσεις στην παγκόσμια και κυπριακή οικονομία από την επίδραση του ιού COVID-19. Η ΕΚΤ έχει ανακοινώσει πακέτο θετικών μέτρων τα οποία αναμένεται να στηρίξουν την κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος για διασφάλιση ευνοϊκών συνθηκών χρηματοδότησης της οικονομίας, για μετριασμό των επιπτώσεων της κρίσης. Συγκεκριμένα, τα μέτρα αυξάνουν τα αποθέματα κεφαλαίων της BOC PCL, τα οποία είναι διαθέσιμα για απορρόφηση πιθανών μελλοντικών ζημιών που ενδέχεται να προκύψουν από την κρίση. Επιπρόσθετα, η πρόωρη υιοθέτηση της Οδηγίας Κεφαλαιακών Απαιτήσεων V (CRD V) για τη σύνθεση των απαιτήσεων του Πυλώνα ΙΙ παρέχουν ευελιξία σχετικά με τη συμμόρφωση του Συγκροτήματος με τις ελάχιστες απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ.

Τα μέτρα χαλάρωσης της ΕΚΤ για την εξάπλωση του ιού COVID-19, αναφορικά με τα κεφάλαια, αυξάνουν το απόθεμα ασφαλείας του δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) του Συγκροτήματος κατά 131 μ.β., ως αποτέλεσμα της πρόωρης εφαρμογής των νέων κανονισμών της σύνθεσης των απαιτήσεων του Πυλώνα ΙΙ (οι οποίοι είχαν αρχικά προγραμματιστεί να τεθούν σε ισχύ τον Ιανουάριο 2021), που επιτρέπουν στις τράπεζες να χρησιμοποιούν Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (AT1) και Δευτεροβάθμια Κεφάλαια (Tier 2) για κάλυψη των απαιτήσεων του Πυλώνα ΙΙ και όχι αποκλειστικά Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1. Η συνολική κεφαλαιακή απαίτηση ΔΕΕΑ παραμένει αμετάβλητη. Επιπρόσθετα, η ΕΚΤ επιτρέπει στις τράπεζες να λειτουργούν προσωρινά κάτω από το επίπεδο της δημόσιας καθοδήγησης για πρόσθετα αποθέματα του δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με βάση τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ (Pillar II Guidance), του Αποθεματικού Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) και του Αντικυκλικού Αποθεματικού Ασφαλείας. Σημειώνεται ότι το Αντικυκλικό Αποθεματικό Ασφαλείας για τις κυπριακές τράπεζες ανέρχεται σε 0%.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Κεφαλαιακή Βάση (συνέχεια)

Επιπλέον, τον Απρίλιο 2020, η ΚΤΚ αποφάσισε την καθυστέρηση της σταδιακής εισαγωγής του Αποθεματικού Ασφαλείας (O-SII) την 1 Ιανουαρίου 2021 (0.5% για τη BOC PCL), κατά 12 μήνες. Ως εκ τούτου, η εισαγωγή του Αποθεματικού Ασφαλείας O-SII χωρίς μεταβατικές διατάξεις μετατίθεται την 1 Ιανουαρίου 2023, αντί την 1 Ιανουαρίου 2022, όπως είχε αρχικά ορισθεί.

Μετά την εξάπλωση του COVID-19 και την επακόλουθη αστάθεια της αγοράς και του οικονομικού περιβάλλοντος, το αποθεματικό εύλογης αξίας του χαρτοφυλακίου που κατέχεται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων του Συγκροτήματος, μειώθηκε κατά €39 εκατ. από τις 31 Δεκεμβρίου 2019 στις 24 Απριλίου 2020. Αυτή η μεταβολή αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια (συγκεκριμένα στην κατάσταση λοιπών συνολικών εισοδημάτων). Επιπλέον, στις 24 Απριλίου 2020, το Συγκρότημα κατείχε κυπριακά κρατικά ομόλογα ονομαστικής αξίας €772 εκατ. σε σύγκριση με €477 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019, εκ των οποίων €350 εκατ. κατέχονται στο χαρτοφυλάκιο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων και €422 εκατ. στο χαρτοφυλάκιο που κατέχεται σε αποσβεσμένο κόστος. Η αύξηση από το προηγούμενο έτος οφείλεται κυρίως στη συμμετοχή του Συγκροτήματος σε έκδοση κυπριακών κρατικών αξιογράφων 52 εβδομάδων, τον Απρίλιο 2020.

Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στη Σημείωση 56 'Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς' των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Κανονισμοί και Οδηγίες

Αναθεωρημένοι κανόνες για κεφαλαιακή επάρκεια και ρευστότητα (CRR II και CRD V)

Στις 27 Ιουνίου 2019, τέθηκαν σε εφαρμογή οι αναθεωρημένοι κανόνες για τα κεφάλαια και τη ρευστότητα (ο Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων II (CRR II) και η Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων V (CRD V)). Βάσει τροποποιητικού κανονισμού, ισχύουν οι υφιστάμενες διατάξεις του Κανονισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR), εκτός εάν έχουν τροποποιηθεί από τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων II (CRR II). Τα κράτη μέλη καλούνται να ενσωματώσουν την Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων V (CRD V) στη νομοθεσία τους. Συγκεκριμένες διατάξεις τέθηκαν αμέσως σε εφαρμογή (κυρίως σε σχέση με την Ελάχιστη Απαίτηση Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων (MREL)), αλλά οι περισσότερες αλλαγές θα αρχίσουν να εφαρμόζονται από τα μέσα του 2021. Ορισμένες πτυχές του Κανονισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων II (CRR II) εξαρτώνται από τα τελικά τεχνικά πρότυπα που θα εκδοθούν από την ΕΑΤ και θα εγκριθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι βασικές αλλαγές που εισήχθηκαν, περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, αλλαγές στα κριτήρια καταλληλότητας για τα Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1), τα Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (AT1), τα Δευτεροβάθμια Κεφάλαια (Tier 2), εισαγωγή απαιτήσεων για την ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) και τη δεσμευτική απαίτηση για τον Δείκτη Μόχλευσης και τον Δείκτη Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (ΔΚΣΧ).

Οδηγία για Ανάκαμψη και Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων (BRRD)

Ελάχιστη Απαίτηση για Ίδια Κεφάλαια και Επιλέξιμες Υποχρεώσεις (MREL)
Από τον Ιανουάριο 2016, τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τις διατάξεις της Οδηγίας για Ανάκαμψη και Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων (BRRD), η οποία απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα της ΕΕ και ορισμένες επιχειρήσεις επενδύσεων να τηρούν την ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL), με την επιφύλαξη των διατάξεων του Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2016/1450. Στις 27 Ιουνίου 2019, ως μέρος του πακέτου μεταρρύθμισης για την ενδυνάμωση της ανθεκτικότητας και εξυγίανσης των ευρωπαϊκών τραπεζών, τίθεται σε εφαρμογή η Οδηγία Ανάκαμψης και Εξυγίανσης Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων II (BRRD II), η οποία πρέπει να ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία. Επιπρόσθετα, ορισμένες από τις πρόνοιες της ελάχιστης απαίτησης ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) έχουν εισαχθεί στον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων II (CRR II), ο οποίος τέθηκε επίσης σε εφαρμογή στις 27 Ιουνίου 2019 ως μέρος του πακέτου μεταρρύθμισης και τέθηκε άμεσα σε ισχύ.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Κεφαλαιακή Βάση (συνέχεια)

Η BOC PCL έχει λάβει επίσημη κοινοποίηση από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ), για προσχέδιο απόφασής του για την υποβολή δεσμευτικής υποχρέωσης για τήρηση ελάχιστης απαίτησης για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL) για την BOC PCL, η οποία καθορίστηκε ως το προτιμητέο σημείο εφαρμογής της εξυγίανσης. Η ελάχιστη απαίτηση για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL) έχει οριστεί στο 28.36% των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων που κατέχονταν στις 30 Ιουνίου 2019 και η συμμόρφωση πρέπει να επιτευχθεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2025. Η ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) αντιστοιχεί με το 18.54% των συνολικών υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων που υπήρχαν στις 30 Ιουνίου 2019. Η ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) συνάδει με τις εκτιμήσεις της BOC PCL, και σε μεγάλο βαθμό με τα σχέδια χρηματοδότησής της.

Η ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) τελεί υπό την αίρεση λήψης τελικής επιβεβαίωσης από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ). Η απόφαση βασίζεται στην υφιστάμενη νομοθεσία, αναμένεται να επικαιροποιείται σε ετήσια βάση και δύναται να υπόκειται σε μεταγενέστερες αλλαγές από τις αρχές εξυγίανσης, ειδικότερα λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις αναφορικά με την Οδηγία για Ανάκαμψη και την Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων (BRRD) και την ενσωμάτωσή της στην εθνική νομοθεσία.

Ο δείκτης ελάχιστης απαίτησης ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) της BOC PCL στις 31 Δεκεμβρίου 2019, υπολογιζόμενος σύμφωνα με τα ισχύοντα κριτήρια επιλεξιμότητας του ΕΣΕ, και βασισμένος σε εσωτερικές εκτιμήσεις της BOC PCL, ανερχόταν στο 18.54% των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων.

Χρηματοδότηση και Ρευστότητα

Χρηματοδότηση

Χρηματοδότηση από Κεντρικές Τράπεζες

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, η BOC PCL δεν είχε χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η χρηματοδότηση της BOC PCL από κεντρικές τράπεζες ανήλθε σε €830 εκατ., η οποία αποτελείτο από χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και αφορούσε αποκλειστικά χρηματοδότηση από Στοχευμένες Πράξεις Πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης (ΣΠΠΜΑ ΙΙ). Κατά τη διάρκεια του 2019, η BOC PCL αποφάσισε να προβεί σε πρόωρη αποπληρωμή της χρηματοδότησής της από την ΕΚΤ ύψους €830 εκατ., δεδομένης της πλεονάζουσας ρευστότητας.

Καταθέσεις

Οι συνολικές καταθέσεις πελατών του Συγκροτήματος ανήλθαν σε €16,692 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019 σε σύγκριση με €16,844 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018, παραμένοντας γενικά αμετάβλητες σε ετήσια βάση.

Το μερίδιο αγοράς της BOC PCL στις καταθέσεις στην Κύπρο ανήλθε σε 35.1% στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Οι καταθέσεις πελατών αποτελούσαν το 79% του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων και 89% του συνόλου των υποχρεώσεων στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Ο καθαρός δείκτης Δανείων προς Καταθέσεις (μετά τις προβλέψεις) (Δ/Κ) ανήλθε σε 64% στις 31 Δεκεμβρίου 2019 σε σύγκριση με 65% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 αναπροσαρμοσμένα για το Helix. Ο Δ/Κ έχει φτάσει στο μέγιστο του 151% στις 31 Μαρτίου 2014.

Ομόλογο μειωμένης εξασφάλισης

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, το ομόλογο μειωμένης εξασφάλισης της BOC PCL (περιλαμβανομένων των δεδουλευμένων τόκων) ανήλθε σε €272 εκατ. σε σύγκριση με €271 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και αφορά δευτεροβάθμιο κεφαλαίο μειωμένης εξασφάλισης ονομαστικής αξίας €250 εκατ. το οποίο έκδωσε η BOC PCL τον Ιανουάριο 2017.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Ρευστότητα

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, ο Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας του Συγκροτήματος (ΔΚΡ) ανήλθε σε 208% (σε σύγκριση με 231% στις 31 Δεκεμβρίου 2018) και πληρούσε τις ελάχιστες κανονιστικές απαιτήσεις ύψους 100%.

Το πλεόνασμα ρευστότητας στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ανήλθε σε €3.2 δις σε σύγκριση με €3.1 δις στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Ο Δείκτης Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (ΔΚΣΧ) δεν εφαρμόστηκε ακόμη. Θα τεθεί σε ισχύ ως εποπτικός δείκτης μαζί με το CRR II και θα έχει ελάχιστη απαίτηση ύψους 100%. Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, ο ΔΚΣΧ του Συγκροτήματος, με βάση τα πρότυπα της Επιτροπής Βασιλείας ΙΙΙ, ανήλθε σε 127% σε σύγκριση με 119% στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Επιπτώσεις στη ρευστότητα από την εξάπλωση του ιού COVID-19

Ως αποτέλεσμα της εξάπλωσης του ιού COVID-19, η ΕΚΤ ανακοίνωσε θετικό πακέτο μέτρων, σύμφωνα με το οποίο η ΕΚΤ επιτρέπει στις τράπεζες να λειτουργούν προσωρινά κάτω από τον ελάχιστο Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας. Επιπλέον, η ΕΚΤ αποφάσισε τη διεξαγωγή πρόσθετων Πράξεων Πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης (LTROs), μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου με πλήρη κατανομή και επιτόκιο ίσο με το μέσο επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων. Η ΕΚΤ αποφάσισε επίσης, αναφορικά με τις πράξεις στοχευμένης πιο μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης (TLTRO III) του Ιουνίου 2020, την εφαρμογή ευνοϊκότερων όρων κατά την περίοδο Ιουνίου 2020 Ιουνίου 2021 σε όλες τις πράξεις στοχευμένης πιο μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης (TLTRO III) που εκκρεμούν στη διάρκεια της ίδιας περιόδου.

Στις 18 Μαρτίου 2020, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε να διαθέσει €750 δις στο πλαίσιο έκτακτου προγράμματος αγοράς τίτλων που συνδέεται με την πανδημία (Pandemic Emergency Purchase Programme) και οι αγορές θα διεξάγονται μέχρι το τέλος του 2020. Επιπλέον, αποφασίστηκε να επεκταθεί το φάσμα των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγοράς Εταιρικού Τομέα (CSPP) να περιλαμβάνει και μη χρηματοπιστωτικούς εμπορικούς τίτλους και να διευκολυνθούν τα πρότυπα εξασφάλισης προσαρμόζοντας τις κύριες παραμέτρους κινδύνου του πλαισίου εξασφάλισης.

Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στη Σημείωση 56 'Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς' των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Δάνεια

Τα μεικτά δάνεια του Συγκροτήματος ανήλθαν σε €12,822 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019, σε σύγκριση με €15,900 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 πριν την κατηγοριοποίηση του δανειακού χαρτοφυλακίου ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση. Αναπροσαρμοσμένα για το Helix, τα δάνεια ανήλθαν σε €13,148 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Τα δάνεια στην Κύπρο ανήλθαν σε €12,736 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019, και αντιπροσωπεύουν το 99% του συνόλου των δανείων του Συγκροτήματος, σε σύγκριση με €15,702 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (πριν την κατηγοριοποίηση του χαρτοφυλακίου δανείων Helix ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση) και αντιπροσώπευαν το 99% του συνόλου των δανείων του Συγκροτήματος.

Η μείωση στα δάνεια κατά 19% από τις 31 Δεκεμβρίου 2018 οφείλεται κυρίως στην ολοκλήρωση του Project Helix (πώληση €2.8 δις δανείων, εκ των οποίων €2.7 δις αφορούν μη εξυπηρετούμενα δάνεια) και σε μικρότερο βαθμό στην ολοκλήρωση του Project Velocity (πώληση δανείων μεικτής λογιστικής αξίας €30 εκατ. κατά την ημερομηνία πώλησης, που αφορούν εξολοκλήρου μη εξυπηρετούμενα δάνεια) το δεύτερο τρίμηνο 2019.

Ο νέος δανεισμός που δόθηκε στην Κύπρο για το έτος 2019 ανήλθε σε €2,045 εκατ. σε σύγκριση με €1,870 εκατ. το 2018 (αυξημένο κατά 9% σε ετήσια βάση), και έφτασε στα ψηλότερα επίπεδα νέου δανεισμού από το 2015.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, τα καθαρά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες του Συγκροτήματος ανήλθαν σε €10,722 εκατ. σε σύγκριση με €10,922 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Δάνεια (συνέχεια)

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ύψους €1,154 εκατ. που είχαν κατηγοριοποιηθεί ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση στα πλαίσια του ΔΠΧΑ 5, σχετίζονται με το Helix (€1,148 εκατ.) και Velocity 1 (€6 εκατ.).

Η BOC PCL είναι ο μεγαλύτερος παροχέας δανείων στην Κύπρο με το μερίδιο αγοράς της επί των δανείων να ανέρχεται σε 41.1% στις 31 Δεκεμβρίου 2019, σε σύγκριση με 45.4% στις 31 Δεκεμβρίου 2018, με τη μείωση να οφείλεται στην αποαναγνώριση του δανειακού χαρτοφυλακίου που σχετίζεται με το Project Helix, κατά την ολοκλήρωσή του.

Ποιότητα δανειακού χαρτοφυλακίου

Η βελτίωση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου του Συγκροτήματος, παραμένει κύρια προτεραιότητα της Διεύθυνσης. Το Συγκρότημα συνέχισε να σημειώνει σταθερή πρόοδο σε όλες τις παραμέτρους επιμέτρησης της ποιότητας του δανειακού του χαρτοφυλακίου και οι αναδιαρθρώσεις δανείων συνεχίστηκαν. Το Συγκρότημα προχώρησε με επιτυχία, σε λύσεις αναδιάρθρωσης δανείων στο ευρύτερο φάσμα του προβληματικού του χαρτοφυλακίου.

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια με βάση την ΕΑΤ (ΜΕΔ βάσει ΕΑΤ) μειώθηκαν στα €889 εκατ., ξεπερνώντας τον στόχο για οργανική μείωση ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) ύψους περίπου €800 εκατ. για το 2019.

Τα ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) ανήλθαν σε €3,880 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019 σε σύγκριση με €7,419 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018, αντικατοπτρίζοντας μείωση ύψους 48% σε ετήσια βάση, κυρίως λόγω της ολοκλήρωσης του Project Helix.

Τα ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) αντιπροσωπεύουν το 30% του συνόλου των δανείων στις 31 Δεκεμβρίου 2019, σε σύγκριση με 47% στις 31 Δεκεμβρίου 2018, (πριν την κατηγοριοποίηση των χαρτοφυλακίων Helix και Velocity 1, ως ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση) βελτιωμένα κατά 17 π.μ. σε ετήσια βάση. Τα ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) αναπροσαρμοσμένα για το Helix και Velocity 1 ανήλθαν σε 36% στις 31 Δεκεμβρίου 2018, βελτιωμένα κατά 6 π.μ. σε ετήσια βάση.

Το ποσοστό κάλυψης των ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) αυξήθηκε σε 54% στις 31 Δεκεμβρίου 2019, σε σύγκριση με 52% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (πριν την κατηγοριοποίηση των χαρτοφυλακίων Helix και Velocity 1, ως ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση), βελτιωμένο κατά 2 ε.μ. σε ετήσια βάση. Αναπροσαρμοσμένο για το Helix (και Velocity 1), το ποσοστό κάλυψης των ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) ανήλθε σε 47% στις 31 Δεκεμβρίου 2018, βελτιωμένο κατά 7 π.μ. σε ετήσια βάση.

Λαμβάνοντας υπόψη τις εμπράγματες εξασφαλίσεις σε εύλογη αξία, τα ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) καλύπτονται πλήρως.

	2019		2018	
	€ εκατ.	**% μεικτών δανείων**	€ εκατ.	% μεικτών δανείων
ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ)	**3,880**	**30.3%**	7,419	46.7%
Εκ των οποίων: - ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) ρυθμισμένα, χωρίς καθυστέρηση*	**428**	**3.3%**	1,211	7.6%

* Η ανάλυση γίνεται ανά πελάτη

Project Helix

Τον Ιούνιο 2019, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την πώληση δανειακού χαρτοφυλακίου (Project Helix) με μεικτή λογιστική αξία ύψους €2.8 δις (εκ των οποίων €2.7 δις αφορούν ΜΕΔ), με ενυπόθηκες εξασφαλίσεις ακίνητα περιουσιακά στοιχεία σε συγκεκριμένα επενδυτικά ταμεία συνδεδεμένα με την Apollo Global Management LLC, η οποία είχε ανακοινωθεί στις 28 Αυγούστου 2018.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Ποιότητα δανειακού χαρτοφυλακίου (συνέχεια)

Με την ολοκλήρωση του Project Helix,τα ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) του Συγκροτήματος ανήλθαν σε περίπου 70% πιο κάτω από το υψηλότερό τους σημείο το 2014. Το Project Helix μείωσε τον δείκτη δανείων ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) κατά περίπου 11 ε.μ. στο 33% στις 30 Ιουνίου 2019.

Κατά την ολοκλήρωση της συναλλαγής εισπράχθηκε τίμημα πώλησης ύψους περίπου €1.2 δις, αντικατοπτρίζοντας αναπροσαρμογές που προκύπτουν, μεταξύ άλλων, από τις αποπληρωμές δανείων που εισπράχθηκαν επί του χαρτοφυλακίου από την ημερομηνία αναφοράς την 31 Μαρτίου 2018.

Η συμμετοχή της BOC PCL στο ομολογιακό δάνειο (senior debt) σε σχέση με αυτή τη συναλλαγή είχε μειωθεί από το αρχικό ποσό ύψους €450 εκατ. σε περίπου €45 εκατ., αντιπροσωπεύοντας περίπου το 4% της συνολικής χρηματοδότησης.

ΕΣΤΙΑ

Τον Ιούλιο 2018, η Κυβέρνηση ανακοίνωσε το σχέδιο, γνωστό ως ΕΣΤΙΑ (το 'Σχέδιο'), το οποίο στοχεύει στην αντιμετώπιση των ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) τα οποία έχουν ως εξασφάλιση την πρώτη κατοικία. Το επιλέξιμο χαρτοφυλάκιο για το ΕΣΤΙΑ ύψους περίπου €0.8 δις ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) στις 31 Δεκεμβρίου 2019, αναφερόταν στο πιθανόν επιλέξιμο χαρτοφυλάκιο με βάση τα κριτήρια επιλεξιμότητας, σύμφωνα με τη συνεχιζόμενη λεπτομερή αξιολόγηση με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα της BOC PCL αναφορικά με την αγοραία αξία και την κατηγοριοποίηση τους ως ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ). Τα κριτήρια επιλεξιμότητας αφορούσαν κυρίως την αγοραία αξία της κατοικίας, το συνολικό εισόδημα και τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία του νοικοκυριού. Αυτά λειτουργούν ως ένας σαφής διαχωρισμός των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων δανειοληπτών, ενεργώντας αποτρεπτικά κατά των δανειοληπτών που στρατηγικά επιλέγουν να μην εξυπηρετούν τις υποχρεώσεις τους. Σύμφωνα με το Σχέδιο, τα επιλέξιμα δάνεια θα αναδιαρθρωθούν στη χαμηλότερη από τη συμβατική και αγοραία αξία. Το ένα τρίτο της δόσης του αναδιαρθρωμένου δανείου επιδοτείται από την Κυβέρνηση, με την προϋπόθεση ότι οι δανειολήπτες θα εξυπηρετούν τα αναδιαρθρωμένα δάνειά τους.

Τον Ιούλιο 2019 υπογράφηκε Μνημόνιο Συναντίληψης μεταξύ των οργανισμών και της Κυβέρνησης για συμμετοχή στο Σχέδιο, το οποίο τέθηκε σε εφαρμογή επίσημα τον Σεπτέμβριο 2019. Σύμφωνα με το αναθεωρημένο χρονοδιάγραμμα, το οποίο δόθηκε από την Κυβέρνηση τον Νοέμβριο 2019, η υποβολή των αιτήσεων συνεχίστηκε μέχρι το τέλος του έτους. Οι οργανισμοί που συμμετέχουν στο Σχέδιο αξιολογούν τις αιτήσεις και προσφέρουν λύσεις αναδιάρθρωσης, ενώ ταυτόχρονα οι αιτήσεις επιθεωρούνται και εγκρίνονται από την Κυβέρνηση.

Το Σχέδιο αναμένεται να επιλύσει μέρος του επιλέξιμου χαρτοφυλακίου για το ΕΣΤΙΑ (€41 εκατ. στις 10 Απριλίου 2020), να βοηθήσει να εντοπιστούν οι μη-βιώσιμοι πελάτες για τους οποίους εξετάζονται εναλλακτικές λύσεις και από το κράτος (€30 εκατ. στις 10 Απριλίου 2020), και να διευκολύνει την εξυγίανση του υπόλοιπου χαρτοφυλακίου (€745 εκατ. στις 3 Απριλίου 2020), κυρίως μέσω εκποιήσεων, συναινετικών και μη.

Πάνω από το 80% των αιτήσεων που υποβλήθηκαν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2019 παραμένουν επί του παρόντος ελλιπείς. Λόγω της εξάπλωσης του ιού COVID-19, η προθεσμία για την ολοκλήρωση των αιτήσεων έχει παραταθεί κατά τρεις μήνες έως τον Ιούνιο του 2020.

Project Velocity 1

Τον Ιούνιο 2019, η BOC PCL ολοκλήρωσε την πώληση ενός χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων και μη εξασφαλισμένων δανείων κυρίως λιανικής τραπεζικής, συμβατικής αξίας €245 εκατ. και μεικτής λογιστικής αξίας €34 εκατ. κατά την ημερομηνία αναφοράς 30 Σεπτεμβρίου 2018 (γνωστό ως Project Velocity 1) στην APS Delta s.r.o. Το χαρτοφυλάκιο αυτό αποτελείται από 9,700 δανειολήπτες που τα δάνεια τους βρίσκονται σε μεγάλη καθυστέρηση, συμπεριλαμβανομένων 8,800 ιδιωτών και 900 μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η μεικτή λογιστική αξία του χαρτοφυλακίου κατά την ημερομηνία πώλησης ανέρχεται στα €30 εκατ. Η πώληση δεν είχε επιπτώσεις στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και στην κεφαλαιακή θέση της BOC PCL.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Ποιότητα δανειακού χαρτοφυλακίου (συνέχεια)

Project Velocity 2

Τον Ιανουάριο 2020, η BOC PCL σύναψε συμφωνία με την B2Kapital Cyprus Ltd, για την πώληση ενός χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων μη εξασφαλισμένων δανείων κυρίως λιανικής τραπεζικής, συμβατικής αξίας €398 εκατ. και μεικτής λογιστικής αξίας €144 εκατ. κατά την ημερομηνία αναφοράς 31 Αυγούστου 2019, γνωστό ως Project Velocity 2. Το χαρτοφυλάκιο αυτό αποτελείται από περίπου 10,000 δανειολήπτες, περιλαμβανομένων και περίπου 8,400 ιδιωτών και περίπου 1,600 μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, το χαρτοφυλάκιο κατηγοριοποιείται ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση στις 31 Δεκεμβρίου 2019, με μεικτή λογιστική αξία ύψους €139 εκατ. Η συναλλαγή οδήγησε σε αναστροφή απομείωσης ύψους €6 εκατ. το τέταρτο τρίμηνο 2019, και καταγράφεται στις 'Προβλέψεις/καθαρή ζημιά σχετικά με την πώληση ΜΕΔ στην κατάσταση αποτελεσμάτων στην υποκείμενη βάση και αναμένεται να μην έχει καμία επίδραση στους κεφαλαιακούς δείκτες κατά την ολοκλήρωση της. Η πώληση υπόκειται στις απαραίτητες εγκρίσεις και αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά το δεύτερο τρίμηνο 2020.

Επιπρόσθετες στρατηγικές για επιτάχυνση μείωσης κινδύνου στον ισολογισμό

Το Συγκρότημα συνεχίζει να αξιολογεί την πιθανότητα να επιταχύνει τη μείωση των ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) στον ισολογισμό με επιπλέον πωλήσεις ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) στο μέλλον. Στο πλαίσιο αυτό, το Συγκρότημα συνεχίζει να εξετάζει τη βιωσιμότητα διαφόρων μεθόδων μείωσης ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) με στόχο τον εντοπισμό της επιλογής που ανταποκρίνεται καλύτερα στους στρατηγικούς του στόχους. Το στάδιο προετοιμασίας περιλαμβάνει τον ορισμό του χαρτοφυλακίου ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ), την αξιολόγηση των εξασφαλίσεων με ακίνητα, την αποκατάσταση των δεδομένων και την ενίσχυση των δεδομένων (data tapes), τις μερίδες πληροφοριών των δανειοληπτών, τη νομική δέουσα επιμέλεια και τις επιλογές διαμόρφωσης συναλλαγών. Για την ολοκλήρωση των εργασιών που περιγράφονται πιο πάνω και προκειμένου να καταλήξει στην καλύτερη δυνατή δομή, το Συγκρότημα έχει διορίσει διεθνείς συμβούλους και συνεχίζει τις συζητήσεις με διάφορα τρίτα μέρη, που περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικούς επενδυτές και επενδυτικές τράπεζες, που ενδέχεται να ενδιαφέρονται για πιθανή συνεργασία με το Συγκρότημα. Η διαδικασία μπορεί να οδηγήσει σε μια σειρά πιθανών αποτελεσμάτων, περιλαμβανομένων πωλήσεων (με ενδεχόμενη μερική χρηματοδότηση από την BOC PCL). Το Συγκρότημα δεν δεσμεύεται για οποιοδήποτε αποτέλεσμα που θα προκύψει από τις συζητήσεις με τα τρίτα μέρη.

Παρά τη μεταβλητότητα στις αγορές ως αποτέλεσμα της πανδημίας του ιού COVID-19, το Συγκρότημα συνεχίζει να εργάζεται με τους συμβούλους του για πώληση χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων δανείων ΜΕΔ στο μέλλον. Λόγω των συνθηκών αγοράς και λειτουργίας που επικρατούν, η διαδικασία είναι πιθανόν να διαρκέσει περισσότερο από ότι αρχικά αναμενόταν. Στο πλαίσιο του ΔΠΧΑ 9, η BOC PCL αναγνώρισε επιπρόσθετες πιστωτικές ζημιές δανείων ύψους €75 εκατ. κατά το τέταρτο τρίμηνο 2019, με αρνητική επίδραση στους δείκτες κεφαλαίου ύψους 46 μ.β., ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης μείωσης του κινδύνου στον ισολογισμό, μέσω περαιτέρω πωλήσεων ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) στο μέλλον. Με την ολοκλήρωση πώλησης ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ), οι κεφαλαιακοί δείκτες του Συγκροτήματος θα επωφεληθούν από τη μείωση σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων, μετά από έγκριση από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, χαρτοφυλάκιο πιστωτικών διευκολύνσεων που σχετίζονταν με το Helix (γνωστό σαν 'Project Helix tail'), μεικτής λογιστικής αξίας €46 εκατ., αποτελούμενο κυρίως από εξασφαλισμένα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, κατηγοριοποιήθηκε ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση.

Με την εξάπλωση του ιού COVID-19, το Συγκρότημα επικεντρώνεται τώρα στον περιορισμό οποιασδήποτε πιθανής επιδείνωσης της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου. Με την ομαλοποίηση των οικονομικών συνθηκών αναμένεται ότι το Συγκρότημα θα συνεχίσει τις προσπάθειες για βελτίωση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου αναζητώντας λύσεις, οργανικές και μη, ώστε η BOC PCL να καταστεί ένας πιο ισχυρός και ασφαλής οργανισμό, ικανός να συνεχίσει να στηρίζει την κυπριακή οικονομία.

Περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τις κανονιστικές ρυθμίσεις ως επιτρέπεται από τις Οδηγίες που εκδόθηκαν τον Απρίλιο 2020 από την ΕΑΤ είναι διαθέσιμες στη Σημείωση 56 'Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς' των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 .

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Μονάδα Διαχείρισης Ακινήτων (Real Estate Management Unit, REMU)

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Ακινήτων (ΔΔΑ) ανέλαβε ακίνητα ύψους €196 εκατ. το 2019 (μείωση κατά 54% σε ετήσια βάση), μέσω συμφωνιών ανταλλαγής χρέους με ακίνητα και ανακτηθέντων ακινήτων. Η ΔΔΑ επικεντρώνει την προσοχή της στην πώληση των ακινήτων που προκύπτουν από τις συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με ακίνητα. Το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την οργανική πώληση ακινήτων ύψους €207 εκατ. το 2019 (σε σύγκριση με €196 εκατ. το 2018) με αποτέλεσμα να σημειώσει κέρδη από την πώληση ακινήτων ύψους €32 εκατ. για το 2019.

Κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019, το Συγκρότημα προχώρησε σε εκτέλεση αγοραπωλητήριων συμφωνιών με συνολική τιμή συμβολαίου ύψους €345 εκατ. (558 ακίνητα), μη λαμβάνοντας υπόψη την πώληση του Cyreit (βλέπε πιο κάτω). Επιπρόσθετα, στις 31 Δεκεμβρίου 2019, το Συγκρότημα υπέγραψε αγοραπωλητήριες συμφωνίες για πωλήσεις ακινήτων με τιμή συμβολαίου ύψους €36 εκατ., σε σύγκριση με €106 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Ολοκλήρωση πώλησης Cyreit
Τον Νοέμβριο 2018, η BOC PCL υπέγραψε συμφωνία για τη διάθεση ολόκληρου του ποσοστού συμμετοχής της στις επενδυτικές μετοχές του Cyreit Variable Capital Investment Company PLC (Cyreit). Κατά το δεύτερο τρίμηνο 2019, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την πώληση του Cyreit, το οποίο αποτελείτο από 21 ακίνητα, αναγνωρίζοντας ζημιά από την πώληση ύψους περίπου €1 εκατ. Οι συνολικές εισπράξεις από την πώληση του Cyreit ανήλθαν σε €160 εκατ.

Ολοκλήρωση του Project Helix
Με την ολοκλήρωση του Project Helix το δεύτερο τρίμηνο 2019, ακίνητα με λογιστική αξία ύψους €109 εκατ., τα οποία περιλαμβάνονταν στο χαρτοφυλάκιο πώλησης μη εξυπηρετούμενων δανείων (Helix), αποαναγνωρίστηκαν στις 30 Ιουνίου 2019. Στις 31 Μαρτίου 2019, ακίνητα με λογιστική αξία ύψους €98 εκατ. περιλαμβάνονταν στο χαρτοφυλάκιο πώλησης μη εξυπηρετούμενων δανείων (Helix), σε σύγκριση με €74 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 λόγω προσαρμογών στο χαρτοφυλάκιο δανείων.

Αλλαγή στην ταξινόμηση ακινήτων που είναι μισθωμένες μέσω λειτουργικής μίσθωσης
Το δεύτερο τρίμηνο 2019, το Συγκρότημα αποφάσισε να κατηγοριοποιήσει συγκεκριμένα μισθωμένα ακίνητα, τα οποία αποκτήθηκαν μέσω ανταλλαγής χρέους και ήταν μισθωμένα, σε 'Επενδύσεις σε Ακίνητα' σε αντικατάσταση των 'Αποθεμάτων Ακινήτων'. Η αλλαγή αυτή εφαρμόστηκε αναδρομικά, και είχε ως αποτέλεσμα την αναπροσαρμογή των συγκριτικών αποτελεσμάτων.

Αυτή η αλλαγή στην ταξινόμηση είχε ως αποτέλεσμα, ακίνητα με λογιστική αξία ύψους €103 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 να επαναταξινομηθούν από αποθέματα ακινήτων (τα οποία επιμετρούνται στο χαμηλότερο της τιμής κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΛΠ 2) σε επενδύσεις σε ακίνητα (τα οποία επιμετρούνται σε εύλογη αξία σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΛΠ 40). Τα ακίνητα αυτά παραμένουν υπό τη διαχείριση της ΔΔΑ. Η λογιστική αξία των ακινήτων αυτών στις 30 Ιουνίου 2019 ανήλθε σε €118 εκατ.

Η αλλαγή στην κατηγοριοποίηση δεν είχε ουσιαστική επίδραση στα συγκριτικά αδιανέμητα κέρδη του Συγκροτήματος και συνολικό κέρδος ύψους €1 εκατ. αναγνωρίστηκε στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων του Συγκροτήματος, στα 'Καθαρά κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και από πώληση αποθεμάτων ακινήτων' για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Ακίνητα που διαχειρίζεται η ΔΔΑ
Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, η ΔΔΑ διαχειριζόταν ακίνητα λογιστικής αξίας ύψους €1,490 εκατ. (αποτελούμενα από ακίνητα αξίας €1,378 εκατ. τα οποία κατηγοριοποιήθηκαν ως 'Αποθέματα Ακινήτων' και €112 εκατ. ως 'Επενδύσεις σε Ακίνητα'), σε σύγκριση με €1,530 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (αποτελούμενα από ακίνητα αξίας €1,427 εκατ. τα οποία κατηγοριοποιήθηκαν ως 'Αποθέματα Ακινήτων' και €103 εκατ. ως 'Επενδύσεις σε Ακίνητα').

Επιπρόσθετα από τα ακίνητα τα οποία διαχειρίζεται η ΔΔΑ, ακίνητα τα οποία κατηγοριοποιήθηκαν ως 'Επενδύσεις σε ακίνητα' με λογιστική αξία ύψους €24 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και στις 31 Δεκεμβρίου 2018 αφορούν ακίνητα που κατείχε το Συγκρότημα πριν τη σύσταση της ΔΔΑ τον Ιανουάριο του 2016.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Έκθεση σε μη κύριες δραστηριότητες στο εξωτερικό

Το Συγκρότημα συνεχίζει τις προσπάθειες του για περαιτέρω απομόχλευση και διάθεση μη κύριων περιουσιακών στοιχείων και δραστηριοτήτων στην Ελλάδα, τη Ρουμανία και τη Ρωσία.

Σύμφωνα με τη στρατηγική του Συγκροτήματος για έξοδο από τις μη κύριες δραστηριότητες στο εξωτερικό, οι δραστηριότητες του υποκαταστήματος στη Ρουμανία τερματίστηκαν τον Ιανουάριο 2019, σε συνέχεια της ολοκλήρωσης της διαδικασίας διαγραφής με τις αντίστοιχες αρχές.

Κατά το τρίτο τρίμηνο 2019, ολοκληρώθηκε η πώληση της έκθεσης στη Σερβία, αποτελούμενη από δάνεια και ακίνητα, με λογιστική αξία ύψους €8 εκατ.

Επιπρόσθετα των πιο πάνω, στις 31 Δεκεμβρίου 2019, υπήρχε έκθεση στην Ελλάδα, ύψους €265 εκατ., που αφορά δάνεια και ακίνητα (σε σύγκριση με €144 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018), η οποία δεν αναγνωρίστηκε ως μη κύρια δραστηριότητα, καθώς θεωρείται από τη Διεύθυνση ότι αποτελεί έκθεση στα πλαίσια των συνήθων εργασιών του Συγκροτήματος.

Ανάλυση κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων

Συνολικά έσοδα
Τα καθαρά έσοδα από τόκους και το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο για το έτος 2019 ανήλθαν σε €344 εκατ. (αυξημένα κατά 4% σε ετήσια βάση) και 1.90% αντίστοιχα, αυξημένα κατά 8 μ.β. σε ετήσια βάση). Τα καθαρά έσοδα από τόκους και το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο ανήλθε σε €331 εκατ. και 1.82% αντίστοιχα για το 2018.

Ποσό ύψους περίπου €12 εκατ. το οποίο αφορά μη επαναλαμβανόμενη χρέωση και περιλαμβάνεται στα 'Καθαρά έσοδα από τόκους' στην απαιτούμενη από τη νομοθεσία βάση, παρουσιάζεται στις 'Πιστωτικές ζημιές δανείων' στην υποκείμενη βάση, το οποίο αφορά αλλαγή στη μέθοδο απόσβεσης της αμοιβής διευθέτησης, δεδομένου ότι αποτελούσε, μη επαναλαμβανόμενο έξοδο.

Έγιναν επαναταξινομήσεις στις συγκριτικές πληροφορίες για μη αναγνωρισμένους τόκους σε προηγούμενα απομειωμένα δάνεια, τα οποία έχουν εξυγιανθεί κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018, και ανέρχονται σε €33 εκατ. Η επαναταξινόμηση έγινε από 'Καθαρά έσοδα από τόκους' σε 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες', σύμφωνα με τη Διερμηνεία (Νοέμβριο 2018) (Παρουσίαση των μη αναγνωρισμένων τόκων όταν παύουν να θεωρούνται απομειωμένα (ΔΠΧΑ 9)).

Ο μέσος όρος των τοκοφόρων περιουσιακών στοιχείων για το έτος 2019 ανήλθε σε €18,051 εκατ., σε σύγκριση με €18,190 εκατ. για το έτος 2018, μειωμένος κατά 1%.

Τα μη επιτοκιακά έσοδα για το έτος 2019 ανήλθαν σε €307 εκατ., μειωμένα κατά 6% σε ετήσια βάση, αποτελούμενα κυρίως από καθαρά έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες ύψους €150 εκατ., καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιρειών ύψους €38 εκατ., καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες ύψους €58 εκατ., καθαρά κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και πώληση αποθεμάτων ακινήτων ύψους €32 εκατ. και λοιπά έσοδα ύψους €29 εκατ.

Τα καθαρά έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες για το έτος 2019 ανήλθαν σε €150 εκατ., μειωμένα κατά 8% σε ετήσια βάση (€162 εκατ. για το έτος 2018), κυρίως λόγω της μείωσης του όγκου εργασιών στα Διεθνή Κέντρα Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (IBUs) το 2019.

Τα καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιρειών ύψους €38 εκατ. για το έτος 2019, αποτελούμενα από καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος ύψους €27 εκατ. και καθαρά κέρδη από επανεκτίμηση χρηματοοικονομικών μέσων ύψους €11 εκατ., μειωμένα κατά 43% σε ετήσια βάση, κυρίως λόγω μη επαναλαμβανομένων κερδών από διάθεση ομολόγων κατά το 2018 ύψους €19 εκατ.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων (συνέχεια)

Συνολικά έσοδα (συνέχεια)

Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες ύψους €58 εκατ. για το έτος 2019, σε σύγκριση με €53 εκατ. για το έτος 2018, αυξημένα κατά 9% σε ετήσια βάση, αντικατοπτρίζοντας την αύξηση εσόδων και τη θετική απόδοση επενδύσεων το έτος 2019.

Τα καθαρά κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και από πώληση αποθεμάτων ακινήτων για το έτος 2019 ανήλθαν σε €32 εκατ. (σε σύγκριση με καθαρά κέρδη ύψους €18 εκατ. για το έτος 2018) και αποτελούνται από καθαρά κέρδη από την πώληση αποθεμάτων ακινήτων (κέρδη ΔΔΑ) ύψους €30 εκατ. και κέρδη από πώληση επενδύσεων σε ακίνητα ύψους €2 εκατ.

Τα συνολικά έσοδα για το έτος 2019 ανήλθαν σε €651 εκατ., στα ίδια επίπεδα με το προηγούμενο έτος.

Συνολικά έξοδα
Τα συνολικά έξοδα για το έτος 2019 ανήλθαν σε €410 εκατ. (σε σύγκριση με €393 εκατ. για το έτος 2018), εκ των οποίων 54% αφορούν κόστος προσωπικού (€220 εκατ.), 40% αφορούν άλλα λειτουργικά έξοδα (€165 εκατ.) και 6% (€25 εκατ.) αφορούν ειδικό φόρο και συνεισφορά στο ΕΤΕ.

Τα συνολικά λειτουργικά έξοδα για το έτος 2019 ανήλθαν σε €385 εκατ., αυξημένα κατά 5% σε ετήσια βάση, σε σύγκριση με €368 εκατ. για το έτος 2018.

Το κόστος προσωπικού ανήλθε σε €220 εκατ. για έτος 2019, αυξημένο κατά 4% σε ετήσια βάση (σε σύγκριση με €212 εκατ. για το έτος 2018) κυρίως λόγω της αύξησης της συνεισφοράς του εργοδότη προς το ταμείο κοινωνικών ασφαλίσεων από την αρχή του έτους και της έναρξης καταβολής εισφορών από τον εργοδότη στο Γενικό Σύστημα Υγείας από τον Μάρτιο 2019, καθώς και της επίδρασης από την ανανέωση της ετήσιας συλλογικής σύμβασης για το 2019 με τη συντεχνία των υπαλλήλων .

Τον Οκτώβριο 2019, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε το σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης προσωπικού ('ΣΕΑ' ή 'το Σχέδιο'), μέσω του οποίου ποσοστό περίπου 11% των υπαλλήλων πλήρους απασχόλησης του Συγκροτήματος είχαν εγκριθεί για αποχώρηση, με συνολικό κόστος ύψους €81 εκατ. να αναγνωρίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων για το τέταρτο τρίμηνο 2019. Με την ολοκλήρωση του σχεδίου εθελούσιας αποχώρησης προσωπικού, η μεικτή ετήσια εξοικονόμηση υπολογίζεται σε περίπου €28 εκατ. ή περίπου 13% του ετήσιου κόστους προσωπικού (εξαιρουμένων των 100 περίπου ατόμων που αφορούν τη συναλλαγή Helix). Η μεικτή ετήσια εξοικονόμηση λαμβάνοντας υπόψη την επίδραση από την ανανέωση της συλλογικής σύμβασης για το 2019 και 2020, η οποία υπολογίζεται ότι θα ανέλθει σε €23 εκατ, ή 11% του κόστους προσωπικού.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 το Συγκρότημα εργοδοτούσε 3,672 άτομα (σε σύγκριση με 4,146 άτομα στις 31 Δεκεμβρίου 2018), περιλαμβανομένων και 100 περίπου ατόμων που σχετίζονται με τη συναλλαγή Helix, οι οποίοι μεταφέρθηκαν στον αγοραστή με την ολοκλήρωση της συναλλαγής τον Ιανουάριο 2020. Το κόστος προσωπικού που σχετίζεται με τα άτομα αυτά περιλαμβάνεται στις 'Προβλέψεις/καθαρή (ζημιά)/κέρδη που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ στην υποκείμενη βάση.

Τα άλλα λειτουργικά έξοδα για το έτος 2019 ανήλθαν σε €165 εκατ., αυξημένα κατά 6% σε ετήσια βάση, και οφείλονται κυρίως σε αυξημένα έξοδα ακινήτων και αυξημένες αποσβέσεις/απομειώσεις λόγω υψηλότερων εξόδων για κεφαλαιουχικές δαπάνες, ως αποτέλεσμα του Προγράμματος Ψηφιακής Μεταμόρφωσης.

Ο ειδικός φόρος και η συνεισφορά στο ΕΤΕ για το 2019 ανήλθε σε €25 εκατ. (στα ίδια επίπεδα με τον προηγούμενο έτος) και αποτελείται από ειδικό φόρο στις καταθέσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο και συνεισφορά στο ΕΤΕ.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων (συνέχεια)

Συνολικά έξοδα (συνέχεια)

Από την 1 Ιανουαρίου 2020 και μέχρι τις 3 Ιουλίου 2024, η BOC PCL υπόκειται σε εισφορά στο Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων σε εξαμηνιαία βάση. Οι εισφορές υπολογίζονται με βάση τη Μεθοδολογία, η οποία λαμβάνει υπόψη τον σταθμισμένο αναλαμβανόμενο κίνδυνο κάθε πιστωτικού ιδρύματος, όπως εγκρίθηκε από τη διαχειριστική επιτροπή του Συστήματος Εγγύησης των Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων (ΣΕΚ) και είναι δημόσια διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της ΚΤΚ. Σύμφωνα με τη Μεθοδολογία, οι εισφορές σε γενικές γραμμές υπολογίζονται στις εγγυημένες καταθέσεις όλων των εγκεκριμένων ιδρυμάτων και στόχος είναι να φθάσουν στο επίπεδο 0.8% αυτών των καταθέσεων έως τις 3 Ιουλίου 2024. Η εισφορά της BOC PCL έχει οριστεί σε €2.9 εκατ. για το πρώτο εξάμηνο του 2020 και σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, θα αναγνωριστεί το πρώτο τρίμηνο του 2020.

Ο δείκτης κόστος προς έσοδα αναπροσαρμοσμένος για τον ειδικό φόρο και συνεισφορά στο ΕΤΕ ανήλθε σε 59% το 2019, σε σύγκριση με 56% το 2018, κυρίως λόγω της αύξησης των λειτουργικών εξόδων, τα οποία αυξήθηκαν κατά 5% σε ετήσια βάση. Η Διεύθυνση παραμένει επικεντρωμένη στη μείωση των εξόδων στο μέλλον.

Κέρδη πριν τη φορολογία και μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία
Τα λειτουργικά κέρδη για το έτος 2019 ανήλθαν σε €241 εκατ., σε σύγκριση με €264 εκατ. για το έτος 2018, μειωμένα κατά 9% σε ετήσια βάση, κυρίως λόγω της αύξησης στα συνολικά λειτουργικά έξοδα.

Οι πιστωτικές ζημιές δανείων για το έτος 2019 ανήλθαν σε €146 εκατ. (σε σύγκριση με €135 εκατ. για το έτος 2018, αυξημένες κατά 8% σε ετήσια βάση), αντικατοπτρίζοντας περαιτέρω μείωση του κινδύνου στον ισολογισμό. Ποσό ύψους περίπου €12 εκατ. το οποίο αφορά μη επαναλαμβανόμενη χρέωση και περιλαμβάνεται στα 'Καθαρά έσοδα από τόκους' στην απαιτούμενη από τη νομοθεσία βάση, παρουσιάζεται στις 'Πιστωτικές ζημιές δανείων' στην υποκείμενη βάση, το οποίο αφορά αλλαγή στη μέθοδο απόσβεσης δικαιωμάτων διακανονισμού, δεδομένου ότι αποτελούσε, μη επαναλαμβανόμενα στοιχείο.

Η χρέωση πιστωτικών ζημιών δανείων (cost of risk) για το έτος 2019 αναλογεί σε 1.12% επί του συνόλου των δανείων, σε σύγκριση με χρέωση πιστωτικών ζημιών δανείων ύψους 0.99% (cost of risk) για το έτος 2018, στην ίδια βάση, αντικατοπτρίζοντας περαιτέρω μείωση κινδύνου στον ισολογισμό και διακυμάνσεις του μοντέλου αναφορικά με το ΔΠΧΑ 9.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, οι συσσωρευμένες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δανείων, περιλαμβανομένης της εναπομείνουσας αναπροσαρμογής στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση και των πιστωτικών ζημιών για εκθέσεις εκτός ισολογισμού, ανήλθαν σε €2,096 εκατ. (σε σύγκριση με €2,254 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 αναπροσαρμοσμένα για το Helix) και αναλογούν σε 16.3% επί του συνόλου των δανείων (σε σύγκριση με 17.1% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 αναπροσαρμοσμένα για το Helix).

Οι απομειώσεις άλλων χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων για το έτος 2019 ανήλθαν σε €22 εκατ., σε σύγκριση με €20 εκατ. με το έτος 2018 (αυξημένα κατά 12%).

Οι προβλέψεις για επιδικίες, απαιτήσεις, κανονιστικά και άλλα ζητήματα για το έτος 2019 ανήλθαν σε €10 εκατ., σε σύγκριση με €23 εκατ. για το έτος 2018.

Ζημιές μετά τη φορολογία (που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας)
Η χρέωση φορολογίας για το έτος 2019 είναι €3 εκατ., σε σύγκριση με πίστωση φορολογίας ύψους €3 εκατ. κατά το προηγούμενο έτος (αποτελούμενη κυρίως από αναστροφή προβλέψεων που αφορούσαν προηγούμενα έτη).

Τα κέρδη μετά τη φορολογία και πριν τα μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία (που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας) για το έτος 2019 ανήλθαν σε €58 εκατ., σε σύγκριση με κέρδη ύψους €88 εκατ. για το έτος 2018, μειωμένα κατά 35% σε ετήσια βάση.

Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Ανάλυση κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων (συνέχεια)

Ζημιές μετά τη φορολογία (που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας) (συνέχεια)

Τα έξοδα συμβούλων και τα άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης - οργανικά για το έτος 2019 ανήλθαν σε €22 εκατ., σε σύγκριση με €42 εκατ., για το έτος 2018, μειωμένα κατά 49% σε ετήσια βάση, λόγω αυξημένου κόστους κατά το 2018 κυρίως λόγω ποσού ύψους €11 εκατ. το οποίο αφορούσε έξοδα και προμήθειες σε σχέση με τα ποσά που κατατέθηκαν αναφορικά με την έκδοση AT1 και επίσης λόγω της μείωσης των εξόδων συμβούλων κατά το έτος 2019.

Τα κέρδη μετά τη φορολογία από οργανικές δραστηριότητες (που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας) για το έτος 2019 ανήλθαν σε €36 εκατ., σε σύγκριση με €46 εκατ. για το έτος 2018, μειωμένα κατά 22% σε ετήσια βάση.

Τα έξοδα αναδιάρθρωσης αναφορικά με το Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης Προσωπικού (ΣΕΑ) ανήλθαν σε €81 εκατ. για το έτος 2019.

Οι προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) για το έτος 2019 ανήλθε σε €92 εκατ., (σε σύγκριση με ζημιά ύψους €83 εκατ. για το έτος 2018) και περιλαμβάνει το καθαρό αποτέλεσμα από την πώληση του χαρτοφυλακίου Helix (το οποίο αποτελείται από καθαρά έσοδα από τόκους, μη επιτοκιακά έσοδα, κόστος προσωπικού, άλλα λειτουργικά έξοδα και πιστωτικές ζημιές δανείων) κέρδους ύψους €4 εκατ., καθώς και αναστροφή απομείωσης ύψους €6 εκατ. από την πώληση του δανειακού χαρτοφυλακίου Velocity 2. Επίσης, περιλαμβάνει πιστωτικές ζημιές δανείων ύψους €75 εκατ. ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης μείωσης κινδύνου στον ισολογισμό μέσω περαιτέρω πωλήσεων ΜΕΔ στο μέλλον, καθώς και έξοδα αναδιάρθρωσης τα οποία αφορούν αυτά τα έργα και ανήλθαν σε €25 εκατ. για το έτος 2019 (σε σύγκριση με €18 εκατ. για το έτος 2018).

Η ζημιά από την επαναμέτρηση της επένδυσης σε συγγενή εταιρία κατά την ταξινόμησή της ως να κατέχεται προς πώληση (CNP) μετά το μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιρειών ανήλθε σε €21 εκατ. για το έτος 2019, αποτελούμενη από ζημιά από επαναμέτρηση της επένδυσης σε συγγενή εταιρία κατά την επαναταξινόμηση ως περιουσιακό στοιχείο που κατέχεται προς πώληση ύψους €26 εκατ. και από μερίδιο στα κέρδη συγγενούς εταιρίας ύψους €5 εκατ. (σε σύγκριση με μερίδιο στα κέρδη συγγενούς της εταιρίας ύψους €9 εκατ. για το έτος 2018). Τον Οκτώβριο 2019, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την πώληση ολόκληρου του ποσοστού συμμετοχής του ύψους 49.9% στη συγγενή εταιρία CNP Cyprus Insurance Holdings Limited (CNP) η οποία είχε αποκτηθεί ως μέρος της εξαγοράς ορισμένων εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας το 2013, με αντίτιμο χρηματικό αντάλλαγμα ύψους €97.5 εκατ.

Η αναστροφή της απομείωσης των ΑΦΑ και απομείωση άλλων φορολογικών εισπρακτέων ανήλθε σε €88 εκατ. για το έτος 2019, αποτελούμενη από την καθαρή θετική επίδραση ύψους €96 εκατ. σε συνέχεια τροποποιήσεων στη νομοθεσία Φόρου Εισοδήματος στην Κύπρο που υιοθετήθηκαν τον Μάρτιο 2019, και απομείωση ύψους €8 εκατ. που αφορούσε φορολογικές απαιτήσεις στην Ελλάδα που επηρεάστηκαν αρνητικά από νομοθετικές αλλαγές. Η λογιστική αξία των υπόλοιπων απαιτήσεων στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ανερχόταν σε περίπου €5 εκατ. Η απομείωση ΑΦΑ για το έτος 2018 ανήλθε σε €79 εκατ., ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης αναθεώρησης της ανάκτησης των ΑΦΑ. Αυτό το ποσό, μαζί με σχετικές απομειώσεις, οι οποίες καταγράφηκαν σε προηγούμενες περιόδους ανήλθαν σε €115 εκατ. και στη συνέχεια αναστράφηκαν κατά το 2019. Επιπρόσθετα, τέλος φορολογίας υπό μορφή εγγύησης ύψους €19 εκατ. καταγράφηκε κατά το 2019 και αφορά το δικαίωμα μετατροπής των φορολογικών χρεώσεων σε φορολογικές πιστώσεις. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην Κεφαλαιακή Βάση/Νομοθετικές μεταρρυθμίσεις για τη μετατροπή των ΑΦΑ σε ΑΦΠ.

Το κέρδος από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες για το έτος 2019 ανήλθε σε €3 εκατ. και αφορά την πώληση των δραστηριοτήτων Η.Β. κατά το 2018.

Η ζημιά μετά τη φορολογία που αναλογεί στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας για το έτος 2019 ανήλθε σε €70 εκατ., σε σύγκριση με ζημιά €104 εκατ. για το έτος 2018.

Λειτουργικό περιβάλλον

Ενώ η Κύπρος είχε μια πενταετή πορεία ισχυρής οικονομικής ανάκαμψης το 2015-2019, η πανδημία COVID-19 αναμένεται να οδηγήσει σε βαθιά ύφεση το 2020 προτού δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ανάκαμψης το 2021. Η πανδημία επίσης άλλαξε τις προοπτικές ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας, και οι προηγούμενες θετικές προβλέψεις αντικαθίστανται τώρα από την προοπτική μιας παγκόσμιας ύφεσης που μπορεί να είναι σχετικά μεγάλη για ορισμένες χώρες. Η ανάκαμψη θα εξαρτηθεί από την ταχύτητα και την αποτελεσματικότητα των πολιτικών που θα εφαρμόσουν οι δημοσιονομικές και νομισματικές αρχές, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, καθώς και από την επιτυχία των προσπαθειών περιορισμού και ελέγχου της εξάπλωσης του ιού.

Ότι ξεκίνησε ως ένα τεράστιο σοκ από την μεριά της προσφοράς στην Κίνα, μεταμορφώθηκε ταυτόχρονα και σε παγκόσμιο σοκ ζήτησης μετά που αλυσιδωτά οι κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο επέβαλαν περιοριστικά μέτρα και κοινωνική αποστασιοποίηση στις χώρες τους για να περιορίσουν την εξάπλωση του ιού. Οι κυβερνήσεις και οι κεντρικές τράπεζες ενεργούν προληπτικά και αποφασιστικά, για να στηρίξουν τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις τους, και να περιορίσουν τις διακοπές στην οικονομική δραστηριότητα. Η πανδημία επιδρά και θα συνεχίσει να επιδρά αρνητικά στις καταναλωτικές δαπάνες, που αποτελούν τον κύριο παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης στις περισσότερες χώρες του κόσμου. Η πανδημία αναμένεται επίσης να επηρεάσει αρνητικά την εταιρική κερδοφορία, με αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις να μειώσουν περαιτέρω τις επενδυτικές δαπάνες γεγονός που εν τέλει θα επιδρά αρνητικά στην ικανότητά τους να εξοφλήσουν τα χρέη τους. Οι πρωτογενείς αγορές ομολόγων έχουν ουσιαστικά παγώσει, πράγμα που σημαίνει ότι ορισμένες εταιρείες δεν θα είναι σε θέση να αναχρηματοδοτήσουν υφιστάμενες υποχρεώσεις χωρίς αύξηση του κόστους.

Η κυπριακή οικονομία αναμένεται να επηρεαστεί σημαντικά από ένα παρατεταμένο πάγωμα της οικονομικής δραστηριότητας λόγω των μέτρων κοινωνικής απομόνωσης. Η οικονομία είναι έντονα προσανατολισμένη στις εξαγωγές και επομένως είναι εκτεθειμένη στις εξελίξεις στις ευρωπαϊκές και παγκόσμιες οικονομίες. Ο τουρισμός, το εμπόριο, οι μεταφορές και οι κατασκευές που πλήττονται περισσότερο από τα μέτρα, καλύπτουν περίπου το ένα τρίτο του ΑΕΠ. Ταυτόχρονα ο μεγάλος αριθμός των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων καθιστά την οικονομία της Κύπρου ακόμη πιο ευάλωτη στις διαταραχές του εφοδιασμού και της ζήτησης.

Οι κεντρικές τράπεζες σε όλο τον κόσμο, περιλαμβανομένης της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ και της ΕΚΤ, εστιάζουν τις προσπάθειές τους στην παροχή ρευστότητας και στη μείωση των πιέσεων στους εταιρικούς ισολογισμούς εν μέσω μείωσης της κερδοφορίας των εταιρειών. Επίσης, οι αλλαγές στις εθνικές δημοσιονομικές πολιτικές είναι περισσότερο κρίσιμες τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα, προκειμένου να αντισταθμιστεί η πτώση της ζήτησης και οι απώλειες εισοδήματος. Ανάμεσα στα μέτρα που υιοθετούνται από διάφορες χώρες, είναι δανειοδοτικές και πιστωτικές εγγυήσεις για τις επιχειρήσεις μαζί με προσωρινές φορολογικές ελαφρύνσεις, καθώς και πληρωμές προς τους καταναλωτές για την πρόληψη ή τον μετριασμό των απολύσεων.

Στις ΗΠΑ, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα ήδη μείωσε το παρεμβατικό της επιτόκιο στο μηδέν και ανακοίνωσε επιπλέον $700 δις για αγορές περιουσιακών στοιχείων, διευρύνοντας τις πράξεις επαναγοράς και επεκτείνοντας τις γραμμές ανταλλαγής σε δολάρια ΗΠΑ με ξένες τράπεζες. Η Γερουσία επίσης συμφώνησε σε ένα έκτακτο δημοσιονομικό πακέτο $2 τρισεκατομμυρίων ή λίγο κάτω από το 10% του ΑΕΠ της χώρας, για την υποστήριξη των επιχειρήσεων, των καταναλωτών και των τοπικών αρχών και τοπικών κυβερνήσεων.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε αναστολή των δημοσιονομικών κανόνων και των κανονισμών για τις κρατικές ενισχύσεις, ανοίγοντας τον δρόμο για τα κράτη μέλη να αυξήσουν τις κρατικές δαπάνες και τα ελλείμματα τους χωρίς επιπτώσεις. Η ΕΚΤ ξεκίνησε ένα νέο κύμα ποσοτικής επέκτασης με αρχικά κεφάλαια ύψους €120 δις και ακολούθως ανακοίνωσε την εισαγωγή του Πανδαιμικού Έκτακτου Προγράμματος Αγορών ύψους €750 δις. Η ΕΚΤ παρέχει επίσης ευνοϊκότερους όρους στο πλαίσιο των πράξεων αναχρηματοδότησης και εξασφαλίσεων για πρόσβαση σε ρευστότητα από τις τράπεζες. Ταυτόχρονα, η Ενιαία Εποπτική Αρχή μείωσε τις κεφαλαιακές απαιτήσεις παρέχοντας ανακούφιση στις τράπεζες και χαλάρωσε τους κανόνες για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Το Πανδαιμικό "Έκτακτο Πρόγραμμα Αγορών είναι επιπρόσθετο του προγράμματος αγορών των €20 δις ανά μήνα που ξεκίνησε τον Νοέμβριο 2019, καθώς και του πακέτου των €120 δις, με αποτέλεσμα το συνολικό ποσό των αγορών για το υπόλοιπο του 2020 να υπερβαίνει το €1 τρισεκατομμύριο. Αυτό σημαίνει ότι οι μηνιαίες αγορές θα υπερβαίνουν τα €80 δις του προγράμματος κατά την προηγούμενη κρίση χρέους της ευρωζώνης. Το Πανδαιμικό "Έκτακτο Πρόγραμμα Αγορών, είναι ευέλικτο και ανοίγει το δρόμο για μαζική αγορά ομολόγων φέτος, εξασφαλίζοντας ότι οι συνθήκες χρηματοδότησης θα παραμείνουν πολύ ευνοϊκές για τις χώρες που αντιμετωπίζουν επιδείνωση των δημόσιων οικονομικών τους.

Λειτουργικό περιβάλλον (συνέχεια)

Στη συνάντησή του Eurogroup στις 9 Απριλίου 2020, επιτεύχθηκε συμφωνία για ένα πακέτο διάσωσης ύψους €540 δις. Το πακέτο περιλαμβάνει τη χρήση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ) μέχρι €240 δις ή περίπου 2% του ΑΕΠ της Ευρωζώνης, με μόνη προϋπόθεση τη χρηματοδότηση του άμεσου και έμμεσου κόστους υγειονομικής περίθαλψης, θεραπείας και πρόληψης της κρίσης από τον ιό COVID-19. Υιοθέτησε επίσης την πρωτοβουλία SURE ύψους €100 δις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη στήριξη των εθνικών βραχυπρόθεσμων προγραμμάτων απασχόλησης. Υποστήριξη θα παρέχεται επίσης μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) για εγγυήσεις δανείων ύψους €200 δις με έμφαση στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Αυτό το πακέτο δημοσιονομικής στήριξης, προσθέτει σημαντικά στα ήδη μεγάλα δημοσιονομικά προγράμματα των εθνικών κυβερνήσεων για την καταπολέμηση της πανδημίας του ιού COVID-19 και των συνεπειών της.

Η κυπριακή Κυβέρνηση εφάρμοσε ταχύτατα περιορισμούς στη διακίνηση και την εργασία, παγώνοντας εν μέρει ή πλήρως τις δραστηριότητες ολόκληρων επιχειρηματικών τομέων για τον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού. Προκειμένου να μετριαστούν οι διαταραχές και το συνακόλουθο κόστος, η Κυβέρνηση εισήγαγε διάφορα μέτρα και πολιτικές. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην παροχή ρευστότητας σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά και στην αποτροπή μιας απότομης αύξησης της ανεργίας. Η Κυβέρνηση προωθεί επίσης ένα πρόγραμμα εγγυήσεων προς τράπεζες ύψους €2 δις για την παροχή χαμηλότοκων δανείων σε εταιρείες και σε αυτοεργοδοτούμενους. Το Κοινοβούλιο ψήφισε την αναστολή των αποπληρωμών δανείων για τόκους και κεφάλαιο για τους εννέα μήνες που απομένουν μέχρι το τέλος του έτους για όλους τους επιλέξιμους δανειολήπτες που δεν παρουσιάζουν καθυστερήσεις για περισσότερο από 30 ημέρες στο τέλος Φεβρουαρίου 2020. Με βάση την απόφαση του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου, ο τόκος θα συνεχίζει να υπολογίζεται κατά τη διάρκεια του εννιαμήνου, αλλά δεν θα ανατοκίζεται. Οι τράπεζες ανέστειλαν τις διαδικασίες εκποιήσεων για περίοδο τριών μηνών έως τις 18 Ιουνίου 2020. Η Κυβέρνηση εισήγαγε επίσης προγράμματα στήριξης των εισοδημάτων των εργαζομένων προκειμένου να αποφευχθούν απολύσεις. Η Κυβέρνηση εισήγαγε επιπλέον μέτρα στήριξης της ρευστότητας, όπως αναστολή του ΦΠΑ και των πρόσθετων αυξήσεων των εισφορών για το εθνικό σύστημα υγείας.

Σε μια προσπάθεια να ενισχύσει τη ρευστότητα των δημοσίων οικονομικών της σε μια περίοδο αβεβαιότητας γύρω από την κρίση λόγω της πανδημίας, και για να συμβάλει στη χρηματοδότηση ενός μεγάλου αναμενόμενου δημοσιονομικού ελλείμματος το 2020, η Κυβέρνηση προχώρησε και ολοκλήρωσε με επιτυχία τον Απρίλιο 2020, μια διπλή έκδοση ενός επταετούς ομολόγου για €1.25 δις και ενός 30ετούς ομολόγου για €0.5 δις. Η έκδοση υπερκαλύφθηκε και οι τελικές αποδόσεις ήταν 1.55% και 2.34% αντίστοιχα. Επιπλέον, η Κυβέρνηση προχώρησε και ολοκλήρωσε με επιτυχία τον Απρίλιο 2020 την έκδοση γραμματίων δημοσίου 52 εβδομάδων για €1.25 δις, ανεβάζοντας το συνολικό ποσό χρηματοδότησης που συγκεντρώθηκε από τις διεθνείς και τοπικές αγορές σε €3.0 δις.

Μακροοικονομικές επιδόσεις 2019

Το 2019 το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 3.2%, μετά από αύξηση 4.1% το 2018. Από την πλευρά της προσφοράς, όλοι οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας, συνέβαλαν θετικά στη συνολική μεγέθυνση του ΑΕΠ, εκτός από τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Οι κατασκευές, η μεταποίηση, ο τομέας του εμπορίου και του τουρισμού, που αποτελούν την παραδοσιακή οικονομία, συνέβαλαν σημαντικά στο ποσοστό μεγέθυνσης. Οι τομείς της πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, καθώς και των επαγγελματικών υπηρεσιών, από τους κλάδους με υψηλότερη προστιθέμενη αξία, επίσης συνέβαλαν σημαντικά στο ρυθμό μεγέθυνσης. Θετικές ήταν και οι συνεισφορές των δημοσίων υπηρεσιών, της εκπαίδευσης, της υγείας και του τομέα ακίνητης περιουσίας.

Η συνολική απασχόληση αυξήθηκε κατά 3.9% κατά μέσο όρο το 2019 σε σύγκριση με αύξηση 5.9% το 2018. Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 7.1% από ετήσιο μέσο όρο 8.4% το προηγούμενο έτος. Ο πληθωρισμός τιμών καταναλωτή μετριάστηκε το 2019 σε 0.3% μετά από αύξηση κατά 1.4% το 2018 (Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Κυπριακή Στατιστική Υπηρεσία). Αυτό οφείλεται κυρίως στη μείωση των τιμών πετρελαίου και ενέργειας στις διεθνείς αγορές, στο σχετικά χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης στην εγχώρια οικονομία λόγω της συνεχιζόμενης προσαρμογής, και στην εφάπαξ προσαρμογή στις τιμές λιανικής πώλησης των καυσίμων μετά από μείωση φόρων. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών επιδεινώθηκε σημαντικά το 2019, φθάνοντας στο 6.6% του ΑΕΠ από 3.4% του ΑΕΠ το 2018, εξαιρουμένων των εταιρειών ειδικού σκοπού (Κεντρική Τράπεζα Κύπρου). Αυτό οφειλόταν στην έντονη εγχώρια ζήτηση που οδήγησε σε υψηλότερες εισαγωγές και στην χαμηλότερη αύξηση των εξαγωγών.

Λειτουργικό περιβάλλον (συνέχεια)

Στον τραπεζικό τομέα, οι συνθήκες χρηματοδότησης παρέμειναν ευνοϊκές και το σύνολο των ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) συνέχισε να μειώνεται το 2019, αν και οριακά, μετά τις σημαντικές μειώσεις του 2018 που συνδέονται με την εξυγίανση και πώληση της Κυπριακής Συνεργατικής Τράπεζας, και την πώληση πακέτου δανείων από την BOC PCL (Project Helix). Τα συνολικά δάνεια στο τέλος του 2019 ανήλθαν σε €33.7 δις ή 153% του ΑΕΠ σε σύγκριση με €39.2 δις στο τέλος του 2018. Τα δάνεια προς κατοίκους εκτός της Κυβέρνησης ανήλθαν σε €26.3 δις στο τέλος του 2019. Το σύνολο των ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) μειώθηκε από €20.9 δις στα τέλη Δεκεμβρίου 2017, σε €10.4 δις στο τέλος Δεκεμβρίου 2018 και σε €9.5 δις στα τέλη Νοεμβρίου 2019. Το ποσοστό των ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) έναντι των μεικτών δανείων ήταν 28.6% και ο δείκτης κάλυψης ήταν 54.6% στο τέλος Νοεμβρίου 2019.

Στον δημόσιο τομέα, η διαδικασία δημοσιονομικής εξυγίανσης που ξεκίνησε στο πλαίσιο του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής μετέτρεψε τα μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα της περιόδου 2009-2013 σε σημαντικά πλεονάσματα. Το πλεόνασμα του προϋπολογισμού ήταν 1.7% του ΑΕΠ το 2017 και 3.0% του ΑΕΠ το 2018, εξαιρουμένου του δημοσιονομικού κόστους από την εξυγίανση της Κυπριακής Συνεργατικής Τράπεζας. Το συνολικό δημόσιο χρέος αυξήθηκε από 93.9% του ΑΕΠ στο τέλος του 2017 στο 100.6% του ΑΕΠ στα τέλη του 2018. Η αύξηση αυτή οφείλεται στο δημοσιονομικό κόστος από την εξυγίανση της Κυπριακής Συνεργατικής Τράπεζας. Το 2019 το δημοσιονομικό πλεόνασμα ήταν 2.7% του ΑΕΠ και το δημόσιο χρέος 95.5% του ΑΕΠ (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου).

Προοπτικές και αξιολογήσεις για την Κύπρο

Οι προοπτικές για το 2020 επηρεάζονται σοβαρά από την εξάπλωση του ιού COVID-19. Σύμφωνα με τις παγκόσμιες οικονομικές προβλέψεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) που δημοσιεύθηκαν τον Απρίλιο 2020, η κυπριακή οικονομία αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 6.5% το 2020 και να ανακάμψει κατά 5.6% το 2021. Συγκριτικά, το ΔΝΤ προβλέπει συρρίκνωση 7.5% στη ζώνη του ευρώ το 2020, με ανάκαμψη 4.7% το 2021. Τα μέτρα δημοσιονομικής στήριξης αναμένεται να περιορίσουν την ύφεση, αλλά να οδηγήσουν σε επιδείνωση της δημοσιονομικής θέσης της Κυβέρνησης. Το δημοσιονομικό ισοζύγιο από πλεονασματικό αναμένεται να καταγράψει σημαντικό έλλειμμα το 2020 και το δημόσιο χρέος να αυξηθεί αντίστοιχα.

Οι αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας βελτιώθηκαν σημαντικά τα τελευταία χρόνια, αντανακλώντας τις εκτιμήσεις και προσδοκίες για τη σταδιακή μείωση του δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ, την προοπτική περαιτέρω μείωσης των ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) και ένα περισσότερο σταθερό περιβάλλον σε σχέση με τον πληθωρισμό μετά από μια παρατεταμένη περίοδο αποπληθωρισμού και χαμηλού πληθωρισμού. Τον Νοέμβριο 2018, ο οίκος Fitch Ratings αναβάθμισε τη μακροπρόθεσμη αξιολόγηση της Κυπριακής Δημοκρατίας στην επενδυτική βαθμίδα (BBB-) με σταθερή προοπτική. Τον Οκτώβριο 2019 ο οίκος Fitch επιβεβαίωσε την αξιολόγηση του αναβαθμίζοντας την προοπτική σε θετική. Τον Ιούλιο 2018 ο οίκος Moody's Investors Service αναβάθμισε την Κυπριακή Δημοκρατία στο Ba2 από Ba3 με σταθερή προοπτική. Τον Σεπτέμβριο 2019 ο οίκος Moody’s επιβεβαίωσε την αξιολόγηση του και αναβάθμισε την προοπτική σε θετική. Ο οίκος S&P Global Ratings διατηρεί την Κύπρο στην επενδυτική βαθμίδα (BBB-) με σταθερή προοπτική από τον Σεπτέμβριο 2018 και επιβεβαίωσε την εν λόγω αξιολόγηση τον Μάρτιο 2020.

Τον Απρίλιο 2020, ο οίκος Fitch επιβεβαίωσε την προηγούμενη αξιολόγησή του αναθεωρώντας την προοπτική σε σταθερή, λόγω των πιθανών σημαντικών επιπτώσεων από την πανδημία COVID-19 στην Κυπριακή οικονομία και τα δημόσια οικονομικά. Επίσης, τον ίδιο μήνα, ο οίκος αξιολόγησης Moody’s εξέδωσε ενημέρωση σχετικά με την πιστοληπτική του αξιολόγηση για την Κυπριακή Δημοκρατία και αναθεώρησε τις προβλέψεις του για την κυπριακή οικονομία. Σύμφωνα με την ενημέρωση, η πανδημία COVID-19 θα επηρεάσει τις βραχυπρόθεσμες αναπτυξιακές και δημοσιονομικές προοπτικές, αλλά οι επιπτώσεις στην πιστοληπτική ικανότητα της κυπριακής Κυβέρνησης αναμένεται να είναι προσωρινός.

Επισκόπηση Επιχειρηματικής Δραστηριότητας

Με τις δραστηριότητες στην Κύπρο να αντιπροσωπεύουν το 99% των δανείων και το 100% των καταθέσεων, η χρηματοοικονομική επίδοση του Συγκροτήματος είναι άμεσα συνδεδεμένη με το οικονομικό και λειτουργικό περιβάλλον της Κύπρου. Τον Ιούνιο 2019, ο οίκος Moody's Investors Service επιβεβαίωσε τη μακροπρόθεσμη πιστοληπτική ικανότητα της BOC PCL B3 (θετική προοπτική) και τον Ιούλιο 2019, ο οίκος Standard and Poor's επιβεβαίωσε τη μακροπρόθεσμη αξιολόγηση της BOC PCL στο B+ (σταθερή προοπτική). Τον Νοέμβριο 2019, ο οίκος Fitch Ratings, επιβεβαίωσε τη μακροπρόθεσμη αξιολόγησή της BOC PCL στο B- (θετική προοπτική). Τον Απρίλιο 2020, ο οίκος Fitch Ratings αναθεώρησε την προοπτική σε αρνητική, αντικατοπτρίζοντας τη σημαντική επίπτωση που η εξάπλωση του ιού COVID-19 δύναται να έχει στην κυπριακή οικονομία και κατά συνέπεια στην BOC PCL.

Το Συγκρότημα παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και τις επιπτώσεις του ιού COVID-19 στην παγκόσμια και την κυπριακή οικονομία. Με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, το Συγκρότημα δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει με ακρίβεια το μέγεθος της μελλοντικής επίδρασης του COVID-19 στις δραστηριότητες και στα οικονομικά του αποτελέσματα, καθώς αυτή θα εξαρτηθεί κυρίως από τον ρυθμό και την έκταση της εξάπλωσης του ιού, τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στους πελάτες και την αποτελεσματικότητα των κανονιστικών και δημοσιονομικών μέτρων που λαμβάνονται για τη στήριξη της οικονομίας και μετριασμό των επιπτώσεων.

Όπως και για άλλες Ευρωπαϊκές τράπεζες, η διατήρηση των χαμηλών επιτοκίων εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση για την κερδοφορία του Συγκροτήματος. Συνέπεια των υφιστάμενων δύσκολων οικονομικών συνθηκών λόγω της εξάπλωσης του ιού COVID-19, το Συγκρότημα θα αναθεωρήσει τις μακροοικονομικές παραδοχές στις οποίες βασίζεται ο υπολογισμός των πιστωτικών ζημιών σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 για το α' τρίμηνο 2020 με βάση τη σχετική κανονιστική καθοδήγηση, και αναμένει ότι δύναται να προκύψουν αυξημένες οργανικές προβλέψεις για το πρώτο τρίμηνο 2020, αν και στο παρόν στάδιο το μέγεθος δεν μπορεί να προσδιοριστεί. Παρόλο που στο παρόν στάδιο παρατηρούνται χαμηλότερα έσοδα από συναλλαγές και χαμηλότερη ζήτηση για δάνεια, το Συγκρότημα, λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής αβεβαιότητας, δεν έχει σωστή εκτίμηση του πιθανού μελλοντικού αντίκτυπου του ιού COVID-19 στα λειτουργικά και οικονομικά του αποτελέσματα και επομένως δεν είναι σε θέση να παρέχει καθοδήγηση για το τρέχον έτος. Ωστόσο, η καλή κεφαλαιακή θέση και η ισχυρή ρευστότητα του Συγκροτήματος, του επιτρέπουν να στηρίξει τους πελάτες του αυτή την περίοδο ακραίας μεταβλητότητας.

Οι μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες του Συγκροτήματος παραμένουν ξεκάθαρες, με την προσοχή να συνεχίζει να εστιάζει στην ενίσχυση του ισολογισμού, στη βελτίωση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου και της αποδοτικότητας, για να συνεχίσει να έχει ζωτικό ρόλο στη στήριξη της Κυπριακής οικονομίας.

Με την πρόσφατη εξάπλωση του ιού COVID-19, το Συγκρότημα λαμβάνει όλα τα κατάλληλα μέτρα, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και συστάσεις του Υπουργείου Υγείας, για την προστασία της υγείας του προσωπικού και των πελατών του, διασφαλίζοντας παράλληλα την επιχειρησιακή λειτουργία της BOC PCL.

Οι μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες του Συγκροτήματος παραμένουν ξεκάθαρες, με την προσοχή να συνεχίζει να εστιάζει στην ενίσχυση του ισολογισμού και στη βελτίωση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου και της αποδοτικότητας, για να συνεχίσει να διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στη στήριξη της Κυπριακής οικονομίας.

Το Συγκρότημα εφάρμοσε το Σχέδιο Διαχείρισης Περιστατικών Πανδημίας (PIMP) και προχώρησε στη σύσταση μιας εξειδικευμένης ομάδας για την παρακολούθηση των εξελίξεων σε εγχώριο και παγκόσμιο επίπεδο και την παροχή καθοδήγησης για μέτρα υγείας και ασφάλειας, ταξιδιωτικές συμβουλές και επιχειρηματική συνέχεια του Συγκροτήματος. Το Συγκρότημα εφαρμόζει τις οδηγίες και τα μέτρα που ανακοινώθηκαν από την κυβέρνηση για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Επίσης, αξιολογούνται οι πιθανές οικονομικές επιπτώσεις στους τομείς στους οποίους δραστηριοποιείται το Συγκρότημα, προκειμένου να προσδιοριστούν πιθανές ενέργειες μετριασμού των επιπτώσεων.

Επισκόπηση Επιχειρηματικής Δραστηριότητας (συνέχεια)

Σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Σχέδιο Πανδημίας, το Συγκρότημα έχει υιοθετήσει ένα σύνολο μέτρων για να ελαχιστοποιήσει την πιθανότητα διακοπής των λειτουργιών του. Τα μέτρα περιλαμβάνουν κανόνες για τον περιορισμό εργαζομένων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες και για εκείνους που έχουν επιστρέψει από τα επίκεντρα της εξάπλωσης του ιού. Το Συγκρότημα έχει προχωρήσει με την αντικατάσταση προσωπικών συναντήσεων, περιλαμβανομένων και των συναντήσεων με πελάτες, με τηλεπικοινωνίες, αναπροσαρμόζοντας τη συνήθη πρακτική για προσωπική επαφή. Το Συγκρότημα έχει προχωρήσει στον διαχωρισμό των μονάδων με κύριες δραστηριότητες σε ξεχωριστές εγκαταστάσεις. Επιπλέον, για να διασφαλιστεί η επιχειρησιακή συνέχεια, σημαντικό μέρος του προσωπικού εργάζεται εξ αποστάσεως και η δυνατότητα πρόσβασης εξ αποστάσεως έχει ενισχυθεί σημαντικά. Επιπλέον, το Συγκρότημα ακολουθεί αυστηρούς κανόνες υγιεινής, έχει αυξήσει τη συχνότητα καθαρισμού και απολύμανσης χώρων, και εφαρμόζει και άλλα μέτρα για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας του προσωπικού και των πελατών.

Ως ο μεγαλύτερος χρηματοοικονομικός οργανισμός στην Κύπρο, το Συγκρότημα έχει καλή κεφαλαιακή θέση και σημαντικό πλεόνασμα ρευστότητας μεγαλύτερο από €3 δις, καθώς εισέρχεται σε συνθήκες αβεβαιότητας, για να στηρίξει τους πελάτες και την οικονομία να ανακάμψει από αυτή την κρίση. Η BOC PCL διαθέτει σημαντική εμπειρία στη διαχείριση δύσκολων καταστάσεων. Η Διεύθυνση παραμένει απόλυτα επικεντρωμένη στη διασφάλιση της ποιότητας του ισολογισμού, τη χρηματοδότηση, την κεφαλαιακή θέση και την αποδοτικότητα, ώστε να διασφαλίσει ότι η BOC PCL θα διατηρήσει την οικονομική της ισχύ. Ταυτόχρονα παραμένει εξίσου ευέλικτη ώστε να αναπροσαρμόσει τις βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες αναλόγως των μεταβαλλόμενων συνθηκών κάτω από αυτές τις πρωτοφανείς συνθήκες. Η επένδυση της Διεύθυνσης στο πρόγραμμα ψηφιακής μεταμόρφωσης έχει ενισχύσει την επιχειρησιακή ανθεκτικότητα του Συγκροτήματος, και επιτρέψει την παροχή ενισχυμένης κάλυψης υπηρεσιών στους πελάτες μέσω ψηφιακών καναλιών. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ενότητα «Ψηφιακή Μεταμόρφωση» πιο κάτω.

Επιπλέον, το πακέτο μέτρων το οποίο ανακοίνωσε η ΕΚΤ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και τα πρωτοφανή δημοσιονομικά και άλλα μέτρα της κυπριακής κυβέρνησης, αναμένεται ότι θα βοηθήσουν στη μείωση της αρνητικής επίδρασης και θα στηρίξουν την ανάκαμψη της Κυπριακής οικονομίας. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στη Σημείωση 56 'Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς' των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Η βελτίωση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου παραμένει κύρια προτεραιότητα του Συγκροτήματος. Το Συγκρότημα προχώρησε με επιτυχία σε λύσεις αναδιάρθρωσης δανείων στο ευρύτερο φάσμα του προβληματικού του χαρτοφυλακίου. Με την εξάπλωση του ιού COVID-19, το Συγκρότημα επικεντρώνεται τώρα στον περιορισμό οποιασδήποτε πιθανής επιδείνωσης της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου. Με την ομαλοποίηση των οικονομικών συνθηκών αναμένεται ότι το Συγκρότημα θα συνεχίσει τις προσπάθειες για βελτίωση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου αναζητώντας λύσεις, οργανικές και μη, με στόχο η BOC PCL να καταστεί ένας πιο ισχυρός και ασφαλής οργανισμό, ικανός να συνεχίσει να στηρίζει την κυπριακή οικονομία.

Οι αλλαγές στο νόμο των εκποιήσεων που ψηφίστηκαν τον Ιούλιο 2018 έχουν επιταχύνει τη διαδικασία και έχουν περιορίσει τις επιλογές για πρόκληση καθυστερήσεων. Τον Ιούλιο 2019, η κυπριακή Βουλή ψήφισε συγκεκριμένες αλλαγές στη νομοθεσία των εκποιήσεων του 2018, που ως επί το πλείστων προσβλέπουν στο (α) να παρέχουν επιπρόσθετους ελέγχους στις περιπτώσεις που οι τράπεζες προτίθενται να εκποιήσουν μικρά δάνεια (<€350 χιλιάδων) με εξασφάλιση την πρώτη κατοικία, και (β) να επιμηκύνουν το χρονοδιάγραμμα των εκποιήσεων, με την επιμήκυνση των διαφόρων περιόδων προειδοποίησης. Αυτές οι αλλαγές δεν έχουν ακόμη τεθεί σε εφαρμογή, καθώς ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τις έχει αναπέμψει στο Ανώτατο Δικαστήριο, με βάση νομική συμβουλή από τον Γενικό Εισαγγελέα ότι τίθεται θέμα αντισυνταγματικότητας αναφορικά με συγκεκριμένα σημεία. Οι συζητήσεις συνεχίζονται μεταξύ άλλων με τον Υπουργό Οικονομικών, την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και τον Χρηματοοικονομικό Επίτροπο, με στόχο να υιοθετηθούν αλλαγές στον νόμο των εκποιήσεων και στο πλαίσιο των αναδιαρθρώσεων που να είναι αποδεκτές από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Με την εξάπλωση του ιού COVID-19, η διαδικασία εκποιήσεων αναστέλλεται μέχρι τις 18 Ιουνίου 2020, σύμφωνα με την απόφαση του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου.

Επισκόπηση Επιχειρηματικής Δραστηριότητας (συνέχεια)

Η στρατηγική του Συγκροτήματος επικεντρώνεται στη διασφάλιση της ποιότητας του ισολογισμού, τη χρηματοδότηση, την κεφαλαιακή θέση και την αποδοτικότητα με στόχο να διασφαλίσει ότι το Συγκρότημα θα διατηρήσει την οικονομική του ισχύ. Κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019, ο νέος δανεισμός ξεπέρασε τα €2.0 δις, ο ψηλότερος από το 2015. Μέχρι σήμερα, η ανάπτυξη νέου δανεισμού στην Κύπρο είχε επικεντρωθεί σε επιλεγμένους κλάδους της οικονομίας, οι οποίοι είναι συμβατοί με το προφίλ κινδύνου της BOC PCL, όπως ο τουρισμός, το εμπόριο, τα ακίνητα, οι επαγγελματικές υπηρεσίες, ο τομέας της τεχνολογίας, της πληροφορικής/επικοινωνίας, της ενέργειας, της εκπαίδευσης και των οικολογικών έργων. Το Συγκρότημα διερευνά επίσης τρόπους για ανάπτυξη του νέου δανεισμού περιλαμβανομένου προσεκτικού δανεισμού στο τομέα της ναυτιλίας και των κοινοπρακτικών δανείων, όπως και άλλους τομείς.

Με την εξάπλωση του ιού COVID-19, οι τομείς του τουρισμού, εμπορίου, μεταφορών και ο κατασκευαστικός τομέα είναι αυτοί που αναμένεται να επηρεαστούν αρχικά περισσότερο αρνητικά. Το Συγκρότημα έχει καλά διαφοροποιημένο δανειακό χαρτοφυλάκιο εξυπηρετούμενων δανείων. Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, η έκθεση των εξυπηρετούμενων δανείων του Συγκροτήματος στον τουρισμό περιορίζεται στο €1 δις, από σύνολο εξυπηρετούμενων δανείων ύψους €9.2 δις. Η αντίστοιχη έκθεση του Συγκροτήματος στον εμπορικό τομέα ήταν επίσης €1 δις, ενώ η έκθεση στον κατασκευαστικό τομέα περιορίστηκε σε €0.5 δις. Συγχρόνως, το χαρτοφυλάκιο εξυπηρετούμενων δανείων του Συγκροτήματος έχει έκθεση στον τομέα πετρελαίου και φυσικού αερίου μικρότερη των €45 εκατ.

Με στόχο να υποστηρίξει τις επενδύσεις από μικρομεσαίες επιχειρήσεις και επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης και να υποβοηθήσει την κυπριακή οικονομία δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας για νέους, η BOC PCL συνεχίζει να παρέχει κοινά χρηματοδοτούμενα προγράμματα. Για το σκοπό αυτό, η BOC PCL συνεχίζει τη συνεργασία της με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank (EIB)), το Ευρωπαϊκό Επενδυτικό Ταμείο (European Investment Fund (EIF)), την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)) και την κυπριακή κυβέρνηση.

Η Διεύθυνση επικεντρώνεται επίσης στη διαφοροποίηση των εσόδων μέσω της αύξησης των προμηθειών και δικαιωμάτων από την υπηρεσία διεθνών συναλλαγών, την διαχείριση περιουσιακών στοιχείων μέσω υπηρεσιών wealth management και τις ασφαλιστικές εργασίες. Οι ασφαλιστικές εταιρίες του Συγκροτήματος, EuroLife Ltd και Γενικές Ασφάλειες Κύπρου Λτδ, οι οποίες δραστηριοποιούνται στον κλάδο ζωής και γενικό κλάδο αντίστοιχα, κατέχουν ηγετική θέση στον ασφαλιστικό κλάδο, καθώς οι δραστηριότητες αυτές παρέχουν σταθερά επαναλαμβανόμενα έσοδα από προμήθειες διαφοροποιώντας περαιτέρω τις ροές εισοδημάτων του Συγκροτήματος. Τα καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες για το έτος 2019 ανήλθαν σε €58 εκατ., αυξημένα κατά 9% σε ετήσια βάση, και αποτελούν το 19% των μη επιτοκιακών εσόδων.

Προκειμένου να βελτιώσει περαιτέρω τη χρηματοδοτική της δομή, η BOC PCL εντείνει τις προσπάθειές της για διαχείριση των καταθέσεων και του αντίστοιχου κόστους, αξιοποιώντας την αυξανόμενη εμπιστοσύνη των πελατών προς την BOC PCL. Το κόστος των καταθέσεων μειώθηκε κατά 60 μ.β. σε 16 μ.β. κατά τους τελευταίους 24 μήνες. Επιπρόσθετα, η χρέωση προμηθειών ρευστότητας, για συγκεκριμένες κατηγορίες πελατών, τέθηκαν σε εφαρμογή τον Μάρτιο 2020.

Κύρια προτεραιότητα του Συγκροτήματος παραμένει η ενεργή διαχείριση του κόστους χρηματοδότησης και των εξόδων λειτουργίας. Το Πρόγραμμα Ψηφιακής Μεταμόρφωσης που ξεκίνησε το 2017 έχει αρχίσει να προσφέρει μια εμφανώς βελτιωμένη εμπειρία στους πελάτες (βλέπε πιο κάτω), ενώ η μείωση του αριθμού των καταστημάτων συνεχίστηκε κατά το 2019, βελτιώνοντας έτσι ακόμη περισσότερο το λειτουργικό μοντέλο της BOC PCL. Ο αριθμός των καταστημάτων μειώθηκε κατά 18% το 2019 και το δίκτυο καταστημάτων είναι τώρα στο μισό από ότι ήταν το 2013. Η Διεύθυνση παραμένει επικεντρωμένη στην περαιτέρω βελτίωση της αποδοτικότητας.

Ψηφιακή Μεταμόρφωση

Στο πλαίσιο του οράματος της να είναι ο κορυφαίος χρηματοοικονομικός οργανισμός στην Κύπρο, η BOC PCL συνεχίζει το Πρόγραμμα Ψηφιακής Μεταμόρφωσης που επικεντρώνεται σε τρεις στρατηγικούς άξονες: την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών και προϊόντων που βελτιώνουν την εμπειρία του πελάτη, τη βελτίωση εσωτερικών διαδικασιών και την εισαγωγή νέων τρόπων εργασίας για τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος.

Επισκόπηση Επιχειρηματικής Δραστηριότητας (συνέχεια)

Ψηφιακή Μεταμόρφωση (συνέχεια)

Τους τελευταίους μήνες αναβαθμίστηκε η τραπεζική εφαρμογή για κινητά με την προσθήκη νέων λειτουργιών, όπως η διαχείριση πάγιων εντολών πληρωμής, η σύνδεση με τη χρήση βιομετρικών στοιχείων, και η δυνατότητα παρακολούθησης συναλλαγών και υπόλοιπων λογαριασμών σε τράπεζες στο Ηνωμένο Βασίλειο και σε Κυπριακές τράπεζες. Έχει επίσης ξεκινήσει η εισαγωγή χρηματοοικονομικών εργαλείων που θα επιτρέψουν στους πελάτες μας να χρησιμοποιούν την υπηρεσία 1Bank για καλύτερη διαχείριση των οικονομικών τους. Επιπρόσθετα, οι κάτοχοι καρτών Mastercard μπορούν τώρα να πραγματοποιούν ασφαλείς και γρήγορες πληρωμές μέσω Apple Pay (iOS) και σύντομα θα μπορούν να τις πραγματοποιούν και μέσω BoC Wallet (Android).

Επίσης, έχουμε ολοκληρώσει την υλοποίηση νέων συστημάτων Καρτών και Πληρωμών που θα επιτρέψουν στο Συγκρότημα να προσφέρει εξατομικευμένες λύσεις και να βελτιώσει την τραπεζική εμπειρία του πελάτη. Για παράδειγμα, το 2020 αναμένουμε να είμαστε σε θέση να προσφέρουμε νέες λειτουργίες μέσω της τραπεζικής εφαρμογής για κινητά, όπως τη δυνατότητα ο πελάτης να «παγώσει» τη χρεωστική ή πιστωτική του κάρτα σε περίπτωση απώλειας (freeze and unfreeze), και τη δυνατότητα να καθορίσει ανώτατο όριο διενέργειας συγκεκριμένων συναλλαγών.

Η υιοθέτηση των ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών από τους πελάτες μας συνέχισε να αυξάνεται και να αποκτά δυναμική το 2019. Κατά το τέλος του 2019, το 77% του αριθμού των συναλλαγών που αφορούν καταθέσεις, αναλήψεις μετρητών και μεταφορές εντός και εκτός BOC PCL, εκτελούνταν μέσω ψηφιακών καναλιών (με το αντίστοιχο ποσοστό δύο χρόνια πριν να ανέρχεται στο 67%). Όσον αφορά τη χρήση της τραπεζικής εφαρμογής για κινητά, ο αριθμός των ενεργών χρηστών αυξήθηκε κατά 20% το 2019. Το 2020, λόγω των μέτρων κοινωνικής απομόνωσης για τον ιό COVID-19, έχουμε παρατηρήσει μείωση στις αναλήψεις μετρητών και καταθέσεων μέσω του δικτύου καταστημάτων. Έχουμε επίσης παρατηρήσει αύξηση στην υιοθέτηση ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών και στην ψηφιακή διείσδυση συνδρομητών, καθώς όλο και περισσότεροι πελάτες έχουν αποκτήσει πρόσβαση στα ψηφιακά μας κανάλια και περισσότερες κάρτες έχουν εκδοθεί. Στα τέλη Μαρτίου 2020, το 70% των πελατών χρησιμοποιούν ψηφιακά κανάλια για διενέργεια τραπεζικών συναλλαγών (αυξημένο κατά 10 ε.μ. από 60% τον Σεπτέμβριο 2017, όταν ξεκίνησε το πρόγραμμα ψηφιακής μεταμόρφωσης). Αναμένεται περεταίρω αύξηση το δεύτερο τρίμηνο 2020, λόγω της αύξησης στον αριθμό των συνδρομητών, καθώς και στον αριθμό των καρτών που εκδόθηκαν. Στο πλαίσιο αυτό, η BOC PCL έχει ξεκινήσει διάφορες πρωτοβουλίες με στόχο την παροχή καλύτερων, ταχύτερων και ασφαλέστερων υπηρεσιών. Τέτοιες πρωτοβουλίες περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη δωρεάν έκδοση χρεωστικών καρτών έως τα τέλη Μαΐου 2020, καθώς και την παροχή συσκευών SMS Digipass δωρεάν. Επιπρόσθετα, νέοι πελάτες μπορούν να ανοίξουν λογαριασμό μέσω της ιστοσελίδας της BOC PCL και να λάβουν δωρεάν χρεωστική κάρτα. Νέοι πελάτες μπορούν επίσης να λάβουν δωρεάν συνδρομή για διεκπεραίωση των συναλλαγών τους διαδικτυακά (internet banking).

Το 2020 αναμένεται να υπάρξουν αλλαγές και στο εργασιακό περιβάλλον με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και εργαλείων που θα αλλάξουν δραστικά την εμπειρία των εργαζομένων, βελτιώνοντας τη συνεργασία και ανταλλαγή γνώσεων σε ολόκληρο τον οργανισμό.

Το βραβείο «Best Consumer Digital Bank in Cyprus» για το 2019 έχει απονεμηθεί στην BOC PCL από την Global Finance.

Στρατηγική και Προοπτικές

Οι στρατηγικοί στόχοι του Συγκροτήματος είναι να καταστεί ένα πιο δυνατό πιστωτικό ίδρυμα, ικανό να στηρίξει την ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας και να δημιουργήσει αξία για τους μετόχους του στο μεσοπρόθεσμο διάστημα.

Στρατηγική και Προοπτικές (συνέχεια)

Οι βασικοί πυλώνες της στρατηγικής του Συγκροτήματος είναι:

- Περιορισμός οποιασδήποτε πιθανής επιδείνωσης της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου ως αποτέλεσμα του ιού COVID-19 και περαιτέρω μείωση του προβληματικού δανειακού χαρτοφυλακίου με την ομαλοποίηση των συνθηκών αγοράς και λειτουργίας
- Επίτευξη ενός ορθολογιστικού μοντέλου λειτουργίας
- Διατήρηση κατάλληλης κεφαλαιακής επάρκειας με την εσωτερική δημιουργία κεφαλαίων
- Περαιτέρω βελτίωση της χρηματοδοτικής δομής
- Επικέντρωση σε κύριες δραστηριότητες στην Κύπρο
- Δημιουργία αξίας για τους μετόχους και για άλλα ενδιαφερόμενα μέρη

ΒΑΣΙΚΟΙ ΠΥΛΩΝΕΣ	ΔΡΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟ 2019	ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ
1. Περιορισμός οποιασδήποτε πιθανής επιδείνωσης της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου ως αποτέλεσμα του ιού COVID-19 και περαιτέρω μείωση του προβληματικού δανειακού χαρτοφυλακίου με την ομαλοποίηση των συνθηκών αγοράς και λειτουργίας	• Βλέπε Μέρος 'Ποιότητα Δανειακού Χαρτοφυλακίου' και 'Μονάδα Διαχείρισης και Διάθεσης Ακινήτων'	• Επικέντρωση στην πραγματοποίηση των εξασφαλίσεων μέσω συναινετικών και μη εκποιήσεων • Διαχείριση ακινήτων μέσω ΔΔΑ (REMU) • Συνεχής διερεύνηση εναλλακτικών μέτρων επιτάχυνσης μείωσης των ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ), περιλαμβανομένων πωλήσεων ΜΕΔ, τιτλοποιήσεων κλπ
2. Επίτευξη ενός ορθολογιστικού μοντέλου λειτουργίας	• Βλέπε Μέρος '(Ζημιά)/κέρδη μετά τη φορολογία (αναλογούντα στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας)' και 'Συνολικά Έξοδα' για περαιτέρω πληροφορίες αναφορικά με το σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης προσωπικού και Μέρος 'Επισκόπηση Επιχειρηματικής Δραστηριότητας'	• Εφαρμογή Προγράμματος Ψηφιακής Μεταμόρφωσης που βρίσκεται σε εξέλιξη, με στόχο τη βελτίωση της παραγωγικότητας, μέσω εναλλακτικών καναλιών διανομής και τη μείωση λειτουργικών εξόδων με την πάροδο του χρόνου • Η Διεύθυνση παραμένει επικεντρωμένη στην περαιτέρω βελτίωση της αποδοτικότητας
3. Διατήρηση κατάλληλης κεφαλαιακής επάρκειας	• Βλέπε 'Κεφαλαιακή Βάση'	• Εσωτερική δημιουργία κεφαλαίων
4. Περαιτέρω βελτίωση της χρηματοδοτικής δομής	• Βλέπε 'Χρηματοδότηση και ρευστότητα'	• Επικέντρωση στη μορφή και στο κόστος των καταθέσεων • Εισαγωγή χρεώσεων ρευστότητας
5. Επικέντρωση σε κύριες δραστηριότητες στην Κύπρο	• Βλέπε 'Δάνεια', 'Συνολικά Έσοδα' και 'Επισκόπηση Επιχειρηματικής Δραστηριότητας'	• Στοχευμένος δανεισμός σε επιλεγμένους τομείς στην Κύπρο για χρηματοδότηση της ανάκαμψης της οικονομίας • Δημιουργία νέου δανεισμού, διατηρώντας παράλληλα τις υφιστάμενες αποδόσεις δανεισμού • Διαφοροποίηση εσόδων μέσω προμηθειών και δικαιωμάτων από την υπηρεσία διεθνών συναλλαγών, της διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων μέσω υπηρεσιών wealth management και ασφαλιστικές εργασίες, οι οποίες παρέχουν σταθερά έσοδα
6. Δημιουργία αξίας	• Βλέπε Κύρια Στοιχεία και Δείκτες Ισολογισμού, καθώς και για τους Δείκτες Κεφαλαίου και σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία	• Δημιουργία κατάλληλης μεσοπρόθεσμης απόδοσης σε αναλογία κινδύνου

Στρατηγική και Προοπτικές (συνέχεια)

Το Συγκρότημα παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και τις επιπτώσεις του ιού COVID-19 στην παγκόσμια και την κυπριακή οικονομία. Με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, το Συγκρότημα δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει με ακρίβεια το μέγεθος της μελλοντικής επίδρασης του COVID-19 στις δραστηριότητες και στα οικονομικά του αποτελέσματα, καθώς αυτή θα εξαρτηθεί κυρίως από τον ρυθμό και την έκταση της εξάπλωσης του ιού, τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στους πελάτες και την αποτελεσματικότητα των κανονιστικών και δημοσιονομικών μέτρων που λαμβάνονται για τη στήριξη της οικονομίας και μετριασμό των επιπτώσεων.

Όπως και για άλλες Ευρωπαϊκές τράπεζες, η διατήρηση των χαμηλών επιτοκίων εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση για την κερδοφορία του Συγκροτήματος. Συνέπεια των υφιστάμενων δύσκολων οικονομικών συνθηκών λόγω της εξάπλωσης του ιού COVID-19, το Συγκρότημα θα αναθεωρήσει τις μακροοικονομικές παραδοχές στις οποίες βασίζεται ο υπολογισμός των πιστωτικών ζημιών σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 για το α' τρίμηνο 2020 με βάση τη σχετική κανονιστική καθοδήγηση, και αναμένει ότι δύναται να προκύψουν αυξημένες οργανικές προβλέψεις για το πρώτο τρίμηνο 2020, αν και στο παρόν στάδιο το μέγεθος δεν μπορεί να προσδιοριστεί. Παρόλο που στο παρόν στάδιο παρατηρούνται χαμηλότερα έσοδα από συναλλαγές και χαμηλότερη ζήτηση για δάνεια, το Συγκρότημα, λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής αβεβαιότητας, δεν έχει σωστή εκτίμηση του πιθανού μελλοντικού αντίκτυπου του ιού COVID-19 στα λειτουργικά και οικονομικά του αποτελέσματα και επομένως δεν είναι σε θέση να παρέχει καθοδήγηση για το τρέχον έτος. Ωστόσο, η καλή κεφαλαιακή θέση και η ισχυρή ρευστότητα του Συγκροτήματος, του επιτρέπουν να στηρίξει τους πελάτες του αυτή την περίοδο ακραίας μεταβλητότητας.

Οι μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες του Συγκροτήματος παραμένουν ξεκάθαρες, με την προσοχή να συνεχίζει να εστιάζει στην ενίσχυση του ισολογισμού, στη βελτίωση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου και της αποδοτικότητας, για να συνεχίσει να έχει ζωτικό ρόλο στη στήριξη της Κυπριακής οικονομίας.

Συνεχιζόμενη δραστηριότητα

Οι Σύμβουλοι έχουν προβεί σε εκτίμηση της ικανότητας του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα για περίοδο 12 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης αυτών των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Οι Σύμβουλοι πιστεύουν ότι το Συγκρότημα λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την διατήρηση της βιωσιμότητάς του και την ανάπτυξη των εργασιών του στα πλαίσια των οικονομικών συνθηκών που επικρατούν.

Κατά την εκτίμησή τους, οι Σύμβουλοι έλαβαν υπόψη τις σημαντικές συναλλαγές που ολοκληρώθηκαν κατά το 2019 που είχαν θετικές επιδράσεις στην κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος, κυρίως της πώλησης μη εξυπηρετούμενων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (η συναλλαγή Helix) και της πώλησης του 49.9% ποσοστού συμμετοχής της BOC PCL στη CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd. Οι Σύμβουλοι έχουν λάβει επίσης υπόψη τις τροποποιήσεις στον περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμος Τροποποίηση 28 (Ι) του 2019, που θεσπίστηκε την 1 Μαρτίου 2019, που επιτρέπει τη μετατροπή συγκεκριμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (ΑΦΑ) σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις (ΑΦΠ), και τις εξελίξεις στο λειτουργικό περιβάλλον στην Κύπρο.

Το Συγκρότημα έχει εκπονήσει ένα Χρηματοοικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Φεβρουάριο 2019 και επικαιροποιήθηκε και εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Δεκέμβριο 2019 (το Πλάνο). Το Πλάνο διασφαλίζει ότι το Συγκρότημα διαθέτει επαρκείς πόρους για να συνεχίσει τη μείωση κινδύνου του ισολογισμού και να χειριστεί τα εναπομείναντα ΜΕΔ. Λαμβάνοντας υπόψη την εξάπλωση του COVID-19 στις αρχές του 2020, η εκτίμηση της συνεχιζόμενης δραστηριότητας περιλάμβανε εξέταση της επίδρασης της εξάπλωσης του Covid-19 στο Πλάνο και ιδιαίτερα στην κεφαλαιακή θέση και ρευστότητα του Συγκροτήματος στο πλαίσιο των αναδυόμενων εξελίξεων στην οικονομία, των μέτρων οικονομικής ανακούφισης της κυπριακής κυβέρνησης και τις τροποποιημένες κανονιστικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που έλαβαν οι ρυθμιστικές αρχές και άλλες αρχές μετά την εξάπλωση του COVID-19, όπως περιγράφεται παρακάτω. Οι Σύμβουλοι έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το Συγκρότημα, η Εταιρία και η BOC PCL θα έχουν την ικανότητα να λειτουργούν ως δρώσες οικονομικές μονάδες για περίοδο 12 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων.

Συνεχιζόμενη δραστηριότητα (συνέχεια)

Εξάπλωση COVID-19
Οι Σύμβουλοι έλαβαν υπόψη την εξάπλωση του COVID-19 και τις αβεβαιότητες και της αναταραχής που δημιουργήθηκαν.Το COVID-19 έχει πλήξει πολλές χώρες, μολύνοντας εκατομμύρια ανθρώπους παγκοσμίως. Δεδομένης της τάσης και του ρυθμού των εξελίξεων παγκοσμίως, και ιδίως στην Ευρωζώνη, η σοβαρότητα και η μακροβιότητα της εξάπλωσης είναι ακόμα άγνωστα και ως εκ τούτου δεν μπορεί να γίνει αξιόπιστη εκτίμηση της επίδρασης που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί σε αυτό το στάδιο. Ωστόσο, διεθνείς και πολυμερείς οργανισμοί, καθώς και οίκοι αξιολόγησης, έχουν αναθεωρήσει τις προβλέψεις τους για την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών και παγκόσμιων οικονομιών το 2020/2021. Ανάλογα με τη διάρκεια και τη σοβαρότητα αυτής της αναταραχής, οι δραστηριότητες και η χρηματοοικονομική επίδοση και θέση του Συγκροτήματος θα επηρεαστούν σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό.

Καθώς η κατάσταση έχει προκύψει μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας σχεδιασμού του Συγκροτήματος, έχει διεξαχθεί πρόσθετη εργασία για την εξέταση των πιθανών επιπτώσεων. Αυτό περιλάμβανε την ανάπτυξη μακροοικονομικών σεναρίων, βασικών και αρνητικών, τα οποία είναι σοβαρά αλλά πιθανά σενάρια. Η τρέχουσα κατάσταση είναι αβέβαιη και ενώ η αντιμετώπιση του COVID-19 περιλαμβάνει ανακοινωμένη κυβερνητική παρέμβαση που αναμένεται να υποστηρίξει την ικανότητα αποπληρωμής, είναι λογικό να αναμένεται ότι αυτό θα έχει αρνητική επίπτωση στην πιστωτική ποιότητα και στις αξίες εξασφάλισης. Τα σενάρια του COVID-19 που αναπτύχθηκαν λαμβάνουν υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες και επιπτώσεις:

- Κυβερνητική καθοδήγηση και αντίδραση σε επίπεδο πολιτικής στην κρίση
- Κεφαλαιακά μέτρα και μέτρα ανακούφισης ρευστότητας καθώς και άλλες εποπτικές ενέργειες
- Χαμένη παραγωγή και παραγωγικότητα ως συνέπεια των ταξιδιωτικών περιορισμών και της κοινωνικής απόστασης
- Επιπτώσεις στα επίπεδα απασχόλησης και στα σχετικά ποσοστά ανεργίας
- Επίδραση στις σχετικές οικονομικές μεταβλητές, οι σημαντικότερες από τις οποίες περιλαμβάνουν τις τιμές κατοικιών και εμπορικών ακινήτων, την εθνική παραγωγή και τον όγκο δανειοδότησης

Μεταξύ των σεναρίων COVID-19 που εξετάστηκαν, υπάρχουν σοβαρά σενάρια που έχουν σχεδιαστεί για να είναι ακραία, αλλά πιθανά με βάση την υπόθεση ότι η επίδραση στην οικονομία είναι άμεση και τροφοδοτείται από την αύξηση των επιπέδων ανεργίας, τη μείωση των τιμών κατοικιών και εμπορικών ακινήτων και την επιβράδυνση του όγκου δανειοδότησης με σημάδια ανάκαμψης αργότερα από το βασικό μας σενάριο.

Οι παραδοχές και οι εκτιμήσεις βασίστηκαν στις τελευταίες εξελίξεις και πληροφορίες που ήταν διαθέσιμες κατά την έγκριση αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων. Στα σενάρια λήφθηκε υπόψη η καθοδήγηση που δόθηκε από την ΕΑΤ, ΕΚΤ, Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ) και την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) σε αυτό το θέμα. Στα σενάρια λήφθηκαν υπόψη επίσης τα μέτρα αντιμετώπισης που λήφθηκαν για τη στήριξη του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων χαλάρωσης των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των απαιτήσεων ρευστότητας, καθώς και τα μέτρα που έλαβε η Κυπριακή Κυβέρνηση και η ΚΤΚ. Αυτά τα μέτρα περιγράφονται στη Σημείωση 56 'Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς'.

Η πιθανή επίπτωση της πανδημίας COVID-19 στην οικονομία και στις λειτουργίες και χρηματοοικονομική επίδοση του Συγκροτήματος, υπόκειται σε συνεχή παρακολούθηση μέσω των επιτροπών διαχείρισης του Συγκροτήματος, της ομάδας επιχειρησιακής συνέχειας, με κατάλληλη διαδικασία κλιμάκωσης ενεργειών γνωστοποίησης στο Διοικητικό Συμβούλιο και τις εποπτικές αρχές. Δεδομένης της εξελισσόμενης φύσης της πανδημικής κρίσης COVID-19, το Συγκρότημα θα συνεχίσει να ενημερώνει τα μακροοικονομικά σενάριά του και να αξιολογεί την πιθανή επίπτωση στη χρηματοοικονομική επίδοση και θέση του Συγκροτήματος καθώς και στην κεφαλαιακή θέση και ρευστότητα.

Κεφάλαια
Τα ακόλουθα στοιχεία έχουν ληφθεί υπόψη σε σχέση με την κεφαλαιακή επάρκεια του Συγκροτήματος κατά τη διάρκεια της εκτίμησης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας:

- Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) και τα συνολικά κεφάλαια με μεταβατικές διατάξεις στις 31 Δεκεμβρίου 2019 είναι ψηλότερα από τις απαιτήσεις της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) (Σημ. 4.1).
- Η κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος επιτρέπει περαιτέρω μείωση κινδύνου και επαναβαθμονόμηση της βάσης κόστους. Το Συγκρότημα παραμένει αφοσιωμένο στην υλοποίηση των μέτρων που προβλέπονται στο Πλάνο που υποβλήθηκε στην ΕΚΤ, αν και για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα ως αποτέλεσμα της εξάπλωσης του COVID-19.

Συνεχιζόμενη δραστηριότητα (συνέχεια)

- Τα μέτρα χαλάρωσης κεφαλαιακών απαιτήσεων ανακοινώθηκαν από την ΕΚΤ, την ΕΑΤ, την ΚΤΚ, την Κυπριακή Κυβέρνηση και το Eurogroup προκειμένου να επιτρέψουν στις τράπεζες να απορροφήσουν την επίδραση της εξάπλωσης του COVID-19 και να στηρίξουν την πραγματική οικονομία καθώς και τις κανονιστικές ρυθμίσεις ως επιτρέπεται από τις Οδηγίες που εκδόθηκαν τον Απρίλιο 2020 από την ΕΑΤ (Σημ. 56).
- Τα μέτρα που λαμβάνονται από το Συγκρότημα για την προστασία των υπαλλήλων του και την ενεργοποίηση του Σχεδίου Επιχειρησιακής Συνέχειας του Συγκροτήματος διασφαλίζει ότι δεν θα διακοπούν οι κρίσιμες λειτουργίες.
- Η ολοκλήρωση της συναλλαγής Helix τον Ιούνιο 2019, η οποία, μαζί με την οργανική μείωση τα τελευταία χρόνια, οδήγησε σε σημαντική μείωση των ΜΕΔ. Η μείωση των ΜΕΔ υπήρξε ρυθμιστικό επίκεντρο για αρκετά χρόνια. Το Συγκρότημα έχει ετοιμάσει ένα επικαιροποιημένο στρατηγικό πλάνο για τα ΜΕΔ για τα έτη 2019-2021, το οποίο υποβλήθηκε στην ΕΚΤ τον Ιούνιο 2019. Οι Σύμβουλοι πιστεύουν ότι η μείωση των ΜΕΔ αποτελεί σημαντικό παράγοντα όσον αφορά τη μελλοντική βιωσιμότητα του Συγκροτήματος ως συστημική τράπεζα στην Κύπρο.
- Το Συγκρότημα επέλεξε τη σταδιακή υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 με συνολική επίδραση ύψους €308,511 χιλ. και οποιαδήποτε μετέπειτα αύξηση που επιτρέπεται από τις μεταβατικές διατάξεις (αύξηση στις προβλέψεις Στάδιο 1 και Στάδιο 2) που θα επηρεάσει τους κεφαλαιακούς δείκτες σε περίοδο 5 ετών.

Χρηματοδότηση και ρευστότητα
Τα ακόλουθα στοιχεία έχουν ληφθεί υπόψη για τη ρευστότητα του Συγκροτήματος κατά τη διάρκεια της εκτίμησης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας:

- Το Συγκρότημα παρακολουθεί τη ρευστότητά του και εξετάζει τρόπους για περαιτέρω μείωση του κόστους καταθέσεων.
- Τα διάφορα μέτρα από τους επόπτες που στοχεύουν στη μείωση της επίδρασης της εξάπλωσης του COVID-19.
- Το Συγκρότημα πληροί τον Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (ΔΚΡ) και είναι σημαντικά υψηλότερος από τους ελάχιστους απαιτούμενους δείκτες (Σημ. 48).

Οικονομικό περιβάλλον

- Με τις δραστηριότητες στην Κύπρο να αντιπροσωπεύουν το 99% των δανείων και το 100% των καταθέσεων, η χρηματοοικονομική επίδοση του Συγκροτήματος είναι άμεσα συνδεδεμένη με το οικονομικό και λειτουργικό περιβάλλον της Κύπρου. Οι αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας βελτιώθηκαν σημαντικά κατά τα πρόσφατα έτη, αντανακλώντας τις προσδοκίες για σταθερή μείωση του δημόσιου χρέους ως δείκτης προς το ΑΕΠ, τις περαιτέρω μειώσεις των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων και ένα πιο σταθερό περιβάλλον τιμών μετά από παρατεταμένη περίοδο αποπληθωρισμού και χαμηλού πληθωρισμού. Τον Οκτώβριο 2019, ο οίκος Fitch Ratings επιβεβαίωσε την αξιολόγησή του (BBB-) αναβαθμίζοντας την προοπτική από σταθερή σε θετική. Τον Σεπτέμβριο 2019, ο οίκος Moody's Investors Service επιβεβαίωσε την αξιολόγησή του (Ba2) και αναβάθμισε την προοπτική σε θετική, αναφερόμενος στις βελτιώσεις στην ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων και στην δημοσιονομική ισχύ της BOC PCL. Ο οίκος S&P Global Ratings διατηρεί την επενδυτική βαθμίδα (BBB-) με σταθερή προοπτική από τον Σεπτέμβριο 2018, η οποία επιβεβαιώθηκε τον Μάρτιο 2020.
- Τον Απρίλιο 2020, ο οίκος Fitch Ratings επιβεβαίωσε την αξιολόγησή του και αναθεώρησε την προοπτική του σε σταθερή, αντικατοπτρίζοντας τη σημαντική επίπτωση που μπορεί να έχει η παγκόσμια πανδημία COVID-19 στην οικονομία και στη δημοσιονομική θέση της Κύπρου. Επίσης, τον Απρίλιο 2020, ο οίκος Moody's Investors Service εξέδωσε μια Ενημέρωση της πιστοληπτικής του γνώμης για την μακροπρόθεσμη αξιολόγηση της Κυπριακής Δημοκρατίας και αναθεώρησε τις προβλέψεις του για την κυπριακή οικονομία ενόψει της εξάπλωσης του COVID-19. Σύμφωνα με την Ενημέρωση, η εξάπλωση θα επηρεάσει τη βραχυπρόθεσμη ανάπτυξη και τις δημοσιονομικές προοπτικές, αλλά η επίπτωση στο πιστωτικό προφίλ αναμένεται να είναι προσωρινή.
- Όσον αφορά τις αξιολογήσεις της BOC PCL, τον Ιούνιο 2019, ο οίκος Moody's Investors Service επιβεβαίωσε τη μακροπρόθεσμη πιστοληπτική ικανότητα της BOC PCL στο B3 (θετικό ορίζοντα) και τον Ιούλιο 2019, ο οίκος Standard και η Poor's επιβεβαίωσε τη μακροπρόθεσμη πιστοληπτική αξιολόγηση της BOC PCL στο 'B+' (σταθερό ορίζοντα). Τον Νοέμβριο 2019, ο οίκος Fitch Ratings επιβεβαίωσε τη μακροπρόθεσμη αξιολόγηση στο B- (θετικές προοπτικές). Τον Απρίλιο του 2020, ο οίκος Fitch Ratings αναθεώρησε τον ορίζοντα σε αρνητικό, αντικατοπτρίζοντας τη σημαντική επίπτωση που μπορεί να έχει η εξάπλωση του COVID-19 στην κυπριακή οικονομία και κατά συνέπεια στη BOC PCL.

Συνεχιζόμενη δραστηριότητα (συνέχεια)

- Οι παγκόσμιες και εγχώριες μακροοικονομικές συνθήκες ως αποτέλεσμα της κρίσης του COVID-19 είναι οι πρωταρχικοί παράγοντες κινδύνου για την κυπριακή οικονομία και τον τραπεζικό τομέα στην Κύπρο. Οι δυσμενείς εξελίξεις σχετικά με την ανάπτυξη, τη δημοσιονομική πολιτική, την ανεργία και τις τιμές των ακινήτων, θα μπορούσαν να έχουν αρνητική επίπτωση στην κεφαλαιακή επάρκεια και τη ρευστότητα της BOC PCL. Οι χρηματοοικονομικές επιπτώσεις εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το χρονικό διάστημα που θα διαρκέσει αυτή η κρίση και διαφέρει κατά περίπτωση καθώς κάθε τομέας της οικονομίας επηρεάζεται διαφορετικά. Στο πλαίσιο των προσπαθειών για την ανακούφιση ατόμων και επιχειρήσεων που πλήττονται περισσότερο από τον κορωνοϊό και των σχετικών περιοριστικών μέτρων, η κυπριακή κυβέρνηση ανακοίνωσε ένα πακέτο φορολογικών και άλλων ανακουφιστικών μέτρων. Ταυτόχρονα, η ΕΚΤ και ΚΤΚ λαμβάνουν μια σειρά από μέτρα για την ενίσχυση της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων και επίσης διευκολύνουν τη σταδιακή απορρόφηση των επιπτώσεων στους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, όπως περιγράφεται στη Σημείωση 56 'Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς' των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Έκθεση βιωσιμότητας

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Πρόνοιας 31 του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης Ηνωμένου Βασιλείου 2018, οι Σύμβουλοι αξιολόγησαν τη βιωσιμότητα του Συγκροτήματος, λαμβάνοντας υπόψη την τρέχουσα θέση και τις πιθανές επιπτώσεις των κύριων κινδύνων που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα.

Χρονικός ορίζοντας
Οι Σύμβουλοι έχουν επιλέξει μια περίοδο τριών ετών για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας του Συγκροτήματος, που συνάδει επίσης με τη συνήθη διαδικασία πλάνου του Συγκροτήματος.

Διαδικασία πλάνου και αξιολόγησης
Οι Σύμβουλοι αξιολόγησαν τις προοπτικές του Συγκροτήματος μέσω διαφόρων πηγών, που περιλαμβάνουν το τελευταίο οικονομικό πλάνο του Συγκροτήματος, το Πλάνο Στρατηγικής για τα ΜΕΔ, την Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Κεφαλαιακής Επάρκειας (ΕΔΑΚΕ) και την Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Ρευστοτικής Επάρκειας (ΕΔΑΡΕ). Επιπλέον, οι Σύμβουλοι έχουν αξιολογήσει τους αναδυόμενους κινδύνους ως αποτέλεσμα της εξάπλωσης του COVID-19.

Το τριετές πλάνο του Συγκροτήματος λαμβάνει υπόψη τη στρατηγική, την διάθεση ανάληψης κινδύνου και τους στόχους στο πλαίσιο του λειτουργικού του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων πραγματικών και εύλογων αναμενόμενων αλλαγών στο μακροοικονομικό περιβάλλον της Κύπρου, ανταγωνιστικό περιβάλλον, περιθώριο πιέσεων και κεφαλαιακές απαιτήσεις.

Το Συγκρότημα ετοίμασε ένα λεπτομερής Πλάνο Στρατηγικής για τα ΜΕΔ για την τριετία 2019 -2021 όπως ζητήθηκε από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (ΕΕΜ). Το πλάνο εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας και υποβλήθηκε στον ΕΕΜ τον Ιούνιο 2019. Η ετήσια επικαιροποίηση της στρατηγικής για τα έτη 2020-2022 υπολογιζόταν να υποβληθεί στην ΕΚΤ μέχρι το τέλος Ιουνίου 2020. Λόγω των εξελίξεων του COVID -19, η υποβολή του Πλάνου Στρατηγικής για τα ΜΕΔ έχει αναβληθεί από την ΕΚΤ. Ο ΕΕΜ δεν έχει παράσχει αναθεωρημένη προθεσμία λόγω της επικρατούσας αβεβαιότητας της αγοράς και θα κοινοποιήσει μια προθεσμία όταν ομαλοποιηθεί η κατάσταση.

Η ΕΔΑΚΕ είναι μια ετήσια διαδικασία που, καταδεικνύει κατά πόσο το Συγκρότημα έχει όλες τις απαραίτητες διαδικασίες για τον εντοπισμό, την επιμέτρηση και την παρακολούθηση των κινδύνων του Συγκροτήματος και διασφαλίζει ότι το Συγκρότημα έχει επαρκή κεφάλαια για να υποστηρίξει το προφίλ κινδύνου του, τόσο κάτω από συνήθεις επιχειρηματικές συνθήκες, όσο και κάτω από σενάρια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Το Συγκρότημα ετοιμάζει τριμηνιαία αναθεώρηση των αποτελεσμάτων της ΕΔΑΚΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες πραγματικές και προβλεπόμενες πληροφορίες. Κατά τη διάρκεια της τριμηνιαίας αναθεώρησης, αναθεωρούνται το προφίλ κινδύνου και οι πολιτικές και διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου του Συγκροτήματος και λαμβάνονται υπόψη τυχόν αλλαγές από την ετήσια άσκηση της ΕΔΑΚΕ.

Η διαδικασία της ΕΔΑΚΕ καταδεικνύει ότι το Συγκρότημα έχει επαρκή κεφάλαια, τόσο κάτω από συνήθεις επιχειρηματικές συνθήκες, όσο και κάτω από σενάρια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, για να υποστηρίξει τις δραστηριότητές του και να επιτύχει τους στόχους του, σύμφωνα με την εγκεκριμένη από το Διοικητικό Συμβούλιο Διάθεση Ανάληψης Κινδύνου και Στρατηγική, καθώς και για να πληροί τις ρυθμιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις, της μόχλευσης και τις απαιτήσεις ρευστότητας.

Έκθεση βιωσιμότητας (συνέχεια)

Η ανάλυση της ΕΔΑΡΕ του Συγκροτήματος καταδεικνύει ότι η ποσότητα και η ικανότητα αύξησης των πόρων ρευστότητας που είναι διαθέσιμα στο Συγκρότημα, είναι επαρκή για να υποστηρίξουν το επιχειρησιακό του μοντέλο, να επιτύχει τους στρατηγικούς του στόχους κάτω από συνήθεις επιχειρηματικές συνθήκες και κάτω από σενάρια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, και για να πληροί τις ρυθμιστικές απαιτήσεις συμπεριλαμβανομένων του ΔΚΡ και του ΔΚΣΧ.

Το Συγκρότημα ετοιμάζει τις εκθέσεις ΕΔΑΚΕ και ΕΔΑΡΕ σε ετήσια βάση. Και οι δύο εκθέσεις για το έτος 2018 εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο και υποβλήθηκαν στον ΕΕΜ τον Απρίλιο 2019. Με την ολοκλήρωση της πλήρους έκθεσης της ΕΔΑΚΕ τον Απρίλιο 2019, πραγματοποιήθηκαν δύο τριμηνιαίες ανασκοπήσεις το τρίτο και το τέταρτο τρίμηνο 2019 που καλύπτουν την περίοδο έως τα τέλη Ιουνίου 2019 και την περίοδο έως το τέλος Σεπτεμβρίου 2019, αντίστοιχα.

Οι εκθέσεις ΕΔΑΚΕ και ΕΔΑΡΕ για το τρέχον έτος βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο ολοκλήρωσης και έχουν υποβληθεί για έγκριση στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) και θα υποβληθούν στον ΕΕΜ μέχρι το τέλος Απριλίου 2020. Οι συνήθεις επιχειρηματικές συνθήκες της έκθεσης ΕΔΑΚΕ είναι το τελευταίο Πλάνο του Συγκροτήματος που εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο 2019. Λόγω του χρονοδιαγράμματος των δύο εκθέσεων, τα επιχειρηματικά σχέδια δεν έχουν ενημερωθεί για να αντικατοπτρίζουν την επίπτωση του COVID 19 σύμφωνα με τη σχετική εποπτική ανακοίνωση σχετικά με αυτό το θέμα. Ωστόσο, ο προκαταρκτική εκτιμώμενη επίπτωση του COVID-19 στο κεφάλαιο και τη ρευστότητα (σύμφωνα με τα σενάρια που αναφέρονται παρακάτω) έχει αναφερθεί και σχολιαστεί στις εκθέσεις ΕΔΑΚΕ και ΕΔΑΡΕ σε ξεχωριστή ενότητα. Δεδομένης της εξελισσόμενης φύσης της πανδημικής κρίσης COVID 19, το Συγκρότημα θα συνεχίσει να ενημερώνει τα μακροοικονομικά σενάριά του και να αξιολογεί την πιθανή επίπτωση στη χρηματοοικονομική επίδοση και θέση του Συγκροτήματος καθώς και στην κεφαλαιακή θέση και ρευστότητα.

Διαχείριση Κινδύνων
Το Συγκρότημα αναγνωρίζει, αξιολογεί, διαχειρίζεται και παρακολουθεί το προφίλ κινδύνου του με βάση τα πειθαρχικά θέματα που περιλαμβάνονται στο Πλαίσιο Διαχείρισης Κινδύνων. Το Συγκρότημα είναι εκτεθειμένο σε διάφορους κινδύνους, οι σημαντικότεροι από τους οποίους είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος ρευστότητας, ο κίνδυνος για επιδικίες, ο κίνδυνος αγοράς (ο οποίος προκύπτει από αρνητικές μεταβολές στις τιμές συναλλάγματος, επιτοκίων και αξιών) και ο κίνδυνος από τη μεταβολή της εύλογης αξίας ακινήτων. Αυτοί οι κίνδυνοι παρακολουθούνται, διαχειρίζονται και μετριάζονται με διάφορους μηχανισμούς και διαδικασίες ελέγχου που παρουσιάζονται στην ενότητα Κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες-Διαχείριση και μετριασμός κινδύνων πιο κάτω.

Επιπλέον, η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων είναι μια αναπόσπαστη αρχή διαχείρισης κινδύνου που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της οικονομικής και λειτουργικής ανθεκτικότητας του Συγκροτήματος. Οι πιέσεις εφαρμόζονται στις κεφαλαιακές απαιτήσεις και στο συνδυασμό ρευστότητας και χρηματοδότησης. Το Συγκρότημα διεξάγει την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων μέσω ενός συνδυασμού προσεγγίσεων από κάτω προς τα πάνω και από πάνω προς τα κάτω. Η ανάλυση σεναρίου και ευαισθησίας ακολουθεί μια προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω, ενώ η αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ακολουθεί μια προσέγγιση από πάνω προς τα κάτω.

Το Συγκρότημα έχει εντοπίσει μια σειρά από δράσεις διαχείρισης που μπορούν να εφαρμοστούν για τη διαχείριση και τον μετριασμό των επιπτώσεων των σεναρίων ακραίων καταστάσεων. Οι δράσεις διαχείρισης χρησιμοποιούνται για την ενημέρωση του κεφαλαίου, της ρευστότητας και του σχεδίου ανάκαμψης υπό συνθήκες ακραίων καταστάσεων. Αυτό μας επιτρέπει να κατανοήσουμε, να παρακολουθούμε και να ελέγξουμε τους κινδύνους που εντοπίστηκαν.

Η Διοίκηση πιστεύει ότι η διαδικασία άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων εξετάζει μια σειρά σοβαρών αλλά εύλογων σεναρίων. Ωστόσο, η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων δεν πρέπει να θεωρείται ότι αποτελεί εξαντλητική αξιολόγηση όλων των πιθανών υποθετικών ακραίων ή απομακρυσμένων σεναρίων.

Αναδυόμενοι κίνδυνοι
Κατά την εκτίμηση της βιωσιμότητάς τους, οι Σύμβουλοι εξέτασαν επίσης την επίπτωση της τρέχουσας και ταχέως εξελισσόμενης κατάστασης της εξάπλωσης του COVID-19, καθώς και τις σχετικές κυβερνητικές και ρυθμιστικές φορολογικές, νομισματικές και άλλες ενέργειες που έχουν αναληφθεί, σχετικά με τη βιωσιμότητα του Συγκροτήματος.

Έκθεση βιωσιμότητας (συνέχεια)

Οι Σύμβουλοι έλαβαν υπόψη την εξάπλωση του COVID-19 και τις αβεβαιότητες και της αναταραχής που δημιουργήθηκαν. Το COVID-19 έχει πλήξει πολλές χώρες, μολύνοντας εκατομμύρια ανθρώπους παγκοσμίως. Δεδομένης της τάσης και του ρυθμού των εξελίξεων παγκοσμίως, και ιδίως στην Ευρωζώνη, η σοβαρότητα και η μακροβιότητα της εξάπλωσης είναι ακόμα άγνωστα και ως εκ τούτου δεν μπορεί να γίνει αξιόπιστη εκτίμηση της επίδρασης που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί σε αυτό το στάδιο. Ωστόσο, διεθνείς και πολυμερείς οργανισμοί, καθώς και οίκοι αξιολόγησης, έχουν αναθεωρήσει τις προβλέψεις τους για την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών και παγκόσμιων οικονομιών το 2020/2021. Ανάλογα με τη διάρκεια και τη σοβαρότητα αυτής της αναταραχής, οι δραστηριότητες και η χρηματοοικονομική επίδοση και θέση του Συγκροτήματος θα επηρεαστούν σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό.

Καθώς η κατάσταση έχει προκύψει μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας σχεδιασμού του Συγκροτήματος, έχει διεξαχθεί πρόσθετη εργασία για την εξέταση των πιθανών επιπτώσεων. Αυτό περιλάμβανε την ανάπτυξη μακροοικονομικών σεναρίων, βασικών και αρνητικών, τα οποία είναι σοβαρά αλλά πιθανά σενάρια. Η τρέχουσα κατάσταση είναι αβέβαιη και ενώ η αντιμετώπιση του COVID-19 περιλαμβάνει ανακοινωμένη κυβερνητική παρέμβαση που αναμένεται να υποστηρίξει την ικανότητα αποπληρωμής, είναι λογικό να αναμένεται ότι αυτό θα έχει αρνητική επίπτωση στην πιστωτική ποιότητα, στις αξίες εξασφάλισης και στα έσοδα. Τα σενάρια του COVID-19 που αναπτύχθηκαν λαμβάνουν υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες και επιπτώσεις:

- Κυβερνητική καθοδήγηση και αντίδραση σε επίπεδο πολιτικής στην κρίση.
- Κεφαλαιακά μέτρα και μέτρα ανακούφισης ρευστότητας καθώς και άλλες εποπτικές ενέργειες.
- Χαμένη παραγωγή και παραγωγικότητα ως συνέπεια των ταξιδιωτικών περιορισμών και της κοινωνικής απόστασης.
- Επιπτώσεις στα επίπεδα απασχόλησης και στα σχετικά ποσοστά ανεργίας.
- Επίδραση στις σχετικές οικονομικές μεταβλητές, οι σημαντικότερες από τις οποίες περιλαμβάνουν τις τιμές κατοικιών και εμπορικών ακινήτων, την εθνική παραγωγή και τον όγκο δανειοδότησης.

Μεταξύ των σεναρίων COVID-19 που εξετάστηκαν, υπάρχουν σοβαρά σενάρια που έχουν σχεδιαστεί για να είναι ακραία, αλλά πιθανά με βάση την υπόθεση ότι η επίδραση στην οικονομία είναι άμεση και τροφοδοτείται από την αύξηση των επιπέδων ανεργίας, τη μείωση των τιμών κατοικιών και εμπορικών ακινήτων και την επιβράδυνση του όγκου δανειοδότησης με σημάδια ανάκαμψης αργότερα από ότι στο βασικό μας σενάριο.

Οι παραδοχές και οι εκτιμήσεις βασίστηκαν στις τελευταίες εξελίξεις και πληροφορίες που ήταν διαθέσιμες κατά την έγκριση αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων. Στα σενάρια λήφθηκε υπόψη η καθοδήγηση που δόθηκε από την ΕΑΤ, ΕΚΤ, Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ) και την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) σε αυτό το θέμα. Στα σενάρια λήφθηκαν υπόψη επίσης τα μέτρα αντιμετώπισης που λήφθηκαν για τη στήριξη του Ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων χαλάρωσης των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των απαιτήσεων ρευστότητας, καθώς και τα μέτρα που έλαβε η Κυπριακή Κυβέρνηση και η ΚΤΚ. Αυτά τα μέτρα περιγράφονται στη Σημείωση 56 'Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς'.

Η πιθανή επίπτωση της πανδημίας COVID-19 στην οικονομία και στις λειτουργίες και χρηματοοικονομική επίδοση του Συγκροτήματος, υπόκειται σε συνεχή παρακολούθηση μέσω των επιτροπών διαχείρισης του Συγκροτήματος, της ομάδας επιχειρησιακής συνέχειας, με κατάλληλη διαδικασία κλιμάκωσης ενεργειών γνωστοποίησης στο Διοικητικό Συμβούλιο και τις εποπτικές αρχές. Δεδομένης της εξελισσόμενης φύσης της πανδημικής κρίσης COVID-19, το Συγκρότημα θα συνεχίσει να ενημερώνει τα μακροοικονομικά σενάριά του και να αξιολογεί την πιθανή επίπτωση στη χρηματοοικονομική επίδοση και θέση του Συγκροτήματος καθώς και στην κεφαλαιακή θέση και ρευστότητα.

Συμπέρασμα
Για να καταλήξουν στο συμπέρασμά τους, εκτός από το μοντέλο που περιγράφεται παραπάνω, οι Σύμβουλοι έχουν επίσης εξετάσει έναν αριθμό παραγόντων που περιλαμβάνουν αλλά δεν περιορίζονται στην:

- Κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος – Ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ανέρχεται στο 18%.
- Ισχυρή θέση ρευστότητας του Συγκροτήματος- ΔΚΡ στις 31 Δεκεμβρίου 2019 στο 208%.
- Μείωση του ποσοστού δανείων σε ΜΕΔ.
- Το γεγονός ότι το Συγκρότημα έχει συνεχίσει να λειτουργεί αποτελεσματικά μέχρι σήμερα και είναι καλά προετοιμασμένο για να συνεχίσει να το πράττει εάν συνεχιστεί η τρέχουσα κατάσταση με το COVID-19.

Έκθεση βιωσιμότητας (συνέχεια)

- Κεφαλαικά μέτρα και μέτρα ανακούφισης ρευστότητας από τους επόπτες και άλλες εποπτικές ενέργειες.

Οι Σύμβουλοι επιβεβαιώνουν ότι με βάση την αξιολόγησή τους για τους κύριους κινδύνους και την αξιολόγησης της σημερινής θέσης και των προοπτικών του Συγκροτήματος, οι Σύμβουλοι εύλογα αναμένουν ότι το Συγκρότημα θα συνεχίσει τις δραστηριότητές του και θα αποπληρώνει έγκαιρα τις υποχρεώσεις του για την περίοδο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2022.

Κεφαλαιακή βάση

Τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος ανήλθαν σε €2,040 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019, σε σύγκριση με €2,121 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) (με μεταβατικές διατάξεις) ανήλθε σε 14.8% στις 31 Δεκεμβρίου 2019, σε σύγκριση με 12.1% στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) επηρεάστηκε αρνητικά από το Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης που ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 2019, τις μεταβατικές αναπροσαρμογές, κυρίως του ΔΠΧΑ 9, την πώληση της συγγενούς εταιρίας CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd που ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 2019, της ζημιάς για το έτος και της συμφωνίας πώλησης των ΜΕΔ (Velocity 2 and Helix 1 tail) και επηρεάστηκε θετικά από τις τροποποιήσεις στη νομοθεσία για μετατροπή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (ΑΦΑ) σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις (ΑΦΠ) που υιοθέτησε η Βουλή των Αντιπροσώπων της Κύπρου την 1 Μαρτίου 2019, οι οποίες δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 15 Μαρτίου 2019. Ο συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας (με μεταβατικές διατάξεις) ανήλθε σε 18.5% στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (2018:15.2%).

Επιπρόσθετες πληροφορίες για τα εποπτικά κεφάλαια παρουσιάζονται στις Επιπρόσθετες Γνωστοποιήσεις Κινδύνων και Διαχείρισης Κεφαλαίου, οι οποίες αποτελούν μέρος αυτής της Ετήσιας Έκθεσης και στην Έκθεση Γνωστοποιήσεων του Πυλώνα ΙΙΙ, που είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com (Σχέσεις Επενδυτών).

Μετοχικό κεφάλαιο

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 υπήρχαν 446,199,933 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία. Πληροφορίες για τις αλλαγές στο εγκεκριμένο και εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο κατά τη διάρκεια του 2019και 2018 παρουσιάζονται στη Σημείωση 36 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών

Σε συνέχεια της σύστασης της Εταιρίας και τον καθορισμό της ως της νέας μητρικής εταιρίας του Συγκροτήματος τον Ιανουάριο 2017, το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων (το οποίο εγκρίθηκε στις 24 Νοεμβρίου 2015 στην Ετήσια Γενική Συνέλευση της BOC PCL) αντικαταστήθηκε από το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών το οποίο λειτουργεί στο επίπεδο της Εταιρίας. Το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών είναι πανομοιότυπο με το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων, εκτός από το γεγονός ότι ο αριθμός μετοχών που θα εκδοθούν μετά από την εξάσκηση των δικαιωμάτων του Σχεδίου Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών δεν θα υπερβαίνει τις 8,922,945 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία και η τιμή εξάσκησης έχει καθοριστεί σε €5.00 ανά μετοχή. Η ημερομηνία εξάσκησης των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών επεκτάθηκε για περίοδο μεταξύ 4-10 ετών μετά από την ημερομηνία παραχώρησής τους.

Από την ημερομηνία αντικατάστασης του Μακροπρόθεσμου Σχεδίου Παροχής Κινήτρων από το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών στο επίπεδο της Εταιρίας, δεν παραχωρήθηκαν οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών. Οι μετοχές που αφορούν το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών παρέχουν δικαιώματα ελέγχου της Εταιρίας τα οποία μπορούν να εξασκηθούν μόνο απευθείας από τον υπάλληλο.

Ίδιες μετοχές της Εταιρίας

Οι μετοχές της Εταιρίας που κατέχονται από οντότητες που ελέγχονται από το Συγκρότημα αφαιρούνται από τα ίδια κεφάλαια κατά την αγορά, πώληση, έκδοση ή ακύρωση αυτών των μετοχών. Δεν αναγνωρίζεται οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, η θυγατρική εταιρία του Συγκροτήματος που διεξάγει ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής είχε στην κατοχή της 142 χιλ. συνήθεις μετοχές της Εταιρίας ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία (2018: 142 χιλ. συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία), ως μέρος των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επενδύονται προς όφελος των ασφαλιζομένων (Σημ. 25 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων). Η αξία κτήσεως των μετοχών αυτών ήταν €21,463 χιλ. (2018: €21,463 χιλ.).

Επιπρόσθετες γνωστοποιήσεις παρέχονται στη Σημείωση 36 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων που ενσωματώνονται με παραπομπή σε αυτή την Έκθεση Συμβούλων.

Αλλαγή στον έλεγχο της Εταιρίας

Δεν υπάρχουν σημαντικές συμφωνίες στις οποίες η Εταιρία είναι συμβαλλόμενο μέρος και οι οποίες αρχίζουν να ισχύουν μετά από αλλαγή στον έλεγχο της Εταιρίας, αλλά υπάρχουν συμφωνίες οι οποίες επιτρέπουν στους αντισυμβαλλόμενους να τις τροποποιήσουν ή να τις τερματίσουν μετά από αλλαγή στον έλεγχο της Εταιρίας. Οι συμφωνίες αυτές δεν έχουν σημαντική επίδραση στο Συγκρότημα ως σύνολο.

Το Συγκρότημα έχει επίσης συμφωνίες οι οποίες προνοούν τον τερματισμό τους, σε περίπτωση που επιδεινωθεί σημαντικά η πιστοληπτική ικανότητα της Εταιρίας λόγω αλλαγής στον έλεγχο της Εταιρίας.

Άλλες πληροφορίες

Κατά το 2019 και 2018 δεν υπήρχαν περιορισμοί στη μεταβίβαση των συνήθων μετοχών ή τίτλων της Εταιρίας και δεν υπήρχαν περιορισμοί στα δικαιώματα ψήφου εκτός από τις πρόνοιες του περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου της Κύπρου, σύμφωνα με τις οποίες απαιτείται η έγκριση της ΚΤΚ πριν την απόκτηση συγκεκριμένων ποσοστών του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας, ως επίσης και τις γενικός εφαρμοστέες διατάξεις του Κανονισμού για Κατάχρηση της Αγοράς και τους Κανόνες της οδηγίας 2004/25/ΕΚ, σχετικά με τις δημόσιες προσφορές Εξαγοράς της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Κάποτε, για συγκεκριμένους μέτοχους, μπορεί τα δικαιώματα τους σε μετοχές να είναι περιορισμένα σύμφωνα με τις κυρώσεις, την καταπολέμηση της διαφθοράς, την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή/ και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Η θυγατρική του Συγκροτήματος που διεξάγει ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής και κατέχει μετοχές της Εταιρίας ως μέρος των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επενδύονται προς όφελος των ασφαλιζομένων, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί ασφαλιστικών εταιριών νόμου, δεν έχει δικαίωμα ψήφου. Δεν υπάρχουν μετοχές της Εταιρίας που παρέχουν ειδικά δικαιώματα ελέγχου.

Δεν υπάρχουν συμφωνίες μεταξύ των μετόχων, που να είναι γνωστές στην Εταιρία, οι οποίες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα περιορισμό στη μεταβίβαση τίτλων ή στα δικαιώματα ψήφων.

Δικαιώματα και υποχρεώσεις συνήθων μετοχών

Σύμφωνα με το καταστατικό της Εταιρίας, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συνήθων μετοχών είναι ως ακολούθως:

- υπό την επιφύλαξη του δικαιώματος της Εταιρίας να καθορίζει τις ημερομηνίες καταγραφής για τον προσδιορισμό της ταυτότητας των μελών που δικαιούνται να ειδοποιούνται και/ή να ψηφίζουν σε μία γενική συνέλευση, το δικαίωμα να παρευρίσκονται και να μιλάνε σε οποιαδήποτε γενική συνέλευση της Εταιρίας και να ασκήσουν μία ψήφο ανά συνήθη μετοχή σε οποιαδήποτε γενική συνέλευση της Εταιρίας;
- δικαίωμα να συμμετέχουν σε όλα τα μερίσματα που διανέμει η Εταιρία ανάλογα με το ποσοστό κεφαλαίου που αντιπροσωπεύουν οι μετοχές τους; και
- δικαίωμα, σε περίπτωση διάλυσης της Εταιρίας, να συμμετέχουν στα συνολικά περιουσιακά στοιχεία της Εταιρίας ανάλογα με το ποσοστό κεφαλαίου που αντιπροσωπεύουν οι μετοχές τους.

Κύριοι κάτοχοι μετοχών και χρηματοπιστωτικών μέσων

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και στις 31 Μαρτίου 2020, η Εταιρία έχει ενημερωθεί για τα ακόλουθα προς κοινοποίηση συμφέροντα στο μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας.

31 Δεκεμβρίου 2019	Αριθμός συνήθων μετοχών ή παραστατικά δικαιώματα που αντιπροσωπεύουν συνήθεις μετοχές της Εταιρίας	% που κατέχεται	Χρηματοπιστωτικά μέσα με παρόμοια οικονομική επίδραση (Κανονισμός 17 (1) (β) των Κανονισμών 2007 της Ιρλανδίας όπως τροποποιήθηκε) (Οδηγία 2004/109/ΕΚ)	% που κατέχεται
Lamesa Investments Ltd	41,383,699	9.27	-	-
Caius Capital LLP	2,650,878	0.59	25,196,557	5.65
Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης	22,401,744	5.02	-	-
Cyprus Popular Bank Public Co Ltd	21,467,719	4.81	-	-
Senvest Management LLC	16,383,514	3.67	-	-
Eaton Vance Management	15,975,880	3.58	-	-
TD Asset Management	15,645,983	3.51	-	-

31 Μαρτίου 2020	Αριθμός συνήθων μετοχών ή παραστατικά δικαιώματα που αντιπροσωπεύουν συνήθεις μετοχές της Εταιρίας	% που κατέχεται	Χρηματοπιστωτικά μέσα με παρόμοια οικονομική επίδραση (Κανονισμός 17 (1) (β) των Κανονισμών 2007 της Ιρλανδίας όπως τροποποιήθηκε) (Οδηγία 2004/109/ΕΚ)	% που κατέχεται
Lamesa Investments Ltd	41,383,699	9.27	-	-
Caius Capital LLP	10,007,877	2.24	25,196,557	5.65
Morgan Stanley & Co International plc	23,596,844	5.29	-	-
Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης	22,401,744	5.02	-	-
Cyprus Popular Bank Public Co Ltd	21,467,719	4.81	-	-
Senvest Management LLC	16,383,514	3.67	-	-
Eaton Vance Management	15,433,817	3.46	-	-
TD Asset Management	14,891,907	3.34	-	-

Μερίσματα

Βάσει των αποφάσεων της ΔΕΕΑ των προηγούμενων χρόνων, η Εταιρία και η BOC PCL υπόκεινται σε απαγόρευση διανομής μερισμάτων από τις εποπτικές αρχές και ως εκ τούτου κατά τη διάρκεια των ετών 2019 και 2018 δεν προτάθηκε και δεν πληρώθηκε μέρισμα.

Σε συνέχεια της απόφασης της ΔΕΕΑ του 2019, η Εταιρία και η BOC PCL εξακολουθούν να υπόκεινται σε απαγόρευση διανομής μερισμάτων στους μετόχους. Αυτή η απαγόρευση δεν ισχύει αν η διανομή γίνει μέσω έκδοσης νέων συνήθων μετοχών προς στους μετόχους οι οποίες είναι αποδεκτές ως Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1.

Η απαγόρευση δεν ισχύει για την πληρωμή κουπονιών για τα Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου κατηγορίας 1 που εκδόθηκαν από την Εταιρία ή την BOC PCL.

Κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες -διαχείριση και μετριασμός κινδύνων

Όπως κάθε χρηματοοικονομικός οργανισμός, το Συγκρότημα εκτίθεται σε κινδύνους, οι πιο σημαντικοί από τους οποίους είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος ρευστότητας, ο κίνδυνος αγοράς (ο οποίος προκύπτει από αρνητικές μεταβολές στις τιμές συναλλάγματος, επιτοκίων ή αξιών) και ο ασφαλιστικός κίνδυνος. Το Συγκρότημα παρακολουθεί και διαχειρίζεται και μετριάζει αυτούς τους κινδύνους με διάφορους μηχανισμούς ελέγχου. Λεπτομέρειες για τη διαχείριση των κινδύνων του Συγκροτήματος αναφέρονται στις Σημειώσεις 46 μέχρι 49 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων και στις Επιπρόσθετες Γνωστοποιήσεις Κινδύνων και Διαχείρισης Κεφαλαίου, οι οποίες αποτελούν μέρος αυτής της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης 2019 και στις Γνωστοποιήσεις του Πυλώνα ΙΙΙ για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες -διαχείριση και μετριασμός κινδύνων (συνέχεια)

Το Συγκρότημα εκτίθεται επίσης σε κίνδυνο για επιδικίες που προκύπτει από απαιτήσεις, έρευνες, κανονιστικά και άλλα θέματα. Περισσότερες πληροφορίες αναφέρονται στη Σημείωση 40 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Επιπρόσθετα, το Συγκρότημα εκτίθεται στον κίνδυνο μεταβολής της εύλογης αξίας είτε των ιδιοκτητών ακινήτων ή των αποθεμάτων ακινήτων ή των επενδύσεων σε ακίνητα. Τα αποθέματα ακινήτων αποκτούνται κυρίως από πελάτες στα πλαίσια διευθέτησης των υποχρεώσεων τους με σκοπό να πωληθούν σύμφωνα με τη στρατηγική του Συγκροτήματος. Περισσότερες πληροφορίες αναφέρονται στη Σημείωση 28 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Οι δραστηριότητες του Συγκροτήματος είναι κυρίως στην Κύπρο και ως εκ τούτου, η απόδοση του Συγκροτήματος επηρεάζεται από αλλαγές στο λειτουργικό περιβάλλον της Κύπρου όπως περιγράφεται στην ενότητα 'Λειτουργικό Περιβάλλον' αυτής της Έκθεσης Συμβούλων.

Επίσης, λεπτομέρειες για τις σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές οι οποίες μπορούν να έχουν ουσιώδεις επιπτώσεις στη χρηματοοικονομική επίδοση και θέση του Συγκροτήματος παρουσιάζονται στη Σημείωση 5 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Λεπτομέρειες για τα χρηματοοικονομικά μέσα και τις δραστηριότητες αντιστάθμισης του Συγκροτήματος παρουσιάζονται στη Σημείωση 22 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Η εξάπλωση του COVID-19 αναμένεται να έχει σημαντικό αντίκτυπο στην παγκόσμια οικονομία, τουλάχιστο στο πρώτο εξάμηνο του 2020 και είναι πιθανό να επηρεάσει τη χρηματοοικονομική επίδοση του Συγκροτήματος. Συγκεκριμένα, το COVID-19 θα μπορούσε να έχει δυσμενείς επιπτώσεις σε όλους τους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένου του πιστωτικού χαρτοφυλακίου, του λειτουργικού κινδύνου, του ανθρώπινου δυναμικού, του κεφαλαίου, της χρηματοδότησης και της ρευστότητας. Το Συγκρότημα παρακολουθεί στενά τις πιθανές επιπτώσεις του COVID-19 και τον αντίκτυπο στις δραστηριότητές του, στις επιχειρήσεις και στη χρηματοοικονομική επίδοση, συμπεριλαμβανομένης της ρευστότητας και της χρήσης κεφαλαίου.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς

Εξέλιξη της εξάπλωσης της νόσου του Κορωνοϊού (COVID-19)

Με την πρόσφατη και ταχεία εξέλιξη της νόσου του Κορωνοϊού (COVID-19), η παγκόσμια οικονομία εισήλθε σε μια περίοδο πρωτοφανούς κρίσης στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, η οποία έχει ήδη προκαλέσει σημαντική παγκόσμια αναστάτωση στις επιχειρηματικές δραστηριότητες και στην καθημερινή ζωή. Πολλές χώρες έχουν υιοθετήσει έκτακτα και οικονομικά δαπανηρά μέτρα περιορισμού. Οι κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένης της Κυπριακής Δημοκρατίας, απαίτησαν από ορισμένες εταιρείες να περιορίσουν ή και να αναστείλουν τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες και έχουν εφαρμόσει περιορισμούς στα ταξίδια καθώς και αυστηρά μέτρα καραντίνας.

Το Συγκρότημα παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και τις επιπτώσεις του αντίκτυπου του COVID-19 στην παγκόσμια και την κυπριακή οικονομία, καθώς και τις πιθανές επιπτώσεις στη χρηματοοικονομική επίδοση και χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος. Συγκεκριμένα, το COVID-19 θα μπορούσε να έχει δυσμενείς επιπτώσεις σε διάφορους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένου του πιστωτικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου, του λειτουργικού κινδύνου, του ανθρώπινου δυναμικού, του κεφαλαίου, της χρηματοδότησης και της ρευστότητας.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς (συνέχεια)

Όσον αφορά το πιστωτικό χαρτοφυλάκιο του Συγκροτήματος, το COVID-19 θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια μέσω αρνητικών μεταβολών στη διαβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης, υψηλότερων από αναμενόμενων ζημιών δανείων και μέσω της ευαισθησίας των μοντέλων πιστωτικού κινδύνου του Συγκροτήματος σε μακροοικονομικές παραμέτρους. Οι επιπτώσεις στο ΑΕΠ και στους άλλους βασικούς δείκτες θα ληφθούν υπόψη κατά τον προσδιορισμό της σοβαρότητας και της πιθανότητας οικονομικών σεναρίων που θα χρησιμοποιηθούν για την εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 το 2020. Το χαρτοφυλάκιο ακινήτων του Συγκροτήματος ενδέχεται να υποστεί ζημιές λόγω διακυμάνσεων της αγοράς και της μεταβλητότητας σε περίπτωση σημαντικών πτώσεων στις τιμές των ακινήτων και η ταχύτητα μείωσης των περιουσιακών στοιχείων ακινήτων μπορεί να μειωθεί λόγω μειωμένης ζήτησης από αντισυμβαλλόμενους λόγω των αβεβαιοτήτων. Μετά την εξάπλωση του COVID-19 και την επακόλουθη αστάθεια της αγοράς και του οικονομικού περιβάλλοντος, το αποθεματικό εύλογης αξίας του χαρτοφυλακίου που κατέχεται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων του Συγκροτήματος, μειώθηκε κατά €39 εκατ. από τις 31 Δεκεμβρίου 2019 στις 24 Απριλίου 2020. Αυτή η μεταβολή αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση λοιπών συνολικών εισοδημάτων. Επιπλέον, στις 24 Απριλίου 2020, το Συγκρότημα κατείχε κυπριακά κρατικά χρεόγραφα ονομαστικής αξίας €772 εκατ. σε σύγκριση με €477 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019, εκ των οποίων €350 εκατ. κατέχονται στο χαρτοφυλάκιο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων και €422 εκατ. στο χαρτοφυλάκιο που κατέχεται σε αποσβεσμένο κόστος. Η αύξηση από το προηγούμενο έτος οφείλεται κυρίως στη συμμετοχή του Συγκροτήματος σε έκδοση κυπριακών κρατικών ομολόγων 52 εβδομάδων τον Απρίλιο 2020.

Η έκταση των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας στην παγκόσμια και τοπική οικονομία και αγορές θα εξαρτηθεί εν μέρει από τη διάρκεια και τη σοβαρότητα των μέτρων που λήφθηκαν για τον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού και εν μέρει από το μέγεθος και την αποτελεσματικότητα των αντισταθμιστικών μέτρων που έλαβαν οι κυβερνήσεις (μέτρα που λήφθηκαν από την Κυπριακή Κυβέρνηση και από διάφορους επόπτες αναφέρονται παρακάτω). Οι οικονομικές επιπτώσεις της τρέχουσας κρίσης στην παγκόσμια οικονομία και στις συνολικές επιχειρηματικές δραστηριότητες δεν μπορούν να εκτιμηθούν με εύλογη βεβαιότητα σε αυτό το στάδιο, λόγω του ρυθμού επέκτασης της έξαρσης και του υψηλού βαθμού αβεβαιότητας που προκύπτει από την αδυναμία να προβλεφθεί αξιόπιστα το αποτέλεσμα. Καθώς η κατάσταση εξελίσσεται ταχέως, το Συγκρότημα σε αυτό το στάδιο δεν μπορεί να εκτιμήσει με αξιοπιστία τις πιθανές οικονομικές επιπτώσεις της έξαρσης στο Συγκρότημα.

Το γεγονός θεωρείται ως μη διορθωτικό γεγονός και συνεπώς δεν αντικατοπτρίζεται στην αναγνώριση και αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων στις οικονομικές καταστάσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Ανακοινωθέντα μέτρα από την Κυπριακή Κυβέρνηση

Στην Κύπρο, στις 15 Μαρτίου 2020, το Υπουργικό Συμβούλιο σε έκτακτη συνεδρίαση ανακοίνωσε ότι θεωρεί ότι η Κύπρος εισέρχεται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης λαμβάνοντας υπόψη την αβέβαιη κατάσταση όπως εξελίσσεται καθημερινά, την αυξανόμενη εξάπλωση της έξαρσης COVID-19 και τα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας σχετικά με την κατάσταση. Για το σκοπό αυτό, λήφθηκαν ορισμένα μέτρα για τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας και τη διασφάλιση της οικονομικής επιβίωσης των εργαζομένων, των επιχειρήσεων, των ευάλωτων ομάδων και της οικονομίας γενικότερα.

Η Κυπριακή Κυβέρνηση ανακοίνωσε ένα 'Πρόγραμμα 'Στήριξης' ύψους €700 εκατ. για να αντιμετωπιστούν οι οικονομικές επιπτώσεις του COVID-19 και να στηρίξει τον εργαζόμενο πληθυσμό και τις επιχειρήσεις στην Κύπρο. Τα μέτρα, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν παράταση της περιόδου και αναβολή πληρωμών έμμεσου φόρου και αναστολή των επιπρόσθετων καταβολών στο Γενικό Σχέδιο Υγείας για τρεις μήνες.

Όσον αφορά τα μέτρα για την προστασία των εργασιακών σχέσεων για τις επιχειρήσεις που έχουν αναστείλει τις δραστηριότητές τους μετά από το σχετικό διάταγμα ή επιχειρήσεις που έχουν υποστεί μείωση κατά περισσότερο από 25% των εσόδων τους, αυτά περιλαμβάνουν την παροχή μερικής επιδότησης για την αποζημίωση των μισθωτών, αυτοεργοδοτούμενων και επιχειρήσεων ενός ατόμου που επηρεάστηκαν από την κρίση, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι αποφεύγονται οι απολύσεις.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς (συνέχεια)

Επιπρόσθετα, η ΚΤΚ μαζί με την Κυπριακή Κυβέρνηση ανακοίνωσαν την αναστολή δόσεων και τόκων μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2020 για φυσικά πρόσωπα, αυτοεργοδοτούμενους και επιχειρήσεις για όλους του επιλέξιμους δανειολήπτες χωρίς ανοίγματα σε καθυστέρηση άνω των 30 ημερών στις 29 Φεβρουαρίου 2020. Οι επιλέξιμοι δανειολήπτες μπορούν να αιτηθούν για την αναστολή δόσεων. Το σχετικό νομοσχέδιο εγκρίθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 29 Μαρτίου 2020. Σε συνέχεια του Διατάγματος των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων και Εποπτικών Αρχών του 2020, της 30 Μαρτίου 2020, το Συγκρότημα προχώρησε στην ανακοίνωση της διαδικασίας μέσω της οποίας οι πελάτες του μπορούν να υποβάλουν αίτηση για αναστολή δόσεων και τόκων στις πιστωτικές τους διευκολύνσεις. Υπό το πρίσμα του μορατόριουμ δόσεων, ο Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου ανακοίνωσε επίσης τη μη κεφαλαιοποίηση των τόκων για την περίοδο κατά την οποία ισχύει η εφαρμογή του μορατόριουμ δόσεων.

Η Κυπριακή Κυβέρνηση έχει επίσης ανακοινώσει ότι σκοπεύει να παράσχει εγγυημένα κρατικά δάνεια που μπορούν να επεκταθούν σε πελάτες που επηρεάστηκαν από τον COVID-19. Σύμφωνα με την κυβερνητική πρόταση, το μέγιστο ποσό των κρατικών εγγυήσεων θα ανέρχεται σε €1.75 δις και οι εγγυήσεις θα καλύψουν το 70% των νέων διευκολύνσεων. Οι συμμετέχουσες τράπεζες θα παρέχουν αυτά τα δάνεια σε προκαθορισμένα επιτόκια. Το προτεινόμενο σχέδιο βρίσκεται ακόμη υπό εξέταση και μέχρι στιγμής δεν έχει εγκριθεί τελικό σχέδιο.

Επιπλέον, η περίοδος υποβολής αιτήσεων στο σχέδιο ΕΣΤΙΑ παρατάθηκε για 3 μήνες, έως τις 30 Ιουνίου 2020, με στόχο να επιτρέψει στους υποψηφίους που πληρούν τις προϋποθέσεις να παρέχουν τις σχετικές πληροφορίες που υποστηρίζουν την αίτηση.

Στις 7 Απριλίου 2020, η Κυπριακή Κυβέρνηση εξέδωσε ομόλογα 7 ετών και 30 ετών συνολικού ύψους €1.75 δις για τη διαφύλαξη των αποθεμάτων ρευστότητας για τη χρηματοδότηση των κυβερνητικών μέτρων αφενός και για την ενίσχυση των κρατικών αποθεματικών σύμφωνα με τη Μεσοπρόθεσμη Στρατηγική Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους.

Ανακοινωθέντα μέτρα από τους επόπτες

Στις 12 Μαρτίου 2020, η ΕΚΤ ανακοίνωσε την εφαρμογή πακέτου μέτρων νομισματικής πολιτικής ώστε να εξασφαλίσει επιθυμητές συνθήκες για τη χρηματοδότηση της οικονομίας με σκοπό να ελαττώσουμε τα αποτελέσματα της κρίσης.

(α) Μέτρα ανακούφισης κεφαλαίου

Στις 12 Μαρτίου 2020, η ΕΚΤ και η ΕΑΤ ανακοίνωσαν τα ακόλουθα ελαφρυντικά μέτρα για τις ελάχιστες απαιτήσεις κεφαλαίου των τραπεζών:

- Επιτρέπεται στις τράπεζες να λειτουργούν προσωρινά κάτω από το επίπεδο κεφαλαίου που προσδιορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του Πυλώνα ΙΙ, του Αποθεματικού Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου και του Αντικυκλικού Κεφαλαιακού Αποθεματικού Ασφαλείας. Σημειώνεται ότι το Αντικυκλικό Αποθεματικό Ασφαλείας έχει καθοριστεί στο 0% για τις κυπριακές τράπεζες.
- Επιτρέπεται στις τράπεζες να χρησιμοποιούν Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (AT1) και Κεφάλαια Κατηγορίας 2 (Tier 2), και όχι μόνο Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1, για να καλύπτουν τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ. Αυτό έχει ως επακόλουθο να τεθεί σε εφαρμογή από τώρα ένα μέτρο το οποίο προγραμματιζόταν να τεθεί σε εφαρμογή τον Ιανουάριο 2021 στα πλαίσια της αναθεώρησης της Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV).

Η ΚΤΚ αποφάσισε επίσης την αναβολή της εναπομένουσας σταδιακής εισαγωγής του αποθέματος Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII) κατά ένα έτος.

Τα πιο πάνω μέτρα αυξάνουν την κεφαλαιακή βάση του Συγκροτήματος για να καθίσταται δυνατή η απορρόφηση πιθανών ζημιών ως αποτέλεσμα της κρίσης. Επιπλέον η πρόωρη υιοθέτηση της Οδηγίας Κεφαλαιακών Απαιτήσεων V (CRD V) για τη σύνθεση του Κανονισμού του Πυλώνα ΙΙ, παρέχει ευελιξία ως προς τη συμμόρφωση του Συγκροτήματος με τις ελάχιστες απαιτήσεις κεφαλαίου του Πυλώνα ΙΙ.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς (συνέχεια)

β) Μέτρα ανακούφισης ρευστότητας

Στις 12 Μαρτίου 2020 μαζί με τα μέτρα ανακούφισης κεφαλαίου που αναφέρονται παραπάνω, η ΕΚΤ ανακοίνωσε ότι θα επιτρέψει στις τράπεζες να λειτουργούν προσωρινά κάτω από τον δείκτη κάλυψης ρευστότητας (LCR).

Επιπλέον, στις 12 Μαρτίου, η ΕΚΤ αποφάσισε τη διεξαγωγή πρόσθετων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης (Longer Term Refinancing Operations LTROs) μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου με πλήρη κατανομή και επιτόκιο ίσο με το μέσο επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων, την εφαρμογή ευνοϊκότερων όρων κατά την περίοδο Ιουνίου 2020 Ιουνίου 2021 σε όλες τις πράξεις στοχευμένης πιο μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης (Targeted longer term refinancing operations TLTRO III) που εκκρεμούν στη διάρκεια της ίδιας περιόδου.

Στις 18 Μαρτίου 2020, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε να διαθέσει €750 δις στο πλαίσιο έκτακτου προγράμματος αγοράς τίτλων που συνδέεται με την πανδημία (Pandemic Emergency Purchase Programme) και οι αγορές θα διεξάγονται μέχρι το τέλος του 2020. Επιπλέον, αποφασίστηκε να επεκταθεί το φάσμα των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγοράς Εταιρικού Τομέα (CSPP) να περιλαμβάνει και μη χρηματοπιστωτικούς εμπορικούς τίτλους και να διευκολυνθούν τα πρότυπα εξασφάλισης προσαρμόζοντας τις κύριες παραμέτρους κινδύνου του πλαισίου εξασφάλισης.

γ) Αναβολή της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο ΕΕ βάσει της ΕΑΤ 2020

Παρομοίως, λόγω της έξαρσης του COVID-19 και της παγκόσμιας επέκτασή της, η ΕΑΤ αποφάσισε να αναβάλει την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων 2020 (stress test) έως το 2021 για να επιτρέψει στις τράπεζες να εστιάσουν και να διασφαλίσουν τη συνέχεια των βασικών τους λειτουργιών. Για το 2020, η ΕΑΤ ανακοίνωσε ότι θα πραγματοποιήσει μία επιπρόσθετη άσκηση διαφάνειας των τραπεζών της ΕΕ για να παράσχει επικαιροποιημένη πληροφόρηση των ανοιγμάτων τους και της ποιότητας του ενεργητικού τους στους συμμετέχοντες στην αγορά. Η ΕΚΤ ανακοίνωσε ότι υποστηρίζει την απόφαση της ΕΑΤ για αναβολή και θα επεκτείνει την αναβολή σε όλες τις τράπεζες που υπόκεινται στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων 2020.

δ) Ευελιξία εποπτείας σχετικά με την εποπτική μεταχείριση των ρυθμίσεων και τον ορισμό της αθέτησης και θέματα λογιστικής απεικόνισης

Προς την ίδια κατεύθυνση, στις 25 Μαρτίου 2020 η ΕΑΤ σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) εξέδωσαν δηλώσεις για παροχή καθοδήγησης στις τράπεζες για την εκτίμηση του αναμενόμενου αντίκτυπου από τον COVID-19 στα οικονομικά τους μεγέθη. Συγκεκριμένα, η δήλωση της ΕΑΤ αποσκοπεί να παράσχει σαφήνεια στον τραπεζικό τομέα της ΕΕ σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα χειρίζεται κατά τρόπο συνεπή πτυχές που σχετίζονται με (i) την ταξινόμηση των δανείων σε αθέτηση, (ii) τον προσδιορισμό των ρυθμισμένων ανοιγμάτων και (iii) τη λογιστική απεικόνιση και με παρόμοιο τρόπο η δήλωση της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) αποσκοπεί στην προώθηση της συνεπούς εφαρμογής των λογιστικών επιπτώσεων του ΔΠΧΑ 9 Χρηματοπιστωτικά μέσα στο ειδικό πλαίσιο της νόσου COVID-19. Συγκεκριμένα, η ΕΑΤ διευκρίνισε ότι οι γενικευμένες καθυστερήσεις πληρωμών που οφείλονται σε νομοθετικές πρωτοβουλίες και απευθύνονται σε όλους τους δανειολήπτες δεν οδηγούν σε αυτόματη ταξινόμηση σε αθέτηση, ως ρυθμισμένα ή στην κατηγορία αβέβαιης είσπραξης. Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε ατομικές εκτιμήσεις της πιθανότητας πληρωμής. Στις 2 Απριλίου 2020, η ΕΑΤ εξέδωσε λεπτομερείς κατευθυντήριες γραμμές με στόχο την παροχή σαφήνειας σχετικά με τη μεταχείριση των νομοθετικών και μη νομοθετικών μορατόριουμ που εφαρμόστηκαν πριν από τις 30 Ιουνίου 2020.

Το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) εξέδωσε στις 27 Μαρτίου 2020 εκπαιδευτικό υλικό που ενθαρρύνει τις οντότητες των οποίων οι ρυθμιστικές αρχές εξέδωσαν καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19 να λάβουν υπόψη αυτή την καθοδήγηση.

Άλλα μέτρα σε επίπεδο ΕΕ

- Στις 23 Μαρτίου 2020, οι Υπουργοί Οικονομικών της ΕΕ συμφώνησαν με την πρόταση της Επιτροπής για ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ). Τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν μέτρα για την κατάλληλη αντιμετώπιση της κρίσης, ενώ θα παρεκκλίνουν από τις δημοσιονομικές απαιτήσεις που διαφορετικά θα ίσχυαν κανονικά στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δημοσιονομικού πλαισίου.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς (συνέχεια)

- Η Επιτροπή έχει εκδώσει ένα πλαίσιο για προσωρινές κρατικές ενισχύσεις για να επισπεύσει τη δημόσια υποστήριξη σε εταιρείες για τον μετριασμό των οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης, διασφαλίζοντας παράλληλα τους απαραίτητους ισότιμους όρους ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά.
- Η Επιτροπή ξεκίνησε την Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορωνοϊού (CRII) για την κινητοποίηση της πολιτικής συνοχής για την ευέλικτη ανταπόκριση στις ταχέως αναδυόμενες ανάγκες στους πιο εκτεθειμένους τομείς, όπως η υγειονομική περίθαλψη, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και οι αγορές εργασίας, και να βοηθήσουν τις περιοχές που πλήττονται περισσότερο στα κράτη μέλη και τους πολίτες τους. Το πρώτο πακέτο που εγκρίθηκε στις 30 Μαρτίου 2020 αφορούσε περίπου €8 δις άμεσης ρευστότητας με δυνατότητα έως και €37 δις ευρωπαϊκών δημόσιων επενδύσεων, ευελιξία στην εφαρμογή των κανονισμών δαπανών της ΕΕ και επέκταση του πεδίου εφαρμογής του Ταμείου Αλληλεγγύης της ΕΕ.
- Στις 9 Απριλίου 2020, οι υπουργοί Οικονομικών της ΕΕ κατέληξαν σε μια ολοκληρωμένη απάντηση οικονομικής πολιτικής στην πανδημία COVID-19, η οποία εκτός από τα μέτρα που ανακοινώθηκαν νωρίτερα, συμφωνήθηκαν τα ακόλουθα μέσα για αντιμετώπιση της κρίσης:
    - Το Eurogroup πρότεινε τη δημιουργία Υποστήριξης της Πανδημικής Κρίσης, βάσει του υφιστάμενου Πιστωτικού Ορίου με Ενισχυμένους Όρους (ΠΟΕΟ), προσαρμοσμένη ώστε να ανταποκρίνεται στις τρέχουσες ανάγκες και να διασφαλίζει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της ζώνης του ευρώ. Η πρόσβαση που παρέχεται θα είναι το 2% του ΑΕΠ του αντίστοιχου μέλους στα τέλη του 2019, ως σημείο αναφοράς.
    - Συμφώνησε τη δημιουργία ενός ειδικού μέσου COVID-19 για τη στήριξη της χρηματοδότησης έκτακτης βοήθειας, μέσω της παροχής επιχορηγήσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, η πρόταση της Επιτροπής για επανενεργοποίηση του Μέσου Στήριξης Έκτακτης Ανάγκης στο πλαίσιο της επιδημίας COVID-19 που θα χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη της χρηματοδότησης έκτακτης βοήθειας, μέσω της παροχής επιχορηγήσεων για ποσό €2,7 δις ήταν ευπρόσδεκτη.
    - Συμφώνησαν με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού ταμείου εγγυήσεων ύψους €25 δις, το οποίο θα μπορούσε να στηρίξει τη χρηματοδότηση €200 δις για εταιρίες με επίκεντρο τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σε ολόκληρη την ΕΕ, περιλαμβανομένων μέσω εθνικών αναπτυξιακών τραπεζών.
    - Ένα προσωρινό μέσο υπό μορφή δανείου με την ονομασία SURE (προσωρινή στήριξη για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης) θα δημιουργηθεί το συντομότερο δυνατό. Στο πλαίσιο αυτό, έγινε δεκτή η πρόταση της Επιτροπής, της 2 Απριλίου 2020, για τη δημιουργία προσωρινού μέσου που θα στηρίζει τα κράτη μέλη για την προστασία της απασχόλησης στις ειδικές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης της κρίσης COVID-19. Το μέσο αυτό θα χρησιμοποιηθεί για την παροχή οικονομικής βοήθειας, υπό τη μορφή δανείων που χορηγούνται με ευνοϊκούς όρους από την ΕΕ προς τα κράτη μέλη, συνολικού ύψους έως €100 δις.

Μείωση κεφαλαίου μέσω της χρήσης του αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο της Εταιρίας

Η Εταιρία θα προχωρήσει (υπόκειται σε έγκριση από τους μετόχους, την ΕΚΤ και το Ανώτατο Δικαστήριο της Ιρλανδίας) σε διαδικασία μείωσης κεφαλαίου, η οποία θα έχει ως αποτέλεσμα την επαναταξινόμηση €700 εκατ. του αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο της Εταιρίας ως διανεμητέα αποθεματικά. Αυτό θα αυξήσει τα διανεμητέα αποθεματικά της Εταιρίας σε περίπου €1 δις σε αναπροσαρμοσμένη βάση (31 Δεκεμβρίου 2019). Η μείωση κεφαλαίου έχει προταθεί ως ειδικό ψήφισμα για έγκριση από τους μετόχους στην Ετήσια Γενική Συνέλευση της Εταιρίας που έχει προγραμματιστεί στις 26 Μαΐου 2020. Η μείωση κεφαλαίου δεν θα έχει καμία επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια ή στα ίδια κεφάλαια της Εταιρίας, της BOC PCL ή του Συγκροτήματος.

Τα διανεμητέα αποθεματικά παρέχουν τη βάση για τον υπολογισμό των διανεμητέων στοιχείων σύμφωνα με τον Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) που προνοεί ότι τα κουπόνια Χρεογράφων Πρόσθετων Κεφαλαίων Κατηγορίας 1 μπορούν να πληρωθούν μόνο από τα διανεμητέα στοιχεία.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς (συνέχεια)

Εισαγωγή εισφοράς στο Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων

Από την 1 Ιανουαρίου 2020 και μέχρι τις 3 Ιουλίου 2024, η BOC PCL υπόκειται σε εισφορά στο Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων σε εξαμηνιαία βάση. Οι εισφορές υπολογίζονται με βάση τη Μεθοδολογία, η οποία λαμβάνει υπόψη τον σταθμισμένο αναλαμβανόμενο κίνδυνο κάθε πιστωτικού ιδρύματος, όπως εγκρίθηκε από τη διαχειριστική επιτροπή του Συστήματος Εγγύησης των Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων (ΣΕΚ) και είναι δημόσια διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της ΚΤΚ. Σύμφωνα με τη Μεθοδολογία, οι εισφορές σε γενικές γραμμές υπολογίζονται στις εγγυημένες καταθέσεις όλων των εγκεκριμένων ιδρυμάτων και στόχος είναι να φθάσει στο επίπεδο 0.8% αυτών των καταθέσεων έως τις 3 Ιουλίου 2024. Η εισφορά της BOC PCL έχει οριστεί σε €2.9 εκατ. για το πρώτο εξάμηνο του 2020 και σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, θα αναγνωριστεί το πρώτο τρίμηνο του 2020.

Αρχεία και σημαντικά αρχεία

Τα μέτρα που έλαβαν οι Σύμβουλοι για να εξασφαλίσουν τη συμμόρφωση των απαιτήσεων των άρθρων 281 μέχρι 285 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας (Νομοθεσία για Εταιρίες 2014), όσον αφορά τα λογιστικά αρχεία, περιλαμβάνουν την παροχή κατάλληλων μέσων για τη διατήρηση επαρκών λογιστικών αρχείων σε όλη την Εταιρία και το Συγκρότημα, συμπεριλαμβανομένου του διορισμού προσωπικού με κατάλληλα προσόντα, εμπειρία και εμπειρογνωμοσύνη.

Τα λογιστικά αρχεία κρατούνται στο εγγεγραμμένο γραφείο της Εταιρίας στην Earlsfort Terrace 10, Δουβλίνο 2, D02 T380, Ιρλανδία και στην οδό Στασίνου 51, Αγία Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 24884, 1398 Λευκωσία, Κύπρος.

Έρευνα και ανάπτυξη

Το Συγκρότημα δεν υπέστη καμία δαπάνη για έρευνα και ανάπτυξη για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Πολιτικές δωρεές

Οι πολιτικές δωρεές πρέπει να γνωστοποιούνται βάσει του Εκλογικού Νόμου του 1997 της Ιρλανδίας (όπως τροποποιήθηκε). Οι Σύμβουλοι, μετά από έρευνα, βεβαιώθηκαν ότι δεν έγιναν πολιτικές δωρεές κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Σχετικές πληροφορίες ελέγχου

Στην περίπτωση προσώπων που είναι Σύμβουλοι τη στιγμή που εγκρίνεται αυτή η έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 330 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014:

- οι Σύμβουλοι αναγνωρίζουν μεμονωμένα και συλλογικά ότι, εφόσον γνωρίζει ο κάθε Σύμβουλος, δεν υπάρχουν σχετικές πληροφορίες ελέγχου τις οποίες δεν γνωρίζουν οι ελεγκτές της Εταιρίας; και
- ότι έχει λάβει όλα τα μέτρα που έπρεπε να λάβει ως Σύμβουλος προκειμένου να γνωρίζει σχετικές πληροφορίες ελέγχου και να αποδείξει ότι οι ελεγκτές της Εταιρίας γνωρίζουν αυτές τις πληροφορίες.

Ετοιμασία περιοδικών εκθέσεων

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη να διασφαλίζει ότι η διοίκηση διατηρεί ένα κατάλληλο σύστημα εσωτερικού ελέγχου που παρέχει διασφάλιση για την αποτελεσματική λειτουργία, τους εσωτερικούς ελέγχους για την οικονομική πληροφόρηση και τη συμμόρφωση με κανόνες και κανονισμούς. Έχει τη συνολική ευθύνη για το Συγκρότημα και εγκρίνει και επιβλέπει την υλοποίηση των στρατηγικών του στόχων, τη στρατηγική κινδύνου και την εσωτερική διακυβέρνηση.

Το Συγκρότημα έχει κατάλληλους μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου, περιλαμβανομένων υγειών διοικητικών και λογιστικών διαδικασιών, συστημάτων πληροφορικής και ελέγχων. Το πλαίσιο διακυβέρνησης υπόκειται σε αναθεώρηση τουλάχιστον μια φορά το χρόνο.

Ετοιμασία περιοδικών εκθέσεων (συνέχεια)

Οι πολιτικές και οι διαδικασίες έχουν σχεδιαστεί βάσει της φύσης, έκτασης και πολυπλοκότητας των εργασιών του Συγκροτήματος για να παρέχουν εύλογη, αλλά όχι απόλυτη, διαβεβαίωση έναντι ουσιωδών ανακριβειών, λαθών, ζημιών, απατών ή παραβιάσεων νομοθεσιών και κανονισμών.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, προβαίνει σε αναθεωρήσεις σε τακτική βάση για την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος και των διαδικασιών επαλήθευσης της ορθότητας, πληρότητας και εγκυρότητας των πληροφοριών που παρέχονται στους επενδυτές. Οι αναθεωρήσεις καλύπτουν όλα τα συστήματα ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών και λειτουργικών μηχανισμών ελέγχου και μηχανισμού ελέγχου συμμόρφωσης, καθώς και των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων. Ο ρόλος της Επιτροπής Ελέγχου είναι να διασφαλιστεί η οικονομική ακεραιότητα και ακρίβεια της οικονομικής πληροφόρησης της Εταιρίας.

Η διαδικασία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης του Συγκροτήματος ελέγχεται χρησιμοποιώντας καταγραμμένες λογιστικές πολιτικές και διαδικασίες, που στηρίζονται σε οδηγίες και καθοδήγηση στις απαιτήσεις αναφοράς, για τις οποίες ενημερώνονται όλες οι αναφέρουσες εταιρίες του Συγκροτήματος πριν την περίοδο αναφοράς. Η υποβολή των χρηματοοικονομικών πληροφοριών για κάθε αναφέρουσα εταιρία υπόκειται σε υπογραφή από τον κάθε υπεύθυνο λειτουργό για την παροχή των πληροφοριών.

Πραγματοποιούνται επιπρόσθετοι έλεγχοι για την επικύρωση της ακεραιότητας των δεδομένων στο επίπεδο του Συγκροτήματος. Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου διασφαλίζει επίσης ότι η ακεραιότητα των λογιστικών και χρηματοοικονομικών συστημάτων, περιλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών ελέγχων και η συμμόρφωση με τις νομικές και εποπτικές απαιτήσεις και τα σχετικά πρότυπα, είναι επαρκής.

Όπου από καιρό σε καιρό εντοπίζονται τομείς βελτίωσης, αυτές γίνονται το επίκεντρο της προσοχής της διοίκησης για την επίλυσή τους και, ως εκ τούτου, ενισχύουν τις ισχύουσες διαδικασίες. Οι τομείς βελτίωσης μπορεί να περιλαμβάνουν την τυποποίηση των υφιστάμενων ελέγχων και την εισαγωγή νέων ελέγχων τεχνολογίας πληροφοριών, καθώς η εξάρτηση από την τεχνολογία πληροφοριών αυξάνεται συνεχώς.

Η Ετήσια Έκθεση πριν την υποβολή της στο Διοικητικό Συμβούλιο εξετάζεται και εγκρίνεται από την Εκτελεστική Επιτροπή. Το Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου εξετάζει και εγκρίνει τις οικονομικές καταστάσεις, τις ανακοινώσεις αποτελεσμάτων και την Ετήσια Έκθεση και διασφαλίζει ότι οι κατάλληλες γνωστοποιήσεις έχουν συμπεριληφθεί. Αυτή η διαδικασία διακυβέρνησης εξασφαλίζει ότι τόσο η διοίκηση όσο και το Συμβούλιο έχουν επαρκή ευκαιρία να αμφισβητήσουν τις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος και άλλες σημαντικές γνωστοποιήσεις πριν από τη δημοσίευσή τους.

Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης

Τον Ιανουάριο 2019 το ΧΑΚ έκδωσε την 5η Έκδοση (Αναθεωρημένη) του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης (ο Κώδικας ΧΑΚ). Οι εισηγμένες εταιρίες έχουν την υποχρέωση να συμπεριλαμβάνουν στην Ετήσια Οικονομική Έκθεσή τους, Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου για την Εταιρική Διακυβέρνηση. Στο πρώτο μέρος της Έκθεσης, οι εταιρίες θα πρέπει να δηλώνουν κατά πόσο συμμορφώνονται με τον Κώδικα ΧΑΚ καθώς και το βαθμό στον οποίο εφαρμόζουν τις αρχές του. Στο δεύτερο μέρος της Έκθεσης, οι εταιρίες θα πρέπει να επιβεβαιώνουν ότι έχουν συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Κώδικα ΧΑΚ και σε περίπτωση που δεν έχουν συμμορφωθεί, να δίνουν επαρκής εξήγηση.

Η Εταιρία επέλεξε επίσης να συμμορφωθεί με τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης Ηνωμένου Βασιλείου 2018 που εκδόθηκε από το Συμβούλιο Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (FRC) στο Ηνωμένο Βασίλειο (Κώδικας ΗΒ) μετά την απόφασή της να προχωρήσει με την Εισαγωγή στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου. Οι Σύμβουλοι θεωρούν επίσης ότι η Εταιρία έχει συμμορφωθεί με τις αρχές του Κώδικα του Ηνωμένου Βασιλείου, όπως ορίζεται στην Εισαγωγή Μέρος Β της Έκθεσης Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Αναφορικά με το πρώτο μέρος της Έκθεσης, η Εταιρία ως εισηγμένη στο ΧΑΚ, έχει υιοθετήσει τον Κώδικα ΧΑΚ και εφαρμόζει τις αρχές του.

Αναφορικά με το δεύτερο μέρος της Έκθεσης, η Εταιρία συμμορφώνεται με τις διατάξεις του Κώδικα ΧΑΚ. Στην Έκθεση περί Εταιρικής Διακυβέρνησης του 2019 περιγράφεται ο τρόπος εφαρμογής των αρχών του Κώδικα ΧΑΚ.

Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης (συνέχεια)

Η περιγραφή καλύπτει επίσης τις αρχές του Κώδικα του Ηνωμένου Βασιλείου και πως αυτές έχουν εφαρμοστεί κατά τη διάρκεια του έτους.

Οι κανονισμοί που διέπουν τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου και το διορισμό και αντικατάσταση των μελών του παρουσιάζονται στην Ενότητα 1 της Ετήσιας Έκθεσης περί Εταιρικής Διακυβέρνησης για το 2019. Οι εξουσίες του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών του για διοικητικές, διαχειριστικές και εποπτικές υπηρεσίες που περιλαμβάνουν τις εξουσίες του Διοικητικού Συμβουλίου σχετικά με την έκδοση ή εξαγορά από την Εταιρία των μετοχών της, επίσης παρουσιάζονται στην Έκθεση περί Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Οποιαδήποτε τροποποίηση ή προσθήκη στο Καταστατικό της Εταιρίας είναι έγκυρη μόνο εάν εγκριθεί με ειδικό ψήφισμα σε συνέλευση των μετόχων.

Περιγραφή για τις δραστηριότητες της συνέλευσης των μετόχων, τις εξουσίες της συνέλευσης των μετόχων, τα δικαιώματα των μετόχων και την εξάσκηση αυτών των δικαιωμάτων παρουσιάζονται στην Ενότητα 7 της Ετήσιας Έκθεσης περί Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Λεπτομέρειες για περιορισμούς στα δικαιώματα ψήφου και για ειδικά δικαιώματα ελέγχου σε σχέση με τις μετοχές της Εταιρίας αναφέρονται στην ενότητα 'Άλλες πληροφορίες' πιο πάνω. Άλλες πληροφορίες που απαιτούνται να γνωστοποιηθούν βάση της Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Δημόσιες Προσφορές Εξαγοράς (Οδηγία 2004/25/ΕΚ)) Κανονισμοί 2006 περιλαμβάνονται στη σελίδα 36.

Σύμφωνα με το άρθρο 167 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014, οι Σύμβουλοι επιβεβαιώνουν την ύπαρξη Επιτροπής Ελέγχου του Συμβουλίου. Λεπτομέρειες για τη συμμετοχή και τις δραστηριότητες της Επιτροπής Ελέγχου του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνονται στην Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης για το 2019.

Η Ετήσια Έκθεση περί Εταιρικής Διακυβέρνησης για το 2019 συμπεριλαμβάνεται σε αυτή την Ετήσια Οικονομική Έκθεση στις σελίδες 362 μέχρι 420 και παρέχει την πληροφόρηση που απαιτείται από το άρθρο 1373 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014.

Οι δηλώσεις και οι πληροφορίες που αναφέρονται στη Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης θεωρούνται ότι συμπεριλαμβάνονται σε αυτή τη έκθεση.

Δήλωση Συμμόρφωσης των Συμβούλων

Όπως απαιτείται από το άρθρο 225 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014, οι Διοικητικοί Σύμβουλοι αναγνωρίζουν ότι είναι υπεύθυνοι για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της Εταιρίας με τις σχετικές υποχρεώσεις της (όπως ορίζεται στο άρθρο 225(1)). Οι Σύμβουλοι επιπλέον επιβεβαιώνουν ότι έχει συνταχθεί μία δήλωση συμμόρφωσης που καθορίζει τις πολιτικές της Εταιρίας και ότι έχουν τεθεί σε εφαρμογή κατάλληλες ρυθμίσεις και δομές οι οποίες, κατά τη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου, αποσκοπούν στην εξασφάλιση ουσιώδης συμμόρφωσης με τις σχετικές υποχρεώσεις. Κατά το οικονομικό έτος στο οποίο αναφέρεται η έκθεση, πραγματοποιήθηκε επανεξέταση αυτών των ρυθμίσεων και δομών.

Τερματισμός συμφωνιών υπηρεσίας

Το συμβόλαιο εργοδότησης ενός από τους εκτελεστικούς συμβούλους στις 31 Δεκεμβρίου 2019 περιλαμβάνει πρόνοια για μονομερές δικαίωμα μη αιτιολογημένου τερματισμού του συμβολαίου εκ μέρους Εκτελεστικού Συμβούλου ή της BOC PCL, με ειδοποίηση έξι μηνών. Σε τέτοια περίπτωση, η BOC PCL έχει την υποχρέωση να προβεί σε πληρωμή της περιόδου ειδοποίησης για άμεσο τερματισμό του συμβολαίου. Υπάρχει μια αρχική περίοδος τριών ετών, δηλαδή έως τις 31 Αυγούστου 2022, κατά τη διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να επιδοθεί τέτοια ειδοποίηση είτε από την BOC PCL είτε από τον Εκτελεστικό Διευθυντή, εκτός εάν υπάρξει αλλαγή ελέγχου της BOC PLC,όπως αυτό ορίζεται στη σύμβαση παροχών υπηρεσιών όπου ο εκτελεστικός διευθυντής μπορεί να επιδώσει την ειδοποίηση και δικαιούται περαιτέρω αποζημίωση, όπως αυτό ορίζεται στη σύμβαση παροχής υπηρεσιών. Οι όροι εργοδότησης του άλλου εκτελεστικού συμβούλου βασίζονται στις πρόνοιες της ισχύουσας συλλογικής σύμβασης, οι οποίες προβλέπουν ειδοποίηση ή αποζημίωση εκ μέρους της BOC PCL με βάση τα χρόνια υπηρεσίας και γραπτή προειδοποίηση τεσσάρων μηνών από τον Εκτελεστικό Διευθυντή σε περίπτωση εθελούσιας αποχώρησης.

Διοικητικό Συμβούλιο

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας κατά την ημερομηνία αυτής της Έκθεσης αναφέρονται στη σελίδα 1. Όλοι οι Σύμβουλοι ήταν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου κατά τη διάρκεια του έτους έως και την ημερομηνία της παρούσας Έκθεσης Συμβούλων με εξαίρεση όπως περιγράφεται πιο κάτω.

Ο κ. Μιχάλης Σπανός αποχώρησε στις 21 Ιανουαρίου 2019.

Στις 30 Αυγούστου 2019, ο κ. John Patrick Hourican παραιτήθηκε ως Εκτελεστικό Μέλος από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας, μετά τον τερματισμό των καθηκόντων του ως Διευθύνων Σύμβουλος του Συγκροτήματος την ίδια ημερομηνία.

Στις 26 Αυγούστου 2019, η ΕΚΤ ενέκρινε τον διορισμό του κ. Πανίκου Νικολάου ως Διευθύνων Σύμβουλο του Συγκροτήματος και Εκτελεστικό Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας και ο κ. Νικολάου ανέλαβε τα καθήκοντά του την 1 Σεπτεμβρίου 2019.

Ο Δρ. Joseph Ackermann παραιτήθηκε από τη θέση του ως Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου στις 14 Μαΐου 2019.

Στις 26 Φεβρουαρίου 2019, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε να διορίσει τον κ. Ευστράτιο Γεώργιο Αράπογλου ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και στις 14 Μαΐου 2019 εξελέγη ως Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και υπόκειτο σε έγκριση από την ΕΚΤ, η οποία δόθηκε στις 12 Ιουνίου 2019.

Στις 14 Απριλίου 2020, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε να διορίσει τον κ. Νίκο Σοφιανό ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και υπόκειται σε έγκριση από την ΕΚΤ.

Στις 14 Απριλίου 2020, το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε την παραίτηση της κα Anat Bat-Gera ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου με ισχύ από την ημερομηνία της επικείμενης Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο θα ήθελε να ευχαριστήσει όλους του Συμβούλους που έχουν αποχωρήσει για την προσφορά τους προς το Συγκρότημα.

Σύμφωνα με το Καταστατικό της Εταιρίας σε κάθε Ετήσια Γενική Συνέλευση της Εταιρίας, κάθε Διοικητικός Σύμβουλος ο οποίος ασκεί τα καθήκοντά του κατά την ολοκλήρωση της τελευταίας ετήσιας γενικής συνέλευσης από τον τελευταίο διορισμό ή την επανεκλογή του, θα πρέπει να αποχωρεί και να προσφέρεται για επανεκλογή εάν το επιθυμεί.

Η αμοιβή του Διοικητικού Συμβουλίου παρουσιάζεται στη Σημείωση 51 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Συμφέροντα Διοικητικών Συμβούλων και Γραμματέα

Το συμφέρον στο μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας που κατείχε κάθε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και η Γραμματέας της Εταιρίας στις 31 Δεκεμβρίου 2019, παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

	Συνήθεις μετοχές ή Παραστατικά Δικαιώματα που αντιπροσωπεύουν συνήθεις μετοχές της Εταιρίας €0.10 η κάθε μία στις 31 Δεκεμβρίου 2019	**Συνήθεις μετοχές ή Παραστατικά Δικαιώματα που αντιπροσωπεύουν συνήθεις μετοχές της Εταιρίας €0.10 η κάθε μία στην 1 Ιανουαρίου 2019 ή την ημερομηνία του διορισμού τους**
Μη εκτελεστικοί σύμβουλοι		
Ευστράτιος-Γεώργιος Αράπογλου (διορίστηκε στις 12 Ιουνίου 2019)	46,500	-
Prof. Dr. Josef Ackermann (παραιτήθηκε στις 14 Μαΐου 2019)	-	150,000
Maksim Goldman	7,192	7,192
Arne Berggren	25,000	25,000
Ιωάννης Ζωγραφάκης	3,012	3,012
Πόλα Χατζησωτηρίου	7	7
Εκτελεστικοί σύμβουλοι		
Πανίκος Νικολάου (διορίστηκε την 1 Σεπτεμβρίου 2019)	5,027	5,027
Δρ. Χριστόδουλος Πατσαλίδης	170	170
Γραμματέας της Εταιρίας		
Κάτια Σάντη	4	4
	86,912	**190,412**

Εκτός από τα πιο πάνω συμφέροντα οι Διοικητικοί Σύμβουλοι και η Γραμματέας της Εταιρίας δεν κατείχαν οποιοδήποτε άλλο συμφέρον στις μετοχές της Εταιρίας ή των θυγατρικών της στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Ελεγκτές

Κατά το 2017, η Εταιρία διενέργησε διαδικασία προσφορών στα πλαίσια του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με τις Οντότητες Δημοσίου Συμφέροντος και τις επιπτώσεις αναφορικά με την υποχρεωτική αλλαγή των υφιστάμενων εξωτερικών ελεγκτών. Μετά από σύσταση της Επιτροπής Ελέγχου, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας ενέκρινε το διορισμό των PricewaterhouseCoopers (PwC) ως εξωτερικοί ελεγκτές του Συγκροτήματος, για τις λογιστικές περιόδους από 1 Ιανουαρίου 2019. Οι μετόχοι της Εταιρίας ενέκριναν τη συνέχιση της PwC σε συμβουλευτική μη δεσμευτική βάση στην Ετήσια Γενική Συνέλευση του 2019.

Δήλωση μη-χρηματοοικονομικής πληροφόρησης

Νέοι κανονισμοί σχετικά με τη μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση, οι οποίοι ενσωματώθηκαν στην Ιρλανδική νομοθεσία από την Ευρωπαϊκή Ένωση (γνωστοποίηση των μη χρηματοοικονομικών στοιχείων και των πληροφοριών περί ποικιλομορφίας ορισμένων μεγάλων επιχειρήσεων και ομάδων) Κανονισμοί 2017 (Κανονισμοί), απαιτούν την υποβολή εκθέσεων για συγκεκριμένα θέματα όπως περιβαλλοντικά θέματα, κοινωνικά θέματα και θέματα που αφορούν υπαλλήλους, θέματα αναφορικά με τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη δωροδοκία και τη διαφθορά. Οι αναφερόμενες πληροφορίες περιλαμβάνουν πολιτικές, δέουσα επιμέλεια κατά την εφαρμογή αυτών των πολιτικών και τα αποτελέσματα αυτών των ενεργειών, τους κυριότερους κινδύνους και διαχείριση αυτών των κινδύνων και βασικούς δείκτες απόδοσης (KPIs). Το Συγκρότημα στοχεύει να συμμορφωθεί με τους Κανονισμούς.

Το Συγκρότημα, με τη μακρά παρουσία και παράδοσή του, διαδραματίζει βασικό ρόλο και συμβάλλει στην ανάπτυξη της Κυπριακής οικονομίας. Οι στόχοι του Συγκροτήματος για το 2020 και τα επόμενα χρόνια είναι η αειφόρος ανάπτυξη, η κοινωνική πρόοδος και η βιώσιμη οικονομία.

Δήλωση μη-χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (συνέχεια)

Δράσεις Εταιρικής Ευθύνης

Το Συγκρότημα επενδύει στρατηγικά σε δράσεις εταιρικής ευθύνης αποδεικνύοντας τον σημαντικό κοινωνικό αντίκτυπό του. Το Συγκρότημα λειτουργεί με διαφάνεια και παραμένει συνεπής και αφοσιωμένο προς όλους τους ενδιαφερόμενους: πελάτες, μετόχους, εργαζομένους και ολόκληρη την Κυπριακή κοινωνία. Το Συγκρότημα διαιρεί τις αρμοδιότητες του σε τέσσερις πυλώνες: κοινωνία, ανθρώπους, υπηρεσίες και περιβάλλον, όπως περιγράφεται λεπτομερώς στην Έκθεση Εταιρικής Υπευθυνότητας 2019.

Κοινωνία
Το Συγκρότημα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία και υποστήριξη των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας. Αναλαμβάνει βιώσιμες δράσεις στήριξης και επιδεικνύει ιδιαίτερη μέριμνα για τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και κατά συνέπεια συμμετέχει σε προσπάθειες για την ενίσχυση των υπηρεσιών υγείας, εκπαίδευσης και κοινωνικής πρόνοιας. Το Συγκρότημα αναπτύσσει πρωτοβουλίες που στοχεύουν στη διατήρηση του τοπικού πολιτισμού και ιστορίας. Το Συγκρότημα αναλαμβάνει βιώσιμες δράσεις υποστήριξης και στους δυο πυλώνες της Υγείας και της Παιδείας, όπως αναφέρεται παρακάτω:

Κύριες ενέργειες στον πυλώνα Υγείας

- Πάνω από 40,000 ασθενείς έχουν υποβληθεί σε θεραπεία στο Ογκολογικό Κέντρο της Τράπεζας Κύπρου από την ίδρυση του το 1998, σε συνεργασία της BOC PCL και την Κυπριακή Κυβέρνηση, ενώ το Συγκρότημα συνέχισε να παρέχει ισχυρή στήριξη, οικονομική και άλλη, προς το κέντρο.
- Το Συγκρότημα συντόνισε την εκστρατεία 'Μάχη ενάντια στον Καρκίνο' σε συνεργασία με τον Αντικαρκινικό Σύνδεσμο Κύπρου (πορεία Χριστοδούλας) για 21η συνεχόμενη χρονιά, που είχε ως αποτέλεσμα τη συγκέντρωση κεφαλαίων ύψους €530,000 για το 2019, μέσω της εκστρατείας συγκέντρωσης χρημάτων.
- Το Συγκρότημα επανέλαβε τη συνεργασία για παροχή οικονομικής και άλλης ιατρικής βοήθειας σε οικογένειες που το έχουν ανάγκη μέσω της Ένωσης Μεγάλων Οικογενειών Λευκωσίας, ΜΚΟ Εράνων στη Λεμεσό και το ΜΚΟ Αλκυονίδες.
- Περίπου €340,000 προσφέρθηκαν το 2019 για υποστήριξη και ενίσχυση περισσότερων από 120 ΜΚΟ, φιλανθρωπικών οργανώσεων και συνδέσμων που ενεργούν στο πλαίσιο του πυλώνα Υγεία.

Κύριες ενέργειες στον πυλώνα Εκπαίδευσης

- Περισσότεροι από 100,000 μαθητές συμμετείχαν σε εκπαιδευτικά προγράμματα με θέματα που σχετίζονται με τέχνη, λογοτεχνία και πολιτισμό της Κύρου, που προσφέρονται από το Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Κύπρου, από την ίδρυση του από την BOC PCL το 1985.
- Η BOC PCL συνεχίζει να στηρίζει τις νεοσύστατες εταιρείας μέσω του εκκολαπτηρίου IDEA (IDEA incubator) και συνέχισε την επιτυχημένη συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Νέων (ΕΚΝ) Κύπρος.
- Η BOC PCL, σε συνεργασία με το ΜΚΟ Reaction, οργάνωσε συζητήσεις μεταξύ των μαθητών και υψηλού προφίλ προσωπικότητες. Το 2019, περισσότεροι από 500 μαθητές συμμετείχαν σε αυτή σειρά των συζητήσεων.
- Το 2019, περίπου €560,000 προσφέρθηκαν για την υποστήριξη και ενίσχυση περισσότερων από 180 ΜΚΟ, συλλόγων, δήμων, αθλητικών ομοσπονδιών και αθλητικών ακαδημιών, ενώ προσέφερε ανακαινισμένους υπολογιστές και εξοπλισμό γραφείου σε σχολεία, συλλόγους και ΜΚΟ από το παλιό απόθεμα της BOC PCL.

Υπάλληλοι
Οι υπάλληλοι του Συγκροτήματος είναι το πιο πολύτιμο περιουσιακό του στοιχείο. Η προσωπική ανάπτυξη, οι δυνατότητες σταδιοδρομίας και η υγεία, η ασφάλεια και η ευεξία των υπάλληλων παραμένουν στο επίκεντρο των προσπαθειών του Συγκροτήματος για την ενίσχυση της σχέσης μεταξύ προσωπικού και διοίκησης. Το Συγκρότημα στοχεύει στην προσέλευση και παρακράτηση κατάλληλου αριθμού ποιοτικού προσωπικού. Η αποτυχία του Συγκροτήματος σε αυτό, θα παρεμπόδιζε την απόδοση του Συγκροτήματος και τη γενική του ανάπτυξη σε ένα προκλητικό και συνεχώς μεταβαλλόμενο τραπεζικό τομέα. Το Συγκρότημα διατηρεί μια εσωτερική πολιτική μεταφορών μέσω της οποίας οι θέσεις πληρούνται με σωστά προσοντούχο προσωπικό και μέσω της πολιτικής Αναγνώρισης Υπαλλήλων, η εξαιρετική επίδοση αμείβεται.

Δήλωση μη-χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (συνέχεια)

Τα προγράμματα εκπαίδευσης κατά τα διάρκεια του 2019 κάλυψαν τα Λειτουργικά Συστήματα, τις Τεχνικές πτυχές, τη Συμμόρφωση με τους Κανονισμούς και την Προσωπική Ανάπτυξη. Το 2019 η φιλοσοφία της ηλεκτρονικής μάθησης ενσωματώθηκε περαιτέρω, με την ηλεκτρονική μάθηση να αντιπροσωπεύει το 33% της συνολικής κατάστασης, με έμφαση στα θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης. Συνολικά 1,011 ημέρες κατάρτισης διατέθηκαν σε θέματα οικονομικού εγκλήματος για όλους τους υπαλλήλους της Τράπεζας.

Το Συγκρότημα θεωρεί πρωταρχικό μέλημα την υγεία και την ασφάλεια των υπαλλήλων του. Όλα τα μέλη του προσωπικού ήταν εκπαιδευμένα σε θέματα υγείας και ασφάλειας μέσω συνεδριών ηλεκτρονικής μάθησης. Το 2019, το Τμήμα Επιχειρηματικής Προστασίας, Ασφάλειας και Υγείας, απευθύνθηκε σε 180 μέλη του προσωπικού σχετικά με 'καταστάσεις περιστατικών απειλής' μέσω πραγματικών σεναρίων ή μέσω σεμιναρίων για Πρώτες Βοήθειες και Ασφάλεια στο χώρο εργασίας. Το Συγκρότημα πραγματοποίησε ασκήσεις εκκένωσης σε εθνικό επίπεδο σχετικά με τις δράσεις που πρέπει να αναληφθούν σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένου του σεισμού και της πυρκαγιάς, σε συνεργασία με την Αστυνομία και την Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου.

Οι υπάλληλοι του Συγκροτήματος διατηρούν μακρά ιστορία εθελοντισμού στην κοινότητα και ενθαρρύνονται να συμμετέχουν ενεργά και να συνεργάζονται με τις διάφορες δράσεις και πρωτοβουλίες του Συγκροτήματος. Το 2019 περίπου 1,000 εθελοντές/μέλη του προσωπικού προσφέρθηκαν να βοηθήσουν στις κοινωνικές δραστηριότητες που οργανώθηκαν και/ή ξεκίνησαν από το Συγκρότημα.

Υπηρεσίες
Η ακεραιότητα, διαφάνεια, υπευθυνότητα, εμπιστευτικότητα και βιωσιμότητα είναι οι βασικές αρχές κάθε δράσης του Συγκροτήματος και προσπαθεί συνεχώς να αντιμετωπίζει κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις μέσω:

- Λαμβάνοντας υπόψη όλους τους παράγοντες που την επηρεάζουν είτε πρόκειται για στρατηγικές διαχείρισης κινδύνου είτε για στρατηγικές διαχείρισης εναλλακτικών επενδύσεων.
- Εισαγωγή νέων διαδικασιών και κριτηρίων για την αλυσίδα εφοδιασμού, εξασφαλίζοντας μια ομαλή και διαφανή διαδικασία στην επιλογή προμηθευτών.
- Υιοθέτηση και αναβάθμιση των διαδικασιών αξιολόγησης και επιλογής προμηθευτών σε όλους τους τομείς συνεργασίας.

Η ασφάλεια, προστασία και ιδιωτικότητα των προσωπικών δεδομένων είναι σημαντικά για το Συγκρότημα έτσι ώστε να ασκεί τις δραστηριότητές του δίκαια και νόμιμα. Η μη συμμόρφωση με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (GDPR) και άλλους κανονισμούς μπορεί να οδηγήσει σε κίνδυνο φήμης και κίνδυνο επιχειρηματικών πρακτικών (conduct risk) συμπεριλαμβανόμενων των προστίμων. Το Συγκρότημα εφαρμόζει Πολιτική Διαχείρισης Προσωπικών Δεδομένων και περιγράφει τις αρχές για την ιδιωτικότητα των δεδομένων και αυτά υποστηρίζονται πλήρως με τις σχετικές διαδικασίες εφαρμογής και παρακολούθησης.

Περεταίρω, το Συγκρότημα αναγνωρίζει τον κίνδυνο οικονομικού εγκλήματος και έχει αναπτύξει διαδικασίες έτσι ώστε να εμποδίσει, να αναγνωρίσει, να εκτιμήσει και να ελέγξει αυτό τον κίνδυνο. Το Συγκρότημα διατηρεί πολιτική μηδενικής ανοχής για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος) και χρηματοοικονομικά περιστατικά τρομοκρατίας και δεν αποδέχεται δικαιολογίες για τυχόν παραβιάσεις της σχετικής νομοθεσίας ή παραβιάσεις των εσωτερικών πολιτικών, διαδικασιών ή πλαισίου συμμόρφωσης του Συγκροτήματος. Οι πολιτικές και οι διαδικασίας έχουν θεσπιστεί για να διασφαλίσουν ότι το Συγκρότημα εκπληρώνει τις νομικές, κανονιστικές και κοινωνικές του υποχρεώσεις για την προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος περιλαμβανομένου πολιτικές σε σχέση με τη Δωροδοκία και Διαφθορά, την πρόληψη νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος), τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την πολιτική αποδοχής πελατών του Συγκροτήματος και την πολιτική διαχείρισης πελατειακών παραπόνων. Το Συγκρότημα εκπαιδεύει το προσωπικό μέσω ευρέως φάσματος ηλεκτρονικής μάθησης. Ενδεικτικά, κατά τη διάρκεια του 2019 2,760 πελατειακές σχέσεις είχαν τερματιστεί/ανασταλεί και 1,469 νέοι πελάτες απορρίφτηκαν αποκλειστικά για λόγους συμμόρφωσης.

Περιβάλλον
Οι περιβαλλοντικές πτυχές είναι ένα αναπτυσσόμενο θέμα για τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς διεθνώς. Οι δραστηριότητες του Συγκροτήματος θα μπορούσαν να είχαν επηρεαστεί από κλιματολογικές αλλαγές και κινδύνους που συνδέονται με το κλίμα. Το Συγκρότημα παρακολουθεί την περιβαλλοντική νομοθεσία, περιλαμβανομένου της μετάβασης σε οικονομία χαμηλής εκπομπής άνθρακα, η οποία μπορεί να επηρεάσει την πελατειακή συμπεριφορά.

Δήλωση μη-χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (συνέχεια)

Το Συγκρότημα, όντας ένας από τους μεγαλύτερους οργανισμούς στην Κύπρου, έχει πλήρη επίγνωση της ευθύνης του να ελαχιστοποιεί τις αρνητικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων του στο περιβάλλον και στοχεύει στη διεξαγωγή εργασιών με υπεύθυνο και βιώσιμο τρόπο. Μια αποτυχία σε κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε κίνδυνο φήμης.

Για να πετύχει εξοικονόμηση ενέργειας και μείωση εκπομπών διοξείδιο του άνθρακα, το Συγκρότημα προχώρησε, μεταξύ άλλων σε:

- Κατάρτιση πολιτικών και διαδικασιών βάσει των συμπερασμάτων του ενεργειακού ελέγχου που ολοκληρώθηκε το 2019, περιλαμβανομένου ενεργειακής και περιβαλλοντικής και κοινωνικής πολιτικής.
- Εγκατάσταση και σύνδεση φωτοβολταϊκών 100KW για κάλυψη μέρους των ηλεκτρικών αναγκών του κτηρίου πληροφορικής.
- Το 2019, εκτιμώμενη μείωση κατά 7.4% στην κατανάλωση ενέργειας

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει τη σημασία της διαχείρισης των αποβλήτων και για αυτό εδώ και αρκετά χρόνια έχει σε ισχύ ένα πρόγραμμα ανακύκλωσης χαρτιού. Το 2019, ανακυκλώθηκαν 390 χιλ. κιλά χαρτιού.

Έκθεση ποικιλομορφίας

Η Έκθεση ποικιλομορφίας του Συγκροτήματος περιλαμβάνεται στην ενότητα 'Ποικιλομορφία' της Έκθεσης Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Επιχειρηματικό Μοντέλο

Το επιχειρηματικό μοντέλο του Συγκροτήματος περιγράφεται στην ενότητα 'Επισκόπηση Επιχειρηματικής Δραστηριότητας' αυτής της Έκθεσης Συμβούλων.

Διαχείριση Κινδύνου

Περιγραφή των κυριότερων κινδύνων, της επίδρασή τους στην επιχειρηματική δραστηριότητα και του τρόπου με τον οποίο διαχειρίζονται, γνωστοποιούνται στην ενότητα ' Κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες-διαχείριση και μετριασμός κινδύνων' αυτής της Έκθεσης Συμβούλων.

Το Συγκρότημα συνεχίζει με το Πρόγραμμα Ψηφιακής Μεταμόρφωσης όπως περιγράφεται στην ενότητα 'Ψηφιακή Μεταμόρφωση' αυτής της Έκθεσης Συμβούλων, η οποία επικεντρώνεται σε τρεις στρατηγικούς άξονες: ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών και προϊόντων που βελτιώνουν την εμπειρία των πελατών, βελτιστοποίηση των εσωτερικών διαδικασιών και εισαγωγή νέων τρόπων εργασίας για τη βελτίωση του περιβάλλοντος στο χώρο εργασίας.

Οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τις δράσεις εταιρικής ευθύνης του Συγκροτήματος και οι δράσεις που ανέλαβε το Συγκρότημα προκειμένου να τις αντιμετωπίσει, καλύπτονται από κάθε πυλώνα ευθύνης.

Κύριοι Δείκτες Απόδοσης

Ανάλυση των κύριων δεικτών απόδοσης που σχετίζεται με το Συγκρότημα γνωστοποιείται στα 'Οικονομικά Αποτελέσματα' αυτής της Έκθεσης Συμβούλων.

Δήλωση ευθύνης του Διοικητικού Συμβουλίου

Οι Σύμβουλοι είναι υπεύθυνοι για την ετοιμασία της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης και των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την ΕΕ και τις πρόνοιες της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014 που ισχύουν για εταιρίες που υποβάλλουν εκθέσεις σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ και, για τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με το Άρθρο 4 του Κανονισμού για τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ).

Σύμφωνα με το Ιρλανδικό δίκαιο, οι Σύμβουλοι δεν θα πρέπει να εγκρίνουν τις οικονομικές καταστάσεις, εκτός εάν είναι βέβαιοι ότι παρέχουν αληθινή και δίκαιη εικόνα των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και της οικονομικής θέσης του Συγκροτήματος και της Εταιρίας στο τέλος του οικονομικού έτους και του κέρδους ή της ζημιάς του Συγκροτήματος και της Εταιρίας για το οικονομικό έτος.

Δήλωση ευθύνης του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Κατά την ετοιμασία αυτών των οικονομικών καταστάσεων, οι Σύμβουλοι οφείλουν:

- να επιλέγουν κατάλληλες λογιστικές πολιτικές και να τις εφαρμόσουν με συνέπεια
- να προβαίνουν σε κρίσεις και εκτιμήσεις οι οποίες να είναι εύλογες και συνετές
- να δηλώνουν εάν οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ όπως έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ και να διασφαλίζουν ότι περιέχουν τις πρόσθετες πληροφορίες που απαιτούνται από την Νομοθεσία για Εταιρίες 2014, και
- να προετοιμάζουν τις οικονομικές καταστάσεις με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και αν δεν είναι κατάλληλη η υπόθεση ότι η Εταιρία θα συνεχίσει τις δραστηριότητές της.

Οι Σύμβουλοι είναι υπεύθυνοι για τη διατήρηση επαρκών λογιστικών αρχείων τα οποία είναι επαρκή για να αποδείξουν και να εξηγήσουν τις συναλλαγές της Εταιρίας, να γνωστοποιήσουν με εύλογη ακρίβεια ανά πάσα στιγμή τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις και την οικονομική θέση της Εταιρίας και να τους επιτρέψουν να διασφαλίσουν ότι οι οικονομικές καταστάσεις συμμορφώνονται με τις πρόνοιες της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014 και του άρθρου 4 του Κανονισμού για τα ΔΛΠ. Οι Σύμβουλοι, με τη χρήση κατάλληλων διαδικασιών και συστημάτων, εξασφάλισαν επίσης την ύπαρξη μέτρων για την διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις της Εταιρίας και του Συγκροτήματος να τηρούν επαρκή λογιστικά αρχεία. Αυτά τα λογιστικά αρχεία κρατούνται στο εγγεγραμμένο γραφείο της Εταιρίας στην οδό Earlsfort Terrace 10, Δουβλίνο 2, D02 T380, Ιρλανδία και στην οδό Στασίνου 51, Αγία Παρασκευή, Στρόβολος, τ.κ. 24884, 1398 Λευκωσία, Κύπρος.

Σε συμμόρφωση με το άρθρο 283 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014, οι πληροφορίες και οι επιστολές που αφορούν τις εργασίες που περιλαμβάνονται στα λογιστικά αρχεία για το 2019, έχουν σταλεί στο εγγεγραμμένο γραφείο της Εταιρίας. Οι Σύμβουλοι είναι επίσης υπεύθυνοι για τη διαφύλαξη των περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος και της Εταιρίας και ως εκ τούτου για τη λήψη εύλογων μέτρων για την πρόληψη και την ανίχνευση απάτης και άλλων παρατυπιών.

Σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς, οι Σύμβουλοι είναι επίσης υπεύθυνοι για την ετοιμασία της Έκθεσης Συμβούλων. Οι Κανονισμοί Διαφάνειας του 2007 (Οδηγία 2004/109/ΕΚ) και οι Κανόνες Διαφάνειας της Ιρλανδίας, απαιτούν επίσης να συμπεριληφθεί έκθεση Συμβούλων που να περιλαμβάνει δίκαιη επισκόπηση της εξέλιξης και της απόδοσης της επιχείρησης και της θέσης του Συγκροτήματος και περιγραφή των κύριων κινδύνων και των αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα.

Οι Σύμβουλοι είναι υπεύθυνοι για τη διατήρηση και την ακεραιότητα των εταιρικών και οικονομικών πληροφοριών που περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα της Εταιρίας. Η νομοθεσία στην Ιρλανδία που διέπει την ετοιμασία και τη διάδοση των οικονομικών καταστάσεων ενδέχεται να διαφέρει από τη νομοθεσία σε άλλες δικαιοδοσίες.

Δήλωση ευθύνης του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Οι Σύμβουλοι επιβεβαιώνουν ότι, με βάση τις γνώσεις και τις πεποιθήσεις του κάθε Συμβούλου:

- έχουν συμμορφωθεί με τις πιο άνω απαιτήσεις κατά την ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων,
- οι οικονομικές καταστάσεις που ετοιμάζονται σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, όπως έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ, δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και της οικονομικής θέσης του Συγκροτήματος και της Εταιρίας, καθώς και μια περιγραφή των κύριων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν, και,
- η Έκθεση Διαχείρισης που περιλαμβάνεται στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2019, περιλαμβάνει μια δίκαιη ανασκόπηση των εξελίξεων και της απόδοσης των εργασιών και της θέσης του Συγκροτήματος και της Εταιρίας, καθώς και μια περιγραφή των κύριων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν, και
- η Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2019 και οι οικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι δίκαιες, ισορροπημένες και κατανοητές και παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες για τους μετόχους να αξιολογήσουν τη θέση και τις επιδόσεις του Συγκροτήματος, το επιχειρηματικό του μοντέλο και τη στρατηγική του.

Ευστράτιος-Γεώργιος Αράπογλου
Πρόεδρος

Πανίκος Νικολάου
Διευθύνων Σύμβουλος

28 Απριλίου 2020

Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Περιεχόμενα

Σελίδα

Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων *60*

Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων *61*

Ενοποιημένος Ισολογισμός *62*

Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων *63*

Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών *65*

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

1. Πληροφορίες για την Εταιρία *66*
2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών *66*
   - 2.1 Βάση ετοιμασίας *66*
   - 2.2 Λογιστικές πολιτικές και αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και στις γνωστοποιήσεις *67*
   - 2.3 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν τεθεί σε ισχύ *71*
   - 2.4 Βάση ενοποίησης *73*
   - 2.5 Συνενώσεις επιχειρήσεων *74*
   - 2.6 Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες *75*
   - 2.7 Μετατροπή ξένου συναλλάγματος *76*
   - 2.8 Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα *76*
   - 2.9 Κύκλος εργασιών *76*
   - 2.10 Έσοδα από συμβάσεις πελατών *77*
   - 2.11 Αναγνώριση εσόδων/εξόδων από τόκους και έσοδα/έξοδα παρόμοια με τόκους *78*
   - 2.12 Ωφελήματα αφυπηρέτησης προσωπικού *80*
   - 2.13 Φορολογία *80*
   - 2.14 Χρηματοοικονομικά μέσα - Αρχική αναγνώριση *81*
   - 2.15 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων *82*
   - 2.16 Επαναταξινόμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων *87*
   - 2.17 Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων *87*
   - 2.18 Ρυθμισμένα και τροποποιημένα δάνεια *88*
   - 2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων *89*
   - 2.20 Διαγραφές *98*
   - 2.21 Χρηματοοικονομικές εγγυητικές, πιστωτικές επιστολές και όρια δανείων που δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί *98*
   - 2.22 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων *99*
   - 2.23 Λογιστική αντιστάθμισης *99*
   - 2.24 Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών *100*
   - 2.25 Ασφαλιστικές εργασίες *100*
   - 2.26 Συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης *102*
   - 2.27 Μισθώσεις - Το Συγκρότημα ως μισθωτής
   - 2.28 Μισθώσεις -Το Συγκρότημα ως εκμισθωτής *104*
   - 2.29 Ακίνητα και εξοπλισμός *104*
   - 2.30 Επενδύσεις σε ακίνητα *105*
   - 2.31 Αποθέματα ακινήτων *105*
   - 2.32 Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες *105*
   - 2.33 Άυλα περιουσιακά στοιχεία *107*
   - 2.34 Μετοχικό κεφάλαιο *107*
   - 2.35 Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι *107*
   - 2.36 Ίδιες μετοχές *107*
   - 2.37 Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα *108*
   - 2.38 Συγκριτικές πληροφορίες *108*
3. Συνεχιζόμενη δραστηριότητα *108*
4. Λειτουργικό περιβάλλον *111*
5. Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές *114*
6. Μεταβατικές γνωστοποιήσεις *126*
7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα *127*
8. Έσοδα από τόκους και έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους *136*
9. Έξοδα από τόκους και έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους *136*
10. Έσοδα και έξοδα από αμοιβές και προμήθειες *137*
11. Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος *137*
12. Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών *138*
13. Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες *138*
14. Λοιπά έσοδα *140*
15. Δαπάνες προσωπικού *140*
16. Άλλα λειτουργικά έξοδα *147*
17. Πιστωτικές ζημιές χρηματοοικονομικών μέσων και απομείωση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων *149*
18. Φορολογία *149*
19. Κέρδη κατά μετοχή *158*
20. Μετρητά, καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες *158*
21. Επενδύσεις *160*
22. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα *166*
23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας *173*
24. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες *186*
25. Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους *186*
26. Ακίνητα και εξοπλισμός *188*
27. Άυλα περιουσιακά στοιχεία *190*
28. Αποθέματα ακινήτων *191*
29. Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία *193*
30. Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση *195*
31. Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες *197*
32. Καταθέσεις πελατών *198*
33. Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων *199*
34. Δανειακό κεφάλαιο *200*
35. Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα, λοιπές υποχρεώσεις και λοιπές προβλέψεις *201*
36. Μετοχικό κεφάλαιο *201*
37. Μερίσματα *203*
38. Αδιανέμητα κέρδη/(συσσωρευμένες ζημιές) *204*
39. Συναλλαγές για λογαριασμό πελατών *204*
40. Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα *204*
41. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και συμφωνίες *211*
42. Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες *212*
43. Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών *214*
44. Μισθώσεις *215*
45. Ανάλυση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση την αναμενόμενη ημερομηνία λήξης *217*
46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος *218*
47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς *285*
48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης *292*
49. Διαχείριση κινδύνων - Ασφαλιστικός κίνδυνος *302*
50. Διαχείριση κεφαλαίου *305*
51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα *305*
52. Εταιρίες του Συγκροτήματος *313*
53. Εξαγορές και πωλήσεις θυγατρικών *317*
54. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία *319*
55. Αναφορά ανά χώρα *322*
56. Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς *324*

	Σημ.	2019 €000	2018 (αναπρο-σαρμοσμένα)* €000
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
Κύκλος εργασιών	7	**910,576**	1,012,947
Έσοδα από τόκους	8	**454,997**	557,065
Έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους	8	**53,180**	52,054
Έξοδα από τόκους	9	**(93,493)**	(144,024)
Έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους	9	**(48,708)**	(46,042)
Καθαρά έσοδα από τόκους		**365,976**	419,053
Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	10	**171,715**	175,583
Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες	10	**(9,821)**	(20,312)
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος	11	**26,596**	37,688
Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών	12	**18,675**	46,670
Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες	13	**57,660**	52,912
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα		**2,249**	(11,845)
Καθαρά κέρδη από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	28	**25,952**	30,437
Λοιπά έσοδα	14	**28,938**	25,604
		687,940	755,790
Δαπάνες προσωπικού	15	**(306,713)**	(216,740)
Ειδικός φόρος επί των καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο, συνεισφορά στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης και άλλες εισφορές	16	**(43,609)**	(25,095)
Άλλα λειτουργικά έξοδα	16	**(242,622)**	(234,891)
		94,996	279,064
Καθαρά κέρδη από αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος		**8,187**	27,825
Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	17	**(232,451)**	(329,083)
Πιστωτικές ζημιές άλλων χρηματοοικονομικών μέσων	17	**(4,790)**	(1,610)
Απομείωση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	17	**(26,081)**	(18,651)
Ζημιές πριν το μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών και επαναμέτρησης		**(160,139)**	(42,455)
Επαναμέτρηση επένδυσης σε συγγενή εταιρία κατά την ταξινόμηση της ως να κατέχεται προς πώληση	54	**(25,943)**	-
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών	54	**5,513**	9,095
Ζημιές πριν τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες		**(180,569)**	(33,360)
Φορολογία	18	**112,831**	(75,916)
Ζημιές μετά τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες		**(67,738)**	(109,276)
Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
Κέρδη μετά τη φορολογία από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	7	**-**	7,243
Ζημιές για το έτος		**(67,738)**	(102,033)
Αναλογούντες σε:			
Ιδιοκτήτες της Εταιρίας-συνεχιζόμενες δραστηριότητες ζημιές		**(70,275)**	(110,764)
Ιδιοκτήτες της Εταιρίας-μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες κέρδη		**-**	7,243
Σύνολο ζημιών που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας		**(70,275)**	(103,521)
Δικαιώματα μειοψηφίας-συνεχιζόμενες δραστηριότητες κέρδη		**2,537**	1,488
Σύνολο κερδών που αναλογούν στα δικαιώματα μειοψηφίας		**2,537**	1,488
Ζημιές για το έτος		**(67,738)**	(102,033)
Βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή αναλογούντες στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας (€σεντ) - συνεχιζόμενες δραστηριότητες	19	**(15.8)**	(24.8)
Βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή αναλογούντες στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας (€σεντ)	19	**(15.8)**	(23.2)

* Πληροφορίες για τις αναπροσαρμοσμένες συγκριτικές πληροφορίες παρουσιάζονται στις Σημειώσεις 2.2.1 και 2.38.

		2019	2018
	Σημ.	**€000**	€000
Ζημιές για το έτος		**(67,738)**	(102,033)
Λοιπά συνολικά εισοδήματα			
Λοιπά συνολικά εισοδήματα που μπορεί να επανακατηγοριοποιηθούν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους			
Αποθεματικό εύλογης αξίας (ομόλογα)			
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) επενδύσεων σε ομόλογα που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων		**15,100**	(9,968)
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω πώλησης		**-**	(19,484)
		15,100	(29,452)
Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος			
(Ζημιές)/κέρδη από τη μετατροπή των καθαρών επενδύσεων σε υποκαταστήματα του εξωτερικού και θυγατρικές		**(9,743)**	9,938
Κέρδη/(ζημιές) από αντισταθμίσεις των καθαρών επενδύσεων σε υποκαταστήματα του εξωτερικού και θυγατρικές	*22*	**10,927**	(9,760)
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω διάλυσης/πώλησης υποκαταστημάτων του εξωτερικού και θυγατρικών		**(403)**	(20,125)
		781	(19,947)
Σύνολο λοιπών συνολικών εισοδημάτων που μπορεί να επανακατηγοριοποιηθούν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους		**15,881**	(49,399)
Λοιπά συνολικά εισοδήματα που δεν πρόκειται να επανακατηγοριοποιηθούν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους			
Αποθεματικό εύλογης αξίας (μετοχές)			
Μερίδιο στα καθαρά κέρδη/(ζημιές) από μεταβολές στην εύλογη αξία συγγενών εταιριών		**4,199**	(3,835)
Καθαρές (ζημιές)/κέρδη από επενδύσεις σε μετοχές που ταξινομούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων		**(670)**	2,720
		3,529	(1,115)
Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων			
Μερίδιο στα καθαρά κέρδη από τη μεταβολή στην εύλογη αξία συγγενών εταιριών		**-**	70
Αναβαλλόμενη φορολογία	*18*	**88**	579
		88	649
Αναλογιστικά κέρδη των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών			
Ζημιές κατά την επαναμέτρηση των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών	*15*	**(3,353)**	(912)
Σύνολο λοιπών συνολικών εισοδημάτων που δεν πρόκειται να επανακατηγοριοποιηθούν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους		**264**	(1,378)
Λοιπά συνολικά εισοδήματα/(έξοδα) για το έτος μετά τη φορολογία		**16,145**	(50,777)
Συγκεντρωτικές συνολικές ζημιές για το έτος		**(51,593)**	(152,810)
Αναλογούντες σε:			
Ιδιοκτήτες της Εταιρίας		**(54,160)**	(154,284)
Δικαιώματα μειοψηφίας		**2,567**	1,474
Συνολικές ζημιές για το έτος		**(51,593)**	(152,810)

		2019	2018 (αναπροσαρμοσμένα)	2017 (αναπροσαρμοσμένα)
Περιουσιακά στοιχεία	*Σημ.*	**€000**	€000	€000
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	*20*	**5,060,042**	4,610,491	3,393,934
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	*20*	**320,881**	472,532	1,192,633
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	*22*	**23,060**	24,754	18,027
Επενδύσεις	*21*	**1,682,869**	777,104	830,483
Επενδύσεις που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση	*21*	**222,961**	737,587	290,129
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	*24*	**10,721,841**	10,921,786	14,602,454
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	*25*	**458,852**	402,565	429,890
Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία	*29*	**243,930**	256,002	226,105
Αποθέματα ακινήτων	*28*	**1,377,453**	1,426,857	1,486,979
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	*18*	**379,126**	301,778	383,498
Επενδύσεις σε ακίνητα	*23*	**136,197**	128,006	174,089
Ακίνητα και εξοπλισμός	*26*	**288,054**	260,723	279,814
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	*27*	**178,946**	170,411	165,952
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία	*54*	**2,393**	114,637	118,113
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	*30*	**26,217**	1,470,038	6,500
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		**21,122,822**	22,075,271	23,598,600
Υποχρεώσεις				
Καταθέσεις από τράπεζες		**533,404**	431,942	495,308
Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες	*31*	**-**	830,000	930,000
Συμφωνίες επαναγοράς		**168,129**	248,945	257,322
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	*22*	**50,593**	38,983	50,892
Καταθέσεις πελατών	*32*	**16,691,531**	16,843,558	17,849,919
Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων	*33*	**640,013**	591,057	605,448
Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα, λοιπές υποχρεώσεις και λοιπές προβλέψεις	*35*	**324,246**	285,483	306,227
Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα	*40*	**108,094**	116,951	138,375
Δανειακό κεφάλαιο	*34*	**272,170**	270,930	302,288
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	*18*	**46,015**	44,282	46,113
Μη κυκλοφορούντες υποχρεώσεις και ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση	*30*	**-**	5,812	-
Σύνολο υποχρεώσεων		**18,834,195**	19,707,943	20,981,892
Ίδια κεφάλαια				
Μετοχικό κεφάλαιο	*36*	**44,620**	44,620	44,620
Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	*36*	**1,294,358**	1,294,358	2,794,358
Αποθεματικά επανεκτίμησης και άλλα αποθεματικά		**210,701**	190,411	273,708
Αδιανέμητα κέρδη/(συσσωρευμένες ζημιές)	*38*	**490,286**	591,941	(527,128)
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας		**2,039,965**	2,121,330	2,585,558
Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι	*36*	**220,000**	220,000	-
Σύνολο κεφαλαίων εξαιρουμένων των δικαιωμάτων μειοψηφίας		**2,259,965**	2,341,330	2,585,558
Δικαιώματα μειοψηφίας		**28,662**	25,998	31,150
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		**2,288,627**	2,367,328	2,616,708
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων		**21,122,822**	22,075,271	23,598,600

κ. Ε. Γ. Αράπογλου Πρόεδρος

κ. Π. Νικολάου Διευθύνων Σύμβουλος

κ. Ι. Ζωγραφάκης Σύμβουλος

κα. Ε. Λειβαδιώτου Εκτελεστική Διευθύντρια Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης

Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019

	Αναλογούντα στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας											
	Μετοχικό κεφάλαιο (Σημ. 36)	Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο (Σημ. 36)	Ίδιες μετοχές (Σημ. 36)	Αδιανέμητα κέρδη (Σημ. 38)	Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων	Αποθεματικό χρηματοοικονομικών μέσων σε εύλογη αξία	Αποθεματικό ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος	**Σύνολο**	Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι (Σημ. 36)	Δικαιώματα μειοψηφίας	**Σύνολο ιδίων κεφαλαίων**
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου 2019	44,620	1,294,358	(21,463)	591,941	79,433	15,289	101,001	16,151	**2,121,330**	220,000	25,998	**2,367,328**
(Ζημιά)/κέρδος για το έτος	-	-	-	(70,275)	-	-	-	-	**(70,275)**	-	2,537	**(67,738)**
Λοιπές συνολικές (ζημιές)/εισοδήματα μετά τη φορολογία για το έτος	-	-	-	(3,353)	81	18,611	-	776	**16,115**	-	30	**16,145**
Συνολικές (ζημιές)/εισοδήματα μετά τη φορολογία για το έτος	-	-	-	(73,628)	81	18,611	-	776	**(54,160)**	-	2,567	**(51,593)**
Αύξηση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	-	-	-	(1,200)	-	-	1,200	-	**-**	-	-	**-**
Φορολογία για αύξηση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	-	-	-	150	-	-	(150)	-	**-**	-	-	**-**
Μεταφορά πραγματοποιηθέντων κερδών από πωλήσεις ακινήτων	-	-	-	228	(228)	-	-	-	**-**	-	-	**-**
Πώληση θυγατρικής (Σημ. 53.2.2)	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**	-	847	**847**
Αλλαγή στη νομική υπόσταση θυγατρικής σε Ταμείο μετοχικών Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (UCITS)	-	-	-	(6)	-	-	-	-	**(6)**	-	-	**(6)**
Πληρωμή κουπονιού στους κατόχους Χρεογράφων Κατηγορίας 1 (Σημ. 36)	-	-	-	(27,199)	-	-	-	-	**(27,199)**	-	-	**(27,199)**
Μερίσματα που πληρώθηκαν στα δικαιώματα μειοψηφίας	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**	-	(750)	**(750)**
31 Δεκεμβρίου 2019	**44,620**	**1,294,358**	**(21,463)**	**490,286**	**79,286**	**33,900**	**102,051**	**16,927**	**2,039,965**	**220,000**	**28,662**	**2,288,627**

Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων
για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019

	Αναλογούντα στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας												
	Μετοχικό κεφάλαιο (Σημ. 36)	Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο (Σημ. 36)	Ίδιες μετοχές (Σημ. 36)	Συσσωρευμένες ζημιές (Σημ. 38)	Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων	Αποθεματικό χρηματοοικονομικών μέσων σε εύλογη αξία	Άλλα αποθεματικά	Αποθεματικό ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος	**Σύνολο**	Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι (Σημ. 36)	Δικαιώματα μειοψηφίας	**Σύνολο ιδίων κεφαλαίων**
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου 2018	44,620	2,794,358	(21,463)	(527,128)	92,878	54,485	6,059	105,651	36,098	**2,585,558**	-	31,150	**2,616,708**
Επιπτώσεις από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	-	-	-	(299,150)	-	(8,470)	-	-	-	**(307,620)**	-	-	**(307,620)**
Αναπροσαρμοσμένα υπόλοιπα 1 Ιανουαρίου 2018	**44,620**	**2,794,358**	**(21,463)**	**(826,278)**	**92,878**	**46,015**	**6,059**	**105,651**	**36,098**	**2,277,938**	**-**	**31,150**	**2,309,088**
(Ζημιά)/κέρδος για το έτος	-	-	-	(103,521)	-	-	-	-	-	**(103,521)**	-	1,488	**(102,033)**
Λοιπές συνολικές (ζημιές)/εισοδήματα μετά τη φορολογία για το έτος	-	-	-	(912)	649	(30,553)	-	-	(19,947)	**(50,763)**	-	(14)	**(50,777)**
Συνολικές μετά τη φορολογία (ζημιές)/εισοδήματα για το έτος	-	-	-	(104,433)	649	(30,553)	-	-	(19,947)	**(154,284)**	-	1,474	**(152,810)**
Μείωση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	-	-	-	5,314	-	-	-	(5,314)	-	**-**	-	-	**-**
Φορολογία για μείωση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	-	-	-	(664)	-	-	-	664	-	**-**	-	-	**-**
Μεταφορά πραγματοποιηθέντων κερδών από πωλήσεις ακινήτων	-	-	-	4,143	(4,143)	-	-	-	-	**-**	-	-	**-**
Μεταφορά αποθεματικού επανεκτίμησης ακινήτων και άλλου αποθεματικού θυγατρικής στα κέρδη που κρατήθηκαν	-	-	-	14,014	(7,955)	-	(6,059)	-	-	**-**	-	-	**-**
Πώληση θυγατρικής (Σημ. 53.4.1)	-	-	-	1,996	(1,996)	-	-	-	-	**-**	-	-	**-**
Αλλαγή στη νομική υπόσταση θυγατρικής σε Ταμείο μετοχικών Οργανισμών Συλλογικών επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ)	-	-	-	298	-	-	-	-	-	**298**	-	(5,540)	**(5,242)**
Μείωση στα δικαιώματα μειοψηφίας λόγω αλλαγής στο ποσοστό συμμετοχής σε θυγατρική	-	-	-	(164)	-	-	-	-	-	**(164)**	-	164	**-**
Έκδοση λοιπών συμμετοχικών τίτλων (Σημ. 36)	-	-	-	(2,458)	-	-	-	-	-	**(2,458)**	220,000	-	**217,542**
Μείωση αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο (Σημ. 36)	-	(1,500,000)	-	1,500,000	-	-	-	-	-	**-**	**-**	**-**	**-**
Μεταφορά κερδών από πωλήσεις μετοχών που επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω των λοιπών εισοδημάτων στα κέρδη που κρατήθηκαν	-	-	-	173	-	(173)	-	-	-	**-**	-	-	**-**
Μερίσματα που πληρώθηκαν στα δικαιώματα μειοψηφίας	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**	-	(1,250)	**(1,250)**
31 Δεκεμβρίου 2018	**44,620**	**1,294,358**	**(21,463)**	**591,941**	**79,433**	**15,289**	**-**	**101,001**	**16,151**	**2,121,330**	**220,000**	**25,998**	**2,367,328**

		2019	2018 (αναπρο-σαρμοσμένα*)
	Σημ.	**€000**	€000
Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες	*42*	**109,747**	797,242
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Αγορές ομολόγων και μετοχών		**(428,233)**	(709,101)
Εισπράξεις από πωλήσεις/αποπληρωμές επενδύσεων:			
- ομόλογα		**134,850**	294,494
- μετοχές		**-**	5,458
Τόκοι που εισπράχθηκαν από επενδύσεις σε ομόλογα		**33,992**	27,279
Μέρισμα από επενδύσεις σε μετοχές		**361**	547
Μέρισμα από συγγενείς εταιρίες		**5,362**	774
Εισπράξεις από πώληση θυγατρικών εταιριών και συγγενών εταιριών		**241,467**	64,606
Εισπράξεις από πώληση χαρτοφυλακίων Helix και Velocity		**1,154,982**	-
Καθαρές εισπράξεις από πώληση Ταμείου Μετοχικών Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες και μονάδες επενδυτικών ταμείων		**-**	16,359
Αγορές ακινήτων και εξοπλισμού	*26*	**(8,660)**	(13,592)
Αγορές άυλων περιουσιακών στοιχείων	*27*	**(23,684)**	(27,006)
Εισπράξεις από πωλήσεις ακινήτων και εξοπλισμού και άυλων περιουσιακών στοιχείων		**386**	1,922
Εισπράξεις από πωλήσεις επενδύσεων σε ακίνητα και επενδύσεων σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση		**19,318**	13,600
Καθαρή ταμειακή ροή μετρητών από/(σε) επενδυτικές δραστηριότητες		**1,130,141**	(324,660)
Ροή μετρητών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Πληρωμή κουπονιού στους κατόχους Χρεογράφων Κατηγορίας 1		**(27,199)**	-
Καθαρή αποπληρωμή χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες		**(830,000)**	(100,000)
Καθαρές εισπράξεις από έκδοση λοιπών συμμετοχικών τίτλων		**-**	217,542
Πληρωμές μισθωμάτων (αποπληρωμή κεφαλαίου)		**(8,679)**	-
Τόκοι δανειακού κεφαλαίου		**(23,325)**	(24,476)
Τόκοι χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες		**(17,448)**	(14,142)
Μέρισμα που πληρώθηκε από θυγατρικές στα δικαιώματα μειοψηφίας		**(750)**	(1,250)
Καθαρή ταμειακή ροή μετρητών (σε)/από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		**(907,401)**	77,674
Καθαρή αύξηση μετρητών και αντίστοιχων μετρητών		**332,487**	550,256
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών			
1 Ιανουαρίου		**4,804,844**	4,280,231
Συναλλαγματικές διαφορές		**(6,468)**	(25,643)
Καθαρή αύξηση μετρητών και αντίστοιχων μετρητών		**332,487**	550,256
31 Δεκεμβρίου	*43*	**5,130,863**	4,804,844

Πληροφορίες για τις μη ταμειακές συναλλαγές παρουσιάζονται στη Σημείωση 42.

* Πληροφορίες για τις αναπροσαρμοσμένες συγκριτικές πληροφορίες αναφέρονται στις Σημειώσεις 2.2.1 και 2.38.

1. Πληροφορίες για την Εταιρία

Η Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company (η Εταιρία) συστάθηκε στις 11 Ιουλίου 2016 στην Ιρλανδία, ως δημόσια εταιρία, με αριθμό εγγραφής 585903 σύμφωνα με την Νομοθεσία για Εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας (Νομοθεσία για Εταιρίες 2014). Το εγγεγραμμένο γραφείο της Εταιρίας είναι στο Earlsfort Terrace 10, Δουβλίνο 2, D02 T380, Ιρλανδία.

Η Εταιρία είναι η ιθύνουσα εταιρία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (BOC PCL). Το Συγκρότημα της Bank of Cyprus Holdings (το Συγκρότημα) περιλαμβάνει την Εταιρία, τη θυγατρική της BOC PCL και τις θυγατρικές της BOC PCL.

Η Εταιρία έχει τη φορολογική της έδρα στην Κύπρο. Οι κύριες δραστηριότητες της BOC PCL και των θυγατρικών της εταιριών (το Συγκρότημα BOC) περιλαμβάνουν την παροχή τραπεζικών εργασιών, χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, ασφαλιστικών υπηρεσιών και τη διαχείριση και πώληση ακινήτων που αποκτήθηκαν ως ανταλλαγή χρεών.

Οι μετοχές της Εταιρίας είναι εισηγμένες και διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου (LSE) και στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ).

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις είναι διαθέσιμες στο εγγεγραμμένο γραφείο της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company και στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com (Σχέσεις Επενδυτών).

Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της Εταιρίας για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις) εγκρίθηκαν για έκδοση με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου στις 28 Απριλίου 2020.

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί τόσο στην Αγγλική όσο και στην Ελληνική γλώσσα. Σε περίπτωση διαφοράς ή ασυνέπειας μεταξύ των δύο, υπερτερεί η Αγγλική έκδοση.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών

2.1 Βάση ετοιμασίας

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις ετοιμάστηκαν με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, εκτός από τα ακίνητα που κρατούνται για ίδια χρήση και τις επενδύσεις σε ακίνητα, τις επενδύσεις σε εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (περιλαμβανομένου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και επενδύσεων) σε εύλογη αξία μέσω του λογαριασμού αποτελεσμάτων και τα παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και παράγωγα χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, τα οποία επιμετρούνται στην εύλογη αξία, τα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση που επιμετρούνται σε εύλογη αξία μείον το κόστος πώλησης και τα αποθέματα ακινήτων που επιμετρούνται στην καθαρή ανακτήσιμη αξία όταν αυτή είναι χαμηλότερη από το κόστος. Οι λογιστικές αξίες των αναγνωρισμένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που είναι αντισταθμισμένα μέσα σε αντισταθμίσεις εύλογης αξίας και θα είχαν επιμετρηθεί στο κόστος, αναπροσαρμόζονται με τις μεταβολές στην εύλογη αξία που προκύπτουν από τους κινδύνους που αντισταθμίζονται.

Το Συγκρότημα επέλεξε σαν πολιτική την επιλογή που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίσει να εφαρμόζει τη λογιστική αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39.

Παρουσίαση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων
Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€) και όλα τα ποσά στρογγυλοποιούνται στην πλησιέστερη χιλιάδα, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά. Το κόμμα χρησιμοποιείται για να διαχωρίζει τις χιλιάδες και η τελεία χρησιμοποιείται για να διαχωρίζει τα δεκαδικά σημεία.

Το Συγκρότημα παρουσιάζει τον ισολογισμό του γενικά κατά σειρά ρευστότητας. Η ανάλυση σχετικά με την αναμενόμενη είσπραξη ή διακανονισμό των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων σε χρόνο μικρότερο και μεγαλύτερο των δώδεκα μηνών από την ημερομηνία του ισολογισμού παρουσιάζεται στη Σημείωση 45.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.1 Βάση ετοιμασίας (συνέχεια)

Δήλωση συμμόρφωσης
Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τις πρόνοιες της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014 που ισχύουν για εταιρίες που υποβάλλουν εκθέσεις σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ.

2.2 Λογιστικές πολιτικές και αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και στις γνωστοποιήσεις

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις περιέχουν περίληψη των λογιστικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν στην ετοιμασία των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Οι λογιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν συνάδουν με αυτές του προηγούμενου οικονομικού έτους, εκτός από την αλλαγή στην υιοθέτηση νέων και τροποποιημένων προτύπων και διερμηνειών τα οποία περιγράφονται στη Σημείωση 2.2.2 και το λογιστικό χειρισμό των αναβαλλόμενων φορολογικών πιστώσεων που προκύπτουν από τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις όπως περιγράφονται στη Σημείωση 2.13 και Σημείωση 18. Επίσης υπήρξαν αλλαγές στην ταξινόμηση των ακινήτων που εκμισθώνονται ως λειτουργικές μισθώσεις σε επενδύσεις σε ακίνητα όπως περιγράφονται Σημείωση 2.2.1. πιο κάτω.

2.2.1 Αλλαγή στην ταξινόμηση για ακίνητα που εκμισθώνονται με λειτουργικές μισθώσεις

Το Συγκρότημα αποφάσισε να ταξινομήσει τα μισθωμένα ακίνητα που προκύπτουν από ανταλλαγή χρέους και εκμισθώνονται με λειτουργικές μισθώσεις ως 'Επενδύσεις σε ακίνητα' αντί για 'Αποθέματα ακινήτων'. Το Συγκρότημα είχε προηγουμένως ταξινομήσει αυτά τα ακίνητα ως αποθέματα σύμφωνα με το ΔΛΠ 2 αναγνωρίζοντάς τα αρχικά στο κόστος και μεταγενέστερα επιμετρούνταν στο χαμηλότερο της τιμής κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας.

Η προαναφερθείσα αλλαγή στην ταξινόμηση έχει εφαρμοστεί αναδρομικά σύμφωνα με το ΔΛΠ 8 'Λογιστικές πολιτικές, αλλαγές στις λογιστικές εκτιμήσεις και λάθη', με αποτέλεσμα την αναπροσαρμογή των οικονομικών πληροφοριών για προηγούμενες περιόδους.

Δεν υπήρξε σημαντική επίδραση στα αδιανέμητα κέρδη του Συγκροτήματος κατά την 1 Ιανουαρίου 2018 και την 31 Δεκεμβρίου 2018 ως αποτέλεσμα της αλλαγής στην ταξινόμηση που περιγράφηκε πιο πάνω. Η συνολική επίδραση ανήλθε σε €1,189 χιλ. (κέρδος) και αναγνωρίστηκε στην Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Αυτή η επίδραση οδήγησε σε μείωση στις βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή ύψους €0,30 για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Ως αποτέλεσμα της αλλαγής στην ταξινόμηση οι ακόλουθες προσαρμογές εφαρμόστηκαν στον ενοποιημένο ισολογισμό όπως φαίνονται πιο κάτω:

	2018	2017
	€000	€000
Ενοποιημένος ισολογισμός		
Αποθέματα ακινήτων		
Πριν την αλλαγή στην ταξινόμηση	**1,530,388**	1,641,422
Επίδραση από την αναγνώριση των ακινήτων που εκμισθώνονται ως επενδύσεις σε ακίνητα	**(103,531)**	(154,443)
Μετά την αλλαγή στην ταξινόμηση	**1,426,857**	1,486,979
Επενδύσεις σε ακίνητα		
Πριν την αλλαγή στην ταξινόμηση	**24,475**	19,646
Επίδραση από την αναγνώριση των ακινήτων που εκμισθώνονται ως επενδύσεις σε ακίνητα	**103,531**	154,443
Μετά την αλλαγή στην ταξινόμηση	**128,006**	174,089

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.2 Λογιστικές πολιτικές και αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και στις γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

2.2.1. Αλλαγή στην ταξινόμηση για ακίνητα που εκμισθώνονται με λειτουργικές μισθώσεις (συνέχεια)

Τα κέρδη από πώληση ακινήτων για το έτος 2018 που ταξινομήθηκαν ως 'Επενδύσεις σε ακίνητα' αντί για 'Αποθέματα ακινήτων' ύψους €1,430 χιλ. επαναταξινομήθηκαν από τα 'Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από επανεκτίμηση και από πώληση αποθεμάτων ακινήτων' στα 'Καθαρά κέρδη από πώληση επενδύσεων σε ακίνητα' στην Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων.

Οι εισπράξεις από την πώληση ακινήτων που ταξινομήθηκαν ως 'Επενδύσεις σε ακίνητα' αντί για 'Αποθέματα' ύψους €7,100 χιλ. επαναταξινομήθηκαν από την 'Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες Εισπράξεις από πωλήσεις ακινήτων' (Σημ. 42) στην 'Καθαρή ταμειακή ροή από επενδυτικές δραστηριότητες Εισπράξεις από πωλήσεις επενδύσεων σε ακίνητα και επενδύσεων σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση' στην Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών.

2.2.2 Νέα και τροποποιημένα πρότυπα και διερμηνείες

Το Συγκρότημα εφάρμοσε για πρώτη φορά ορισμένα πρότυπα και τροποποιήσεις, τα οποία εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019. Το Συγκρότημα δεν έχει εφαρμόσει νωρίτερα οποιοδήποτε άλλο πρότυπο, διερμηνεία ή τροποποίηση που έχει εκδοθεί αλλά δεν έχει τεθεί σε ισχύ, εκτός από τις Τροποποιήσεις στα ΔΧΠΑ 9, ΔΛΠ 39 και ΔΧΠΑ 7 που σχετίζονται με τη μεταρρύθμιση του επιτοκίου αναφοράς (Τροποποιήσεις).

ΔΠΧΑ 16: Μισθώσεις
Το ΔΠΧΑ 16 καθορίζει τις αρχές για την αναγνώριση, επιμέτρηση, παρουσίαση και γνωστοποίηση των μισθώσεων για αμφότερα τα μέρη της σύμβασης, ήτοι για τον πελάτη ('μισθωτή') και τον προμηθευτή ('εκμισθωτή'). Το ΔΠΧΑ 16 αντικαθιστά τον υφιστάμενο λογιστικό χειρισμό των μισθώσεων βάσει των ΔΛΠ 17 Μισθώσεις, ΕΔΔΠΧΑ 4 Προσδιορισμός των συμφωνιών που περιέχουν μίσθωση, SIC 15 Λειτουργικές Μισθώσεις – Κίνητρα και SIC 27 Αξιολόγηση συναλλαγών που έχουν τη νομική μορφή μίσθωσης.

Το ΔΠΧΑ 16 απαιτεί οι μισθωτές να αναγνωρίζουν τις περισσότερες μισθώσεις στις οικονομικές τους καταστάσεις. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 16, μια σύμβαση είναι, ή περιέχει, μια μίσθωση αν η σύμβαση μεταφέρει το δικαίωμα να ελέγχει τη χρήση ενός αναγνωρισμένου περιουσιακού στοιχείου για μια χρονική περίοδο σε αντάλλαγμα την αντιπαροχή. Οι μισθωτές θα έχουν ένα ενιαίο λογιστικό πλαίσιο για όλες τις μισθώσεις (με ορισμένες εξαιρέσεις) και δεν υπάρχει διαχωρισμός μεταξύ λειτουργικών και χρηματοοικονομικών μισθώσεων.

Στην αρχική αναγνώριση, ο μισθωτής αναγνωρίζει ένα δικαίωμα χρήσης περιουσιακού στοιχείου που αντιπροσωπεύει το δικαίωμά του να χρησιμοποιεί το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο, το οποίο επιμετράται σε ένα ποσό ίσο με τις υποχρεώσεις μίσθωσης και την πρόβλεψη για τα έξοδα αποκατάστασης, προσαρμοσμένο για τυχόν σχετικές προπληρωμές ή δεδουλευμένες πληρωμές μισθωμάτων που είχαν αναγνωριστεί προηγουμένως. Η υποχρέωση μίσθωσης αναγνωρίζεται βάσει της τρέχουσας αξίας των εναπομείναντων μισθωμάτων, προεξοφλημένων με το επιτόκιο που εμπεριέχεται στη μίσθωση. Αν αυτό το επιτόκιο δεν προσδιορίζεται εύκολα, τότε χρησιμοποιείται το Επαυξητικό Χρεωστικό Επιτόκιο (Incremental Borrowing Rate).

Μετά την αρχική αναγνώριση, ο μισθωτής επιμετρά το δικαίωμα χρήσης περιουσιακού στοιχείου στο κόστος και η απόσβεση υπολογίζεται με τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Δικαίωμα χρήσης περιουσιακών στοιχείων υπόκειται σε απομείωση σύμφωνα με το ΔΛΠ 36 'Απομείωση των Περιουσιακών Στοιχείων'. Η υποχρέωση μίσθωσης αυξάνεται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με τους δεδουλευμένους τόκους και μειώνεται με την καταβολή των πληρωμών.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.2 Λογιστικές πολιτικές και αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και στις γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

2.2.2 Νέα και τροποποιημένα πρότυπα και διερμηνείες (συνέχεια)

Η υποχρέωση μίσθωσης μετράται εκ νέου, αν υπάρχει μια αλλαγή σε μελλοντικές πληρωμές μισθωμάτων ή μια αλλαγή στην διάρκεια μίσθωσης. Όταν η υποχρέωση μίσθωσης μετράται εκ νέου, μια αντίστοιχη προσαρμογή γίνεται προς το δικαίωμα χρήσης περιουσιακού στοιχείου και/ή κέρδος ή ζημιά, ανάλογα με την περίπτωση.

Η διάρκεια μίσθωσης υπολογίζεται ως μη ακυρώσιμος όρος της μίσθωσης, μαζί με όποιες περιόδους καλύπτεται από μια επιλογή να επεκταθεί η μίσθωση (αν είναι εύλογα βέβαιο ότι θα ασκηθεί) ή με όποιες περιόδους καλύπτεται από μια επιλογή να επεκταθεί η μίσθωση (αν είναι εύλογο βέβαιο ότι δεν θα ασκηθεί). Η εκτίμηση του αν το Συγκρότημα είναι εύλογα βέβαιο ότι θα ασκηθούν τέτοιες επιλογές έχουν επίπτωση στην διάρκεια της μίσθωσης, που επηρεάζουν σημαντικά το ποσό της υποχρέωσης της μίσθωσης και το δικαίωμα χρήσης περιουσιακού στοιχείου αναγνωρίζεται. Η κρίση χρησιμοποιείται για να υπολογίσει τη διάρκεια της μίσθωσης, και περαιτέρω πληροφορίες γνωστοποιούνται στη Σημείωση 5.13.

Υπάρχουν εξαιρέσεις αναγνώρισης για βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και μισθώσεις περιουσιακών στοιχείων χαμηλής αξίας, οι πληρωμές των οποίων αναγνωρίζονται ως λειτουργικά έξοδα με την σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

Η λογιστική των εκμισθωτών παραμένει παρόμοια σύμφωνα με το χειρισμό του ΔΛΠ 17 Μισθώσεις, δηλαδή οι εκμισθωτές συνεχίζουν να ταξινομούν τις μισθώσεις τους σε χρηματοοικονομικές ή λειτουργικές.

Η επίδραση της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 16 γνωστοποιείται στη Σημείωση 6 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Η νέα λογιστική πολιτική περιγράφεται στη Σημείωση 2.27 πιο κάτω και οι σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές του Συγκροτήματος περιγράφονται στη Σημείωση 5.13.

ΔΠΧΑ 9: Δικαίωμα Προπληρωμής με Αρνητική Αποζημίωση (τροποποίηση)
Η τροποποίηση διευκρινίζει ότι τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα προπληρωμής που επιτρέπουν ή απαιτούν από ένα συμβαλλόμενο μέρος είτε να καταβάλει είτε να λάβει εύλογη αποζημίωση για την πρόωρη λήξη της σύμβασης (υπό την έννοια ότι από την πλευρά του κατόχου του περιουσιακού στοιχείου ενδέχεται να υπάρχει 'αρνητική αποζημίωση') επιτρέπεται να επιμετρηθούν στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών συνολικών εισοδημάτων. Η τροποποίηση δεν είχε σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

ΔΛΠ 28: Μακροπρόθεσμες Συμμετοχές σε Συγγενείς Επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες (τροποποιήσεις)
Οι τροποποιήσεις σχετίζονται με το κατά πόσο η επιμέτρηση και κυρίως η απομείωση των μακροπρόθεσμων συμμετοχών σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες, οι οποίες στην ουσία αποτελούν μέρος της 'καθαρής επένδυσης' στη συγγενή επιχείρηση ή στην κοινοπραξία, διέπονται από το ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 28 ή ένα συνδυασμό των δύο προτύπων. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 9 χρηματοοικονομικά μέσα, προτού εφαρμόσει το ΔΛΠ 28, σε αυτές τις μακροπρόθεσμες συμμετοχές για τις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης. Κατά την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 η οικονομική οντότητα δεν λαμβάνει υπόψη τυχόν προσαρμογές στην λογιστική αξία των μακροπρόθεσμων συμμετοχών οι οποίες προκύπτουν από την εφαρμογή του ΔΛΠ 28. Οι τροποποιήσεις δεν είχαν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

Διερμηνεία ΕΔΔΠΧΑ 23: Αβεβαιότητα σχετικά με τις Θεωρήσεις Φόρου Εισοδήματος
Αυτή η διερμηνεία παρέχει καθοδήγηση για την αντιμετώπιση της αβεβαιότητας που εμπεριέχεται σε φορολογικούς χειρισμούς, που επηρεάζει την εφαρμογή του ΔΛΠ 12. Η διερμηνεία παρέχει καθοδήγηση σχετικά με την εξέταση αβέβαιων φορολογικών θεωρήσεων μεμονωμένα ή από κοινού, την εξέταση των φορολογικών θεωρήσεων από τις φορολογικές αρχές, την κατάλληλη μέθοδο ώστε να αντικατοπτρίζεται η αβεβαιότητα της αποδοχής της θεώρησης από τις φορολογικές αρχές καθώς και την εξέταση των συνεπειών των αλλαγών στα πραγματικά περιστατικά και τις περιστάσεις. Η διερμηνεία δεν είχε σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.2 Λογιστικές πολιτικές και αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και στις γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

2.2.2 Νέα και τροποποιημένα πρότυπα και διερμηνείες (συνέχεια)

ΔΛΠ 19: Μεταβολή, περικοπή ή διακανονισμός προγράμματος καθορισμένων παροχών (τροποποιήσεις)
Οι τροποποιήσεις απαιτούν οι οντότητες να χρησιμοποιούν επικαιροποιημένες αναλογιστικές παραδοχές για τον προσδιορισμό του κόστους τρέχουσας απασχόλησης και του καθαρού τόκου για το υπόλοιπο της ετήσιας περιόδου αναφοράς, μετά την πραγματοποίηση μιας μεταβολής, περικοπής ή ενός διακανονισμού του προγράμματος καθορισμένων παροχών. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν επίσης, πως επηρεάζεται η εφαρμογή των απαιτήσεων του ανώτατου ορίου του περιουσιακού στοιχείου, από το λογιστικό χειρισμό μιας μεταβολής, περικοπής ή ενός διακανονισμού του προγράμματος καθορισμένων παροχών. Οι τροποποιήσεις δεν είχαν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

Ετήσιες αναβαθμίσεις των ΔΠΧΑ 2015 -2017
Το ΣΔΛΠ εξέδωσε τον κύκλο Ετήσιων Αναβαθμίσεων των ΔΠΧΑ 2015-2017, το οποίο είναι μια συλλογή τροποποιήσεων των ΔΠΧΑ. Οι αναβαθμίσεις αυτές δεν είχαν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

- ΔΠΧΑ 3 Συνενώσεις επιχειρήσεων και ΔΠΧΑ 11 Σχήματα υπό κοινό έλεγχο: οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 3 διευκρινίζουν ότι όταν μια οντότητα αποκτά τον έλεγχο μιας επιχείρησης που αποτελεί κοινή επιχείρηση, η οντότητα επιμετρά εκ νέου τη συμμετοχή που προηγουμένως κατείχε στην επιχείρηση αυτή. Οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 11 διευκρινίζουν ότι όταν μια οντότητα αποκτά από κοινού έλεγχο μιας επιχείρησης που αποτελεί κοινή επιχείρηση, η οντότητα δεν επιμετρά εκ νέου τη συμμετοχή που προηγουμένως κατείχε στην επιχείρηση αυτή.
- ΔΛΠ 12 Φόροι εισοδήματος: οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι οι φορολογικές συνέπειες των πληρωμών για χρηματοοικονομικά μέσα που ταξινομούνται ως στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων θα πρέπει να αναγνωρίζονται ανάλογα με το πού οι συναλλαγές ή τα γεγονότα του παρελθόντος που δημιούργησαν τα διανεμητέα κέρδη έχουν αναγνωριστεί.
- ΔΛΠ 23 Κόστος δανεισμού: οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι, όταν ένα περιουσιακό στοιχείο που πληροί τις προϋποθέσεις είναι έτοιμο για τη χρήση για την οποία προορίζεται ή για πώληση, και μέρος δανείου που λήφθηκε ειδικά για αυτό το περιουσιακό στοιχείο παραμένει ως ανοικτό υπόλοιπο κατά τη στιγμή εκείνη, αυτό το κόστος δανεισμού πρέπει να συμπεριληφθεί στα κεφάλαια που προέρχονται από γενικό δανεισμό.

Τροποποιήσεις στα ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 7 που σχετίζονται με τη μεταρρύθμιση του επιτοκίου αναφοράς (Τροποποιήσεις)
Οι Τροποποιήσεις περιλαμβάνουν μια σειρά προσωρινών απαλλαγών, οι οποίες ισχύουν για όλες τις αντισταθμιστικές σχέσεις που επηρεάζονται άμεσα από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς. Οι προσωρινές απαλλαγές αφορούν ζητήματα που επηρεάζουν τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση κατά την περίοδο πριν από την αντικατάσταση υφιστάμενου IBOR με εναλλακτικό επιτόκιο (εκδόσεις πριν την αντικατάσταση) και έχουν ως αποτέλεσμα ότι η μεταρρύθμιση του IBOR δεν θα πρέπει γενικά να θέσει τέλος στις λογιστικές σχέσεις αντιστάθμισης κινδύνου. Η αντισταθμιστική σχέση επηρεάζεται εάν η μεταρρύθμιση δημιουργεί αβεβαιότητες σχετικά με το χρονοδιάγραμμα και το ποσό των ταμειακών ροών που βασίζονται σε δείκτες αναφοράς του αντισταθμιζόμενου στοιχείου ή του μέσου αντιστάθμισης κατά την περίοδο πριν από την αντικατάσταση ενός υφιστάμενου δείκτη επιτοκίου με έναν εναλλακτικό τόκο σχεδόν άνευ κινδύνου (RFR). Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αβεβαιότητα σχετικά με το εάν μια προσδοκώμενη συναλλαγή είναι πολύ πιθανή και αν η αντισταθμιστική σχέση αναμένεται να είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική.

Το Συγκρότημα επέλεξε ως επιλογή λογιστικής πολιτικής που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίσει να εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.2 Λογιστικές πολιτικές και αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και στις γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

2.2.2 Νέα και τροποποιημένα πρότυπα και διερμηνείες (συνέχεια)

Το ΔΛΠ 39 απαιτεί ότι μια αντισταθμιστική σχέση πληροί για λογιστική αντιστάθμισης εάν η αντισταθμιστική σχέση είναι άκρως αποτελεσματική στην επίτευξη συμψηφισμού των μεταβολών της εύλογης αξίας ή των ταμιακών ροών που αποδίδονται στον αντισταθμισμένο κίνδυνο. Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης γίνεται μελλοντικά και αναδρομικά. Η μεταρρύθμιση του IBOR ενδέχεται να προκαλέσει ένα αντιστάθμισμα από το απαιτούμενο εύρος 80-125%. Το ΔΛΠ 39 έχει τροποποιηθεί έτσι ώστε να παρέχει εξαίρεση από τη δοκιμή αναδρομικής αποτελεσματικότητας, ώστε να μην διακόπτεται η αντιστάθμιση κατά τη διάρκεια της περιόδου αβεβαιότητας που σχετίζεται με το IBOR, μόνο και μόνο επειδή η αναδρομική αποτελεσματικότητα δεν εμπίπτει σε αυτό το απαιτούμενο εύρος 80-125%. Ωστόσο, θα πρέπει να πληρούνται ακόμη οι λοιπές απαιτήσεις για λογιστική αντιστάθμισης, συμπεριλαμβανομένης της μελλοντικής εκτίμησης. Το Συγκρότημα δεν θα διακόψει τη λογιστική αντιστάθμισης κατά τη διάρκεια της περιόδου αβεβαιότητας που σχετίζεται με το LIBOR μόνο και μόνο επειδή η αναδρομική αποτελεσματικότητα δεν εμπίπτει στο απαιτούμενο εύρος 80-125%. Σύμφωνα με τις τροποποιήσεις του ΔΛΠ 39 για τη δοκιμή αναδρομικής αποτελεσματικότητας, το Συγκρότημα επίσης υποθέτει ότι οι ταμειακές ροές των αντισταθμισμένων στοιχείων μέσων αντιστάθμισης ή αντισταθμισμένων κινδύνων δεν μεταβάλλονται με τη μεταρρύθμιση του IBOR.

Οι Τροποποιήσεις ισχύουν υποχρεωτικά από την 1 Ιανουαρίου 2020 αλλά επιτρέπεται η εφαρμογή νωρίτερα. Οι Τροποποιήσεις εγκρίθηκαν από την Ε.Ε. τον Ιανουάριο 2020. Το Συγκρότημα έχει επιλέξει να εφαρμόσει νωρίτερα τις Τροποποιήσεις που σχετίζονται με την μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Η εφαρμογή δεν είχε ως αποτέλεσμα τις όποιες προσαρμογές στα ποσά που παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Οι απαιτούμενες γνωστοποιήσεις παρέχονται στη Σημείωση 22.

2.3 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν τεθεί σε ισχύ

2.3.1 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί από το ΣΔΛΠ και υιοθετήθηκαν από την ΕΕ

Εννοιολογικό Πλαίσιο Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
Το Εννοιολογικό Πλαίσιο καθορίζει ένα ολοκληρωμένο σύνολο εννοιών για τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Οι έννοιες αυτές συμβάλλουν στον καθορισμό προτύπων, την καθοδήγηση των συντακτών για την ανάπτυξη συνεπών λογιστικών πολιτικών και την υποστήριξη στην προσπάθεια τους να κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν τα πρότυπα. Το ΣΔΛΠ εξέδωσε επίσης ένα συνοδευτικό έγγραφο, Τροποποιήσεις στις παραπομπές του Εννοιολογικού Πλαισίου, το οποίο καθορίζει τις τροποποιήσεις των προτύπων που επηρεάζονται προκειμένου να επικαιροποιηθούν οι αναφορές στο αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο. Στόχος του εγγράφου είναι η υποστήριξη της μετάβασης στο αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο ΔΠΧΑ για τις εταιρείες που υιοθετούν το Εννοιολογικό Πλαίσιο για να αναπτύξουν λογιστικές πολιτικές όταν κανένα πρότυπο ΔΠΧΑ δεν κάνει αναφορά. Για τους συντάκτες που αναπτύσσουν λογιστικές πολιτικές βάσει του εννοιολογικού πλαισίου, ισχύει για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2020. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτό το πλαίσιο θα έχει σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

ΔΛΠ 1 Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων και ΔΛΠ 8 Λογιστικές πολιτικές, αλλαγές στις λογιστικές εκτιμήσεις και λάθη: Ορισμός της σημαντικότητας (τροποποιήσεις)
Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2020 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν τον ορισμό της σημαντικότητας και τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να εφαρμοστεί. Ο νέος ορισμός αναφέρει πως 'πληροφόρηση θεωρείται σημαντική εφόσον όταν παραλείπεται, αποκρύπτεται ή είναι ανακριβής, εύλογα αναμένεται να επηρεάσει τις αποφάσεις των κύριων χρηστών των οικονομικών καταστάσεων, που λαμβάνουν με βάση αυτές τις οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες παρέχουν οικονομική πληροφόρηση για τη συγκεκριμένη οντότητα'. Επιπλέον, βελτιώθηκαν οι επεξηγήσεις που συνοδεύουν τον ορισμό της σημαντικότητας. Οι τροποποιήσεις διασφαλίζουν ότι ο ορισμός της σημαντικότητας είναι συνεπής σε όλα τα πρότυπα των ΔΠΧΑ. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτές οι τροποποιήσεις θα έχουν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.3 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν τεθεί σε ισχύ (συνέχεια)

2.3.2 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί από το ΣΔΛΠ και δεν υιοθετήθηκαν ακόμη από την ΕΕ

ΔΠΧΑ 17: Ασφαλιστήρια Συμβόλαια
Το πρότυπο εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2023 και επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή εφόσον τόσο το ΔΠΧΑ 15 Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες και το ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα, έχουν επίσης εφαρμοστεί. Τον Ιούνιο 2019, το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε σχέδιο έκθεσης το οποίο προτείνει ορισμένες τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 17, συμπεριλαμβανομένης πρότασης αναβολής της υποχρεωτικής ημερομηνίας έναρξης εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17 κατά ένα χρόνο, ώστε οι οντότητες να υποχρεούνται να εφαρμόζουν το ΔΠΧΑ 17 για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2022. Τον Μάρτιο 2020, το ΣΔΛΠ συζήτησε και ψήφισε υπέρ της τροποποίησης του ΔΠΧΑ 17 για να αναλάβει την ημερομηνία έναρξης ισχύος του (ενσωματώνοντας τις τροποποιήσεις) στις ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2023. Το ΔΠΧΑ 17 αντικαθιστά το ΔΠΧΑ 4 και καθορίζει τις αρχές για την αναγνώριση, επιμέτρηση, παρουσίαση και γνωστοποίηση των ασφαλιστήριων συμβολαίων. Απαιτεί επίσης να εφαρμόζονται παρόμοιες αρχές σε συμβόλαια αντασφάλισης που κατέχονται και σε συμβόλαια επένδυσης που εκδίδονται με χαρακτηριστικά προαιρετικής συμμετοχής. Στόχος είναι, η διασφάλιση της παρεχόμενης πληροφόρησης, από τις οικονομικές οντότητες, να αντιπροσωπεύει αξιόπιστα αυτά τα συμβόλαια. Η παρεχόμενη πληροφόρηση επιτρέπει στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να προβούν σε αξιολόγηση της επίδρασης των συμβολαίων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17 στη χρηματοοικονομική θέση, στη χρηματοοικονομική απόδοση και στις ταμειακές ροές μιας οικονομικής οντότητας. Το ΔΠΧΑ 17 χωρίζει τα ασφαλιστήρια συμβόλαια σε ομάδες που θα αναγνωρίσει και θα επιμετρήσει με την παρούσα αξία των μελλοντικών ταμιακών ροών προσαρμοσμένη σε κίνδυνο συν ένα ποσό που αντιπροσωπεύει το μη δεδουλευμένο κέρδος στην ομάδα συμβολαίων (συμβατικό περιθώριο παροχής υπηρεσιών). Αναγνωρίζει επίσης το κέρδος από μια ομάδα ασφαλιστικών συμβάσεων κατά την περίοδο που η οικονομική οντότητα παρέχει ασφαλιστική κάλυψη και καθώς η οικονομική οντότητα αποδεσμεύεται από τον κίνδυνο. Εάν μια ομάδα συμβάσεων αναμένεται να είναι επαχθή κατά τη διάρκεια της υπόλοιπης περιόδου κάλυψης, η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει αμέσως την ζημιά. Το πρότυπο περιλαμβάνει μια βασική προσέγγιση μέτρησης, το 'γενικό μοντέλο', καθώς και μια προσαρμογή του γενικού μοντέλου, της 'προσέγγισης μεταβλητών αμοιβών' που πρέπει να εφαρμόζεται σε ορισμένους τύπους συμβάσεων με χαρακτηριστικά άμεσης συμμετοχής. Εάν πληρούνται ορισμένα κριτήρια, η οντότητα μπορεί να εφαρμόσει μια προσέγγιση απλουστευμένης μέτρησης, την 'προσέγγιση κατανομής των ασφαλίστρων', η οποία επιτρέπει σε μια οικονομική οντότητα να μετρήσει το ποσό της υπόλοιπης κάλυψης με την κατανομή του ασφαλίστρου κατά την περίοδο κάλυψης (εφαρμόζεται κυρίως σε συμβάσεις μη ζωής με κάλυψη ενός έτους). Το Συγκρότημα βρίσκεται στη διαδικασία εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17 και έχει ολοκληρώσει τη σχετική μέθοδο ανάλυσης ανοίγματος και εκτιμά την επίδραση του πρότυπου στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

ΔΠΧΑ 3: Συνενώσεις Επιχειρήσεων (τροποποιήσεις)
Το ΣΔΛΠ εξέδωσε τροποποιήσεις αναφορικά με τον ορισμό μιας Επιχείρησης (τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 3) με σκοπό την επίλυση των δυσκολιών που προκύπτουν όταν μια οντότητα προσδιορίζει εάν έχει αποκτήσει μια επιχείρηση ή μια ομάδα περιουσιακών στοιχείων. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για συνενώσεις επιχειρήσεων για τις οποίες η ημερομηνία απόκτησης προσδιορίζεται στην πρώτη ετήσια λογιστική περίοδο που αρχίζει την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2020 και για απόκτηση περιουσιακών στοιχείων που συμβαίνουν την ή μετά την έναρξη αυτής της περιόδου, ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτές οι τροποποιήσεις θα έχουν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.3 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν τεθεί σε ισχύ (συνέχεια)

2.3.2 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί από το ΣΔΛΠ και δεν υιοθετήθηκαν ακόμη από την ΕΕ (συνέχεια)

Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 Παρουσίαση Οικονομικών Καταστάσεων: ταξινόμηση των Υποχρεώσεων ως Τρέχουσες ή Μη-τρέχουσες
Το ΣΔΛΠ εξέδωσε τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 Παρουσίαση Οικονομικών Καταστάσεων (οι τροποποιήσεις) για να καθορίσει τις απαιτήσεις για την ταξινόμηση των υποχρεώσεων ως τρέχουσες ή μη-τρέχουσες. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν: (α) τι σημαίνει το δικαίωμα αναβολής της τακτοποίησης (β) ότι το δικαίωμα αναβολής πρέπει να υπάρχει στο τέλος της ημερομηνίας αναφοράς (γ) ότι η ταξινόμηση δεν επηρεάζεται από την πιθανότητα η οικονομική οντότητα να ασκήσει το δικαίωμα αναβολής σωστά. Όροι μιας υποχρέωσης που θα μπορούσαν, κατά την επιλογή του αντισυμβαλλομένου, να καταλήξουν σε διακανονισμό της με τη μεταβίβαση ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας δεν επηρεάζουν την ταξινόμησή της ως τρέχουσα ή μη τρέχουσα εάν η οντότητα επιλέγει τον συμμετοχικό τίτλο αναγνωρίζοντάς τον ξεχωριστά από την υποχρέωση ως στοιχείο μετοχικού κεφαλαίου ενός σύνθετου χρηματοπιστωτικού μέσου. Οι τροποποιήσεις ισχύουν για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2022, ενώ επιτρέπεται προηγούμενη εφαρμογή. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτές οι τροποποιήσεις θα έχουν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

Τροποποιήσεις στα ΔΠΧΑ 10 Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις και ΔΛΠ 28 Επενδύσεις σε Συγγενείς επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες-Τροποποίηση: Πώληση ή εισφορά περιουσιακών στοιχείων μεταξύ ενός επενδυτή και της συγγενούς του εταιρείας ή της κοινοπραξίας του
Οι τροποποιήσεις αντιμετωπίζουν μια αναγνωρισμένη ασυνέπεια μεταξύ των απαιτήσεων του ΔΠΧΑ 10 και εκείνες του ΔΛΠ 28, για την αντιμετώπιση της πώλησης ή της εισφοράς των περιουσιακών στοιχείων μεταξύ του επενδυτή και της συγγενούς του εταιρείας ή της κοινοπραξίας του. Η κύρια συνέπεια των τροποποιήσεων είναι ότι όλο το κέρδος ή η ζημιά αναγνωρίζεται όταν η συναλλαγή περιλαμβάνει μια επιχείρηση (είτε στεγάζεται σε μια θυγατρική είτε όχι). Μερικό κέρδος ή η ζημία αναγνωρίζεται όταν η συναλλαγή περιλαμβάνει στοιχεία ενεργητικού που δεν συνιστούν επιχείρηση, ακόμη και αν τα στοιχεία αυτά στεγάζονται σε θυγατρική. Τον Δεκέμβριο 2015, το ΣΔΛΠ ανέβαλε επ' αόριστο την ημερομηνία εφαρμογής της τροποποίησης αυτής, αναμένοντας το αποτέλεσμα του έργου του για τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτή η τροποποίηση θα έχει σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

2.4 Βάση ενοποίησης

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις αποτελούνται από τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις του Συγκροτήματος κατά την και για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Οι οικονομικές καταστάσεις των θυγατρικών εταιριών ετοιμάζονται για την ίδια ημερομηνία αναφοράς όπως και της Εταιρίας, χρησιμοποιώντας ομοιόμορφες λογιστικές πολιτικές.

Οι θυγατρικές εταιρίες ενοποιούνται πλήρως από την ημερομηνία κατά την οποία ο έλεγχος μεταφέρεται στο Συγκρότημα. Ο έλεγχος επιτυγχάνεται όταν το Συγκρότημα εκτίθεται, ή έχει δικαιώματα, σε κυμαινόμενες αποδόσεις ως αποτέλεσμα της συμμετοχής του, και έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τις αποδόσεις αυτές μέσω της εξουσίας που ασκεί στην εκδότρια εταιρία. Συγκεκριμένα, το Συγκρότημα ελέγχει την εκδότρια εταιρία, εάν και μόνον εάν, το Συγκρότημα έχει:

- εξουσία επί της εκδότριας εταιρίας (π.χ. υφιστάμενα δικαιώματα τα οποία του δίνουν την τρέχουσα ικανότητα να καθοδηγεί τις σχετικές δραστηριότητες της εκδότριας εταιρίας)
- έκθεση ή δικαιώματα σε μεταβλητές αποδόσεις από τη συμμετοχή του στην εκδότρια εταιρία
- τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει την εξουσία του επί της εκδότριας εταιρίας για να επηρεάσει το ύψος των αποδόσεών του.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.4 Βάση ενοποίησης (συνέχεια)

Γενικώς, υπάρχει η αντίληψη ότι ο έλεγχος απορρέει από την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου. Με βάση την αντίληψη αυτή και σε περιπτώσεις όπου το Συγκρότημα δεν κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου στην εκδότρια εταιρία, το Συγκρότημα λαμβάνει υπόψη όλα τα σχετικά γεγονότα και περιστάσεις συμπεριλαμβανομένου της συμβατικής συμφωνίας με τους υπόλοιπους κατόχους δικαιωμάτων ψήφου, δικαιώματα που απορρέουν από άλλες συμβατικές συμφωνίες και δικαιώματα ψήφου και δυνητικών δικαιωμάτων ψήφων του Συγκροτήματος, για την αξιολόγησή του κατά πόσο μπορεί να ασκήσει εξουσία στην εκδότρια εταιρία.

Το Συγκρότημα επανεκτιμά εάν ελέγχει ή όχι μια εκδότρια εταιρία, όταν τα γεγονότα υποδεικνύουν ότι υπάρχουν αλλαγές σε οποιοδήποτε από τα τρία στοιχεία ελέγχου.

Τα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις, τα έσοδα και τα έξοδα των θυγατρικών που αγοράστηκαν ή πωλήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους περιλαμβάνονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις από την ημερομηνία απόκτησης ή μέχρι την ημερομηνία πώλησης, αντίστοιχα. Κέρδη ή ζημιές και κάθε στοιχείο των λοιπών συνολικών εισοδημάτων κατανέμονται στους κατόχους κεφαλαίου της μητρικής του Συγκροτήματος και στα δικαιώματα μειοψηφίας, ακόμα και αν αυτό έχει ως αποτέλεσμα να προκύπτει αρνητικό υπόλοιπο για τα δικαιώματα μειοψηφίας. Τα δικαιώματα μειοψηφίας αντιπροσωπεύουν το μερίδιο του κέρδους ή της ζημιάς και των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που δεν κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, το Συγκρότημα. Τα δικαιώματα μειοψηφίας παρουσιάζονται ξεχωριστά στην Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού αποτελεσμάτων και ξεχωριστά από τα ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας, στα ίδια κεφάλαια.

Όλες οι συναλλαγές και υπόλοιπα που προκύπτουν μεταξύ των θυγατρικών εταιριών του Συγκροτήματος απαλείφονται κατά την ενοποίηση.

Η μεταβολή στο ποσοστό συμμετοχής σε θυγατρικές εταιρίες, χωρίς την απώλεια ελέγχου, λογιστικοποιείται ως μια συναλλαγή μεταξύ ιδιοκτητών που αφορά τα ίδια κεφάλαια. Κατά συνέπεια, δεν προκύπτει υπεραξία ή κέρδος/ζημιά στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων από τέτοιες συναλλαγές. Οι σχετικές συναλλαγματικές διαφορές που αφορούν το μερίδιο που αναλογεί στο ποσοστό των δικαιωμάτων μειοψηφίας που πωλείται/αποκτάται επανακατηγοριοποιούνται μεταξύ του αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών και των δικαιωμάτων μειοψηφίας.

2.5 Συνενώσεις επιχειρήσεων

Συνενώσεις επιχειρήσεων λογιστικοποιούνται με βάση τη μέθοδο απόκτησης. Το κόστος μιας εξαγοράς επιμετρείται ως το σύνολο του τιμήματος που μεταφέρεται, που επιμετρείται στην εύλογη αξία την ημερομηνία της εξαγοράς και του ποσού των δικαιωμάτων μειοψηφίας στην αποκτηθείσα εταιρία. Για κάθε συνένωση επιχειρήσεων, το Συγκρότημα αποφασίζει εάν θα επιμετρήσει τα δικαιώματα μειοψηφίας στην αποκτηθείσα εταιρία σε εύλογη αξία ή σε αναλογία μεριδίου των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της αποκτηθείσας εταιρίας. Όταν το κόστος αγοράς είναι μεγαλύτερο από το μερίδιο του Συγκροτήματος στην εύλογη αξία των αναγνωρίσιμων καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται, η διαφορά αναγνωρίζεται ως υπεραξία στον ενοποιημένο ισολογισμό. Στην περίπτωση που το μερίδιο του Συγκροτήματος στην εύλογη αξία των αναγνωρίσιμων καθαρών περιουσιακών στοιχείων είναι μεγαλύτερο του κόστους αγοράς (δηλαδή αρνητική υπεραξία), η διαφορά αναγνωρίζεται αμέσως στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά το έτος της εξαγοράς. Έξοδα που σχετίζονται με την εξαγορά αναγνωρίζονται όταν προκύψουν και περιλαμβάνονται στα άλλα λειτουργικά έξοδα.

Όταν η συνένωση επιχειρήσεων πραγματοποιείται σε διαδοχικά στάδια, η συμμετοχή που κατείχε το Συγκρότημα στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση αποτιμάται στην δίκαιη αξία και το κέρδος ή ζημιά που προκύπτει αναγνωρίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων.

Όταν το Συγκρότημα εξαγοράζει μια επιχείρηση, αξιολογεί τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει αναφορικά με την κατηγοριοποίησή τους και τον καθορισμό τους βάσει των όρων του συμβολαίου, τις οικονομικές περιστάσεις και τους σχετικούς όρους κατά την ημερομηνία εξαγοράς.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.6 Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες

Η συγγενής εταιρία είναι μια οντότητα επί της οποίας το Συγκρότημα ασκεί σημαντική επιρροή. Σημαντική επιρροή είναι η δυνατότητα συμμετοχής στις αποφάσεις της οικονομικής και επιχειρησιακής πολιτικής της εκδότριας, χωρίς όμως να πρόκειται για έλεγχο ή από κοινού έλεγχο των εν λόγω πολιτικών.

Κοινοπραξία είναι μια μορφή κοινού ελέγχου, στην οποία τα συμβαλλόμενα μέρη τα οποία ασκούν από κοινού έλεγχο της συμφωνίας έχουν δικαιώματα στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της κοινοπραξίας. Κοινός έλεγχος ορίζεται ως ο συμβατικός συμφωνηθείς επιμερισμός του ελέγχου μιας ρύθμισης, ο οποίος υπάρχει μόνο όταν οι αποφάσεις σχετικά με τις συναφείς δραστηριότητες απαιτούν την ομόφωνη συγκατάθεση των μερών στα οποία επιμερίζεται ο έλεγχος.

Οι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη στον καθορισμό της σημαντικής επιρροής ή του κοινού ελέγχου είναι παραπλήσιοι με αυτούς που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του ελέγχου επί των θυγατρικών.

Οι επενδύσεις του Συγκροτήματος σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες λογιστικοποιούνται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Σύμφωνα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, η επένδυση σε μια συγγενή εταιρία ή κοινοπραξία αναγνωρίζεται στον ενοποιημένο ισολογισμό στο κόστος κτήσης πλέον αλλαγές στο μερίδιο των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος στη συγγενή εταιρία ή κοινοπραξία. Το μερίδιο του Συγκροτήματος στα αποτελέσματα της συγγενούς εταιρίας ή της κοινοπραξίας περιλαμβάνεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Ζημιές της συγγενούς εταιρίας ή της κοινοπραξίας πέραν του κόστους συμμετοχής του Συγκροτήματος αναγνωρίζονται ως υποχρέωση μόνο στην περίπτωση που το Συγκρότημα έχει αναλάβει δεσμεύσεις εκ μέρους της συγγενούς εταιρίας ή της κοινοπραξίας. Υπεραξία που σχετίζεται με συγγενή εταιρία ή κοινοπραξία περιλαμβάνεται στη λογιστική αξία της επένδυσης και δεν υπόκεινται σε έλεγχο για απομείωση.

Στην περίπτωση που το μερίδιο του Συγκροτήματος στην καθαρή εύλογη αξία των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της συγγενούς εταιρίας η κοινοπραξίας είναι μεγαλύτερο του κόστους της επένδυσης (αρνητική υπεραξία), η διαφορά περιλαμβάνεται ως έσοδο στον προσδιορισμό του μεριδίου του Συγκροτήματος στο κέρδος ή στη ζημιά της συγγενούς εταιρίας ή κοινοπραξίας, στην περίοδο στην οποία αποκτάται η επένδυση. Το συνολικό μερίδιο του Συγκροτήματος στα κέρδη ή τις ζημιές της συγγενούς εταιρίας ή κοινοπραξίας παρουσιάζεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κάτω από το λειτουργικό κέρδος και περιλαμβάνει τα κέρδη ή τις ζημιές πριν τη φορολογία. Η σχετική χρέωση φορολογίας περιλαμβάνεται στη φορολογία.

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει το μερίδιό του σε μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων της συγγενούς εταιρίας ή κοινοπραξίας μέσω της ενοποιημένης κατάστασης μεταβολών ιδίων κεφαλαίων. Κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από συναλλαγές μεταξύ του Συγκροτήματος και της συγγενούς εταιρίας ή κοινοπραξίας, απαλείφονται κατά το ποσοστό της συμμετοχής του Συγκροτήματος στη συγγενή εταιρία ή στην κοινοπραξία.

Το Συγκρότημα εφαρμόζει τη μέθοδο της καθαρής θέσης μόνο μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες ή κοινοπραξίες πληρούν τα κριτήρια κατηγοριοποίησης ως κατέχονται προς πώληση. Από τότε και μετά, η επένδυση σε συγγενείς εταιρίες ή κοινοπραξίες αποτιμούνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της λογιστικής αξίας και της εύλογης αξίας μείον το κόστος πώλησης.

Οι οικονομικές καταστάσεις των συγγενών εταιριών ή των κοινοπραξιών ετοιμάζονται με την ίδια ημερομηνία αναφοράς όπως και της Εταιρίας και με βάση τις ίδιες λογιστικές πολιτικές.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.7 Μετατροπή ξένου συναλλάγματος

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€), που είναι το νόμισμα λειτουργίας και το νόμισμα παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας και των θυγατρικών της στην Κύπρο. Κάθε υποκατάστημα και θυγατρική του Συγκροτήματος στο εξωτερικό καθορίζει το νόμισμα λειτουργίας του και τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις κάθε οντότητας επιμετρούνται χρησιμοποιώντας το συγκεκριμένο νόμισμα λειτουργίας. Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί την άμεση μέθοδο ενοποίησης και στην πώληση μιας δραστηριότητας εξωτερικού, το κέρδος ή ζημιά που επαναταξινομείται στα αποτελέσματα αντικατοπτρίζει το ποσό που προκύπτει από τη χρήση αυτής της μεθόδου.

2.7.1 Συναλλαγές και υπόλοιπα

Συναλλαγές σε ξένα νομίσματα αναγνωρίζονται με βάση την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του νομίσματος λειτουργίας και του ξένου νομίσματος κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Χρηματικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται με την ισοτιμία που ισχύει κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Όλες οι διαφορές αναγνωρίζονται στα 'Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, με εξαίρεση τις συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα που έχουν προσδιοριστεί ως αντισταθμίσεις της καθαρής επένδυσης σε υποκαταστήματα και θυγατρικές στο εξωτερικό. Αυτές αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα στο 'Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος', μέχρι τη διάθεση ή την εκκαθάριση της καθαρής επένδυσης, οπότε το συνολικό ποσό μεταφέρεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Τα μη χρηματικά στοιχεία που επιμετρούνται βάσει του ιστορικού κόστους σε ξένο νόμισμα, μετατρέπονται με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες κατά τις ημερομηνίες των αρχικών συναλλαγών. Τα μη χρηματικά στοιχεία που επιμετρούνται σε εύλογες αξίες σε ξένο νόμισμα, μετατρέπονται με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που υπήρχαν όταν προσδιορίστηκε η εύλογη αξία.

2.7.2 Θυγατρικές και υποκαταστήματα

Κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις των θυγατρικών (περιλαμβανομένων και των εταιριών ειδικού σκοπού οι οποίες ενοποιούνται από το Συγκρότημα) και των υποκαταστημάτων των οποίων το νόμισμα λειτουργίας είναι διαφορετικό από το νόμισμα παρουσίασης του Συγκροτήματος, μετατρέπονται στο νόμισμα παρουσίασης του Συγκροτήματος χρησιμοποιώντας την ισοτιμία που ισχύει κατά την ημερομηνία του ισολογισμού και οι καταστάσεις λογαριασμού αποτελεσμάτων τους μετατρέπονται με τη μέση ισοτιμία για το έτος.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα στο 'Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος'. Κατά την πώληση ή τη διάλυση θυγατρικής ή υποκαταστήματος, το συνολικό ποσό των συναλλαγματικών διαφορών που αφορά τη συγκεκριμένη λειτουργία εξωτερικού, μεταφέρεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων ως μέρος του κέρδους/ζημιάς της πώλησης/διάλυσης των θυγατρικών.

2.8 Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα

Η πληροφόρηση κατά λειτουργικό τομέα παρουσιάζεται με την ίδια βάση όπως και η εσωτερική πληροφόρηση που παρέχεται στον επικεφαλή λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων. Ο επικεφαλής λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων είναι το άτομο ή το σύνολο ατόμων το οποίο αποφασίζει την κατανομή πόρων σε κάθε τομέα και προβαίνει σε εκτίμηση της απόδοσής του.

Επικεφαλής για τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων είναι η Εκτελεστική Επιτροπή Συγκροτήματος.

2.9 Κύκλος εργασιών

Ο κύκλος εργασιών του Συγκροτήματος όπως παρουσιάζεται στον Ενοποιημένο Λογαριασμό Αποτελεσμάτων αναλύεται στη Σημείωση 7.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.10 Έσοδα από συμβάσεις πελατών

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει τα έσοδα όταν ο έλεγχος των υποσχόμενων αγαθών ή των υπηρεσιών μεταβιβάζεται στους πελάτες σε ποσό που αντικατοπτρίζει την αντιπαροχή την οποία το Συγκρότημα αναμένει ότι δικαιούται σε αντάλλαγμα για τα εν λόγω προϊόντα ή υπηρεσίες. Το μοντέλο αναγνώρισης εσόδων εφαρμόζει τα ακόλουθα πέντε βήματα:

- Βήμα 1: Προσδιορισμός της σύμβασης (-εων) με τον πελάτη
- Βήμα 2: Προσδιορισμός των υποχρεώσεων απόδοσης στη σύμβαση
- Βήμα 3: Προσδιορισμός της τιμής συναλλαγής
- Βήμα 4: Κατανομή της τιμής συναλλαγής στις υποχρεώσεις απόδοσης της σύμβασης
- Βήμα 5: Αναγνώριση εσόδων όταν (ή ενόσω) το Συγκρότημα ικανοποιεί μια υποχρέωση απόδοσης.

Η έννοια της υποχρέωσης απόδοσης στην ουσία αποτελεί υπόσχεση σε μια σύμβαση με έναν πελάτη να μεταβιβάσει στον πελάτη είτε: α) ένα αγαθό ή μια υπηρεσία (ή μια δέσμη αγαθών ή υπηρεσιών) που είναι διακριτή ή (β) μια σειρά διακριτών αγαθών ή υπηρεσιών που είναι ουσιαστικά τα ίδια και τα οποία μεταβιβάζονται με τον ίδιο τρόπο στον πελάτη.

Συμβατικά υπόλοιπα
Συμβατικό περιουσιακό στοιχείο είναι το δικαίωμα σε αντιπαροχή για τις υπηρεσίες που μεταφέρονται στον πελάτη. Εάν το Συγκρότημα εκτελέσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις μεταβιβάζοντας υπηρεσίες σε πελάτη προτού ο πελάτης πληρώσει την αντιπαροχή ή προτού καταστεί απαιτητή η πληρωμή, το Συγκρότημα απεικονίζει ως συμβατικό περιουσιακό στοιχείο την αντιπαροχή που έχει ληφθεί με επιφύλαξη.

Οι απαιτήσεις από πελάτες καταχωρούνται όταν το Συγκρότημα παρέχει υπηρεσίες σε πελάτες, και η αντιπαροχή καθίσταται ή ως άμεσα απαιτητή αν εκπληρώνει την υποχρέωση απόδοσης σε μια δεδομένη χρονική στιγμή ή στο τέλος μιας προκαθορισμένης περιόδου για υποχρέωση απόδοσης που εκπληρώνεται σε βάθος χρόνου. Είναι το δικαίωμα του Συγκροτήματος σε αντιπαροχή η οποία είναι ανεπιφύλακτη (απαιτείται μόνο η πάροδος του χρόνου προκειμένου να καταστεί απαιτητή η πληρωμή της εν λόγω αντιπαροχής). Την αρχική αναγνώριση και την μετέπειτα επιμέτρηση αυτών των απαιτήσεων από πελάτες γνωστοποιούνται στις Σημειώσεις 2.15 μέχρι 2.19.

Οι συμβατικές υποχρεώσεις αφορούν στις πληρωμές που έχουν ληφθεί από πελάτες για τις οποίες το Συγκρότημα δεν έχει εκτελέσει ακόμη την υποχρέωση απόδοσης. Οι συμβατικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται ως έσοδα όταν το Συγκρότημα εκτελέσει την υποχρέωση απόδοσης.

Τα συμβατικά περιουσιακά στοιχεία και οι απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβάνονται στις 'Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία' και οι συμβατικές υποχρεώσεις στα 'Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα, λοιπές υποχρεώσεις και άλλες προβλέψεις' στον ενοποιημένο ισολογισμό.

2.10.1 Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες

Το Συγκρότημα κερδίζει έσοδα από αμοιβές από ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών που παρέχει στους πελάτες του. Τα έσοδα από αμοιβές μπορούν να χωριστούν σε δύο ευρείς κατηγορίες:

- αμοιβές που αναγνωρίζονται από υπηρεσίες που παρέχονται με την πάροδο του χρόνου, όπως η διαχείριση περιουσιακών στοιχείων ή χαρτοφυλακίου, υπηρεσίες φύλαξης και ορισμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες και
- αμοιβές που αναγνωρίζονται από υπηρεσίες που παρέχονται σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, όπως η εκτέλεση συναλλαγών και χρηματιστηριακές προμήθειες (π.χ. εκτέλεση και εκκαθάριση τίτλων και παραγώγων).

Υπηρεσίες που παρέχονται με την πάροδο του χρόνου
Αμοιβές που αποκτήθηκαν από υπηρεσίες που παρέχονται με την πάροδο του χρόνου αναγνωρίζονται κατά αναλογία κατά την περίοδο παροχής υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι οι αμοιβές δεν εξαρτώνται από την επιτυχή εκπλήρωση καθορισμένων κριτηρίων επιδόσεων που δεν τελούν υπό τον έλεγχο του Συγκροτήματος. Δαπάνες για την εκπλήρωση των υπηρεσιών που παρέχονται με την πάροδο του χρόνου αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων αμέσως, επειδή οι υπηρεσίες αυτές θεωρούνται μια σειρά υπηρεσιών που είναι ουσιαστικά οι ίδιες από μέρα σε μέρα και έχουν το ίδιο μοτίβο εκτέλεσης.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.10 Έσοδα από συμβάσεις πελατών (συνέχεια)

2.10.1 Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες (συνέχεια)

Υπηρεσίες που παρέχονται σε μια δεδομένη χρονική στιγμή
Αμοιβές που αποκτήθηκαν από υπηρεσίες συναλλαγής αναγνωρίζονται κατά την ολοκλήρωση της υπηρεσίας, εφόσον οι εν λόγω αμοιβές δεν υπόκεινται σε επιστροφή χρημάτων ή από την επέλευση ή μη επέλευση μελλοντικού γεγονότος που δεν τελεί υπό τον έλεγχο του Συγκροτήματος. Επαυξητικά κόστη για την εκπλήρωση των υπηρεσιών που παρέχονται σε μια δεδομένη χρονική στιγμή συνήθως πραγματοποιούνται και αναγνωρίζονται ταυτόχρονα με την εκτέλεση της υποχρέωση απόδοσης και τα έσοδα που προκύπτουν, και ως εκ τούτου δεν αναγνωρίζονται ως περιουσιακό στοιχείο, π.χ. χρηματιστηριακές προμήθειες.

Τα έσοδα από αμοιβές και προμήθειες υπολογίζονται με βάση την αντιπαροχή που ορίζεται σε μια σύμβαση με έναν πελάτη που έχει νομικά ισχυρό δικαίωμα, εξαιρουμένων ποσών όπως φόροι που εισπράττονται για λογαριασμό τρίτων. Η αντιπαροχή μπορεί να περιλαμβάνει τόσο σταθερά όσο και μεταβλητά ποσά. Η μεταβλητή αντιπαροχή περιλαμβάνει επιστροφές χρημάτων, εκπτώσεις και άλλα ποσά που εξαρτώνται από την επέλευση ή μη επέλευση μελλοντικού γεγονότος. Η μεταβλητή αντιπαροχή που εξαρτάται από ένα αβέβαιο γεγονός μπορεί να αναγνωριστεί μόνο στο βαθμό στον οποίο υπάρχει αυξημένη πιθανότητα ότι δεν θα υπάρξει σημαντική αναστροφή στο ποσό του συσσωρευμένου εσόδου για τη σύμβαση.

2.10.2 Έσοδα από μισθώσεις

Τα έσοδα από τη μίσθωση επενδύσεων σε ακίνητα και αποθεμάτων ακινήτων αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων με τη σταθερή μέθοδο σε ολόκληρη τη διάρκεια της μίσθωσης στα 'Λοιπά έσοδα'.

2.10.3 Έσοδα από πώληση επενδύσεων σε ακίνητα

Τα κέρδη από την πώληση των επενδύσεων σε ακίνητα αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, στις 'Καθαρές (ζημιές)/κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα', όταν ο αγοραστής αποδεχτεί την παράδοση και ολοκληρωθεί η μεταφορά του ελέγχου του ακινήτου στον αγοραστή.

2.10.4 Έσοδα από πώληση αποθεμάτων ακινήτων

Τα καθαρά κέρδη από την πώληση των αποθεμάτων ακινήτων αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, όταν ο αγοραστής αποδεχτεί την παράδοση και ολοκληρωθεί η μεταφορά του ελέγχου του ακινήτου στον αγοραστή.

2.11 Αναγνώριση εσόδων/εξόδων από τόκους και έσοδα/έξοδα παρόμοια με τόκους

Το Συγκρότημα υπολογίζει έσοδα από τόκους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (EIR) στη μεικτή λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, εκτός και αν το περιουσιακό στοιχείο είναι απομειωμένης πιστωτικής αξίας. Για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, το Συγκρότημα ακολουθεί τις αρχές της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου με μόνη διαφορά το χειρισμό των αμοιβών που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου/των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων. Δηλαδή, για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που ταξινομούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων οι αμοιβές αναγνωρίζονται ως έσοδα ή έξοδα κατά την αρχική αναγνώριση του μέσου και όχι ως μέρος του υπολογισμού του πραγματικού επιτοκίου.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.11 Αναγνώριση εσόδων/εξόδων από τόκους και έσοδα/έξοδα παρόμοια με τόκους (συνέχεια)

Όταν ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο έχει καταστεί πιστωτικά απομειωμένο και επομένως θεωρείται ότι βρίσκεται στο Στάδιο 3, τα έσοδα από τόκους υπολογίζονται εφαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο στο αποσβεσμένο κόστος του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, το οποίο ορίζεται ως η μεικτή λογιστική αξία του μείον τυχόν προβλέψεις απομείωσης. Εάν το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο αποκατασταθεί και δεν είναι πλέον απομειωμένης πιστωτικής αξίας, το Συγκρότημα επανέρχεται στον υπολογισμό των εσόδων από τόκους στη μεικτή λογιστική αξία. Σε τέτοιες περιπτώσεις, το Συγκρότημα μεταβάλλει την παρούσα αξία των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων'.

Τα έσοδα από τόκους από αποκτηθέντα ή δημιουργημένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που είναι πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI) αναγνωρίζονται χρησιμοποιώντας το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (CAEIR) που υπολογίζεται κατά την αρχική αναγνώριση. Το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο εφαρμόζεται στο αποσβεσμένο κόστος του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου που είναι η μεικτή λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, μείον τυχόν προβλέψεις απομείωσης.

Τα έσοδα από τόκους από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος και από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (FVOCI) παρουσιάζονται στα "Έσοδα από τόκους', ενώ τα έσοδα από τόκους από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων παρουσιάζονται στα "Έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα έξοδα από τόκους από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε αποσβεσμένο κόστος παρουσιάζονται στα "Έξοδα από τόκους', ενώ τα έξοδα από τόκους από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων παρουσιάζονται στα "Έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Όλα αποτελούν μέρος των 'Καθαρών εσόδων από τόκους'.

Το Συγκρότημα κατέχει δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και κεντρικές τράπεζες με αρνητικά επιτόκια. Το Συγκρότημα περιλαμβάνει τον τόκο για αυτά τα περιουσιακά στοιχεία ως έξοδα από τόκους. Ο αρνητικός τόκος συμπεριλαμβάνεται στη Σημείωση 9.

Η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου

Τα έσοδα και τα έξοδα από τόκους αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων με την εφαρμογή του πραγματικού επιτοκίου (EIR) για όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος και τα ομόλογα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων.

Το πραγματικό επιτόκιο (EIR) είναι το επιτόκιο που προεξοφλεί τις εκτιμημένες μελλοντικές ταμειακές εισπράξεις ή πληρωμές κατά την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου, στη μεικτή λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή στο αποσβεσμένο κόστος της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης.

Το πραγματικό επιτόκιο (EIR), και ως εκ τούτου το αποσβεσμένο κόστος του περιουσιακού στοιχείου, υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη οποιαδήποτε υπέρ ή υπό το άρτιο ποσά και όλες τις αμοιβές και τα κόστη που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου (EIR). Οι αμοιβές και τα επαυξητικά κόστη που είναι άμεσα συνδεδεμένα με την απόκτηση δάνειων και απαιτήσεων από πελάτες αναβάλλονται και αποσβένονται ως μέρος των εσόδων από τόκους με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Για τα χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινομένου επιτοκίου, η περιοδική επαναξιολόγηση των ταμειακών ροών ώστε να αντικατοπτρίζουν τις διακυμάνσεις των επιτοκίων της αγοράς, μεταβάλλει επίσης το πραγματικό επιτόκιο, αλλά όταν τα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίστηκαν αρχικά σε ποσό ίσο με το κεφάλαιο, η επαναξιολόγηση των μελλοντικών πληρωμών τόκων δεν επηρεάζει σημαντικά τη λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.12 Ωφελήματα αφυπηρέτησης προσωπικού

Το Συγκρότημα λειτουργεί προγράμματα καθορισμένων εισφορών όσο και προγράμματα καθορισμένων παροχών.

Προγράμματα καθορισμένων εισφορών
Το Συγκρότημα αναγνωρίζει υποχρεώσεις, σχετικές με τη λογιστική περίοδο, στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Οποιεσδήποτε εισφορές που δεν έχουν κατατεθεί κατά την ημερομηνία αναφοράς περιλαμβάνονται ως υποχρέωση.

Προγράμματα καθορισμένων παροχών
Το κόστος παροχών για κάθε πρόγραμμα καθορισμένων παροχών υπολογίζεται ξεχωριστά χρησιμοποιώντας την αναλογιστική Μέθοδο Προβεβλημένης Πιστωτικής Μονάδας (Projected Unit Credit Method).

Το περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση καθορισμένων παροχών είναι η παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών (χρησιμοποιώντας ένα προεξοφλητικό συντελεστή βασισμένο σε εταιρικά ομόλογα υψηλής ποιότητας) μείον την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος από τα οποία οι υποχρεώσεις θα διακανονιστούν. Τα περιουσιακά στοιχεία ενός προγράμματος είναι τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία κατέχονται από ένα ταμείο το οποίο είναι νομικά ανεξάρτητο ή ασφαλιστήρια συμβόλαια που πληρούν τις προϋποθέσεις. Οποιοδήποτε πλεόνασμα καθορισμένων παροχών περιορίζεται στην παρούσα αξία των διαθέσιμων επιστροφών και μειώσεων μελλοντικών εισφορών στο πρόγραμμα. Η εύλογη αξία βασίζεται στις τρέχουσες τιμές αγοράς και στην περίπτωση επενδύσεων που διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά είναι η δημοσιοποιημένη τιμή αγοράς.

Το καθαρό κόστος στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων αποτελείται κυρίως από το κόστος υπηρεσίας και τον καθαρό τόκο στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών και παρουσιάζεται στο κόστος προσωπικού. Το κόστος υπηρεσίας αποτελείται από το κόστος τρέχουσας απασχόλησης, το κόστος προϋπηρεσίας, κέρδη και ζημιές κατά τον διακανονισμό, τις περικοπές και μη συνήθεις διακανονισμούς. Επαναμετρήσεις, περιλαμβανομένου αναλογιστικά κέρδη και ζημιές, η επίδραση του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αναγνώρισης στο πλεόνασμα (μη περιλαμβανομένου του καθαρού τόκου) και η απόδοση των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος (μη περιλαμβανομένου του καθαρού τόκου) αναγνωρίζονται αμέσως στον ενοποιημένο ισολογισμό με αντίστοιχη χρέωση ή πίστωση στα λοιπά συνολικά εισοδήματα. Οι επαναμετρήσεις δεν επανακατηγοριοποιούνται στα αποτελέσματα σε μετέπειτα περιόδους.

Τα αναλογιστικά κέρδη και ζημιές περιλαμβάνουν εμπειρικές προσαρμογές (οι επιπτώσεις των διαφορών μεταξύ των προηγούμενων αναλογιστικών παραδοχών και όσων πραγματικά συνέβησαν), καθώς και τις επιπτώσεις των μεταβολών στις αναλογιστικές παραδοχές.

2.13 Φορολογία

Τρέχουσα φορολογία και αναβαλλόμενη φορολογία
Η φορολογία υπολογίζεται με βάση τη φορολογική νομοθεσία και τους φορολογικούς συντελεστές που ισχύουν στις χώρες όπου διεξάγονται οι δραστηριότητες του Συγκροτήματος και αναγνωρίζεται ως έξοδο στην περίοδο κατά την οποία προκύπτουν τα εισοδήματα. Η αναβαλλόμενη φορολογία υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της υποχρέωσης. Οι τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επιμετρούνται στο ποσό που αναμένεται να εισπραχθεί ή να πληρωθεί στις φορολογικές αρχές. Η τρέχουσα φορολογία και η αναβαλλόμενη φορολογία που σχετίζεται με στοιχεία που αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια, αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια.

Αναγνωρίζονται αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις για όλες τις φορολογητέες προσωρινές διαφορές κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, μεταξύ της φορολογικής βάσης και της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, από τις οποίες θα προκύψουν φορολογητέα ποσά σε μελλοντικές περιόδους. Αναγνωρίζονται αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις για όλες τις προσωρινές διαφορές που σχετίζονται με επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρίες και υποκαταστήματα, εκτός όπου το Συγκρότημα είναι σε θέση να ελέγξει το χρονικό σημείο της αναστροφής της προσωρινής διαφοράς και αναμένεται ότι η προσωρινή διαφορά δεν θα αναστραφεί στο ορατό μέλλον.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.13 Φορολογία (συνέχεια)

Αναγνωρίζονται αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις για όλες τις εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές και για τις μεταφερόμενες, μη χρησιμοποιημένες φορολογικές ζημιές όταν πιθανολογείται ότι θα υπάρχει διαθέσιμο φορολογητέο κέρδος έναντι του οποίου εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές και μεταφερόμενες μη χρησιμοποιημένες φορολογικές ζημιές μπορούν να αξιοποιηθούν. Η λογιστική αξία των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων αναθεωρείται σε κάθε ημερομηνία του ισολογισμού και μειώνεται στο βαθμό που δεν πιθανολογείται ότι θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων να χρησιμοποιηθεί μέρος ή το σύνολο των εκπιπτόμενων προσωρινών διαφορών ή φορολογικών ζημιών. Οι μη αναγνωρισμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επανεκτιμώνται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και αναγνωρίζονται στο βαθμό που είναι πιθανό ότι μελλοντικό φορολογητέο κέρδος θα επιτρέψει στην αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση να ανακτηθεί.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επιμετρούνται στο ποσό που αναμένεται να καταβληθεί στις φορολογικές αρχές ή να ανακτηθεί από αυτές, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές και νόμους που έχουν θεσπιστεί, ή ουσιωδώς θεσπιστεί, μέχρι την ημερομηνία αναφοράς.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις προκύπτουν από συγκεκριμένες φορολογικές ζημιές και υπόκεινται στον Περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμο Τροποποίηση 28(Ι) του 2019, που δημιουργούν αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις και λογιστικοποιούνται στην ίδια βάση όπως άλλες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις. Αυτές οι φορολογικές ζημιές μετατρέπονται σε 11 ισόποσες ετήσιες δόσεις και κάθε δόση μπορεί να διεκδικηθεί ως εκπιπτόμενη δαπάνη στον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος για την σχετική περίοδο. Οποιοδήποτε ποσό της ετήσιας δόσης δεν χρησιμοποιηθεί, μετατρέπεται σε φορολογική πίστωση εντός του φορολογικού έτους που ακολουθεί το φορολογικό έτος κατά το οποίο σχετίζεται αυτή η φορολογική πίστωση. Οποιεσδήποτε μη χρησιμοποιημένες φορολογικές πιστώσεις κατά το σχετικό έτους, μετατρέπονται σε απαίτηση από την κυπριακή κυβέρνηση. Επιπρόσθετες πληροφορίες γνωστοποιούνται στη Σημείωση 18.

Τρέχουσες και αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν προκύπτουν από την ίδια φορολογητέα επιχείρηση και αφορούν την ίδια φορολογική αρχή και όπου υπάρχει νομικό δικαίωμα συμψηφισμού.

Έμμεση Φορολογία Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)
Έξοδα και περιουσιακά στοιχεία αναγνωρίζονται καθαρά από τον ΦΠΑ, εκτός:

- όταν ο ΦΠΑ προκύπτει από μια αγορά περιουσιακών στοιχείων ή υπηρεσιών και δεν είναι ανακτήσιμος από τις κυπριακές φορολογικές αρχές. Σε αυτή την περίπτωση, ο ΦΠΑ αναγνωρίζεται ως μέρος του κόστους απόκτησης του περιουσιακού στοιχείου ή ως μέρος του εξόδου, όπου εφαρμόζεται.
- όταν οι απαιτήσεις και τα πληρωτέα δηλώνονται με τη χρέωση του ποσού του ΦΠΑ. Το ποσό του ΦΠΑ που είναι ανακτήσιμο από, ή πληρωτέο προς τις κυπριακές φορολογικές αρχές συμπεριλαμβάνεται ως μέρος των απαιτήσεων ή υποχρεώσεων στον ενοποιημένο ισολογισμό.

2.14 Χρηματοοικονομικά μέσα - Αρχική αναγνώριση

2.14.1 Ημερομηνία αναγνώρισης

Οι 'Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες', 'Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες', 'Καταθέσεις από τράπεζες', 'Καταθέσεις πελατών', 'Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες' και 'Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' αναγνωρίζονται όταν το Συγκρότημα εισπράξει ή χορηγήσει μετρητά στους αντισυμβαλλόμενους. Όλα τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικά κατά την ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής. Αγορές ή πωλήσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που απαιτούν παράδοση εντός του χρονικού περιθωρίου που καθορίζεται από κανονισμούς ή τους πρότυπους κανόνες της σχετικής αγοράς, αναγνωρίζονται επίσης κατά την ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής, δηλαδή την ημερομηνία κατά την οποία το Συγκρότημα δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το περιουσιακό στοιχείο. Τα παράγωγα αναγνωρίζονται επίσης κατά την ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.14 Χρηματοοικονομικά μέσα - Αρχική αναγνώριση (συνέχεια)

2.14.2 Αρχική αναγνώριση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών μέσων

Η ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων κατά την αρχική αναγνώριση εξαρτάται από τους συμβατικούς όρους και το επιχειρηματικό μοντέλο για τη διαχείριση των μέσων, όπως περιγράφεται στη Σημείωση 2.15.

Όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους συν, στην περίπτωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που δεν επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, το κόστος συναλλαγών που αποδίδεται άμεσα στην απόκτηση ή έκδοση τους.

Όταν η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων κατά την αρχική αναγνώριση διαφέρει από την τιμή συναλλαγής, το Συγκρότημα υπολογίζει το κέρδος ή τη ζημία της πρώτης μέρας, όπως περιγράφεται στη Σημείωση 2.14.3 πιο κάτω.

2.14.3 Κέρδος ή ζημιά της πρώτης ημέρας της συναλλαγής

Όταν η τιμή συναλλαγής του χρηματοοικονομικού μέσου διαφέρει από την εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση και η εύλογη αξία βασίζεται σε τεχνική αποτίμησης που χρησιμοποιεί μόνο δεδομένα από παρατηρήσιμες συναλλαγές της αγοράς, το Συγκρότημα αναγνωρίζει τη διαφορά μεταξύ της τιμής συναλλαγής και της εύλογης αξίας στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών'. Στις περιπτώσεις όπου η εύλογη αξία βασίζεται σε μοντέλα αποτίμησης που χρησιμοποιούν κάποια δεδομένα τα οποία δεν είναι παρατηρήσιμα, η διαφορά μεταξύ της τιμής συναλλαγής και της εύλογης αξίας αναβάλλεται και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα μόνο όταν τα δεδομένα καθίστανται παρατηρήσιμα ή όταν το χρηματοοικονομικό μέσο αποαναγνωρίζεται.

2.14.4 Κατηγορίες επιμέτρησης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται είτε σε αποσβεσμένο κόστος, στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων ή στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Το Συγκρότημα ταξινομεί και επιμετρά τα παράγωγα και τα χαρτοφυλάκια που κατέχονται προς εμπορία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Το Συγκρότημα μπορεί να προσδιορίσει χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, εάν αυτό απαλείφει ή μειώνει σε σημαντικό βαθμό μία ανακολουθία που αφορά την επιμέτρηση ή την αναγνώριση.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, εκτός από τις δεσμεύσεις παροχής δανείων και τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων όταν κατέχονται προς εμπορία ή αφορούν παράγωγα μέσα.

2.15 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

Η ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων εξαρτάται από το πως αυτά τυγχάνουν διαχείρισης στο πλαίσιο των Επιχειρηματικών Μοντέλων που διατηρεί το Συγκρότημα, καθώς και από τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών (κατά πόσο οι ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (SPPI)).

Αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου
Το Συγκρότημα αξιολογεί το επιχειρηματικό μοντέλο σε επίπεδο χαρτοφυλακίου. Το επίπεδο χαρτοφυλακίου καθορίζεται στο ανώτατο επίπεδο συγκέντρωσης που αντικατοπτρίζει τον τρόπο που το Συγκρότημα διαχειρίζεται τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και το επιχειρηματικό μοντέλο βασίζεται σε παρατηρήσιμους παράγοντες που περιλαμβάνουν:

- τον τρόπο αξιολόγησης της απόδοσης του επιχειρηματικού μοντέλου και των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που διακρατούνται στο πλαίσιο του εν λόγω επιχειρηματικού μοντέλου καθώς και τον τρόπο που αυτά αναφέρονται στα βασικά διευθυντικά στελέχη του Συγκροτήματος,

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.15 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (συνέχεια)

- τους κινδύνους που επηρεάζουν την απόδοση του επιχειρηματικού μοντέλου (και των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που διακρατούνται στο πλαίσιο του εν λόγω επιχειρηματικού μοντέλου) και συγκεκριμένα, τον τρόπο διαχείρισης αυτών των κινδύνων,
- τον τρόπο που αμείβονται οι διευθυντές (για παράδειγμα εάν η αμοιβή βασίζεται στην εύλογη αξία των υπό διαχείριση περιουσιακών στοιχείων ή στις συμβατικές ταμειακές ροές που εισπράττονται),
- την αναμενόμενη συχνότητα, αξία και το χρονικό πλαίσιο των πωλήσεων τα οποία είναι επίσης σημαντικά για την αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου του Συγκροτήματος.

Εάν οι ταμειακές ροές μετά την αρχική αναγνώριση, προκύπτουν με τρόπο διαφορετικό από τον αρχικά αναμενόμενο, το Συγκρότημα δεν αλλάζει την ταξινόμηση των εναπομείναντων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που διακρατούνται στο πλαίσιο του εν λόγω επιχειρηματικού μοντέλου, αλλά ενσωματώνει τέτοια πληροφόρηση όταν αξιολογεί καινούρια περιουσιακά στοιχεία που δημιουργούνται ή αποκτούνται.

Αξιολόγηση των χαρακτηριστικών των συμβατικών ταμειακών ροών (αξιολόγηση SPPI)
Το Συγκρότημα αξιολογεί κατά πόσο οι ταμειακές ροές ενός περιουσιακού χρηματοοικονομικού στοιχείου αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπόλοιπου κεφαλαίου κατά την αρχική αναγνώριση (αξιολόγηση SPPI).

Για σκοπούς αυτής της αξιολόγησης, κεφάλαιο ορίζεται ως η εύλογη αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου κατά την αρχική αναγνώριση και μπορεί να μεταβάλλεται κατά τη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου (για παράδειγμα εάν υπάρχουν αποπληρωμές κεφαλαίου ή απόσβεση υπέρ ή υπό το άρτιο ποσών).

Τόκος ορίζεται ως η αντιπαροχή για τη διαχρονική αξία του χρήματος, τον πιστωτικό κίνδυνο που συνδέεται με το κεφάλαιο που εκκρεμεί κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου και με άλλους βασικούς κινδύνους δανεισμού και εξόδων (π.χ. κίνδυνος ρευστότητας και διοικητικά έξοδα), καθώς επίσης και ένα περιθώριο κέρδους.

Για την αξιολόγηση του κατά πόσο οι συμβατικές ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (SPPI), το Συγκρότημα εξασκεί κρίση και λαμβάνει υπόψη όρους που θα μπορούσαν να τροποποιήσουν τις συμβατικές ταμειακές ροές, έτσι που να μην πληρούν την προϋπόθεση για SPPI και δεν θα συνάδουν με ταμειακές ροές μιας βασικής δανειακής σύμβασης συμπεριλαμβανομένων: (i) ενδεχόμενα χαρακτηριστικά και χαρακτηριστικά μόχλευσης, (ii) επιτόκια που είναι πέραν του ελέγχου του Συγκροτήματος ή μεταβλητά επιτόκια (iii) χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν να τροποποιήσουν τη διαχρονική αξία του χρήματος, (iv) όροι προπληρωμών και επέκτασης της διάρκειας του μέσου (v) συμβάσεις χωρίς δικαίωμα αναγωγής και (vi) όροι μετατροπής.

Επίσης στις περιπτώσεις όπου οι συμβατικοί όροι ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου επιφέρουν έκθεση σε κινδύνους ή μεταβλητότητα που δεν συνάδουν με μια βασική δανειακή σύμβαση και ο αντίκτυπος δεν είναι ήσσονος σημασίας, το σχετικό χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο επιμετρείται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

2.15.1 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Τα παράγωγα αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία και κατατάσσονται ως περιουσιακά στοιχεία όταν η εύλογη αξία τους είναι θετική και ως υποχρεώσεις όταν η εύλογη αξία τους είναι αρνητική. Μεταγενέστερα, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρούνται στην εύλογη αξία. Μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων για σκοπούς εμπορίας περιλαμβάνονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος' όταν αφορούν παράγωγα συναλλάγματος και στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών' για όλα τα υπόλοιπα παράγωγα. Τα έσοδα και έξοδα από τόκους περιλαμβάνονται στις κατηγορίες "Έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους' και "Έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους' αντίστοιχα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.15 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (συνέχεια)

2.15.1 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (συνέχεια)

Ένα ενσωματωμένο παράγωγο είναι ένα επιμέρους στοιχείο ενός υβριδικού μέσου που περιλαμβάνει επίσης ένα μη παράγωγο κύριο συμβόλαιο με αποτέλεσμα ορισμένες από τις ταμειακές ροές του σύνθετου μέσου να κυμαίνονται κατά τρόπο παρόμοιο με ένα αυτόνομο παράγωγο.

Για υβριδικά συμβόλαια, όπου το κύριο συμβόλαιο είναι ένα χρηματοοικονομικά περιουσιακό στοιχείο εντός του πεδίου εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, τα κριτήρια ταξινόμησης και επιμέτρησης βασίζονται στο επιχειρηματικό μοντέλο και στην αξιολόγηση SPPI όπως περιγράφονται στην ενότητα Ταξινόμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων της Σημείωσης 2.15 και εφαρμόζονται στο σύνολο του υβριδικού μέσου.

Ενσωματωμένα παράγωγα σε χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και μη-χρηματοοικονομικά κύρια συμβόλαια, θεωρούνται ξεχωριστά παράγωγα και αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία, αν τα οικονομικά τους χαρακτηριστικά και οι κίνδυνοι δεν θεωρούνται ότι είναι στενά συνδεδεμένα με αυτά του κύριου συμβολαίου, και το κύριο συμβόλαιο δεν επιμετρείται στην εύλογη αξία με αναγνώριση των μεταβολών στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα ενσωματωμένα παράγωγα που διαχωρίζονται από τα κύρια συμβόλαια επιμετρούνται στην εύλογη αξία και οι μεταβολές αναγνωρίζονται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Το κύριο συμβόλαιο λογιστικοποιείται σύμφωνα με τα σχετικά πρότυπα.

2.15.2 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος εάν πληρούν και τις δύο ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο κρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, στόχος του οποίου είναι η διακράτηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με σκοπό την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών.
- Οι συμβατικές ταμειακές ροές του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπόλοιπου κεφαλαίου που καταβάλλονται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες.

Αυτή η ταξινόμηση αφορά μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες, δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες των οποίων οι ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίων και τόκων (SPPI), τα ομόλογα που κατέχονται με στόχο τη διακράτηση για την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών και άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία.

Μετά την αρχική τους αναγνώριση, τα χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μείον τυχόν προβλέψεις για απομείωση. Το αποσβεσμένο κόστος υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη οποιαδήποτε υπέρ ή υπό το άρτιο ποσά και όλες τις αμοιβές που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου. Η απόσβεση περιλαμβάνεται στα ''Έσοδα από τόκους' στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων. Οι ζημιές που προκύπτουν από απομείωση αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' στην περίπτωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και στις 'Πιστωτικές ζημιές άλλων χρηματοοικονομικών μέσων' για όλα τα άλλα χρηματοοικονομικά μέσα.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.15 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (συνέχεια)

2.15.3 Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων εάν πληρούν και τις δύο ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο κρατείται εντός ενός επιχειρηματικού μοντέλου, ο στόχος του οποίου επιτυγχάνεται τόσο με τη συλλογή συμβατικών ταμειακών ροών, όσο και με την πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.
- Οι συμβατικές ταμειακές ροές του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπόλοιπου κεφαλαίου που καταβάλλονται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες.

Αυτή η ταξινόμηση αφορά ομόλογα που κατέχονται εντός του επιχειρηματικού μοντέλου που έχει στόχο τόσο τη συλλογή συμβατικών ταμειακών ροών όσο και την πώληση, των οποίων οι συμβατικές ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίων και τόκων (SPPI).

Τα χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων επιμετρούνται μετέπειτα σε εύλογη αξία, με τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές να αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα στα 'Καθαρά κέρδη/(ζημιές) επενδύσεων σε ομόλογα που εμπιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων'. Κατά την αποαναγνώριση, τα συσσωρευμένα υπόλοιπα μεταφέρονται από τα λοιπά συνολικά εισοδήματα στον ενοποιημένο λογαριασμό αποτελεσμάτων και περιλαμβάνονται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών'. Τα έσοδα από τόκους, οι συναλλαγματικές διαφορές και οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στις αντίστοιχες γραμμές, με τον ίδιο τρόπο όπως τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος.

2.15.4 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορία

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορία αφορούν περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που αποκτήθηκαν ή πραγματοποιήθηκαν κυρίως για σκοπούς πώλησης ή επαναγοράς τους στο εγγύς μέλλον και αναγνωρίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό στην εύλογη αξία. Μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Έσοδα και έξοδα από τόκους περιλαμβάνονται στα "Έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους' και στα "Έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους' αντίστοιχα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, σύμφωνα με τους όρους του σχετικού συμβολαίου, ενώ τα έσοδα από μερίσματα περιλαμβάνονται στα 'Λοιπά έσοδα' όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξής τους.

Αυτή η ταξινόμηση αφορά ομόλογα και μετοχές που έχουν αγοραστεί κυρίως για σκοπούς πώλησης ή επαναγοράς στο εγγύς μέλλον.

2.15.5 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που ταξινομούνται σε αυτή την κατηγορία, εκτός από αυτά που κατέχονται προς εμπορία, είναι αυτά που προσδιορίζονται από τη διοίκηση κατά την αρχική τους αναγνώριση ή αυτά που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9.

Η διοίκηση κατατάσσει ένα χρηματοοικονομικό μέσο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση όταν πληρούνται ένα από τα ακόλουθα κριτήρια:

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.15 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (συνέχεια)

2.15.5 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (συνέχεια)

(α) ο προσδιορισμός απαλείφει ή μειώνει σε σημαντικό βαθμό μία ανακολουθία που αφορά την επιμέτρηση ή την αναγνώριση που σε διαφορετική περίπτωση θα προέκυπτε από την επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των σχετικών κερδών ή ζημιών σε διαφορετικές βάσεις, ή

(β) οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις είναι μέρος μιας ομάδας χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων ή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων για τις οποίες γίνεται διαχείριση, και η απόδοση εκτιμάται βάσει της εύλογης αξίας, σύμφωνα με μια τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου ή επένδυσης, ή

(γ) οι υποχρεώσεις εμπεριέχουν ένα ενσωματωμένο παράγωγο, εκτός αν το ενσωματωμένο παράγωγο δεν τροποποιεί σημαντικά τις ταμειακές ροές του μέσου, ή είναι φανερό, με ελάχιστη ή και καθόλου ανάλυση, ότι δεν μπορεί να γίνει ο διαχωρισμός του ενσωματωμένου παραγώγου.

Αυτή η κατάταξη γίνεται ανά χρηματοοικονομικό μέσο.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό στην εύλογη αξία. Μεταβολές στην εύλογη αξία περιλαμβάνονται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Έσοδα και έξοδα από τόκους περιλαμβάνονται στα "Εσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους' και στα "Εξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους' αντίστοιχα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, σύμφωνα με τους όρους του σχετικού συμβολαίου, ενώ τα έσοδα από μερίσματα περιλαμβάνονται στα 'Λοιπά έσοδα' όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξής τους.

Επιπλέον, περιουσιακά στοιχεία που αφορούν ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής συνδεδεμένα με επενδύσεις (unit linked investment contracts) καθώς και ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής τα οποία δεν είναι συνδεδεμένα με επενδύσεις (non linked investment contracts) που εκδίδονται από τις ασφαλιστικές θυγατρικές, προσδιορίζονται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που ταξινομούνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, περιλαμβάνουν ορισμένα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, ορισμένες συμμετοχές σε επενδυτικά κεφάλαια και άλλους τίτλους για τους οποίους οι συμβατικές ταμειακές ροές δεν πληρούν τα κριτήρια του SPPI ή τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ανήκουν σε ένα χαρτοφυλάκιο του οποίου το επιχειρηματικό μοντέλο είναι να γίνεται διαχείριση και η απόδοση να εκτιμάται βάσει της εύλογης αξίας.

2.15.6 Επενδύσεις σε μετοχές που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων

Κατά την αρχική αναγνώριση, το Συγκρότημα μπορεί να επιλέξει αμετάκλητα να ταξινομήσει μια επένδυση σε μετοχές στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων, όταν αυτό πληροί τον ορισμό μετοχών βάσει του ΔΛΠ 32 'Χρηματοοικονομικά μέσα: Παρουσίαση', και δεν κατέχεται προς εμπορία. Αυτή η επιλογή γίνεται ανά χρηματοοικονομικό μέσο.

Κέρδη ή ζημιές από την μεταβολή στην εύλογη αξία αυτών των συμμετοχικών μεσών αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και δεν μεταφέρονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά την αποαναγνώρισή τους, αλλά μεταφέρονται απευθείας στο λογαριασμό αποθεμάτων. Τα μερίσματα από επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων και περιλαμβάνονται στα 'Λοιπά έσοδα' όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξής τους. Οι μετοχές που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των συνολικών εισοδημάτων δεν υπόκεινται σε απομείωση.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.15 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (συνέχεια)

2.15.7 Δανειακό κεφάλαιο

Το δανειακό κεφάλαιο μειωμένης εξασφάλισης επιμετρείται αρχικά στην εύλογη αξία της ληφθείσας αντιπαροχής, μετά την αφαίρεση των εξόδων έκδοσης. Μεταγενέστερα, επιμετρείται στο αποσβεσμένο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, για να αποσβεστεί η διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας εξαγοράς και του κόστους κατά την αρχική αναγνώριση, μέχρι την ενωρίτερη ημερομηνία που δικαιούται το Συγκρότημα να εξαγοράσει το δανειακό κεφάλαιο.

Οι τόκοι από το δανειακό κεφάλαιο μειωμένης εξασφάλισης περιλαμβάνονται στα 'Έξοδα από τόκους' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.15.8 Άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Οι άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις περιλαμβάνουν 'Καταθέσεις πελατών', 'Καταθέσεις από τράπεζες', 'Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες' και λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται όταν το Συγκρότημα συνάπτει συμβατικές διατάξεις των διακανονισμών με αντισυμβαλλόμενους που είναι γενικά η ημερομηνία συναλλαγής και αρχικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία που είναι συνήθως το αντάλλαγμα που έχει εισπραχθεί, καθαρό από έξοδα που είναι άμεσα σχετιζόμενα με τη συναλλαγή. Η μετέπειτα επιμέτρηση των καταθέσεων πελατών, της χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες και των καταθέσεων από τράπεζες είναι σε αποσβεσμένο κόστος, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

2.16 Επαναταξινόμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

Το Συγκρότημα δεν επαναταξινομεί τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μετά την αρχική αναγνώριση τους, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις όπου το Συγκρότημα αλλάζει το επιχειρηματικό του μοντέλο για την διαχείριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και αγοράζει, πωλεί ή διακόπτει μια επιχειρηματική μονάδα. Η επαναταξινόμηση εφαρμόζεται μελλοντικά από την ημερομηνία επαναταξινόμησης, η οποία είναι η πρώτη ημέρα της πρώτης περιόδου αναφοράς μετά τη μεταβολή στο επιχειρηματικό μοντέλο που οδηγεί στην επαναταξινόμηση. Τυχόν παλαιότερα αναγνωρισμένα κέρδη, ζημιές ή τόκοι δεν αναπροσαρμόζονται.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις δεν επανακατηγοριοποιούνται ποτέ.

2.17 Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

2.17.1 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (ή όπου εφαρμόζεται μέρος ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή μέρος ομάδας συναφών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων) αποαναγνωρίζεται όταν εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Το Συγκρότημα επίσης αποαναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο όταν έχει μεταβιβάσει το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και η μεταβίβαση πληροί τους όρους για αποαναγνώριση.

Το Συγκρότημα μεταβιβάζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο όταν, και μόνο όταν, είτε:

- το Συγκρότημα έχει μεταβιβάσει τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, ή
- το Συγκρότημα διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, αλλά αναλαμβάνει συμβατική υποχρέωση να καταβάλλει χωρίς σημαντική καθυστέρηση, τις ταμειακές ροές σε ένα τρίτο πρόσωπο βάσει συμφωνίας διακανονισμού ('pass-through' arrangement).

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.17 Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (συνέχεια)

2.17.1 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (συνέχεια)

Μία μεταβίβαση πληροί τους όρους για αποαναγνώριση όταν είτε:

- το Συγκρότημα έχει μεταβιβάσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, ή
- το Συγκρότημα δεν έχει ούτε μεταβιβάσει ούτε διατηρήσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη του περιουσιακού στοιχείου, αλλά έχει μεταβιβάσει τον έλεγχο του περιουσιακού στοιχείου.

2.17.2 Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση αποαναγνωρίζεται όταν η υποχρέωση εξοφλείται, ακυρώνεται ή λήγει. Οι τροποποιήσεις και οι ανταλλαγές χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων αντιμετωπίζονται ως εξάλειψη της υποχρέωσης και αποαναγνωρίζονται όταν οι αναθεωρημένοι όροι διαφέρουν σημαντικά από τους αρχικούς όρους. Η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της αρχικής χρηματοοικονομικής υποχρέωσης και της αντιπαροχής που καταβάλλεται αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

2.18 Ρυθμισμένα και τροποποιημένα δάνεια

Οι συμβατικοί όροι ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου μπορούν να τροποποιηθούν για διάφορους λόγους, είτε λόγω εμπορικών επαναδιαπραγματεύσεων είτε λόγω προβληματικών αναδιαρθρώσεων με σκοπό τη μεγιστοποίηση της ανάκτησης.

Σε περίπτωση επαναδιαπραγμάτευσης ή άλλης τροποποίησης των όρων και προϋποθέσεων ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, το Συγκρότημα εξετάζει εάν η τροποποίηση έχει ως αποτέλεσμα την αποαναγνώριση του υφιστάμενου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και την αναγνώριση ενός νέου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Η αποαναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου (ή μέρος ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου) και η αναγνώριση ενός νέου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου θα προέκυπτε εάν υπήρχε σημαντική τροποποίηση των αναθεωρημένων όρων στις αρχικές ταμειακές ροές.

Απαιτείται κρίση για να εκτιμηθεί κατά πόσον μια μεταβολή των συμβατικών όρων είναι αρκετά σημαντική ώστε να οδηγήσει σε αποαναγνώριση. Το Συγκρότημα εξετάζει μια σειρά παραγόντων τόσο ποιοτικού όσο και ποσοτικού χαρακτήρα όταν λαμβάνει τέτοιες κρίσεις για την τροποποίηση των συμβατικών ταμειακών ροών, συμπεριλαμβανομένης της αλλαγής του νομίσματος, της αλλαγής του αντισυμβαλλομένου, της εισαγωγής ουσιαστικών όρων, όπως προσθήκη χαρακτηριστικών μετατροπής μετοχικού κεφαλαίου, αλλαγές στο νομικό πλαίσιο και άλλους παράγοντες.

Όταν η τροποποίηση δεν οδηγεί σε αποαναγνώριση, το Συγκρότημα αναγνωρίζει ένα κέρδος ή ζημιά τροποποίησης, στη βάση των τροποποιημένων ταμειακών ροών προεξοφλημένων στο αρχικό πραγματικό επιτόκιο (EIR) και την μεικτή λογιστική αξία του υφιστάμενου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο εξακολουθεί να υπόκειται στις ίδιες αξιολογήσεις τόσο για την σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με την αρχική αναγνώριση όσο και για την απομείωση. Ένα τροποποιημένο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο θα μεταφερθεί εκτός του Σταδίου 3, εάν δεν ισχύουν πλέον οι όροι που το οδήγησαν να αναγνωριστεί ως πιστωτικά απομειωμένο όπως ορίζεται στη Σημείωση 2.19.2. Ένα τροποποιημένο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο θα μεταφερθεί εκτός του Σταδίου 2, όταν δεν ικανοποιούνται πλέον τα σχετικά προκαθορισμένα όρια που έχουν καθοριστεί για τον προσδιορισμό σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, τα οποία βασίζονται σε αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης για όλη την αναμενόμενη ζωή του χρηματοοικονομικού μέσου (lifetime PD), τις ημέρες σε καθυστέρηση και άλλες εκτιμήσεις. Το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο συνεχίζει να παρακολουθείται για σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο και για απομείωση.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.18 Ρυθμισμένα και τροποποιημένα δάνεια (συνέχεια)

Στην περίπτωση νέου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ταξινομημένου στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων, διενεργείται αξιολόγηση για το αν θα πρέπει να ταξινομηθεί σε Στάδιο 1 ή να χαρακτηριστεί ως απομειωμένο κατά την αρχική αναγνώριση (POCI) για την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Για σκοπούς αξιολόγησης της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, η ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης για το νέο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο είναι η ημερομηνία της τροποποίησης.

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

2.19.1 Ανασκόπηση των κανόνων των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί ένα μακρόπνοο μοντέλο αναγνώρισης αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών το οποίο απαιτεί κρίση, εκτιμήσεις και παραδοχές για τον καθορισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται για όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος, στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων στις απαιτήσεις μίσθωσης, σε δανειακές δεσμεύσεις και χρηματοοικονομικές εγγυητικές. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 δεν αναγνωρίζεται απομείωση στις επενδύσεις σε μετοχές.

Κατά την αρχική αναγνώριση, απαιτείται απομείωση (ή πρόβλεψη στην περίπτωση δεσμεύσεων και εγγυήσεων) για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που μπορεί να προκύψουν από γεγονότα αθέτησης που είναι δυνατόν να επισυμβούν στους επόμενους 12 μήνες (αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δώδεκα μηνών), εκτός αν τα περιουσιακά στοιχεία θεωρούνται ως πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική τους αναγνώριση. Μεταγενέστερα, σε περίπτωση σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση, απαιτείται απομείωση από όλα τα ενδεχόμενα γεγονότα αθέτησης καθ' όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου (lifetime ECL). Οι πολιτικές του Συγκροτήματος για το πώς καθορίζεται η σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο γνωστοποιούνται στην Σημείωση 2.19.3.

Το Συγκρότημα ομαδοποιεί τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε Στάδιο 1, Στάδιο 2, Στάδιο 3 και απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI) για την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών όπως περιγράφεται πιο κάτω:

Στάδιο 1: Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που δεν έχουν υποστεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση, περιλαμβάνονται στο Στάδιο 1 και αναγνωρίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL) δώδεκα μηνών.

Στάδιο 2: Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που έχουν υποστεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση, περιλαμβάνονται στο Στάδιο 2, και αναγνωρίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

Στάδιο 3: Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που είναι πιστωτικά απομειωμένα (ο ορισμός του Συγκροτήματος για τα πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αθέτηση αναφέρεται σε επόμενο μέρος της Σημείωσης) και για τα οποία αναγνωρίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

Αγορασμένα ή δημιουργημένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία είναι απομειωμένα κατά την αρχική τους αναγνώριση (POCI): Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία είναι απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση περιλαμβάνουν δάνεια που αγοράστηκαν ή δημιουργήθηκαν με μεγάλη έκπτωση που αντανακλά τις πιστωτικές ζημιές που έχουν επισυμβεί. Αναγνωρίζονται μεταβολές στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL) για όλη τη διάρκεια της ζωής τους από την αρχική αναγνώριση.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.1 Ανασκόπηση των κανόνων των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα με αντίστοιχη πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που παρουσιάζεται ως μείωση στη λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος στον ισολογισμό. Για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων η λογιστική αξία δεν μειώνεται, αλλά το συσσωρευμένο ποσό απομείωσης αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα. Για τα στοιχεία εκτός του ισολογισμού, οι συσσωρευμένες προβλέψεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές περιλαμβάνονται στα 'Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα, λοιπές υποχρεώσεις και λοιπές προβλέψεις' εκτός στην περίπτωση δανειακών δεσμεύσεων για τις οποίες αναγνωρίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές μαζί με τη ζημιά απομείωσης της σχετικής απαίτησης στον ισολογισμό, καθώς το Συγκρότημα δεν μπορεί να προσδιορίσει ξεχωριστά τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη δανειακή δέσμευση από εκείνες των απαιτήσεων που είναι αναγνωρισμένες στον ισολογισμό. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για την περίοδο αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου στα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και δανειακές δεσμεύσεις και χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και στις 'Πιστωτικές ζημιές άλλων χρηματοοικονομικών μέσων' για όλα τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά μέσα.

2.19.2 Πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και ορισμός της αθέτησης

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, δανειακές δεσμεύσεις και χρηματοοικονομικές εγγυήσεις
Το Συγκρότημα θεωρεί ότι τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, που πληρούν τον ορισμό των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) σύμφωνα με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) θεωρούνται ότι είναι σε αθέτηση υποχρέωσης και κατηγοριοποιούνται σε Στάδιο 3 (πιστωτικά απομειωμένα). Για αυτά τα δάνεια οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογίζονται για όλη τη διάρκεια της ζωής τους και θεωρούνται επίσης ότι είναι σε αθέτηση για σκοπούς διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου.

Με βάση τα πρότυπα αναφοράς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) και τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) προς τις τράπεζες για τα ΜΕΔ, (που δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο 2017), ΜΕΔ θεωρούνται αυτά τα ανοίγματα τα οποία ικανοποιούν ένα από τους πιο κάτω όρους:

i. Ο δανειολήπτης έχει αξιολογηθεί ότι δεν είναι πιθανό να εκπληρώσει τις πιστωτικές του υποχρεώσεις χωρίς την εκποίηση της εξασφάλισής του, ανεξάρτητα από την ύπαρξη τυχόν ληξιπρόθεσμων οφειλών ή τον αριθμό των ημερών σε καθυστέρηση.
ii. Δάνεια σε αθέτηση ή απομειωμένα δάνεια σύμφωνα με την προσέγγιση που προβλέπεται από τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR), τα οποία θα προκαλούσαν επίσης αθέτηση υποχρέωσης βάσει συγκεκριμένης πιστωτικής προσαρμογής, αναδιάρθρωσης κινδύνου και πτώχευσης του οφειλέτη.
iii. Σημαντικά ανοίγματα όπως καθορίζονται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ), τα οποία είναι ληξιπρόθεσμα πάνω από 90 μέρες.
iv. Εξυπηρετούμενα, ρυθμισμένα δάνεια υπό επίβλεψη για τα οποία χρειάζονται επιπρόσθετες ρυθμίσεις.
v. Εξυπηρετούμενα, ρυθμισμένα δάνεια υπό επίβλεψη τα οποία παρουσιάζουν ληξιπρόθεσμες οφειλές πάνω από 30 μέρες εντός της περιόδου επίβλεψης.

Όταν ένα συγκεκριμένο μέρος των δανείων του οφειλέτη, το οποίο πληροί τα πιο πάνω κριτήρια ΜΕΔ, υπερβαίνει το 20% της μεικτής λογιστικής αξίας όλων των εντός ισολογισμού δανείων του, τότε όλα τα δάνεια του οφειλέτη κατηγοριοποιούνται ως μη εξυπηρετούμενα. Σε αντίθετη περίπτωση, μόνο το συγκεκριμένο μέρος των δανείων κατηγοριοποιείται ως μη εξυπηρετούμενο.

Εάν δεν αναγνωριστεί αδυναμία εκπλήρωσης των πιστωτικών υποχρεώσεων νωρίτερα, θεωρείται ότι προκύπτει όταν τα δάνεια είναι 90 ημέρες σε καθυστέρηση, ακόμα και όταν οι θεσμικοί κανόνες επιτρέπουν την αθέτηση να καθορίζεται με βάση 180 μέρες σε καθυστέρηση.

Ο ορισμός πιστωτικά απομειωμένα είναι εναρμονισμένος με τον ορισμό της αθέτησης ούτως ώστε το Στάδιο 3 να περιλαμβάνει όλα τα δάνεια τα οποία είναι σε αθέτηση υποχρέωσης ή πιστωτικά απομειωμένα.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.2 Πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και ορισμός της αθέτησης (συνέχεια)

Όταν ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο αναγνωριστεί ως απομειωμένο, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές επιμετρούνται ως η διαφορά μεταξύ της μεικτής λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου και της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών προεξοφλούμενων στο αρχικό πραγματικό επιτόκιο του μέσου.

Τα δάνεια παύουν να θεωρούνται ως ΜΕΔ και μεταφέρονται εκτός του Σταδίου 3, μόνο όταν όλοι οι πιο κάτω όροι ικανοποιούνται:

i. Η επέκταση ρυθμιστικών μέτρων δεν οδηγεί στην αναγνώριση απομείωσης ή σε αθέτηση.
ii. Έχει περάσει ένας χρόνος από την επέκταση των ρυθμιστικών μέτρων.
iii. Μετά τα ρυθμιστικά μέτρα και σύμφωνα με τους όρους της ρύθμισης, δεν υπάρχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές ή ανησυχίες σχετικά με την ολική αποπληρωμή του δανείου.
iv. Δεν υπάρχουν κριτήρια μη πληρωμής για τον οφειλέτη.
v. Ο οφειλέτης κατέβαλε πληρωμές μετά τις ρυθμίσεις για ένα μη αμελητέο ποσό κεφαλαίου (υπάρχουν διαφορετικά κατώτατα όρια κεφαλαίου ανάλογα με τον τύπο δανείου).

Κατά τη χρονική στιγμή που ένας λογαριασμός μεταφέρεται εκτός του Σταδίου 3, η αρχική διαβάθμιση του πιστωτικού κινδύνου συγκρίνεται με την διαβάθμιση κατά την ημερομηνία αναφοράς. Αν η διαβάθμιση κατά την ημερομηνία αναφοράς είναι πιο ψηλή από ή ίση με την αρχική, τότε το δάνειο μεταφέρεται στο Στάδιο 1, αλλιώς μεταφέρεται στο Στάδιο 2. Η αναστροφή προηγούμενων μη αναγνωρισμένων τόκων σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που δεν πληρούν πλέον τα κριτήρια του Σταδίου 3, παρουσιάζονται στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'.

Ομόλογα, δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες
Ομόλογα, δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες θεωρούνται ότι είναι σε αθέτηση και μεταφέρονται στο Στάδιο 3 αν ο εκδότης δεν κατάφερε να πληρώσει είτε τόκους είτε κεφάλαιο. Σύμφωνα με τον οίκο πιστοληπτικής διαβάθμισης Moody's αυτά χαρκτηρίζονται στη βαθμίδα C που είναι η χαμηλότερη πιστοληπτική βαθμίδα του οίκου Moody's. Επιπρόσθετα, λαμβάνονται υπόψη ορισμένα άλλα κριτήρια, όπως οι δυσμενείς αλλαγές στις επιχειρηματικές, χρηματοοικονομικές και οικονομικές συνθήκες καθώς και οι δείκτες αγοράς (πιστωτικά περιθώρια, τιμές σύμβασης ανταλλαγής κινδύνου (CDS)) για να καθοριστεί κατά πόσο έχει υπάρξει σημαντική επιδείνωση στην οικονομική θέση που θα μπορούσε να οδηγήσει σε αθέτηση της εξόφλησης της υποχρέωσής του.

2.19.3 Σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο

Το ΔΠΧΑ 9 απαιτεί ότι σε περίπτωση σημαντικής αύξησης στον πιστωτικό κίνδυνο, από την αρχική αναγνώριση, η βάση υπολογισμού της ζημιάς απομείωσης θα μεταβληθεί από αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12 μηνών, σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου.

Η αξιολόγηση του κατά πόσο ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά, από την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης, γίνεται για κάθε περίοδο αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη τη μεταβολή του κινδύνου αθέτησης για όλη την εναπομείνουσα διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου από την αρχική αναγνώριση.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.3 Σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο (συνέχεια)

Σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες
Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί την πιθανότητα αθέτησης για όλη την αναμενόμενη ζωή (lifetime PDs) του χρηματοοικονομικού μέσου ως τον κύριο ποσοτικό δείκτη, για να αξιολογήσει την μετάβαση από το Στάδιο 1 στο Στάδιο 2 για όλα τα χαρτοφυλάκια, εξετάζοντας εάν η πιθανότητα αθέτησης για όλη τη διάρκεια ζωής κατά την ημερομηνία αναφοράς υπερβαίνει ένα προκαθορισμένο, σχετικό όριο. Το Συγκρότημα ορίζει ότι ένα άνοιγμα έχει σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο με την ποσοτική σύγκριση της πιθανότητα αθέτησης κατά την ημερομηνία της αναφοράς σε σχέση με την αντίστοιχη πιθανότητα αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση για να υπολογίσει την αύξηση σε σχέση με το προκαθορισμένο όριο. Το όριο έχει καθοριστεί χρησιμοποιώντας στατιστική ανάλυση ιστορικών δεδομένων της πιστωτικής μετάβασης των ανοιγμάτων με βάση τις μέρες σε καθυστέρηση, για τους διάφορους τομείς. Το Συγκρότημα εφαρμόζει τα όρια που παρουσιάζονται στο πιο κάτω πίνακα για κάθε χαρτοφυλάκιο/τομέα με βάση τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: τύπο πελάτη, τύπο προϊόντος και αρχική διαβάθμιση πιστωτικού κινδύνου. Το όριο εφαρμόζεται σε κάθε απαίτηση ανάλογα με το χαρτοφυλάκιο/τομέα στο οποίο κατατάσσεται η απαίτηση.

Για τα δανειακά χαρτοφυλάκια μικρομεσαίων επιχειρήσεων (SME) και ιδιωτών, το όριο που εφαρμόζεται διαφέρει ανάλογα με την αρχική πιστοληπτική ικανότητα του δανειολήπτη. Για χρηματοοικονομικά μέσα, με μικρότερες πιθανότητες αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση λόγω της καλής πιστοληπτικής ικανότητας του αντισυμβαλλόμενου, το σχετικό όριο για την αύξηση του πιστωτικού κινδύνου που προσδιορίζεται είναι υψηλότερο από ότι για τα χρηματοοικονομικά μέσα με υψηλότερες πιθανότητες αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση.

Ο δείκτης σημαντικής αύξησης στον πιστωτικό κίνδυνο, ενεργοποιείται με βάση τη σύγκριση της αναλογίας της παρούσας πιθανότητας αθέτησης για όλη την αναμενόμενη ζωή προς την πιθανότητα αθέτησης για όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής κατά την αρχική αναγνώριση (PD@O) με το προκαθορισμένο όριο. Εάν η υπολογιζόμενη αναλογία είναι μεγαλύτερη του προκαθορισμένου ορίου, τότε θεωρείται ότι έχει επέλθει επιδείνωση και το άνοιγμα μεταφέρεται στο Στάδιο 2. Το όριο βαθμονόμησης οδηγείται από αλλαγές στα μοντέλα πιθανότητας αθέτησης όπου αξιολογούνται εξαμηνιαία.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει συνοπτικά το ποσοτικό όριο που εφαρμόστηκε για τη σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο, το οποίο διαφέρει ανάλογα με την αρχική πιστοληπτική ικανότητα του δανειολήπτη, την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018:

Τομέας	Πιστοληπτική βαθμίδα κατά την αρχική αναγνώριση	Όριο επιδείνωσης πιθανότητας αθέτησης που εφαρμόστηκε την 31 Δεκεμβρίου 2019	Όριο επιδείνωσης πιθανότητας αθέτησης που εφαρμόστηκε την 31 Δεκεμβρίου 2018
Ιδιώτες	1-3 4-5 6-7	2-9XPD@O 1-6XPD@O 1-3XPD@O	1-29XPD@O 1-5XPD@O 1-5XPD@O
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1-3 4-5 6-7	4-6XPD@O 2-4XPD@O 1-2XPD@O	3-8XPD@O 4XPD@O 4XPD@O
Μεγάλες επιχειρήσεις	1-7	2XPD@O	2XPD@O

Τα στοιχεία του ΔΠΧΑ 9, συμπεριλαμβανομένου του ορίου πιθανότητας αθέτησης βαθμονομήθηκαν κατά την διάρκεια του δεύτερου τριμήνου του 2019, ώστε να συμπεριλάβουν επιπρόσθετα πρόσφατες ιστορικές παρατηρήσεις.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.3 Σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο (συνέχεια)

Για δάνεια τα οποία αξιολογούνται για απομείωση σε ατομική βάση, εκτός από τους ποιοτικούς παράγοντες που ενσωματώθηκαν στον υπολογισμό της πιθανότητας αθέτησης, λαμβάνονται υπόψη και οι ακόλουθοι:

- σημαντική αλλαγή στην αξία των εξασφαλίσεων ή των εγγυήσεων ή στην οικονομική υποστήριξη που παρέχεται από τους μετόχους/διευθυντές,
- σημαντικές δυσμενείς αλλαγές στις επιχειρήσεις, χρηματοοικονομικές και/ή οικονομικές συνθήκες στις οποίες λειτουργεί ο δανειζόμενος.

Το Συγκρότημα επίσης θεωρεί, ως εξ' ορισμού κριτήριο (backstop) ότι σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο έχει επισυμβεί όταν οι συμβατικές πληρωμές είναι άνω των 30 ημερών σε καθυστέρηση (εφαρμόζεται η αρχή του ουσιώδους μεγέθους στην καθυστέρηση). Τα δάνεια που πληρούν αυτό τον όρο ταξινομούνται στο Στάδιο 2. Στις περιπτώσεις όπου ορισμένα ανοίγματα είναι άνω των 30 ημερών σε καθυστέρηση, εάν δεν πληρούνται ορισμένα όρια ουσιώδους σημασίας (όπως καθυστερημένα ποσά μικρότερα από €100 και ποσά χρηματοδότησης μικρότερου του 1% στην περίπτωση καταναλωτικών ανοιγμάτων και καθυστερημένα ποσά μικρότερα από €500 και ποσά χρηματοδότησης του 1% σε όλα τα ανοίγματα εκτός από τα καταναλωτικά), τότε η μεταφορά στο Στάδιο 2 δεν πραγματοποιείται. Τα όρια ουσιώδους σημασίας προσδιορίζονται σε Οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου από τον Κανονισμό της ΕΚΤ 2018/1845.

Τα όρια για τη μετάβαση από/προς το Στάδιο 1 και προς/από το Στάδιο 2 είναι συμμετρικά. Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο που έχει μεταφερθεί στο Στάδιο 2, θα μεταφερθεί πίσω στο Στάδιο 1 όταν ο πιστωτικός κίνδυνος δεν θεωρείται ότι έχει πλέον σημαντική αύξηση σε σχέση με την αρχική αναγνώριση.

Σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο για χρηματοοικονομικά μέσα εκτός από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες
Η απλοποιημένη προσέγγιση του χαμηλού πιστωτικού κινδύνου υιοθετείται για ομόλογα, δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες με εξωτερικές αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας που χαρακτηρίζονται ως επενδυτικές. Η αξιολόγηση του χαμηλού πιστωτικού κινδύνου βασίζεται τόσο στην κλίμακα εξωτερικής αξιολόγησης της πιστοληπτικής διαβάθμισης των οίκων αξιολόγησης καθώς και της εσωτερικής πιστοληπτικής αξιολόγησης (που λαμβάνει υπόψη τις πιο πρόσφατες διαθέσιμες πληροφορίες για το μέσο και τον εκδότη). Ο συνδυασμός των δύο παρέχει μια προσαρμοσμένη βαθμίδα πιστοληπτικής ικανότητας. Μία προσαρμοσμένη βαθμίδα πιστοληπτικής ικανότητας η οποία παραμένει στην επενδυτική κατηγορία θεωρείται ότι έχει χαμηλό πιστωτικό κίνδυνο.

Για ομόλογα, δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες μη επενδυτικού βαθμού, δεν είναι εφαρμόσιμη η απλοποιημένη προσέγγιση χαμηλού πιστωτικού κινδύνου και έτσι η επιδείνωση του πιστωτικού κινδύνου αξιολογείται συγκρίνοντας την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας κατά την αρχική αναγνώριση του χρηματοοικονομικού στοιχείου, με την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας κατά την ημερομηνία αναφοράς. Σημαντική επιδείνωση του πιστωτικού κινδύνου θεωρείται ότι επήλθε όταν η προσαρμοσμένη βαθμολογία της πιστοληπτικής ικανότητας των ανοιγμάτων μειώνεται σε τέτοιο βαθμό ώστε η νέα αξιολόγηση να σχετίζεται με μια ψηλότερου κινδύνου κατηγορία (π.χ. από την μη επενδυτική κατηγορία σε κερδοσκοπική και στη συνέχεια σε πολύ κερδοσκοπική ή όταν η πιθανότητα αθέτησης του ανοίγματος κατά την αρχική αναγνώριση σε σύγκριση με την πιθανότητα αθέτησης κατά την ημερομηνία αναφοράς έχει αυξηθεί κατά ένα επίπεδο μεγαλύτερο από το προκαθορισμένο όριο).

2.19.4 Επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Το ΔΠΧΑ 9 αντικατοπτρίζει μία αμερόληπτη και σταθμισμένη εκτίμηση πιθανοτήτων των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που θα προκύψουν από γεγονότα αθέτησης που είναι δυνατόν να επισυμβούν στους επόμενους 12 μήνες (αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δώδεκα μηνών) από την ημερομηνία αναφοράς είτε από όλα τα ενδεχόμενα γεγονότα αθέτησης καθ' όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου. Το Συγκρότημα υπολογίζει αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια ζωής και δώδεκα μηνών είτε σε ατομική βάση ή σε συλλογική βάση, ανάλογα με τη φύση του υποκείμενου χαρτοφυλακίου των χρηματοοικονομικών μέσων.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.4 Επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Το Συγκρότημα υπολογίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECLs) βάσει του σταθμισμένου μέσου όρου τριών σεναρίων για την επιμέτρηση του ελλείμματος των αναμενόμενων ταμειακών ροών που προεξοφλούνται χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση του πραγματικού επιτοκίου όπως αυτό υπολογίστηκε κατά την αρχική αναγνώριση. Έλλειμμα ταμειακών ροών ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών βάσει του συμβολαίου και των ταμειακών ροών που αναμένεται να εισπραχθούν.

Το Συγκρότημα υπολογίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές χρησιμοποιώντας τις ακόλουθες τρεις παραμέτρους:

- άνοιγμα σε αθέτηση (EAD),
- πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD) και
- ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης (LGD)

Άνοιγμα σε αθέτηση (EAD)
Το άνοιγμα σε αθέτηση (EAD) αντιπροσωπεύει το αναμενόμενο άνοιγμα σε περίπτωση αθέτησης κατά τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου, λαμβάνοντας υπόψη αποπληρωμές κεφαλαίου και τόκων και δεδουλευμένους τόκους. Ο ορισμός του ανοίγματος σε αθέτηση (EAD) διαφοροποιείται στις ακόλουθες κατηγορίες: ανακυκλούμενων και μη ανακυκλούμενων ανοιγμάτων.

Για τα μη ανακυκλούμενα ανοίγματα, χρησιμοποιείται η συμβατική διάρκεια του ανοίγματος και τα ανοίγματα τόσο εντός όσο και εκτός του ισολογισμού αποσβένονται σύμφωνα με το βασικό χρονοδιάγραμμα των συμβατικών πληρωμών για κάθε άνοιγμα. Στην περίπτωση ανακυκλούμενων ανοιγμάτων, το προβλεπόμενο άνοιγμα σε αθέτηση (EAD) είναι η λογιστική αξία για το εντός του ισολογισμού ποσού αυξημένη με μια παράμετρο πιστωτικού συντελεστή μετατροπής που εφαρμόζεται στο υπόλοιπο που δεν έχει χρησιμοποιηθεί (Credit Conversion Factor, CCF). Η παράμετρος πιστωτικού συντελεστή μετατροπής (CCF) βασίζεται σε εμπειρικά δεδομένα από το 2014 και μετά.

Όσον αφορά τα απομειωμένα ανοίγματα, το άνοιγμα σε αθέτηση (EAD), ισούται με το ποσό του ισολογισμού κατά την ημερομηνία αναφοράς.

Πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD)
Η πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD) αντιπροσωπεύει την πιθανότητα περίπτωσης αθέτησης και υπολογίζεται βάσει στατιστικών μοντέλων αξιολόγησης ανά τομέα, λαμβάνοντας υπόψη τη διαβάθμιση σε ατομικό επίπεδο δανείου, καθώς και τη μελλοντική πληροφόρηση βάσει μακροοικονομικών παραμέτρων.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.4 Επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Για κάθε άνοιγμα, ο καθορισμός πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης (PD) για όλη την αναμενόμενη ζωή του χρηματοοικονομικού μέσου, αντιπροσωπεύει την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης ζωής του και βασίζεται στα μοντέλα περιθωριακής πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης κατά τη διάρκεια ενός οικονομικού κύκλου (MPD TTC), την περιθωριακή πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης σε επίπεδο πιστωτικής διευκόλυνσης (MDP individual), τη χρονική στιγμή της περιθωριακής πιθανότητας (MPP point in time), την περιθωριακή πιθανότητα πληρωμής (MPP) και την επικάλυψη των ΜΕΔ. Συγκεκριμένα, το πρώτο στοιχείο, MPD TTC υπολογίζεται ανά τομέα και απεικονίζει την πιθανότητα αθέτησης ανάλογα με τον αριθμό μηνών από την ημερομηνία έναρξης της διευκόλυνσης. Η πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης για κάθε μήνα από την ημερομηνία υπολογισμού, υπολογίζεται με την προϋπόθεση ότι τα ανοίγματα παρέμειναν μέχρι τον προηγούμενο μήνα. Η περιθωριακή πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης σε επίπεδο πιστωτικής διευκόλυνσης (MPD individual) υπολογίζεται με ένα συντελεστή στάθμισης βάσει της εκάστοτε αξιολόγησης πιστοληπτικού κινδύνου της διευκόλυνσης, ο οποίος συνδέεται με την πιθανότητα αθέτησης της συγκεκριμένης βαθμίδας πιστωτικής αξιολόγησης του Συγκροτήματος. Η περιθωριακή πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (MPD) προσαρμόζεται ώστε να αντικατοπτρίζει τις τρέχουσες και μελλοντικές πληροφορίες με βάση τις μακροοικονομικές παραμέτρους. Τέλος, η περιθωριακή πιθανότητα πληρωμής (MPP) είναι η καμπύλη που δείχνει την πιθανότητα πλήρης αποπληρωμής συγκεκριμένου ανοίγματος με βάση την περίοδο σε μήνες από την αρχική ημερομηνία του ανοίγματος. Η περιθωριακή πιθανότητα πληρωμής (MPP) εκτιμάται για κάθε συγκεκριμένο τομέα και εξαρτάται από τους συμβατικούς όρους του ανοίγματος. Τέλος, η επικάλυψη των ΜΕΔ είναι ένας επιπρόσθετος παράγοντας που αναπροσαρμόζει τον ορισμό της αθέτησης, και βασίζεται στα μοντέλα, όπως αυτά ευθυγραμμίζονται με τον ορισμό των ΜΕΔ. Για τις ανακυκλούμενες διευκολύνσεις, όπου δεν υπάρχει συμβατική λήξη, αναπτύσσεται μια καμπύλη ανά τομέα. Ο συνδυασμός αυτών των μοντέλων αποτελεί τη βάση υπολογισμού της πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης για κάθε μήνα για τη διάρκεια ζωής του ανοίγματος.

Η διαδικασία της BOC PCL για την εσωτερική διαβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας περιγράφεται στην Σημείωση 46.

Ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης (LGD)
Η ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης (LGD) αντιπροσωπεύει την εκτίμηση της ζημιάς σε περίπτωση αθέτησης σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Συνήθως εκφράζεται ως ποσοστό του ανοίγματος σε αθέτηση. Για την παράμετρο της ζημιάς από αθέτηση υποχρέωσης (LGD) λαμβάνοντας υπόψη δύο ξεχωριστά σενάρια. Το πρώτο είναι αυτό όπου η διευκόλυνση έχει αποκατασταθεί, όπου υπάρχει πλήρης ανάκτηση έτσι δεν υπάρχουν ζημιές. Στο δεύτερο σενάριο, η διευκόλυνση παραμένει μη εξυπηρετούμενη με αποτέλεσμα η BOC PCL να επεξεργάζεται πράξεις εκκαθάρισης εξασφαλίσεων. Για το σκοπό αυτό το μοντέλο υπολογισμού ζημιάς από αθέτηση υποχρεώσης (LGD) λαμβάνει υπόψη παραμέτρους, όπως το ιστορικό ζημιάς ή/και ποσοστά ανάκτησης, καθώς και την αξία εξασφάλισης η οποία προεξοφλείται στην παρούσα αξία την ημερομηνία αναφοράς καθορίζοντας το αναμενόμενο έλλειμμα ταμειακών ροών. Ποσοστά ζημιάς από αθέτηση υποχρέωσης (LGD) εκτιμώνται για το Στάδιο 1, Στάδιο 2, Στάδιο 3 και είναι απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI) για την κάθε κατηγορία περιουσιακών στοιχείων.

Η δομή του μοντέλου υπολογισμού της ζημιάς από αθέτηση υποχρέωσης (LGD) λαμβάνει υπόψη τα εξής:

- Ποσοστό αποκατάστασης όπου το μοντέλο για την πιθανότητα αποκατάστασης βασίστηκε σε ιστορικές παρατηρήσεις.
- Ποσοστό μη-αποκατάστασης που περιλαμβάνει ανάκτηση μετρητών ή ανάκτηση εξασφάλισης είτε ως εθελοντική π.χ. συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με ακίνητα, είτε καταναγκαστική πώληση ή δημοπρασίες ή μέσω εκποιήσεων και αναγκαστική διαχείριση.

Τα μοντέλα πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης (PD), άνοιγμα αθέτησης (EAD) και ζημιάς από αθέτηση υποχρέωσης (LGD) παρακολουθούνται μέσω διαδικασίας, όπου τα αποτελέσματα τους εκ των υστέρων εξετάζονται με τη διενέργεια ελέγχου (back-testing).

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.4 Επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Αξιολόγηση δανείων σε ατομική βάση
Η ατομική αξιολόγηση πραγματοποιείται για ατομικά σημαντικά περιουσιακά στοιχεία, καθώς και για άλλα ανοίγματα που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια όπως έχουν καθοριστεί από τη Διεύθυνση Πιστωτικού Κινδύνου. Χρησιμοποιείται μια προσέγγιση βασισμένη στον κίνδυνο για τα κριτήρια επιλογής του χαρτοφυλακίου που αξιολογείται ατομικά, όπως είναι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ή δάνεια και απαιτήσεις από πελάτη που έχουν τύχει ρύθμισης και υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο ποσό, μείωση ενός ορισμένου ποσοστού επί του ετήσιου κύκλου εργασιών και μείωση ενός συγκεκριμένου ποσοστού στις εκχωρηθείσες εξασφαλίσεις.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL) υπολογίζονται σε ατομική βάση και όλες οι σχετικές εκτιμήσεις για τις αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές λαμβάνονται υπόψη (για παράδειγμα, οι επιχειρηματικές προοπτικές του πελάτη, η ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων, η θέση του Συγκροτήματος σε σχέση με άλλους ενάγοντες, η αξιοπιστία των στοιχείων του πελάτη και το πιθανό κόστος και διάρκεια της διαδικασίας διαχείρισης).

Αξιολόγηση δανείων σε συλλογική βάση
Όλα τα ανοίγματα πελατών που δεν αξιολογούνται σε ατομική βάση, αξιολογούνται σε συλλογική βάση. Για τους σκοπούς του υπολογισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, τα ανοίγματα ομαδοποιούνται σε αναλυτικά χαρτοφυλάκια/τομείς με κοινά χαρακτηριστικά κινδύνου. Ο βαθμός ομαδοποίησης βασίζεται σε διάφορα στοιχεία τα οποία, μεταξύ άλλων παραγόντων, περιλαμβάνουν τον τύπο πελάτη, την κατηγορία ανοίγματος και τον τύπο χαρτοφυλακίου.

2.19.5 Σενάρια και συντελεστές στάθμισης

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί λογικές και βάσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με μελλοντικές συνθήκες, για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές είναι ένα αμερόληπτα καθορισμένο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων ποσό πιστωτικών ζημιών που καθορίστηκαν με την αξιολόγηση μιας σειράς πιθανών αποτελεσμάτων και λαμβάνοντας υπόψη προβλέψεις για τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογίζονται για τρία μακροοικονομικά σενάρια, το βασικό, το αρνητικό και το θετικό και το αποτέλεσμα είναι ο μέσος όρος των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, βάσει του σταθμισμένου μέσου όρου των τριών σεναρίων, με βάση το ποσοστό πιθανότητας κάθε σεναρίου (Σημ. 46).

Τα μακροοικονομικά σενάρια επηρεάζουν τόσο την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD) όσο και την ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης (LGD). Συγκεκριμένα οι πληροφορίες που αφορούν το μέλλον ενσωματώνονται στην πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD) που βασίζονται σε εξισώσεις παλινδρόμησης (regression equations) και προκύπτουν βάση ιστορικών δεδομένων. Χρησιμοποιώντας στατιστική ανάλυση επιλέχθηκαν οι πιο σημαντικές μακρο-μεταβλητές ούτως ώστε να προβλεφθούν με ακρίβεια τα αναμενόμενα ποσοστά αθέτησης. Όσο αφορά τη ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης (LGD), οι πληροφορίες σχετικά με τα μελλοντικά στοιχεία ενσωματώνονται μέσω των δεικτών τιμών ακινήτων για τους διάφορους τύπους ακινήτων (σπίτια, εμπορικά ακίνητα, βιομηχανικά ακίνητα). Συγκεκριμένα, για κάθε εξασφάλιση, υπολογίζεται η πιθανή μελλοντική ρευστοποιήσιμη αξία πριν από την προεξόφλησή της πίσω στην ημερομηνία αναφοράς για τον υπολογισμό του αναμενόμενου ελλείμματος ταμειακών ροών.

Κάθε μακροοικονομικό σενάριο που χρησιμοποιείται στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών περιλαμβάνει μια εκτίμηση όλων των σχετικών μακροοικονομικών μεταβλητών που χρησιμοποιούνται στα μοντέλα για μία πενταετή περίοδο και, στη συνέχεια αντικατοπτρίζεται, σε μέσες τιμές. Καθώς ο χρονικός ορίζοντας των προβλέψεων αυξάνεται, η διαθεσιμότητα των πληροφοριών μειώνεται και ο βαθμός άσκησης κρίσης αυξάνεται.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.5 Σενάρια και συντελεστές στάθμισης (συνέχεια)

Όσον αφορά τους συντελεστές στάθμισης αυτοί καθορίζονται/υπολογίζονται για κάθε σενάριο με τη χρήση της Σωρευτικής Συνάρτησης Πυκνότητας (Cumulative Density Function (CDF)) που έχει εξαχθεί από ιστορικά δεδομένα (1980-2019) και ανάλυση σημαντικότητας. Όλα τα πιθανά σενάρια αντικατοπτρίζονται στην Σωρευτική Συνάρτηση Πυκνότητας (CDF)) με το μηδενικό εκατοστημόριο (0th percentile) ως το χειρότερο σενάριο και το εκατοστό εκατοστημόριο (100th percentile) ως το καλύτερο σενάριο. Το θετικό σενάριο ορίζεται ως το ογδοντακοστό εκατοστημόριο (80th percentile) και έχει συντελεστή στάθμισης 20%. Το βασικό σενάριο ορίζεται ως το πενηντακοστό εκατοστημόριο (50th percentile) και έχει συντελεστή στάθμισης 60%. Το αρνητικό σενάριο ορίζεται ως το εικοστό εκατοστημόριο (20th percentile) και έχει συντελεστή στάθμισης 20%. Οι τελικοί συντελεστές στάθμισης απαρτίζουν τις πιθανότητες να επισυμβεί το αντίστοιχο σύνολο μακροοικονομικών συνθηκών και αντιπροσωπεύουν την καλύτερη εκτίμηση του Συγκροτήματος ως προς σχετική πιθανότητα του φάσματος των αποτελεσμάτων που αντιπροσωπεύει κάθε σενάριο. Οι συντελεστές στάθμισης καθορίζονται από το Τμήμα Οικονομικής Έρευνας της BOC PCL και λαμβάνουν υπόψη την ιστορική συχνότητα, ενημερώνονται σε τριμηνιαία βάση και προτείνονται από τον Διευθυντή Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων και προσυπογράφονται από την Επιτροπή Προβλέψεων του Συγκροτήματος.

Αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει την εξέταση διαφόρων εξωτερικών πραγματικών πληροφοριών και προβλέψεων μελλοντικών οικονομικών συνθηκών (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Economist Intelligence Unit (EIU), Moody's Analytics), προσαρμοσμένων με βάση την κρίση των οικονομικών εμπειρογνωμόνων.

Γίνονται περιστασιακά ποσοτικές αναπροσαρμογές ή διορθώσεις όταν οι παράμετροι που υπολογίζονται δεν λαμβάνουν υπόψη όλα τα χαρακτηριστικά της αγοράς κατά την ημερομηνία αναφοράς. Οι προσαρμογές που έχουν γίνει παρατίθενται στη Σημείωση 5.2 'Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές/υπολογισμός αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών'.

2.19.6 Περίοδος επιμέτρησης αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η περίοδος για την οποία καθορίζονται οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (για 12 μήνες η για όλη τη διάρκεια ζωής) ενός χρηματοοικονομικού μέσου βασίζεται στη συμβατική διάρκειά του. Για μη ανακυκλούμενα ανοίγματα, η αναμενόμενη διάρκεια ζωής είναι η περίοδος από την ημερομηνία αναφοράς μέχρι τον τερματισμό της διευκόλυνσης. Για τις δανειακές δεσμεύσεις και συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων, η περίοδος επιμέτρησης καθορίζεται όπως για τις ανακυκλούμενες διευκολύνσεις.

Για τις ανακυκλούμενες διευκολύνσεις, τις πιστωτικές κάρτες και τα όρια τρεχούμενων λογαριασμών η BOC PCL έχει το δικαίωμα να ακυρώσει ή/και να μειώσει τις διευκολύνσεις με προειδοποίηση δύο μηνών. Η BOC PCL δεν περιορίζει την έκθεση της σε πιστωτικές ζημιές κατά τη συμβατική περίοδο, αλλά χρησιμοποιείται η επόμενη ημερομηνία πιστωτικής αναθεώρησης για τον προσδιορισμό της περιόδου επιμέτρησης για την οποία υπολογίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές, η οποία είναι ετήσια για ανοίγματα σε επιχειρήσεις και κάθε δύο με τρία έτη για ανοίγματα σε ιδιώτες.

2.19.7 Αγορασμένα ή δημιουργημένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που είναι πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)

Αγορασμένα ή δημιουργημένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που είναι πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI) καταχωρούνται στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται ή αποαναγνωρίζονται μόνο στο βαθμό που υπάρχει μεταγενέστερη μεταβολή στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες. Για τα αγορασμένα ή δημιουργημένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που είναι πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI), το Συγκρότημα αναγνωρίζει μόνο σωρευμένες μεταβολές των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής από την αρχική αναγνώριση ως πρόβλεψη ζημίας. Τα αγορασμένα ή δημιουργημένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που είναι πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI) παραμένουν μια ξεχωριστή κατηγορία μέχρι την αποαναγνώριση.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.20 Διαγραφές

Το Συγκρότημα μειώνει τη μεικτή λογιστική αξία ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου όταν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία για ανάκτηση του. Στην περίπτωση αυτή, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαγράφονται είτε εν μέρει, είτε πλήρως. Η διαγραφή αναφέρεται τόσο στις συμβατικές όσο και στις μη συμβατικές διαγραφές. Οι διαγραφές και οι εν μέρει διαγραφές αντιπροσωπεύουν γεγονότα αποαναγνώρισης/μερική αποαναγνώρισης.

Εάν το ποσό της διαγραφής είναι μεγαλύτερο από το ποσό της συσσωρευμένης ζημιάς απομείωσης, η διαφορά αντιμετωπίζεται αρχικά ως προσθήκη στη ζημιά απομείωσης, η οποία εφαρμόζεται στη συνέχεια έναντι της μεικτής λογιστικής αξίας. Οι ανακτήσεις, είτε εν μέρει, είτε πλήρως των ποσών που είχαν προηγουμένως διαγραφεί πιστώνονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στην κατηγορία 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κίνδυνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'.

2.21 Χρηματοοικονομικές εγγυητικές, πιστωτικές επιστολές και όρια δανείων που δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί

Το Συγκρότημα εκδίδει χρηματοοικονομικές εγγυητικές στους πελάτες του, αποτελούμενες από πιστωτικές επιστολές, εγγυητικές επιστολές και εγγυήσεις εξ' αποδοχών. Οι χρηματοοικονομικές εγγυητικές αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη τους αξία και παρουσιάζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό στην κατηγορία στα 'Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα, λοιπές υποχρεώσεις και λοιπές προβλέψεις'. Στη συνέχεια, η υποχρέωση του Συγκροτήματος για κάθε εγγυητική αποτιμάται στο υψηλότερο ποσό μεταξύ: (α) του αρχικού αναγνωρισμένου ποσού, μειωμένο με τη συσσωρευμένη απόσβεση που αναγνωρίζεται περιοδικά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα "Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες' σύμφωνα με τους όρους της εγγυητικής και (β) του ποσού της πρόβλεψης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από τις χρηματοοικονομικές εγγυητικές αναγνωρίζονται στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'. Το υπόλοιπο της υποχρέωσης για τις χρηματοοικονομικές εγγυητικές που παραμένει αναγνωρίζεται στα "Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων όταν η εγγυητική εκπληρωθεί, ακυρωθεί ή λήξει.

Τα όρια δανείων και απαιτήσεων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν χρησιμοποιηθεί και οι πιστωτικές επιστολές είναι δεσμεύσεις βάσει των οποίων, κατά τη διάρκεια της δέσμευσης, το Συγκρότημα υποχρεούται να παρέχει στον πελάτη ένα δάνειο με προκαθορισμένους όρους. Οι αντίστοιχες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές παρουσιάζονται στον ισολογισμό του Συγκροτήματος στα 'Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα, λοιπές υποχρεώσεις και λοιπές προβλέψεις' εκτός από τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των δανειακών δεσμεύσεων που αναγνωρίζονται μαζί με την πρόβλεψη ζημιάς του σχετικού ανοίγματος στον ισολογισμό, καθώς το Συγκρότημα δεν μπορεί να προσδιορίσει ξεχωριστά τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των δανειακών δεσμεύσεων από εκείνες των ανοιγμάτων στον ισολογισμό. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που σχετίζονται με αυτές τις δανειακές δεσμεύσεις αναγνωρίζονται στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Όταν ο πελάτης αντλεί δέσμευση, το δάνειο εμφανίζεται στα (i) χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία που κατέχονται προς εμπορία, σύμφωνα με τη σχετική δέσμευση δανειακών παραγώγων, (ii) χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία που δεν κατέχονται προς εμπορία ακολουθώντας τις δανειακές δεσμεύσεις που έχουν καθοριστεί στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, ή (iii) δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, όταν η σχετική δέσμευση δανείων δεν αποτιμάται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.22 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό απεικονίζεται στον ενοποιημένο ισολογισμό, όταν υπάρχει επί του παρόντος νομικά ισχυρό δικαίωμα το Συγκρότημα να συμψηφίσει τα ποσά που αναγνωρίστηκαν και προτίθεται είτε να προβεί σε διακανονισμό του καθαρού υπολοίπου, είτε να εισπράξει το ποσό της απαίτησης εξοφλώντας ταυτόχρονα την υποχρέωση. Τα νόμιμα εκτελεστέο δικαίωμα δεν πρέπει να δεσμεύεται με μελλοντικά γεγονότα και οφείλει να εκτελεστεί στα πλαίσια των συνήθων εργασιών και σε περίπτωση αθέτησης, αφερεγγυότητας ή πτώχευσης οποιουδήποτε από τα μέρη.

2.23 Λογιστική αντιστάθμισης

Το Συγκρότημα επέλεξε ως επιλογή λογιστικής πολιτικής που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίσει να εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39. Το Συγκρότημα εφαρμόζει τις τροποποιημένες γνωστοποίησεις της λογιστικής αντιστάθμισης βάσει του ΔΠΧΑ 7.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα για την αντιστάθμιση κινδύνων που απορρέουν από τις μεταβολές των επιτοκίων και των τιμών συναλλάγματος και στην περίπτωση των αντισταθμίσεων καθαρής επένδυσης, το Συγκρότημα χρησιμοποιεί επίσης άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις. Το Συγκρότημα εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης για συναλλαγές οι οποίες πληρούν τα σχετικά κριτήρια.

Κατά την έναρξη της αντισταθμιστικής σχέσης, το Συγκρότημα προβαίνει σε τεκμηρίωση της αντισταθμιστικής σχέσης μεταξύ αντισταθμισμένου στοιχείου και αντισταθμιστικών μέσων και της επιδίωξής του αναφορικά με τη διαχείριση του κινδύνου και της στρατηγικής του για την ανάληψη της αντιστάθμισης. Η τεκμηρίωση περιλαμβάνει και τον τρόπο με τον οποίο το Συγκρότημα αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης τόσο κατά την έναρξη, όσο και σε συνεχή βάση.

Κατά την έναρξη της αντισταθμιστικής σχέσης και σε κάθε ημερομηνία αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης, αξιολογείται κατά πόσον η αντιστάθμιση αναμένεται να είναι άκρως αποτελεσματική ως προς τον συμψηφισμό των μεταβολών της εύλογης αξίας ή των ταμειακών ροών που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Μια αντιστάθμιση θεωρείται άκρως αποτελεσματική όταν οι μεταβολές της εύλογης αξίας ή των ταμειακών ροών του αντισταθμιστικού χρηματοοικονομικού μέσου και του αντισταθμιζόμενου μέσου που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο κατά την περίοδο για την οποία έχει προσδιοριστεί η αντιστάθμιση, συμψηφίζονται σε εύρος που κυμαίνεται μεταξύ 80% και 125%. Όσον αφορά τις αντισταθμίσεις ταμειακών ροών όπου το αντισταθμιζόμενο μέσο είναι μια προσδοκώμενη συναλλαγή, το Συγκρότημα εκτιμά εάν αυτή είναι πολύ πιθανή και παρουσιάζει έκθεση μεταβολής των ταμειακών ροών η οποία ενδέχεται να επηρεάσει την ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Το Συγκρότημα έχει εφαρμόσει νωρίτερα τις Τροποποιήσεις στα ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 7 που σχετίζονται με την μεταρρύθμιση του επιτοκίου αναφοράς. Επιπρόσθετες πληροφορίες παρατίθενται στις Σημειώσεις 2.2.2 και 22.

2.23.1 Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας

Για αντισταθμίσεις εύλογης αξίας που πληρούν τα κριτήρια για λογιστική αντιστάθμισης, η αλλαγή στην εύλογη αξία από την επιμέτρηση του μέσου αντιστάθμισης αναγνωρίζεται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών', στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Η λογιστική αξία του αντισταθμιζόμενου μέσου προσαρμόζεται με το κέρδος ή τη ζημιά που προκύπτει από το αντισταθμιζόμενο μέσο και αφορά τον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Το εν λόγω κέρδος ή ζημιά αναγνωρίζεται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Η μεταβολή της εύλογης αξίας του αντισταθμισμένου στοιχείου που αναλογεί στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο καταχωρείται ως μέρος της λογιστικής αξίας του αντισταθμισμένου στοιχείου και αναγνωρίζεται.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.23 Λογιστική αντιστάθμισης (συνέχεια)

2.23.1 Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας (συνέχεια)

Εάν το αντισταθμιστικό χρηματοοικονομικό μέσο λήξει ή πωληθεί, διακοπεί ή ασκηθεί, ή η αντιστάθμιση δεν πληροί εφεξής τις προϋποθέσεις εφαρμογής της αντισταθμιστικής λογιστικής, η λογιστική αντιστάθμισης διακόπτεται. Για αντισταθμιζόμενα μέσα που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος, η διαφορά μεταξύ της λογιστικής τους αξίας κατά τη διακοπή της αντιστάθμισης, και της αξίας που θα είχε το μέσο χωρίς τη λογιστική αντιστάθμισης, αποσβένεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά την υπολειπόμενη περίοδο της αρχικής αντιστάθμισης. Σε περίπτωση αποαναγνώρισης του αντισταθμιζόμενου μέσου, η διαφορά αναγνωρίζεται αμέσως στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.23.2 Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών

Για αντισταθμίσεις ταμειακών ροών που πληρούν τα κριτήρια λογιστικής αντιστάθμισης, το μέρος του κέρδους ή της ζημιάς του μέσου αντιστάθμισης που τεκμηριώνεται ως αποτελεσματική αντιστάθμιση, αναγνωρίζεται απευθείας στο 'Αποθεματικό αντισταθμιστικής λογιστικής ταμειακών ροών' στα λοιπά συνολικά εισοδήματα. Το αναποτελεσματικό μέρος του κέρδους ή της ζημιάς του μέσου αντιστάθμισης αναγνωρίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών Εταιριών'.

Όταν οι αντισταθμίσεις ταμειακών ροών επηρεάζουν την ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού, τα κέρδη ή οι ζημιές που αναγνωρίστηκαν στο 'Αποθεματικό αντισταθμιστικής λογιστικής ταμειακών ροών' μεταφέρονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.23.3 Αντισταθμίσεις καθαρής επένδυσης σε δραστηριότητες εξωτερικού

Οι αντισταθμίσεις της καθαρής επένδυσης σε θυγατρικές ή υποκαταστήματα στο εξωτερικό αντιμετωπίζονται λογιστικά κατά τρόπο συναφή με τις αντισταθμίσεις ταμειακών ροών. Το μέρος του κέρδους ή της ζημιάς του αντισταθμιστικού μέσου που τεκμηριώνεται ως αποτελεσματική αντιστάθμιση αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και το αναποτελεσματικό μέρος αναγνωρίζεται στα 'Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Κατά την πώληση ή εκκαθάριση ενός υποκαταστήματος ή θυγατρικής στο εξωτερικό, το συνολικό κέρδος ή ζημιά που έχει αναγνωριστεί απευθείας στα λοιπά συνολικά εισοδήματα αναγνωρίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών Εταιριών'.

2.24 Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών

Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών για σκοπούς της ενοποιημένης κατάστασης ταμειακών ροών αποτελούνται από μετρητά, μη υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες, δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και άλλες αξίες που είναι άμεσα ρευστοποιήσιμες ή αποπληρωτέες εντός τριών μηνών από την ημερομηνία της απόκτησής τους.

2.25 Ασφαλιστικές εργασίες

Το Συγκρότημα παρέχει ασφαλιστικές υπηρεσίες κλάδου ζωής και γενικού κλάδου και εκδίδει ασφαλιστικά και επενδυτικά συμβόλαια. Ασφαλιστήριο συμβόλαιο είναι το συμβόλαιο στο οποίο το ένα πρόσωπο (φορέας ασφάλισης) αποδέχεται σημαντικό ασφαλιστικό κίνδυνο από το άλλο πρόσωπο (ασφαλιζόμενο), αποδεχόμενο να αποζημιώσει τον ασφαλιζόμενο στην περίπτωση επέλευσης καθορισμένου αβέβαιου μελλοντικού συμβάντος (το ασφαλιζόμενο συμβάν) που επηρεάζει αρνητικά τον ασφαλιζόμενο. Επενδυτικά συμβόλαια είναι τα συμβόλαια που μεταφέρουν τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο.

Τα επενδυτικά συμβόλαια μπορούν να επαναταξινομηθούν ως ασφαλιστήρια συμβόλαια μετά την αρχική τους αναγνώριση εάν ο ασφαλιστικός κίνδυνος γίνει σημαντικός.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.25 Ασφαλιστικές εργασίες (συνέχεια)

Ένα συμβόλαιο που κατατάχθηκε ως ασφαλιστήριο συμβόλαιο παραμένει ασφαλιστήριο συμβόλαιο μέχρι την εκπλήρωση ή εκπνοή όλων των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από το συμβόλαιο, έστω και αν ο ασφαλιστικός κίνδυνος μειωθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια της περιόδου του συμβολαίου.

2.25.1 Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής

Τα ασφάλιστρα από ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής συνδεδεμένα με επενδύσεις (unit-linked) αναγνωρίζονται όταν εισπραχθούν και γίνει η κατανομή μονάδων στους ασφαλιζόμενους. Τα ασφάλιστρα από ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής που δεν συνδέονται με επενδύσεις (non-linked) αναγνωρίζονται όταν είναι εισπρακτέα με βάση τους όρους των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Οι αμοιβές διαχείρισης επενδύσεων και άλλα έξοδα που χρεώνονται στα ασφαλιστικά ταμεία μακροπρόθεσμων εργασιών, καθώς και το κόστος κάλυψης από θάνατο αναγνωρίζονται σε αντιστοιχία με τα σχετικά ασφάλιστρα και με βάση τους όρους των σχετικών ασφαλιστήριων συμβολαίων.

Οι απαιτήσεις αναγνωρίζονται ως έξοδο όταν συμβούν. Οι υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων κλάδου ζωής καθορίζονται μετά από αναλογιστική εκτίμηση και τα ασφαλιστήρια συνδεδεμένα με επενδύσεις περιλαμβάνουν την εύλογη αξία των μονάδων που κατανεμήθηκαν ξεχωριστά στους ασφαλιζόμενους για κάθε ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

2.25.2 Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής σε ισχύ

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει ως άυλο περιουσιακό στοιχείο την αξία των συμβολαίων σε ισχύ όσον αφορά τα ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής. Το περιουσιακό στοιχείο αντιπροσωπεύει την παρούσα αξία του μεριδίου των μετόχων στα κέρδη που αναμένεται ότι θα προκύψουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής που ισχύουν κατά την ημερομηνία αναφοράς, χρησιμοποιώντας κατάλληλες οικονομικές και αναλογιστικές εκτιμήσεις παρόμοιες με αυτές που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των σχετικών υποχρεώσεων από τα ίδια ασφαλιστήρια συμβόλαια. Η μεταβολή στην παρούσα αξία καθορίζεται βάσει των ταμειακών ροών μετά τη φορολογία, αλλά για σκοπούς παρουσίασης, η μεταβολή στην αξία αναφέρεται πριν τη φορολογία, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο ποσοστό φορολογίας.

2.25.3 Ασφαλιστικές εργασίες γενικού κλάδου

Τα ασφάλιστρα αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων όταν είναι εισπρακτέα με βάση τους όρους των ασφαλιστήριων συμβολαίων. Τα μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα και αντασφάλιστρα που αναλογούν στην περίοδο κινδύνου μετά την ημερομηνία του ισολογισμού μεταφέρονται σε επόμενες περιόδους αναφοράς.

Γίνεται πρόβλεψη για το υπολογιζόμενο ποσό των εκκρεμών απαιτήσεων που έχουν γνωστοποιηθεί αλλά δεν έχουν διακανονιστεί και των απαιτήσεων που έχουν επισυμβεί μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί. Η αύξηση στις υποχρεώσεις για το ποσό των απαιτήσεων που έχουν γνωστοποιηθεί αλλά δεν έχουν διακανονιστεί γίνεται ξεχωριστά για κάθε περίπτωση λαμβάνοντας υπόψη όλα τα γνωστά δεδομένα, την εμπειρία του πρόσφατου παρελθόντος και υποθέσεις για τη μελλοντική έκβαση των εκκρεμών απαιτήσεων. Η πρόβλεψη για απαιτήσεις που έχουν επισυμβεί, αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού υπολογίζεται με παρόμοιες στατιστικές τεχνικές.

2.25.4 Επενδυτικά συμβόλαια

Το Συγκρότημα αναλαμβάνει τη διαχείριση προγραμμάτων αφυπηρέτησης υπαλλήλων, πελατών, εταιριών τα οποία προσφέρουν εγγυημένη απόδοση επί των εισφορών. Τα συμβόλαια αυτά προσδιορίζουν τα ωφελήματα προς τους υπαλλήλους. Τυχόν ελλείμματα καλύπτονται από τις εταιρίες στις οποίες ανήκει το προσωπικό που ασφαλίζεται. Το Συγκρότημα δεν έχει καμία υποχρέωση από τυχόν αναλογιστικό έλλειμμα.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.25 Ασφαλιστικές εργασίες (συνέχεια)

2.25.5 Έλεγχος επάρκειας υποχρεώσεων

Σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού διενεργείται έλεγχος της επάρκειας των υποχρεώσεων από ασφαλιστήρια συμβόλαια, χρησιμοποιώντας τις τρέχουσες βέλτιστες εκτιμήσεις της παρούσας αξίας των μελλοντικών συμβατικών ταμειακών ροών και απαιτήσεων, εξόδων και αποδόσεων των επενδύσεων. Οποιαδήποτε ελλείμματα στις προβλέψεις αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.26 Συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης

Αξίες που πωλούνται βάσει συμφωνίας για επαναγορά σε συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία δεν διαγράφονται από τον ενοποιημένο ισολογισμό. Τα εισπραχθέντα ποσά, συμπεριλαμβανομένων των δεδουλευμένων τόκων, αναγνωρίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό ως 'Συμφωνίες επαναγοράς' και αποδίδουν την ουσία της συναλλαγής ως δάνειο προς το Συγκρότημα. Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής επαναγοράς παρουσιάζεται ως έξοδο από τόκους και αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της συμφωνίας χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Οι συμφωνίες επαναγοράς κατά την ημερομηνία του ενοποιημένου ισολογισμού αφορούν συμφωνίες με χρηματοοικονομικούς οργανισμούς. Οι επενδύσεις που έχουν δοθεί ως εξασφάλιση στα πλαίσια των συμφωνιών επαναγοράς, μπορούν είτε να πωληθούν, είτε να επανεκχωρηθούν από τον αντισυμβαλλόμενο. Όταν ο αντισυμβαλλόμενος έχει το δικαίωμα να πωλήσει ή να επανεκχωρήσει τις αξίες το Συγκρότημα επαναταξινομεί αυτές τις αξίες στον ενοποιημένο ισολογισμό του, στις 'Επενδύσεις που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση'.

Αξίες που αγοράζονται βάσει συμφωνίας για επαναπώληση σε συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία αναγνωρίζονται ως συμφωνίες επαναπώλησης. Η διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και τιμής επαναπώλησης παρουσιάζεται σαν έσοδο από τόκους και αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της συμφωνίας, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

2.27 Μισθώσεις - Το Συγκρότημα ως μισθωτής

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει το δικαίωμα χρήσης περιουσιακού στοιχείου και υποχρεώσεις μίσθωσης για συμβόλαια που μεταφέρουν το δικαίωμα να ελέγχουν τη χρήση ενός προσδιορισμένου περιουσιακού στοιχείου για μια χρονική περίοδο έναντι ανταλλάγματος.

Το Συγκρότημα έχει το δικαίωμα να κατευθύνει τη χρήση ενός προσδιορισμένου περιουσιακού στοιχείου καθ 'όλη τη διάρκεια της χρήσης, όταν έχει το δικαίωμα να καθορίζει πώς και για ποιο σκοπό το περιουσιακό στοιχείο χρησιμοποιείται και έχει το δικαίωμα να αλλάξει τον σκοπό, καθ' όλη τη διάρκεια της χρήσης (για παράδειγμα τα δικαιώματα λήψης αποφάσεων που επηρεάζουν σημαντικά τα οικονομικά οφέλη που μπορούν να προκύψουν από τη χρήση του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου). Ουσιαστικά, το δικαίωμα αυτό επιτρέπει στο Συγκρότημα να αλλάζει τις αποφάσεις του καθ 'όλη τη διάρκεια της σύμβασης χωρίς την έγκριση του εκμισθωτή.

Οι υποχρεώσεις μίσθωσης αρχικά αποτιμώνται στην παρούσα αξία των μελλοντικών μισθωμάτων που προεξοφλούνται με το Επαυξητικό Χρεωστικό Επιτόκιο (IBR) του μισθωτή, δεδομένου ότι το επιτόκιο που εμπεριέχεται στη μίσθωση δεν μπορεί να προσδιοριστεί άμεσα. Στη συνέχεια, η υποχρέωση της μίσθωσης προσαρμόζεται για τις πληρωμές τόκων και μισθωμάτων, καθώς και για τις επιπτώσεις των τροποποιήσεων της μίσθωσης. Οι τόκοι υπολογίζονται με την αναπροσαρμογή της παρούσας αξίας της υποχρέωσης μίσθωσης και επιβαρύνουν την ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στην κατηγορία 'Έξοδα από τόκους'.

Το κόστος δικαιώματος χρήσης του περιουσιακού στοιχείου περιλαμβάνει το ποσό της αρχικής αποτίμησης της υποχρέωσης μίσθωσης, του αρχικού άμεσου κόστους και της πρόβλεψης για έξοδα αποκατάστασης, προσαρμοσμένο για τυχόν σχετικές προπληρωμένες ή δεδουλευμένες πληρωμές μισθωμάτων που είχαν αναγνωριστεί προηγουμένως. Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με τη σταθερή μέθοδο μέχρι τη λήξη της περιόδου μίσθωσης και καταχωρούνται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Λοιπά λειτουργικά έξοδα'.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.27 Μισθώσεις - Το Συγκρότημα ως μισθωτής (συνέχεια)

Το Συγκρότημα υπολογίζει τη μίσθωση και τις μη μισθωμένες παραμέτρους (όπως έξοδα καθαρισμού, έξοδα συντήρησης) μιας σύμβασης ως ενιαία παράμετρο μίσθωσης, μετά την εκλογή των σχετικών πρακτικών διευκολύνσεων.

Το Συγκρότημα επίλεξε να χρησιμοποιήσει την εξαίρεση αναγνώρισης για συμβάσεις μισθώσεων οι οποίες, κατά την ημερομηνία έναρξης, έχουν διάρκεια μίσθωσης ίση ή μικρότερη των 12 μηνών και δεν περιλαμβάνουν δικαίωμα αγοράς ('βραχυπρόθεσμες μισθώσεις'), και συμβάσεις μισθώσεων για τις οποίες το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο είναι χαμηλής αξίας ('χαμηλής αξίας περιουσιακά στοιχεία'). Πληρωμές που σχετίζονται με βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και μισθώσεις χαμηλής αξίας περιουσιακών στοιχείων αναγνωρίζονται με τη σταθερή μέθοδο ως έξοδα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Οι μισθώσεις παρακολουθούνται για σημαντικές αλλαγές που θα μπορούσαν να προκαλέσουν αλλαγή στη διάρκεια της μίσθωσης και στο τέλος κάθε περιόδου αναφοράς και επανεκτιμείται η επίδρασης στην υποχρέωση της μίσθωσης και του δικαιώματος χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.

Η διάρκεια της μίσθωσης υπολογίζεται ως μη ακυρώσιμος όρος της μίσθωσης, μαζί με οποιεσδήποτε περιόδους καλύπτονται από την επιλογή παράτασης της μίσθωσης (εφόσον είναι εύλογα βέβαιο ότι θα ασκηθεί) ή οποιεσδήποτε περιόδους που καλύπτονται από την επιλογή λήξης της μίσθωσης δεν πρέπει να ασκηθεί). Η εκτίμηση του εάν το Συγκρότημα είναι εύλογα βέβαιο να ασκήσει τέτοιες επιλογές επηρεάζει τη διάρκεια της μίσθωσης, η οποία επηρεάζει σημαντικά το ποσό των υποχρεώσεων μίσθωσης και των αναγνωρισμένων δικαιωμάτων χρήσης των περιουσιακών στοιχείων. Η κρίση χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της μίσθωσης, η οποία παρουσιάζεται περαιτέρω στη Σημείωση 5.13.

Οι πληρωμές μισθωμάτων περιλαμβάνουν γενικά τις σταθερές πληρωμές και τις μεταβλητές πληρωμές που εξαρτώνται από ένα δείκτη (όπως ένας δείκτης πληθωρισμού).

Οι μεταβλητές πληρωμές μισθωμάτων που προσδιορίζονται με αναφορά σε δείκτη ή ποσοστό λαμβάνεται υπόψη στην υποχρέωση μίσθωσης μόνο όταν υπάρχει μεταβολή στις ταμειακές ροές που προκύπτει από τη μεταβολή του δείκτη ή του επιτοκίου αναφοράς. Στις περιπτώσεις που η σύμβαση μίσθωσης περιλαμβάνει έναν όρο που σχετίζεται με την αύξηση της μισθωτικής πληρωμής βάσει μεταβλητών μισθωμάτων, η αύξηση αυτή εφαρμόζεται στη μίσθωση όταν τεθεί σε ισχύ (όταν πραγματοποιείται η πραγματική εκροή). Η αξιολόγηση εκτελείται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς. Στις περιπτώσεις όπου η σύμβαση μίσθωσης περιλαμβάνει όρο με σταθερές αυξήσεις των μισθωμάτων, η αύξηση λογίζεται στην αρχική αναγνώριση της υποχρέωσης μίσθωσης.

Όταν μία μίσθωση περιλαμβάνει μια επέκταση ή μια λύση τερματισμού που η ομάδα θεωρεί εύλογα βέβαιη ότι θα ασκηθεί, οι αναμενόμενες πληρωμές μισθωμάτων ή το κόστος τερματισμού συμπεριλαμβάνονται στις πληρωμές μισθωμάτων για τον προσδιορισμό της υποχρέωσης μίσθωσης.

2.27.1 Λειτουργικές μισθώσεις (πολιτική που ίσχυε πριν από την 1 Ιανουαρίου 2019)

Μισθώσεις που δεν μεταβιβάζουν στο Συγκρότημα ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη σε σχέση με την ιδιοκτησία των μισθώσεων αποτελούν λειτουργικές μισθώσεις. Οι λειτουργικές μισθώσεις αναγνωρίζονται ως έξοδα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, στα 'Άλλα λειτουργικά έξοδα' με τη σταθερή μέθοδο σε όλη τη διάρκεια της μίσθωσης.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.28 Μισθώσεις -Το Συγκρότημα ως εκμισθωτής

2.28.1 Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις όπου το Συγκρότημα μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και οφέλη που συνοδεύουν την κυριότητα του μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου στο μισθωτή, περιλαμβάνονται στον ενοποιημένο ισολογισμό στα 'Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'. Μια απαίτηση αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με ποσό ίσον με την παρούσα αξία των μισθωμάτων προεξοφλούμενων με το τεκμαρτό επιτόκιο της μίσθωσης, περιλαμβανομένης της εγγυημένης υπολειμματικής αξίας που δικαιούται ο εκμισθωτής. Τα έσοδα από την απαίτηση αναγνωρίζονται στα "Εσοδα από τόκους' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.28.2 Λειτουργικές μισθώσεις

Μισθώσεις που δεν μεταβιβάζουν στο Συγκρότημα ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη σε σχέση με την ιδιοκτησία των μισθώσεων αποτελούν λειτουργικές μισθώσεις.

2.29 Ακίνητα και εξοπλισμός

Ακίνητα που κατέχονται από το Συγκρότημα για χρήση στην παροχή υπηρεσιών ή για διοικητικούς σκοπούς κατατάσσονται ως ακίνητα που χρησιμοποιούνται για τις εργασίες του Συγκροτήματος. Στις επενδύσεις σε ακίνητα κατατάσσονται ακίνητα που κατέχονται από το Συγκρότημα για ενοικίαση ή/και για κεφαλαιουχικό κέρδος. Στην περίπτωση όπου ακίνητα που κατέχονται από το Συγκρότημα περιλαμβάνουν ένα μέρος που χρησιμοποιείται για τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος και ένα μέρος που ενοικιάζεται σε τρίτους ή κρατείται για κεφαλαιουχικό κέρδος, η κατάταξή τους βασίζεται στο κατά πόσο τα συστατικά μέρη μπορούν να πωληθούν ξεχωριστά. Διαφορετικά, ολόκληρο το ακίνητο αναγνωρίζεται ως ακίνητο που χρησιμοποιείται για τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος, εκτός αν το μέρος που χρησιμοποιείται για τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος είναι ασήμαντο. Η κατάταξη των ακινήτων στις διάφορες κατηγορίες εξετάζεται σε συστηματική βάση και αναθεωρείται όταν υπάρχουν σημαντικές αλλαγές στη χρήση τους.

Τα ακίνητα που χρησιμοποιούνται για τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος επιμετρούνται αρχικά στο κόστος και μεταγενέστερα επιμετρούνται στην εύλογη αξία μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομειώσεις. Η εκτίμηση γίνεται σε τακτά διαστήματα μεταξύ 3 μέχρι 5 χρόνια, αναλόγως του ακινήτου, (αλλά πιο συχνές εκτιμήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν εκεί όπου υπάρχει σημαντική ή πτωτική κίνηση στις τιμές των ακινήτων) από ανεξάρτητους, προσοντούχους εκτιμητές ή εσωτερικούς εγκεκριμένους εκτιμητές του Συγκροτήματος που εφαρμόζουν ένα μοντέλο αποτίμησης όπως συνίσταται από την Επιτροπή Διεθνών Προτύπων Εκτίμησης. Οι αποσβέσεις υπολογίζονται στην εύλογη αξία μείον την υπολειμματική αξία κάθε ακινήτου με βάση τη μέθοδο σταθερής απόσβεσης κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής. Κέρδη ή ζημιές από επανεκτιμήσεις αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα στο 'Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων'.

Το 'Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων' περιλαμβάνει επανεκτιμήσεις ακινήτων που αρχικά χρησιμοποιήθηκε από το Συγκρότημα για τις λειτουργίες του και μεταγενέστερα μεταφέρθηκε στις 'Επενδύσεις σε ακίνητα'. Η ωφέλιμη ζωή κυμαίνεται από 30 μέχρι 67 χρόνια. Η γη δεν αποσβένεται. Στην περίπτωση διάθεσης ακινήτων, το σχετικό υπόλοιπο στο αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων μεταφέρεται στα 'Αδιανέμητα κέρδη'.

Οι δαπάνες μετατροπών/βελτίωσης σε μισθωμένα ακίνητα αποσβένονται σε περίοδο 5 χρόνων.

Ο εξοπλισμός επιμετρείται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις. Οι αποσβέσεις του εξοπλισμού υπολογίζονται, με βάση τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής του, από 5 μέχρι 10 χρόνια.

Το δικαίωμα χρήσης του περιουσιακού στοιχείου αναγνωρίζεται ως ακίνητο και επιμετράται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις και αναπροσαρμόζεται για συγκεκριμμένες επαναμετρήσεις των υποχρεώσεων μισθώσεων. Οι αποσβέσεις του αναγνωρισμένου δικαιώματος χρήσης του περιουσιακού στοιχείου υπολογίζονται με βάση τη μέθοδο σταθερής απόσβεσης κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.29 Ακίνητα και εξοπλισμός (συνέχεια)

Κατά την ημερομηνία αναφοράς, η λογιστική αξία του εξοπλισμού αναθεωρείται για τυχόν απομείωση όταν τα γεγονότα ή οι μεταβολές των συνθηκών υποδεικνύουν ότι η λογιστική του αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Όπου η ανακτήσιμη αξία είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας, ο εξοπλισμός απομειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό.

2.30 Επενδύσεις σε ακίνητα

Οι επενδύσεις σε ακίνητα περιλαμβάνουν γη και κτήρια που δεν χρησιμοποιούνται από ή στις δραστηριότητες του Συγκροτήματος, ούτε είναι προς πώληση στη διεξαγωγή συνήθων εργασιών, αλλά κατέχονται κυρίως για έσοδα από ενοίκια και κεφαλαιουχικό κέρδος. Αυτά τα κτήρια ουσιαστικά ενοικιάζονται σε ενοικιαστές και δεν προορίζονται να πωληθούν στα πλαίσια των συνήθων εργασιών. Επιπρόσθετα, τα μισθωμένα ακίνητα που προκύπτουν από ανταλλαγή χρέους και εκμισθώνονται με λειτουργικές μισθώσεις ταξινομούνται επίσης ως 'Επενδύσεις σε ακίνητα'. Επιπρόσθετες πληροφορίες παρατίθενται στη Σημείωση 23.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται αρχικά στο κόστος, που συμπεριλαμβάνει τα έξοδα της συναλλαγής. Μετά την αρχική αναγνώριση, οι επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία αναφοράς. Κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από μεταβολές στην εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα αναγνωρίζονται στις 'Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Οι εκτιμήσεις γίνονται από ανεξάρτητους προσοντούχους εκτιμητές.

Μεταφορές γίνονται σε (ή από) επενδύσεις σε ακίνητα μόνο όταν υπάρχει αλλαγή χρήσης. Για μεταφορά από ακίνητα για ίδια χρήση σε επενδύσεις σε ακίνητα, το Συγκρότημα λογίζει το εν λόγω ακίνητο σύμφωνα με την πολιτική που περιγράφεται στη Σημείωση 2.29 'Ακίνητα και εξοπλισμός' μέχρι την ημερομηνία αλλαγής χρήσης. Για μεταφορά από επενδύσεις σε ακίνητα σε αποθέματα ακινήτων το τεκμαρτό κόστος του ακινήτου για μεταγενέστερη χρήση είναι η εύλογη αξία του την ημερομηνία αλλαγής χρήσης.

2.31 Αποθέματα ακινήτων

Το Συγκρότημα ως μέρος των συνήθων εργασιών του, αποκτά ακίνητα από πελάτες στα πλαίσια διευθέτησης των υποχρεώσεών τους, είτε απευθείας από την BOC PCL είτε μέσω εταιριών που συστάθηκαν και ελέγχονται από το Συγκρότημα των οποίων η μόνη δραστηριότητα είναι η διαχείριση των εν λόγω ακινήτων με σκοπό να τα πωλήσει. Τα ακίνητα αυτά αναγνωρίζονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις του Συγκροτήματος ως 'Αποθέματα ακινήτων', αποδίδοντας την ουσία αυτών των συναλλαγών.

Τα αποθέματα ακινήτων αρχικά αναγνωρίζονται σε κόστος και μεταγενέστερα επιμετρούνται στο χαμηλότερο της τιμής κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης, μείον οι εκτιμώμενες δαπάνες απαραίτητες για να γίνει η πώληση.

Αν η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι χαμηλότερη από το κόστος των αποθεμάτων σε ακίνητα, αναγνωρίζεται απομείωση στην 'Απομείωση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.32 Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες

Το Συγκρότημα ταξινομεί μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και τις ομάδες εκποίησης (disposal groups) που κατέχονται προς πώληση, εάν η λογιστική αξία τους θα ανακτηθεί κυρίως μέσω μιας συναλλαγής πώλησης και όχι από τη συνεχόμενη χρήση τους.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.32 Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (συνέχεια)

Το πιο πάνω κριτήριο θεωρείται ότι πληρείται μόνο όταν η πώληση είναι πολύ πιθανή και το περιουσιακό στοιχείο ή η ομάδα εκποίησης είναι διαθέσιμα για άμεση πώληση στην παρούσα τους κατάσταση. Οι απαιτούμενες ενέργειες για την ολοκλήρωση της πώλησης πρέπει να υποδεικνύουν ότι είναι απίθανο ότι σημαντικές αλλαγές θα υπάρξουν στο πλάνο πώλησης ή ότι θα αποσυρθεί το πλάνο. Η διοίκηση πρέπει να έχει δεσμευτεί σε πρόγραμμα πώλησης και η πώληση θα πρέπει να αναμένεται ότι πληροί τις προϋποθέσεις αναγνώρισης ως ολοκληρωμένη πώληση εντός ενός έτους από την ημερομηνία κατάταξης.

Τα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση επιμετρούνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της λογιστικής αξίας και της εύλογης αξίας μείον το κόστος πώλησης, εκτός από τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που δεν βρίσκονται εντός του πεδίου εφαρμογής των απαιτήσεων επιμέτρησης του ΔΠΧΑ 5 'Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες', όπως η αναβαλλόμενη φορολογία, τα χρηματοοικονομικά μέσα, οι επενδύσεις σε ακίνητα που επιμετρούνται στην εύλογη αξία, τα ασφαλιστήρια συμβόλαια και τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από παροχές σε εργαζομένους. Αυτά επιμετρούνται σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές του Συγκροτήματος όπως περιγράφονται αλλού σε αυτή τη σημείωση.

Αμέσως πριν την αρχική ταξινόμηση ως περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση οι λογιστικές αξίες των περιουσιακών στοιχείων (ή των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της ομάδας εκποίησης) επιμετρούνται σύμφωνα με τα σχετικά ΔΠΧΑ. Κατά τη μεταγενέστερη επιμέτρηση της ομάδας εκποίησης, οι λογιστικές αξίες των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που κατέχονται προς πώληση και που δεν εμπίπτουν στις απαιτήσεις επιμέτρησης του ΔΠΧΑ 5, επιμετρούνται σύμφωνα με τα σχετικά ΔΠΧΑ πριν το καθορισμό της εύλογης αξίας μείον το κόστος πώλησης της ομάδας εκποίησης.

Εάν η εύλογη αξία μείον το κόστος πώλησης της ομάδας εκποίησης είναι χαμηλότερη από τη συνολική λογιστική αξία όλων των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στην ομάδα εκποίησης, η ομάδα εκποίησης απομειώνεται. Η ζημιά απομείωσης αναγνωρίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων για το έτος. Όταν έχει αναγνωριστεί ζημιά απομείωσης (ή αναστροφή) για μια ομάδα εκποίησης, αυτή κατανέμεται μεταξύ των μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων χρησιμοποιώντας τη σειρά κατανομής όπως καθορίζεται στο ΔΛΠ 36. Κανένα στοιχείο της ζημιάς δεν κατανέμεται σε άλλα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της ομάδας εκποίησης. Σε περίπτωση που η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων είναι χαμηλότερη από το ποσό κατά το οποίο η λογιστική αξία ομάδα εκποίησης ξεπερνά τη εύλογη αξία μείον το κόστος πώλησης της ομάδας αυτής, η διαφορά δεν αναγνωρίζεται.

Τα ακίνητα και εξοπλισμός και άυλα περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν ταξινομηθεί ως περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση δεν αποσβένονται.

Τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που ταξινομήθηκαν ως περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση παρουσιάζονται ξεχωριστά στον ενοποιημένο ισολογισμό.

Μια ομάδα εκποίησης μπορεί να θεωρηθεί ως μη συνεχιζόμενη δραστηριότητα, αν μια οντότητα ή μέρος μιας οντότητας έχει πωληθεί ή κατηγοριοποιήθηκε ως περιουσιακό στοιχείο που κατέχεται προς πώληση και (α) αντιπροσωπεύει ένα ξεχωριστό μεγάλο τομέα εργασιών ή γεωγραφική περιοχή δραστηριοτήτων, (β) αποτελεί μέρος ενός ενιαίου αυτόνομου σχεδίου για την πώληση ενός ξεχωριστού σημαντικού τομέα εργασιών ή γεωγραφικής περιοχής δραστηριοτήτων ή (γ) αποτελεί θυγατρική εταιρία που εξαγοράστηκε αποκλειστικά με σκοπό να πωληθεί. Οι καθαρές ζημιές/κέρδη από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες περιλαμβάνουν τα καθαρά λειτουργικά κέρδη πριν τη φορολογία από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (περιλαμβανομένων των καθαρών κερδών ή ζημιών από την πώληση πριν τη φορολογία και κέρδη ή ζημιές από ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση που αποτελεί μη συνεχιζόμενη δραστηριότητα σε εύλογη αξία μείον το κόστος πώλησης) και της φορολογίας που προκύπτει από τις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.32 Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (συνέχεια)

Οι μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες εξαιρούνται από τα αποτελέσματα των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων και παρουσιάζονται ως ένα ενιαίο ποσό ως κέρδη ή ζημιές μετά τη φορολογία από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.33 Άυλα περιουσιακά στοιχεία

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων λογισμικά προγράμματα και εξαγορά ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου. Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν ξεχωριστά επιμετρούνται αρχικά στο κόστος. Το κόστος των άυλων περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν μέσω εξαγορών είναι η εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Μετά την αρχική αναγνώριση, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις και τυχόν συσσωρευμένες ζημιές απομείωσης.

Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με βάση τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής των περιουσιακών στοιχείων, η οποία είναι μεταξύ 3 και 8 χρόνια για λογισμικά προγράμματα. Η λογιστική πολιτική για τα συμβόλαια σε ισχύ παρουσιάζεται στη Σημείωση 2.25.2.

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία αναθεωρούνται για τυχόν απομείωση όταν τα γεγονότα ή οι μεταβολές των συνθηκών υποδεικνύουν ότι η λογιστική τους αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Όπου η ανακτήσιμη αξία είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας του, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία απομειώνονται στο ανακτήσιμο ποσό.

2.34 Μετοχικό κεφάλαιο

Οι κοινές μετοχές ταξινομούνται ως ίδια κεφάλαια.

Η διαφορά μεταξύ της τιμής έκδοσης μετοχικού κεφαλαίου και της ονομαστικής αξίας αναγνωρίζεται στο αποθεματικό υπέρ το άρτιο. Τα έξοδα αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου αναγνωρίζονται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια.

2.35 Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι

Ένα χρηματοοικονομικό μέσο είναι συμμετοχικός τίτλος αν ο συμμετοχικός τίτλος δεν περιλαμβάνει συμβατική υποχρέωση για παράδοση μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου σε άλλη οντότητα, ή την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων με μια άλλη οικονομική οντότητα υπό όρους δυνητικά δυσμενείς για τον εκδότη.

Οι λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι καταχωρούνται στην υπολειμματική αξία και δεν υπόκεινται σε επαναμέτρηση μετά την αρχική αναγνώριση. Το κόστος που αποδίδεται άμεσα στην έκδοση των λοιπών συμμετοχικών τίτλων αναγνωρίζονται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια. Οποιαδήποτε διαγραφή (αρνητική μεταβολή) ή θετική μεταβολή δημιουργεί πίστωση ή χρέωση στα αδιανέμητα κέρδη αντίστοιχα. Η καταβολή απόδοσης αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια.

2.36 Ίδιες μετοχές

Οι ίδιες μετοχές που αγοράζονται από την Εταιρία ή από τις θυγατρικές της παρουσιάζονται ως ίδιες μετοχές στο κόστος εξαγοράς. Οι ίδιες μετοχές αφαιρούνται από το κεφάλαιο μέχρις ότου ακυρωθούν ή επανεκδοθούν. Δεν αναγνωρίζεται κέρδος ή ζημιά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στην αγορά, πώληση, έκδοση ή ακύρωση μετοχών της Εταιρίας.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.37 Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα

Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές και κανονιστικά θέματα έναντι του Συγκροτήματος αναγνωρίζονται όταν: (α) το Συγκρότημα έχει παρούσα δέσμευση (νομική ή τεκμαρτή) ως αποτέλεσμα ενός γεγονότος του παρελθόντος, (β) πιθανολογείται ότι θα απαιτηθεί μια εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη για διακανονισμό της δέσμευσης και (γ) μπορεί να γίνει μια αξιόπιστη εκτίμηση για το ποσό της δέσμευσης.

2.38 Συγκριτικές πληροφορίες

Οι συγκριτικές πληροφορίες έχουν αναπροσαρμοστεί ως ακολούθως:

- Ορισμένα ακίνητα που εκμισθώνονται με λειτουργικές μισθώσεις έχουν ταξινομηθεί από τα 'Αποθέματα ακινήτων' στις 'Επενδύσεις σε ακίνητα' όπως παρουσιάζονται στη Σημείωση 2.2.1.
- Η οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα (Σημ. 7), οι καταθέσεις πελατών (Σημ. 32), και οι γνωστοποιήσεις του πιστωτικού κινδύνου (Σημ. 46) αναπροσαρμόστηκαν λόγω της αλλαγής αναδιοργάνωσης και αναφοράς στην BOC PCL και της ίδρυσης του τομέα των Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις ως νέο πελατειακό τομέα. Τον Οκτώβριο 2019, εκτός εάν δηλώνεται διαφορετικά, συγκεκριμένα στις Σημειώσεις 46.6 και 46.9 λόγω της μη εφικτής απόσπασης πληροφοριών με τον τρόπο που γνωστοποιείται στις σχετικές σημειώσεις.
- Ο κύκλος εργασιών αναπροσαρμόστηκε λόγω αλλαγών στον ορισμό του κύκλου εργασιών, όπως γνωστοποιείται στη Σημείωση 7.
- Η πληροφόρηση σχετικά με την ιεραρχία της εύλογης αξίας αναπροσαρμόστηκε όπως περιγράφεται στις Σημειώσεις 23 και 25.
- Η αναμενόμενη ημερομηνία λήξης και η με βάση την εναπομείνουσα συμβατική λήξη έχουν αναπροσαρμοστεί όπως περιγράφεται στις Σημειώσεις 45 και 48.
- Οι πληροφορίες για την πιστωτική ποιότητα των επενδύσεων σε ομόλογα επαναπροσαρμόστηκαν όπως γνωστοποιούνται στηΣημείωση 46.13.
- Τα έσοδα και έξοδα από αμοιβές και προμήθειες αναπροσαρμόστηκαν για να αντικατοπτρίσουν την τρέχουσα πληροφόρηση του έτους όπως περιγράφεται στη Σημείωση 10.

Οι αλλαγές δεν είχαν αντίκτυπο στα αποτελέσματα του έτους ή στα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος.

Το Συγκρότημα δεν έχει αναπροσαρμόσει τις συγκριτικές πληροφορίες για το έτος 2018 για μισθώσεις εντός του πεδίου εφαρμογής του ΔΠΧΑ 16 όπου το Συγκρότημα δρα ως μισθωτής, καθώς το Συγκρότημα έχει χρησιμοποιήσει την τροποποιημένη αναδρομική προσέγγιση όπως εξηγείται στη Σημείωση 6.1.

3. Συνεχιζόμενη δραστηριότητα

Οι Σύμβουλοι έχουν προβεί σε εκτίμηση της ικανότητας του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα για περίοδο 12 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης αυτών των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Οι Σύμβουλοι πιστεύουν ότι το Συγκρότημα λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την διατήρηση της βιωσιμότητάς του και την ανάπτυξη των εργασιών του στα πλαίσια των οικονομικών συνθηκών που επικρατούν.

Κατά την εκτίμησή τους, οι Σύμβουλοι έλαβαν υπόψη τις σημαντικές συναλλαγές που ολοκληρώθηκαν κατά το 2019 που είχαν θετικές επιδράσεις στην κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος, κυρίως της πώλησης μη εξυπηρετούμενων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (η συναλλαγή Helix) και της πώλησης του 49.9% ποσοστού συμμετοχής της BOC PCL στη CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd. Οι Σύμβουλοι έχουν λάβει επίσης υπόψη τις τροποποιήσεις στον περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμος Τροποποίηση 28 (Ι) του 2019, που θεσπίστηκε την 1 Μαρτίου 2019, που επιτρέπει τη μετατροπή συγκεκριμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (ΑΦΑ) σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις (ΑΦΠ), και τις εξελίξεις στο λειτουργικό περιβάλλον στην Κύπρο.

3. Συνεχιζόμενη δραστηριότητα (συνέχεια)

Το Συγκρότημα έχει εκπονήσει ένα Χρηματοοικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Φεβρουάριο 2019 και επικαιροποιήθηκε και εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Δεκέμβριο 2019 (το Πλάνο). Το Πλάνο διασφαλίζει ότι το Συγκρότημα διαθέτει επαρκείς πόρους για να συνεχίσει τη μείωση κινδύνου του ισολογισμού και να χειριστεί τα εναπομείναντα ΜΕΔ. Λαμβάνοντας υπόψη την εξάπλωση του COVID-19 στις αρχές του 2020, η εκτίμηση της συνεχιζόμενης δραστηριότητας περιλάμβανε εξέταση της επίδρασης της εξάπλωσης του Covid-19 στο Πλάνο και ιδιαίτερα στην κεφαλαιακή θέση και ρευστότητα του Συγκροτήματος στο πλαίσιο των αναδυόμενων εξελίξεων στην οικονομία, των μέτρων οικονομικής ανακούφισης της κυπριακής κυβέρνησης και τις τροποποιημένες κανονιστικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που έλαβαν οι ρυθμιστικές αρχές και άλλες αρχές μετά την εξάπλωση του COVID-19, όπως περιγράφεται παρακάτω. Οι Σύμβουλοι έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το Συγκρότημα, η Εταιρία και η BOC PCL θα έχουν την ικανότητα να λειτουργούν ως δρώσες οικονομικές μονάδες για περίοδο 12 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων.

Εξάπλωση COVID-19
Οι Σύμβουλοι έλαβαν υπόψη την εξάπλωση του COVID-19 και τις αβεβαιότητες και της αναταραχής που δημιουργήθηκαν. Το COVID-19 έχει πλήξει πολλές χώρες, μολύνοντας εκατομμύρια ανθρώπους παγκοσμίως. Δεδομένης της τάσης και του ρυθμού των εξελίξεων παγκοσμίως, και ιδίως στην Ευρωζώνη, η σοβαρότητα και η μακροβιότητα της εξάπλωσης είναι ακόμα άγνωστα και ως εκ τούτου δεν μπορεί να γίνει αξιόπιστη εκτίμηση της επίδρασης που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί σε αυτό το στάδιο. Ωστόσο, διεθνείς και πολυμερείς οργανισμοί, καθώς και οίκοι αξιολόγησης, έχουν αναθεωρήσει τις προβλέψεις τους για την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών και παγκόσμιων οικονομιών το 2020/2021. Ανάλογα με τη διάρκεια και τη σοβαρότητα αυτής της αναταραχής, οι δραστηριότητες και η χρηματοοικονομική επίδοση και θέση του Συγκροτήματος θα επηρεαστούν σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό.

Καθώς η κατάσταση έχει προκύψει μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας σχεδιασμού του Συγκροτήματος, έχει διεξαχθεί πρόσθετη εργασία για την εξέταση των πιθανών επιπτώσεων. Αυτό περιλάμβανε την ανάπτυξη μακροοικονομικών σεναρίων, βασικών και αρνητικών, τα οποία είναι σοβαρά αλλά πιθανά σενάρια. Η τρέχουσα κατάσταση είναι αβέβαιη και ενώ η αντιμετώπιση του COVID-19 περιλαμβάνει ανακοινωμένη κυβερνητική παρέμβαση που αναμένεται να υποστηρίξει την ικανότητα αποπληρωμής, είναι λογικό να αναμένεται ότι αυτό θα έχει αρνητική επίπτωση στην πιστωτική ποιότητα και στις αξίες εξασφάλισης. Τα σενάρια του COVID-19 που αναπτύχθηκαν λαμβάνουν υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες και επιπτώσεις:

- Κυβερνητική καθοδήγηση και αντίδραση σε επίπεδο πολιτικής στην κρίση.
- Κεφαλαιακά μέτρα και μέτρα ανακούφισης ρευστότητας καθώς και άλλες εποπτικές ενέργειες.
- Χαμένη παραγωγή και παραγωγικότητα ως συνέπεια των ταξιδιωτικών περιορισμών και της κοινωνικής απόστασης.
- Επιπτώσεις στα επίπεδα απασχόλησης και στα σχετικά ποσοστά ανεργίας.
- Επίδραση στις σχετικές οικονομικές μεταβλητές, οι σημαντικότερες από τις οποίες περιλαμβάνουν τις τιμές κατοικιών και εμπορικών ακινήτων, την εθνική παραγωγή και τον όγκο δανειοδότησης.

Μεταξύ των σεναρίων COVID-19 που εξετάστηκαν, υπάρχουν σοβαρά σενάρια που έχουν σχεδιαστεί για να είναι ακραία, αλλά πιθανά με βάση την υπόθεση ότι η επίδραση στην οικονομία είναι άμεση και τροφοδοτείται από την αύξηση των επιπέδων ανεργίας, τη μείωση των τιμών κατοικιών και εμπορικών ακινήτων και την επιβράδυνση του όγκου δανειοδότησης με σημάδια ανάκαμψης αργότερα από το βασικό μας σενάριο.

Οι παραδοχές και οι εκτιμήσεις βασίστηκαν στις τελευταίες εξελίξεις και πληροφορίες που ήταν διαθέσιμες κατά την έγκριση αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων. Στα σενάρια λήφθηκε υπόψη η καθοδήγηση που δόθηκε από την ΕΑΤ, ΕΚΤ, Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ) και την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) σε αυτό το θέμα. Στα σενάρια λήφθηκαν υπόψη επίσης τα μέτρα αντιμετώπισης που λήφθηκαν για τη στήριξη του Ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων χαλάρωσης των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των απαιτήσεων ρευστότητας, καθώς και τα μέτρα που έλαβε η Κυπριακή Κυβέρνηση και η ΚΤΚ. Αυτά τα μέτρα περιγράφονται στη Σημείωση 56 'Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς'.

3. Συνεχιζόμενη δραστηριότητα (συνέχεια)

Η πιθανή επίπτωση της πανδημίας COVID-19 στην οικονομία και στις λειτουργίες και χρηματοοικονομική επίδοση του Συγκροτήματος, υπόκειται σε συνεχή παρακολούθηση μέσω των επιτροπών διαχείρισης του Συγκροτήματος, της ομάδας επιχειρησιακής συνέχειας, με κατάλληλη διαδικασία κλιμάκωσης ενεργειών γνωστοποίησης στο Διοικητικό Συμβούλιο και τις εποπτικές αρχές. Δεδομένης της εξελισσόμενης φύσης της πανδημικής κρίσης COVID-19, το Συγκρότημα θα συνεχίσει να ενημερώνει τα μακροοικονομικά σενάριά του και να αξιολογεί την πιθανή επίπτωση στη χρηματοοικονομική επίδοση και θέση του Συγκροτήματος καθώς και στην κεφαλαιακή θέση και ρευστότητα.

Κεφάλαια
Τα ακόλουθα στοιχεία έχουν ληφθεί υπόψη σε σχέση με την κεφαλαιακή επάρκεια του Συγκροτήματος κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας:

- Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) και ο δείκτης Συνολικών Κεφαλαίων με μεταβατικές διατάξεις στις 31 Δεκεμβρίου 2019 είναι ψηλότεροι από τις απαιτήσεις της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) (Σημ. 4.1).
- Η κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος επιτρέπει περαιτέρω μείωση κινδύνου και επαναβαθμονόμηση της βάσης κόστους. Το Συγκρότημα παραμένει αφοσιωμένο στην υλοποίηση των μέτρων που προβλέπονται στο Πλάνο που υποβλήθηκε στην ΕΚΤ, αν και σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα ως αποτέλεσμα της εξάπλωσης του COVID-19.
- Τα μέτρα χαλάρωσης κεφαλαιακών απαιτήσεων ανακοινώθηκαν από την ΕΚΤ, την ΕΑΤ, την ΚΤΚ, την Κυπριακή Κυβέρνηση και το Eurogroup προκειμένου να επιτρέψουν στις τράπεζες να απορροφήσουν την επίδραση της εξάπλωσης του COVID-19 και να στηρίξουν την πραγματική οικονομία καθώς και τις κανονιστικές ρυθμίσεις ως επιτρέπεται από τις Οδηγίες που εκδόθηκαν τον Απρίλιο 2020 από την ΕΑΤ (Σημ. 56).
- Τα μέτρα που λαμβάνονται από το Συγκρότημα για την προστασία των υπαλλήλων του και την ενεργοποίηση του Σχεδίου Επιχειρησιακής Συνέχειας του Συγκροτήματος διασφαλίζει ότι δεν θα διακοπούν οι κρίσιμες λειτουργίες.
- Η ολοκλήρωση της συναλλαγής Helix τον Ιούνιο 2019, η οποία, μαζί με την οργανική μείωση τα τελευταία χρόνια, οδήγησε σε σημαντική μείωση των ΜΕΔ. Η μείωση των ΜΕΔ υπήρξε στο ρυθμιστικό επίκεντρο για αρκετά χρόνια. Το Συγκρότημα έχει ετοιμάσει ένα επικαιροποιημένο στρατηγικό πλάνο για τα ΜΕΔ για τα έτη 2019-2021, το οποίο υποβλήθηκε στην ΕΚΤ τον Ιούνιο 2019. Οι Σύμβουλοι πιστεύουν ότι η μείωση των ΜΕΔ αποτελεί σημαντικό παράγοντα όσον αφορά τη μελλοντική βιωσιμότητα του Συγκροτήματος ως συστημική τράπεζα στην Κύπρο.
- Το Συγκρότημα επέλεξε να εφαρμόσει τη σταδιακή μετάβαση της συνολικής επίδρασης υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 ύψους €308,511 χιλ. και οποιαδήποτε μετέπειτα αύξηση που επιτρέπεται από τις μεταβατικές διατάξεις (αύξηση στις προβλέψεις Στάδιο 1 και Στάδιο 2) που θα επηρεάσει τους κεφαλαιακούς δείκτες σε περίοδο 5 ετών.

Χρηματοδότηση και ρευστότητα
Τα ακόλουθα στοιχεία έχουν ληφθεί υπόψη για τη ρευστότητα του Συγκροτήματος κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας:

- Το Συγκρότημα παρακολουθεί τη ρευστότητά του και εξετάζει τρόπους για περαιτέρω μείωση του κόστους καταθέσεων.
- Τα διάφορα μέτρα από τους επόπτες που στοχεύουν στη μείωση της επίδρασης της εξάπλωσης του COVID-19.
- Το Συγκρότημα πληροί τον Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (ΔΚΡ) και είναι σημαντικά υψηλότερος από τους ελάχιστους απαιτούμενους δείκτες (Σημ. 48).

3. **Συνεχιζόμενη δραστηριότητα** (συνέχεια)

Οικονομικό περιβάλλον

- Με τις δραστηριότητες στην Κύπρο να αντιπροσωπεύουν το 99% των δανείων και το 100% των καταθέσεων, η χρηματοοικονομική επίδοση του Συγκροτήματος είναι άμεσα συνδεδεμένη με το οικονομικό και λειτουργικό περιβάλλον της Κύπρου. Οι αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας βελτιώθηκαν σημαντικά κατά τα πρόσφατα έτη, αντανακλώντας τις προσδοκίες για σταθερή μείωση του δημόσιου χρέους ως δείκτης προς το ΑΕΠ, τις περαιτέρω μειώσεις των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων και ένα πιο σταθερό περιβάλλον τιμών μετά από παρατεταμένη περίοδο αποπληθωρισμού και χαμηλού πληθωρισμού. Τον Οκτώβριο 2019, ο οίκος Fitch Ratings επιβεβαίωσε την αξιολόγησή του (BBB-) αναβαθμίζοντας την προοπτική από σταθερή σε θετική. Τον Σεπτέμβριο 2019, ο οίκος Moody's Investors Service επιβεβαίωσε την αξιολόγησή του (Ba2) και αναβάθμισε την προοπτική σε θετική, αναφερόμενος στις βελτιώσεις στην ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών και στη δημοσιονομική ισχύ. Ο οίκος S&P Global Ratings διατηρεί την επενδυτική βαθμίδα (BBB-) με σταθερή προοπτική από τον Σεπτέμβριο 2018, η οποία επιβεβαιώθηκε τον Μάρτιο 2020.
- Τον Απρίλιο 2020, ο οίκος Fitch Ratings επιβεβαίωσε την αξιολόγησή του και αναθεώρησε την προοπτική του σε σταθερή, αντικατοπτρίζοντας τη σημαντική επίπτωση που μπορεί να έχει η παγκόσμια πανδημία COVID-19 στην οικονομία και στη δημοσιονομική θέση της Κύπρου. Επίσης, τον Απρίλιο 2020, ο οίκος Moody's Investors Service εξέδωσε μια Ενημέρωση της πιστοληπτικής του γνώμης για την μακροπρόθεσμη αξιολόγηση της Κυπριακής Δημοκρατίας και αναθεώρησε τις προβλέψεις του για την κυπριακή οικονομία ενόψει της εξάπλωσης του COVID-19. Σύμφωνα με την Ενημέρωση, η εξάπλωση θα επηρεάσει τη βραχυπρόθεσμη ανάπτυξη και τις δημοσιονομικές προοπτικές, αλλά η επίπτωση στο πιστωτικό προφίλ αναμένεται να είναι προσωρινή.
- Όσον αφορά τις αξιολογήσεις της BOC PCL, τον Ιούνιο 2019, ο οίκος Moody's Investors Service επιβεβαίωσε τη μακροπρόθεσμη πιστοληπτική ικανότητα της BOC PCL στο B3 (θετικό ορίζοντα) και τον Ιούλιο 2019, ο οίκος Standard και η Poor's επιβεβαίωσε τη μακροπρόθεσμη πιστοληπτική αξιολόγηση αθέτησης της BOC PCL στο 'B+' (σταθερή προοπτική). Τον Νοέμβριο 2019, ο οίκος Fitch Ratings επιβεβαίωσε τη μακροπρόθεσμη αξιολόγηση στο B- (θετικές προοπτικές). Τον Απρίλιο 2020, ο οίκος Fitch Ratings αναθεώρησε την προοπτική σε αρνητική, αντικατοπτρίζοντας τη σημαντική επίπτωση που μπορεί να έχει η εξάπλωση του COVID-19 στην κυπριακή οικονομία και κατά συνέπεια στη BOC PCL.
- Οι παγκόσμιες και εγχώριες μακροοικονομικές συνθήκες ως αποτέλεσμα της κρίσης του COVID-19 είναι οι πρωταρχικοί παράγοντες κινδύνου για την κυπριακή οικονομία και τον τραπεζικό τομέα στην Κύπρο. Οι δυσμενείς εξελίξεις σχετικά με την ανάπτυξη, τη δημοσιονομική πολιτική, την ανεργία και τις τιμές των ακινήτων, θα μπορούσαν να έχουν αρνητική επίπτωση στην κεφαλαιακή επάρκεια και τη ρευστότητα της BOC PCL. Οι χρηματοοικονομικές επιπτώσεις εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το χρονικό διάστημα που θα διαρκέσει αυτή η κρίση και διαφέρει κατά περίπτωση καθώς κάθε τομέας της οικονομίας επηρεάζεται διαφορετικά. Στο πλαίσιο των προσπαθειών για την ανακούφιση ατόμων και επιχειρήσεων που πλήττονται περισσότερο από τον κορωνοϊό και των σχετικών περιοριστικών μέτρων, η κυπριακή κυβέρνηση ανακοίνωσε ένα πακέτο φορολογικών και άλλων ανακουφιστικών μέτρων. Ταυτόχρονα, η ΕΚΤ και ΚΤΚ λαμβάνουν μια σειρά από μέτρα για την ενίσχυση της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων και επίσης διευκολύνουν τη σταδιακή απορρόφηση των επιπτώσεων στους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, όπως περιγράφεται στη Σημείωση 56 'Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς'.

4. **Λειτουργικό περιβάλλον**

4.1 **Δείκτες εποπτικών κεφαλαίων**

Η απαίτηση για τον ελάχιστο δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος ανήλθε σε 10.5% (2018: 9.375%) και αποτελείται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 4.5%, τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% (2018: 1.875%) και το Αποθεματικό Ασφαλείας των Άλλων Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SIIs) ύψους 0.5% (2018: μηδέν). Η ΕΚΤ έχει παράσχει επίσης μη δημόσια καθοδήγηση για πρόσθετα αποθέματα του δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με βάση τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ.

4. **Λειτουργικό περιβάλλον** (συνέχεια)

4.1 **Δείκτες εποπτικών κεφαλαίων** (συνέχεια)

Η απαίτηση για τον Συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας του Συγκροτήματος ανήλθε σε 14.0% (2018: 12.875%) και αποτελείται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 8.0%, τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% (2018: 1.875%) και το Αποθεματικό Ασφαλείας των Άλλων Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SIIs) ύψους 0.5% (2018: μηδέν).

Η ελάχιστη απαίτηση του Πυλώνα Ι για το δείκτη συνολικών κεφαλαίων ανέρχεται στο 8.0% και αυτό δύναται να επιτευχθεί, επιπρόσθετα από το δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) ύψους 4.5%, με μέχρι 1.5% από Πρόσθετα Μεταβατικά Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (Tier 1) και με μέχρι 2.0% από Πρόσθετα Μεταβατικά Κεφάλαια Κατηγορίας 2 (Tier 2). Το Συγκρότημα υπόκειται επίσης σε επιπρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις για κινδύνους που δεν καλύπτονται από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα Ι (συμπληρωματικές απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ). Ωστόσο, οι συμπληρωματικές κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα Ι γίνονται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και συνεπώς υπόκεινται σε αλλαγές με την πάροδο του χρόνου.

Με την ολοκλήρωση της ετήσιας Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) που πραγματοποιήθηκε από την ΕΚΤ το 2019 και με βάση την τελική απόφαση της ΕΚΤ για το 2019 που παραλήφθηκε στις 4 Δεκεμβρίου 2019, με ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2020 ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος και ο αντίστοιχος Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας παραμένουν αμετάβλητοι, εξαιρουμένης της σταδιακής αύξησης του Αποθεματικού Ασφαλείας των Άλλων Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SIIs). Επιπλέον, με βάση τις τελικές κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ για τη ΔΕΕΑ και των εποπτικών ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και τη μεθοδολογία 2018 της ΔΕΕΑ του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM), τα ίδια Κεφάλαια που διακατέχονται για σκοπούς των απαιτήσεων του Πυλώνα ΙΙ, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ικανοποίηση οποιωνδήποτε άλλων κεφαλαιακών απαιτήσεων (απαιτήσεις του Πυλώνα Ι, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ή συνδυασμένη απαίτηση αποθέματος ασφαλείας), και ως εκ τούτου δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν δύο φορές. Σύμφωνα με την τελική απόφαση της ετήσιας Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ), οι νέες προβλέψεις είναι σε ισχύ από τον Ιανουάριο 2020.

Την 1 Ιανουαρίου 2020, ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET 1) με μεταβατικές διατάξεις αυξήθηκε σε 11.0% και αποτελείται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 4.5%, τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% (με πλήρης μεταβατικές διατάξεις από την 1 Ιανουαρίου 2019) και το Αποθεματικό Ασφαλείας των Άλλων Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SIIs) ύψους 1.0%. Η απαίτηση για τον Συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας θα ανέλθει σε 14.5% και αποτελείται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 8.0%, τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% και το Αποθεματικό Ασφαλείας των Άλλων Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O SIIs) ύψους 1.0%. Η ΕΚΤ έχει παράσχει επίσης μη δημόσια καθοδήγηση για πρόσθετα αποθέματα του δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με βάση τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ. Η τελική απόφαση της ΔΕΕΑ του 2019 τέθηκε σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2020.

Τον Μάρτιο 2020, ως μέρος των μέτρων που ανακοίνωσε η ΕΚΤ για το μετριασμό των επιπτώσεων του COVID-19, επιτρέπεται στις τράπεζες να λειτουργούν προσωρινά κάτω από το επίπεδο κεφαλαίου που προσδιορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του Πυλώνα ΙΙ, του Αποθεματικού Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου και του Αντικυκλικού Κεφαλαιακού Αποθεματικού Ασφαλείας. Επιπλέον, η ΕΚΤ ανακοίνωσε τους κανονισμούς σχετικά με τη σύνθεση των απαιτήσεων του Πυλώνα ΙΙ, που αρχικά είχαν προγραμματιστεί να τεθούν σε ισχύ τον Ιανουάριο 2021 με την Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων V (CRD V) που επιτρέπει στις τράπεζες να χρησιμοποιούν Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (AT1) και Κεφάλαια Κατηγορίας 2 (Tier 2), για να καλύπτουν τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ. Τον Απρίλιο 2020, η ΚΤΚ ανακοίνωσε ότι η σταδιακή εφαρμογή του Αποθεματικού Ασφαλείας των Άλλων Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων της 1 Ιανουαρίου 2021 παρατείνεται κατά ένα έτος. Το Αποθεματικό Ασφαλείας των Άλλων Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SIIs) θα ολοκληρωθεί σταδιακά την 1 Ιανουαρίου 2023, αντί την 1 Ιανουαρίου 2022 όπως είχε αρχικά οριστεί. Τον Απρίλιο 2020, η ΕΚΤ μείωσε προσωρινά τις κεφαλαιακές απαιτήσεις των τραπεζών για τον κίνδυνο αγοράς. Αυτό το μέτρο θα επανεξεταστεί από την ΕΚΤ μετά από έξι μήνες.

4. **Λειτουργικό περιβάλλον** (συνέχεια)

4.1 **Δείκτες εποπτικών κεφαλαίων** (συνέχεια)

Τον Απρίλιο 2020, η BOC PCL έλαβε απόφαση από την ΕΚΤ για την τροποποίηση της σύνθεσης του Πυλώνα ΙΙ για τις επιπρόσθετες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων, σε σύγκριση με την τελική απόφαση της ΔΕΕΑ το 2019, που ελήφθη τον Δεκέμβριο 2019 (Σημ. 56) που ζήτησε να πληρούνται πλήρως οι απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ με τον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1). Αυτή η απόφαση ισχύει από τις 12 Μαρτίου 2020. Ως αποτέλεσμα, η ελάχιστη απαίτηση σταδιακής εισαγωγής του δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) μειώθηκε σε 9.7%, και αποτελείται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα Ι 4.5% , τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 1.7%, το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους CCB 2.5% (σε πλήρη φάση από την 1η Ιανουαρίου 2019) και το Αποθεματικό Ασφαλείας των Άλλων Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων ύψους 1.0%. Δεν υπάρχει καμία αλλαγή στην απαίτηση για τον Συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας.

Οι πιο πάνω ελάχιστοι δείκτες ισχύουν τόσο για την BOC PCL όσο και για το Συγκρότημα. Η BOC PCL είναι 100% θυγατρική της Εταιρίας και οι κύριες δραστηριότητές της είναι η παροχή τραπεζικών, χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και η διαχείριση και πώληση ακινήτων που αποκτήθηκαν κυρίως ως ανταλλαγή χρεών.

4.2 **Ποιότητα χαρτοφυλακίου**

Το Συγκρότημα αντιμετωπίζει την πρόκληση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου μέσω της λειτουργίας της Διεύθυνσης Αναδιάρθρωσης και Ανάκτησης Χρεών που προσπαθεί ενεργά να βρει καινοτόμες λύσεις για να διαχειριστεί προβληματικές απαιτήσεις. Το Συγκρότημα έχει πετύχει το σχεδιασμό λύσεων αναδιάρθρωσης σε όλο το φάσμα του δανειακού του χαρτοφυλακίου.

Το Συγκρότημα έχει ετοιμάσει ένα αναλυτικό στρατηγικό σχέδιο για τα ΜΕΔ που αφορά την τριετία 2019-2021 που υποβλήθηκε στην ΕΚΤ τον Ιούνιο 2019.

4.3 **Ρευστότητα**

Οι καταθέσεις πελατών του Συγκροτήματος ανήλθαν σε €16,692 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019, σε σύγκριση με €16,844 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 όλες οι καταθέσεις ήταν στην Κύπρο. Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, οι καταθέσεις πελατών αντιπροσωπεύουν το 79% των συνολικών περιουσιακών στοιχείων (2018: 76%) και 89% των συνολικών υποχρεώσεων (2018: 85%).

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, το Συγκρότημα πληρούσε τις κανονιστικές απαιτήσεις ρευστότητας. Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, το Συγκρότημα πληρούσε τις ελάχιστες κανονιστικές απαιτήσεις ύψους 100% που εφαρμόζονται από την 1 Ιανουαρίου 2018. Επιπλέον, το Συγκρότημα παρακολουθεί τον ΔΚΣΧ, ο οποίος θα γίνει εποπτικός δείκτης όταν το CRR II θα τεθεί σε ισχύ με ελάχιστη απαίτηση ύψους 100%.

4.4 **Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα**

Η διοίκηση έχει αξιολογήσει τις πιθανές επιπτώσεις επιδικιών, υπό διαιτησία διαφορών, κανονιστικών και άλλων θεμάτων κατά του Συγκροτήματος που περιλαμβάνουν υποθέσεις για Διάσωση με Ίδια Μέσα καταθετών και την απορρόφηση των ζημιών από τους κατόχους μετοχών και χρεωστικών τίτλων της BOC PCL. Το Συγκρότημα έχει λάβει νομικές συμβουλές σε σχέση με τις απαιτήσεις αυτές.

Παρά το γεγονός ότι το Συγκρότημα δεν έχει ασχοληθεί με τέτοιας φύσης υπό διαιτησία διαφορές στο παρελθόν, με βάση των διαθέσιμων πληροφοριών και βάσει του νόμου όπως ισχύει σήμερα, η διοίκηση δεν αναμένει αυτές να έχουν σημαντική αρνητική επίδραση στη χρηματοοικονομική θέση και την κεφαλαιακή επάρκεια του Συγκροτήματος. Για επιπρόσθετες πληροφορίες σχετικά με επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα, καθώς και για την κρίση που εξασκήθηκε για την κατάληξη της επίδρασης αυτών των θεμάτων, αναφέρονται στις Σημειώσεις 5.4 και 40.

5. Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές

Η ετοιμασία των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων απαιτεί όπως το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας και η διοίκηση να προβαίνουν σε κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές, οι οποίες μπορεί να έχουν ουσιώδη επίδραση στα ποσά που αναγνωρίζονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις και στις σχετικές γνωστοποιήσεις, όπως επίσης στις γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις. Η αβεβαιότητα σε σχέση με αυτές τις παραδοχές και εκτιμήσεις μπορεί να οδηγήσει σε αποτελέσματα τα οποία απαιτούν σημαντική προσαρμογή στη λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων ή των υποχρεώσεων που επηρεάζονται σε μελλοντικές περιόδους.

Οι βασικές παραδοχές για το μέλλον και άλλοι κύριοι παράγοντες αβεβαιότητας των εκτιμήσεων κατά την ημερομηνία αναφοράς, που έχουν σημαντικό κίνδυνο να προκαλέσουν ουσιώδεις προσαρμογές στις λογιστικές αξίες των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, περιγράφονται πιο κάτω. Το Συγκρότημα στήριξε τις παραδοχές και τις εκτιμήσεις του σε παραμέτρους που ήταν διαθέσιμες κατά την ετοιμασία των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Οι υφιστάμενες συνθήκες και παραδοχές σε σχέση με τις μελλοντικές εξελίξεις, μπορεί ωστόσο να αλλάξουν λόγω αλλαγών στην αγορά ή σε συνθήκες πέραν του ελέγχου του Συγκροτήματος. Οι αλλαγές αυτές αντανακλώνται στις παραδοχές, όταν συμβούν.

Οι πιο σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές αφορούν την ταξινόμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, την εκτίμηση της καθαρής ανακτήσιμης αξίας των αποθεμάτων ακινήτων και τις προβλέψεις και αναλύονται στις Σημειώσεις 5.1 μέχρι 5.4 πιο κάτω. Άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές γνωστοποιούνται στις Σημειώσεις στις Σημειώσεις 5.5 μέχρι 5.13.

5.1 Ταξινόμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Το Συγκρότημα ασκεί κρίση για να προσδιορίσει την ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, όσο αφορά τα επιχειρηματικά μοντέλα και τις μελλοντικές ταμειακές ροές.

Απαιτείται επίσης κρίση για τον καθορισμό του κατάλληλου επιπέδου στο οποίο πρέπει να διενεργείται η αξιολόγηση των επιχειρηματικών μοντέλων. Γενικά, η αξιολόγηση της επαναταξινόμησης των περιουσιακών στοιχείων σε επιχειρηματικά μοντέλα, πραγματοποιείται στο επίπεδο κάθε επιχειρηματικής γραμμής. Επίσης, το Συγκρότημα ασκεί κρίση, για τον προσδιορισμό της επίδρασης των πωλήσεων των χρηματοοικονομικών μέσων στην αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου.

Το Συγκρότημα ασκεί επίσης κρίση όταν εξετάζει εάν συμβατικά χαρακτηριστικά, περιλαμβανομένου του επιτοκίου, θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά τις μελλοντικές ταμειακές ροές. Επιπρόσθετα απαιτείται κρίση όταν αξιολογείται κατά πόσο η αντιπαροχή που πληρώνεται ή λαμβάνεται στην περίπτωση πρόωρης αποπληρωμής δανειακών συμβάσεων συνιστά ταμειακές ροές που δεν αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπόλοιπου κεφαλαίου κατά την αρχική αναγνώριση (SPPI).

5.2 Υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί από τη διοίκηση να εφαρμόζει σημαντική κρίση και να κάνει εκτιμήσεις και παραδοχές, που περιέχουν σημαντική αβεβαιότητα την στιγμή που πραγματοποιούνται. Αλλαγές σε αυτές τις εκτιμήσεις και παραδοχές μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στο χρονικό πλαίσιο της αναγνώρισης και στο ποσό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Οι υπολογισμοί του Συγκροτήματος είναι αποτέλεσμα των μοντέλων, υποκείμενων παραδοχών σχετικά με την επιλογή των μεταβλητών δεδομένων και τις αλληλεξαρτήσεις τους.

Στοιχεία των μοντέλων των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ECL) που θεωρούνται λογιστικές κρίσεις και εκτιμήσεις συμπεριλαμβάνουν:

5. Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.2 Υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου
Το ΔΠΧΑ 9 δεν περιλαμβάνει τον ορισμό της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου. Το Συγκρότημα αξιολογεί κατά πόσο έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση, χρησιμοποιώντας κυρίως ποσοτικές και σε ορισμένες περιπτώσεις ποιοτικές πληροφορίες. Ο προσδιορισμός των σχετικών ορίων για να οριστεί κατά πόσο υπάρχει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου βασίζεται σε στατιστικούς παράγοντες και υπόκειται στην κρίση της διοίκησης. Τα σχετικά όρια καθορίζονται, παρακολουθούνται και ενημερώνονται σε ετήσια βάση, από την Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων και επικυρώνονται από την Επιτροπή Προβλέψεων του Συγκροτήματος.

Ο προσδιορισμός της πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης (PD) κατά την αρχική αναγνώριση απαιτεί εκτιμήσεις από τη διοίκηση. Στην περίπτωση όπου η απαίτηση υπήρχε πριν από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9, πραγματοποιείται αναδρομικός υπολογισμός της πιθανότητας αθέτησης της υποχρέωσης (PD) προκειμένου να ποσοτικοποιηθεί ο κίνδυνος κατά την αρχική αναγνώριση. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να απαιτηθούν εκτιμήσεις για την ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης.

Για το χαρτοφυλάκιο ιδιωτών, το Συγκρότημα χρησιμοποιεί πιθανότητα αθέτησης της υποχρέωσης (PD) κατά την αρχική αναγνώριση που βασίζεται σε πληροφορίες για τη συμπεριφορά του δανειολήπτη (score cards), ενώ για το εταιρικό χαρτοφυλάκιο, το Συγκρότημα χρησιμοποιεί τις εσωτερικές διαβαθμίσεις πιστοληπτικής ικανότητας. Για τον καθορισμό των σχετικών πιθανοτήτων αθέτησης των υποχρεώσεων (PDs) χρειάζεται η κρίση της διοίκησης για τη διάρκεια ζωής των ανακυκλούμενων διευκολύνσεων. Για τις ανακυκλούμενες διευκολύνσεις, η ημερομηνία έναρξης είναι η ημερομηνία αναθεώρησης της διευκόλυνσης αντί της συμβατικής ημερομηνίας.

Σενάρια και μακροοικονομικοί παράγοντες
Το Συγκρότημα καθορίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές, το οποίο είναι ένα σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων ποσό αξιολογώντας μια σειρά πιθανών αποτελεσμάτων. Η διοίκηση χρησιμοποιεί σενάρια που αφορούν το μέλλον (forward-looking) και αξιολογεί την καταλληλόλητα των ποσοστών πιθανότητας που χρησιμοποιούνται. Αυτά τα σενάρια βασίζονται στις παραδοχές της διοίκησης, λαμβάνοντας υπόψη μακροοικονομικούς παράγοντες, παράγοντες της αγοράς και άλλους παράγοντες. Οι αλλαγές στις παραδοχές αυτές και στους εξωτερικούς παράγοντες θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές. Οι μακροοικονομικές μεταβλητές και οι συντελεστές στάθμισης κάθε σεναρίου παρακολουθούνται από το Τμήμα Οικονομικών Ερευνών και βασίζονται σε δεδομένα αγοράς προσαρμοσμένων με βάση την κρίση των εμπειρογνωμόνων.

Ποιοτικές προσαρμογές ή διορθώσεις γίνονται περιστασιακά όταν οι μεταβλητές που υπολογίζονται δεν αποτυπώνουν όλα τα χαρακτηριστικά της αγοράς. Τα στοιχεία αυτά επανεξετάζονται και προσαρμόζονται, εάν το κρίνει απαραίτητο η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων και επικυρώνονται από την Επιτροπή Προβλέψεων του Συγκροτήματος. Οι ποιοτικές προσαρμογές ή διορθώσεις που έχουν γίνει κατά την ημερομηνία αναφοράς αφορούν στον περιορισμό της εκτιμημένης θετικής αύξησης τιμών ακινήτων στο 0% για όλα τα σενάρια.

Οι οικονομικές και πιστωτικές συνθήκες των διαφόρων γεωγραφικών περιοχών, επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες με ψηλό βαθμό αλληλεξάρτησης, ώστε να μην υπάρχει κανένας παράγοντας στον οποίο να είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές του Συγκροτήματος. Σε κάθε χώρα εφαρμόζονται διαφορετικοί παράγοντες για να αντικατοπτρίζουν τις τοπικές οικονομικές συνθήκες, νόμους και κανονισμούς και οι παραδοχές που αφορούν αυτή την κρίση είναι εξαιρετικά υποκειμενικές.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί τρία διαφορετικά οικονομικά σενάρια.

5. Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.2 Υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τις πιο σημαντικές μακροοικονομικές μεταβλητές καθώς και τα σενάρια που χρησιμοποίησε το Συγκρότημα στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 αντίστοιχα. Το Συγκρότημα έχει χρησιμοποιήσει τη δομή πιθανοτήτων 30-50-20 για το αρνητικό, βασικό και θετικό σενάριο αντίστοιχα σε σχέση με τη δομή 20-60-20 που έχει υπολογιστεί όπως περιγράφεται στη Σημείωση 2.19.5. Αυτό αντικατοπτρίζει την άποψη της διοίκησης για συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της κυπριακής οικονομίας που την καθιστούν πιο ευάλωτη σε εξωτερικούς και εσωτερικούς κραδασμούς. Το σύνολο δεδομένων που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό του βάρους των σεναρίων (αύξηση του ΑΕΠ κατά την περίοδο 1980-2019) είναι ανομοιογενές και συνεπάγεται σημαντικά διαλείμματα που απορρέουν από την μεταβαλλόμενη φύση της Κυπριακής οικονομίας και τις αντιδράσεις στις κρίσεις. Επιπλέον, η οικονομία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει υψηλό δημόσιο και ιδιωτικό χρέος και υψηλό επίπεδο μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) που αυξάνουν από κοινού τον βαθμό ευπάθειας της οικονομίας και περιορίζουν τον χώρο αντίδρασης, διατηρώντας έτσι συνθήκες οι οποίες μπορεί να οδηγήσουν σε βαθύτερη ύφεση σε απόκριση των κραδασμών σε σχέση με τους κανονικούς χρόνους. Επιπρόσθετα, η οικονομία παρουσιάζει έναν κίνδυνο δομής, δεδομένου ότι διαθέτει έναν πολύ μεγάλο εξωτερικό τομέα, καθιστώντας την ιδιαίτερα ευάλωτη στο εξωτερικό περιβάλλον. Η αυξανόμενη αβεβαιότητα για το 2020 και μετά λόγω της εξόδου του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, των εμπορικών διαφωνιών μεταξύ Η.Π.Α και Κίνας και μεταξύ Η.Π.Α και ΕΕ, και της οικονομικής ευθραυστότητας της Νότιας Ευρώπης, εμπεριέχουν υψηλότερο κίνδυνο παγκόσμιας ύφεσης και χρηματοπιστωτικής αστάθειας. Αυτοί οι παράγοντες καθιστούν την οικονομία πιο επιρρεπή σε εξωτερικούς κραδασμούς και αποδυναμώνουν την ανθεκτικότητά της και πιθανό, κατά τη διοίκηση, να μην αντικατοπτρίζονται πλήρως στους συντελεστές στάθμισης που έχουν υπολογιστεί χρησιμοποιώντας τη μέθοδο που περιγράφεται στη Σημείωση 2.19.5. Ως εκ τούτου η διοίκηση αποφάσισε να αυξήσει τον συντελεστή στάθμισης του αρνητικού σεναρίου σε 30%, και να μειώσει τον συντελεστή στάθμισης του βασικού σεναρίου σε 50%.

31 Δεκεμβρίου 2019

Έτος	Σενάριο	Συντελεστής στάθμισης %	Πραγματικό ΑΕΠ (% αλλαγή)	Ποσοστό ανεργίας (% του εργατικού δυναμικού)	Δείκτης τιμών καταναλωτή (μέση τιμή, % αλλαγή)	Δείκτης RICS ακινήτων (μέση τιμή, % αλλαγή)
2020	Αρνητικό	30.0	-0.9	8.2	-0.9	1.9
	Βασικό	50.0	3.0	5.8	1.1	4.1
	Θετικό	20.0	4.4	5.4	1.8	4.7
2021	Αρνητικό	30.0	-3.1	10.3	0.3	-0.7
	Βασικό	50.0	2.5	5.4	1.7	3.1
	Θετικό	20.0	4.0	4.9	2.5	5.1
2022	Αρνητικό	30.0	0.9	10.7	2.2	2.3
	Βασικό	50.0	2.2	5.2	2.0	3.3
	Θετικό	20.0	2.8	4.7	2.1	4.3
2023	Αρνητικό	30.0	4.0	9.6	2.5	3.2
	Βασικό	50.0	2.2	5.1	2.1	3.2
	Θετικό	20.0	2.3	4.6	2.1	3.2
2024	Αρνητικό	30.0	4.2	9.8	2.6	3.1
	Βασικό	50.0	2.0	5.1	2.2	3.1
	Θετικό	20.0	1.9	4.6	2.2	3.1

5. Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.2 Υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

31 Δεκεμβρίου 2018

Έτος	Σενάριο	Συντελεστής στάθμισης %	Πραγματικό ΑΕΠ (% αλλαγή)	Ποσοστό ανεργίας (% του εργατικού δυναμικού)	Δείκτης τιμών καταναλωτή (μέση τιμή, % αλλαγή)	Δείκτης RICS ακινήτων (μέση τιμή, % αλλαγή)
2019	Αρνητικό	30.0	-1.3	10.0	-0.2	1.4
	Βασικό	50.0	3.1	7.6	1.7	4.4
	Θετικό	20.0	4.3	7.2	2.5	5.5
2020	Αρνητικό	30.0	-1.3	12.2	0.3	-1.7
	Βασικό	50.0	2.6	7.3	1.7	2.7
	Θετικό	20.0	3.4	6.8	2.6	4.1
2021	Αρνητικό	30.0	3.0	12.4	2.1	0.7
	Βασικό	50.0	2.4	6.9	2.0	2.9
	Θετικό	20.0	2.6	6.5	2.4	3.6
2022	Αρνητικό	30.0	4.1	11.1	2.4	3.1
	Βασικό	50.0	2.5	6.5	2.0	3.1
	Θετικό	20.0	2.6	6.1	2.6	3.7
2023	Αρνητικό	30.0	3.9	10.0	2.5	4.7
	Βασικό	50.0	2.3	6.3	2.1	3.8
	Θετικό	20.0	2.3	5.8	2.6	4.0

Ο ρυθμός ανάπτυξης στο αρνητικό σενάριο μπορεί να ξεπεράσει αυτόν του βασικού και του θετικού σεναρίου εφόσον το αρχικό σοκ έχει συμπεριληφθεί στην οικονομία και η ανάκαμψη της οικονομίας ξεκινά από μια πιο χαμηλή βάση. Έτσι στο αρνητικό σενάριο το ΑΕΠ θα ακολουθήσει μία τροχιά ανάπτυξης που στο τέλος θα είναι ίση και θα ξεπεράσει αυτή του βασικού σεναρίου πριν οι δύο να συγκλίνουν. Οι τιμές των ακινήτων καθορίζονται κατά κύριο λόγω από την αύξηση του ΑΕΠ αλλά με μια καθυστέρηση. Οι τιμές ακινήτων προσαρμόζονται αρχικά λιγότερο απότομα από το ΑΕΠ, και η αύξηση στις τιμές ακινήτων επιταχύνεται όταν η ανάκαμψη στο ΑΕΠ εδραιώνεται. Μετά από αυτό το σημείο, οι τιμές ακινήτων θα ακολουθήσουν ένα βαθμό ανάκαμψης ίσο και μεγαλύτερο από αυτό του βασικού σεναρίου πριν να συγκλίνουν.

Από την 1 Ιανουαρίου 2018, το Συγκρότημα επαναξιολόγησε τους κύριους οικονομικούς δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν στα μοντέλα αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και χρησιμοποίησε τα πραγματικά ποσοστά απόδοσης της οικονομίας όπως αναθεωρήθηκαν από την Κυπριακή Στατιστική Υπηρεσία (τελευταία αναθεώρηση Οκτώβριος 2019 για την περίοδο 2010-2017) και τις αναθεωρημένες εκτιμήσεις μελλοντικών οικονομικών συνθηκών του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Οι δείκτες RICS που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της αξίας ακινήτων που δόθηκαν για εξασφάλιση κατά την ημερομηνία ρευστοποίησής τους, περιορίζονται στην αξία της ημερομηνίας αναφοράς σε περίπτωση οποιασδήποτε προβλεπόμενης αύξησης, ενώ λαμβάνεται υπόψη κάθε προβλεπόμενη μείωση. Ως εκ τούτου, η τιμαριθμική αναπροσαρμογή για όλες τις εξασφαλίσεις είναι μικρότερη ή ίση με την αντίστοιχη αγοραία αξία κατά την ημερομηνία αναφοράς.

5. Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.2 Υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Για τους πελάτες στο Στάδιο 3, ο υπολογισμός της απομείωσης σε ατομική βάση είναι ο μεσοσταθμικός όρος τριών σεναρίων, βασικό, αρνητικό και θετικό. Το βασικό σενάριο επικεντρώνεται στις ακόλουθες μεταβλητές, που βασίζονται σε συγκριμένα δεδομένα και συνθήκες του κάθε πελάτη: τις λειτουργικές ταμειακές ροές, το χρονικό πλαίσιο είσπραξης των εξασφαλίσεων και τις μειώσεις τιμών κατά τη ρευστοποίηση. Το βασικό σενάριο χρησιμοποιείται για την δημιουργία άλλων σεναρίων για καλύτερες και χειρότερες περιπτώσεις. Για το αρνητικό σενάριο, οι λειτουργικές ταμειακές ροές μειώνονται κατά 50%, οι εκπτώσεις τιμών στις εξασφαλίσεις ακινήτων αυξάνονται κατά 50% και ο χρόνος ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων αυξάνεται κατά 1 έτος σε σχέση με το βασικό σενάριο, ενώ για το θετικό σενάριο οι εκπτώσεις τιμών μειώνονται κατά 5%, χωρίς καμιά αλλαγή στην περίοδο ρευστοποίησης σε σχέση με το βασικό σενάριο. Οι παραδοχές που έχουν γίνει για την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών (συμπεριλαμβανομένων ταμειακών ροών που μπορεί να προκύψουν από την ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων) αντικατοπτρίζουν τρέχουσες και αναμενόμενες μελλοντικές οικονομικές συνθήκες και γενικά συνάδουν με αυτές που χρησιμοποιούνται για εκθέσεις σε Στάδιο 3 που αξιολογούνται σε συλλογική βάση.

Για πελάτες που αξιολογούνται σε συλλογική βάση ο υπολογισμός είναι επίσης ο μεσοσταθμικός όρος τριών σεναρίων, βασικό, αρνητικό και θετικό.

Αναμενόμενη διάρκεια ζωής ανακυκλούμενων διευκολύνσεων
Κρίση ασκείται για την περίοδο της αναμενόμενης ζωής των ανακυκλούμενων διευκολύνσεων. Ο καθορισμός της αναμενόμενης διάρκειας ζωής του ανακυκλούμενου χαρτοφυλακίου είναι ευαίσθητος στις αλλαγές των συμβατικών προθεσμιών λήξης που προκύπτουν από επιχειρηματικές αποφάσεις. Το Συγκρότημα ασκεί κρίση για τον καθορισμό της περιόδου κατά την οποία πρέπει να υπολογιστούν οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

Αξιολόγηση ζημιάς από αθέτηση υποχρέωσης (LGD)
Ένας παράγοντας για την εκτίμηση της ζημιάς από αθέτηση υποχρέωσης (LGD) είναι το χρονικό πλαίσιο και το καθαρό ανακτήσιμο ποσό από την ανάκτηση ή πώληση εξασφαλίσεων που περιλαμβάνουν κυρίως ακίνητα περιουσιακά στοιχεία.

Έχουν γίνει παραδοχές σχετικά με τις μελλοντικές αλλαγές στις αξίες των ακινήτων, καθώς και το χρονικό ορίζοντα της ρευστοποίησης της εξασφάλισης, το κόστος φορολογίας και τα έξοδα ανάκτησης και μετέπειτα πώλησης της εξασφάλισης καθώς και άλλες σχετικές μειώσεις. Έχει χρησιμοποιηθεί ο ανάλογος δείκτης για τον υπολογισμό της τρέχουσας αγοραίας αξίας των ακινήτων, ενώ έγιναν παραδοχές με βάση το μακροοικονομικό σενάριο για τις μελλοντικές αλλαγές στις αξίες των ακινήτων.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, η μεσοσταθμισμένη μείωση τιμών (συμπεριλαμβανομένης της έλλειψης ρευστότητας και των εξόδων πωλήσεων) που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό των συλλογικών προβλέψεων για τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, εξαιρουμένων εκείνων που κατέχονται προς πώληση, ανέρχεται στο 32% περίπου για το βασικό σενάριο (31 Δεκεμβρίου 2018: περίπου 32%).

Το χρονικό πλαίσιο ανάκτησης των εξασφαλίσεων ακινήτων για τον υπολογισμό της συλλογικής πρόβλεψης των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες, εξαιρουμένων εκείνων που κατέχονται προς πώληση, έχει εκτιμηθεί ότι είναι κατά μέσο όρο στα επτά έτη για το βασικό σενάριο (2018: μέσος όρος επτά έτη).

Για τον υπολογισμό απομείωσης σε ατομική βάση, το χρονικό πλαίσιο ανάκτησης των εξασφαλίσεων και οι μειώσεις τιμών βασίστηκαν σε συγκεκριμένα δεδομένα και συνθήκες της κάθε περίπτωσης. Για συγκεκριμένες περιπτώσεις, μπορεί να ασκηθεί κρίση στην κατηγοριοποίηση σε στάδια κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης σε ατομική βάση περιλαμβανομένου περιπτώσεων που δεν έχει αναπτυχθεί συγκεκριμένο μοντέλο.

Οποιαδήποτε συσσωρευτική θετική μέση μελλοντική μεταβολή στις προβλεπόμενες αξίες ακινήτων περιορίστηκε στο μηδέν για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018. Αυτό εφαρμόστηκε για όλα τα σενάρια.

5. Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.2 Υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Οι παραπάνω παραδοχές επηρεάζονται επίσης από τον συνεχιζόμενο διάλογο για ρυθμιστικά θέματα που διατηρεί το Συγκρότημα με τον κύριο εποπτη του την ΕΚΤ, και άλλες ρυθμιστικές οδηγίες και διερμηνείες που εκδίδονται από διάφορους κανονιστικούς και χρηματοοικονομικούς φορείς όπως την ΕΚΤ και την ΕΑΤ, οι οποίες παρέχουν καθοδήγηση και προσδοκίες ως προς τους σχετικούς όρους και διαχείριση/ταξινόμηση συγκεκριμένων παραμέτρων/παραδοχών που χρησιμοποιούνται στην εκτίμηση των προβλέψεων.

Οποιεσδήποτε αλλαγές σε αυτές τις παραδοχές ή διαφορά μεταξύ των παραδοχών που έγιναν και των πραγματικών αποτελεσμάτων θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στα ποσά των απαιτούμενων πιστωτικών ζημιών των δανείων και απαιτήσεων.

Προσαρμογές μοντέλων
Έχουν αναπτυχθεί μοντέλα για τις παραμέτρους των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD), άνοιγμα σε αθέτηση (EAD), ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης (LGD)) για όλα τα χαρτοφυλάκια και τομείς που μοιράζονται κοινά χαρακτηριστικά. Ο έλεγχος των μοντέλων γίνεται από ανεξάρτητο τμήμα της Υπηρεσίας Διαχείρισης Κινδύνων σε ετήσια βάση και περιλαμβάνει διάφορους στατιστικούς ελέγχους που αξιολογούν τη σταθερότητα και τις επιδόσεις των μοντέλων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως κρίνεται από τη διοίκηση εφαρμόζονται προσαρμογές στις παραμέτρους των μοντέλων. Την ευθύνη για αυτά τα μοντέλα έχει η Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων. Οποιεσδήποτε αναπροσαρμογές της διοίκησης εγκρίνονται από την Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων και επικυρώνονται από την Επιτροπή Προβλέψεων του Συγκροτήματος.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές περιλαμβάνουν επίσης πιστωτικές εκθέσεις εκτός ισολογισμού που αντιπροσωπεύονται από εγγυητικές που δόθηκαν και από αμετάκλητες ανειλημμένες υποχρεώσεις για εκταμίευση κεφαλαίων. Πιστωτικές εκθέσεις εκτός ισολογισμού των περιουσιακών στοιχείων που αξιολογούνται για απομείωση σε ατομική βάση απαιτούν παραδοχές σχετικά με την πιθανότητα, το χρονοδιάγραμμα και το ύψος των ταμειακών εκροών. Για πιστωτικές εκθέσεις εκτός ισολογισμού οι οποίες αξιολογούνται για απομείωση συλλογικά, η πρόβλεψη για απομείωση υπολογίζεται με βάση το σχετικό μοντέλο παραμέτρου πιστωτικού συντελεστή μετατροπής (Credit Conversion Factor, CCF).

Τμηματοποίηση χαρτοφυλακίου
Η αξιολόγηση απομείωσης σε ατομική βάση πραγματοποιείται όχι μόνο για περιουσιακά στοιχεία που είναι σημαντικά σε ατομική βάση, αλλά και για ανοίγματα με συγκεκριμένα κριτήρια που καθορίζονται από τη διοίκηση. Τα κριτήρια για τα ανοίγματα που αξιολογούνται σε ατομική βάση βασίζονται στην κρίση της διοίκησης και αναθεωρούνται σε τριμηνιαία βάση από την Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων και αναπροσαρμόζονται ή ενισχύονται αν θεωρηθεί αναγκαίο.

Επιπρόσθετα από την αξιολόγηση απομείωσης σε ατομική βάση το Συγκρότημα προβαίνει και σε συλλογική αξιολόγηση απομείωσης. Το χαρτοφυλάκιο που αξιολογείται συλλογικά περιλαμβάνει όλα τα δάνεια τα οποία δεν αξιολογήθηκαν σε ατομική βάση. Το Συγκρότημα έχει ομαδοποιήσει τα ανοίγματα σε λεπτομερή τμήματα του χαρτοφυλακίου που μοιράζονται κοινά χαρακτηριστικά. Ο βαθμός ομαδοποίησης του ΔΠΧΑ 9 συνάδει με την ομαδοποίηση της Εσωτερικής Διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας.

Περισσότερες πληροφορίες για τις προβλέψεις για απομείωση και σχετική πληροφόρηση παρουσιάζονται στη Σημείωση 46.

5. Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.3 Αποθέματα ακινήτων - εκτίμηση της καθαρής ανακτήσιμης αξίας

Τα αποθέματα ακινήτων αποτιμώνται στο χαμηλότερο του κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία καθορίζεται με τεχνικές αποτίμησης, που απαιτούν σημαντική κρίση, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα διαθέσιμα σημεία αναφοράς, όπως οι εκθέσεις των εκτιμητών, οι τρέχουσες συνθήκες της αγοράς, η περίοδος που κατέχεται ένα περιουσιακό στοιχείο εφαρμόζοντας ποσοστό έλλειψης ρευστότητας και άλλες σχετικές παραμέτρους. Τα έξοδα πώλησης λαμβάνονται πάντα υπόψη και αφαιρούνται από την πραγματοποιηθείσα αξία. Ανάλογα με την αξία του εν λόγω ακινήτου και την υπάρχουσα πληροφόρηση στην αγορά, ο καθορισμός του κόστους πώλησης μπορεί να απαιτήσει επαγγελματική κρίση η οποία περιλαμβάνει ένα μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας που οφείλεται σε μειωμένη δραστηριότητα της αγοράς.

Περισσότερες πληροφορίες για τα αποθέματα ακινήτων παρουσιάζονται στη Σημείωση 28.

5.4 Προβλέψεις

Για να καθοριστεί αν μια παρούσα υποχρέωση υπάρχει και για να εκτιμηθεί η πιθανότητα, το χρονικό πλαίσιο και το ποσό για οποιαδήποτε εκροή χρειάζονται εκτιμήσεις. Οι προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα απαιτούν μεγαλύτερο βαθμό κρίσης από άλλα είδη προβλέψεων. Αναμένεται ότι το Συγκρότημα θα συνεχίσει να έχει σημαντική έκθεση σε επιδικίες και κανονιστικά θέματα και έρευνες που σχετίζονται με παρελθοντικά νομικά ζητήματα μεσοπρόθεσμα. Τα θέματα για τα οποία το Συγκρότημα προσδιορίζει ότι η πιθανότητα για μελλοντική ζημιά είναι περισσότερο από απομακρυσμένη θα μεταβάλλονται από περίοδο σε περίοδο όπως και τα θέματα ως προς τα οποία μπορεί να γίνει μια αξιόπιστη εκτίμηση και η εκτιμώμενη πιθανή τους ζημιά. Τα πραγματικά αποτελέσματα δύναται να είναι σημαντικά ψηλότερα ή χαμηλότερα από την εκτιμημένη πιθανή ζημιά για τα θέματα που έγινε εκτίμηση. Επιπρόσθετα, ζημιά μπορεί να προκύψει για θέματα για τα οποία το Συγκρότημα θεωρούσε ότι η πιθανότητα ζημιάς ήταν απομακρυσμένη.

Λεπτομερής περιγραφή για τη φύση της αβεβαιότητας και των παραδοχών και την επίδραση στο ποσό και τη χρονική περίοδο για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα περιλαμβάνεται στη Σημείωση 40.

5.5 Φορολογία

Το Συγκρότημα εκτός από την Κύπρο υπόκειται σε φορολογία στις χώρες που έχει μειωμένες δραστηριότητες κυρίως σε Ελλάδα, Ρωσία και Ρουμανία. Αυτό απαιτεί εκτιμήσεις για τον προσδιορισμό της πρόβλεψης φορολογίας κατά την ημερομηνία αναφοράς. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει υποχρεώσεις για φορολογία σε σχέση με συναλλαγές και υπολογισμούς των οποίων ο φορολογικός χειρισμός είναι αβέβαιος. Όπου η τελική φορολογία διαφέρει από τα αρχικά ποσά που αναγνωρίστηκαν στον ενοποιημένο λογαριασμό αποτελεσμάτων, οι διαφορές επηρεάζουν το έξοδο φορολογίας, τις φορολογικές υποχρεώσεις και τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις της περιόδου όπου συμφωνείται ο τελικός προσδιορισμός της φορολογίας με τις φορολογικές αρχές.

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις
Ελλείψει συγκεκριμένου λογιστικού προτύπου για τη λογιστική καταχώριση του περιουσιακού στοιχείου που προέκυψε από την αναστροφή της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που αναγνωρίστηκε τα προηγούμενα έτη (Σημ. 18), η BOC PCL άσκησε κρίση στην εφαρμογή του ΔΛΠ 12 για το λογιστικό χειρισμό του στοιχείου ενεργητικού ως το πλέον σχετικό διαθέσιμο πρότυπο. Βάσει αυτής της καθοδήγησης, η BOC PCL έχει καθορίσει ότι το εν λόγω στοιχείο ενεργητικού πρέπει να λογιστικοποιείται βάσει των αρχών του ΔΛΠ 12 σχετικά με τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις.

Οι σχετικές αλλαγές για το 2019 στη νομοθεσία για αναβαλλόμενες φορολογίες παρουσιάζονται στη Σημείωση 18.

5. Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.6 Εύλογη αξία επενδύσεων και παραγώγων

Η καλύτερη απόδειξη της εύλογης αξίας είναι η τιμή διαπραγμάτευσης σε μια ενεργή αγορά. Αν η αγορά στην οποία διαπραγματεύεται ένα χρηματοοικονομικό μέσο δεν είναι ενεργή, τότε χρησιμοποιείται μια μέθοδος αποτίμησης. Η πλειοψηφία των μεθόδων αποτίμησης που χρησιμοποιούνται από το Συγκρότημα, βασίζονται αποκλειστικά σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς με αποτέλεσμα η αποτίμηση της εύλογης αξίας να είναι αρκετά αξιόπιστη.

Ωστόσο, συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμούνται με βάση μεθόδους που χρησιμοποιούν ένα ή περισσότερα σημαντικά δεδομένα τα οποία δεν είναι παρατηρήσιμα. Οι μέθοδοι αποτίμησης που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα απαιτούν περισσότερη κρίση από πλευράς της διοίκησης για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας, σε σχέση με αυτή που απαιτείται για μεθόδους που στηρίζονται αποκλειστικά σε παρατηρήσιμα δεδομένα.

Οι μέθοδοι αποτίμησης που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας περιλαμβάνουν συγκρίσεις με παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα για τα οποία υπάρχουν παρατηρήσιμες τιμές, χρησιμοποίηση μοντέλων προεξοφλημένων ταμειακών ροών και άλλες μεθόδους αποτίμησης που χρησιμοποιούνται συνήθως από τους συμμετέχοντες στην αγορά. Οι μέθοδοι αποτίμησης περιλαμβάνουν παραδοχές που θα χρησιμοποιούσαν και άλλοι συμμετέχοντες στην αγορά καθώς και παραδοχές για την καμπύλη απόδοσης επιτοκίων, τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, τις μεταβλητότητες και το ρυθμό αθέτησης οφειλών. Κατά την αποτίμηση μέσων με τη μέθοδο σύγκρισης με άλλα παρόμοια μέσα, η διοίκηση λαμβάνει υπόψη τη λήξη, τη δομή και τη διαβάθμιση του μέσου το οποίο χρησιμοποιείται ως συγκρίσιμο.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί μοντέλα που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα μόνο για την αποτίμηση συγκεκριμένων μη εισηγμένων μετοχών. Σε αυτές τις περιπτώσεις γίνονται εκτιμήσεις για να ληφθούν υπόψη αβεβαιότητες στις εύλογες αξίες που προκύπτουν από την έλλειψη δεδομένων της αγοράς, όπως για παράδειγμα η έλλειψη ρευστότητας. Μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται σε αποτιμήσεις είναι εκ φύσεως αβέβαια διότι υπάρχουν ελάχιστα ή καθόλου διαθέσιμα στοιχεία στην αγορά για να καθορίσουν αν μια συναλλαγή έχει διεκπεραιωθεί σε καθαρή εμπορική βάση κάτω από κανονικές επιχειρηματικές συνθήκες. Τα μη παρατηρήσιμα δεδομένα καθορίζονται βάσει των καλύτερων διαθέσιμων πληροφοριών.

Περισσότερες πληροφορίες για την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων παρουσιάζονται στη Σημείωση 23.

5.7 Ωφελήματα αφυπηρέτησης

Το κόστος ωφελημάτων για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών υπολογίζεται με βάση αναλογιστικές εκτιμήσεις, κατά τις οποίες χρησιμοποιούνται παραδοχές για τους προεξοφλητικούς συντελεστές, τα ποσοστά μακροπρόθεσμης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων, τον ρυθμό αύξησης των μισθών, τα ποσοστά θνησιμότητας και τις μελλοντικές αυξήσεις στα ωφελήματα αφυπηρέτησης, όπου είναι αναγκαίο. Η διοίκηση του Συγκροτήματος κάνει αυτές τις παραδοχές βασιζόμενη σε προσδοκίες της αγοράς κατά την ημερομηνία αναφοράς, χρησιμοποιώντας τις καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις για κάθε παράμετρο, καλύπτοντας την περίοδο κατά την οποία η υποχρέωση θα διακανονιστεί. Για τον καθορισμό του κατάλληλου προεξοφλητικού συντελεστή, η διοίκηση λαμβάνει υπόψη την καμπύλη επιτοκίων με βάση εταιρικά ομόλογα υψηλής διαβάθμισης. Η επιλογή των λοιπών παραμέτρων απαιτεί ορισμένες κρίσεις. Οι μελλοντικές αυξήσεις των μισθών βασίζονται στις αναμενόμενες μελλοντικές τιμές του πληθωρισμού της συγκεκριμένης χώρας συν ένα περιθώριο που αντανακλά την καλύτερη δυνατή εκτίμηση για παραμέτρους που σχετίζονται με παραγωγικότητα, ωρίμανση του εργατικού δυναμικού και προαγωγές. Τα ποσοστά μακροπρόθεσμης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων του κάθε προγράμματος βασίζονται στη σύνθεση των επενδύσεών του, λαμβάνοντας έτσι υπόψη τον διαφορετικό ρυθμό απόδοσης για κάθε κατηγορία περιουσιακών στοιχείων. Οι εκτιμήσεις για τις μελλοντικές τιμές του πληθωρισμού που επηρεάζουν τους μισθούς και η αναμενόμενη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων αντικατοπτρίζουν τις καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις της διοίκησης για αυτές τις μεταβλητές, μετά από διαβούλευση με τους συμβούλους του Συγκροτήματος και απαιτούν σημαντικές κρίσεις. Λόγω της μακροχρόνιας φύσης των προγραμμάτων, οι εκτιμήσεις αυτές είναι εξ ορισμού αβέβαιες.

Περισσότερες πληροφορίες για τα ωφελήματα αφυπηρέτησης παρουσιάζονται στη Σημείωση 15.

5. Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.8 Ασφαλιστικές εργασίες γενικού κλάδου

Το Συγκρότημα παρέχει ασφαλιστικές υπηρεσίες γενικού κλάδου. Η αποδοχή των κινδύνων συνήθως καλύπτει περίοδο 12 μηνών.

Οι υποχρεώσεις για εκκρεμείς απαιτήσεις που προκύπτουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που εκδίδει το Συγκρότημα υπολογίζονται με βάση τις εκτιμήσεις εμπειρογνωμόνων και με βάση τα γεγονότα που υφίστανται κατά την ημερομηνία αναφοράς. Με την πάροδο του χρόνου οι εκτιμήσεις αυτές αναθεωρούνται και τυχόν αναπροσαρμογές αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της περιόδου στην οποία προκύπτουν.

Οι κύριες παραδοχές που γίνονται για καθορισμό του ύψους της εκτίμησης κάθε απαίτησης βασίζονται στην εμπειρία του παρελθόντος και τις τάσεις της αγοράς και περιλαμβάνουν το ύψος των δαπανών για το χειρισμό των απαιτήσεων. Επίσης λαμβάνονται υπόψη εξωτερικοί παράγοντες, οι οποίοι μπορούν να επηρεάσουν την εκτίμηση των απαιτήσεων, όπως πρόσφατες δικαστικές αποφάσεις και η εισαγωγή νέων νομοθεσιών.

Γίνεται επίσης πρόβλεψη για τις απαιτήσεις σε σχέση με κινδύνους που έχουν επισυμβεί αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί (IBNR) μέχρι την ημερομηνία αναφοράς. Για τον υπολογισμό της πρόβλεψης αυτής, λαμβάνεται υπόψη η εμπειρία του παρελθόντος αναφορικά με τον αριθμό και το ύψος των απαιτήσεων που δηλώνονται μετά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Οι υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων είναι ευαίσθητες σε αλλαγές στις πιο πάνω βασικές παραδοχές. Η επίδραση της αλλαγής ορισμένων παραδοχών όπως η εισαγωγή νέων νομοθεσιών και η έκβαση δικαστικών υποθέσεων είναι πολύ δύσκολο να εκφραστεί ποσοτικά. Επιπρόσθετα, η καθυστέρηση που παρουσιάζεται συνήθως μεταξύ του χρόνου που προκύπτει η απαίτηση και του χρόνου που αυτή γνωστοποιείται καθώς και της τελικής διευθέτησης, αυξάνουν την αβεβαιότητα που υπάρχει κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Περισσότερες πληροφορίες για τις ασφαλιστικές εργασίες γενικού κλάδου παρουσιάζονται στη Σημείωση 13.

5.9 Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής

Το Συγκρότημα παρέχει ασφαλιστικές υπηρεσίες κλάδου ζωής. Οι εφ' όρου ζωής ασφαλίσεις ζωής (life plans) αναφέρονται σε σχέδια συνδεδεμένα με περιουσιακά στοιχεία, όπου το ποσό που καταβάλλεται σε περίπτωση θανάτου είναι το μεγαλύτερο μεταξύ του ασφαλισμένου ποσού και της αξίας των μονάδων επένδυσης. Οι απλές ασφαλίσεις ή ασφαλίσεις πρόσκαιρης διάρκειας (term plans) σχετίζονται με σχέδια προκαθορισμένης διάρκειας, με σκοπό την προστασία από τον κίνδυνο θανάτου. Σε περίπτωση θανάτου εντός της περιόδου κάλυψης καταβάλλεται το ασφαλισμένο ποσό. Οι μεικτές ασφαλίσεις (investment plans/mortgage plans/horizon plans) αναφέρονται σε σχέδια προκαθορισμένης διάρκειας συνδεδεμένα με επενδύσεις, με σκοπό τη δημιουργία κεφαλαίου μέσω συστηματικής επένδυσης σε συνδυασμό με ασφαλιστική κάλυψη θανάτου, όπου το ποσό που καταβάλλεται σε περίπτωση θανάτου είναι το μεγαλύτερο μεταξύ του ασφαλισμένου ποσού και της αξίας της επένδυσης σύμφωνα με το συμβόλαιο ασφάλισης.

Περισσότερες πληροφορίες για τις ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής παρουσιάζονται στη Σημείωση 13.

5.9.1 Αξία μακροπρόθεσμων ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ

Η αξία των μακροπρόθεσμων ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ αντιπροσωπεύει την καθαρή παρούσα αξία των μελλοντικών κερδών που αναμένονται να προκύψουν από τα συμβόλαια που είναι ήδη σε ισχύ. Η εκτίμηση της αξίας αυτής απαιτεί παραδοχές για τις μελλοντικές οικονομικές και λειτουργικές συνθήκες που είναι εκ φύσεως αβέβαιες και οποιεσδήποτε αλλαγές θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά την αξία.

Η μεθοδολογία και οι βασικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση της αξίας των μακροπρόθεσμων ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ (κεκτημένη αξία) στις 31 Δεκεμβρίου 2019 παρουσιάζονται στη Σημείωση 25.

5. Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.9 Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής (συνέχεια)

5.9.2 Ασφαλιστικές υποχρεώσεις

Ο υπολογισμός των υποχρεώσεων και η επιλογή παραδοχών που αφορούν τα ασφαλιστήρια συμβόλαια απαιτούν όπως η διοίκηση του Συγκροτήματος προβαίνει σε σημαντικές εκτιμήσεις.

Οι παραδοχές στις οποίες στηρίζονται οι εκτιμήσεις για κάθε απαίτηση βασίζονται κυρίως στην εμπειρία του παρελθόντος, σε εσωτερικά στοιχεία και προϋποθέσεις καθώς και σε εξωτερικά στοιχεία που αντικατοπτρίζουν τις τρέχουσες τιμές αγοράς και άλλες δημοσιευμένες πληροφορίες. Οι κρίσεις και παραδοχές καθορίζονται κατά την ημερομηνία εκτίμησης των υποχρεώσεων και αξιολογούνται συστηματικά, ώστε να διασφαλίζονται η αξιοπιστία και η ρεαλιστική εικόνα.

Οι εκτιμήσεις για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια γίνονται σε δύο στάδια. Αρχικά, στην έναρξη του συμβολαίου, το Συγκρότημα καθορίζει τις παραδοχές αναφορικά με μελλοντικούς θανάτους, θεληματικούς τερματισμούς, αποδόσεις επενδύσεων και έξοδα διαχείρισης. Μεταγενέστερα, σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού, διενεργείται αναλογιστική εκτίμηση η οποία αξιολογεί κατά πόσο οι υποχρεώσεις είναι επαρκείς σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις.

Οι παραδοχές με τη μεγαλύτερη επίδραση στην εκτίμηση των ασφαλιστικών υποχρεώσεων αναφέρονται πιο κάτω:

Ποσοστά θνησιμότητας και νοσηρότητας
Οι παραδοχές βασίζονται σε τυποποιημένους διεθνείς πίνακες θνησιμότητας και νοσηρότητας, ανάλογα με τον τύπο του συμβολαίου. Επιπλέον, πραγματοποιείται μελέτη βασισμένη στην πραγματική εμπειρία (πραγματικούς θανάτους) των ασφαλιστικών εταιριών για σκοπούς σύγκρισης και εάν κριθεί ότι τα στοιχεία είναι επαρκή και στατιστικά αξιόπιστα, ενσωματώνονται στους εν λόγω πίνακες. Αύξηση στους ρυθμούς θνησιμότητας θα οδηγήσει σε μεγαλύτερο αριθμό απαιτήσεων (ή σε απαιτήσεις που προκύπτουν σε συντομότερο διάστημα από το προβλεπόμενο) και έτσι στην αύξηση των δαπανών και κατά συνέπεια στη μείωση της κερδοφορίας για τους μετόχους.

Απόδοση επενδύσεων και προεξοφλητικός συντελεστής
Ο σταθμισμένος μέσος όρος απόδοσης υπολογίζεται με βάση τα περιουσιακά στοιχεία που καλύπτουν τις υποχρεώσεις σε συνάρτηση με τη μακροχρόνια επενδυτική στρατηγική του Συγκροτήματος. Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται σε τρέχουσες αποδόσεις της αγοράς, καθώς και σε αναμενόμενες χρηματοοικονομικές εξελίξεις. Αύξηση στους ρυθμούς απόδοσης των επενδύσεων οδηγεί σε αύξηση στα κέρδη των μετόχων.

Έξοδα διαχείρισης
Γίνονται παραδοχές για τα έξοδα διαχείρισης και διατήρησης συμβολαίων καθώς επίσης και για τα γενικά έξοδα, οι οποίες βασίζονται στα πραγματικά έξοδα του Συγκροτήματος. Γίνονται παραδοχές και για το ρυθμό αύξησης των εξόδων σε σχέση με το ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού. Αύξηση των εξόδων οδηγεί σε μείωση της κερδοφορίας για τους μετόχους.

Διατηρησιμότητα (Lapses)
Κάθε έτος γίνεται ανάλυση των ποσοστών διακοπής συμβολαίων, χρησιμοποιώντας πραγματικά στοιχεία από την ίδρυση της ασφαλιστικής εταιρίας μέχρι και το αμέσως προηγούμενο έτος. Τα ποσοστά διαφέρουν ανάλογα με τον τύπο και τη διάρκεια του σχεδίου. Σύμφωνα με την Κυπριακή ασφαλιστική νομοθεσία, δεν γίνονται παραδοχές για ποσοστά διακοπής συμβολαίων στην αναλογιστική εκτίμηση.

Περισσότερες πληροφορίες για τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις παρουσιάζονται στη Σημείωση 33.

5. Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.10 Άσκηση σημαντικής επιρροής

Το Συγκρότημα καθορίζει εάν ασκεί σημαντική επιρροή σε εταιρίες που κατέχει ποσοστό λιγότερο από 20% του μετοχικού κεφαλαίου, αν υπάρχουν άλλοι παράγοντες που αποδεικνύουν σημαντική επιρροή. Για αυτή την αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη την εκπροσώπηση του στο Διοικητικό Συμβούλιο που δίνει δικαιώματα ψήφου πέραν του 20% και τη συμμετοχή του στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, περιλαμβανομένων αποφάσεων που αφορούν μερίσματα και άλλες διανομές.

5.11 Ταξινόμηση ακινήτων

Το Συγκρότημα καθορίζει κατά πόσο ένα ακίνητο ταξινομείται ως επενδύσεις σε ακίνητα ή αποθέματα ακινήτων ως ακολούθως:

- Οι επενδύσεις σε ακίνητα περιλαμβάνουν γη και κτήρια που δεν χρησιμοποιούνται από ή στις δραστηριότητες του Συγκροτήματος, ούτε είναι προς πώληση στη διεξαγωγή συνήθων εργασιών, αλλά κατέχονται κυρίως για έσοδα από ενοίκια και κεφαλαιουχικό κέρδος. Αυτά τα κτήρια ουσιαστικά ενοικιάζονται σε ενοικιαστές και δεν προορίζονται να πωληθούν στα πλαίσια των συνήθων εργασιών. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνουν μισθωμένα ακίνητα που αγοράζονται για ανταλλαγή χρέους και μισθώνονται βάσει λειτουργικών μισθώσεων.
- Τα αποθέματα ακινήτων περιλαμβάνουν ακίνητα που κατέχονται με την πρόθεση να πωληθούν. Κυρίως αυτά σχετίζονται με ακίνητα που αποκτήθηκαν μέσω συμφωνιών ανταλλαγής χρέους με ακίνητα (debt–for–property swaps) και ακίνητα που αποκτήθηκαν μέσω της εξαγοράς ορισμένων δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας το 2013 (εκτός από αυτά που είναι μισθωμένα και κατηγοριοποιούνται ως επενδύσεις σε ακίνητα).

5.12 Εύλογη αξία ακινήτων για ίδια χρήση και ακινήτων για επένδυση

Η λογιστική πολιτική του Συγκροτήματος σε σχέση τόσο με τα ακίνητα που κατέχει το Συγκρότημα για ίδια χρήση όσο και τα ακίνητα που κατέχονται για επένδυση απαιτεί την επιμέτρησή τους σε εύλογη αξία. Στην περίπτωση των ακινήτων που κατέχονται για ίδια χρήση, η εκτίμηση γίνεται σε τακτά διαστήματα ούτως ώστε η λογιστική αξία να μην διαφέρει ουσιωδώς από την εύλογη αξία, ενώ στην περίπτωση των ακινήτων για επένδυση η εύλογη αξία καθορίζεται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς. Οι εκτιμήσεις γίνονται από προσοντούχους εκτιμητές μέσω εφαρμογής μοντέλων αποτίμησης όπως συνίσταται από το Royal Institution of Chartered Surveyors και την Επιτροπή Διεθνών Προτύπων Εκτίμησης.

Για τις εκτιμήσεις τους οι εκτιμητές έχουν χρησιμοποιήσει τη γνώση τους για την αγορά και την επαγγελματική τους κρίση και δεν έχουν βασιστεί αποκλειστικά σε ιστορικά στοιχεία συναλλαγών, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο βαθμός της αβεβαιότητας είναι αυξημένος σε σχέση με την ύπαρξη μιας πιο ενεργούς αγοράς για τον καθορισμό της αγοραίας αξίας των ακινήτων. Ανάλογα με τη φύση του εν λόγω ακινήτου και την υπάρχουσα πληροφόρηση στην αγορά, για τον καθορισμό της εύλογης αξίας του ακινήτου μπορεί να απαιτηθεί η χρήση εκτιμήσεων όπως οι μελλοντικές ταμειακές ροές από το ακίνητο και ο κατάλληλος συντελεστής προεξόφλησης των ροών αυτών. Όλες αυτές οι εκτιμήσεις βασίζονται στις συνθήκες που επικρατούν στην τοπική αγορά κατά την ημερομηνία αναφοράς.

Περισσότερες πληροφορίες για τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν περιλαμβάνονται στη Σημείωση 23.

5. Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.13 Μισθώσεις

Επαυξητικό χρεωστικό επιτόκιο
Ο προσδιορισμός μιας δομής όρων επαυξητικού χρεωστικού επιτοκίου (IBR) που χρησιμοποιείται στην επιμέτρηση της αξίας των μελλοντικών πληρωμών μίσθωσης όπως περιγράφεται στη Σημείωση 2.27, συνεπάγεται εγγενώς σημαντικές κρίσεις. Το επαυξητικό χρεωστικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε από την 1 Ιανουαρίου 2019 βασίστηκε στην καμπύλη αποδόσεων της κυπριακής κυβέρνησης, χωρίς περαιτέρω προσαρμογές, ως δίκαιη προσέγγιση για το εξασφαλισμένο κόστος δανεισμού του Συγκροτήματος για χρονικό ορίζοντα σύμφωνα με τη διάρκεια της μίσθωσης. Βάση των αποτελεσμάτων της ανάλυσης ευαισθησίας στην καμπύλη αποδόσεων που πραγματοποιήθηκε από την BOC PCL, η αξία της υποχρέωσης μίσθωσης και των αντίστοιχων δικαιωμάτων χρήσης δεν είχαν οποιαδήποτε σημαντική επίδραση στις μεταβολές του επαυξητικού χρεωστικού επιτοκίου.

Διάρκεια μίσθωσης
Κατά τον καθορισμό της διάρκειας μίσθωσης, η διοίκηση εξετάζει όλα τα γεγονότα και τις περιστάσεις που θα μπορούσαν να καταστήσουν μια σύμβαση εκτελεστέα, όπως οι οικονομικές πληροφορίες μιας σύμβασης. Οι ακόλουθες παραδοχές έγιναν αναφορικά με την διάρκεια της μίσθωσης ανάλογα με τους συμβατικούς όρους:

- Για μισθώσεις που μπορούν να ακυρωθούν, πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση κατά την αρχική εφαρμογή του προτύπου βάσει του ορίζοντα που χρησιμοποιήθηκε στο επιχειρηματικό σχέδιο του Συγκροτήματος. Η μεσοπρόθεσμη αξιολόγηση επιχειρηματικού σχεδίου ορίζει τη διάρκεια της μίσθωσης για 3 έτη. Επομένως η διάρκεια μίσθωσης βασίστηκε στην αξιολόγηση είτε των 3 ετών (όντας μεσοπρόθεσμος ορίζοντας) είτε των 6 ετών (όντας αξιολόγηση μακροπρόθεσμου ορίζοντα).
- Για τις μη ακυρώσιμες μισθώσεις, η διάρκεια της μίσθωσης εκτιμήθηκε ότι είναι η μη ακυρώσιμη περίοδος.
- Για τις μισθώσεις με δυνατότητα ανανέωσης, η προηγούμενη πρακτική του Συγκροτήματος σχετικά με την περίοδο κατά την οποία έχει συνήθως χρησιμοποιήσει ακίνητα (μισθωμένα ή ιδιόκτητα) και τους οικονομικούς λόγους για τους οποίους το χρησιμοποιεί, παρέχει χρήσιμες πληροφορίες αναφορικά με την εκτίμηση κατά πόσο ο μισθωτής με εύλογη βεβαιότητα θα ασκήσει ή όχι μια επιλογή.

Περιουσιακά στοιχεία χαμηλής αξίας
Το Συγκρότημα έχει χρησιμοποιήσει κρίση για τον καθορισμό του ορίου μικρής αξίας περιουσιακών στοιχείων που ανέρχεται σε € 5,000.

Περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τις μισθώσεις γνωστοποιούνται στη Σημείωση 44.

6. Μεταβατικές γνωστοποιήσεις

6.1 Μετάβαση στο ΔΠΧΑ 16: Μέθοδος μετάβαση που υιοθετήθηκε και χρήση πρακτικής εφαρμογής

Το Συγκρότημα έχει εφαρμόσει το ΔΠΧΑ 16 αναδρομικά, αλλά έχει επωφεληθεί της επιλογής της μη αναπροσαρμογής των συγκριτικών πληροφοριών (και η συνολική επίδραση από την αρχική εφαρμογή του προτύπου έχει αναγνωριστεί κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής) εφαρμόζοντας την τροποποιημένη αναδρομική προσέγγιση. Το έργο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 16 ηγείτο από την Οικονομική Διεύθυνση με τη λήψη επιβεβαιώσεων από τα επηρεαζόμενα τμήματα. Το Συγκρότημα έχει καθορίσει λογιστικές πολιτικές και χρησιμοποίησε τις πιο κάτω μεταβατικές διατάξεις που επιτρέπονται από την τροποποιημένη αναδρομική προσέγγιση:

- Εφαρμογή ενιαίου προεξοφλητικού επιτοκίου σε κάθε κατηγορία μισθώσεων με παρόμοια χαρακτηριστικά (όπως μισθώσεις με αντίστοιχη εναπομένουσα διάρκεια μίσθωσης, για παρόμοια περιουσιακά στοιχεία και σε παρόμοιο οικονομικό περιβάλλον).
- Εφαρμογή του λογιστικού προτύπου αναφορικά με τις βραχυπρόθεσμες μισθώσεις με εναπομένουσα διάρκεια μικρότερη των 12 μηνών κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής του προτύπου. Κατά συνέπεια, δικαίωμα χρήσης περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεις μισθώσεων δεν περιλαμβάνουν την επίδραση τέτοιων βραχυπρόθεσμων μισθώσεων.
- Χρήση της αποκτηθείσας γνώσης κατά τον καθορισμό της διάρκειας μίσθωσης στην περίπτωση όπου η σύμβαση περιλαμβάνει δικαιώματα παράτασης ή τερματισμού της μίσθωσης.
- Εξαίρεση από την επιμέτρηση του δικαιώματος χρήσης περιουσιακού στοιχείου των αρχικών άμεσων δαπανών.
- Επιλογή χρήσης της μεταβατικής πρακτικής εφαρμογής που επιτρέπει όπως το πρότυπο εφαρμοστεί μόνο σε συμβάσεις που ήταν αναγνωρισμένες ως μισθώσεις εφαρμόζοντας το ΔΛΠ 17 και το ΕΔΔΠΧΑ 4 κατά την αρχική εφαρμογή την 1 Ιανουαρίου 2019.
- Αρχική επιμέτρηση του δικαιώματος χρήσης του περιουσιακού στοιχείου σε ποσό ίσο με τις υποχρεώσεις μισθώσεων.

6.2 Επίδραση της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 16

Με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16 αναγνωρίζει το δικαίωμα χρήσης περιουσιακών στοιχείων ποσού ίσου με αυτών των υποχρεώσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις και αποζημίωση αποκατάστασης, χωρίς να επηρεάζεται η καθαρή θέση ή τα αδιανέμητα κέρδη του Συγκροτήματος κατά την 1 Ιανουαρίου 2019.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την επίδραση κατά την αρχική εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16:

	1 Ιανουαρίου 2019
	€000
Περιουσιακά στοιχεία	
Δικαίωμα χρήσης περιουσιακού στοιχείου (περιλαμβάνεται στα 'Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός') (Σημ. 44)	**37,474**
Υποχρεώσεις	
Υποχρεώσεις μισθώσεων (περιλαμβάνεται στα 'Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις και άλλες προβλέψεις')	**36,164**
Πρόβλεψη για έξοδα αποκατάστασης (περιλαμβάνεται στις Λοιπές υποχρεώσεις στα 'Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα, λοιπές υποχρεώσεις και άλλες προβλέψεις')	**1,310**
	37,474

6.3 Συμφιλίωση των ποσών του ισολογισμού από το ΔΛΠ 17 στο ΔΠΧΑ 16

Οι υποχρεώσεις μισθώσεων την 1 Ιανουαρίου 2019 συμφιλιώθηκαν με τις δεσμεύσεις για λειτουργικές μισθώσεις όπως αυτές γνωστοποιούνται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ως ακολούθως:

6. Μεταβατικές γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

6.3. Συμφιλίωση των ποσών του ισολογισμού από το ΔΛΠ 17 στο ΔΠΧΑ 16 (συνέχεια)

	1 Ιανουαρίου 2019
	€000
Δεσμεύσεις για λειτουργικές μισθώσεις κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018 (μη ακυρώσιμες) (Σημ. 44)	**4,453**
Μεσοσταθμισμένο επαυξητικό χρεωστικό επιτόκιο κατά την 1 Ιανουαρίου 2019	**1.05%**
Προεξοφλημένες δεσμεύσεις για λειτουργικές μισθώσεις κατά την 1 Ιανουαρίου 2019	**4,226**
Προστίθενται:	
Πληρωμές για προαιρετικές περιόδους παράτασης που δεν είχαν αναγνωριστεί κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018 (Σημ. 5.13)	**31,938**
Υποχρεώσεις μισθώσεων κατά την 1 Ιανουαρίου 2019	**36,164**

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα

Σε συνέχεια της πώλησης το 2018 των 100% θυγατρικών, Bank of Cyprus UK Ltd και Bank of Cyprus Financial Services Ltd, οι λειτουργίες του Συγκροτήματος έχουν κυρίως επικεντρωθεί στην Κύπρο. Οι λειτουργίες στην Κύπρο είναι οργανωμένες ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη. Από τον Οκτώβριο 2019 και μετά την αναδιάρθρωση της BOC PCL, δημιουργήθηκε ένας νέος πελατειακός τομέας που ονομάζεται 'Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις'. Ορισμένοι προσδιορισμένοι τομείς και επιχειρηματικά προϊόντα έχουν ταξινομηθεί εκτός των υφιστάμενων γραμμών αναφοράς 'Μεγάλες επιχειρήσεις' και 'Διαχείριση περιουσίας' και περιλαμβάνονται στο πλαίσιο του νεοσύστατου τομέα 'Διεθνείς Μεγάλες Επιχειρήσεις', με στόχο την περαιτέρω διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου δανείων και την επιδίωξη εσόδων τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Συγκριτικές πληροφορίες στην ανάλυση κατά επιχειρηματικό τομέα, ανάλυση συνόλου εσόδων, ανάλυση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων και ανάλυση κύκλου εργασιών έχουν αναπροσαρμοστεί για να αντικατοπτρίσουν αυτήν την αλλαγή (Σημ. 2.38).

Οι επιχειρηματικοί τομείς αναλύονται πιο κάτω:

- Οι πελατειακοί τομείς 'Μεγάλες επιχειρήσεις', 'Μικρομεσαίες επιχειρήσεις' και 'Καταναλωτικά' διαχειρίζονται δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, όπως περιγράφεται στην 'Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες' (Σημ. 46).
- Ο νεοσύστατος τομέας 'Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις' διαχειρίζεται δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες από τον επιχειρησιακό πελατειακό τομέα, τον τομέα ναυτιλίας, τον Διεθνή Επιχειρησιακό Δανεισμό, τα Διεθνή Συνδικάτα και οικονομικά πλάνα.
- Ο τομέας 'Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών' είναι η εξειδικευμένη μονάδα η οποία διαχειρίζεται την ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων του Συγκροτήματος και τις εκθέσεις σε δανειολήπτες που παρουσιάζουν οικονομικές δυσκολίες και καθυστερημένες πληρωμές, μέσω καινοτόμων λύσεων.
- Ο πελατειακός τομέας 'Διεθνείς Τραπεζικές εργασίες' εξειδικεύεται στην παροχή τραπεζικών υπηρεσιών σε διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις και άτομα μη κατοίκους Κύπρου, ιδιαίτερα σε διεθνείς επιχειρήσεις των οποίων η ιδιοκτησία και οι επιχειρησιακές δραστηριότητες βρίσκονται εκτός Κύπρου.
- Ο πελατειακός τομέας 'Διαχείριση περιουσίας' επιβλέπει την παροχή υπηρεσιών του ιδιωτικού τραπεζικού τομέα και της διαχείρισης περιουσίας, των παγκόσμιων αγορών, και τις υπηρεσίες αποθετηρίων καθώς και της διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και του επενδυτικού τραπεζικού τομέα.
- Η Διεύθυνση Διαχείρισης Ακινήτων (ΔΔΑ) διαχειρίζεται ακίνητα που αποκτήθηκαν μέσω συμφωνιών ανταλλαγής χρέους με ακίνητα (debt–for–property swaps) και ακίνητα που αποκτήθηκαν μέσω της εξαγοράς ορισμένων δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας το 2013, και εκτελεί στρατηγικές εξόδους για να ρευστοποιήσει αυτά τα περιουσιακά στοιχεία.
- Η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση της ρευστότητας και για να επιβλέπει τις δραστηριότητες και να διασφαλίζει συμμόρφωση με τις εσωτερικές και κανονιστικές πολιτικές ρευστότητας και να καθοδηγεί για τις ενέργειες που πρέπει να ληφθούν για την διαθεσιμότητα της ρευστότητας.

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα (συνέχεια)

- Ο πελατειακός τομέας 'Ασφαλιστικές εργασίες' συμμετέχει τόσο στις ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής, όσο και στις ασφαλιστικές εργασίες γενικού κλάδου.
- Ο τομέας 'Λοιπά' περιλαμβάνει κεντρικές υπηρεσίες όπως οικονομική διεύθυνση, διαχείριση κινδύνων, συμμόρφωση, νομικό, εταιρικών υποθέσεων και ανθρώπινου δυναμικού. Οι κεντρικές υπηρεσίες παρέχουν υπηρεσίες στα λειτουργικά τμήματα.
- Οι δραστηριότητες στο εξωτερικό συμπεριλαμβάνουν δραστηριότητες στην Ελλάδα, Ρουμανία και Ρωσία οι οποίες είναι ξεχωριστοί επιχηρηματικοί τομείς και για τις οποίες παρέχεται πληροφορία στην διοίκηση, όμως λόγω του μεγέθους τους παρουσιάζονται σε ένα τομέα και συγκεκριμένα στις 'Άλλες χώρες'.

Παρουσιάζεται πληροφόρηση για το τρέχον έτος και συγκριτική πληροφόρηση με σκοπό να αντικατοπτριστεί η απόδοση μετά την αναδιάρθρωση.

Η διοίκηση παρακολουθεί το λειτουργικό αποτέλεσμα του κάθε επιχειρηματικού τομέα ξεχωριστά για σκοπούς αξιολόγησης της απόδοσής του και κατανομής πόρων στον κάθε τομέα. Η απόδοση των επιχειρηματικών τομέων αξιολογείται με βάση τα κέρδη μετά τη φορολογία και τα δικαιώματα μειοψηφίας. Οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα μεταξύ τομέων απαλείφονται στην ενοποίηση και γίνονται με βάση τις τιμές της αγοράς.

Οι λειτουργικές οικονομικές πληροφορίες κατά επιχειρηματικό τομέα παρατίθενται όπως παρουσιάζονται στην Εκτελεστική Επιτροπή του Συγκροτήματος.

Τα έσοδα και τα έξοδα που σχετίζονται άμεσα με κάθε πελατειακό τομέα περιλαμβάνονται στον καθορισμό της επίδοσής του. Εφαρμόζονται μεθοδολογίες τιμής μεταφοράς μεταξύ των πελατειακών τομέων για να παρουσιάζονται τα αποτελέσματά τους με συνήθεις εμπορικούς όρους. Τα λοιπά λειτουργικά έσοδα, οι δαπάνες προσωπικού και τα άλλα λειτουργικά έξοδα που πραγματοποιούνται από κάθε πελατειακό τομέα κατανέμονται στον πελατειακό τομέα όπου προκύπτουν. Τα έμμεσα λοιπά λειτουργικά έσοδα και τα έμμεσα άλλα λειτουργικά έξοδα ανακατανέμονται από τις κεντρικές υπηρεσίες στους πελατειακούς τομείς. Η διοίκηση παρακολουθεί τα κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία για κάθε πελατειακό τομέα. Επιπρόσθετα, για σκοπούς ανάλυσης ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη στην Κύπρο, χρεώνεται/πιστώνεται στα κέρδη ή ζημιές πριν τη φορολογία του κάθε πελατειακού τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη, νοητός φόρος 12.5% με βάση τον φορολογικό συντελεστή της Κύπρου.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, οι καταθέσεις πελατών και τα σχετικά έσοδα και έξοδα περιλαμβάνονται κυρίως στον τομέα από τον οποίο πηγάζει η σχέση με τον πελάτη, αντί στον τομέα ο οποίος καταχωρεί τη συναλλαγή. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που παρέχονται σε χώρες όπου το Συγκρότημα δεν διατηρεί δραστηριότητες περιλαμβάνονται στη χώρα όπου διαχειρίζονται.

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα (συνέχεια)

Ανάλυση ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη

	Μεγάλες επιχειρήσεις	Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις	Κατανα-λωτικά	Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	ΔΔΑ	Ασφαλι-στικές εργασίες	Διαχείριση διαθεσίμων	Λοιπά	**Σύνολο Κύπρος**	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Καθαρά έσοδα/(έξοδα) από τόκους	63,294	54,317	36,385	144,480	52,896	33,541	3,709	(12,823)	57	1,299	(2,428)	**374,727**	(8,751)	**365,976**
Καθαρά έσοδα/(έξοδα) από αμοιβές και προμήθειες	10,759	6,083	9,374	44,602	21,281	49,540	2,129	(8)	(6,486)	1,934	22,519	**161,727**	167	**161,894**
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από διαπραγμάτευση συναλλάγματος	580	347	658	2,775	204	7,382	3,291	-	-	14,667	(1,787)	**28,117**	(1,521)	**26,596**
Καθαρές (ζημιές)/κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών	-	(466)	-	-	3,357	-	-	-	1,237	5,653	8,730	**18,511**	164	**18,675**
Έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες μείον απαιτήσεις και προμήθειες	-	-	-	-	-	-	-	-	56,257	-	-	**56,257**	1,403	**57,660**
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα	-	-	-	-	-	-	-	3,019	(39)	-	443	**3,423**	(1,174)	**2,249**
Καθαρά κέρδη από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	-	-	-	-	-	-	-	24,383	-	-	894	**25,277**	675	**25,952**
Σύνολο άλλων εσόδων	8	2	12	120	196	2	1	6,242	27	72	20,119	**26,801**	2,137	**28,938**
	74,641	60,283	46,429	191,977	77,934	90,465	9,130	20,813	51,053	23,625	48,490	**694,840**	(6,900)	**687,940**
Δαπάνες προσωπικού	(5,985)	(2,906)	(5,771)	(73,591)	(25,285)	(15,467)	(3,386)	(2,795)	(13,495)	(1,654)	(74,399)	**(224,734)**	(813)	**(225,547)**
Δαπάνες προσωπικού-εθελούσιο σχέδιο αποχώρησης και άλλες παροχές τερματισμού	(2,970)	(1,406)	(2,317)	(42,842)	(15,398)	(7,351)	(1,943)	(1,752)	(3,490)	(663)	(1,034)	**(81,166)**	-	**(81,166)**
Ειδική εισφορά επί των καταθέσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων και συνεισφορά στο ΕΤΕ και λοιπές εισφορές	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(43,609)	**(43,609)**	-	**(43,609)**
Άλλα λειτουργικά (έξοδα)/έσοδα (εξαιρουμένων των εξόδων συμβούλων και άλλων εξόδων αναδιάρθρωσης)	(16,120)	(9,701)	(17,228)	(97,891)	(35,571)	(21,504)	(3,865)	(5,871)	(10,223)	(8,066)	38,528	**(187,512)**	(8,453)	**(195,965)**
Άλλα λειτουργικά (έξοδα)/έσοδα – έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης	(312)	(130)	(311)	(2,762)	(38,782)	(633)	(134)	(3,864)	-	(102)	373	**(46,657)**	-	**(46,657)**
	49,254	46,140	20,802	(25,109)	(37,102)	45,510	(198)	6,531	23,845	13,140	(31,651)	**111,162**	(16,166)	**94,996**
Καθαρά κέρδη από αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος	3,423	1,086	368	251	897	326	117	-	-	-	1,667	**8,135**	52	**8,187**
Πιστωτικά κέρδη/(ζημιές) για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	12,473	20,291	9,418	(4,860)	(272,592)	1,213	328	-	-	-	119	**(233,610)**	1,159	**(232,451)**
Πιστωτικές (ζημιές)/κέρδη άλλων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	-	-	-	-	-	-	-	(911)	(63)	4,411	(31)	**3,406**	(8,196)	**(4,790)**
Απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων	-	-	-	-	-	-	-	(18,530)	-	-	-	**(18,530)**	(7,551)	**(26,081)**
Επαναμέτρηση επένδυσης σε συγγενή εταιρία που κατά την ταξινόμηση κατέχεται προς πώληση	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(25,943)	**(25,943)**	-	**(25,943)**
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,513	**5,513**	-	**5,513**
Κέρδος/(ζημιά) πριν τη φορολογία	65,150	67,517	30,588	(29,718)	(308,797)	47,049	247	(12,910)	23,782	17,551	(50,326)	**(149,867)**	(30,702)	**(180,569)**
Φορολογία	(8,144)	(8,440)	(3,824)	3,715	38,600	(5,881)	(31)	1,614	(2,983)	(2,194)	101,090	**113,522**	(691)	**112,831**
Κέρδος/(ζημιά) μετά τη φορολογία	57,006	59,077	26,764	(26,003)	(270,197)	41,168	216	(11,296)	20,799	15,357	50,764	**(36,345)**	(31,393)	**(67,738)**
Δικαιώματα μειοψηφίας-κέρδη	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2,537)	**(2,537)**	-	**(2,537)**
Κέρδος/(ζημιές) μετά τη φορολογία που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας	**57,006**	**59,077**	**26,764**	**(26,003)**	**(270,197)**	**41,168**	**216**	**(11,296)**	**20,799**	**15,357**	**48,227**	**(38,882)**	**(31,393)**	**(70,275)**

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα (συνέχεια)

	Μεγάλες επιχειρήσεις	Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις	Κατανα-λωτικά	Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	ΔΔΑ	Ασφαλι-στικές εργασίες	Διαχείριση διαθεσίμων	Λοιπά	**Σύνολο Κύπρος**	Άλλες χώρες	**Σύνολο συνεχιζόμενες δραστηριότητες**
2018 (αναπροσαρμοσμένα) - Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Καθαρά έσοδα/(έξοδα) από τόκους	61,237	40,368	38,932	181,335	57,708	50,634	6,144	(16,741)	208	19,514	(11,602)	**427,737**	(8,684)	**419,053**
Καθαρά έσοδα/(έξοδα) από αμοιβές και προμήθειες	10,060	4,957	9,833	46,102	13,309	62,982	2,311	-	(6,134)	1,763	9,731	**154,914**	357	**155,271**
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος	591	301	649	3,427	274	7,515	3,250	-	-	17,353	3,192	**36,552**	1,136	**37,688**
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών	-	2,380	-	-	13,745	-	70	-	(469)	21,755	41,000	**78,481**	(31,811)	**46,670**
Έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες μείον απαιτήσεις και προμήθειες	-	-	-	-	-	-	-	-	51,101	-	-	**51,101**	1,811	**52,912**
Καθαρές (ζημιές)/κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα	-	-	-	-	-	-	-	(14,122)	35	-	3,875	**(10,212)**	(1,633)	**(11,845)**
Καθαρά κέρδη από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	-	-	-	-	-	-	-	29,605	-	-	62	**29,667**	770	**30,437**
Λοιπά έσοδα	67	-	12	117	19	4	64	16,418	718	-	6,503	**23,922**	1,682	**25,604**
	71,955	48,006	49,426	230,981	85,055	121,135	11,839	15,160	45,459	60,385	52,761	**792,162**	(36,372)	**755,790**
Δαπάνες προσωπικού	(6,372)	(1,962)	(5,641)	(69,949)	(23,857)	(15,501)	(3,329)	(2,033)	(9,709)	(1,581)	(75,821)	**(215,755)**	(985)	**(216,740)**
Ειδική εισφορά επί των καταθέσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων και συνεισφορά στο ΕΤΕ και άλλες εισφορές	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(25,095)	**(25,095)**	-	**(25,095)**
Άλλα λειτουργικά (έξοδα)/έσοδα (εξαιρουμένων των εξόδων συμβούλων και άλλων εξόδων αναδιάρθρωσης)	(14,920)	(9,059)	(14,161)	(104,749)	(41,134)	(27,709)	(2,924)	(4,149)	(9,058)	(7,677)	67,975	**(167,565)**	(16,273)	**(183,838)**
Άλλα λειτουργικά έξοδα – έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης	(4)	(28)	(6)	(59)	(39,192)	(13)	(6)	(3,792)	-	-	(7,389)	**(50,489)**	(564)	**(51,053)**
	50,659	36,957	29,618	56,224	(19,128)	77,912	5,580	5,186	26,692	51,127	12,431	**333,258**	(54,194)	**279,064**
Καθαρά κέρδη από αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος	2,923	4,778	2,305	9,835	6,913	901	26	-	-	90	-	**27,771**	54	**27,825**
Πιστωτικές (ζημιές)/κέρδη για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	(1,874)	(2,401)	436	(12,498)	(308,856)	(22,350)	(395)	-	-	-	2,896	**(345,042)**	15,959	**(329,083)**
Πιστωτικές (ζημιές)/κέρδη άλλων χρηματοοικονομικών μέσων	-	-	-	-	-	-	-	-	(330)	4,988	(2,139)	**2,519**	(4,129)	**(1,610)**
Απομείωση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	-	-	-	-	-	-	-	(11,457)	-	-	(1,379)	**(12,836)**	(5,815)	**(18,651)**
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9,095	**9,095**	-	**9,095**
Κέρδος/(ζημιά) πριν τη φορολογία	51,708	39,334	32,359	53,561	(321,071)	56,463	5,211	(6,271)	26,362	56,205	20,904	**14,765**	(48,125)	**(33,360)**
Φορολογία	(6,464)	(4,917)	(4,045)	(6,695)	40,134	(7,058)	(651)	782	(3,295)	(7,026)	(80,578)	**(79,813)**	3,897	**(75,916)**
Κέρδος/(ζημιές) μετά τη φορολογία	45,244	34,417	28,314	46,866	(280,937)	49,405	4,560	(5,489)	23,067	49,179	(59,674)	**(65,048)**	(44,228)	**(109,276)**
Δικαιώματα μειοψηφίας-κέρδη	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1,488)	**(1,488)**	-	**(1,488)**
Κέρδος/(ζημιές) μετά τη φορολογία που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας	**45,244**	**34,417**	**28,314**	**46,866**	**(280,937)**	**49,405**	**4,560**	**(5,489)**	**23,067**	**49,179**	**(61,162)**	**(66,536)**	**(44,228)**	**(110,764)**

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα (συνέχεια)

Το κέρδος πριν τη φορολογία στον επιχειρηματικό τομέα 'Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις' όπως αναπροσαρμόστηκε περιλαμβάνει €38,370 χιλ. κέρδος πριν τη φορολογία από 'Μεγάλες επιχειρήσεις' και €964 χιλ. κέρδος πριν τη φορολογία από 'Διαχείριση διαθεσίμων'.

Στο πλαίσιο του επιχειρηματικού τομέα ΔΔΑ, τα κέρδη από πώληση ακινήτων που ταξινομούνται ως 'Επενδύσεις σε ακίνητα' αντί σε 'Αποθέματα ακινήτων', ποσό ύψους €1,430 χιλ. αναπροσαρμόστηκαν από τα 'Καθαρά κέρδη από πώληση αποθεμάτων ακινήτων' στα 'Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα'. Περισσότερες πληροφορίες γνωστοποιούνται στις Σημειώσεις 2.2.1 and 2.38.

Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες

	2018
	€000
Καθαρά έσοδα από τόκους	**34,764**
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	**5,063**
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος	**250**
Καθαρές ζημιές από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα	**(57)**
	40,020
Δαπάνες προσωπικού	**(17,624)**
Άλλα λειτουργικά έξοδα	**(14,094)**
	8,302
Πιστωτικά κέρδη για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	**624**
Κέρδος πριν τη φορολογία	**8,926**
Φορολογία	**(1,683)**
Κέρδος μετά τη φορολογία	**7,243**

Η πιο πάνω πληροφόρηση αναφορικά με τις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες σχετίζεται με την πώληση της θυγατρικής τράπεζας του Συγκροτήματος στο Ηνωμένο Βασίλειο, Bank of Cyprus UK Limited και της θυγατρικής Bank of Cyprus Financial Services Limited, λεπτομέρειες της οποίας γνωστοποιούνται στη Σημείωση 53.4.1.

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα (συνέχεια)

Ανάλυση συνόλου εσόδων

Το σύνολο εσόδων περιλαμβάνει τα καθαρά έσοδα από τόκους, τα καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες, τα καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος, τα καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα, τα έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες, τα καθαρά κέρδη/(ζημιές) από την επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα, τα καθαρά κέρδη/(ζημιές) από την πώληση αποθεμάτων ακινήτων και τα λοιπά έσοδα. Δεν υπήρχαν έσοδα που προέρχονταν από συναλλαγές με ένα μόνο εξωτερικό πελάτη που ανερχόταν σε 10% ή περισσότερα των εσόδων του Συγκροτήματος.

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες

	Μεγάλες επιχειρήσεις	Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Καταναλωτικά	Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	ΔΔΑ	Ασφαλιστικές εργασίες	Διαχείριση διαθεσίμων	Λοιπά	**Σύνολο Κύπρος**	Άλλες χώρες	**Σύνολο συνεχιζόμενες δραστηριότητες**
2019	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Έσοδα από τρίτους	79,926	69,971	47,047	127,837	163,351	57,262	4,410	33,636	56,562	1,718	42,239	**683,959**	3,981	**687,940**
(Έξοδα)/έσοδα μεταξύ τομέων	(5,285)	(9,688)	(618)	64,140	(85,417)	33,203	4,720	(12,823)	(5,509)	21,907	(4,630)	**-**	-	**-**
Έσοδα μεταξύ Κύπρου και άλλων χωρών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,881	**10,881**	(10,881)	**-**
Σύνολο εσόδων	**74,641**	**60,283**	**46,429**	**191,977**	**77,934**	**90,465**	**9,130**	**20,813**	**51,053**	**23,625**	**48,490**	**694,840**	**(6,900)**	**687,940**
2018 (αναπροσαρμοσμένα)														
Σύνολο εσόδων από τρίτους	79,300	61,259	53,669	116,012	233,260	68,574	2,031	31,901	50,561	39,760	47,233	**783,560**	(27,770)	**755,790**
Έσοδα/(έξοδα) μεταξύ τομέων	(7,345)	(13,253)	(4,243)	114,969	(148,205)	52,561	9,808	(16,741)	(5,102)	20,625	(3,074)	**-**	-	**-**
Έσοδα μεταξύ Κύπρου και άλλων χωρών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,602	**8,602**	(8,602)	**-**
Σύνολο εσόδων	**71,955**	**48,006**	**49,426**	**230,981**	**85,055**	**121,135**	**11,839**	**15,160**	**45,459**	**60,385**	**52,761**	**792,162**	**(36,372)**	**755,790**

Το σύνολο εσόδων στον επιχειρηματικό τομέα 'Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις' όπως αναπροσαρμόστηκε, περιλαμβάνει σύνολο εσόδων €46,025 χιλ. από τις 'Μεγάλες επιχειρήσεις' και σύνολο εσόδων €1,981 χιλ. από τη 'Διαχείριση περιουσίας'.

Τα έσοδα για τον τομέα 'Άλλες χώρες' σχετίζονται κυρίως με τραπεζικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες για το 2019 και 2018.

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα (συνέχεια)

Ανάλυση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

	Μεγάλες επιχειρήσεις	Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Καταναλωτικά	Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	ΔΔΑ	Ασφαλιστικές εργασίες	Διαχείριση διαθεσίμων	Λοιπά	**Σύνολο Κύπρος**	Άλλες χώρες	**Σύνολο συνεχιζόμενες δραστηριότητες**
2019	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Περιουσιακά στοιχεία														
Περιουσιακά στοιχεία	1,937,813	2,107,543	1,092,937	3,638,880	1,786,170	130,720	29,516	1,382,907	880,721	7,097,866	1,398,349	**21,483,422**	161,378	**21,644,800**
Περιουσιακά στοιχεία μεταξύ τομέων	-	-	-	-	-	-	-	-	(32,448)	-	(57,862)	**(90,310)**	-	**(90,310)**
	1,937,813	**2,107,543**	**1,092,937**	**3,638,880**	**1,786,170**	**130,720**	**29,516**	**1,382,907**	**848,273**	**7,097,866**	**1,340,487**	**21,393,112**	**161,378**	**21,554,490**
Περιουσιακά στοιχεία μεταξύ Κύπρου και δραστηριοτήτων στο εξωτερικό														**(431,668)**
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων														**21,122,822**

2018 (αναπροσαρμοσμένα)														
Περιουσιακά στοιχεία														
Περιουσιακά στοιχεία	2,197,406	1,446,824	1,150,604	3,699,394	2,176,917	178,627	31,301	1,658,982	816,336	6,396,620	2,581,386	**22,334,397**	254,988	**22,589,385**
Περιουσιακά στοιχεία μεταξύ τομέων	-	-	-	-	-	-	-	-	(39,642)	-	(59,133)	**(98,775)**	-	**(98,775)**
	2,197,406	**1,446,824**	**1,150,604**	**3,699,394**	**2,176,917**	**178,627**	**31,301**	**1,658,982**	**776,694**	**6,396,620**	**2,522,253**	**22,235,622**	**254,988**	**22,490,610**
Περιουσιακά στοιχεία μεταξύ Κύπρου και δραστηριοτήτων στο εξωτερικό														**(415,339)**
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων														**22,075,271**

Το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων στον επιχειρηματικό τομέα 'Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις' όπως αναπροσαρμόστηκε περιλαμβάνει σύνολο περιουσιακών στοιχείων €1,327,006 χιλ. από τις 'Μεγάλες επιχειρήσεις', €52,229 χιλ. περιουσιακά στοιχεία από 'Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών', €67,550 χιλ. περιουσιακά στοιχεία από τη 'Διαχείριση περιουσίας',€36 χιλ. περιουσιακά στοιχεία από τις 'Μικρομεσαίες επιχειρήσεις' και €3 χιλ. περιουσιακά στοιχεία από τα 'Καταναλωτικά'. Περαιτέρω λεπτομέρειες γνωστοποιούνται Σημείωση 46.

7. **Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα** (συνέχεια)

	Μεγάλες επιχειρήσεις	Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Καταναλωτικά	Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	Ασφαλιστικές εργασίες	Διαχείριση διαθεσίμων	Λοιπά	**Σύνολο Κύπρος**	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Υποχρεώσεις													
Υποχρεώσεις	1,117,222	691,550	770,655	10,140,920	97,290	3,543,315	330,579	696,033	1,062,156	457,414	**18,907,134**	450,164	**19,357,298**
Υποχρεώσεις μεταξύ τομέων	-	-	-	-	-	-	-	-	(90,310)	-	**(90,310)**	-	**(90,310)**
	1,117,222	**691,550**	**770,655**	**10,140,920**	**97,290**	**3,543,315**	**330,579**	**696,033**	**971,846**	**457,414**	**18,816,824**	**450,164**	**19,266,988**
Υποχρεώσεις μεταξύ Κύπρου και δραστηριοτήτων στο εξωτερικό													**(432,793)**
Σύνολο υποχρεώσεων													**18,834,195**

2018													
Υποχρεώσεις													
Υποχρεώσεις	1,122,465	628,052	800,671	10,032,047	121,744	3,707,713	430,866	632,308	1,877,549	452,708	**19,806,123**	417,159	**20,223,282**
Υποχρεώσεις μεταξύ τομέων	-	-	-	-	-	-	-	-	(98,775)	-	**(98,775)**	-	**(98,775)**
	1,122,465	**628,052**	**800,671**	**10,032,047**	**121,744**	**3,707,713**	**430,866**	**632,308**	**1,778,774**	**452,708**	**19,707,348**	**417,159**	**20,124,507**
Υποχρεώσεις μεταξύ Κύπρου και δραστηριοτήτων στο εξωτερικό													**(416,564)**
Σύνολο υποχρεώσεων													**19,707,943**

Οι συνολικές υποχρεώσεις στον επιχειρηματικό τομέα 'Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις' όπως αναπροσαρμόστηκαν, περιλαμβάνουν €628,052 χιλ. συνολικές υποχρεώσεις από τις 'Μεγάλες επιχειρήσεις'.

Οι οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα των καταθέσεων και δανείων και απαιτήσεων από πελάτες παρουσιάζονται στις Σημειώσεις 32 και 46.2 και 46.6 αντίστοιχα.

7. **Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα** (συνέχεια)

Ανάλυση κύκλου εργασιών

	2019	2018 (αναπρο-σαρμοσμένα)
	€000	€000
Έσοδα από τόκους και έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους	**508,177**	609,119
Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	**171,715**	175,583
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος	**26,596**	37,688
Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες (Σημ. 13)	**172,243**	163,633
Κέρδη από επενδύσεις σε ακίνητα και αποθέματα ακινήτων	**2,907**	1,320
Λοιπά έσοδα	**28,938**	25,604
	910,576	1,012,947

Η ανάλυση των κερδών από επενδύσεις σε ακίνητα και αποθέματα ακινήτων παρατίθενται στον πιο κάτω πίνακα:

	2019	2018 (αναπρο-σαρμοσμένα)
	€000	€000
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα	**2,249**	(11,845)
Καθαρά κέρδη από την πώληση αποθεματικού ακινήτων	**25,952**	30,437
Απομείωση αποθεματικού ακινήτων (Σημ. 17)	**(25,294)**	(17,272)
	2,907	1,320

Οι συγκριτικές πληροφορίες για τον κύκλο εργασιών αναπροσαρμόστηκαν για να συμπεριλάβουν τα 'Καθαρά κέρδη από πώληση αποθεμάτων ακινήτων' στην ανάλυση του κύκλου εργασιών και η επίπτωση της αλλαγής στην ταξινόμηση για ακίνητα που εκμισθώνονται με λειτουργικές μισθώσεις όπως γνωστοποιείται στη Σημείωση 2.2.1 και η επίπτωση της αλλαγής στην παρουσίαση των εσόδων από αμοιβές και προμήθειες όπως γνωστοποιείται στις Σημειώσεις 2.38 και 10.

8. Έσοδα από τόκους και έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους

Έσοδα από τόκους

	2019	2018
	€000	€000
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος:		
- Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	**416,410**	526,468
- Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και κεντρικές τράπεζες	**5,412**	5,179
- Ομόλογα	**12,120**	5,445
Ομόλογα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**21,055**	19,973
	454,997	557,065

Έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους

	2019	2018
	€000	€000
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**15,690**	16,562
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**37,490**	35,478
Επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**-**	14
	53,180	52,054

9. Έξοδα από τόκους και έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους

Έξοδα από τόκους

	2019	2018
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε αποσβεσμένο κόστος:	**€000**	€000
Καταθέσεις πελατών	**40,395**	93,457
Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες και καταθέσεις από τράπεζες	**2,542**	2,902
Δανειακό κεφάλαιο	**23,325**	23,325
Συμφωνίες επαναγοράς	**9,397**	10,198
Αρνητικός τόκος σε δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και κεντρικές τράπεζες	**17,448**	14,142
Έξοδα από τόκους μισθώσεων	**386**	-
	93,493	144,024

Έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους

	2019	2018
	€000	€000
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**48,708**	46,042

10. Έσοδα και έξοδα από αμοιβές και προμήθειες

Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες

	2019	2018 (αναπρο-σαρμοσμένα)
	€000	€000
Αμοιβές και προμήθειες που σχετίζονται με χορηγήσεις	**50,647**	53,618
Άλλες τραπεζικές προμήθειες	**81,706**	97,705
Αμοιβές για υπηρεσίες που λήφθηκαν για το χαρτοφυλάκιο δανείων που πωλήθηκε στο πλαίσιο του Project Helix	**11,933**	-
Αμοιβές από αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση χαρτοφυλακίων	**3,111**	2,934
Χρηματιστηριακές προμήθειες	**926**	757
Άλλες προμήθειες	**23,392**	20,569
	171,715	175,583

Οι αμοιβές από αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση χαρτοφυλακίων σχετίζονται με καταπιστευματικές και συναφείς δραστηριότητες.

Οι αμοιβές και προμήθειες που σχετίζονται με χορηγήσεις περιλαμβάνουν προμήθειες από διευθετήσεις πιστωτικών καρτών ύψους €27,323 χιλ. (2018: €31,983 χιλ.). Οι άλλες τραπεζικές προμήθειες περιλαμβάνουν προμήθειες από εντολές πληρωμών ύψους €29,764 χιλ. (2018: €30,405 χιλ.) και αμοιβές από συντήρηση λογαριασμών ύψους €21,144 χιλ. (2018: €32,276 χιλ.).

Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες

	2019	2018 (αναπρο-σαρμοσμένα)
	€000	€000
Τραπεζικές προμήθειες	**9,277**	8,675
Προμήθειες που σχετίζονται με την έκδοση Χρεογράφων Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1 (AT1) (Σημ. 36)	**-**	11,215
Αμοιβές από αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση χαρτοφυλακίων	**314**	283
Χρηματιστηριακές προμήθειες	**230**	139
	9,821	20,312

Τα "Εσοδα από αμοιβές και προμήθειες' και τα ΄Εξοδα από αμοιβές και προμήθειες' όπως αναπροσαρμόστηκαν περιλαμβάνουν απαλοιφή των ενδοεταιρικών ποσών μεταξύ των 'Εσόδων από αμοιβές και προμήθειες/Άλλες προμήθειες' και των Έξόδων από αμοιβές και προμήθειες/Τραπεζικές προμήθειες' ύψους €3,324 χιλ. Επιπλέον, τα έσοδα από αμοιβές και προμήθειες/Άλλες προμήθειες όπως αναπροσαρμόστηκαν περιλαμβάνουν €4,610 χιλ. έσοδα από αμοιβές και προμήθειες που προηγουμένως ταξινομήθηκαν ως "Εξοδα από αμοιβές και προμήθειες/Αμοιβές και προμήθειες που σχετίζονται με χορηγήσεις'.

11. Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος

Τα καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος αποτελούνται από τη μετατροπή χρηματικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα κατά την ημερομηνία αναφοράς, τα πραγματοποιηθέντα συναλλαγματικά κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγές σε ξένο νόμισμα που έχουν διακανονιστεί κατά τη διάρκεια του έτους και από τη μεταβολή στην εύλογη αξία παραγώγων ξένου συναλλάγματος.

12. Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών

	2019	2018
Χρηματοοικονομικά μέσα προς εμπορία:	**€000**	€000
- παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**215**	115
Άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:		
- ομόλογα	**11,418**	359
- μετοχές	**1,652**	1,872
Καθαρά κέρδη από πώληση ομολόγων σε εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**-**	19,484
Καθαρά κέρδη από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**2,891**	16,125
Μεταβολή στην εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων σε αντισταθμίσεις εύλογης αξίας:		
- αντισταθμιστικά μέσα (Σημ. 22)	**(4,588)**	(10,028)
- αντισταθμισμένα μέσα (Σημ. 22)	**3,696**	11,103
Καθαρές (ζημιές)/κέρδη από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**(495)**	1,435
Κέρδος από πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών	**3,886**	6,205
	18,675	46,670

Το κέρδος από πώληση/διάλυση θυγατρικών εταιριών για το 2019, σχετίζεται με το κέρδος από την πώληση του Nicosia Mall Holdings (NMH) Ltd Group (Σημ. 53.2.2) Το κέρδος από πώληση/διάλυση θυγατρικών εταιριών για το 2018, σχετίζεται κυρίως με το κέρδος από την πώληση της θυγατρικής Bank of Cyprus UK Limited (Σημ. 53.4.1), κέρδος από την διάλυση του υποκαταστήματος στην Ρουμανία και κέρδος από πώληση θυγατρικών οι οποίες δραστηριοποιούνται στην ιδιοκτησία και διαχείριση ακίνητης περιουσίας.

13. Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες

	2019			2018		
	Έσοδα	**Απαιτήσεις και προμήθειες**	**Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες**	Έσοδα	Απαιτήσεις και προμήθειες	Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες
	€000	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής	**138,139**	**(105,509)**	**32,630**	65,824	(37,404)	28,420
Ασφαλιστικές εργασίες γενικού κλάδου	**51,522**	**(26,492)**	**25,030**	48,875	(24,383)	24,492
	189,661	**(132,001)**	**57,660**	114,699	(61,787)	52,912

13. Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες (συνέχεια)

	2019		2018	
	Κλάδος ζωής	**Γενικός κλάδος**	Κλάδος ζωής	Γενικός κλάδος
Έσοδα	**€000**	**€000**	€000	€000
Μεικτά ασφάλιστρα	**96,168**	**76,075**	90,721	72,912
Αντασφάλιστρα	**(15,382)**	**(34,362)**	(14,917)	(32,128)
Καθαρά ασφάλιστρα	**80,786**	**41,713**	75,804	40,784
Μεταβολή στη πρόβλεψη για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	**-**	**(441)**	-	(1,215)
Σύνολο καθαρών δεδουλευμένων ασφαλίστρων	**80,786**	**41,272**	75,804	39,569
Έσοδα από επενδύσεις και λοιπά έσοδα/(έξοδα)	**49,286**	**23**	(11,302)	12
Προμήθειες από αντασφαλιστές και άλλα έσοδα	**6,867**	**10,227**	6,636	9,294
	136,939	**51,522**	71,138	48,875
Μεταβολή στην αξία των ασφαλιστηρίων συμβολαίων σε ισχύ πριν τη φορολογία (Σημ. 27)	**1,200**	**-**	(5,314)	-
	138,139	**51,522**	65,824	48,875

	2019		2018	
	Κλάδος ζωής	**Γενικός κλάδος**	Κλάδος ζωής	Γενικός κλάδος
Απαιτήσεις και προμήθειες	**€000**	**€000**	€000	€000
Μεικτές πληρωμές προς ασφαλιζόμενους	**(53,269)**	**(33,922)**	(47,030)	(34,516)
Μερίδιο αντασφαλιστών στις πληρωμές προς ασφαλιζόμενους	**5,551**	**13,799**	5,158	14,735
Μεικτή μεταβολή των υποχρεώσεων ασφαλιστηρίων συμβολαίων	**(47,464)**	**(774)**	15,221	935
Μερίδιο αντασφαλιστών στην μεικτή μεταβολή των υποχρεώσεων ασφαλιστηρίων συμβολαίων	**1,023**	**984**	(7)	(241)
Προμήθειες σε ασφαλιστικούς αντιπροσώπους και άλλα άμεσα έξοδα πωλήσεων	**(11,350)**	**(6,579)**	(10,746)	(5,316)
Αλλαγές στο απόθεμα εξισορρόπησης	**-**	**-**	-	20
	(105,509)	**(26,492)**	(37,404)	(24,383)

Πέραν των πιο πάνω, τα ακόλουθα έσοδα και έξοδα από ασφαλιστικές εργασίες έχουν αναγνωριστεί στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων:

	2019		2018	
	Κλάδος ζωής	**Γενικός κλάδος**	Κλάδος ζωής	Γενικός κλάδος
	€000	**€000**	€000	€000
Καθαρά έξοδα από περιουσιακά στοιχεία μη συνδεδεμένα με επενδύσεις	**(121)**	**(13)**	(71)	(90)
Καθαρές (ζημιές)/κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και λοιπά έσοδα μη συνδεδεμένα με επενδύσεις	**(277)**	**1,695**	(505)	(737)
Δαπάνες προσωπικού	**(5,407)**	**(4,787)**	(5,385)	(4,509)
Δαπάνες προσωπικού–έξοδα αναδιάρθρωσης	**(1,379)**	**(2,111)**	-	-
Άλλα λειτουργικά έξοδα	**(7,959)**	**(2,821)**	(6,177)	(5,761)

14. Λοιπά έσοδα

	2019	2018
	€000	€000
Έσοδα από μερίσματα	**361**	547
(Ζημιά)/κέρδος από πωλήσεις και διαγραφές ακινήτων και εξοπλισμού και άυλων περιουσιακών στοιχείων	**(99)**	99
Ενοίκια από επενδύσεις σε ακίνητα	**8,255**	10,883
Ενοίκια από αποθέματα ακινήτων	**1,427**	2,625
Έσοδα από ξενοδοχειακές δραστηριότητες, δραστηριότητες γκολφ και άλλες δραστηριότητες αναψυχής	**13,673**	5,727
Λοιπά έσοδα	**5,321**	5,723
	28,938	25,604

Τα έσοδα από ξενοδοχειακές δραστηριότητες, δραστηριότητες γκολφ και άλλες δραστηριότητες αναψυχής σχετίζονται κυρίως με τις δραστηριότητες θυγατρικών που αποκτήθηκαν ως ανταλλαγή για την εξόφληση χρέους στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αναδιάρθρωσης των δανείων πελατών.

15. Δαπάνες προσωπικού

Δαπάνες προσωπικού

	2019	2018
	€000	€000
Μισθοί	**182,053**	176,624
Εισφορές εργοδότη σε κυβερνητικά ταμεία κοινωνικών ασφαλίσεων	**28,432**	24,610
Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης	**15,062**	15,506
	225,547	216,740
Έξοδα αναδιάρθρωσης-σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης και άλλες παροχές τερματισμού	**81,166**	-
	306,713	216,740

Ο αριθμός προσωπικού του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ανήλθε σε 3,672 και περιλαμβάνει 100 άτομα που σχετίζονται με τη συναλλαγή Helix, για τους οποίους η πλήρης μεταφορά στον αγοραστή ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο του 2020 (2018: 4,146).

Τον Οκτώβριο 2019, το Συγκρότημα προχώρησε με ένα σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης για το προσωπικό στην Κύπρο με κόστος που ανέρχεται σε €81,166 χιλ. Συνολικά, 464 υπάλληλοι αποδέχτηκαν το σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης και αποχώρησαν από το Συγκρότημα το 2019 και αρχές του 2020.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει το μέσο όρο αριθμού υπαλλήλων (πλήρους απασχόλησης) κατά τη διάρκεια του έτους ανά γεωγραφική περιοχή:

	2019	2018
Κύπρος	**4,029**	4,116
Ηνωμένο Βασίλειο	**1**	196
Άλλες χώρες	**23**	29
	4,053	4,341

15. **Δαπάνες προσωπικού** (συνέχεια)

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει το μέσο όρο αριθμού υπαλλήλων στην Κύπρο για το 2019 και το 2018, ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη και άλλες γεωγραφικές περιοχές του Συγκροτήματος ως ακολούθως:

	2019	2018
Μεγάλες επιχειρήσεις	**120**	123
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	**43**	34
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	**109**	110
Ιδιώτες	**1,408**	1,510
Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	**435**	441
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	**322**	334
Διαχείριση περιουσίας	**53**	55
Διαχείριση διαθεσίμων	**26**	36
ΔΔΑ	**54**	40
Ασφαλιστικές εργασίες	**203**	208
Λοιπά (κυρίως κεντρικές υπηρεσίες)	**1,256**	1,225
Σύνολο Κύπρος	**4,029**	4,116
Ηνωμένο Βασίλειο	**1**	196
Άλλες χώρες	**23**	29
	4,053	4,341

Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης

Επιπρόσθετα των εισφορών εργοδότη σε κυβερνητικά ταμεία κοινωνικών ασφαλίσεων, το Συγκρότημα λειτουργεί προγράμματα για παροχή πρόσθετων ωφελημάτων αφυπηρέτησης, όπως περιγράφεται πιο κάτω:

	2019	2018
	€000	€000
Προγράμματα καθορισμένων παροχών	**115**	824
Προγράμματα καθορισμένων εισφορών	**14,947**	14,682
	15,062	15,506

Κύπρος
Το βασικό πρόγραμμα αφυπηρέτησης για το μόνιμο προσωπικό του Συγκροτήματος στην Κύπρο (88% του συνολικού προσωπικού του Συγκροτήματος) είναι ένα πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών. Το πρόγραμμα αυτό προβλέπει εισφορές εργοδότη ύψους 9% (2018: 9%) και εισφορές υπαλλήλου 3%-10% επί του μεικτού μισθού του υπαλλήλου. Το πρόγραμμα διαχειρίζεται από Επιτροπή, η οποία διορίζεται από τα μέλη.

Μικρός αριθμός μελών του προσωπικού που δεν συμμετέχει στο βασικό πρόγραμμα αφυπηρέτησης, είναι μέλη ενός προγράμματος συνταξιοδότησης το οποίο είναι κλειστό για νέα μέλη και μπορούν να λαμβάνουν μέρος ή το σύνολο του ωφελήματος αφυπηρέτησής τους με την καταβολή σύνταξης διά βίου. Το πρόγραμμα αυτό διαχειρίζεται από Διαχειριστική Επιτροπή που απαρτίζεται από αντιπροσώπους τόσο των μελών όσο και του εργοδότη.

Μικρός αριθμός υπαλλήλων θυγατρικών εταιριών του Συγκροτήματος στην Κύπρο είναι επίσης μέλη προγραμμάτων καθορισμένων παροχών. Αυτά τα προγράμματα είναι χρηματοδοτημένα με περιουσιακά στοιχεία που καλύπτουν τις υποχρεώσεις, οι οποίες κρατούνται σε ξεχωριστά νομικά μέσα.

15. Δαπάνες προσωπικού (συνέχεια)

Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης (συνέχεια)

Ελλάδα
Μετά την πώληση των Ελληνικών δραστηριοτήτων τον Μάρτιο 2013, μικρός αριθμός υπαλλήλων του υποκαταστήματος του Συγκροτήματος στην Ελλάδα, που αποχώρησε από το Συγκρότημα πριν τον Μάρτιο 2013, συνέχισαν να είναι μέλη των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών μέχρι τον Ιούνιο 2019, οπότε και αποπληρώθηκαν. Κατά τις 31 Δεκεμβρίου 2019 η υπολοιπόμενη υποχρέωση του ωφελήματος αφυπηρέτησης στην Ελλάδα αφορούσε τις θυγατρικές του Συγκροτήματος.

Ηνωμένο Βασίλειο

Η Εταιρία έχει θεωρήσει στα προηγούμενα έτη την υποχρέωση του προγράμματος καθορισμένων παροχών των υπαλλήλων της στο Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο έκλεισε τον Δεκέμβριο του 2018, στις μελλοντικές δεδουλευμένες παροχές για τα ενεργά μέλη.

Άλλες χώρες
Το Συγκρότημα δεν λειτουργεί προγράμματα παροχής ωφελημάτων αφυπηρέτησης στη Ρουμανία και Ρωσία.

Ανάλυση των αποτελεσμάτων των αναλογιστικών εκτιμήσεων για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών

Ποσά που αναγνωρίστηκαν στον ενοποιημένο ισολογισμό	**2019 €000**	2018
Υποχρεώσεις (Σημ. 35)	**9,212**	8,777

Ένα από τα σχέδια παρουσιάζει χρηματοδοτικό πλεόνασμα ύψους €2,927 χιλ. (2018: €7,694 χιλ.) το οποίο δεν αναγνωρίζεται ως περιουσιακό στοιχείο, βάσει του ότι το Συγκρότημα δεν κατέχει άνευ όρων δικαίωμα στα μελλοντικά οικονομικά οφέλη, είτε μέσω επιστροφής χρημάτων, είτε μέσω μείωσης στις μελλοντικές εισφορές.

Τα ποσά που αναγνωρίστηκαν στον ενοποιημένο ισολογισμό και η κίνηση στην καθαρή παρούσα αξία της υποχρέωσης κατά την διάρκεια των χρόνων παρουσιάζονται πιο κάτω:

15. **Δαπάνες προσωπικού** (συνέχεια)

Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης (συνέχεια)

	Παρούσα αξία της υποχρέωσης	**Εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων**	**Καθαρό ποσό πριν την επίδραση του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αναγνώρισης στο πλεόνασμα**	**Επίδραση ελάχιστης απαίτησης για χρηματοδότηση/ ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αναγνώρισης στο πλεόνασμα**	**Καθαρή παρούσα υποχρέωση καθορισμένων παροχών**
	€000	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
1 Ιανουαρίου 2019	76,449	(75,366)	1,083	7,694	8,777
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	467	-	467	-	467
Ζημιά από περικοπές και διακανονισμούς	(402)	-	(402)	-	(402)
Καθαρά έξοδα/(έσοδα) από τόκους	2,068	(2,018)	50	-	50
Συνολικό ποσό που αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων	2,133	(2,018)	115	-	115
Επαναμετρήσεις:					
Απόδοση περιουσιακών στοιχείων προγραμμάτων μη συμπεριλαμβανομένων ποσών που έχουν συμπεριληφθεί στα καθαρά έξοδα από τόκους	-	(7,426)	(7,426)	-	**(7,426)**
Αναλογιστική ζημιά από αλλαγές σε οικονομικές παραδοχές	10,837	-	10,837	-	**10,837**
Δημογραφικές προσαρμογές	(915)	-	(915)	-	**(915)**
Εμπειρικές προσαρμογές	624	-	624	-	**624**
Αλλαγή λόγω της επίδρασης του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αναγνώρισης στο πλεόνασμα	-	-	-	(4,767)	**(4,767)**
Προσαρμογές περιουσιακών στοιχείων	-	5,000	5,000	-	**5,000**
Συνολικό ποσό που αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων	10,546	(2,426)	8,120	(4,767)	**3,353**
Συναλλαγματικές διαφορές	3,350	(3,017)	333	-	**333**
Εισφορές:					
Εργοδότη	-	(2,962)	(2,962)	-	**(2,962)**
Συμμετέχοντες στα προγράμματα	195	(195)	-	-	**-**
Παροχές που καταβλήθηκαν από τα προγράμματα	(2,543)	2,543	-	-	**-**
Παροχές που καταβλήθηκαν απευθείας από τον εργοδότη	(404)	-	(404)	-	**(404)**
31 Δεκεμβρίου 2019	**89,726**	**(83,441)**	**6,285**	**2,927**	**9,212**

15. **Δαπάνες προσωπικού** (συνέχεια)

Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης (συνέχεια)

	Παρούσα αξία της υποχρέωσης	**Εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων**	**Καθαρό ποσό πριν την επίδραση του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αναγνώρισης στο πλεόνασμα**	**Επίδραση ελάχιστης απαίτησης για χρηματοδότηση/ ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αναγνώρισης στο πλεόνασμα**	**Καθαρή παρούσα υποχρέωση καθορισμένων παροχών**
	€000	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
1 Ιανουαρίου 2018	82,900	(86,677)	(3,777)	13,814	**10,037**
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	429	-	429	-	**429**
Ζημιές από περικοπές και διακανονισμούς	48	-	48	-	**48**
Καθαρά έξοδα/(έσοδα) από τόκους	1,941	(1,948)	(7)	-	**(7)**
Κόστος υπηρεσίας προηγούμενων χρόνων το οποίο προέκυψε το τρέχον έτος	354	-	354	-	**354**
Συνολικό ποσό που αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων	2,772	(1,948)	824	-	**824**
Επαναμετρήσεις:					
Απόδοση περιουσιακών στοιχείων προγραμμάτων μη συμπεριλαμβανομένων ποσών που έχουν συμπεριληφθεί στα καθαρά έξοδα από τόκους	-	6,732	6,732	-	**6,732**
Αναλογιστικά κέρδη από αλλαγές σε οικονομικές παραδοχές	(4,523)	-	(4,523)	-	**(4,523)**
Δημογραφικές προσαρμογές	(560)	-	(560)	-	**(560)**
Εμπειρικές προσαρμογές	383	-	383	-	**383**
Αλλαγή λόγω της επίδρασης του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αναγνώρισης στο πλεόνασμα	-	-	-	(6,120)	**(6,120)**
Προσαρμογές περιουσιακών στοιχείων	-	5,000	5,000	-	**5,000**
Συνολικό ποσό που αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων	(4,700)	11,732	7,032	(6,120)	**912**
Συναλλαγματικές διαφορές	(713)	629	(84)	-	**(84)**
Εισφορές:					
Εργοδότη	-	(2,912)	(2,912)	-	**(2,912)**
Συμμετέχοντες στα προγράμματα	185	(185)	-	-	**-**
Παροχές που καταβλήθηκαν από τα προγράμματα	(3,995)	3,995	-	-	**-**
31 Δεκεμβρίου 2018	**76,449**	**(75,366)**	**1,083**	**7,694**	**8,777**

15. Δαπάνες προσωπικού (συνέχεια)

Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης (συνέχεια)

Η πραγματική απόδοση των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων για το έτος 2019 ήταν κέρδος ύψους €9,444 χιλ. (2018: ζημιά €4,784 χιλ.).

Τα περιουσιακά στοιχεία των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων συνήθως κατέχονται από ξεχωριστές οντότητες, είτε ως συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία, είτε ως μέρος ενός γενικού σχεδίου, είτε ως ασφαλιστικά συμβόλαια και διέπονται από τους τοπικούς κανονισμούς και την πρακτική σε κάθε χώρα.

Τα περιουσιακά στοιχεία των προγραμμάτων συνταξιοδότησης επενδύονται σε διάφορες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων, προκειμένου να διατηρηθεί μια ισορροπία μεταξύ κινδύνου και απόδοσης. Οι επενδύσεις είναι καλά διεσπαρμένες ώστε να περιορίζεται η οικονομική επίδραση αποτυχίας οποιασδήποτε μεμονωμένης επένδυσης. Μέσω των σχεδίων καθορισμένων παροχών, το Συγκρότημα είναι εκτεθειμένο σε αριθμό κινδύνων όπως περιγράφονται πιο κάτω:

Κίνδυνος επιτοκίου	Το Συγκρότημα εκτίθεται σε κίνδυνο επιτοκίου, λόγω της ασυμφωνίας της διάρκειας των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων.
Αλλαγές στις αποδόσεις των ομολόγων	Μια μείωση των αποδόσεων των εταιρικών ομολόγων θα αυξήσει τις υποχρεώσεις, αν και αυτό θα αντισταθμιστεί εν μέρει από αύξηση στην αξία των ομολόγων.
Κίνδυνος πληθωρισμού	Το Συγκρότημα αντιμετωπίζει κίνδυνο πληθωρισμού, αφού οι υποχρεώσεις είναι είτε άμεσα (μέσω αυξήσεων στις συντάξεις), είτε έμμεσα (μέσω αυξήσεων στους μισθούς), εκτεθειμένες σε κινδύνους πληθωρισμού. Επενδύσεις που οι αποδόσεις τους συνδέονται με τον πληθωρισμό (δηλαδή πραγματικές αποδόσεις μέσω των επενδύσεων όπως μετοχές, τιμαριθμοποιημένα ομόλογα και περιουσιακά στοιχεία, των οποίων η απόδοση αυξάνεται με αύξηση του πληθωρισμού) θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την καλύτερη αντιστοιχία με τις αναμενόμενες αυξήσεις των υποχρεώσεων.
Μεταβλητότητα περιουσιακών στοιχείων	Οι υποχρεώσεις υπολογίζονται χρησιμοποιώντας προεξοφλητικό επιτόκιο που ορίζεται σε συνάρτηση με τις αποδόσεις των εταιρικών ομολόγων. Εάν τα περιουσιακά στοιχεία έχουν χαμηλότερη απόδοση, αυτό θα δημιουργήσει έλλειμμα.

Οι κύριες κατηγορίες των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων σαν ποσοστό του συνόλου των περιουσιακών τους στοιχείων είναι:

	2019	2018
Μετοχές	**48%**	47%
Ομόλογα	**45%**	43%
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**7%**	10%
	100%	100%

Τα περιουσιακά στοιχεία των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων περιλαμβάνουν μετοχικούς τίτλους που εξέδωσε η Εταιρία, η εύλογη αξία των οποίων κατά τις 31 Δεκεμβρίου 2019 ανέρχεται σε €67 χιλ. (2018: €1,347 χιλ.).

Το Συγκρότημα αναμένει ότι θα κάνει επιπρόσθετες συνεισφορές στα προγράμματα καθορισμένων παροχών €3,191 χιλ. κατά το 2020.

Στο τέλος της λογιστικής περιόδου, η μέση διάρκεια της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών ήταν 19.0 χρόνια (2018: 17.4 χρόνια).

15. **Δαπάνες προσωπικού** (συνέχεια)

Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης (συνέχεια)

Κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν στις αναλογιστικές εκτιμήσεις
Η παρούσα αξία των συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών υπολογίζεται ετησίως με την αναλογιστική μέθοδο Προβεβλημένης Πιστωτικής Μονάδας (Projected Unit Credit Method) από ανεξάρτητους αναλογιστές. Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για την αποτίμηση των υπόλοιπων σχεδίων αφυπηρέτησης του Συγκροτήματος κατά το 2019 και 2018 παρουσιάζονται πιο κάτω:

2019	**Κύπρος**	**Ελλάδα**	**Ηνωμένο Βασίλειο**
Προεξοφλητικό επιτόκιο	**0.93%-1.11%**	**1.30%**	**2.05%**
Συντελεστής πληθωρισμού	**1.75%**	**1.75%**	**2.80%**
Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	**2.25%**	**2.00%**	**δ/ε**
Αύξηση συνταξιοδοτικού συντελεστή	**2.00%**	**δ/ε**	**2.70%**
Προσδόκιμος ζωή για τους συνταξιούχους σε ηλικία 60 χρονών	**23.5 years A** **29.6 years Θ**	**δ/ε**	**δ/ε**
Προσδόκιμος ζωή για τους συνταξιούχους σε ηλικία 65 χρονών	**δ/ε**	**δ/ε**	**22.5 years A** **24.9 years Θ**
2018			
Προεξοφλητικό επιτόκιο	1.79%-1.98%	1.40%-2.10%	2.90%
Συντελεστής πληθωρισμού	1.75%	1.75%	3.20%
Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	2.25%	2.00%	δ/ε
Αύξηση συνταξιοδοτικού συντελεστή	2.00%	δ/ε	3.05%
Προσδόκιμος ζωή για τους συνταξιούχους σε ηλικία 60 χρονών	23.5 χρόνια Α 29.6 χρόνια Θ	δ/ε	δ/ε
Προσδόκιμος ζωή για τους συνταξιούχους σε ηλικία 65 χρονών	δ/ε	δ/ε	22.7 χρόνια Α 25.3 χρόνια Θ

Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε στις αναλογιστικές εκτιμήσεις απεικονίζει το ποσοστό στο οποίο οι υποχρεώσεις θα μπορούσαν να διακανονιστούν αποτελεσματικά και καθορίζεται σύμφωνα με τις αποδόσεις της αγοράς κατά την ημερομηνία αναφοράς σε εταιρικά ομόλογα υψηλής ποιότητας με κατάλληλο νόμισμα και διάρκεια. Για τα προγράμματα του Συγκροτήματος στην Ευρωζώνη (Κύπρο και Ελλάδα) που αποτελούν το 18% των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών, το Συγκρότημα υιοθέτησε τη μέθοδο επιτοκιακής καμπύλης χρησιμοποιώντας εταιρικό ομόλογο διαβάθμισης AA- από τον διεθνή δείκτη iBoxx Euro Corporates AA10+. Για το πρόγραμμα του Συγκροτήματος στο Ηνωμένο Βασίλειο που αποτελεί το 82% των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών, το Συγκρότημα υιοθέτησε τη μέθοδο επιτοκιακής καμπύλης χρησιμοποιώντας το προεξοφλητικό επιτόκιο που έχει καθοριστεί με βάση τις αποδόσεις των εταιρικών ομολόγων διαβάθμισης AA- με διάρκεια που συνάδει με τις υποχρεώσεις του σχεδίου. Με αυτή τη μέθοδο, η κάθε μελλοντική πληρωμή υποχρέωσης προεξοφλείται με διαφορετικό προεξοφλητικό επιτόκιο που αντανακλά την ακριβή χρονική στιγμή της πληρωμής της υποχρέωσης.

Για να καταλήξει στις παραδοχές για το αναμενόμενο ποσοστό απόδοσης στα περιουσιακά στοιχεία των προγραμμάτων, το Συγκρότημα, σε συνεννόηση με τους συμβούλους αναλογιστές, χρησιμοποιεί παραδοχές που αφορούν μελλοντικά γεγονότα για κάθε κατηγορία περιουσιακών στοιχείων, αντικατοπτρίζοντας τις συνθήκες της αγοράς και μελλοντικές προβλέψεις κατά την ημερομηνία αναφοράς. Οι παραδοχές για το αναμενόμενο ποσοστό απόδοσης αναπροσαρμόζονται ετησίως λαμβάνοντας υπόψη αναθεωρημένες προβλέψεις για τις μελλοντικές αποδόσεις της κάθε κατηγορίας περιουσιακών στοιχείων, αλλαγές στη νομοθεσία που δυνατό να επηρεάσουν την επενδυτική στρατηγική, καθώς και μεταβολές στη στοχευμένη στρατηγική κατανομή των περιουσιακών στοιχείων.

15. **Δαπάνες προσωπικού** (συνέχεια)

Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης (συνέχεια)

Η επίδραση των σημαντικών διακυμάνσεων στις παραδοχές των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 παρουσιάζεται πιο κάτω:

Μεταβλητές	**2019**		2018	
	Μεταβολή +0.5%	**Μεταβολή -0.5%**	Μεταβολή +0.5%	Μεταβολή -0.5%
Προεξοφλητικό επιτόκιο	**-9.2%**	**9.9%**	-8.2%	8.9%
Ρυθμός ανάπτυξης πληθωρισμού	**6.3%**	**-5.7%**	4.7%	-4.6%
Ρυθμός ανάπτυξης μισθοδοσίας	**1.2%**	**-1.1%**	1.2%	-1.1%
Ρυθμός ανάπτυξης συντάξεων	**0.1%**	**-0.1%**	0.1%	-0.1%
	Συν 1 χρόνο	**Μείον 1 χρόνο**	Συν 1 χρόνο	Μείον 1 χρόνο
Προσδόκιμο ζωής	**2.7%**	**-2.7%**	4.3%	-4.3%

Η πιο πάνω ανάλυση ευαισθησίας (με εξαίρεση την ευαισθησία πληθωρισμού) βασίζεται στην αλλαγή μιας παραδοχής διατηρώντας τις άλλες παραδοχές σταθερές. Στην πράξη είναι απίθανο να συμβεί και κάποιες αλλαγές στις παραδοχές μπορεί να συσχετίζονται. Η ευαισθησία στον πληθωρισμό πιο πάνω περιλαμβάνει αλλαγές σε οποιαδήποτε αύξηση ωφελημάτων σε σχέση με τον πληθωρισμό. Για τον υπολογισμό της ευαισθησίας της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών σε σημαντικές παραδοχές, έχει χρησιμοποιηθεί η ίδια μέθοδος όπως υπολογίζεται η συνταξιοδοτική υποχρέωση που αναγνωρίστηκε στον ενοποιημένο ισολογισμό. Οι μέθοδοι και τα είδη των παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν για την ετοιμασία της ανάλυσης ευαισθησίας δεν άλλαξαν σε σχέση με προηγούμενα έτη.

16. **Άλλα λειτουργικά έξοδα**

	2019	2018
	€000	€000
Έξοδα επιδιόρθωσης και συντήρησης ακινήτων και εξοπλισμού	**29,763**	23,513
Λοιπά έξοδα ακινήτων	**17,735**	13,802
Λειτουργικές μισθώσεις ακινήτων και εξοπλισμού	**-**	9,833
Συμβουλευτικές και άλλες επαγγελματικές αμοιβές	**16,832**	18,542
Ασφάλειες	**6,803**	7,043
Έξοδα διαφήμισης και προβολής	**11,531**	15,355
Αποσβέσεις ακινήτων και εξοπλισμού (Σημ. 26)	**20,118**	11,112
Αποσβέσεις άυλων περιουσιακών στοιχείων (Σημ. 27)	**16,161**	13,217
Έξοδα επικοινωνίας	**8,486**	8,832
Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (Σημ. 40.3)	**28,851**	26,370
Εκτυπωτικά έξοδα και έξοδα γραφικής ύλης	**2,905**	2,204
Έξοδα τοπικών μεταφορών μετρητών	**3,038**	2,991
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	**33,742**	31,024
	195,965	183,838
Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης	**46,657**	51,053
	242,622	234,891

16. Άλλα λειτουργικά έξοδα (συνέχεια)

Τα έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης αποτελούνται κυρίως από το κόστος εξωτερικών συμβούλων που αφορά: (i) τέλη για τις δραστηριότητες αναδιάρθρωσης δανείων πελατών, τα οποία δεν είναι μέρος του πραγματικού επιτοκίου και (ii) την πώληση δραστηριοτήτων και μη κύριων περιουσιακών στοιχείων.

Με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16 την 1 Ιανουαρίου 2019, το Συγκρότημα, κατά το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2019, αναγνώρισε στα 'Λοιπά έξοδα ακινήτων' ενοίκια για βραχυπρόθεσμες μισθώσεις ύψους €358 χιλ. και στις Αποσβέσεις ακινήτων και εξοπλισμού ποσό ύψους €8,839 χιλ. που σχετίζονται με τις αποσβέσεις για δικαίωμα χρήσης περιουσιακού στοιχείου (Σημ. 44). Επιπρόσθετα, με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16 η γραμμή 'Λειτουργικές μισθώσεις ακινήτων και εξοπλισμού' είναι μηδέν για την τρέχουσα περίοδο.

Από τα συνολικά λοιπά λειτουργικά έξοδα ποσό ύψους €1,152 χιλ. (2018: €1,803 χιλ.) σχετίζονται με επενδύσεις σε ακίνητα που αποφέρουν έσοδα από ενοίκια.

Ο ειδικός φόρος επί των καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο (Ειδικός Φόρος) επιβάλλεται στις καταθέσεις κατά το τέλος του προηγούμενου τριμήνου με ποσοστό ύψους 0.0375% ανά τρίμηνο. Σύμφωνα με την τροποποίηση του περί επιβολής Ειδικού Φόρου Πιστωτικού Ιδρύματος Νόμου το 2017, η εισφορά στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης η οποία χρεώνεται από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης σε ετήσια βάση, αφαιρείται από τον Ειδικό Φόρο μέχρι το ποσό της συνολικής ετήσιας χρέωσης του Ειδικού Φόρου. Ο ειδικός φόρος επί των καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο και η εισφορά στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης ανέρχονται στις €24,854 χιλ. (2018: €25,095 χιλ.) και παρουσιάζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, μαζί με το τέλος εγγύησης για ετήσια πίστωση φόρου ποσό ύψους €18,755 χιλ. (2018: μηδέν) (Σημ. 18).

Οι συμβουλευτικές και άλλες επαγγελματικές αμοιβές και τα έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης περιλαμβάνουν τις αμοιβές (συμπεριλαμβανομένων των φόρων) των ανεξάρτητων ελεγκτών του Συγκροτήματος, για τις ελεγκτικές και λοιπές επαγγελματικές υπηρεσίες που παρασχέθηκαν τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, ως ακολούθως:

	2019	2018(αναπρο-σαρμοσμένα)
	€000	€000
Έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος και θυγατρικών εταιριών	**1,745**	1,766
Λοιπές υπηρεσίες εξακρίβωσης	**732**	930
Φορολογική συμμόρφωση και συμβουλευτικές υπηρεσίες	**225**	474
Λοιπές μη ελεγκτικές υπηρεσίες	**338**	647
	3,040	3,817
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	**3,040**	3,780
Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	**-**	37
	3,040	3,817

Οι λοιπές υπηρεσίες εξακρίβωσης περιλαμβάνουν αμοιβές που σχετίζονται με ενδιάμεση ανασκόπηση.

17. Πιστωτικές ζημιές χρηματοοικονομικών μέσων και απομείωση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

	2019	2018
	€000	€000
Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες		
Ζημιά απομείωσης μετά την αναστροφή σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (Σημ. 46.9)	**260,114**	512,956
Ανακτήσεις από προηγουμένως διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	**(25,627)**	(140,735)
Αλλαγές στις αναμενόμενες ταμειακές ροές	**3,537**	(37,756)
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και ανειλημμένες υποχρεώσεις (Σημ. 46.8.1 και 46.8.2)	**(5,573)**	(5,382)
	232,451	329,083

Πιστωτικές ζημιές άλλων χρηματοοικονομικών μέσων		
Ομόλογα σε αποσβεσμένο κόστος (Σημ. 21)	**(36)**	(1,011)
Ομόλογα εύλογης αξίας μέσω των συνολικών εισοδημάτων	**101**	(274)
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες (Σημ. 20)	**(659)**	711
Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες (Σημ. 20)	**-**	(5,872)
Λοιπά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (Σημ. 29)	**5,384**	8,056
	4,790	1,610

Απομείωση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων		
Αποθέματα ακινήτων (Σημ. 28)	**25,294**	17,272
Εξοπλισμός (Σημ. 26)	**-**	11
Λοιπά μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	**787**	1,368
	26,081	18,651

18. Φορολογία

	2019	2018
	€000	€000
Τρέχουσα φορολογία:		
- Κύπρος	**5,045**	3,488
- Εξωτερικό	**143**	399
Έκτακτη εισφορά για την άμυνα της Κυπριακής Δημοκρατίας	**318**	347
Αναβαλλόμενη φορολογία (πιστώσεις)/χρεώσεις	**(113,436)**	81,436
Αναπροσαρμογή φορολογίας προηγούμενων ετών	**(4,909)**	(7,076)
Λοιπές φορολογικές χρεώσεις/(πιστώσεις)	**8**	(2,678)
	(112,831)	75,916

Το Συγκρότημα είχε μερίδιο στο κόστος φορολογίας συγγενών εταιριών ύψους €703 χιλ. για το 2019 (2018: €1,170 χιλ.).

18. Φορολογία (συνέχεια)

Η συμφιλίωση της φορολογίας εισοδήματος με τις ζημιές πριν τη φορολογία όπως εκτιμάται με βάση τους ισχύοντες φορολογικούς συντελεστές παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2019	2018
	€000	€000
Ζημιές πριν τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	**(180,569)**	(33,360)
Φορολογία με τους κανονικούς συντελεστές στην Κύπρο	**(22,253)**	(3,822)
Φορολογική επίδραση:		
- δαπανών που δεν εκπίπτουν για σκοπούς φορολογίας	**30,788**	8,503
- εσόδων που δεν φορολογούνται	**(25,759)**	(15,343)
- διαφορών στους φορολογικούς συντελεστές μεταξύ εξωτερικού και Κύπρου	**2,890**	8,207
- αντιστροφή αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που αναγνωρίστηκε	**(113,610)**	81,720
- ζημιές για τις οποίες δεν αναγνωρίστηκε αναβαλλόμενη φορολογία	**20,014**	6,405
	(107,930)	85,670
Αναπροσαρμογές φορολογίας προηγούμενων ετών	**(4,909)**	(7,076)
Λοιπές φορολογικές χρεώσεις/(πιστώσεις)	**8**	(2,678)
	(112,831)	75,916

Η εταιρική φορολογία στην Κύπρο υπολογίζεται με συντελεστή 12.5% στο φορολογητέο εισόδημα (2018: 12.5%).

Για τις ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής καταβάλλεται ελάχιστη φορολογία με συντελεστή 1.5% στα μεικτά ασφάλιστρα. Η έκτακτη εισφορά για την άμυνα στα εισοδήματα από ενοίκια είναι 3% (2018: 3%) και στα έσοδα από τόκους από τη διεξαγωγή μη συνήθων εργασιών είναι 30% (2018: 30%).

Τα κέρδη του Συγκροτήματος από δραστηριότητες στο εξωτερικό φορολογούνται με τους συντελεστές που ισχύουν στις αντίστοιχες χώρες, που κατά το 2019 ήταν: Ελλάδα 28% (2018: 29%), Ρουμανία 16% (2018: 16%), Ρωσία 20% (2018: 20%), Ηνωμένο Βασίλειο 19% (2018: 19%).

Το Συγκρότημα υπόκειται σε φορολογία στις διάφορες χώρες που δραστηροποιείται και ο υπολογισμός της φορολογικής και των φορολογικών προβλέψεων του Συγκροτήματος περιλαμβάνει ένα βαθμό εκτιμήσεων και παραδοχών. Υπάρχουν συναλλαγές και υπολογισμοί για τους οποίους ο τελικός φορολογικός χειρισμός είναι αβέβαιος και δεν μπορεί να προσδιοριστεί μέχρι να επιτευχθεί συμφωνία με την αρμόδια φορολογική αρχή. Το Συγκρότημα έχει μια σειρά ανοικτών φορολογικών δηλώσεων με διάφορες φορολογικές αρχές και υποχρεώσεις που συνδέονται με αυτά τα ανοικτά θέματα που χρήζουν κρίση, τα οποία βασίζονται σε εκτιμήσεις κατά πόσο θα προκύψουν επιπρόσθετοι φόροι. Σε περίπτωση που το τελικό αποτέλεσμα από τους φόρους αυτών των υποθέσεων διαφέρει από τα ποσά που είχαν κατακυρωθεί, οι διαφορές αυτές θα επηρεάσουν τις τρέχουσες και αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις κατά την περίοδο στην οποία γίνεται αυτός ο προσδιορισμός.

18. **Φορολογία** (συνέχεια)

Αναβαλλόμενη φορολογία

Οι καθαρές αναβαλλόμενες απαιτήσεις αφορούν:

	2019	2018
	€000	€000
Διαφορά μεταξύ κεφαλαιουχικών εκπτώσεων και αποσβέσεων	**(10,371)**	(8,728)
Επανεκτίμηση ακινήτων	**(15,975)**	(16,063)
Επανεκτίμηση επενδύσεων και αποθεμάτων ακινήτων	**(2,847)**	(2,847)
Φορολογικές ζημιές που μεταφέρονται στα επόμενα έτη (εγγυημένη αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση)	**379,091**	301,772
Αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	**(14,579)**	(14,429)
Άλλες προσωρινές διαφορές	**(2,208)**	(2,209)
Καθαρές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	**333,111**	257,496

Η καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση αποτελείται από:

	2019	2018
	€000	€000
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	**379,126**	301,778
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	**(46,015)**	(44,282)
Καθαρές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	**333,111**	257,496

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αφορούν δραστηριότητες στην Κύπρο.

Η κίνηση των καθαρών αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2019	2018
	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**257,496**	337,385
Αναβαλλόμενη φορολογία που αναγνωρίστηκε στον ενοποιημένο λογαριασμό αποτελεσμάτων - συνεχιζόμενες δραστηριότητες	**113,436**	(81,436)
Αναβαλλόμενη φορολογία που αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων	**88**	579
Πώληση θυγατρικής	**-**	967
Μεταφορά στις τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις μετά τη μετατροπή σε φορολογική πίστωση	**(37,909)**	-
Συναλλαγματικές διαφορές	**-**	1
31 Δεκεμβρίου	**333,111**	257,496

Το Συγκρότημα συμψηφίζει τις φορολογικές απαιτήσεις με τις φορολογικές υποχρεώσεις, όταν και μόνο όταν έχει νομικά ισχυρό δικαίωμα να συμψηφίσει τις τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις έναντι των τρεχουσών φορολογικών υποχρεώσεων.

18. Φορολογία (συνέχεια)

Η ανάλυση της καθαρής αναβαλλόμενης φορολογικής (πίστωσης)/χρέωσης που αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2019	2018
	€000	€000
Διαφορά μεταξύ κεφαλαιουχικών εκπτώσεων και αποσβέσεων	**1,643**	855
Αναστροφή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων	**(115,228)**	-
Αντιστροφή αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που αναγνωρίστηκε	**-**	81,720
Αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	**150**	(664)
Επανεκτίμηση επενδύσεων και αποθεμάτων ακινήτων	**-**	(960)
Άλλες προσωρινές διαφορές	**(1)**	485
	(113,436)	81,436

Η ανάλυση της καθαρής αναβαλλόμενης φορολογίας που αναγνωρίστηκε στα άλλα συνολικά εισοδήματα στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2019	2018
	€000	€000
Χρονικές διαφορές στις επανεκτιμήσεις ακινήτων - έσοδα	**88**	579

Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμος Τροποποίηση 28 (Ι) του 2019
Την 1 Μαρτίου 2019 η Βουλή των Αντιπροσώπων υιοθέτησε τροποποιήσεις στον Περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμο (η 'Νομοθεσία'), οι οποίες δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 15 Μαρτίου 2019 (οι 'τροποποιήσεις').

Οι κύριες πρόνοιες της Νομοθεσίας αναφέρονται πιο κάτω:

- Οι τροποποιήσεις επιτρέπουν τη μετατροπή ορισμένων φορολογικών ζημιών σε φορολογικές πιστώσεις.
- Η Νομοθεσία εφαρμόζεται μόνο σε φορολογικές ζημιές οι οποίες μεταφέρθηκαν έπειτα από εξυγίανση του πιστωτικού ιδρύματος στο πλαίσιο του 'Περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και 'Αλλων Ιδρυμάτων Νόμου'.
- Οι ζημιές περιορίζονται στις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις (ΑΦΑ) που αναγνωρίστηκαν στον ισολογισμό των ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων του αποκτώντος πιστωτικού ιδρύματος κατά το έτος απόκτησης. Φορολογικές ζημιές πέραν του ποσού αυτού μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο σε περιπτώσεις που αφορούν τη μεταφορά φορολογικών ζημιών μέσω αναδιοργανώσεων, ολοκληρώθηκαν πριν από την 1 Οκτωβρίου 2019. Μετά την 1 Οκτωβρίου 2019, οποιοδήποτε ποσό φορολογικών ζημιών πέραν του μέγιστου επιτρεπόμενου δεν θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί.
- Οι αποκτηθείσες φορολογικές ζημιές μετατρέπονται σε 15 ισόποσες ετήσιες δόσεις για πιστωτικά ιδρύματα τα οποία στο μέλλον θα εισέλθουν σε εξυγίανση ή σε 11 ισόποσες ετήσιες δόσεις για τα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία ήταν υπό εξυγίανση πριν τις 31 Δεκεμβρίου 2017.
- Κάθε ετήσια δόση μπορεί να διεκδικηθεί ως εκπιπτόμενη δαπάνη για σκοπούς καθορισμού του φορολογητέου εισοδήματος κατά το υπό αναφορά έτος. Οι ετήσιες δόσεις περιορίζονται και δεν μπορούν να δημιουργήσουν επιπρόσθετες ζημιές για το πιστωτικό ίδρυμα.
- Οποιοδήποτε ποσό της ετήσιας δόσης δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί, μετατρέπεται σε φορολογική πίστωση (με τη μετατροπή να γίνεται βάσει του εκάστοτε φορολογικού συντελεστή που ίσχυε κατά το χρόνο της μετατροπής) και μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί ως φορολογική πίστωση στο εντός του φορολογικού έτους που ακολουθεί το φορολογικό έτος κατά το οποίο προέκυψε η σχετική φορολογική πίστωση. Οποιεσδήποτε μη χρησιμοποιημένες φορολογικές πιστώσεις κατά το σχετικό έτος, μετατρέπονται σε απαίτηση από την κυπριακή κυβέρνηση.
- Η φορολογική πίστωση μπορεί να χρησιμοποιηθεί έναντι μίας φορολογικής υποχρέωσης (Ο Περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμος, ο Περί ΦΠΑ νόμος ή ο Περί Ειδικός Φόρος Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμος) του πιστωτικού ιδρύματος ή οποιασδήποτε άλλης θυγατρικής εταιρίας που υπόκεινται σε εκχώρηση ζημιών. Φορολογικές πιστώσεις που δεν χρησιμοποιούνται κατά το υπό αναφορά έτος μετατρέπονται σε ποσό εισπρακτέο από την Κυπριακή Κυβέρνηση.

18. Φορολογία (συνέχεια)

- Στα οικονομικά έτη κατά τα οποία το πιστωτικό ίδρυμα έχει λογιστικές ζημιές, το ποσό της ετήσιας δόσης επαναϋπολογίζεται. Κατά τον επαναϋπολογισμό, οι πρόνοιες που περιγράφονται πιο πάνω παραμένουν αμετάβλητες.
- Σε περίπτωση που ένα πιστωτικό ίδρυμα το οποίο τεθεί υπό εκκαθάριση, το συνολικό ποσό των ετήσιων δόσεων που δεν χρησιμοποιήθηκε μετατρέπεται σε φορολογικές πιστώσεις και γίνεται αμέσως εισπρακτέο από την Κυβέρνηση.
- Ένα εγγυητικό τέλος ύψους 1.5% στην ετήσια φορολογική πίστωση, πληρώνεται σε ετήσια βάση από το πιστωτικό ίδρυμα στην Κυβέρνηση.

Η BOC PCL έχει ΑΦΑ οι οποίες πληρούν τις απαιτήσεις της Νομοθεσίας σε σχέση με τις φορολογικές ζημιές που μεταφέρθηκαν στην BOC PCL ως αποτέλεσμα της εξαγοράς ορισμένων εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας, στις 29 Μαρτίου 2013, σύμφωνα με τον 'Περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμο'. Οι ΑΦΑ που αναγνωρίστηκαν μετά την εξαγορά ορισμένων εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας το 2013 ανήλθαν σε €417 εκατ. για τις οποίες η BOC PCL κατέβαλε αντιπαροχή στο πλαίσιο της αντίστοιχης εξαγοράς. Με βάση τη Νομοθεσία, η BOC PCL μπορεί να μετατρέψει ως και €3.3 δισ. φορολογικές ζημιές σε φορολογικές πιστώσεις (που οδήγησαν στη δημιουργία ΑΦΑ ύψους €417 εκατ.), με τη μετατροπή να γίνεται βάσει του εκάστοτε φορολογικού συντελεστή που ίσχυε κατά το χρόνο της μετατροπής. Η υιοθέτηση της Νομοθεσίας είχε ως επακόλουθο τον αντιλογισμό της προηγούμενης αναγνώρισης της απομείωσης των σχετικών ΑΦΑ ύψους €115 εκατ. κατά την τρέχουσα περίοδο. Μετά την τροποποίηση της Νομοθεσίας, η περίοδος που μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι φορολογικές ζημιές που μπορούν να μετατραπούν σε φορολογικές πιστώσεις παραμένει αμετάβλητη (δηλαδή έως τα τέλη του 2028).

Κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019, ποσό ύψους €37,909 χιλ. έχει επαναταξινομηθεί από τις ΑΦΑ στις τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις, που αποτελεί την πρώτη ετήσια δόση πίστωσης φόρου.

Ως αποτέλεσμα της πιο πάνω τροποποίησης στον Περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου, το Συγκρότημα είχε αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ύψους €379,091 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019 οι οποίες πληρούν τα κριτήρια κάτω από το νόμο αυτό. Επομένως η ανάκτηση του ποσού αυτού είναι εγγυημένη.

Οι ΑΦΑ που υπόκεινται στη Νομοθεσία υπολογίζονται στην ίδια βάση, όπως περιγράφονται στη Σημείωση 2.13.

Το Συγκρότημα κατανοεί ότι, σε απάντηση στις ανησυχίες που εξέφρασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την παροχή κρατικής ενίσχυσης που προκύπτει από την αντιμετώπιση τέτοιων φορολογικών ζημιών, η Κυπριακή Κυβέρνηση εξετάζει το ενδεχόμενο έγκρισης τροποποιήσεων του Νόμου, ενδεχομένως συμπεριλαμβανομένων απαιτήσεων για πρόσθετο ετήσιο τέλος πέραν του 1.5% ετήσιου τέλους εγγύησης που αναφέρεται παραπάνω για να διατηρηθεί η μετατροπή αυτών των ΑΦΑ σε φορολογική πίστωση. Εν αναμονή αυτών των τροποποιήσεων, το Συγκρότημα έχει καταγράψει επιπλέον ποσό €12,500 χιλ. ως εκτιμώμενο πρόσθετο τέλος (για τα έτη 2018 και 2019), αυξάνοντας το συνολικό τέλος εγγύησης που αναγνωρίζεται σε αυτές τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις σε € 18,755 χιλ. (Σημ. 16).

18. Φορολογία (συνέχεια)

Συσσωρευμένες φορολογικές ζημιές

Οι συσσωρευμένες φορολογικές ζημιές παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

	Συνολικές φορολογικές ζημιές	**Φορολογικές ζημιές για τις οποίες αναγνωρίστηκε αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση**	**Φορολογικές ζημιές για τις οποίες δεν αναγνωρίστηκε αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση**
2019	**€000**	**€000**	**€000**
Λήξη εντός 5 ετών	**520,988**	**-**	**520,988**
Χρήση υπό ετήσιες δόσεις μέχρι το 2028	**3,032,727**	**3,032,727**	**-**
	3,553,715	**3,032,727**	**520,988**
2018			
Λήξη εντός 5 ετών	950,084	-	950,084
Λήξη μέχρι το τέλος του 2028	7,378,801	2,414,176	4,964,625
	8,328,885	2,414,176	5,914,709

Σε σχέση με τις φορολογικές ζημιές που μεταφέρθηκαν στην BOC PCL το 2013, οι φορολογικές αρχές της Κύπρου έχουν εκδώσει επιβολές φορολογίας τον Μάρτιο και τον Απρίλιο 2019. Με βάση αυτές τις επιβολές φορολογίας το ποσό των φορολογικών ζημιών της Λαϊκής Τράπεζας ήταν περίπου €5 δις και ήταν χαμηλότερες από το αρχικό ποσό των €7.4 δις που είχε εκτιμηθεί κατά το 2013.

Οι φορολογικές ζημιές πέραν των €3.3 δις που μεταφέρθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα στην BOC PCL τον Μάρτιο 2013, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την BOC PCL, σύμφωνα με τις τροποποιήσεις της Νομοθεσίας τον Μάρτιο 2019, παρά μόνο για σκοπούς μεταφοράς μέσω αναδιοργανώσεων πριν την 1 Οκτωβρίου 2019.

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις πριν την Περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμος Τροποποίησης 28(Ι) του 2019
Πριν την περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμος Τροποποίηση 28 (Ι) του 2019 , σύμφωνα με τον Περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων οι συσσωρευμένες ζημιές του μεταφέροντος πιστωτικού ιδρύματος κατά τη μεταφορά, μεταφέρονται στο αποκτήσαν πιστωτικό ίδρυμα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν από αυτό για περίοδο μέχρι 15 χρόνων από το τέλος του έτους μεταφοράς. Στην περίπτωση της εξαγοράς ορισμένων εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας από την BOC PCL, οι ζημιές αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέχρι το 2028. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που αναγνωρίστηκαν στις συγκεκριμένες ζημιές μπορούν να συμψηφιστούν με μελλοντικά κέρδη της BOC PCL μέχρι το 2028 με φορολογικό συντελεστή ύψους 12.5%.

Η αναγνώριση αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης επί των μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών βασίζεται σε προβλέψεις της διοίκησης, λαμβάνοντας υπόψη τις διαθέσιμες πληροφορίες και κάνοντας διάφορες παραδοχές σχετικά με τον μελλοντικό ρυθμό αύξησης των χορηγήσεων πελατών, των καταθέσεων, την εξέλιξη της χρηματοδότησης, το ποσοστό απομείωσης δανείων και την τιμολόγηση και την πιθανότητα ανάκτησης της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης μέχρι την ημερομηνία λήξεώς της.

18. Φορολογία (συνέχεια)

Η εκτίμηση της αναγνώρισης μιας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης απαιτεί σημαντική κρίση λαμβάνοντας υπόψη τις εγγενείς αβεβαιότητες που συνδέονται με την πρόβλεψη της κερδοφορίας για μεγάλο χρονικό διάστημα. Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί προβλέψεις για διάφορες ασκήσεις που διαρκούν για αρκετά χρόνια και έχει γίνει μια εδραιωμένη και ισχυρή διαδικασία μέσα στο Συγκρότημα. Τα εργαλεία και οι τεχνικές που χρησιμοποιεί το Συγκρότημα κάνουν χρήση όλων των διαθέσιμων πληροφοριών και δεδομένων τόσο σε μακροοικονομικό όσο και σε μικροοικονομικό επίπεδο, προσδιορίζοντας και αντιμετωπίζοντας τις πηγές αβεβαιότητας.

Το Συγκρότημα πραγματοποίησε την εκτίμησή του σχετικά με το ανακτήσιμο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής του απαίτησης στις 31 Δεκεμβρίου 2018, λαμβάνοντας υπόψη ένα φάσμα θετικών και αρνητικών στοιχείων συμπεριλαμβανομένου της πραγματικής και ιστορικής απόδοσης του Συγκροτήματος, τους βασικούς στόχους της στρατηγικής του Συγκροτήματος καθώς και το μακροοικονομικό περιβάλλον στην Κύπρο, την επίδραση από τις φορολογικές νομοθεσίες που τέθηκαν σε ισχύ κατά την ημερομηνία αναφοράς και τα αναλυτικά επιχειρηματικά και κεφαλαιακά πλάνα, τα οποία εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο, μέχρι το τέλος του 2022 και τις προβλέψεις που ετοιμάστηκαν πέρα του 2022 μέχρι τη λήξη των φορολογικών ζημιών στο τέλος του 2028. Οι προβλέψεις υποβλήθηκαν σε παρόμοια σημαντικά επίπεδα ανασκόπησης, εξέτασης και διακυβέρνησης, όπως η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την προετοιμασία επιχειρηματικών και κεφαλαιακών πλάνων μέχρι το τέλος του 2022. Επίσης για τον προσδιορισμό των υποθέσεων εξετάστηκαν οι μακροοικονομικές προβλέψεις που διατίθενται από εξωτερικές πηγές.

Τα θετικά στοιχεία, μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνουν:

- Το ισχυρό δίκτυο καταστημάτων της BOC PCL στην Κύπρο.
- Τη συνεχιζόμενη βελτίωση και διαβάθμιση της Κυπριακής οικονομίας.

Τα αρνητικά στοιχεία μεταξύ άλλων, συμπεριλαμβάνουν:

- Το ύψος των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε σύγκριση με τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος (περίπου 13%) και τα μελλοντικά κέρδη που χρειάζονται για να χρησιμοποιηθούν.
- Το ύψος της πρόβλεψης κατά τα εναπομείνοντα 10 έτη μέχρι τη λήξη των φορολογικών ζημιών.
- Την επίδραση από την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ και την αστάθεια της Ευρωζώνης.
- Τις αλλαγές στην νομοθεσία και την πιθανότητα μελλοντικών εξελίξεων και την επίδρασή τους στην κερδοφορία.

Οι χρηματοοικονομικές προβλέψεις έχουν λάβει υπόψη τους βασικούς στόχους της στρατηγικής του Συγκροτήματος οι οποίοι παρουσιάζονται πιο κάτω:

- Σημαντική μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ).
- Περαιτέρω βελτίωση της χρηματοδοτικής δομής.
- Διατήρηση μιας κατάλληλης κεφαλαιακής θέσης με την εσωτερική δημιουργία κεφαλαίων.
- Επικέντρωση σε κύριες αγορές στην Κύπρο.
- Επίτευξη ενός ορθολογιστικού μοντέλου λειτουργίας.
- Δημιουργία αξίας στους μετόχους και σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Οι βασικές παραδοχές και παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ).
- Αύξηση στις νέες χορηγήσεις δανείων και αποπληρωμές δανείων.
- Βελτίωση των καθαρών εσόδων από τόκους, που οφείλεται κυρίως στην αύξηση του δείκτη δανείων προς καταθέσεις, στη μείωση του κόστους καταθέσεων, στη διαχείριση του πλεονάσματος ρευστότητας και στην εξέλιξη των καμπυλών επιτοκίου/προβλέψεων.
- Διαφοροποιημένες ροές εσόδων λόγω κυρίως της αύξησης των εσόδων από αμοιβές και προμήθειες που είναι ένας τομέας στον οποίο το Συγκρότημα εντείνει τις προσπάθειες του.
- Μείωση του επιπέδου λειτουργικών εξόδων κυρίως λόγω της εφαρμογής του προγράμματος ψηφιακού μετασχηματισμού που έχει δρομολογηθεί, με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας μέσω εναλλακτικών καναλιών διανομής και την μείωση του λειτουργικού κόστους με την πάροδο του χρόνου.
- Μείωση του κόστους κινδύνου, που υποστηρίζεται από τη βελτίωση της ποιότητας του ενεργητικού και την ανάκαμψη της οικονομίας.

18. Φορολογία (συνέχεια)

Οι πιο πάνω παραδοχές βασίζονται τόσο σε εσωτερικές όσο και σε εξωτερικές πληροφορίες για την απόδοση αξίας σε κάθε βασική παραδοχή στις προβλέψεις αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.

Οι εσωτερικές βασικές μεταβλητές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τη στρατηγική, τα πλάνα και τις προγραμματισμένες δράσεις της BOC PCL για (i) την επέκταση ορισμένων επιχειρηματικών τομέων και άλλων εισοδηματικών ροών, (ii) τη διαχείριση κεφαλαίου και ρευστότητας, (iii) τη διαχείριση του κόστους, (iv) την δραστηριότητα αναδιάρθρωσης δανείων και πωλήσεις χαρτοφυλακίου ΜΕΔ, (v) το κόστος χρηματοδότησης και (vi) την τιμολόγηση καταθέσεων και δανείων.

Οι εξωτερικές βασικές μεταβλητές περιλαμβάνουν κυρίως την εξέλιξη των επιτοκίων που επηρεάζει την τοπική και διεθνή επιχειρηματική δραστηριότητα του Συγκροτήματος, τα επίπεδα μακροοικονομικής απόδοσης ανεργίας στην Ευρωζώνη και την Κύπρο, την τουριστική βιομηχανία και τις αλλαγές στο κανονιστικό πλαίσιο. Το Συγκρότημα εξέτασε τις μακροπρόθεσμες προοπτικές ανάπτυξης για την κυπριακή οικονομία. Η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ συνδέθηκε με μια ποικιλία καθοριστικών παραγόντων ανάπτυξης συμπεριλαμβανομένων των δημογραφικών στοιχείων, της οικονομικής πολιτικής, της θεσμικής ποιότητας, του εξωτερικού περιβάλλοντος και τέλος της ποιότητας εργασίας και εισροών κεφαλαίου. Καθοδήγηση σχετικά με την κατανόηση της Εταιρίας για τη δυναμική μακροπρόθεσμης ανάπτυξης δόθηκε από προβλέψεις τρίτων, και συγκεκριμένα από το ΔΝΤ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για μεσοπρόθεσμες προβλέψεις για έως και πέντε έτη, και τα χρονικά διαστήματα που παρέχονται από το Economist Intelligence Unit για την αύξηση του πληθυσμού, το εργατικό δυναμικό και την αύξηση της παραγωγικότητας για ορίζοντα τριάντα χρόνων. Η μακροπρόθεσμη αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ ήταν το άθροισμα της αύξησης της απασχόλησης και της αύξησης της πραγματικής παραγωγικότητας εργασίας. Η αύξηση της απασχόλησης υπολογίστηκε με βάση την αύξηση του πληθυσμού χρησιμοποιώντας τις διαθέσιμες προβλέψεις από τη Eurostat. Ο συνολικός πληθυσμός διακρίθηκε από τον πληθυσμό σε ηλικία εργασίας για να ληφθεί υπόψη ο παράγοντας γήρανσης του πληθυσμού. Το εργατικό δυναμικό και τα επίπεδα απασχόλησης υπολογίστηκαν χρησιμοποιώντας τη σταδιακή συρρίκνωση του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας στο συνολικό πληθυσμό και την αύξηση συμμετοχής του εργατικού δυναμικού και τα ποσοστά απασχόλησης του εργατικού δυναμικού. Η αύξηση της παραγωγικότητας συνδέεται με τους ιστορικούς μέσους όρους. Σε τελική ανάλυση, έγιναν υποθέσεις για την μελλοντική εξέλιξη της παραγωγικότητας με βάση την τεχνολογική καινοτομία.

Η εκτίμηση για την ανάκτηση που πραγματοποιήθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 είχε ως αποτέλεσμα την απομείωση αξίας ύψους €79,000 χιλ. Για το υπόλοιπο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης ύψους €301,772 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η διοίκηση έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι είναι πιθανό ότι στο μέλλον θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη για την ανάκτηση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης μέχρι το τέλος του 2028.

Το χρηματοοικονομικό και κεφαλαιακό πλάνο του Συγκροτήματος που χρησιμοποιήθηκε για τους σκοπούς της αξιολόγησης ανάκτησης του 2018 είχε προετοιμαστεί συντηρητικά και διάφορες υποθέσεις και μεταβλητές είχαν ήδη χρησιμοποιηθεί. Η χρήση εναλλακτικών υποθέσεων/ανάλυσης ευαισθησίας που αντιπροσωπεύουν λογικά πιθανά εναλλακτικά αποτελέσματα, θα μπορούσε να επηρεάσει την αναγνώριση του αναβαλλόμενου φορολογικού περιουσιακού στοιχείου του Συγκροτήματος και της περιόδου ανάκτησης.

Το Συγκρότημα διενήργησε ανάλυση ευαισθησίας σχετικά με τις ακόλουθες βασικές παραδοχές της αξιολόγησης ανάκτησης στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις για τα έτη 2019-2028 στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τον αντίκτυπο στη λογιστική αξία στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις:

18. Φορολογία (συνέχεια)

	Αύξηση/(μείωση) των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων
	2018
Βασική παραδοχή	€εκατ.
Μείωση της απόδοσης των δανείων και απαιτήσεων πελατών κατά 10 μονάδες βάσης	(14)
Αύξηση του κόστους των καταθέσεων πελατών κατά 10 μονάδες βάσης	(18)
Αύξηση του κόστους αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ECL) κατά 10 μονάδες βάσης στα μεικτά δάνεια	(11)
Αύξηση απόδοσης των δανείων και απαιτήσεων πελατών κατά 10 μονάδες βάσης	13
Μείωση της νέας προέλευσης δανείων κατά 10% της προβλεπόμενης ανάπτυξης	(12)
Βραδύτερος ρυθμός μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) κατά 5% της προβλεπόμενης πτώσης	(28)
Υψηλότερα καθαρά έσοδα από προμήθειες κατά 5% κατά μέσο όρο από την προβλεπόμενη ανάπτυξη	10
Υψηλότερη μέση σχέση κόστους/εισοδήματος κατά 100 μονάδες βάσης από την προβλεπόμενη αναλογία	(8)

Επιπρόσθετα, το Συγκρότημα διενήργησε συμπληρωματική ανάλυση ευαισθησίας στις υπολογίσιμες προβλέψεις πέραν του 2022 έως την ημερομηνία λήξης της φορολογικής ζημίας στα τέλη του 2028. Η συμπληρωματική ανάλυση ευαισθησίας επιδιώκει να ευθυγραμμίσει τους νέους ρυθμούς ανάπτυξης δανεισμού με τις μακροοικονομικές προβλέψεις του Συγκροτήματος για την αύξηση του ΑΕΠ. Αυτή η ανάλυση περιλαμβάνει επίσης την υιοθέτηση μιας καμπύλης με τα παρατηρήσιμα στοιχεία αγοράς για την επικύρωση των παραδοχών του προθεσμιακού επιτοκίου και αντικαθιστά τις εσωτερικές παραδοχές της Εταιρίας, οι οποίες ήταν πιο συντηρητικές. Οι μεταβολές των επιτοκίων που αντικατοπτρίζονται στους υπολογισμούς συμπληρωματικής ευαισθησίας, επηρέασαν τόσο τις αποδόσεις στα δάνεια πελατών, καθώς και το κόστος των καταθέσεων πελατών. Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τον αντίκτυπο στη λογιστική αξία στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις:

	Αύξηση/(μείωση) των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων
	2018
Βασική παραδοχή	€εκατ.
Προβλέψεις Bloomberg για επιτόκια Euribor / ΕΚΤ που χρησιμοποιήθηκαν για μεταβολές επιτοκίων	6
Προβλέψεις Bloomberg για επιτόκια Euribor / ΕΚΤ που χρησιμοποιήθηκαν για μεταβολές επιτοκίων βάσει των προβλέψεων του ΑΕΠ και μακροοικονομική ανάπτυξη που χρησιμοποιήθηκαν για μεταβολές όγκου	(18)

Για το έτος 2018, τα αποτελέσματα της ανάλυσης ευαισθησίας που παρουσίαζαν μείωση της λογιστικής αξίας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, δεν θα μπορούσε να οδηγήσει σε οποιαδήποτε αύξηση της περιόδου ανάκτησης εφόσον η ημερομηνία λήξης είναι 31 Δεκεμβρίου 2028, και η οποία θεωρείται ως η περίοδος ανάκτησης. Παρομοίως, τα αποτελέσματα της ανάλυσης ευαισθησίας που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αύξηση της λογιστικής αξίας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων δεν είναι αρκετά σημαντικά σε ατομική βάση για να αυξηθεί σημαντικά το ανακτήσιμο ποσό ή να μειωθεί η περίοδος ανάκτησης.

Οι φορολογικές ζημιές αφορούν την ίδια δικαιοδοσία με την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

19. Κέρδη κατά μετοχή

Βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας	**2019**	2018
Ζημιές για το έτος που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας (€ χιλ.)	**(70,275)**	(103,521)
Μεσοσταθμικός αριθμός μετοχών που ήταν εκδομένες κατά τη διάρκεια του έτους, εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών (χιλ.)	**446,058**	446,058
Βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή (€ σεντ)	**(15.8)**	(23.2)

Βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας-συνεχιζόμενες δραστηριότητες		
Ζημιές για το έτος που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας-συνεχιζόμενες δραστηριότητες (€ χιλ.)	**(70,275)**	(110,764)
Μεσοσταθμικός αριθμός μετοχών εκδομένες κατά τη διάρκεια του έτους, εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών (χιλ.)	**446,058**	446,058
Βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή-συνεχιζόμενες δραστηριότητες (€ σεντ)	**(15.8)**	(24.8)

Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη κατά μετοχή που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας-μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες		
Κέρδη για το έτος που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας -μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (€ χιλ.)	**δ/ε**	7,243
Μεσοσταθμικός αριθμός μετοχών που ήταν εκδομένες κατά τη διάρκεια του έτους, εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών (χιλ.)	**446,058**	446,058
Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη κατά μετοχή-μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (€ σεντ)	**δ/ε**	1.6

20. Μετρητά, καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες

	2019	2018
	€000	€000
Μετρητά	**151,555**	153,723
Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**4,908,487**	4,456,768
	5,060,042	4,610,491

	2019	2018
	€000	€000
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**320,953**	473,263
Προβλέψεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές	**(72)**	(731)
	320,881	472,532

20. Μετρητά, καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες (συνέχεια)

Η ανάλυση της μεταβολής της μεικτής λογιστικής αξίας και των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών στα υπόλοιπα καταθέσεων με κεντρικές τράπεζες παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2019		2018	
	Μεικτή λογιστική αξία	**Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές**	Μεικτή λογιστική αξία	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές
	Στάδιο 1	**Στάδιο 1**	Στάδιο 1	Στάδιο 1
	€000	**€000**	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**4,456,768**	-	3,250,029	(5,872)
Καθαρή αύξηση	**451,719**	-	1,483,635	-
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (Σημ. 17)	**-**	-	-	5,872
Πώληση θυγατρικής	**-**	-	(277,811)	-
Συναλλαγματικές διαφορές	**-**	-	915	-
31 Δεκεμβρίου	**4,908,487**	**-**	4,456,768	**-**

Για το έτος 2019, δεν υπήρξε πρόβλεψη για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές στα υπόλοιπα με κεντρικές τράπεζες.

Η ανάλυση της μεταβολής της μεικτής λογιστικής αξίας των δανείων και απαιτήσεων σε τράπεζες παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2019		2018		
	Μεικτή λογιστική αξία	**Σύνολο**	Μεικτή λογιστική αξία	Μεικτή λογιστική αξία	Σύνολο
	Στάδιο 1		Στάδιο 1	Στάδιο 3	
	€000	**€000**	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**473,263**	**473,263**	1,159,629	58,002	1,217,631
Καθαρή μείωση	**(149,899)**	**(149,899)**	(642,995)	(58,002)	(700,997)
Πώληση/διάλυση θυγατρικής	**(2,825)**	**(2,825)**	(42,974)	-	(42,974)
Συναλλαγματικές διαφορές	**414**	**414**	(397)	-	(397)
31 Δεκεμβρίου	**320,953**	**320,953**	473,263	-	473,263

20. Μετρητά, καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες (συνέχεια)

Η ανάλυση της κίνησης της μεταβολής των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών των δανείων και απαιτήσεων σε τράπεζες παρουσιάζεται στον πίνακα πιο κάτω:

	2019		2018		
	Στάδιο 1	**Σύνολο**	Στάδιο 1	Στάδιο 3	Σύνολο
	€000	**€000**	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**(731)**	**(731)**	-	(24,998)	(24,998)
Επίδραση από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	**-**	**-**	(20)	-	(20)
Αναπροσαρμοσμένα υπόλοιπα την 1 Ιανουαρίου	**(731)**	**(731)**	(20)	(24,998)	(25,018)
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (Σημ. 17)	**659**	**659**	(711)	-	(711)
Καθαρή μείωση	**-**	**-**	-	24,998	24,998
31 Δεκεμβρίου	**(72)**	**(72)**	(731)	-	(731)

Οι καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες περιλαμβάνουν υποχρεωτικές καταθέσεις για σκοπούς ρευστότητας στις 31 Δεκεμβρίου 2019, οι οποίες ανέρχονται σε €160,048 χιλ. (2018: €162,675 χιλ.) (Σημ. 43).

Η ανάλυση της πιστοληπτικής διαβάθμισης των καταθέσεων με κεντρικές τράπεζες και των δανείων και απαιτήσεων σε τράπεζες από ανεξάρτητους πιστοληπτικούς οίκους αξιολόγησης παρουσιάζεται στη Σημείωση 46.13.

Τα δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες φέρουν τόκο με βάση το διατραπεζικό επιτόκιο της σχετικής χρονικής περιόδου και νομίσματος.

21. Επενδύσεις

Επενδύσεις	**2019 €000**	2018 €000
Επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**176,106**	152,473
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**701,704**	231,548
Επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος	**805,059**	393,083
	1,682,869	777,104

Κατά τη διάρκεια του 2019, το Συγκρότημα προχώρησε σε επένδυση ομολόγων, ως μέρος της επενδυτικής στρατηγικής του.

21. Επενδύσεις (συνέχεια)

Οι επενδύσεις που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση παρουσιάζονται πιο κάτω:

Επενδύσεις που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση	**2019 €000**	2018 €000
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**199,916**	600,291
Επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος	**23,045**	137,296
	222,961	737,587

Η μείωση των επενδύσεων που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση κατά τη διάρκεια του 2019 αφορούσε την αλλαγή στην κατηγοριοποίηση των εξασφαλίσεων που εκχωρήθηκαν από το Συγκρότημα. Τα επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία παρουσιάζονται στη Σημείωση 48.

Όλες οι επενδύσεις που έχουν εκχωρηθεί ως εξασφάλιση στα πλαίσια των συμφωνιών επαναγοράς μπορούν είτε να πωληθούν είτε να επανεκχωρηθούν από τον αντισυμβαλλόμενο.

Η μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο για τα ομόλογα παρουσιάζεται στη Σημείωση 46.1 και της ανάλυσης ευαισθησίας στον κίνδυνο από μεταβολές στις τιμές των ομολόγων στη Σημείωση 47.

Δεν υπήρξαν επαναταξινόμησεις των επενδύσεων κατά την διάρκεια του έτους.

Η ανάλυση της πιστοληπτικής διαβάθμισης των επενδύσεων παρουσιάζεται στη Σημείωση 46.13.

21. **Επενδύσεις** (συνέχεια)

Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

	Επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	
	2019	2018
	€000	€000
Ομόλογα	**24,093**	14,616
Μετοχές	**2,484**	3,775
Αμοιβαία κεφάλαια	**149,529**	134,082
	176,106	152,473

Ομόλογα		
Κυπριακής κυβέρνησης	**-**	547
Τραπεζών και άλλων οργανισμών	**24,093**	14,069
	24,093	14,616
Εισηγμένα σε άλλα χρηματιστήρια	**-**	547
Μη εισηγμένα	**24,093**	14,069
	24,093	14,616

Μετοχές		
Εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	**1,607**	2,294
Εισηγμένες σε άλλα χρηματιστήρια	**777**	972
Μη εισηγμένες	**100**	509
	2,484	3,775

Αμοιβαία κεφάλαια		
Εισηγμένα σε άλλα χρηματιστήρια	**108,760**	94,679
Μη εισηγμένα	**40,769**	39,403
	149,529	134,082

Τα ομόλογα τα οποία επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων έχουν υποχρεωτικά κατηγοριοποιηθεί ως επενδύσεις, επειδή δεν πληρούσαν τα κριτήρια SPPI.

Η πλειοψηφία των μη εισηγμένων αμοιβαίων κεφαλαίων αφορά επενδύσεις, των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία είναι εισηγμένα σε χρηματιστήρια και επομένως παρουσιάζονται στο Επιπέδο 2 στη Σημείωση 23.

Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων

	2019	2018
	€000	€000
Ομόλογα	**885,810**	819,748
Μετοχές (συμπεριλαμβανομένων προνομιούχων μετοχών)	**15,202**	11,534
Αμοιβαία κεφάλαια	**608**	557
	901,620	831,839

21. Επενδύσεις (συνέχεια)

Ομόλογα	**2019** **€000**	2018 €000
Κυπριακής κυβέρνησης	**398,404**	322,021
Άλλων κυβερνήσεων	**228,838**	299,876
Τραπεζών και άλλων οργανισμών	**258,568**	197,851
	885,810	819,748
Εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	**3,922**	5,977
Εισηγμένα σε άλλα χρηματιστήρια	**881,888**	813,771
	885,810	819,748
Γεωγραφική κατανομή με βάση την έδρα του εκδότη		
Κύπρος	**398,404**	322,021
Γαλλία	**232,662**	282,691
Άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	**105,694**	83,085
Υπερεθνικοί οργανισμοί	**10,743**	20,049
Άλλες χώρες	**138,307**	111,902
	885,810	819,748

Μετοχές		
Εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	**1,451**	1,498
Εισηγμένες σε άλλα χρηματιστήρια	**137**	167
Μη εισηγμένες	**13,614**	9,869
	15,202	11,534

Η ανάλυση της κίνησης των ομολόγων πριν τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές και οι αλλαγές στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

	2019		2018	
	Μεικτά ομόλογα	**Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές**	Μεικτά ομόλογα	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές
	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	820,346	(598)	916,129	(872)
Περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	135,042	-	186,605	-
Περιουσιακά στοιχεία που αποαναγνωρίστηκαν και εξοφλήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	(89,707)	-	(251,498)	-
Δεδουλευμένος τόκος	(1,841)	-	(4,428)	-
Συναλλαγματικές διαφορές	3,250	-	7,765	-
Αλλαγές στα μοντέλα και στις παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (Σημ. 17)	-	(101)	-	274
Μεταβολή στην εύλογη αξία	19,419	-	(34,227)	-
31 Δεκεμβρίου	**886,509**	**(699)**	820,346	(598)

Όλα τα ομόλογα ταξινομούνται στο Στάδιο 1.

21. Επενδύσεις (συνέχεια)

Το Συγκρότημα προέβει αμετάκλητα σε επιλογή να ταξινομήσει τις επενδύσεις του σε μετοχές που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων βάσει του γεγονότος ότι δεν κατέχονται προς πώληση. Η λογιστική τους αξία ανέρχεται σε €15,202 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και ισούται με την εύλογη αξία τους (2018: €11,534 χιλ).

Οι επενδύσεις σε μετοχές που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων αποτελούνται κυρίως από επενδύσεις σε ιδιωτικές εγγεγραμμένες εταιρίες στην Κύπρο, που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αναδιάρθρωσης δανείων και συγκεκριμένα μέσω διακανονισμού ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο.

Τα έσοδα από μερίσματα για το 2019, ύψους €306 χιλ. έχουν εισπραχθεί και αναγνωριστεί στα άλλα έσοδα.

Κατά το 2019, δεν πωλήθηκαν επενδύσεις σε μετοχές στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων (2018: €5,458 χιλ.). Το συσσωρευμένο κέρδος που μεταφέρθηκε στα αδιανέμητα κέρδη κατά τη διάρκεια του έτους 2018 ανήλθε σε €173 χιλ. Δεν υπήρξε άλλη μεταφορά από τα λοιπά συνολικά εισοδήματα στα αδιανέμητα κέρδη κατά τη διάρκεια του έτους.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων τα οποία έχουν επαναταξινομηθεί από την εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων κατά τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9, ανέρχεται σε €12,098 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (2018: €14,934 χιλ.). Το κέρδος, εύλογης αξίας που θα είχε αναγνωριστεί στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων εάν αυτά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία δεν είχαν αναταξινομηθεί στο πλαίσιο της μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9, ανέρχεται σε €158 χιλ. (2018: ζημιά ύψους €186 χιλ.). Το πραγματικό επιτόκιο για αυτά τα μέσα είναι 1.6%-5.0% ετησίως (2018: 1.6%-5.0%) και τα αντίστοιχα έσοδα από τόκους ανέρχονται σε €346 χιλ. κατά τη διάρκεια το 2019 (2018: €398 χιλ).

Επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος

	2019	2018
	€000	€000
Ομόλογα	**828,104**	530,379
Κυπριακής κυβέρνησης	**143,644**	119,189
Άλλων κυβερνήσεων	**161,090**	123,799
Τραπεζών και άλλων οργανισμών	**333,313**	103,457
Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων	**190,057**	183,934
	828,104	530,379
Εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	**48,654**	48,292
Εισηγμένα σε άλλα χρηματιστήρια	**779,450**	482,087
	828,104	530,379
Γεωγραφική κατανομή με βάση την έδρα του εκδότη		
Κύπρος	**143,644**	119,189
Γερμανία	**51,846**	64,184
Ηνωμένο Βασίλειο	**38,349**	13,068
Γαλλία	**30,082**	-
Άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	**271,587**	69,814
Άλλες χώρες	**107,012**	80,190
Υπερεθνικοί οργανισμοί	**185,584**	183,934
	828,104	530,379

21. Επενδύσεις (συνέχεια)

Η ανάλυση μεταβολών στην μεικτή λογιστική αξία (πριν τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές) παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

	2019			2018		
	Στάδιο 1	**Στάδιο 2**	**Σύνολο**	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Σύνολο
	€000	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	482,229	48,982	**531,211**	-	48,658	48,658
Νέα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	318,187	-	**318,187**	522,398	-	522,398
Περιουσιακά στοιχεία που αποαναγνωρίστηκαν και εξοφλήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	(25,143)	-	**(25,143)**	(43,000)	-	(43,000)
Εύλογη αξία λόγω αντισταθμίσεων	1,038	182	**1,220**	58	530	588
Δεδουλευμένος τόκος	1,062	(33)	**1,029**	2,773	(206)	2,567
Συναλλαγματικές διαφορές	2,397	(1)	**2,396**	-	-	-
31 Δεκεμβρίου	**779,770**	**49,130**	**828,900**	**482,229**	**48,982**	**531,211**

Η ανάλυση μεταβολών στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές παρουσιάζεται στο πιο κάτω πίνακα:

	2019			2018		
	Στάδιο 1	**Στάδιο 2**	**Σύνολο**	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Σύνολο
2019	**€000**	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	(142)	(690)	(832)	-	(1,843)	(1,843)
Αλλαγή στα μοντέλα και στις παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (Σημ. 17)	(178)	214	36	(142)	1,153	1,011
31 Δεκεμβρίου	**(320)**	**(476)**	**(796)**	**(142)**	**(690)**	**(832)**

22. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Η αξία συμβολαίων και η εύλογη αξία των παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων παρουσιάζονται πιο κάτω:

	2019			2018		
		Εύλογη αξία			Εύλογη αξία	
	Αξία συμβολαίων	**Περιουσιακά στοιχεία**	**Υποχρεώσεις**	Αξία συμβολαίων	Περιουσιακά στοιχεία	Υποχρεώσεις
	€000	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας						
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	**21,939**	**165**	**111**	17,114	240	192
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	**1,170,915**	**775**	**5,897**	1,219,749	3,405	6,342
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	**263,159**	**315**	**551**	57,652	471	422
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	**1,800**	**10**	**296**	12,704	8	382
Συμβόλαια ανώτατου/κατώτατου ορίου επιτοκίων	**1,684,871**	**772**	**-**	1,650,000	462	-
	3,142,684	**2,037**	**6,855**	2,957,219	4,586	7,338
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική						
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας - συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	**1,068,926**	**19,542**	**43,727**	1,016,083	20,137	29,029
Καθαρές επενδύσεις - προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος και συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	**96,821**	**1,481**	**11**	74,973	31	2,616
	1,165,747	**21,023**	**43,738**	1,091,056	20,168	31,645
Σύνολο	**4,308,431**	**23,060**	**50,593**	4,048,275	24,754	38,983

Η χρήση των παραγώγων αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των εργασιών του Συγκροτήματος. Τα παράγωγα χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση της έκθεσης του Συγκροτήματος σε διακυμάνσεις των επιτοκίων, των τιμών συναλλάγματος και των δεικτών τιμών μετοχών. Παράγωγα διατίθενται επίσης σε πελάτες ως προϊόντα διαχείρισης κινδύνων.

Ο πιστωτικός κίνδυνος για τα παράγωγα προκύπτει από το ενδεχόμενο μη συμμόρφωσης του αντισυμβαλλόμενου με τους όρους οποιουδήποτε συμβολαίου. Στην περίπτωση των παραγώγων οι πιστωτικές ζημιές είναι ένα μικρό ποσοστό της ονομαστικής αξίας των παραγώγων (θετική αγοραία αξία της σύμβασης παραγώγων) σε σύγκριση με τη συνολική ονομαστική αξία των συμβάσεων των παραγώγων. Για να διαχειριστεί τον πιστωτικό κίνδυνο το Συγκρότημα θέτει όρια παραγώγων βασισμένα στην πιστοληπτική ικανότητα των συμβαλλόμενων μερών και χρησιμοποιεί τεχνικές για να μετριάσει τον πιστωτικό κίνδυνο όπως συμψηφισμό και εξασφαλίσεις.

Ο κίνδυνος επιτοκίου επεξηγείται στη Σημείωση 47. Ο κίνδυνος επιτοκίου διαχειρίζεται μέσω της χρήσης λύσεων ιδίων ισολογισμών απλών συμβολαίων ανταλλαγής επιτοκίων και δικαιωμάτων προαίρεσης επιτοκίων. Στις αντισταθμίσεις εύλογης αξίας του κινδύνου επιτοκίων, το Συγκρότημα μετατρέπει περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις σταθερού επιτοκίου σε κυμαινόμενο. Στην αντιστάθμιση ταμειακών ροών του κινδύνου επιτοκίου το Συγκρότημα μετατρέπει περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις κυμαινόμενου επιτοκίου σε σταθερό.

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος επεξηγείται στη Σημείωση 47. Προκειμένου να εξαλειφθεί ο κίνδυνος, το Συγκρότημα αντισταθμίζει την ανοιχτή του θέση χρησιμοποιώντας παράγωγα σε ξένα νομίσματα, όπως τρέχουσες ισοτιμίες συναλλάγματος, προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος, ανταλλαγές συναλλάγματος ή δικαιώματα ανταλλαγής συναλλάγματος. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος προκύπτει κυρίως από συναλλαγές που βασίζονται στον πελάτη για καταθέσεις και δάνεια και απαιτήσεις.

22. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (συνέχεια)

Τα προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος είναι ανέκκλητες συμφωνίες αγοράς ή πώλησης συγκεκριμένης ποσότητας ξένου συναλλάγματος σε συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία και συμφωνηθείσα τιμή.

Τα συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος περιλαμβάνουν απλά συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος και συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων. Τα απλά συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος διέπουν την ανταλλαγή δύο νομισμάτων στην τρέχουσα τιμή και τη δέσμευση επαναναταλλαγής τους σε συγκεκριμένη τιμή στη λήξη του συμβολαίου. Τα συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων είναι συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων όπου οι ταμειακές ροές είναι σε διαφορετικά νομίσματα.

Στα συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων δύο μέρη συμφωνούν να ανταλλάσσουν τόκους με βάση ένα σταθερό και ένα κυμαινόμενο επιτόκιο, με περιοδικές πληρωμές, πάνω σε καθορισμένο ονομαστικό ποσό και τόκους όπως καθορίζονται στο συμβόλαιο.

Τα δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος παρέχουν στον κάτοχο το δικαίωμα, αλλά όχι την υποχρέωση, είτε να αγοράσει είτε να πωλήσει το συνάλλαγμα σε συγκεκριμένη συναλλαγματική τιμή και κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου.

Τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς, συναλλάγματος και σε δείκτες τιμών μετοχών παρέχουν στον αγοραστή το δικαίωμα αλλά όχι την υποχρέωση είτε να αγοράσει είτε να πωλήσει τις υποκείμενες αξίες σε συγκεκριμένη τιμή πριν ή κατά μία συγκεκριμένη ημερομηνία.

Τα συμβόλαια ανώτατου/κατώτατου ορίου επιτοκίων προστατεύουν τον κάτοχό τους από τις διακυμάνσεις των επιτοκίων πάνω ή κάτω από ένα συγκεκριμένο επιτόκιο για συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Ο πιστωτικός κίνδυνος από τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αντιπροσωπεύει το κόστος αναπλήρωσης των συμβολαίων αυτών κατά την ημερομηνία αναφοράς. Η έκθεση κινδύνου που απορρέει από αυτές τις πράξεις τυγχάνει χειρισμού στα πλαίσια των διαδικασιών διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου του Συγκροτήματος, που ακολουθούνται για όλες τις παρεχόμενες πιστωτικές διευκολύνσεις σε πελάτες και χρηματοοικονομικούς οργανισμούς.

Η αξία των συμβολαίων ορισμένων παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων παρέχει μια βάση σύγκρισής τους με άλλα μέσα που αναγνωρίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό, χωρίς όμως αναγκαία να υποδηλώνει το ύψος των μελλοντικών ταμειακών ροών ή της παρούσας εύλογης αξίας τους, και επομένως δεν υποδεικνύει την έκθεση του Συγκροτήματος σε πιστωτικό κίνδυνο ή σε κίνδυνο της αγοράς.

Η εύλογη αξία των παραγώγων μπορεί να είναι θετική (περιουσιακό στοιχείο) ή αρνητική (υποχρέωση) ως αποτέλεσμα των μεταβολών στα επιτόκια της αγοράς, στις τιμές ξένου συναλλάγματος ή στους δείκτες τιμών μετοχών, σύμφωνα με τους όρους του σχετικού συμβολαίου. Η συνολική καθαρή εύλογη αξία των παραγώγων μπορεί να μεταβάλλεται σημαντικά με την πάροδο του χρόνου.

Αντισταθμιστική λογιστική

Το Συγκρότημα επέλεξε ως επιλογή πολιτικής που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίζει να εφαρμόζει τη λογιστική αντιστάθμισης βάσει του ΔΛΠ 39. Το Συγκρότημα εφαρμόζει τις τροποποιημένες γνωστοποιήσεις που απαιτούνται βάσει του ΔΠΧΑ 7 για αντισταθμιστική λογιστική.

Το Συγκρότημα εφαρμόζει αντισταθμιστική λογιστική εύλογης αξίας μέσω παραγώγων νοουμένου ότι τηρούνται τα απαιτούμενα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική. Το Συγκρότημα επίσης, χρησιμοποιεί παράγωγα για οικονομική αντιστάθμιση κινδύνων (αντιστάθμιση μεταβολών στις τιμές επιτοκίων, συναλλάγματος ή άλλων κινδύνων) τα οποία δεν πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική. Ως αποτέλεσμα, τα παράγωγα αυτά αναγνωρίζονται ως παράγωγα για σκοπούς εμπορίας και τα κέρδη ή οι ζημιές από τη μεταβολή της εύλογης αξία τους αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων που καθορίζονται ως μέσο αντιστάθμισης εύλογης αξίας και στην εύλογη αξία των αντισταθμισμένων μέσων σε σχέση με τον κίνδυνο, αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

22. **Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα** (συνέχεια)

Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας
Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο επιτοκίων που προκύπτει από πιθανή αρνητική μεταβολή στην εύλογη αξία ομολόγων που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων και καταθέσεις.

Αντισταθμίσεις καθαρής επένδυσης
Ο ενοποιημένος ισολογισμός του Συγκροτήματος επηρεάζεται από συναλλαγματικές διαφορές μεταξύ του Ευρώ και των άλλων νομισμάτων λειτουργίας των θυγατρικών εξωτερικού και άλλων δραστηριοτήτων του εξωτερικού. Το Συγκρότημα αντισταθμίζει τον δομικό συναλλαγματικό κίνδυνο όταν κρίνει ότι το κόστος αυτής της αντιστάθμισης είναι εντός αποδεκτών πλαισίων (σε σχέση με τον υποκείμενο κίνδυνο). Αυτές οι αντισταθμίσεις πραγματοποιούνται μέσω δανεισμού στο ίδιο νόμισμα με το νόμισμα λειτουργίας των θυγατρικών εξωτερικού και προθεσμιακών συμβολαίων συναλλάγματος.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, καταθέσεις, προθεσμιακά συμβόλαια και συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος ύψους €10,667 χιλ. και €96,821 χιλ. αντίστοιχα (2018: €9,843 χιλ. και €74,973 χιλ. αντίστοιχα), έχουν προσδιοριστεί ως αντισταθμιστικά μέσα από τα οποία προέκυψε κέρδος ύψους €10,927 χιλ. (2018: ζημιά €9,760 χιλ.) το οποίο αναγνωρίστηκε στο 'Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος' στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων έναντι των κερδών ή ζημιών από την μετατροπή της αντίστοιχης καθαρής θέσης των θυγατρικών εξωτερικού και άλλων δραστηριοτήτων εξωτερικού.

2019	**Κέρδη/(ζημιές) που οφείλονται σε κίνδυνο αντιστάθμισης**		**Αναποτελε-σματικότητα αντιστάθμισης**
	Αντισταθμισμένα στοιχεία	**Μέσα αντιστάθμισης**	
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική	**€000**	**€000**	**€000**
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας			
- συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	3,696	(4,588)	892
Καθαρές επενδύσεις			
- προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	(11,462)	11,462	-
Σύνολο	**(7,766)**	**6,874**	**892**

2018			
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική			
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας			
- συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	11,103	(10,028)	(1,075)
Καθαρές επενδύσεις			
- προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	9,775	(9,775)	-
Σύνολο	**20,878**	**(19,803)**	**(1,075)**

Η συσσωρευμένη αναπροσαρμογή της εύλογης αξίας που προκύπτει από τις σχέσεις αντιστάθμισης παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

22. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (συνέχεια)

2019	**Λογιστική αξία των μέσων αντιστάθμισης**		**Συσσωρευμένο ποσό της εύλογης αξίας των αναπροσαρμογών κερδών/(ζημιών) της αντιστάθμισης επί του αντισταθμισμένου στοιχείου**	
	Περιουσιακά στοιχεία	**Υποχρεώσεις**	**Περιουσιακά στοιχεία**	**Υποχρεώσεις**
Παράγωγα τα οποία πληρούν κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας - συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων				
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων				
- ομόλογα	909,868	-	16,331	-
- ομολογιακά δάνεια	-	272,170	-	(1,596)
Καθαρές επενδύσεις - προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος και ανταλλαγής συναλλάγματος				
Καθαρά περιουσιακά στοιχεία	2,472	94,349	(2)	1,472
Σύνολο	**912,340**	**366,519**	**16,329**	**(124)**

2018				
Παράγωγα τα οποία πληρούν κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική				
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας - συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων				
- ομόλογα	770,768	-	11,657	-
- ομολογιακά δάνεια	-	270,930	-	(555)
Καθαρές επενδύσεις - προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος και ανταλλαγής συναλλάγματος				
Καθαρά περιουσιακά στοιχεία	5,630	69,343	-	2,585
Σύνολο	**776,398**	**340,273**	**11,657**	**2,030**

Για τα περιουσιακά στοιχεία που αντισταθμίζονται χρησιμοποιώντας αντισταθμίσεις εύλογης αξίας το σταθερό επιτόκιο είναι 2.76% και το κυμαινόμενο επιτόκιο 1,4% (2018: 3.08% και 1.65% αντίστοιχα). Για τις υποχρεώσεις που αντισταθμίζονται χρησιμοποιώντας αντισταθμίσεις εύλογης αξίας το σταθερό επιτόκιο είναι 9.25% και το κυμαινόμενο 8.95% (2018: 9,25% και 8.86% αντίστοιχα).

Η λήξη της αξίας των συμβολαίων των παραγώγων του Συγκροτήματος παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

22. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (συνέχεια)

2019	**Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός**	**Μεταξύ ενός και τριών μηνών**	**Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους**	**Μεταξύ ενός και πέντε ετών**	**Πέραν των πέντε ετών**	**Αξία Συμβολαίων**
	€000	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας						
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	10,899	10,369	671	-	-	**21,939**
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	1,170,672	20	223	-	-	**1,170,915**
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	-	146,228	116,931	-	**263,159**
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	600	1,200	-	-	-	**1,800**
Συμβόλαια ανώτατου/ κατώτατου ορίου επιτοκίων	-	-	1,650,000	34,871	-	**1,684,871**
	1,182,171	**11,589**	**1,797,122**	**151,802**	**-**	**3,142,684**
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική						
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας - συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	-	188,505	646,921	233,500	**1,068,926**
Καθαρές επενδύσεις - προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος και ανταλλαγής συναλλάγματος	96,821	-	-	-	-	**96,821**
	96,821	**-**	**188,505**	**646,921**	**233,500**	**1,165,747**
Σύνολο	**1,278,992**	**11,589**	**1,985,627**	**798,723**	**233,500**	**4,308,431**

22. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (συνέχεια)

2018	**Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός**	**Μεταξύ ενός και τριών μηνών**	**Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους**	**Μεταξύ ενός και πέντε ετών**	**Πέραν των πέντε ετών**	**Αξία Συμβολαίων**
	€000	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας						
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	6,405	10,263	446	-	-	**17,114**
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	1,179,201	40,102	446	-	-	**1,219,749**
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	-	-	57,652	-	**57,652**
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	12,704	-	-	-	-	**12,704**
Συμβόλαια ανώτατου/ κατώτατου ορίου επιτοκίων	-	-	-	1,650,000	-	**1,650,000**
	1,198,310	**50,365**	**892**	**1,707,652**	**-**	**2,957,219**
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική						
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας - συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	-	77,619	729,702	208,762	**1,016,083**
Καθαρές επενδύσεις - προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος και ανταλλαγής συναλλάγματος	74,973	-	-	-	-	**74,973**
	74,973	**-**	**77,619**	**729,702**	**208,762**	**1,091,056**
Σύνολο	**1,273,283**	**50,365**	**78,511**	**2,437,354**	**208,762**	**4,048,275**

22. **Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα** (συνέχεια)

Μεταρρύθμιση σε δείκτες αναφοράς επιτοκίων
Το LIBOR, το EURIBOR και άλλα επιτόκια και δείκτες που θεωρούνται ως 'δείκτες αναφοράς', αποτελούν αντικείμενο πρόσφατων διεθνών, εθνικών και άλλων ρυθμιστικών οδηγιών και προτάσεις για μεταρρύθμιση. Ορισμένες από αυτές τις μεταρρυθμίσεις είναι ήδη σε εφαρμογή, ενώ άλλες είναι στο να εφαρμοστούν. Αυτές οι μεταρρυθμίσεις ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα την απόδοση διαφορετικών δεικτών αναφοράς από το παρελθόν ή να παύσουν να υπάρχουν εξ ολοκλήρου ή να έχουν άλλες συνέπειες που δεν μπορούν να προβλεφθούν. Το Συγκρότημα θα συνεχίσει να παρακολουθεί και να αντιμετωπίζει θέματα που προκύπτουν από οποιαδήποτε μετάβαση σε νέα επιτόκια αναφοράς.

Η BOC PCL σχεδίασε ένα πλάνο για τη διαχείριση της μετάβασης σε δείκτες αναφοράς εναλλακτικών επιτοκίων με υπεύθυνο τον Διευθυντή της Υπηρεσίας Διαχείρισης Διαθέσιμων Συγκροτήματος. Οι βασικές υπηρεσίες που εμπλέκονται στο υψηλότερο επίπεδο είναι η Νομική Υπηρεσία, η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθέσιμων Συγκροτήματος, η Υπηρεσία Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου, η Οικονομική Διεύθυνση, η Πληροφορική και Λειτουργικές Εργασίες. Η Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) παρακολουθεί τις εξελίξεις σε μηνιαία βάση.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 τα επιτόκια αναφοράς στα οποία εκτίθενται οι σχέσεις αντιστάθμισης της BOC PCL είναι Euribor και US Dollar Libor για τις ταμειακές ροές των μέσων αντιστάθμισης. Καθώς το Euribor έχει μεταρρυθμιστεί και συμμορφώνεται με τον κανονισμό της ΕΕ για τους δείκτες αναφοράς (EU Benchmarks Regulation) βάσει μιας νέας υβριδικής μεθοδολογίας, το Συγκρότημα αναμένει ότι το Euribor θα εξακολουθήσει να αποτελεί επιτόκιο αναφοράς για το προβλεπτό μέλλον και επομένως δεν θεωρεί ότι οι σχέσεις αντιστάθμισης επιτοκίου Euribor επηρεάζονται άμεσα με τη μεταρρύθμιση του IBOR στις 31 Δεκεμβρίου 2019 . Όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του USD Libor, η ICE Benchmark Administration (IBA) ανακοίνωσε ότι δεν υπάρχει εγγύηση ότι το Libor θα συνεχίσει να δημοσιεύεται μετά το τέλος του έτους 2021 και ότι θα αντικατασταθεί με το SOFR.

Το Συγκρότημα έχει εφαρμόσει κρίση σε σχέση με τις προσδοκίες της αγοράς σχετικά με τα μέσα αντιστάθμισης. Η βασική κρίση είναι ότι οι ταμειακές ροές για συμβόλαια που αναπροσαρμόζουν το IBOR αναμένεται επί του παρόντος να είναι σε γενικές γραμμές ίσες με τις ταμειακές ροές όταν τα συμβόλαια αυτά μεταβαίνουν στο επιτόκιο αντικατάστασης IBOR.

Τα σημεία αναφοράς επιτοκίων στα οποία εκτίθενται οι σχέσεις αντιστάθμισης BOC PCL είναι το Euribor και το Libor Δολαρίου Αμερικής για τις ταμειακές ροές των μέσων αντιστάθμισης.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις αξίες συμβολαίων των παραγώγων που πληρούν τα κριτήρια αντισταθμιστικής λογιστικής που θα επηρεαστούν από τη μεταρρύθμιση του IBOR, η οποία αναλύεται με βάση τα επιτόκια. Τα παράγωγα μέσα αντιστάθμισης παρέχουν μια στενή προσέγγιση σε σχέση με την έκθεση σε κίνδυνο που διαχειρίζεται η BOC PCL μέσω των σχέσεων αντιστάθμισης.

Συμβόλαια Ανταλλαγής Επιτοκίων	**2019 €000**
Τριμηνιαίο Euribor	**865,431**
Τριμηνιαίο Libor	**203,495**
Σύνολο	**1,068,926**

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τη λογιστική και εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων του Συγκροτήματος.

	2019		2018	
	Λογιστική αξία	**Εύλογη αξία**	Λογιστική αξία	Εύλογη αξία
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	**€000**	**€000**	€000	€000
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**5,060,042**	**5,060,042**	4,610,491	4,610,491
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**320,881**	**319,852**	472,532	467,026
Επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**176,106**	**176,106**	152,473	152,473
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**901,620**	**901,620**	831,839	831,839
Επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος	**828,104**	**844,795**	530,379	538,631
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**23,060**	**23,060**	24,754	24,754
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	**10,721,841**	**10,720,292**	10,921,786	10,788,446
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	**447,172**	**447,172**	388,745	388,745
Περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	**25,929**	**25,929**	1,154,108	1,154,108
Λοιπά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	**146,596**	**146,596**	144,381	144,381
	18,651,351	**18,665,464**	19,231,488	19,100,894
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Οφειλές σε κεντρικές τράπεζες και καταθέσεις από τράπεζες	**533,404**	**475,792**	1,261,942	1,261,942
Συμφωνίες επαναγοράς	**168,129**	**170,816**	248,945	263,511
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**50,593**	**50,593**	38,983	38,983
Καταθέσεις πελατών	**16,691,531**	**16,692,463**	16,843,558	16,849,222
Δανειακό κεφάλαιο	**272,170**	**293,623**	270,930	276,527
Λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	**255,210**	**255,210**	188,512	188,512
	17,971,037	**17,938,497**	18,852,870	18,878,697

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων στον πιο πάνω πίνακα παρουσιάζεται κατά την ημερομηνία αναφοράς και δεν αντιπροσωπεύει οποιεσδήποτε προσδοκίες ως προς τη μελλοντική τους αξία.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί την ακόλουθη ιεραρχία για τον καθορισμό και τη γνωστοποίηση της εύλογης αξίας:

Επίπεδο 1: επενδύσεις που επιμετρούνται με βάση χρηματιστηριακές τιμές σε ενεργείς αγορές.

Επίπεδο 2: επενδύσεις που επιμετρούνται με βάση μοντέλα αποτίμησης στα οποία όλα τα στοιχεία που επηρεάζουν σημαντικά την εύλογη αξία είναι βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς.

Επίπεδο 3: επενδύσεις που επιμετρούνται με βάση μοντέλα αποτίμησης στα οποία τα στοιχεία που επηρεάζουν σημαντικά την εύλογη αξία δεν είναι βασισμένα σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς.

Για περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που αναγνωρίζονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις σε εύλογη αξία, το Συγκρότημα καθορίζει εάν έχουν γίνει μεταφορές μεταξύ των επιπέδων στην ιεραρχία με την εκ νέου αξιολόγηση της κατηγοριοποίησης στο τέλος της κάθε περιόδου αναφοράς.

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Οι τεχνικές αποτίμησης που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό της εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών μέσων και μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αποτιμούνται στην εύλογη αξία σε επαναλαμβανόμενη και μη επαναλαμβανόμενη βάση, καθώς και χρηματοοικονομικών μέσων που δεν αποτιμούνται στην εύλογη αξία αλλά για τα οποία γνωστοποιείται η εύλογη αξία μέσω μοντέλων αποτίμησης, περιγράφονται πιο κάτω. Τα μοντέλα αυτά περιλαμβάνουν τις εκτιμήσεις του Συγκροτήματος σχετικά με τις παραδοχές που θα χρησιμοποιούσε ένας επενδυτής στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας.

Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα
Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμούνται με τη χρήση μοντέλων αποτίμησης βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς αποτελούνται από συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων, συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος, δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος, προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος, δικαιώματα προαίρεσης αγοράς σε δείκτες τιμών μετοχών και συμβόλαια ανώτατου/κατώτατου ορίου επιτοκίων. Τα μοντέλα αποτίμησης που χρησιμοποιούνται συχνότερα περιλαμβάνουν τα μοντέλα προθεσμιακής τιμολόγησης (forward pricing models) και μοντέλα ανταλλαγής ταμειακών ροών (swap models), χρησιμοποιώντας υπολογισμούς παρούσας αξίας. Τα μοντέλα χρησιμοποιούν διάφορα δεδομένα συμπεριλαμβανομένων της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλόμενων μερών, τρέχουσες ισοτιμίες συναλλάγματος και προθεσμιακές τιμές συναλλάγματος καθώς και καμπύλες επιτοκίων.

Προσαρμογές πιστωτικής αποτίμησης (CVA) και προσαρμογές χρεωστικής αποτίμησης (DVA)
Οι προσαρμογές πιστωτικής αποτίμησης (CVA) και προσαρμογές χρεωστικής αποτίμησης (DVA) ενσωματώνονται σε εκτιμήσεις των παραγώγων, ώστε να αντικατοπτρίζουν στην εύλογη αξία την επίδραση του κινδύνου του αντισυμβαλλόμενου μέρους και την πιστωτική ποιότητα της BOC PCL αντίστοιχα.

Το Συγκρότημα υπολογίζει τις προσαρμογές πιστωτικής αποτίμησης (CVA) εφαρμόζοντας την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD) του αντισυμβαλλόμενου μέρους, σε σχέση με τη μη αθέτηση υποχρέωσης του Συγκροτήματος, στην αναμενόμενη θετική έκθεση του Συγκροτήματος στον αντισυμβαλλόμενο και πολλαπλασιάζοντας το αποτέλεσμα με τη ζημιά που αναμένεται σε περίπτωση αθέτησης. Αντίθετα, το Συγκρότημα υπολογίζει τις προσαρμογές χρεωστικής αποτίμησης (DVA), εφαρμόζοντας τη δική του πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD), σε σχέση με τη μη αθέτηση του αντισυμβαλλόμενου, στην αναμενόμενη θετική έκθεση του αντισυμβαλλόμενου στο Συγκρότημα και πολλαπλασιάζοντας το αποτέλεσμα με τη ζημιά που αναμένεται σε περίπτωση αθέτησης. Και οι δύο υπολογισμοί υπολογίζονται για όλη τη διάρκεια της πιθανής έκθεσης.

Η αναμενόμενη έκθεση των παραγώγων υπολογίζεται σύμφωνα με τους νέους κανονισμούς κεφαλαιακών απαιτήσεων (CRR) και λαμβάνει υπόψη τις συμφωνίες συμψηφισμού, εφόσον αυτές υπάρχουν. Έχει υιοθετηθεί μια γενική παραδοχή σύμφωνα με τα πρότυπα του κλάδου. Εναλλακτικές παραδοχές μπορούν να υιοθετηθούν όταν αυτό υποστηρίζεται από τον τύπο της έκθεσης και τα διαθέσιμα δεδομένα.

Το Συγκρότημα δεν έχει στην κατοχή του σημαντικά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία αποτιμούνται με την χρήση μοντέλων αποτίμησης που δεν είναι βασισμένα σε σημαντικά παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς.

Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων και επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος
Οι επενδύσεις που επιμετρούνται με τη χρήση μοντέλων αποτίμησης ή τιμολόγησης, αποτελούνται κυρίως από μη εισηγμένες μετοχές και ομόλογα. Αυτά τα περιουσιακά στοιχεία αποτιμούνται χρησιμοποιώντας μοντέλα αποτίμησης που άλλοτε περιλαμβάνουν δεδομένα βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία αγοράς και άλλοτε βασισμένα σε παρατηρήσιμα και μη παρατηρήσιμα στοιχεία. Οι υπόλοιπες επενδύσεις επιμετρούνται στην εύλογη αξία με βάση χρηματιστηριακές τιμές σε ενεργείς αγορές.

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες
Η εύλογη αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες βασίζεται στην παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών. Οι αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές έχουν υπολογιστεί βάσει των αναμενόμενων ποσοστών ζημιών ανά χαρτοφυλάκιο δανείου, λαμβάνοντας υπόψη την προσδοκώμενη πιστοληπτική ποιότητα των δανειοληπτών. Το προεξοφλητικό επιτόκιο περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν ένα επιτόκιο χωρίς κίνδυνο (risk free rate) για κάθε νόμισμα, το κόστος χρηματοδότησης, το κόστος συντήρησης και το κόστος κεφαλαίου, λαμβάνοντας υπόψη τον συντελεστή στάθμισης κινδύνου του κάθε δανείου.

Καταθέσεις πελατών
Η εύλογη αξία των καταθέσεων πελατών προσδιορίζεται με υπολογισμούς της παρούσας αξίας των μελλοντικών ταμειακών ροών. Ο συντελεστής προεξόφλησης λαμβάνει υπόψη το τρέχον επιτόκιο αγοράς και την πιστοληπτική διαβάθμιση της BOC PCL. Η εύλογη αξία των καταθέσεων αποπληρωτέων σε πρώτη ζήτηση και των καταθέσεων που προστατεύονται από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων προσεγγίζει τη λογιστική τους αξία.

Συμφωνίες επαναγοράς
Οι συμφωνίες επαναγοράς είναι εξασφαλισμένες καταθέσεις τραπεζών. Με δεδομένο ότι η εξασφάλιση που παρέχει το Συγκρότημα είναι μεγαλύτερη από το ποσό που δανείζεται, ο υπολογισμός της εύλογης αξίας αυτών των συμφωνιών επαναγοράς λαμβάνει υπόψη τη διαχρονική αξία του χρήματος.

Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες
Τα δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες με λήξη πέραν του ενός έτους, προεξοφλούνται με ένα κατάλληλο επιτόκιο χωρίς κίνδυνο (risk-free rate) συν το πιστωτικό περιθώριο του κάθε αντισυμβαλλομένου. Για βραχυπρόθεσμο δανεισμό η εύλογη αξία προσεγγίζει τη λογιστική αξία.

Καταθέσεις από τράπεζες
Οι καταθέσεις από τράπεζες με λήξη πέραν του ενός έτους προεξοφλούνται με ένα κατάλληλο επιτόκιο χωρίς κίνδυνο (risk-free rate) συν το πιστωτικό περιθώριο του κάθε αντισυμβαλλόμενου. Για βραχυπρόθεσμο δανεισμό, η εύλογη αξία κυρίως προσεγγίζει τη λογιστική αξία.

Δανειακό κεφάλαιο
Η τρέχουσα έκδοση δανειακού κεφαλαίου της BOC PCL είναι ρευστή, με χρηματιστηριακές τιμές σε ενεργείς αγορές.

Επενδύσεις σε ακίνητα
Η εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα καθορίζεται από εκτιμήσεις που έγιναν από εξωτερικούς προσοντούχους, ανεξάρτητους εκτιμητές. Περισσότερες πληροφορίες για τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν γνωστοποιούνται πιο κάτω.

Ακίνητα και εξοπλισμός
Τα ιδιόκτητα ακίνητα περιλαμβάνουν γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα. Η εύλογη αξία τους καθορίστηκε από εκτιμήσεις που έγιναν από εξωτερικούς, προσοντούχους, ανεξάρτητους εκτιμητές. Περισσότερες πληροφορίες για τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν γνωστοποιούνται στην υπόλοιπη σημείωση.

Στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τα μοντέλα αποτίμησης
Τα παρατηρήσιμα στοιχεία που χρησιμοποιούνται στα μοντέλα για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας των μη εισηγμένων μετοχών και ομολόγων περιλαμβάνουν, όπου ισχύει, τρέχουσες και αναμενόμενες τιμές επιτοκίων της αγοράς, αναμενόμενα από την αγορά ποσοστά αθέτησης, τον κίνδυνο της χώρας και τον πιστωτικό κίνδυνο του αντισυμβαλλόμενου μέρους, καθώς και εκπτώσεις ρευστότητας της αγοράς.

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων του Συγκροτήματος που επιμετρούνται στην εύλογη αξία ή για τα οποία η εύλογη αξία γνωστοποιείται, κατά επίπεδο, παρουσιάζεται πιο κάτω:

2019	Επίπεδο 1 €000	Επίπεδο 2 €000	Επίπεδο 3 €000	**Σύνολο €000**
Περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία				
Επενδύσεις σε ακίνητα				
Οικιστικά	-	-	19,841	**19,841**
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	-	-	59,052	**59,052**
Βιοτεχνίες και βιομηχανίες	-	-	36,894	**36,894**
Ξενοδοχεία	-	-	1,701	**1,701**
Γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια)	-	-	18,709	**18,709**
	-	-	136,197	**136,197**
Ιδιόκτητα ακίνητα				
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	-	-	235,277	**235,277**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	-	-	369,293	**369,293**
Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας				
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	165	-	**165**
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	-	775	-	**775**
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	315	-	**315**
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	-	10	-	**10**
Συμβόλαια ανώτατου και κατώτατου ορίου επιτοκίων	-	772	-	**772**
	-	2,037	-	**2,037**
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική				
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας-συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	19,542	-	**19,542**
Καθαρές επενδύσεις-προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος και συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	-	1,481	-	**1,481**
	-	21,023	-	**21,023**
Επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	100,270	51,243	24,593	**176,106**
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων	886,680	1,026	13,914	**901,620**
	986,950	**75,329**	**779,274**	**1,841,553**
Άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μη επιμετρημένα στην εύλογη αξία				
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	-	319,852	-	**319,852**
Επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος	751,326	53,523	39,946	**844,795**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	-	10,350,999	**10,350,999**
	751,326	**373,375**	**10,390,945**	**11,515,646**

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Για τα δάνεια και απαιτήσεις σε πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων που κατηγοριοποιούνται σε Επίπεδο 3, μια αύξηση στο συντελεστή έκπτωσης κατά 10%, θα είχε ως αποτέλεσμα μείωση στην εύλογη αξία ύψους €5,696 χιλ. και μια μείωση στο συντελεστή έκπτωσης κατά 10% θα έχει ως αποτέλεσμα αύξηση στην εύλογη αξία ύψους €1,549 χιλ.

Για μια επένδυση που συμπεριλαμβάνεται στις χρεωστικές επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ως αποτέλεσμα της αξιολόγησης των πληρωμών κεφαλαίου και τόκων (SPPI) που κατηγοριοποιούνται σε Επίπεδο 3 (Σημ. 21) με λογιστική αξία ύψους €23,593 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019, μια αλλαγή στο συντελεστή μετατροπής κατά 10% θα είχε ως αποτέλεσμα αλλαγή στην εύλογη αξία των επενδύσεων κατά €2,359 χιλ.

Επιπρόσθετες γνωστοποιήσεις για την ανάλυση ευαισθησίας των μετοχών παρουσιάζονται στη Σημείωση 47.

Η ιεραρχία επιμέτρησης εύλογης αξίας για τα περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους γνωστοποιείται στη Σημείωση 25.

2019	Επίπεδο 1 €000	Επίπεδο 2 €000	Επίπεδο 3 €000	**Σύνολο €000**
Υποχρεώσεις σε εύλογη αξία				
Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας				
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	111	-	**111**
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	-	5,897	-	**5,897**
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	551	-	**551**
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	-	296	-	**296**
	-	6,855	-	**6,855**
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική				
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας-συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	43,727	-	**43,727**
Καθαρές επενδύσεις-προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος και ανταλλαγής συναλλάγματος	-	11	-	**11**
	-	43,738	-	**43,738**
	-	**50,593**	**-**	**50,593**
Άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις μη επιμετρημένες στην εύλογη αξία				
Καταθέσεις από τράπεζες	-	475,792	-	**475,792**
Συμφωνίες επαναγοράς	-	170,816	-	**170,816**
Καταθέσεις πελατών	-	-	16,692,463	**16,692,463**
Δανειακό κεφάλαιο	293,623	-	-	**293,623**
	293,623	**646,608**	**16,692,463**	**17,632,694**

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

2018 (αναπροσαρμοσμένα)	Επίπεδο 1 €000	Επίπεδο 2 €000	Επίπεδο 3 €000	**Σύνολο €000**
Περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία				
Επενδύσεις σε ακίνητα				
Οικιστικά	-	-	18,606	**18,606**
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	-	-	60,243	**60,243**
Βιοτεχνίες και βιομηχανίες	-	-	28,177	**28,177**
Ξενοδοχεία	-	-	2,465	**2,465**
Γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια)	-	-	18,515	**18,515**
	-	-	128,006	**128,006**
Επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση				
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	-	-	152,348	**152,348**
	-	-	152,348	**152,348**
Ιδιόκτητα ακίνητα				
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	-	-	236,405	**236,405**
Ιδιόκτητα ακίνητα διαθέσιμα προς πώληση	-	-	-	**-**
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	-	-	88,022	**88,022**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	-	-	395,572	**395,572**
Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας				
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	240	-	**240**
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	-	3,405	-	**3,405**
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	471	-	**471**
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	-	8	-	**8**
Συμβόλαια ανώτατου/κατώτατου ορίου επιτοκίων	-	462	-	**462**
	-	4,586	-	**4,586**
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική				
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας-συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	20,137	-	**20,137**
Καθαρές επενδύσεις-προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος και συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	-	31	-	**31**
	-	20,168	-	**20,168**
Επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	90,069	47,418	14,986	**152,473**
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων	822,628	1,051	8,160	**831,839**
	912,697	**73,223**	**1,023,499**	**2,009,419**
Άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μη επιμετρημένα στην εύλογη αξία				
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	-	467,026	-	**467,026**
Επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος	484,417	54,214	-	**538,631**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	-	10,392,874	**10,392,874**
	484,417	**521,240**	**10,392,874**	**11,398,531**

23. **Επιμέτρηση της εύλογης αξίας** (συνέχεια)

Οι επενδύσεις σε ακίνητα ανά είδος αναπροσαρμόστηκαν μετά την ταξινόμηση των μακροπρόθεσμων μισθωμένων ακινήτων με απόδοση ενοικίου στα επίπεδα αγοράς που αποκτήθηκαν σε αντάλλαγμα χρέους και εκμισθώνονται με λειτουργικές μισθώσεις σε 'Επενδύσεις σε ακίνητα' αντί σε 'Αποθέματα ακινήτων'.

Επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ύψους €47,024 χιλ. επαναταξινομήθηκαν από το επίπεδο 1 στο επίπεδο 2 αφού επιμετρούνται με βάση μοντέλα αποτίμησης στα οποία τα στοιχεία επηρεάζουν την εύλογη αξία βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς (Σημ. 2.38).

Κατά το 2019 και το 2018 δεν υπήρχαν άλλες σημαντικές μεταφορές μεταξύ του Επίπεδου 1 και του Επίπεδου 2.

Για τα δάνεια και απαιτήσεις σε πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων που κατηγοριοποιούνται σε Επίπεδο 3, μια αύξηση στο συντελεστή έκπτωσης κατά 10%, θα είχε ως αποτέλεσμα μείωση στην εύλογη αξία ύψους €12,134 χιλ. και μια μείωση στο συντελεστή έκπτωσης κατά 10% θα έχει ως αποτέλεσμα αύξηση στην εύλογη αξία ύψους €5,263 χιλ.

Για μια επένδυση που συμπεριλαμβάνεται στις χρεωστικές επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ως αποτέλεσμα της αξιολόγησης των πληρωμών κεφαλαίου και τόκων (SPPI) που κατηγοριοποιούνται σε Επίπεδο 3 (Σημ. 21) με λογιστική αξία ύψους €13,569 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018, μια αλλαγή στο συντελεστή μετατροπής κατά 10% θα είχε ως αποτέλεσμα αλλαγή στην εύλογη αξία των επενδύσεων κατά €1,357 χιλ.

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	**€000**
Υποχρεώσεις σε εύλογη αξία				
Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας				
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	192	-	**192**
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	-	6,342	-	**6,342**
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	422	-	**422**
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	-	382	-	**382**
	-	7,338	-	**7,338**
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική				
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας-συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	29,029	-	**29,029**
Καθαρές επενδύσεις-προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος και ανταλλαγής συναλλάγματος	-	2,616	-	**2,616**
	-	31,645	-	**31,645**
	-	38,983	**-**	**38,983**
Άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις μη επιμετρημένες στην εύλογη αξία				
Καταθέσεις από τράπεζες	-	431,942	-	**431,942**
Συμφωνίες επαναγοράς	-	263,511	-	**263,511**
Καταθέσεις πελατών	-	-	16,849,222	**16,849,222**
Δανειακό κεφάλαιο	276,527	-	-	**276,527**
	276,527	695,453	16,849,222	**17,821,202**

Τα μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και η χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες είναι χρηματοοικονομικά μέσα των οποίων η λογιστική αξία είναι μία λογική προσέγγιση της εύλογης αξίας, επειδή έχουν από τη φύση τους ως επί το πλείστον μικρή διάρκεια ή αναπροσαρμόζονται τακτικά στις τρέχουσες τιμές της αγοράς. Η λογιστική αξία στα λοιπά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση είναι μια κοντινή προσέγγιση της εύλογής τους αξίας και κατηγοριοποιούνται στο Επίπεδο 3.

23. **Επιμέτρηση της εύλογης αξίας** (συνέχεια)

Κινήσεις στο Επίπεδο 3 περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται στην εύλογη αξία
Μεταφορές από το Επίπεδο 3 στο Επίπεδο 2 συμβαίνουν όταν η αγορά κάποιων ομολόγων γίνεται ρευστή και εξαλείφεται η ανάγκη για τη χρήση απαιτούμενων σημαντικών μη παρατηρήσιμων στοιχείων αποτίμησης. Μετά την μεταφορά στο Επίπεδο 2, τα μέσα επιμετρούνται χρησιμοποιώντας μοντέλα επιμέτρησης που περιλαμβάνουν παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς. Οι μεταφορές στο Επίπεδο 3 αντικατοπτρίζουν αλλαγές στις συνθήκες της αγοράς όταν κάποια μέσα γίνονται λιγότερα ρευστά. Έτσι, το Συγκρότημα απαιτεί σημαντικά μη παρατηρήσιμα στοιχεία για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας.

Η κίνηση των περιουσιακών στοιχείων στο Επίπεδο 3 που επιμετρούνται στην εύλογη αξία παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2019						2018					
	Επενδύσεις σε ακίνητα	**Επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση**	**Ιδιόκτητα ακίνητα**	**Ιδιόκτητα ακίνητα που κατέχονται προς πώληση**	**Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες**	**Χρηματο-οικονομικά μέσα**	Επενδύσεις σε ακίνητα (αναπρο-σαρμοσμένα)	Επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση	Ιδιόκτητα ακίνητα	Ιδιόκτητα ακίνητα που κατέχονται προς πώληση	Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	Χρηματο-οικονομικά μέσα
	€000	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**	€000	€000	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**128,006**	**152,348**	**236,405**	**88,022**	**395,572**	**23,146**	174,089	6,500	239,559	-	389,862	22,621
Προσθήκες	**20,669**	**-**	**1,719**	**-**	**-**	**6,529**	125,852	-	2,739	-	35,601	-
Πωλήσεις	**(13,909)**	**(152,348)**	**-**	**(88,022)**	**-**	**(473)**	(5,670)	(6,500)	-	-	-	-
Μεταφορά από/(στα) αποθέματα ακινήτων (Σημ. 28)	**1,006**	**-**	**(234)**	**-**	**-**	**-**	-	-	84,744	-	-	-
Μεταφορά (σε)/από μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	(152,298)	152,298	(88,022)	88,022	-	-
Μεταφορές στο Επίπεδο 2	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(22)**	-	-	-	-	-	-
Καθαρά κέρδη από μεταβολές στην εύλογη αξία που αναγνωρίστηκαν στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εσόδων	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	-	-	-	-	-	525
Αποσβέσεις έτους	**-**	**-**	**(2,613)**	**-**	**-**	**-**	-	-	(2,614)	-	-	-
(Ζημιές)/κέρδη επανεκτιμήσεων	**(302)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**9,327**	(13,325)	50	-	-	-	-
Καθαρά κέρδη στα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Σημ. 12)	**-**	**-**	**-**	**-**	**2,891**	**-**	-	-	-	-	16,125	-
Προπληρωμές δανείων	**-**	**-**	**-**	**-**	**(44,860)**	**-**	-	-	-	-	(62,809)	-
Τόκοι σε δάνεια	**-**	**-**	**-**	**-**	**15,690**	**-**	-	-	-	-	16,793	-
Συναλλαγματικές διαφορές	**727**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	(642)	-	(1)	-	-	-
31 Δεκεμβρίου	**136,197**	**-**	**235,277**	**-**	**369,293**	**38,507**	128,006	152,348	236,405	88,022	395,572	23,146

Περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τις Επενδύσεις σε ακίνητα παρουσιάζονται στη Σημείωση 2.2.1.

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Πολιτική αποτίμησης και ανάλυση ευαισθησίας

Επενδύσεις σε ακίνητα, επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση και ιδιόκτητα ακίνητα
Η κύρια μέθοδος αποτίμησης ακινήτων που εφαρμόζεται από το Συγκρότημα είναι η συγκριτική μέθοδος αγοράς, αναπροσαρμοσμένη για τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς και των καταστάσεων που αφορούν τα συγκεκριμένα ακίνητα. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, το Συγκρότημα χρησιμοποιεί επίσης τη μέθοδο κεφαλαιοποίησης εισοδήματος. Οι πιο κάτω πίνακες περιγράφουν τις βασικές παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν στις εκτιμήσεις για τις επενδύσεις σε ακίνητα, επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση και τα ιδιόκτητα ακίνητα.

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Πολιτική αποτίμησης και ανάλυση ευαισθησίας (συνέχεια)

Ανάλυση επενδύσεων σε ακίνητα και επενδύσεων σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση

Είδος και χώρα	2019	Ετήσια εκτιμημένη αξία μίσθωσης ανά τ.μ.	Ετήσια αύξηση ενοικίου	Εκτιμημένο κόστος κτιρίου ανά τ.μ.	Απόδοση	Εκτιμημένη εύλογη αξία ανά τ.μ.	Εκτιμημένο κόστος γης ανά τ.μ.	Γη	Εμβαδόν κτιρίου	Ηλικία κτιρίου
Οικιστικά	**€000**							**τ.μ.**	**τ.μ.**	**Χρόνια**
Κύπρος	14,375	€32-€104	δ/ε	€131-€1,370	5.5%	€380-€1,925	€110-€1,110	71-1,203	8-1,356	5-104
Ελλάδα	4,835	€3-€84	0.9%-5.9%	€134-€2,186	0%-15.6%	€45-€2,186	€3-€2,763	4-5,147	44-825	11-65
Ρωσία	631	δ/ε	δ/ε	€225-€633	δ/ε	€51-€297	€9-€38	800-1,573	198-1,186	δ/ε
	19,841									
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα										
Κύπρος	53,086	€11-€500	δ/ε	€250-€900	5%-9%	€120-€8,921	€120-€2,000	140-35,413	25-9,423	6-85
Ελλάδα	4,885	€12-€239	0.7%-2.9%	€151-€3,400	0%-9.3%	€71-€3,400	€25-€106	282-8,582	6-4,087	15-61
Ρωσία	1,081	δ/ε	δ/ε	€26-€461	δ/ε	€23-€461	€3-€93	1,460-5,545	261-3,288	δ/ε
	59,052									
Βιοτεχνίες και βιομηχανίες										
Κύπρος	26,646	€25-€67	δ/ε	€278-€765	6%-6.5%	€120-€1,484	€60-€550	2,202-15,965	744-7,180	12-35
Ελλάδα	9,736	€4-€39	0.9%-2.9%	€84-€1,318	0%-11%	€13-€416	€3-€10	57-34,495	349-5,858	10-81
Ρωσία	512	δ/ε	δ/ε	€11-€475	δ/ε	€8-€247	€7-€115	2,162-29,538	304-8,874	11-32
	36,894									
Ξενοδοχεία										
Ρωσία	**1,701**	δ/ε	δ/ε	€360	δ/ε	€360	δ/ε	δ/ε	7,436	14
Γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια)										
Κύπρος	18,155	δ/ε	δ/ε	€1,000-€1,250	δ/ε	€538-€1,028	€538-€1,028	2,316-29,398	δ/ε	δ/ε
Ελλάδα	56	€1	0.9%	δ/ε	5.4%	€14	€14	3,988	δ/ε	δ/ε
Ρωσία	498	δ/ε	δ/ε	δ/ε	δ/ε	€1-€18	€1-€18	58,600-300,000	δ/ε	δ/ε
	18,709									
Σύνολο	**136,197**									

23. **Επιμέτρηση της εύλογης αξίας** (συνέχεια)

Πολιτική αποτίμησης και ανάλυση ευαισθησίας (συνέχεια)

Ανάλυση ιδιόκτητων ακινήτων

Είδος και χώρα	2019	Ετήσια εκτιμημένη αξία μίσθωσης ανά τ.μ.	Ετήσια αύξηση ενοικίου	Εκτιμημένο κόστος κτιρίου ανά τ.μ.	Απόδοση	Εκτιμημένη εύλογη αξία ανά τ.μ.	Εκτιμημένο κόστος γης ανά τ.μ.	Γη	Εμβαδόν κτιρίου	Ηλικία κτιρίου
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	**€000**							**τ.μ.**	**τ.μ.**	**Χρόνια**
Κύπρος	235,277	€26-€277	δ/ε	€821-€1,895	5%-6%	€14-€6,557	€140-€3,381	390-598,767	122-11,233	12-77
Σύνολο	**235,277**									

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Πολιτική αποτίμησης και ανάλυση ευαισθησίας (συνέχεια)

Ανάλυση επενδύσεων σε ακίνητα και επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση

Είδος και χώρα	2018 (αναπροσαρ-μοσμένα)	Ετήσια εκτιμημένη αξία μίσθωσης ανά τ.μ.	Ετήσια αύξηση ενοικίου	Εκτιμημένο κόστος κτιρίου ανά τ.μ.	Απόδοση	Εκτιμημένη εύλογη αξία ανά τ.μ.	Εκτιμημένο κόστος γης ανά τ.μ.	Γη	Εμβαδόν κτιρίου	Ηλικία κτιρίου
Οικιστικά	**€000**							**τ.μ.**	**τ.μ.**	**Χρόνια**
Κύπρος	13,882	€32-€104	δ/ε	€131-€1,370	δ/ε	€380-€1,925	€110-€1,110	71-1,203	8-1,356	4-103
Ελλάδα	3,683	€3-€84	δ/ε	€134-€2,186	δ/ε	€45-€2,186	€30-€2,763	4-5,147	44-825	10-64
Ρωσία	1,041	δ/ε	δ/ε	€196-€2,020	δ/ε	€45-€2,020	€8-€114	800-6,087	102-719	δ/ε
	18,606									
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα										
Κύπρος	205,319	€54-€353	δ/ε	δ/ε	5%-9%	€120-€5,208	δ/ε	140-35,413	25-24,094	14-34
Ελλάδα	6,589	€12-€239	δ/ε	€151-€3,400	δ/ε	€71-€3,400	€25-€106	282-8,582	6-4,087	14-60
Ρωσία	683	δ/ε	δ/ε	€175-€485	δ/ε	€47-€198	€26-€161	256-3,498	154-1,644	δ/ε
	212,591									
Βιοτεχνίες και βιομηχανίες										
Κύπρος	21,030	δ/ε	δ/ε	€278-€765	δ/ε	€120-€1,484	€60-€550	2,202-15,695	744-7,180	11-34
Ελλάδα	6,695	€4-€39	δ/ε	€84-€1,318	δ/ε	€13-€416	€3-€10	57-34,495	349-5,858	9-80
Ρωσία	452	δ/ε	δ/ε	€64-€153	δ/ε	€12-€153	€3-€21	5,220-29,538	304-8,874	9-30
	28,177									
Ξενοδοχεία										
Ρωσία	2,465	δ/ε	δ/ε	€318	δ/ε	€318	δ/ε	δ/ε	7,436	13
Γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια)										
Κύπρος	17,780	δ/ε	δ/ε	€1,000-€1,200	δ/ε	δ/ε	€370-€1,028	2,316-21,053	δ/ε	δ/ε
Ρωσία	735	δ/ε	δ/ε	δ/ε	δ/ε	€1-€33	€1-€33	300-58,600	δ/ε	δ/ε
	18,515									
Σύνολο	**280,354**									

23. **Επιμέτρηση της εύλογης αξίας** (συνέχεια)

Πολιτική αποτίμησης και ανάλυση ευαισθησίας (συνέχεια)

Ανάλυση ιδιόκτητων ακινήτων και ιδιόκτητων ακινήτων που κατέχονται προς πώληση

Είδος και χώρα	2018	Ετήσια εκτιμημένη αξία μίσθωσης ανά τ.μ.	Ετήσια αύξηση ενοικίου	Εκτιμημένο κόστος κτιρίου ανά τ.μ.	Απόδοση	Εκτιμημένη εύλογη αξία ανά τ.μ.	Εκτιμημένο κόστος γης ανά τ.μ.	Γη	Εμβαδόν κτιρίου	Ηλικία κτιρίου
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	**€000**							**τ.μ.**	**τ.μ.**	**Χρόνια**
Κύπρος	324,427	€26-€277	δ/ε	€821-€1,895	5%-6%	€19-€6,557	€70-€3,381	390-598,767	122-31,000	1-78
Σύνολο	**324,427**									

Ανάλυση ευαισθησίας
Οι πλείστες εκτιμήσεις των ακινήτων του Συγκροτήματος έχουν κατηγοριοποιηθεί ως Επίπεδο 3. Σημαντικές αυξήσεις/μειώσεις στις εκτιμημένες αξίες ανά τετραγωνικό μέτρο για ακίνητα που εκτιμούνται βάσει της συγκριτικής μεθόδου αγοράς ή σημαντικές αυξήσεις/μειώσεις στην εκτιμημένη αξία μίσθωσης ή απόδοσης για ακίνητα που εκτιμήθηκαν βάσει της μεθόδου κεφαλαιοποίησης εισοδήματος θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντικά ψηλότερη/χαμηλότερη εύλογη αξία στα ακίνητα.

24. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

	2019	2018
	€000	€000
Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος	**12,008,146**	12,430,367
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (Σημ. 46.9)	**(1,655,598)**	(1,904,153)
	10,352,548	10,526,214
Δάνεια και απαιτήσεις σε πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**369,293**	395,572
	10,721,841	10,921,786

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες τα οποία έχουν παραχωρηθεί ως εξασφάλιση παρουσιάζονται στη Σημείωση 48.

Επιπρόσθετες αναλύσεις και πληροφορίες αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο καθώς και ανάλυση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και προβλέψεων για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες παρατίθενται στη Σημείωση 46.

25. Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους

	2019	2018
	€000	€000
Μετοχές	**1,162**	1,025
Ομόλογα	**39,418**	43,952
Αμοιβαία κεφάλαια	**360,692**	311,892
Τραπεζικές καταθέσεις και λοιπά εισπρακτέα	**45,900**	31,876
	447,172	388,745
Ακίνητα	**11,680**	13,820
	458,852	402,565

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους κατηγοριοποιούνται στις επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Οι τραπεζικές καταθέσεις και λοιπά εισπρακτέα περιλαμβάνουν λοιπά χρηματοοικονομικά εισπρακτέα ύψους €3,128 χιλ. (2018: €2,909 χιλ.).

Εκτός από τα παραπάνω περιουσιακά στοιχεία, η θυγατρική εταιρία του Συγκροτήματος που διεξάγει ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής κατέχει μετοχές της Εταιρίας, ως μέρος των περιουσιακών στοιχείων που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους με λογιστική αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ύψους €167 χιλ. (2018: €215 χιλ.). Αυτές οι μετοχές παρουσιάζονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις σαν ίδιες μετοχές (Σημ. 36).

25. Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους (συνέχεια)

Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους τα οποία επιμετρούνται στην εύλογη αξία, κατά επίπεδο, παρουσιάζεται πιο κάτω:

2019	**Επίπεδο 1 €000**	**Επίπεδο 3 €000**	**Σύνολο €000**
Μετοχές	**1,162**	**-**	**1,162**
Ομόλογα	**17,157**	**22,261**	**39,418**
Αμοιβαία κεφάλαια	**357,307**	**3,385**	**360,692**
	375,626	**25,646**	**401,272**

2018 (αναπροσαρμοσμένα)			
Μετοχές	1,025	-	1,025
Ομόλογα	19,065	24,887	43,952
Αμοιβαία κεφάλαια	308,290	3,602	311,892
	328,380	28,489	356,869

Οι τραπεζικές καταθέσεις είναι χρηματοοικονομικά μέσα των οποίων η λογιστική αξία είναι μια λογική προσέγγιση της εύλογης αξίας, επειδή έχουν εκ φύσεως μικρή διάρκεια ή αναπροσαρμόζονται τακτικά στις τρέχουσες τιμές αγοράς.

Η κίνηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που κατηγοριοποιήθηκαν στο Επίπεδο 3 παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2019 €000	2018 (αναπροσαρ-μοσμένα) €000
1 Ιανουαρίου	**28,489**	26,348
Προσθήκες	**-**	3,000
Μη πραγματοποιηθείσες ζημιές που αναγνωρίστηκαν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων	**(2,843)**	(859)
31 Δεκεμβρίου	**25,646**	28,489

Κατά τα έτη 2019 και 2018 δεν υπήρχαν σημαντικές μεταφορές μεταξύ του Επίπεδου 1 και Επίπεδου 2.

Τα ομόλογα λογιστικής αξίας €24,887 χιλ. και €3,329 χιλ., τα οποία έχουν αρχικά κατηγοριοποιηθεί σε Επίπεδο 2 και Επίπεδο 1 αντίστοιχα στις 31 Δεκεμβρίου 2018, έχουν επανακατηγοριοποιηθεί σε Επίπεδο 3 λόγω της χρήσης σημαντικών μη παρατηρήσιμων παραμέτρων κατά την εύλογη εκτίμησή τους (Σημ. 2.38).

26. Ακίνητα και εξοπλισμός

2019	Ακίνητα €000	Εξοπλισμός €000	**Σύνολο €000**
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	238,889	21,834	**260,723**
Αναγνώριση δικαιώματος χρήσης περιουσιακών στοιχείων με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16 (Σημ. 6)	37,474	-	**37,474**
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16	**276,363**	**21,834**	**298,197**
Προσθήκες	4,600	6,536	**11,136**
Μεταφορά στα αποθέματα ακινήτων (Σημ. 28)	(234)	-	**(234)**
Μεταφορά από μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	-	93	**93**
Πωλήσεις και διαγραφές	(723)	(296)	**(1,019)**
Αποσβέσεις έτους (Σημ. 16)	(12,322)	(7,796)	**(20,118)**
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(1)	**(1)**
Λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου	**267,684**	**20,370**	**288,054**
1 Ιανουαρίου 2019			
Κόστος ή εκτιμημένη αξία	277,206	138,767	**415,973**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(38,317)	(116,933)	**(155,250)**
Λογιστική αξία	**238,889**	**21,834**	**260,723**
31 Δεκεμβρίου 2019			
Κόστος ή εκτιμημένη αξία	317,994	140,681	**458,675**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(50,310)	(120,311)	**(170,621)**
Λογιστική αξία	**267,684**	**20,370**	**288,054**

26. Ακίνητα και εξοπλισμός (συνέχεια)

2018	Ακίνητα €000	Εξοπλισμός €000	**Σύνολο €000**
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	257,360	22,454	**279,814**
Προσθήκες	4,460	9,132	**13,592**
Μεταφορά από αποθέματα ακινήτων (Σημ. 28)	84,744	-	**84,744**
Μεταφορά σε μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	(88,022)	(110)	**(88,132)**
Πωλήσεις και διαγραφές	-	(37)	**(37)**
Πώληση θυγατρικής (Σημ. 53.4.1)	(16,073)	(1,151)	**(17,224)**
Αποσβέσεις έτους-συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 16)	(3,320)	(7,792)	**(11,112)**
Αποσβέσεις έτους - μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(252)	(652)	**(904)**
Απομείωση έτους (Σημ. 17)	-	(11)	**(11)**
Συναλλαγματικές διαφορές	(8)	1	**(7)**
Λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου	**238,889**	**21,834**	**260,723**
1 Ιανουαρίου 2018			
Κόστος ή εκτιμημένη αξία	293,664	149,263	**442,927**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(36,304)	(126,809)	**(163,113)**
Λογιστική αξία	**257,360**	**22,454**	**279,814**
31 Δεκεμβρίου 2018			
Κόστος ή εκτιμημένη αξία	277,206	138,767	**415,973**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(38,317)	(116,933)	**(155,250)**
Λογιστική αξία	**238,889**	**21,834**	**260,723**

Η λογιστική αξία των ακινήτων του Συγκροτήματος αποτελείται από:

	2019 €000	2018 €000
Ιδιόκτητα ακίνητα	**235,277**	236,405
Δαπάνες βελτίωσης σε μισθωμένα ακίνητα	**2,019**	2,484
Δικαίωμα χρήσης περιουσιακού στοιχείου (Σημ. 44)	**30,388**	n/a
Σύνολο	**267,684**	238,889

Τα ιδιόκτητα ακίνητα περιλαμβάνουν γη αξίας €92,471 χιλ. (2018: €92,471 χιλ.). για την οποία δεν υπολογίζονται αποσβέσεις.

Η πολιτική του Συγκροτήματος είναι να επανεκτιμά τα ιδιόκτητα ακίνητα περιοδικά (κάθε 3 με 5 χρόνια), αλλά πιο συχνές επανεκτιμήσεις μπορεί να εκτελεστούν όταν υπάρχουν σημαντικές και ασταθείς κινήσεις στις τιμές. Το Συγκρότημα πραγματοποίησε επανεκτιμήσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Οι εκτιμήσεις γίνονται από ανεξάρτητους προσοντούχους εκτιμητές με βάση την τρέχουσα αγοραία αξία των ακινήτων, χρησιμοποιώντας παρατηρημένες τιμές και/ή πρόσφατες συναλλαγές της αγοράς αναλόγως της τοποθεσίας του ακινήτου. Λεπτομέρειες για τις τεχνικές εκτιμήσεων και τις παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν παρουσιάζονται στη Σημείωση 23.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 υπήρχαν επιβαρύνσεις σε ιδιόκτητα ακίνητα του Συγκροτήματος με λογιστική αξία €20,879 χιλ. (2018: €20,711 χιλ.).

Η λογιστική αξία των ιδιόκτητων ακινήτων με βάση το κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2019 θα ήταν €179,501 χιλ. (2018: €180,340 χιλ.).

27. Άυλα περιουσιακά στοιχεία

	Λογισμικά προγράμματα	Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής σε ισχύ	**Σύνολο**
2019	€000	€000	**€000**
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	54,978	115,433	**170,411**
Προσθήκες	23,684	-	**23,684**
Αύξηση στην αξία των ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ (Σημ. 13)	-	1,200	**1,200**
Πωλήσεις και διαγραφές	(188)	-	**(188)**
Αποσβέσεις έτους (Σημ. 16)	(16,161)	-	**(16,161)**
Λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου	**62,313**	**116,633**	**178,946**
1 Ιανουαρίου 2019			
Κόστος	186,196	115,433	**301,629**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση	(131,218)	-	**(131,218)**
Λογιστική αξία	**54,978**	**115,433**	**170,411**
31 Δεκεμβρίου 2019			
Κόστος	209,692	116,633	**326,325**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση	(147,379)	-	**(147,379)**
Λογιστική αξία	**62,313**	**116,633**	**178,946**

27. Άυλα περιουσιακά στοιχεία (συνέχεια)

2018	Λογισμικά προγράμματα €000	Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής σε ισχύ €000	**Σύνολο €000**
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	45,205	120,747	**165,952**
Προσθήκες	27,006	-	**27,006**
Μεταφορά σε μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	(20)	-	**(20)**
Μείωση στην αξία των ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ (Σημ. 13)	-	(5,314)	**(5,314)**
Πωλήσεις και διαγραφές	(1,784)	-	**(1,784)**
Πώληση θυγατρικής (Σημ. 53.4.1)	(1,883)	-	**(1,883)**
Αποσβέσεις έτους	(13,217)	-	**(13,217)**
Αποσβέσεις έτους - μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(325)	-	**(325)**
Συναλλαγματικές διαφορές	(4)	-	**(4)**
Λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου	**54,978**	**115,433**	**170,411**
1 Ιανουαρίου 2018			
Κόστος	169,612	120,747	**290,359**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση	(124,407)	-	**(124,407)**
Λογιστική αξία	**45,205**	**120,747**	**165,952**
31 Δεκεμβρίου 2018			
Κόστος	186,196	115,433	**301,629**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση	(131,218)	-	**(131,218)**
Λογιστική αξία	**54,978**	**115,433**	**170,411**

Αποτίμηση των ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ

Η αναλογιστική εκτίμηση της αξίας των ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ βασίζεται σε παραδοχές για τη μελλοντική θνησιμότητα, τις εξαγορές συμβολαίων, τα έξοδα διαχείρισης και πωλήσεων και την απόδοση των επενδύσεων. Οι βασικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν κατά την αναλογιστική εκτίμηση της αξίας των ασφαλιστικών εργασιών σε ισχύ είναι:

	2019	2018
Επιτόκιο προεξόφλησης (μετά τη φορολογία)	**10.0%**	10.0%
Απόδοση επενδύσεων	**5.0%**	5.0%
Πληθωρισμός εξόδων	**3.5%**	3.5%

28. Αποθέματα ακινήτων

Η λογιστική αξία των αποθεμάτων καθορίζεται ως η χαμηλότερη τιμή μεταξύ του κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης τους αξίας. Απομείωση αναγνωρίζεται αν η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι χαμηλότερη του κόστους σε αποθέματα ακινήτων. Κατά το 2019, αναγνωρίστηκε ζημιά απομείωσης ύψους €25,294 χιλ. (2018: €17,272 χιλ.) στην 'Απομείωση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, αποθέματα ύψους €310,573 χιλ. (2018: €362,794 χιλ.) επιμετρούνται στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία που είναι μία προσέγγιση της εύλογης αξίας μείον το κόστος πώλησης.

28. **Αποθέματα ακινήτων** (συνέχεια)

Τα αποθέματα ακινήτων συμπεριλαμβάνουν οικιστικά, γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα, βιοτεχνίες και βιομηχανίες, ξενοδοχεία, γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια) και ακίνητα υπό κατασκευή. Δεν υπάρχουν αποθέματα ακινήτων που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση για διευκολύνσεις χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες στα πλαίσια πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Κατά το 2019, το Συγκρότημα άλλαξε την ταξινόμηση για ακίνητα που εκμισθώνονται με λειτουργικές μισθώσεις όπως παρουσιάζονται στη Σημείωση 2.2.1. Η συγκριτική σημείωση που παρουσιάζεται πιο κάτω αναπροσαρμόστηκε σύμφωνα με τη νέα πολιτική ταξινόμησης.

Η λογιστική αξία των αποθεμάτων ακινήτων αναλύεται στους πίνακες πιο κάτω:

	2019	2018 (αναπροσαρμο-σμένα)
	€000	€000
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	**1,426,857**	1,486,979
Προσθήκες	**176,688**	306,498
Πωλήσεις	**(193,526)**	(190,688)
Μεταφορά (σε)/από επενδύσεις ακινήτων (Σημ. 23)	**(1,006)**	-
Μεταφορά αποθεμάτων ακινήτων σερβικών εταιριών σε μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	**(2,427)**	-
Μεταφορά (από)/σε ιδιόκτητα ακίνητα (Σημ. 26)	**234**	(84,744)
Μεταφορά στην ομάδα εκποίησης 1 (Σημ. 30)	**(3,816)**	(73,899)
Απομείωση (Σημ. 17)	**(25,294)**	(17,272)
Συναλλαγματικές διαφορές	**(257)**	(17)
Λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου	**1,377,453**	1,426,857

Δεν υπήρχε κόστος κατασκευής κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Οι προσθήκες κατά τη διάρκεια του έτους 2018 περιλαμβάνουν κόστος κατασκευής ύψους €31,860 χιλ.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει το αποτέλεσμα της πώλησης αποθεμάτων ακινήτων κατά το έτος:

	2019	2018 (αναπροσαρμο-σμένα)
	€000	€000
Εισπράξεις	**219,478**	221,125
Λογιστική αξία των αποθεμάτων ακινήτων που πωλήθηκαν (εξαιρουμένου των αποθεμάτων ακινήτων που κατείχε η θυγατρική που πωλήθηκε)	**(193,526)**	(190,688)
Καθαρά κέρδη από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	**25,952**	30,437

Ανάλυση ανά είδος και χώρα	**Κύπρος**	**Ελλάδα**	**Ρουμανία**	**Σύνολο**
2019	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
Οικιστικά	167,330	21,300	116	**188,746**
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	147,568	24,013	5,745	**177,326**
Βιοτεχνίες και βιομηχανίες	46,703	22,754	50	**69,507**
Ξενοδοχεία	24,286	494	-	**24,780**
Γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια)	906,980	7,286	2,828	**917,094**
Σύνολο	**1,292,867**	**75,847**	**8,739**	**1,377,453**

28. **Αποθέματα ακινήτων** (συνέχεια)

Ανάλυση ανά είδος και χώρα 2018 (αναπροσαρμοσμένα)	**Κύπρος €000**	**Ελλάδα €000**	**Ρουμανία €000**	**Σύνολο €000**
Οικιστικά	150,106	20,855	313	**171,274**
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	179,822	33,283	7,401	**220,506**
Βιοτεχνίες και βιομηχανίες	54,188	36,212	498	**90,898**
Ξενοδοχεία	34,840	484	-	**35,324**
Γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια)	897,020	7,546	3,611	**908,177**
Ακίνητα υπό κατασκευή	678	-	-	**678**
Σύνολο	**1,316,654**	**98,380**	**11,823**	**1,426,857**

29. **Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία**

	2019 €000	2018 €000
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		
Εισπρακτέα από πωλήσεις δραστηριοτήτων, πωλήσεις δανειακών χαρτοφυλακίων και λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**53,354**	85,606
Χρεώστες	**39,663**	30,671
Εισπρακτέα από φόρους	**5,102**	12,329
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**48,477**	15,775
	146,596	144,381
Μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		
Μερίδιο αντασφαλιστών στις υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων (Σημ. 33)	**50,609**	48,348
Φόροι επιστρεπτέοι	**10,335**	2,308
Προπληρωμένα έξοδα	**1,256**	8,658
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**35,134**	52,307
	97,334	111,621
	243,930	256,002

29. Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία (συνέχεια)

Η ανάλυση των μεταβολών της μεικτής λογιστικής αξίας των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στις προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

	Στάδιο 1	**Στάδιο 2**	**Στάδιο 3**	**Απλοποιη-μένη μέθοδος**	**Σύνολο**
2019	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
1 Ιανουαρίου	80,865	30,846	31,323	14,856	**157,890**
Καθαρή αύξηση/(μείωση)	21,233	(7,067)	2,401	(659)	**15,908**
31 Δεκεμβρίου	**102,098**	**23,779**	**33,724**	**14,197**	**173,798**
2018					
1 Ιανουαρίου	25,032	36,282	38,173	14,485	**113,972**
Νέα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν	54,760	-	-	-	**54,760**
Καθαρή αύξηση/(μείωση)	1,073	(5,436)	(6,850)	371	**(10,842)**
31 Δεκεμβρίου	**80,865**	**30,846**	**31,323**	**14,856**	**157,890**

Η ανάλυση των μεταβολών στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των πιο πάνω χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

	Στάδιο 1	**Στάδιο 2**	**Στάδιο 3**	**Απλοποιημένη μέθοδος**	**Σύνολο**
2019	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
1 Ιανουαρίου	-	-	19,022	912	**19,934**
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	-	-	9,442	68	**9,510**
31 Δεκεμβρίου	**-**	**-**	**28,464**	**980**	**29,444**
2018					
1 Ιανουαρίου	-	-	14,923	-	**14,923**
Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	-	-	-	576	**576**
Αναπροσαρμοσμένα υπόλοιπα την 1 Ιανουαρίου	-	-	14,923	576	**15,499**
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	-	-	4,099	336	**4,435**
31 Δεκεμβρίου	**-**	**-**	**19,022**	**912**	**19,934**

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν €2,242 χιλ. (2018: €6,425 χιλ.) που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

29. Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία (συνέχεια)

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, το υπόλοιπο εισπρακτέο ποσό από πώληση δραστηριοτήτων στο Ηνωμένο Βασίλειο ανέρχεται σε €29,575 χιλ. (2018: €54,760 χιλ.). Το μισό μέρος της τιμής συμφωνίας εισπράχθηκε με την ολοκλήρωση της συναλλαγής, άλλο ποσό αποπληρώθηκε τον Νοέμβριο 2019 και το υπόλοιπο είναι εισπρακτέο τον Νοέμβριο 2020, χωρίς οποιαδήποτε συσχέτιση με όρους απόδοσης. Το εισπρακτέο ποσό από την πώληση των δραστηριοτήτων στην Ουκρανία κατά το 2014 ανήλθε σε ποσό ύψους €23,779 χιλ. (2018: €30,846 χιλ.) και είναι πληρωτέο στην BOC PCL βάσει ενός προγράμματος αποπληρωμής το οποίο έχει παραταθεί από τον Ιούνιο 2019, στον Δεκέμβριο 2022. Το εισπρακτέο ποσό ήταν πλήρως εξασφαλισμένο. Το εισπρακτέο ποσό εξοφλήθηκε τον Φεβρουάριο 2020.

Κατά το 2019, αναγνωρίστηκε πιστωτική ζημιά ύψους €5,384 χιλ. σχετικά με προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία. Το ποσό αυτό περιλαμβάνει αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές €9,510 χιλ. και καθαρή αναστροφή απομειώσεων ύψους €4,126 χιλ. Κατά το 2018, η πιστωτική ζημιά ανήλθε σε €8,056 χιλ., η οποία περιλάμβανε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL) ύψους €4,435 χιλ. και διαγραφές €3,621 χιλ. (Σημ. 17).

30. Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση

Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση
Τα ακόλουθα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης κατέχονταν προς πώληση στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018:

	2019	2018
	€000	€000
Ομάδα εκποίησης 1	**-**	1,228,007
Ομάδα εκποίησης 2	**-**	151,248
Ομάδα εκποίησης 3	**-**	89,683
Ομάδα εκποίησης 4	**25,929**	-
Άλλα ανοίγματα που κατέχονται από Σέρβικη θυγατρική	**288**	-
Επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση	**-**	1,100
	26,217	1,470,038

	2019	2018
	Ομάδα εκποίησης 4	Ομάδα εκποίησης 1
	€000	€000
Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος	**173,881**	2,711,960
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (Σημ. 46.9)	**(147,952)**	(1,557,852)
	25,929	1,154,108
Αποθέματα ακινήτων	**-**	73,899
31 Δεκεμβρίου	**25,929**	1,228,007

Μη κυκλοφορούντες υποχρεώσεις και ομάδα εκποίησης που κατέχονται προς πώληση
Οι υποχρεώσεις ποσού €5,812 χιλ. αφορούν την ομάδα εκποίησης 3 και αφορούν λοιπές υποχρεώσεις.

30. Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Ομάδα εκποίησης 1
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018 η ομάδα εκποίησης 1 αποτελείται από χαρτοφυλάκιο δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (το 'Χαρτοφυλάκιο') και αποθέματα ακινήτων (γνωστό ως 'Project Helix' ή η 'Συναλλαγή') και από χαρτοφυλάκιο δανείων και απαιτήσεων από πελάτες γνωστό ως 'Velocity'. Κατά τη διάρκεια του 2019, το Συγκρότημα πώλησε το Χαρτοφυλάκιο μέσω της μεταφοράς του Χαρτοφυλακίου από την BOC PCL σε μια εγκεκριμένη Κυπριακή Εταιρεία Εξαγοράς Πιστώσεων (η ΚΕΕΠ). Οι μετοχές της ΚΕΕΠ στη συνέχεια αγοράστηκαν από συγκεκριμένα επενδυτικά ταμεία συνδεδεμένα με την Apollo Global Management LLC (μαζί με τις ενοποιημένες θυγατρικές της Apollo, τον αγοραστή του χαρτοφυλακίου). Τα επενδυτικά ταμεία τα οποία διαχειρίζεται η Apollo παρείχαν το μετοχικό κεφάλαιο σε σχέση με τη χρηματοδότηση της αγοράς του Χαρτοφυλακίου.

Η BOC PCL είσπραξε ποσό ύψους περίπου €1,186 εκατ. με την ολοκλήρωση, το οποίο αντανακλά προσαρμογές οι οποίες προκύπτουν, μεταξύ άλλων, από αποπληρωμές δανείων του χαρτοφυλακίου μετά την 31 Μαρτίου 2018, εκ των οποίων €45 εκατ. αφορούν τη συμμετοχή της BOC PCL στο ομολογιακό δάνειο (senior debt) που εκδόθηκε για τη χρηματοδότηση της συναλλαγής. Κατά την ημερομηνία ολοκλήρωσης, το Χαρτοφυλάκιο περιλάμβανε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες μεικτής λογιστικής αξίας ύψους €2,631 εκατ. (καθαρή λογιστική αξία €1,054 εκατ.) και αποθέματα ακινήτων ύψους €109 εκατ. Τον Ιούνιο 2019, το Συγκρότημα έχει αποαναγνωρίσει το χαρτοφυλάκιο που πωλήθηκε αναφορικά με το Project Helix. Κατά τη διάρκεια του έτους μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης της πώλησης, το Συγκρότημα κατέγραψε πιστωτικές ζημιές στα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ύψους €16 εκατ. και καθαρά έσοδα από τόκους ύψους €34 εκατ. σε σχέση με την ομάδα εκποίησης 1.

Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια του Ιούνη 2019, το Συγκρότημα πώλησε το χαρτοφυλάκιο του project 'Velocity'. Το χαρτοφυλάκιο περιλάμβανε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες μεικτής λογιστικής αξίας ύψους €30 εκατ. με καθαρή λογιστική αξία €4 εκατ. και καθαρές εισπράξεις ύψους €4 εκατ. Το Συγκρότημα έχει αποαναγνωρίσει στις 30 Ιουνίου 2019 το χαρτοφυλάκιο που πωλήθηκε αναφορικά με το Project Velocity.

Ομάδα εκποίησης 2
Τον Ιούνιο 2019, η BOC PCL πώλησε όλο το ποσοστό της συμμετοχής της, ύψους 88.2% στις επενδυτικές μετοχές της Cyreit Variable Capital Investment Company Plc (Cyreit). Η Cyreit είναι η μητρική εταιρία ενός συγκροτήματος εταιριών που κατέχει και διαχειρίζεται επενδύσεις σε ακίνητα. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, τα σχετικά ακίνητα με τα συνδεόμενα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις, κατηγοριοποιήθηκαν ως ομάδα εκποίησης 2.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα της ομάδας εκποίησης επιμετρούνταν σε εύλογη αξία μέχρι την ημερομηνία της πώλησης. Τα αποτελέσματα από τις μεταβολές στην εύλογη αξία και η επίδραση της πώλησης παρουσιάζονται στις 'Καθαρές ζημιές από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και περιλαμβάνονται στον επιχειρηματικό τομέα της Κύπρου αφού οι επενδύσεις σε ακίνητα βρίσκονται στην Κύπρο. Επιπρόσθετες πληροφορίες παρατίθενται στη Σημείωση 53.2.1.

Ομάδα εκποίησης 3
Η ομάδα εκποίησης 3 σχετιζόταν με την θυγατρική Nicosia Mall Holdings (NMH) Limited και τις θυγατρικές της (συγκρότημα NMH), οι οποίες συμμετέχουν στην κατασκευή και διαχείριση του Nicosia Mall. Πωλήθηκε κατά την διάρκεια του 2019. Περισσότερες πληροφορίες παρατίθονται στη Σημείωση 53.2.2. Είχε ταξινομηθεί ως ομάδα εκποίησης που κατεχόταν προς πώληση κατά τις 31 Δεκεμβρίου 2018, αφού η Διοίκηση είχε δεσμευθεί ως προς την πώλησή του και είχε προχωρήσει σε ένα ενεργό πρόγραμμα για την ολοκλήρωση της πώλησης αυτής.

Ομάδα εκποίησης 4
Η ομάδα εκποίησης 4 αποτελεί δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες του χαρτοφυλακίου Velocity 2 και Helix 1 tail όπως αναλύεται περαιτέρω πιο κάτω. Η ομάδα εκποίησης έχει ταξινομηθεί ως να κατέχεται προς πώληση, καθώς η διοίκηση δεσμεύτηκε να το πωλήσει και έχει προχωρήσει σε ένα ενεργό πρόγραμμα για την ολοκλήρωση της πώλησής του. Η πώληση αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός 12 μηνών από την ημερομηνία ταξινόμησης.

30. Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Το Velocity 2 σχετίζεται με χαρτοφυλάκιο μη εξασφαλισμένων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες με καθαρή λογιστική αξία €13,931 χιλ. Η πώληση αναμένεται να ολοκληρωθεί πριν το τέλος του δεύτερου τριμήνου του 2020. Το Helix tail περιλαμβάνει χαρτοφυλάκιο πιστωτικών διευκολύνσεων σχετικά με το Helix και η λογιστική του αξία είναι €11,998 χιλ. Η πώληση αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του δεύτερου τριμήνου 2020.

Περαιτέρω ανάλυση του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που περιλαμβάνεται σε αυτή την ομάδα εκποίησης γνωστοποιείται στη Σημείωση 46.7.

Άλλες εκθέσεις που κατέχονται από Σερβική θυγατρική
Το χαρτοφυλάκιο που κατέχεται από Σερβική θυγατρική σχετιζόταν με δάνεια με εξασφαλίσεις στη Σερβία και ακίνητα στη Σερβία. Πωλήθηκε τον Αύγουστο 2019 εκτός από δυο ακίνητα με λογιστική αξία €288 χιλ. κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019. Αυτά τα ακίνητα ακόμα κατέχονται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προς πώληση και αναμένεται να πωληθούν μέσα στο 2020.

Επενδύσεις σε ακίνητα
Οι επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονταν προς πώληση κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018 ήταν ακίνητα για τα οποία η διοίκηση είχε δεσμευθεί ως προς την πώλησή τους και είχε προχωρήσει σε ένα ενεργό πρόγραμμα για την ολοκλήρωση της πώλησης αυτής. Οι πωλήσεις ολοκληρώθηκαν κατά το 2019. Οι επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση επιμετρούνται στην εύλογη αξία. Τα αποτελέσματα από την αλλαγή στην εύλογη αξία τους παρουσιάζονταν στις 'Καθαρές ζημιές από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και περιλαμβάνονταν στον επιχειρηματικό τομέα της Κύπρου αφού οι επενδύσεις σε ακίνητα βρίσκονταν στην Κύπρο.

31. Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες

Η χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες αποτελείται από δανεισμό από την ΕΚΤ στα πλαίσια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος όπως παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

	2019	2018
	€000	€000
Στοχευμένες Πράξεις πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης (ΣΠΠΜΑ ΙΙ)	**-**	830,000

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η χρηματοδότηση από την ΕΚΤ ήταν €830 εκατ. από το τετραετές ΣΠΠΜΑ ΙΙ. Η χρηματοδότηση από την ΕΚΤ αποπληρώθηκε πλήρως τον Σεπτέμβριο 2019.

Το επιτόκιο για τις ΣΠΠΜΑ ΙΙ είναι σταθερό για κάθε αναχρηματοδότηση στην τιμή που εφαρμόζεται για τις Πράξεις Κύριας Αναχρηματοδότησης (ΠΚΑ) που επικρατεί κατά την περίοδο της κατανομής και υπόκειται σε χαμηλότερο τόκο για συμβαλλόμενα μέρη των οποίων η επιλεγμένη καθαρή δανειοδότηση κατά την προκαθορισμένη περίοδο υπερβαίνει το σημείο αναφοράς. Το επιτόκιο για το ποσό χρηματοδότησης της BOC PCL μέσω ΣΠΠΜΑ ΙΙ ήταν 0%, αφού η επιλεγμένη καθαρή δανειοδότηση κατά την προκαθορισμένη περίοδο δεν υπέρβηκε το σημείο αναφοράς.

Λεπτομέρειες σχετικά με τα επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία που σχετίζονται με τις πιο πάνω διευκολύνσεις χρηματοδότησης παρουσιάζονται στη Σημείωση 48.

32. Καταθέσεις πελατών

	2019	2018 (ανα-προσαρμοσμένα)
	€000	€000
Ανά κατηγορία κατάθεσης		
Όψεως	**7,595,231**	6,708,852
Ταμιευτηρίου	**1,567,344**	1,352,452
Προθεσμίας ή με προειδοποίηση	**7,528,956**	8,782,254
	16,691,531	16,843,558
Ανά γεωγραφικό τομέα		
Κύπρος	**16,691,531**	16,843,558
Ανά νόμισμα		
Ευρώ	**15,009,828**	14,961,025
Δολάριο Αμερικής	**1,286,292**	1,482,867
Αγγλική Στερλίνα	**288,289**	292,640
Ρωσικό Ρούβλι	**30,113**	25,529
Ελβετικό Φράγκο	**10,803**	7,994
Άλλα νομίσματα	**66,206**	73,503
	16,691,531	16,843,558

	2019	2018 (ανα-προσαρμοσμένα)
Ανά πελατειακό τομέα	**€000**	€000
Μεγάλες επιχειρήσεις	**1,117,222**	1,122,465
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	**691,550**	628,052
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	**770,655**	800,671
Ιδιώτες	**10,140,920**	10,032,047
Αναδιαρθρώσεις χρεών		
– Μεγάλες επιχειρήσεις	**52,421**	69,180
– Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	**28,222**	29,299
– Άλλοι ιδιώτες	**10,507**	16,773
Ανακτήσεις χρεών		
– Μεγάλες επιχειρήσεις	**6,140**	6,492
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	**3,543,315**	3,707,713
Διαχείριση περιουσίας	**330,579**	430,866
	16,691,531	16,843,558

Οι καταθέσεις ανά γεωγραφικό τομέα είναι με βάση τη χώρα στην οποία έγινε η κατάθεση.

Οι συγκριτικές πληροφορίες έχουν αναπροσαρμοστεί λόγω της αναδιοργάνωσης στη BOC PCL και την σύσταση του τομέα 'Διεθνών μεγάλων επιχειρήσεων'. Καταθέσεις ύψους €628,052 χιλ. αναπροσαρμόστηκαν από τις Μεγάλες επιχειρήσεις στις Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις. (Σημ. 2.38 και Σημ. 7).

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, οι καταθέσεις πελατών εκφρασμένες σε Ρουμάνικο Λέι ύψους €443 χιλ. προηγουμένως παρουσιάστηκαν ξεχωριστά στην ανάλυση ανά νόμισμα. Κατά το τρέχον έτος ο πίνακας αναπροσαρμόστηκε για να συμπεριλάβει αυτό το ποσό στα 'Άλλα νομίσματα' για το 2019 και το 2018.

33. Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων

	2019			2018		
	Σύνολο	**Μερίδιο αντασφαλιστών**	**Μερίδιο Συγκροτήματος**	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Συγκροτήματος
Κλάδος ζωής	**€000**	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων κλάδου ζωής	**579,128**	**(28,625)**	**550,503**	531,640	(27,601)	504,039
Γενικός κλάδος						
Πρόβλεψη για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	**26,656**	**(9,728)**	**16,928**	25,962	(9,475)	16,487
Λοιπές υποχρεώσεις						
Εκκρεμείς απαιτήσεις	**34,155**	**(12,256)**	**21,899**	33,397	(11,272)	22,125
Απόθεμα κινδύνων σε ισχύ	**74**	**-**	**74**	58	-	58
Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων γενικού κλάδου	**60,885**	**(21,984)**	**38,901**	59,417	(20,747)	38,670
	640,013	**(50,609)**	**589,404**	591,057	(48,348)	542,709

Το μερίδιο αντασφαλιστών στις υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων και λοιπών αντασφαλιστών υπολοίπων εισπρακτέων περιλαμβάνονται στις 'Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία' (Σημ. 29).

Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων κλάδου ζωής

Η κίνηση των υποχρεώσεων για ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής και αντασφαλιστικών περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια του έτους παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2019			2018		
	Σύνολο	**Μερίδιο αντασφαλιστών**	**Μερίδιο Συγκροτήματος**	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Συγκροτήματος
	€000	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**531,640**	**(27,601)**	**504,039**	546,887	(27,608)	519,279
Νέα συμβόλαια	**11,045**	**(1,128)**	**9,917**	13,633	(1,275)	12,358
Μεταβολή στις υποχρεώσεις υφιστάμενων συμβολαίων	**36,443**	**104**	**36,547**	(28,880)	1,282	(27,598)
31 Δεκεμβρίου	**579,128**	**(28,625)**	**550,503**	531,640	(27,601)	504,039

33. Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων (συνέχεια)

Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων γενικού κλάδου

Η κίνηση των υποχρεώσεων για ασφαλιστήρια συμβόλαια γενικού κλάδου και αντασφαλιστικών περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια του έτους παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2019			2018		
	Σύνολο	**Μερίδιο αντασφαλιστών**	**Μερίδιο Συγκροτήματος**	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Συγκροτήματος
Υποχρεώσεις για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	**€000**	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**25,962**	**(9,475)**	**16,487**	24,151	(8,879)	15,272
Ασφάλιστρα	**76,075**	**(34,362)**	**41,713**	72,912	(32,128)	40,784
Δεδουλευμένα ασφαλίστρα	**(75,381)**	**34,109**	**(41,272)**	(71,101)	31,532	(39,569)
31 Δεκεμβρίου	**26,656**	**(9,728)**	**16,928**	25,962	(9,475)	16,487

Η πρόβλεψη για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα και αντασφάλιστρα αντιπροσωπεύουν το ποσό των ασφάλιστρων για ασφαλιστήρια συμβόλαια τα οποία δεν έχουν λήξει κατά την ημερομηνία αναφοράς.

	2019			2018		
	Σύνολο	**Μερίδιο αντασφαλιστών**	**Μερίδιο Συγκροτήματος**	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Συγκροτήματος
Εκκρεμείς απαιτήσεις	**€000**	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**33,397**	**(11,272)**	**22,125**	34,076	(11,513)	22,563
Ποσό που πληρώθηκε για απαιτήσεις που διευθετήθηκαν κατά το έτος	**(33,922)**	**13,799**	**(20,123)**	(34,516)	14,735	(19,781)
Αύξηση στις υποχρεώσεις για απαιτήσεις	**34,680**	**(14,783)**	**19,897**	33,837	(14,494)	19,343
31 Δεκεμβρίου	**34,155**	**(12,256)**	**21,899**	33,397	(11,272)	22,125
Απαιτήσεις που έχουν γνωστοποιηθεί	**32,166**	**(11,379)**	**20,787**	31,427	(10,395)	21,032
Απαιτήσεις που έχουν επισυμβεί αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί	**1,989**	**(877)**	**1,112**	1,970	(877)	1,093
31 Δεκεμβρίου	**34,155**	**(12,256)**	**21,899**	33,397	(11,272)	22,125

34. Δανειακό κεφάλαιο

		2019	2018
	Συμβατικό επιτόκιο	**€000**	€000
Ομόλογο Δευτεροβάθμιου Κεφαλαίου με ονομαστική αξία ύψους €250 εκατ.	9.25% μέχρι τις 19 Ιανουαρίου 2022	**272,170**	270,930

Η BOC PCL διατηρεί Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Έκδοσης Μεσοπρόθεσμων Ομολογιακών Δανείων (EMTN Programme) συνολικής ονομαστικής αξίας ύψους μέχρι €4,000 εκατ.

34. **Δανειακό κεφάλαιο** (συνέχεια)

Τον Ιανουάριο 2017, η BOC PCL έκδωσε ένα Ομόλογο Δευτεροβάθμιου Κεφαλαίου μειωμένης εξασφάλισης ύψους €250 εκατ. (το Ομόλογο), εντός του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Έκδοσης Μεσοπρόθεσμων Ομολογιακών Δανείων της BOC PCL. Το Ομόλογο εκδόθηκε στην ονομαστική αξία και φέρει ετήσιο επιτόκιο ύψους 9.25% μέχρι τις 19 Ιανουαρίου 2022 και μετά το ετήσιο επιτόκιο θα αλλάξει στο πενταετές επιτόκιο swap rate προσαυξημένο κατά 9.176% μέχρι τις 19 Ιανουαρίου 2027, πληρωτέο ετησίως. Το Ομόλογο λήγει στις 19 Ιανουαρίου 2027. Η BOC PCL έχει το δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης του Ομολόγου στις 19 Ιανουαρίου 2022, υπό την αίρεση λήψεως όλων των απαραίτητων εποπτικών εγκρίσεων. Το Ομόλογο είναι εισηγμένο στην αγορά Euro Multirateral Trading Facility (MTF) του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου. Η δίκαιη του αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2019 γνωστοποιείται στη Σημείωση 23.

35. **Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα, λοιπές υποχρεώσεις και λοιπές προβλέψεις**

	2019	2018
	€000	€000
Φόροι πληρωτέοι και σχετικές προβλέψεις	**5,025**	14,568
Έκτακτη εισφορά για την άμυνα πληρωτέα	**2,065**	4,270
Υποχρέωση προγραμμάτων αφυπηρέτησης (Σημ. 15)	**9,212**	8,777
Προβλέψεις για απομείωση χρηματοοικονομικών εγγυήσεων και ανειλημμένων υποχρεώσων (Σημ. 46.8.1 και 46.8.2)	**22,112**	27,685
Υποχρεώσεις για συμβάσεις συνδεδεμένες με επενδύσεις υπό διαχείριση	**9,237**	2,971
Δεδουλευμένα έξοδα και λοιπές προβλέψεις	**89,620**	72,702
Αναβαλλόμενα έσοδα	**13,611**	18,869
Υποχρεώσεις στη διαδικασία διακανονισμού	**49,975**	47,958
Υποχρεώσεις μίσθωσης (Σημ. 44)	**29,704**	-
Λοιπές υποχρεώσεις	**93,685**	87,683
	324,246	285,483

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και ανειλημμένες υποχρεώσεις αναλύονται ανά στάδιο στον πιο κάτω πίνακα:

	2019	**2018**
	€000	**€000**
Στάδιο 1	**51**	1,314
Στάδιο 2	**157**	2,593
Στάδιο 3	**21,904**	23,778
	22,112	27,685

36. **Μετοχικό κεφάλαιο**

	2019		2018	
	Αριθμός μετοχών (χιλ.)	**€000**	Αριθμός μετοχών (χιλ.)	€000
Εγκεκριμένο				
Συνήθεις μετοχές €0.10 η κάθε μία	**10,000,000**	**1,000,000**	10,000,000	1,000,000
Εκδοθέν				
1 Ιανουαρίου και 31 Δεκεμβρίου	**446,200**	**44,620**	446,200	44,620

Εγκεκριμένο και εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο

Όλες οι εκδομένες μετοχές φέρουν τα ίδια δικαιώματα.

36. Μετοχικό κεφάλαιο (συνέχεια)

Δεν υπήρχαν αλλαγές στο εγκεκριμένο και εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019, και κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο

2019
Δεν υπήρχαν αλλαγές στο αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

2018
Η Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρίας, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Αύγουστο 2018, ενέκρινε μείωση του αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο ύψους μέχρι €1.5 δις για την απαλοιφή των συσσωρευμένων ζημιών και τη δημιουργία διανεμητέων αποθεματικών (αδιανέμητα κέρδη). Αυτό εγκρίθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο της Ιρλανδίας σύμφωνα με το άρθρο 85(Ι) του περί Εταιριών Νόμου στις 13 Δεκεμβρίου 2018.

Ίδιες μετοχές της Εταιρίας

Οι μετοχές της Εταιρίας που κατέχονται από οντότητες που ελέγχονται από το Συγκρότημα αφαιρούνται από τα ίδια κεφάλαια κατά την αγορά, πώληση, έκδοση ή ακύρωση αυτών των μετοχών. Δεν αναγνωρίζεται οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Σε συνέχεια της αναδιοργάνωσης του Συγκροτήματος και τον καθορισμό της Εταιρίας ως τη νέα μητρική εταιρία του Συγκροτήματος, οι μετοχές που κατείχε η θυγατρική εταιρία του Συγκροτήματος που διεξάγει ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής ακυρώθηκαν και εκδόθηκαν Νέες Μετοχές.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 η θυγατρική εταιρία του Συγκροτήματος που διεξάγει ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής είχε στην κατοχή της 142 χιλ. συνήθεις μετοχές της Εταιρίας ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία (2018: 142 χιλ. συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία), ως μέρος των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επενδύονται προς όφελος των ασφαλιζομένων. Η αξία κτήσεως των μετοχών αυτών ήταν €21,463 χιλ. (2018: €21,463 χιλ.).

Οι ίδιες μετοχές της Εταιρίας αντιπροσωπεύουν το 0.03% του συνολικού εκδομένου μετοχικού κεφαλαίου της (2018: 0.03%).

Η Εταιρία δεν παρείχε οικονομική βοήθεια επιτρεπόμενη από το Άρθρο 82 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014 για την αγορά των μετοχών της.

Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών

Σε συνέχεια της σύστασης της Εταιρίας και τον καθορισμό της ως τη νέα μητρική εταιρία του Συγκροτήματος τον Ιανουάριο 2017, το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων αντικαταστήθηκε από το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών, το οποίο λειτουργεί στο επίπεδο της Εταιρίας. Το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών είναι πανομοιότυπο με το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων, εκτός από το γεγονός ότι ο αριθμός μετοχών που θα εκδοθούν μετά από την εξάσκηση των δικαιωμάτων του Σχεδίου Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών δεν θα υπερβαίνει τις 8,922,945 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία και η τιμή εξάσκησης έχει καθοριστεί σε €5.00 ανά μετοχή. Η ημερομηνία εξάσκησης των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών επεκτάθηκε για περίοδο μεταξύ 4-10 ετών μετά από την ημερομηνία παραχώρησής τους.

Μετά την ημερομηνία αντικατάστασης του Μακροπρόθεσμου Σχεδίου Παροχής Κινήτρων από το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών στο επίπεδο της Εταιρίας, δεν παραχωρήθηκαν οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών και το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών παραμένει παγοποιημένο. Οποιεσδήποτε μετοχές που σχετίζονται με το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών φέρουν δικαιώματα αναφορικά με τον έλεγχο της Εταιρίας, τα οποία μπορούν να ασκηθούν μόνο απευθείας από τον υπάλληλο.

36. **Μετοχικό κεφάλαιο** (συνέχεια)

Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι

	2019	2018
	€000	€000
Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1	**220,000**	220,000

Τον Δεκέμβριο 2018 η Εταιρία έκδωσε Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1 (Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1) ύψους €220 εκατ. Τα Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1 δεν είναι εξασφαλισμένα και αποτελούν υποχρέωση μειωμένης εξασφάλισης της Εταιρίας. Το επιτόκιο ανέρχεται σε 12.50% και είναι πληρωτέο σε εξαμηνιαία βάση. Κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019, έγιναν δυο πληρωμές κουπονιών στους κατόχους Χρεογράφων Κεφαλαίου 1 συνολικού ποσού €27,199 χιλ. και έχουν αναγνωριστεί στα αδιανέμητα κέρδη. Η Εταιρεία έχει την ευχέρεια να ακυρώσει τις πληρωμές επιτοκίου για απεριόριστο χρονικό διάστημα, και σε μη συσσωρευτική βάση, ενώ υπό συγκεκριμένες συνθήκες το επιτόκιο υπόκειται σε υποχρεωτική ακύρωση. Τα Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1 είναι αορίστου διαρκείας και δεν έχουν καθορισμένη ημερομηνία αποπληρωμής, αλλά μπορούν να εξοφληθούν (στο σύνολο τους, αλλά όχι εν μέρει), κατ' επιλογή της Εταιρίας κατά την πέμπτη επέτειο της ημερομηνίας έκδοσης και κάθε επόμενη πέμπτη επέτειο, με την προϋπόθεση προηγουμένως να παρθεί έγκριση από τον εποπτη. Τα Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1 είναι εισηγμένα για διαπραγμάτευση στην αγορά Euro MTF του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου.

Κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018, τα κόστα συναλλαγής, που αποδίδονται άμεσα με την έκδοση, ανήλθαν σε €2,458 χιλ. και αναγνωρίστηκαν στα αδιανέμητα κέρδη.

37. **Μερίσματα**

Βάσει των αποφάσεων της ΔΕΕΑ των προηγούμενων ετών, η Εταιρία και η BOC PCL υπόκεινται σε απαγόρευση διανομής μερισμάτων από τις εποπτικές αρχές και ως εκ τούτου κατά τη διάρκεια των ετών 2019 και 2018 δεν προτάθηκε και δεν πληρώθηκε μέρισμα.

Σε συνέχεια της απόφασης της ΔΕΕΑ του 2019, η Εταιρία και η BOC PCL εξακολουθούν να υπόκεινται σε απαγόρευση διανομής μερισμάτων στους μετόχους. Αυτή η απαγόρευση δεν ισχύει εάν η διανομή γίνει μέσω έκδοσης νέων συνήθων μετοχών προς τους μετόχους, οι οποίες είναι αποδεκτές ως Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1.

Η απαγόρευση δεν ισχύει για την πληρωμή κουπονιών για τα Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1 που εκδόθηκαν από την Εταιρία και την BOC PCL.

38. Αδιανέμητα κέρδη/(συσσωρευμένες ζημιές)

Για σκοπούς διανομής μερίσματος, τα αδιανέμητα κέρδη στο επίπεδο της Εταιρίας, είναι το μόνο αποθεματικό που είναι διανεμητέο.

Εταιρίες, φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου, που δεν διανέμουν τουλάχιστον το 70% των κερδών τους μετά τη φορολογία όπως προσδιορίζονται από τον περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα Νόμο κατά τη διάρκεια των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, θα θεωρείται πως έχουν διανέμει αυτό το ποσό ως μέρισμα. Έκτακτη αμυντική εισφορά προς 17% είναι πληρωτέα πάνω σε αυτή τη λογιζόμενη διανομή μερίσματος στην έκταση που οι μέτοχοι της Εταιρίας κατά το τέλος της περιόδου των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, είναι άμεσα ή έμμεσα φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου ή άτομα που έχουν κατοικία την Κύπρο και εταιρίες. Λογιζόμενη διανομή δεν εφαρμόζεται αναφορικά με κέρδη που αναλογούν άμεσα ή έμμεσα σε μετόχους που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου και μετόχους που δεν έχουν κατοικία την Κύπρο.

Το ποσό της λογιζόμενης διανομής μερίσματος μειώνεται με οποιοδήποτε πραγματικό μέρισμα που έχει πληρωθεί για το έτος στο οποίο αναφέρονται τα κέρδη.

Αυτή η έκτακτη εισφορά για την άμυνα καταβάλλεται από την Εταιρία για λογαριασμό των μετόχων της. Κατά τη διάρκεια του 2019 και 2018 δεν πληρώθηκε οποιαδήποτε έκτακτη εισφορά για την άμυνα σε λογιζόμενη διανομή μερίσματος από την Εταιρία και την BOC PCL.

39. Συναλλαγές για λογαριασμό πελατών

Το Συγκρότημα προσφέρει υπηρεσίες διαχείρισης κεφαλαίων και θεματοφυλακής που συνεπάγουν την κατοχή ή επένδυση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων για λογαριασμό πελατών του. Το Συγκρότημα δεν έχει ευθύνη έναντι των πελατών του για τυχόν αφερεγγυότητα άλλων τραπεζών ή οργανισμών. Τα περιουσιακά στοιχεία υπό διαχείριση και θεματοφυλακή δεν περιλαμβάνονται στον ενοποιημένο ισολογισμό του Συγκροτήματος, εκτός εάν έχουν τοποθετηθεί με το Συγκρότημα. Το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων υπό διαχείριση και θεματοφυλακή στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ήταν €1,320,195 χιλ. (2018: €1,244,908 χιλ.).

40. Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα

Το Συγκρότημα, στο πλαίσιο των συνήθων δραστηριοτήτων του υπόκειται σε έρευνες και ανακρίσεις, αιτήματα για πληροφορίες, ελέγχους, έρευνες και νομικές και άλλες διαδικασίες από τις εποπτικές αρχές, κυβερνητικούς και άλλους δημόσιους φορείς, πραγματικές και απειλούμενες, που αφορούν την καταλληλότητα και επάρκεια της συμβουλής που δόθηκε στους πελάτες ή την απουσία συμβουλών, τις πρακτικές δανεισμού και τιμολόγησης, τις απαιτήσεις πώλησης και αποκάλυψης πληροφοριών, την τήρηση αρχείων, την αρχειοθέτηση και διάφορα άλλα θέματα. Επιπρόσθετα, ως αποτέλεσμα της επιδείνωσης της Κυπριακής οικονομίας και του τραπεζικού τομέα το 2012 και την μετέπειτα αναδιάρθρωση της BOC PCL το 2013 ως αποτέλεσμα των Διαταγμάτων Διάσωσης με Ίδια Μέσα, η BOC PCL υπόκειται σε μεγάλο αριθμό νομικών διαδικασιών και ερευνών που είτε προηγούνται, ή προκύπτουν από γεγονότα που συνέβησαν κατά τη διάρκεια της περιόδου των Διαταγμάτων Διάσωσης με Ίδια Μέσα. Οι περισσότερες και πιο σημαντικές έρευνες και διαδικασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη αφορούν θέματα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της περιόδου πριν την έκδοση των Διαταγμάτων Διάσωσης με τα Ίδια Μέσα.

Εκτός από τα θέματα που περιγράφονται πιο κάτω, το Συγκρότημα δεν θεωρεί ότι οποιαδήποτε θέματα είναι σημαντικά είτε σε ατομική βάση είτε συλλογικά. Το Συγκρότημα δεν γνωστοποίησε την εκτίμησή του για την πιθανή οικονομική επίδραση στις ενδεχόμενες υποχρεώσεις που προκύπτουν από αυτά τα θέματα, όπου δεν είναι πρακτικά εφικτό να υπολογιστεί, επειδή είναι πρόωρο ή η έκβασή τους είναι αβέβαιη ή, σε περιπτώσεις όπου είναι πρακτικά εφικτό, η γνωστοποίησή τους θα μπορούσε να βλάψει το χειρισμό των θεμάτων. Προβλέψεις αναγνωρίστηκαν για εκείνες τις περιπτώσεις για τις οποίες το Συγκρότημα είναι σε θέση να υπολογίσει πιθανές ζημιές. Όταν μια πρόβλεψη σε ατομική βάση είναι σημαντική, το γεγονός ότι έγινε πρόβλεψη αναφέρεται. Η αναγνώριση οποιασδήποτε πρόβλεψης δεν συνιστά παραδοχή αδικοπραγίας ή νομικής ευθύνης. Παρόλο που η έκβαση αυτών των θεμάτων είναι από τη φύση τους αβέβαιη, η διοίκηση πιστεύει ότι, με βάση τη διαθέσιμη πληροφόρηση, έχουν γίνει κατάλληλες προβλέψεις σε σχέση με τις νομικές διαδικασίες και τα κανονιστικά θέματα στις 31 Δεκεμβρίου 2019, και ως εκ τούτου δεν προβλέπεται ότι αυτά τα θέματα, όταν θα ολοκληρωθούν, θα έχουν σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

40. Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (συνέχεια)

40.1 Επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές

Έρευνες και δικαστικές υποθέσεις τίτλων που εκδόθηκαν από την BOC PCL
Αριθμός θεσμικών και ιδιωτών πελατών έχουν καταχωρήσει διάφορες ξεχωριστές αγωγές εναντίον της BOC PCL ισχυριζόμενοι ότι είχαν παραπλανηθεί σε σχέση με την αγορά χρεωστικών τίτλων, που είχαν εκδοθεί από την BOC PCL μεταξύ του 2007 και 2011. Οι αποζημιώσεις που απαιτούνται περιλαμβάνουν την επιστροφή χρημάτων που είχαν καταβάλει για αυτούς τους τίτλους. Οι απαιτήσεις εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίων στην Κύπρο και στην Ελλάδα, καθώς και οι αποφάσεις και τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στην BOC PCL για τα εν λόγω θέματα από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) Κύπρου και/ή Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) Ελλάδος.

Τα χρεόγραφα και αξιόγραφα κεφαλαίου για τα οποία έχουν ασκηθεί αγωγές είναι τα ακόλουθα: Αξιόγραφα Κεφαλαίου 2007, Μετατρέψιμα Χρεόγραφα 2008, Μετατρέψιμα Αξιόγραφα Κεφαλαίου (ΜΑΚ) 2009 και Μετατρέψιμα Αξιόγραφα Ενισχυμένου Κεφαλαίου (ΜΑΕΚ) 2011.

Η BOC PCL υπερασπίζεται αυτές τις απαιτήσεις, ιδίως όσον αφορά τους θεσμικούς επενδυτές και ιδιώτες αγοραστές που είχαν λάβει επενδυτικές συμβουλές από ανεξάρτητους συμβούλους επενδύσεων. Στην περίπτωση των ιδιωτών επενδυτών, αν μπορεί να τεκμηριωθεί ότι τα αρμόδια στελέχη της BOC PCL τους 'έπεισαν' να προχωρήσουν με την αγορά και/ή προσέφεραν 'επενδυτική συμβουλή', η BOC PCL πιθανόν να αντιμετωπίσει μεγαλύτερες προκλήσεις. Μέχρι σήμερα, αριθμός υποθέσεων έχουν εκδικαστεί στην Ελλάδα. Η BOC PCL άσκησε έφεση κατά εκείνων των υποθέσεων που δεν εκδικάστηκαν υπέρ της. Η κατάληξη των αγωγών στα δικαστήρια της Ελλάδας πιθανόν να διαρκέσει αρκετά χρόνια. Επίσης, μικρός αριθμός υποθέσεων εκδικάζονται στην Κύπρο. Έχει γίνει πρόβλεψη βάσει της καλύτερης εκτίμησης της διοίκησης για πιθανές εκροές που προκύπτουν από τις αποζημιώσεις σε πελάτες και βάσει νομικής συμβουλής.

Τον Ιούλιο 2019, έχει κριθεί υπέρ της BOC PCL η πρώτη υπόθεση που αφορά αξιόγραφα κεφαλαίου που είχε φθάσει στον Άρειο Πάγο (το Ανώτατο Δικαστήριο της Ελλάδας), απόφαση η οποία επιτρέπει στη BOC PCL να στηρίζει την υπεράσπιση της στην Απογοήτευση (δηλαδή σε παρεμβαλλόμενο γεγονός εκτός ελέγχου της BOC PCL, που στην περίπτωση αυτή αφορά την κατάληξη και ανακεφαλαιοποίηση της BOC PCL μέσω της διάσωσης με ίδια μέσα των καταθέσεων), για να καταδείξει ότι τα ρίσκα που σχετίζονται με την πώληση των αξιόγραφων κεφαλαίου ως αποτέλεσμα των συνεπειών της διάσωσης με ίδια μέσα ήταν απρόβλεπτα.

Η υπόθεση θα επαναληφτεί στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρισσας σύμφωνα με οδηγίες από το Ανώτατο Δικαστήριο, όμως η απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου στο εν λόγω θέμα είναι τελική και δεσμευτική για τα κατώτατα δικαστήρια και κατά συνέπεια η θέση της BOC PCL είναι ότι η BOC PCL, το πιθανότερο, θα κερδίσει την υπόθεση στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρισσας.

Τον Ιούλιο 2018, το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας έχει αποφασίσει υπέρ της BOC PCL σε μια υπόθεση εναντίον της BOC PCL από ένα κάτοχο αξιόγραφων κεφαλαίου και έχει απορρίψει το αίτημα για καταβολή αποζημίωσης στον ενάγοντα για φερόμενες ζημιές που έχουν προκληθεί από την επένδυση στα αξιόγραφα κεφαλαίου της BOC PCL. Τον Σεπτέμβριο 2018, έχει εκδοθεί απόφαση από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας εναντίον της BOC PCL σε σχέση με υπόθεση αξιόγραφων κεφαλαίου. Οι ενάγοντες ζητούσαν αποζημίωση από την BOC PCL (και άλλους) για αμέλεια/απάτη/παραβίαση των υποχρεωτικών τους καθηκόντων κατά την πώληση προς τους ενάγοντες ενδεχόμενων μετατρέψιμων χρεογράφων. Το δικαστήριο έκρινε υπέρ των εναγόντων και εναντίον της BOC PCL αποζημίωση καθώς και τους τόκους και τα νομικά έξοδα. Η BOC PCL άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής.

Τον Μάιο 2019 και τον Ιούνιο 2019 το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας έκδωσε τη δεύτερη και τρίτη απόφαση υπέρ της BOC PCL σχετικά με υποθέσεις αξιόγραφων κεφαλαίου. Οι ενάγοντες της δεύτερης απόφασης άσκησαν έφεση.

40. Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (συνέχεια)

40.1 Επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές (συνέχεια)

Δικαστικές υποθέσεις για Διάσωση με Ίδια Μέσα
Καταθέτες
Αριθμός καταθετών της BOC PCL, που ισχυρίζονται ότι επηρεάστηκαν αρνητικά από το κούρεμα των καταθέσεων καταχώρησαν αγωγές κατά της BOC PCL και άλλων μερών (όπως η ΚΤΚ και το Υπουργείο Οικονομικών της Κύπρου) περιλαμβανομένου εναντίον της BOC PCL ως ακόλουθος της Λαϊκής Τράπεζας στη βάση, μεταξύ άλλων, ότι ο 'περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμος του 2013' και τα περί Διάσωσης με Ίδια Μέσα Διατάγματα αντίκεινται στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι καταθέτες ζητούν αποζημιώσεις για τις ζημιές που ισχυρίζονται ότι έχουν υποστεί από το κούρεμα των καταθέσεων. Η BOC PCL υπερασπίζεται τη θέση της.

Μέτοχοι
Πολυάριθμες προσφυγές ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου, καταχωρήθηκαν από μετόχους το 2013 εναντίον της Κυβέρνησης και της ΚΤΚ σε σχέση με την απομείωση του ποσοστού συμμετοχής τους, ως αποτέλεσμα της ανακεφαλαιοποίησης βάσει του Νόμου περί Εξυγίανσης και των περί Διάσωσης με Ίδια Μέσα Διαταγμάτων που εκδόθηκαν βάσει αυτού. Αυτές οι δικαστικές διαδικασίες επιζητούσαν την ακύρωση και τον παραμερισμό των περί Διάσωσης με Ίδια Μέσα Διαταγμάτων ως αντισυνταγματικά και/ή παράνομα και/ή αντικανονικά. Η BOC PCL εμφανίστηκε στις διαδικασίες αυτές ως ενδιαφερόμενο μέρος και υποστήριξε πως οι υποθέσεις θα πρέπει να κριθούν στο πλαίσιο του ιδιωτικού δικαίου. Το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε τον Οκτώβριο 2014 ότι οι διαδικασίες αυτές εμπίπτουν στο πλαίσιο του ιδιωτικού και δημόσιου δικαίου και εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου.

Κατά την παρούσα ημερομηνία, τόσο ο Νόμος περί Εξυγίανσης, όσο και τα περί Διάσωσης με Ίδια Μέσα Διατάγματα δεν έχουν ακυρωθεί από τα δικαστήρια και έτσι παραμένουν νομικά έγκυρα και σε ισχύ. Αριθμός αγωγών για αποζημιώσεις έχει ήδη καταχωρηθεί και συνεχίζουν να καταχωρούνται ενώπιον των Επαρχιακών Δικαστηρίων της Κύπρου ισχυριζόμενοι είτε την αντισυνταγματικότητα του Νόμου περί εξυγίανσης και των περί διάσωσης με Ίδια Μέσα Διατάγματα ή ότι δεν εκτελέστηκαν σωστά από την BOC PCL (αναφορικά με τον τρόπο και τη μεθοδολογία με την οποία τα εν λόγω Διατάγματα έχουν εφαρμοστεί) ή ότι η BOC PCL απέτυχε να ακολουθήσει οδηγίες έγκαιρα πριν την εφαρμογή της διάσωσης με ίδια μέσα. Η BOC PCL προτίθεται να αμφισβητήσει όλες αυτές τις απαιτήσεις.

Νομική θέση του Συγκροτήματος
Όλες οι πιο πάνω αγωγές αμφισβητούνται έντονα από το Συγκρότημα, σε στενή διαβούλευση με τις αρμόδιες πολιτειακές και κυβερνητικές αρχές. Η θέση του Συγκροτήματος είναι ότι ο Νόμος περί Εξυγίανσης και τα Διατάγματα υπερισχύουν όλων των άλλων νόμων. Ως έχουν τα πράγματα, τόσο ο Νόμος περί Εξυγίανσης όσο και τα Διατάγματα που εκδόθηκαν δυνάμει αυτού, είναι συνταγματικά και νόμιμα, δεδομένου ότι έχουν θεσπιστεί σωστά και δεν έχουν μέχρι στιγμής ακυρωθεί από οποιοδήποτε δικαστήριο.

Υπόθεση Ταμείου Προνοίας
Τον Δεκέμβριο 2015, το Ταμείο Προνοίας των Υπαλλήλων της BOC PCL (το Ταμείο Προνοίας) καταχώρησε αγωγή εναντίον της BOC PCL απαιτώντας την καταβολή ποσού €70 εκατ. το οποίο, ως ο ισχυρισμός του, οφείλεται ως μέρος της συνεισφοράς της BOC PCL βάσει συμφωνίας με την συντεχνία ημερομηνίας 31 Δεκεμβρίου 2011. Με βάση τη διαθέσιμη πληροφόρηση, δεν είναι εφικτό στο παρόν στάδιο να γίνει οποιαδήποτε πρόβλεψη ως προς το αποτέλεσμα αυτού του θέματος, περιλαμβανομένου του όποιου χρονοδιαγράμματος ή της όποιας επίδρασης στη BOC PCL.

Δικαστικές υποθέσεις εργοδότησης
Πρώην ανώτερα στελέχη της BOC PCL έχουν κινήσει εναντίον της BOC PCL μία αγωγή για ισχυριζόμενη άδικη απόλυση και μία αγωγή για τα δικαιώματά τους στο Ταμείο Προνοίας εναντίον της BOC PCL και των Καταπιστευματοδόχων του Ταμείου Προνοίας. Κατά την παρούσα ημερομηνία μία από αυτές τις υποθέσεις έχει απορριφθεί, επειδή είχε κατατεθεί εκπρόθεσμα, αλλά ο ενάγων έχει καταχωρίσει εκ νέου αγωγή στο Επαρχιακό Δικαστήριο με την ίδια βάση ως η αγωγή που είχε αρχικά καταχωρηθεί στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών. Το Συγκρότημα δεν θεωρεί ότι αυτές οι υποθέσεις θα έχουν σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική του θέση.

40. Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (συνέχεια)

40.1 Επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές (συνέχεια)

Επιπλέον, αρκετοί πρώην υπάλληλοι κατέθεσαν αγωγές κατά της BOC PCL αμφισβητώντας τα δικαιώματα που έλαβαν σχετικά με τα διάφορα εθελούσια σχέδια εξόδου. Κατά την ημερομηνία του ισολογισμού δεν έχει εκδοθεί καμία απόφαση σε καμία από τις εν λόγω επιδικίες. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτές οι ενέργειες θα έχουν σημαντική επίδραση στην χρηματοοικονομική του θέση.

Νομικές υποθέσεις δανείων σε Ελβετικό Φράγκο στην Κύπρο και Ηνωμένο Βασίλειο
Έχουν κινηθεί αγωγές κατά της BOC PCL από δανειζόμενους που έχουν δανειστεί σε ξένα νομίσματα (κυρίως σε Ελβετικό Φράγκο). Ο κύριος ισχυρισμός σε αυτές τις υποθέσεις ήταν ότι η BOC PCL παραπλάνησε τους δανειζόμενους και/ή έδωσε ανακριβή στοιχεία, παραβιάζοντας την ισχύουσα νομοθεσία. Η BOC PCL προτίθεται να αμφισβητήσει αυτές τις νομικές διαδικασίες. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτές οι διαδικασίες θα έχουν σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική του θέση.

Απαιτήσεις δανεισμού ακινήτων Ηνωμένου Βασιλείου
Η BOC PCL είναι ο εναγόμενος σε ορισμένες διαδικασίες με τον ισχυρισμό ότι η BOC PCL είναι νομικά υπεύθυνη για υποτιθέμενη, μεταξύ άλλων, παραπλανητική χορήγηση δανείων για αγορά ακινήτων στην Κύπρο από Βρετανούς υπηκόους. Οι διαδικασίες στο Ηνωμένο Βασίλειο έχουν ανασταλεί, ούτως ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να έχουν χρόνο να διαπραγματευτούν πιθανούς διακανονισμούς. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτές οι διαπραγματεύσεις θα οδηγήσουν σε εκροή για το Συγκρότημα.

Υποθέσεις τραπεζικών εργασιών
Υπάρχει αριθμός υποθέσεων τραπεζικών εργασιών όπου υπάρχουν σημαντικά ποσά απαιτήσεων. Η διοίκηση έχει εκτιμήσει την πιθανότητα να επισυμβεί ζημιά ως απομακρυσμένη και δεν αναμένει πως οποιαδήποτε άλλη μελλοντική εκροή σε σχέση με αυτές τις υποθέσεις θα έχει σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος. Οι υποθέσεις αυτές κυρίως αφορούν ισχυρισμούς αναφορικά με τις τυπικές πολιτικές και διαδικασίες της BOC PCL, για τις οποίες οι αιτητές ισχυρίζονται ότι τους έχουν προκαλέσει ζημιές και άλλες απώλειες.

Αποφάσεις Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή ('ΥΠΑ')
Η Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή ('ΥΠΑ') έχει εκδώσει αποφάσεις εναντίον της BOC PCL σε σχέση με καταχρηστικές ρήτρες και αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Οι αποφάσεις της ΥΠΑ (σύμφωνα με αποφάσεις του Διοικητικού Δικαστηρίου) δεν είναι δεσμευτικές και αποτελούν απλά έκφραση γνώμης. Η BOC PCL έχει καταχωρήσει προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου το οποίο δεν έχει εκδώσει ακόμη την απόφασή του. Τον Μάρτιο του 2020 επιδόθηκε στη BOC PCL αίτηση από την ΥΠΑ μέσω του Γενικού Εισαγγελέα με την οποία ζητείται διάταγμα δικαστηρίου, με άμεση ισχύ, με το οποίο η BOC PCL θα τερματίσει τη χρήση καταχρηστικών ρητρών στα συμβόλαιά της. Οι ρήτρες αυτές αφορούν συμβόλαια που έχουν υπογραφεί την περίοδο 2006-2007. Επιπρόσθετα, με την αίτηση αιτούνται διάταγμα για λήψη διορθωτικών μέτρων προς άρση της παράνομης κατάστασης. Η BOC PCL θα λάβει όλα τα μέτρα για διασφάλιση των συμφερόντων της.

Γενικές ποινικές έρευνες και διαδικασίες
Ο Γενικός Εισαγγελέας και η Κυπριακή Αστυνομία (η Αστυνομία) διεξάγουν διάφορες έρευνες και ανακρίσεις σε σχέση με την οικονομική κρίση, η οποία κορυφώθηκε τον Μάρτιο 2013. Η BOC PCL συνεργάζεται πλήρως με τον Γενικό Εισαγγελέα και την Αστυνομία και παρέχει όλη την απαιτούμενη πληροφόρηση. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες επί του παρόντος, το Συγκρότημα είναι της άποψης ότι περαιτέρω έρευνες ή απαιτήσεις που ενδέχεται να προκύψουν από τις εν λόγω έρευνες δεν θα έχουν σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

Τον Ιανουάριο 2017, ο Γενικός Εισαγγελέας είχε καταχωρήσει ποινική αγωγή εναντίον αριθμού νυν και πρώην μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της BOC PCL σχετικά με την επαναταξινόμηση των Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου τον Απρίλιο 2010. Δεν υπήρξε πρόστιμο εναντίον της BOC PCL σε αυτή την αγωγή. Δύο από τα πρώην μέλη που κατηγορήθηκαν, έχουν ήδη απαλλαχθεί βάσει προκαταρκτικών αντιρρήσεων που εγέρθηκαν από τους ίδιους. Ο Γενικός Εισαγγελέας επέβαλε έφεση κατά των απαλλαγών. Το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε την έφεση του Γενικού Εισαγγελέα.

40. Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (συνέχεια)

40.1 Επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές (συνέχεια)

Στις 19 Μαρτίου 2020, το Κακουργιοδικείο Λευκωσίας διέκοψε την ποινική υπόθεση και απάλλαξε όλους τους κατηγορούμενους, μεταξύ των οποίων των νυν στελεχών της BOC PCL, οι οποίοι είχαν κατηγορηθεί για διάφορα ποινικά αδικήματα σχετικά με γεγονότα που συνέβησαν πριν την οικονομική κρίση του 2013 και την ανακεφαλαιοποίηση της BOC PCL. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι υπήρξε ξεκάθαρη και σοβαρή κατάχρηση της δικαστικής διαδικασίας και ότι, στην πραγματικότητα, η συγκεκριμένη δίωξη δεν έπρεπε να είχε ποτέ καταχωρηθεί.

Άλλες υποθέσεις
Βρίσκεται σε εξέλιξη έρευνα σχετικά με την εξέταση τυχόν υπερεκτιμημένων ή/και εικονικών απαιτήσεων που κατέβαλε ασφαλιστική θυγατρική εταιρία γενικού κλάδου του Συγκροτήματος. Οι πληροφορίες που απαιτούνται συνήθως από το ΔΛΠ 37 'Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία', δεν γνωστοποιούνται στη βάση ότι αναμένεται να επηρεάσουν σημαντικά το αποτέλεσμα της έρευνας ή/και την ενδεχόμενη λήψη νομικών μέτρων. Με βάση τις διαθέσιμες τρέχουσες πληροφορίες, η Διοίκηση του Συγκροτήματος θεωρεί ότι είναι απομακρυσμένη η πιθανότητα το εν λόγω θέμα να έχει σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομική κατάσταση και την κεφαλαιακή επάρκεια της ασφαλιστικής θυγατρικής εταιρίας γενικού κλάδου και ως εκ τούτου στο Συγκρότημα, λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι το Συγκρότημα έχει σχετικό ασφαλιστικό συμβόλαιο και είναι κατ'ουσίαν βέβαιο ότι θα ληφθούν αποζημιώσεις από σχετική ασφαλιστική κάλυψη, κατά τον διακανονισμό της τυχόν υποχρέωσης, η οποία μπορεί να προκύψει.

40.2 Κανονιστικά θέματα

Έρευνα Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) Ελλάδος
Η ΕΚ Ελλάδος βρίσκεται στη διαδικασία διερεύνησης θεμάτων που αφορούν την επένδυση του Συγκροτήματος σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου από το 2009 μέχρι το 2011, που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη μη δημοσιοποίηση σημαντικών πληροφοριών για τα ΜΑΚ και ΜΑΕΚ της BOC PCL και για το ενημερωτικό δελτίο έκδοσης δικαιωμάτων προτίμησης (παρακολουθώντας την έρευνα που διενεργήθηκε από την ΕΚ Κύπρου το 2013), την επαναταξινόμηση των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, τις γνωστοποιήσεις για τον Μηχανισμό παροχής έκτακτης ρευστότητας (ELA) και τους ισχυρισμούς επενδυτών σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου όσον αφορά τη μη συμμόρφωση της BOC PCL με την Οδηγία για τις Αγορές Χρηματοπιστωτικών Μέσων (MiFID) για τις άμεσες επενδύσεις επενδυτών σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου.

Σε αυτό το στάδιο, δεν μπορεί να γίνει συγκεκριμένη εκτίμηση για το αποτέλεσμα των ερευνών ή για το ύψος των πιθανών προστίμων, παρόλο που δεν αναμένεται ότι οποιαδήποτε προκύπτουσα υποχρέωση ή αποζημίωση θα έχει σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

Έρευνες Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) Κύπρου
Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 δεν υπήρχε οποιαδήποτε εκκρεμούσα έρευνα της ΕΚ Κύπρου σε σχέση με την BOC PCL.

Η μόνη εκκρεμούσα έρευνα της CySEC κατά της BOC PCL στις 31 Δεκεμβρίου 2018 αφορούσε ενδεχόμενη χειραγώγηση των τιμών που αναλογεί στην BOC PCL για την περίοδο από 1 Νοεμβρίου 2009 έως 30 Ιουνίου 2010 μετά την επένδυση στην Banca Transylvania. Κατά την ημερομηνία του ισολογισμού η έρευνα είναι κλειστή και η BOC PCL είναι απαλλαγμένη από όλες τις ευθύνες.

Έρευνες Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού
Τον Απρίλιο 2014, μετά από έρευνα η οποία ξεκίνησε το 2010, η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ) της Κύπρου εξέδωσε πόρισμα ισχυριζόμενη παραβάσεις του Κυπριακού και του Ευρωπαϊκού Νόμου περί Ανταγωνισμού σχετικά με τις δραστηριότητες και/ή παραλείψεις από μεταξύ άλλων την BOC PCL και την JCC Payment Systems Ltd (JCC), εταιρία επεξεργασίας συναλλαγών με κάρτες που ανήκει στην BOC PCL κατά 75%. Η BOC PCL αναμένει το τελικό συμπέρασμα αυτού του θέματος και έχει προβλέψει για αυτό αναλόγως.

40. Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (συνέχεια)

40.2 Κανονιστικά θέματα (συνέχεια)

Τον Μάρτιο 2020, η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού αποφάσισε ότι η συμμετοχή της BOC PCL στην Εταιρία Fairways Ltd παραβίαζε το δίκαιο του ανταγωνισμού. Αναμένεται η έκδοση του προστίμου προς την BOC PCL μετά την υποβολή των γραπτών παραστάσεων της BOC PCL για μετριασμό. Αναμένεται ότι το πρόστιμο δεν θα είναι σημαντικό.

Υπήρχε επίσης ένας ισχυρισμός σχετικά με τις συμφωνίες της BOC PCL με την American Express, ότι αυτές οι αποκλειστικές συμφωνίες παραβίαζαν το νόμο περί ανταγωνισμού της Κύπρου και της ΕΕ. Και για τα δύο θέματα, η ΕΠΑ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η BOC PCL (από κοινού με άλλες τράπεζες και τη JCC) έχει παραβιάσει τις σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για την προστασία του ανταγωνισμού. Τον Μάιο 2017, η ΕΠΑ έχει επιβάλει πρόστιμο ύψους €18 εκατ. στην BOC PCL και η BOC PCL καταχώρησε προσφυγή σχετικά με την απόφαση και το πρόστιμο. Η πληρωμή του προστίμου παραμένει σε εκκρεμότητα μέχρι το τελικό αποτέλεσμα της προσφυγής. Τον Ιούνιο 2018, το Διοικητικό δικαστήριο αποδέχτηκε την θέση της BOC PCL και ακύρωσε την απόφαση όπως και το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην BOC PCL. Ο Γενικός Εισαγγελέας έχει καταχωρήσει έφεση στο Ανώτατο Δικαστήριο σε σχέση με την εν λόγω απόφαση.

Κανονιστική υπόθεση Ηνωμένου Βασιλείου
Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, υπάρχει πρόβλεψη ύψους €1,645 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2018: €15,795 χιλ.). Ως μέρος της συμφωνίας για την πώληση της Bank of Cyprus UK Ltd, οποιαδήποτε υποχρέωση για την κανονιστική υπόθεση Ηνωμένου Βασιλείου παραμένει υποχρέωση του Συγκροτήματος. Το ποσό της πρόβλεψης αντιπροσωπεύει την καλύτερη εκτίμηση για πιθανές εκροές που προκύπτουν από τις αποζημιώσεις σε πελάτες, βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών της διοίκησης. Η διοίκηση συνεχίζει να επανεξετάζει την επάρκεια της πρόβλεψης, καθώς και τις παραδοχές στις οποίες βασίζονται οι υπολογισμοί της, βάσει της εμπειρίας και άλλων σχετικών παραγόντων που επικρατούν τη δεδομένη περίοδο.

Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού Ρουμανίας
Η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού της Ρουμανίας έχει ξεκινήσει έρευνα αναφορικά με όλες τις εταιρείες μίσθωσης οι οποίες είναι μέλη του οργανισμού ALB (Asociatia Societatilor Financiare din Romania). Η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού της Ρουμανίας ισχυρίζεται ότι υπήρξε παράνομη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εταιρειών/μελών του προαναφερθέντος οργανισμού. Η BOC Asset Management Romania S.A. έχει συμπεριληφθεί στην εν λόγω έρευνα ένεκα του ότι είναι μέλος του εν λόγω οργανισμού. Μετά την επίδοση της έκθεσης έρευνας, η BOC Asset Management Romania S.A., δια μέσου των δικηγόρων της, ετοίμασε και καταχώρησε τη θέση της και ακολούθως την υπεράσπισή της. Με την ολοκλήρωση της έρευνας ενδεχομένως να επιβληθεί πρόστιμο προς την BOC Asset Management Romania S.A., το οποίο όμως δεν αναμένεται να είναι σημαντικό.

40. Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (συνέχεια)

40.3 Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα

	Εκκρεμείς επιδικίες ή υπό διαιτησία διαφορές (Σημ. 40.1)	Κανονιστικά θέματα (Σημ. 40.2)	Άλλα θέματα (Σημ. 40.4)	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	74,372	29,569	13,010	**116,951**
Αύξηση προβλέψεων περιλαμβανομένου προεξόφλησης (Σημ. 16)	16,325	413	18,574	**35,312**
Χρήση προβλέψεων	(15,641)	(14,856)	(2,397)	**(32,894)**
Αποδέσμευση προβλέψεων (Σημ. 16)	(4,981)	(1,480)	-	**(6,461)**
Μεταφορά στην πληρωτέα φορολογία	-	-	(4,859)	**(4,859)**
Συναλλαγματικές διαφορές	-	45	-	**45**
31 Δεκεμβρίου	**70,075**	**13,691**	**24,328**	**108,094**
Προβλέψεις που αναμένονται να διακανονιστούν το αργότερο σε 12 μήνες μετά την ημερομηνία αναφοράς	**16,333**	**1,600**	-	**17,933**

2018	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	62,646	70,672	5,057	**138,375**
Αύξηση προβλέψεων περιλαμβανομένου προεξόφλησης - συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 16)	20,804	6,675	7,953	**35,432**
Χρήση προβλέψεων	(9,016)	(39,242)	-	**(48,258)**
Αποδέσμευση προβλέψεων - συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 16)	(62)	(9,000)	-	**(9,062)**
Συναλλαγματικές διαφορές	-	464	-	**464**
31 Δεκεμβρίου	**74,372**	**29,569**	**13,010**	**116,951**
Προβλέψεις που αναμένονται να διακονιστούν το αργότερο σε 12 μήνες μετά την ημερομηνία αναφοράς	**2,000**	**15,795**	-	**17,795**

Η αύξηση προβλέψεων για το έτος 2019 οφειλόταν κυρίως στην πρόοδο των εκκρεμών επιδικίων και υπό διαιτησία διαφορών σχετικά με τίτλους που εκδόθηκαν από την BOC PCL, όπως επίσης προβλέψεις που λαμβάνονται με άλλα θέματα σε σχέση με τη διαδικασία διάθεσης ορισμένων από τις δραστηριότητές της.

Μια αύξηση κατά 5% στην πιθανότητα του ποσοστού απώλειας για επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές (2018: 5%) με όλες τις άλλες οι μεταβλητές να διατηρούνται σταθερές, θα οδηγούσε σε αύξηση των πραγματικών προβλέψεων κατά €5,848 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (2018: αύξηση κατά €6,914 χιλ.).

40. Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (συνέχεια)

40.4 Άλλα θέματα

Τα άλλα θέματα αφορούν κυρίως προβλέψεις για διάφορα ανοικτά αιτήματα υπό εξέταση ή για συγκεκριμένες συναλλαγές του Συγκροτήματος από κυβερνητικά και άλλα δημόσια σώματα ή προβλέψεις εγγυητικών και αποζημιώσεις που αφορούν την διαδικασία πώλησης κάποιων δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος (Σημ. 41). Οι προβλέψεις για εκκρεμείς επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα δεν περιλαμβάνουν ασφαλιστικές απαιτήσεις που προκύπτουν κατά τη συνήθη διεξαγωγή των εργασιών των ασφαλιστικών θυγατρικών εταιριών του Συγκροτήματος καθώς αυτά περιλαμβάνονται κάτω από τον τίτλο 'Ασφαλιστικές Υποχρεώσεις'.

Ορισμένες πληροφορίες που απαιτούνται από το ΔΛΠ 37 Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενες Απαιτήσεις δεν γνωστοποιούνται στη βάση του ότι αναμένεται να προκαταλάβουν σημαντικά το αποτέλεσμα της υπόθεσης ή της διαπραγμάτευσης σε σχέση με εγγυητικές και αποζημειώσεις που αφορούν τη διαδικασία πώλησης κάποιων δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος.

41. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και συμφωνίες

Ως μέρος των υπηρεσιών που προσφέρονται σε πελάτες, το Συγκρότημα εισέρχεται σε διάφορες αμετάκλητες δεσμεύσεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις. Αυτές περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, πιστωτικές επιστολές και άλλα όρια δανείων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμα εκταμιευθεί.

Παρόλο που αυτές οι υποχρεώσεις δεν αναγνωρίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό, εμπεριέχουν πιστωτικό κίνδυνο και ως εκ τούτου περιλαμβάνονται στη μέγιστη έκθεση του Συγκροτήματος σε πιστωτικό κίνδυνο (Σημ. 46.8).

41.1 Συμφωνίες για κεφαλαιουχικές δαπάνες

Οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμφωνίες για κεφαλαιουχικές δαπάνες σε ακίνητα, εξοπλισμό και άυλα περιουσιακά στοιχεία στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ανέρχονται σε €26,341 χιλ. (2018: €28,851 χιλ.).

41.2 Άλλες ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Το Συγκρότημα, ως μέρος της διαδικασίας πώλησης κάποιων δραστηριοτήτων του, παραχώρησε διάφορες διαβεβαιώσεις, εγγυητικές και αποζημιώσεις στους αγοραστές. Αυτές σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με την ιδιοκτησία των δανείων, την εγκυρότητα των δεσμεύσεων, τη φορολογική έκθεση και άλλα θέματα που συμφωνήθηκαν με τους αγοραστές. Ως αποτέλεσμα, το Συγκρότημα μπορεί να υποχρεωθεί να αποζημιώσει τους αγοραστές σε περίπτωση που γίνει έγκυρη απαίτηση από τους αγοραστές σε σχέση με τις πιο πάνω διαβεβαιώσεις, εγγυητικές και αποζημιώσεις.

Έχει γίνει πρόβλεψη βάσει της καλύτερης δυνατής εκτίμησης της διοίκησης για πιθανές εκροές, όπου εκτιμήθηκε ότι αυτές οι εκροές είναι πιθανές.

42. Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες

	2019	2018 (αναπροσαρ-μοσμένα)
	€000	€000
Ζημιές πριν τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	**(180,569)**	(33,360)
Κέρδη πριν τη φορολογία από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	**-**	8,926
Αναπροσαρμογές για:		
Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και καθαρά κέρδη από αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος	**224,264**	300,634
Αποσβέσεις ακινήτων και εξοπλισμού	**20,118**	12,016
Αποσβέσεις άυλων περιουσιακών στοιχείων	**16,161**	13,542
Απομείωση ακινήτων που κρατούνται για ίδια χρήση και εξοπλισμού	**-**	11
Απομείωση άλλων μη χρηματοοικονομικών μέσων	**787**	1,368
Πιστωτικές ζημιές άλλων χρηματοοικονομικών μέσων	**4,790**	1,610
Αποσβέσεις διαφορών προεξοφλήσεων/υπέρ το άρτιο, κέρδος από αποπληρωμή και τόκοι ομολόγων	**(33,175)**	(25,418)
Ζημιές/(κέρδη) από πωλήσεις και διαγραφές ακινήτων και εξοπλισμού και άυλων περιουσιακών στοιχείων	**99**	(99)
Καθαρά κέρδη από πωλήσεις επενδύσεων σε ακίνητα	**(2,551)**	(1,430)
Καθαρές ζημιές από τη μεταβολή στην εύλογη αξία επενδύσεων σε ακίνητα και επενδύσεων σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση	**302**	13,275
Έσοδα από μερίσματα	**(361)**	(547)
Καθαρά κέρδη από την πώληση επενδύσεων στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**-**	(19,484)
Καθαρές (ζημιές)/κέρδη σε χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία του λογαριασμού αποτελεσμάτων	**495**	(1,435)
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών	**(5,513)**	(9,095)
(Κέρδος)/ζημιά από τη μεταβολή στην εύλογη αξία ομολόγων σε αντισταθμίσεις εύλογης αξίας	**(5,539)**	22,775
Κέρδος από πώληση/διάλυση θυγατρικών εταιριών και συγγενών εταρειών	**(3,886)**	(6,205)
Καθαρά κέρδη από πωλήσεις αποθεμάτων ακινήτων	**(25,952)**	(30,437)
Απομείωση στα αποθέματα ακινήτων	**25,294**	17,272
Αρνητικός τόκος σε δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και κεντρικές τράπεζες	**17,448**	14,142
Τόκοι δανειακού κεφαλαίου	**23,325**	25,365
Μεταβολή στην παρούσα αξία των ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	**(1,200)**	5,314
Επιμέτρηση επένδυσης σε συγγενή εταιρία κατά την ταξινόμηση ως να κατέχεται προς πώληση	**25,943**	-
Τόκοι λειτουργικών μισθώσεων	**386**	-
Ειδικός φόρος	**13,077**	-
	113,743	308,740
Μεταβολή σε:		
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**26,150**	(284,836)
Καταθέσεις από τράπεζες	**101,462**	(61,938)
Υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**2,627**	(8,942)
Καταθέσεις πελατών	**(152,027)**	983,999
Αξία ασφαλιστήριων συμβολαίων ζωής σε ισχύ και υποχρεώσεις	**(7,331)**	12,934
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος	**(178,414)**	(320,757)
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία του λογαριασμού αποτελεσμάτων	**26,279**	(5,710)
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**9,644**	12,230
Δεδουλευμένα έσοδα και προπληρωμένα έξοδα	**1,794**	(8,306)
Λοιπές υποχρεώσεις και επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές και άλλα κανονιστικά θέματα	**22,695**	(46,236)
Δεδουλευμένα έξοδα και αναβαλλόμενα έσοδα	**17,267**	27,855
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**13,304**	(18,636)
Επενδύσεις που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**(23,633)**	(9,816)
Συμφωνίες επαναγοράς	**(80,816)**	(8,377)
Εισπράξεις από πωλήσεις αποθεμάτων ακινήτων	**219,478**	221,125
	112,222	793,329
Φόροι που (πληρώθηκαν)/εισπράκτηκαν	**(2,475)**	3,913
Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες	**109,747**	797,242

Πληροφορίες στις αναπροσαρμοσμένες συγκριτικές πληροφορίες αναφέρονται στις Σημειώσεις 2.2.1 και 2.38.

42. **Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες** (συνέχεια)

Μη ταμειακές συναλλαγές

2019

Ανάκτηση εξασφαλίσεων
Κατά το 2019, το Συγκρότημα απέκτησε αποθέματα ακινήτων μέσω ανάκτησης εξασφαλίσεων από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ύψους €197,209 χιλ. (2018: €396,256 χιλ.) (Σημ. 46.10).

Πώληση του Project Helix
Με τη πώληση του Project Helix, το Συγκρότημα συμμετείχε σε ομολογιακό δάνειο σε σχέση με τη χρηματοδότηση του Project Helix ύψους € 45 εκατ (Σημ. 30).

Απόκτηση επενδύσεων σε μετοχές
Κατά το 2019 το Συγκρότημα απέκτησε μετοχές ύψους €6,529 χιλ. ως αποτέλεσμα του πλαισίου αναδιάρθρωσης δανείων πελατών. Το Συγκρότημα επέλεξε να ταξινομήσει αυτή τη μετοχική συμμετοχή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων. Η λογιστική αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2019 είναι €6,789 χιλ.

Πώληση του NMH group
Κατά το 2019, το Συγκρότημα πώλησε το 64% που κατείχε στο NMH group. Η συναλλαγή περιλαμβάνει την εξόφληση υφιστάμενων εξασφαλίσεων και την παροχή καινούργιας χρηματοδότησης. Περισσότερες πληροφορίες παρουσιάζονται στη Σημείωση 53.2.2.

Αναγνώριση του δικαιώματος χρήσης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεις μίσθωσης
Κατά το 2019, το Συγκρότημα αναγνώρισε το δικαίωμα χρήσης περιουσιακών στοιχείων και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις μίσθωση ύψους €39,227 χιλ. (2018: δεν εφαρμόζεται).

2018

Αύξηση στο μετοχικό κεφάλαιο του Nicosia Mall Holding (NMH) Ltd
Κατά την διάρκεια του 2018, η BOC PLC αύξησε το μερίδιο που ελέγχει στο Nicosia Mall Holding (NMH) Ltd από 51% σε 64%.

Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες - τόκοι και μερίσματα

	2019	2018
	€000	€000
Τόκοι που πληρώθηκαν	**(161,447)**	(225,585)
Τόκοι που εισπράχθηκαν	**733,623**	633,733
Μερίσματα που εισπράχθηκαν	**361**	547
	572,537	408,695

42. Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες (συνέχεια)

Αλλαγές στις υποχρεώσεις για χρηματοδοτικές δραστηριότητες

	Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες (Note 31)	Δανειακό κεφάλαιο (Note 34)	**Σύνολο**
2019	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	830,000	270,930	**1,100,930**
Ταμειακές ροές	(830,000)	(23,325)	**(853,325)**
Άλλες μη ταμειακές μεταβολές	-	24,565	**24,565**
31 Δεκεμβρίου	**-**	**272,170**	**272,170**
2018			
1 Ιανουαρίου	930,000	302,288	**1,232,288**
Ταμειακές ροές	(100,000)	(24,476)	**(124,476)**
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(33)	**(33)**
Άλλες μη ταμειακές μεταβολές	-	28,491	**28,491**
Πώληση θυγατρικής	-	(35,340)	**(35,340)**
31 Δεκεμβρίου	**830,000**	**270,930**	**1,100,930**

Περαιτέρω πληροφόρηση σχετικά με την αλλαγή στις υποχρεώσεις μίσθωσης γνωστοποιείται στη Σημείωση 44.

43. Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών

Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών αποτελούνται από:

	2019	2018
	€000	€000
Μετρητά και μη υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**4,899,994**	4,447,816
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες αποπληρωτέες εντός τριών μηνών από την αρχική τους λήξη	**230,869**	357,028
	5,130,863	4,804,844

Ανάλυση μετρητών και καταθέσεων με κεντρικές τράπεζες και δανείων και απαιτήσεων σε τράπεζες

	2019	2018
	€000	€000
Μετρητά και μη υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**4,899,994**	4,447,816
Υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες (Σημ. 20)	**160,048**	162,675
Σύνολο μετρητών και καταθέσεων με κεντρικές τράπεζες (Σημ. 20)	**5,060,042**	4,610,491
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες αποπληρωτέες εντός τριών μηνών από την αρχική τους λήξη	**230,869**	357,028
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες που υπόκεινται σε περιορισμούς	**88,712**	115,504
Άλλα δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**1,300**	-
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων σε τράπεζες (Σημ. 20)	**320,881**	472,532

43. Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών (συνέχεια)

Τα δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες που υπόκεινται σε περιορισμούς αφορούν εξασφαλίσεις συναλλαγών σε παράγωγα ύψους €41,104 χιλ. (2018: €42,631 χιλ.), τα οποία δεν είναι άμεσα διαθέσιμα για χρήση από το Συγκρότημα, αλλά γίνονται διαθέσιμα όταν οι συναλλαγές τερματίζονται.

44. Μισθώσεις

Το Συγκρότημα κατέχει συμβάσεις μίσθωσης κυρίως για εμπορικά ακίνητα όπως κτίρια γραφείων και υποκαταστημάτων. Πριν την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16 την 1 Ιανουαρίου 2019, αυτές οι συμβάσεις ταξινομήθηκαν ως λειτουργικές μισθώσεις με βάση το ΔΛΠ 17. Οι βασικοί όροι για τις συμβάσεις μίσθωσης που σχετίζονται με το δίκτυο καταστημάτων είναι ομοιόμορφοι ανεξάρτητα από τους μισθωτές με μη ακυρώσιμη περίοδο ενοικίασης δύο ετών. Το Συγκρότημα έχει τη δυνατότητα να παρατείνει την μίσθωση για τέσσερις επιπλέον περιόδους δύο ετών η κάθε μία. Το Συγκρότημα έχει το δικαίωμα ανά πάσα στιγμή μετά τη λήξη της αρχικής περιόδου να τερματίσει την υφιστάμενη σύμβαση μίσθωσης δίνοντας προειδοποίηση (συνήθως 3 ή 6 μήνες) στον εκμισθωτή. Ανάλογα με τους συμφωνηθέντες όρους, το ενοίκιο προσαρμόζεται στο τέλος κάθε περιόδου ανανέωσης ανάλογα με τις τρέχουσες μισθώσεις της περιοχής και λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική νομοθεσία.

Τα κτήρια γραφείων μισθώνονται από το Συγκρότημα για την λειτουργία των διοικητικών τμημάτων. Οι βασικοί όροι για νέες συμβάσεις μίσθωσης και η τρέχουσα πρακτική είναι ουσιαστικά οι ίδιοι με τους όρους συμβάσεων μίσθωσης υποκαταστημάτων.

Η λογιστική αξία του δικαιώματος χρήσης περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων μίσθωσης, καθώς και η κίνηση του έτους παρουσιάζονται πιο κάτω:

	Δικαίωμα χρήσης περιουσιακών στοιχείων (Σημ. 26)	**Υποχρεώσεις μισθώσεων (Σημ. 35)**
	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου 2019 - Υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16 (Σημ. 6)	37,474	(37,474)
Προσθήκες	2,476	(2,476)
Διαγραφές περιουσιακών στοιχείων	(723)	723
Πρόβλεψη για έξοδα αποκατάστασης-περιλαμβάνεται στις λοιπές υποχρεώσεις	-	1,230
Αποσβέσεις έτους (Σημ. 16)	(8,839)	-
Έξοδα από τόκους (Σημ. 9)	-	(386)
Εκροές μετρητών	-	8,679
31 Δεκεμβρίου 2019	**30,388**	**(29,704)**

Το δικαίωμα χρήσης περιουσιακών στοιχείων αποτελείται από μισθώσεις κτηρίων και παρουσιάζονται ως Ακίνητα.

Οι εκροές μετρητών αφορούν πληρωμή ενοικίου που έγινε μέσα στο έτος.

Η ανάλυση λήξης της υποχρέωσης μίσθωσης παρουσιάζεται στη Σημείωση 48 'Διαχείριση κινδύνων-Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης'.

44. Μισθώσεις (συνέχεια)

Τα συνολικά μελλοντικά ελάχιστα μισθώματα βάσει μη ακυρωτέων λειτουργικών μισθώσεων στις 31 Δεκεμβρίου 2018 με βάση το ΔΛΠ 17 παρουσιάζονται πιο κάτω:

	2018 €000
Μέχρι ένα έτος	1,864
Από ένα μέχρι και πέντε έτη	2,542
Πέραν των πέντε ετών	47
	4,453

45. Ανάλυση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση την αναμενόμενη ημερομηνία λήξης

	2019			2018 (αναπροσαρμοσμένα)		
	Εντός ενός έτους	**Πέραν του ενός έτους**	**Σύνολο**	Εντός ενός έτους	Πέραν του ενός έτους	Σύνολο
Περιουσιακά στοιχεία	**€000**	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**4,899,994**	**160,048**	**5,060,042**	4,447,816	162,675	4,610,491
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**232,169**	**88,712**	**320,881**	364,655	107,877	472,532
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**3,217**	**19,843**	**23,060**	4,148	20,606	24,754
Επενδύσεις συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση	**446,293**	**1,459,537**	**1,905,830**	135,679	1,379,012	1,514,691
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	**1,521,642**	**9,200,199**	**10,721,841**	1,525,865	9,395,921	10,921,786
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	**14,528**	**444,324**	**458,852**	498	402,067	402,565
Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**192,831**	**51,099**	**243,930**	82,214	173,788	256,002
Αποθέματα ακινήτων	**582,878**	**794,575**	**1,377,453**	542,419	884,438	1,426,857
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	**37,909**	**341,217**	**379,126**	-	301,778	301,778
Ακίνητα, εξοπλισμός και άυλα περιουσιακά στοιχεία	**14**	**466,986**	**467,000**	6	431,128	431,134
Επενδύσεις σε ακίνητα	**-**	**136,197**	**136,197**	-	128,006	128,006
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία	**-**	**2,393**	**2,393**	-	114,637	114,637
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	**26,217**	**-**	**26,217**	1,470,038	-	1,470,038
	7,957,692	**13,165,130**	**21,122,822**	8,573,338	13,501,933	22,075,271
Υποχρεώσεις						
Καταθέσεις από τράπεζες	**203,406**	**329,998**	**533,404**	151,230	280,712	431,942
Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες	**-**	**-**	**-**	-	830,000	830,000
Συμφωνίες επαναγοράς	**168,129**	**-**	**168,129**	80,692	168,253	248,945
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**11,839**	**38,754**	**50,593**	12,459	26,524	38,983
Καταθέσεις πελατών	**5,327,735**	**11,363,796**	**16,691,531**	2,946,714	13,896,844	16,843,558
Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	**88,796**	**551,217**	**640,013**	90,464	500,593	591,057
Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα, λοιπές υποχρεώσεις και επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα	**273,914**	**158,426**	**432,340**	300,765	101,669	402,434
Δανειακό κεφάλαιο	**-**	**272,170**	**272,170**	-	270,930	270,930
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	**-**	**46,015**	**46,015**	-	44,282	44,282
Μη κυκλοφορούντες υποχρεώσεις και ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση	**-**	**-**	**-**	5,812	-	5,812
	6,073,819	**12,760,376**	**18,834,195**	3,588,136	16,119,807	19,707,943

45. Ανάλυση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση την αναμενόμενη ημερομηνία λήξης (συνέχεια)

Οι κύριες παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τον καθορισμό της αναμενόμενης ημερομηνίας λήξης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων παρουσιάζονται πιο κάτω.

Οι επενδύσεις κατηγοριοποιούνται στην ανάλογη χρονική ζώνη βάσει των προοπτικών πώλησης. Στις περισσότερες περιπτώσεις αυτή είναι η ημερομηνία λήξης, εκτός αν υπάρχει ένδειξη ότι η λήξη τους θα παραταθεί ή υπάρχει πρόθεση για πώληση, ή αντικατάστασή τους με κάποια παρόμοια. Το τελευταίο, αφορά περιπτώσεις όπου το Συγκρότημα έχει εξασφαλισμένο δανεισμό, που απαιτεί την εκχώρηση ομολόγων και αυτά τα ομόλογα λήγουν πριν τη λήξη του εξασφαλισμένου δανεισμού. Η λήξη των ομολόγων επεκτείνεται για να καλύψει την περίοδο του εξασφαλισμένου δανεισμού.

Τα εξυπηρετούμενα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην Κύπρο κατηγοριοποιούνται βάσει του συμβατικού χρονοδιαγράμματος αποπληρωμής. Τα παρατραβήγματα κατηγοριοποιούνται στην κατηγορία 'Πέραν του ενός έτους'. Τα δάνεια της κατηγορίας 3 κατηγοριοποιούνται στην κατηγορία 'Πέραν του ενός έτους' εκτός από τις αναμενόμενες εισπράξεις που συμπεριλαμβάνονται σε χρονικές ζώνες, με βάση τα ιστορικά ποσά που εισπράχθηκαν κατά τους τελευταίους μήνες.

Τα αποθέματα ακινήτων κατηγοριοποιούνται στην ανάλογη χρονική ζώνη βάσει των προοπτικών πώλησης.

Ένα ποσοστό των καταθέσεων πελατών στην Κύπρο με λήξη εντός ενός έτους κατηγοριοποιείται στην κατηγορία 'πέραν του ενός έτους', βάσει της παρατηρήσιμης συμπεριφοράς των πελατών.

Η αναμενόμενη ημερομηνία λήξης των προπληρωμών, δεδουλευμένων εσόδων και λοιπών περιουσιακών στοιχείων και δεδουλευμένων, αναβαλλόμενων εσόδων και λοιπών υποχρεώσεων είναι η ίδια με τη συμβατική τους λήξη. Αν δεν έχουν συμβατική λήξη, η αναμενόμενη ημερομηνία λήξης είναι το χρονικό πλαίσιο που το περιουσιακό στοιχείο αναμένεται να ρευστοποιηθεί και η υποχρέωση αναμένεται να διακανονιστεί.

Αναφορικά με τις συγκριτικές πληροφορίες, αποθέματα ακινήτων ύψους €103,531 χιλ. με ημερομηνία λήξης 'Πέραν του ενός έτους', αναπροσαρμόστηκαν σε 'Επενδύσεις σε ακίνητα' στην ίδια χρονική ζώνη όπως γνωστοποιείται στις Σημειώσεις 2.2.1 και 2.38.

Επιπρόσθετα, αναφορικά με τις συγκριτικές πληροφορίες στις 'Καταθέσεις από τράπεζες', ποσό ύψους €17,510 χιλ. έχει επαναταξινομηθεί από την κατηγορία 'Εντός ενός έτους' στην 'Πέραν του ενός έτους', με βάση την αναμενόμενη ημερομηνία των δανείων που σχετίζονται με αυτό τον δανεισμό (Σημ. 2.38).

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος

Στα πλαίσια των συνήθων δραστηριοτήτων του, το Συγκρότημα εκτίθεται σε πιστωτικό κίνδυνο, ο οποίος παρακολουθείται με διάφορους μηχανισμούς ελέγχου σε όλες τις εταιρίες του Συγκροτήματος ώστε να αποφεύγεται η συσσώρευση υπέρμετρων κινδύνων και να τιμολογούνται οι πιστωτικές διευκολύνσεις και τα προϊόντα λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο αυτό.

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που απορρέει από την πιθανή αδυναμία ενός ή περισσοτέρων πελατών να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους έναντι του Συγκροτήματος.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου καθορίζει τις αρχές χρηματοδότησης του Συγκροτήματος και παρακολουθεί τη συμμόρφωση για την εφαρμογή της πιστωτικής πολιτικής σε κάθε τομέα καθώς και για την ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου του Συγκροτήματος μέσω έγκαιρου εντοπισμού των προβληματικών πελατών. Ο πιστωτικός κίνδυνος από συνδεόμενους λογαριασμούς ενοποιείται και παρακολουθείται σε ενοποιημένη βάση.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου, προστατεύει την αποτελεσματική διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου σε όλα τα στάδια του πιστωτικού κύκλου, βεβαιώνεται για την ποιότητα των αποφάσεων και επεξεργάζεται και διασφαλίζει ότι η πιστωτική λειτουργία επιβολής κυρώσεων χρήζει σωστής διαχείρισης.

Οι χρηματοδοτικές πολιτικές συνδυάζονται με σύγχρονες μεθόδους αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών (credit rating και credit scoring systems).

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Το δανειακό χαρτοφυλάκιο αναλύεται με βάση εκτιμήσεις για την πιστοληπτική ικανότητα των πελατών, τον τομέα της οικονομίας και τη χώρα δραστηριότητάς τους.

Ο πιστωτικός κίνδυνος για το Συγκρότημα είναι διεσπαρμένος στους διάφορους κλάδους της οικονομίας. Η Υπηρεσία Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου καθορίζει τους απαγορευμένους/επικίνδυνους κλάδους της οικονομίας και καθορίζει αυστηρότερη πολιτική στους κλάδους αυτούς, ανάλογα με το βαθμό επικινδυνότητάς τους.

Οι σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές του Συγκροτήματος αναφορικά με τον καθορισμό των προβλέψεων για απομείωση παρατίθενται στη Σημείωση 5 'Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές' αυτών των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς αξιολογεί τον πιστωτικό κίνδυνο για όλες τις επενδύσεις σε ρευστά διαθέσιμα (κυρίως δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και ομόλογα) και υποβάλλει εισηγήσεις για τον καθορισμό ορίων σε χώρες στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) για έγκριση.

46.1 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο και εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις

Η μέγιστη έκθεση του Συγκροτήματος σε πιστωτικό κίνδυνο αναλύεται κατά γεωγραφικό τομέα ως ακολούθως:

	2019	2018
Στον ισολογισμό	**€000**	€000
Κύπρος	**17,890,028**	18,504,113
Άλλες χώρες	**45,382**	83,307
	17,935,410	18,587,420
Εκτός ισολογισμού		
Κύπρος	**2,563,718**	2,781,943
Άλλες χώρες	**58,290**	60,592
	2,622,008	2,842,535
Σύνολο στον ισολογισμό και εκτός ισολογισμού		
Κύπρος	**20,453,746**	21,286,056
Άλλες χώρες	**103,672**	143,899
	20,557,418	21,429,955

Το Συγκρότημα προσφέρει στους πελάτες του εγγυήσεις για τις οποίες μπορεί να χρειαστεί να προβεί σε πληρωμές για λογαριασμό τους και εισέρχεται σε δεσμεύσεις για επέκταση των πιστωτικών διευκολύνσεων για την εξασφάλιση των αναγκών ρευστότητάς τους.

Οι πιστωτικές και εγγυητικές επιστολές (περιλαμβανομένων και των ορίων πιστώσεων) δεσμεύουν το Συγκρότημα σε πληρωμές για λογαριασμό των πελατών του σε περίπτωση συγκεκριμένης πράξης, που συνήθως αφορά την εισαγωγή ή εξαγωγή εμπορευμάτων. Αυτές οι δεσμεύσεις εκθέτουν το Συγκρότημα σε κινδύνους παρόμοιους με αυτούς των δανείων και απαιτήσεων και ως εκ τούτου παρακολουθούνται χρησιμοποιώντας τις ίδιες πολιτικές και μηχανισμούς ελέγχου.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.1 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο και εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις (συνέχεια)

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες
Η Υπηρεσία Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου καθορίζει το ποσό και το είδος της εξασφάλισης και τις άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις που απαιτούνται για τη χορήγηση νέων δανείων σε πελάτες.

Οι κύριες κατηγορίες των εξασφαλίσεων που λαμβάνει το Συγκρότημα είναι υποθήκες ακινήτων, εξασφαλίσεις μετρητών/δεσμευμένες καταθέσεις, τραπεζικές εγγυήσεις, κυβερνητικές εγγυήσεις, ενεχυριάσεις μετοχών και χρεογράφων δημόσιων εταιριών, επιβαρύνσεις σταθερής και κυμαινόμενης επιβάρυνσης επί εταιρικών περιουσιακών στοιχείων, εκχώρηση ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής, εκχώρηση δικαιωμάτων σε συγκεκριμένα συμβόλαια και προσωπικές και εταιρικές εγγυήσεις.

Η διοίκηση του Συγκροτήματος παρακολουθεί τις αλλαγές στην αγοραία αξία των εξασφαλίσεων σε συνεχή βάση και όπου χρειάζεται, λαμβάνει επιπρόσθετες εξασφαλίσεις με βάση τη σχετική συμφωνία.

Άλλα χρηματοοικονομικά μέσα
Οι εξασφαλίσεις που λαμβάνονται για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία εκτός από δάνεια και απαιτήσεις, καθορίζονται ανάλογα με τη φύση του χρηματοοικονομικού μέσου. Συνήθως τα ομόλογα και άλλα χρεόγραφα δεν είναι εξασφαλισμένα, εκτός από τα ομόλογα που είναι διασφαλισμένα με περιουσιακά στοιχεία (asset-backed securities) και άλλα παρόμοια μέσα, τα οποία εξασφαλίζονται με χαρτοφυλάκιο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Επιπρόσθετα, κάποια ομόλογα φέρουν κυβερνητική εγγύηση.

Το Συγκρότημα έχει επιλέξει να χρησιμοποιεί τη σύμβαση ISDA Master Agreement για την καταχώρηση των συναλλαγών του σε παράγωγα. Η σύμβαση αυτή παρέχει το συμβατικό πλαίσιο το οποίο διέπει τη διεξαγωγή ενός πλήρους φάσματος συναλλαγών σε μη οργανωμένες αγορές (over-the-counter) και δεσμεύει συμβατικά τα αντισυμβαλλόμενα μέρη να συμψηφίζουν όλες τις ανοικτές συναλλαγές οι οποίες διέπονται από τη σύμβαση στην περίπτωση που κάποιο από τα αντισυμβαλλόμενα μέρη την αθετήσει. Στις περισσότερες περιπτώσεις τα αντισυμβαλλόμενα μέρη υπογράφουν σύμβαση Credit Support Annex (CSA) σε συνδυασμό με τη σύμβαση ISDA Master Agreement. Η σύμβαση CSA παρέχει εξασφαλίσεις στα αντισυμβαλλόμενα μέρη έτσι ώστε να μετριαστεί ο ενδεχόμενος κίνδυνος αγοράς που εμπεριέχεται στις ανοιχτές τους θέσεις.

Ο κίνδυνος διακανονισμού προκύπτει όταν γίνεται μια πληρωμή μετρητών ή αξιών, με αντάλλαγμα την αναμενόμενη είσπραξη αξιών ή μετρητών. Το Συγκρότημα καθορίζει ημερήσια όρια διακανονισμού για κάθε αντισυμβαλλόμενο μέρος. Ο κίνδυνος διακανονισμού μετριάζεται όταν οι συναλλαγές πραγματοποιούνται μέσω οργανωμένων συστημάτων πληρωμής ή βάσει παράδοσης έναντι πληρωμής.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τη μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο, τις εμπράγματες και μετρήσιμες εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις που έχουν ληφθεί και την καθαρή έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο, που είναι η έκθεση μετά από τις ζημιές απομείωσης και τις εμπράγματες και μετρήσιμες εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις. Οι προσωπικές εγγυήσεις είναι επιπρόσθετο είδος εξασφάλισης, που όμως δεν περιλαμβάνονται στις πιο κάτω πληροφορίες, γιατί δεν είναι εφικτό να υπολογιστεί η εύλογη αξία τους.

Η εύλογη αξία των εξασφαλίσεων που παρουσιάζεται στους πιο κάτω πίνακες περιορίζεται στη λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.1 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο και εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις (συνέχεια)

		Εύλογη αξία εξασφαλίσεων και πιστωτικών αναβαθμίσεων που έχουν ληφθεί από το Συγκρότημα							
	Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο	Μετρητά	Χρεόγραφα	Πιστωτικές/ εγγυητικές επιστολές	Ακίνητα	Άλλα	Πλεόνασμα εξασφαλίσεων	Καθαρή εξασφάλιση	**Καθαρή έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο**
2019	**€000**	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**
Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες (Σημ. 20)	**4,908,487**	-	-	-	-	-	-	-	**4,908,487**
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες (Σημ. 20)	**320,881**	470	-	-	-	-	-	470	**320,411**
Ομόλογα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Σημ. 21)	**24,093**	-	-	-	-	-	-	-	**24,093**
Ομόλογα σε αποσβεσμένο κόστος και στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (Σημ. 21)	**1,713,914**	-	-	-	-	-	-	-	**1,713,914**
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (Σημ. 22)	**23,060**	-	-	-	-	-	-	-	**23,060**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (Σημ. 24)	**10,721,841**	434,985	637,792	170,711	15,507,312	1,387,859	(8,525,943)	9,612,716	**1,109,125**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 30)	**25,929**	25	689	253	29,276	15,704	(31,293)	14,654	**11,275**
Εισπρακτέα από πωλήσεις δραστηριοτήτων (Σημ. 29)	**53,354**	-	-	23,816	48,900	44,270	(93,207)	23,779	**29,575**
Χρεώστες (Σημ. 29)	**39,663**	-	-	-	-	-	-	-	**39,663**
Μερίδιο αντασφαλιστών στις υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων (Σημ. 29)	**50,609**	-	-	-	-	-	-	-	**50,609**
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία (Σημ. 29)	**53,579**	-	-	-	-	-	-	-	**53,579**
Σύνολο στον ισολογισμό	**17,935,410**	**435,480**	**638,481**	**194,780**	**15,585,488**	**1,447,833**	**(8,650,443)**	**9,651,619**	**8,283,791**
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις									
Αποδοχές και εγγυήσεις εξ'αποδοχών	**5,816**	447	-	-	4,471	175	-	5,093	**723**
Εγγυητικές	**683,084**	127,078	2,045	3,132	137,509	34,527	-	304,291	**378,793**
Ανειλημμένες υποχρεώσεις									
Ενέγγυες πιστώσεις	**11,767**	1,993	-	-	5,429	618	-	8,040	**3,727**
Όρια δανείων και απαιτήσεων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί	**1,921,341**	28,653	6,087	1,590	345,199	51,128	-	432,657	**1,488,684**
Σύνολο εκτός ισολογισμού	**2,622,008**	**158,171**	**8,132**	**4,722**	**492,608**	**86,448**	**-**	**750,081**	**1,871,927**
	20,557,418	**593,651**	**646,613**	**199,502**	**16,078,096**	**1,534,281**	**(8,650,443)**	**10,401,700**	**10,155,718**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.1 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο και εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις (συνέχεια)

		Εύλογη αξία εξασφαλίσεων και πιστωτικών αναβαθμίσεων που έχουν ληφθεί από το Συγκρότημα							
	Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο	Μετρητά	Χρεόγραφα	Πιστωτικές/ Εγγυητικές Επιστολές	Ακίνητα	Άλλα	Πλεόνασμα εξασφαλίσεων	Καθαρή εξασφάλιση	**Καθαρή έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο**
2018	**€000**	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**
Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες (Σημ. 20)	**4,456,768**	-	-	-	-	-	-	-	**4,456,768**
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες (Σημ. 20)	**472,532**	12,220	-	-	-	-	-	12,220	**460,312**
Ομόλογα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Σημ. 21)	**14,616**	-	-	-	-	-	-	-	**14,616**
Ομόλογα σε αποσβεσμένο κόστος και στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (Σημ. 21)	**1,350,127**	-	-	-	-	-	-	-	**1,350,127**
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (Σημ. 22)	**24,754**	-	-	-	-	-	-	-	**24,754**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (Σημ. 24)	**10,921,786**	419,735	291,662	209,274	15,735,094	1,315,573	(8,241,099)	9,730,239	**1,191,547**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 30)	**1,154,108**	2,726	14,283	13,156	2,371,672	13,307	(1,374,545)	1,040,599	**113,509**
Εισπρακτέα από πωλήσεις δραστηριοτήτων (Σημ. 29)	**85,606**	-	-	31,768	48,900	46,683	(96,505)	30,846	**54,760**
Χρεώστες (Σημ. 29)	**30,671**	-	-	-	-	-	-	-	**30,671**
Μερίδιο αντασφαλιστών στις πληρωμές προς ασφαλιζόμενους (Σημ. 29)	**48,348**	-	-	-	-	-	-	-	**48,348**
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία (Σημ. 29)	**28,104**	-	-	-	-	-	-	-	**28,104**
Σύνολο στον ισολογισμό	**18,587,420**	**434,681**	**305,945**	**254,198**	**18,155,666**	**1,375,563**	**(9,712,149)**	**10,813,904**	**7,773,516**
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις									
Αποδοχές και εγγυήσεις εξ'αποδοχών	**5,561**	323	-	34	4,506	492	-	5,355	**206**
Εγγυητικές	**748,705**	120,139	985	4,563	152,272	34,958	-	312,917	**435,788**
Ανειλημμένες υποχρεώσεις									
Ενέγγυες πιστώσεις	**24,297**	3,115	-	10	6,440	5,143	-	14,708	**9,589**
Όρια δανείων και απαιτήσεων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί	**2,063,972**	30,197	8,490	810	346,736	41,288	-	427,521	**1,636,451**
Σύνολο εκτός ισολογισμού	**2,842,535**	**153,774**	**9,475**	**5,417**	**509,954**	**81,881**	**-**	**760,501**	**2,082,034**
	21,429,955	**588,455**	**315,420**	**259,615**	**18,665,620**	**1,457,444**	**(9,712,149)**	**11,574,405**	**9,855,550**

Οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις και οι ανειλημμένες υποχρεώσεις συμπεριλαμβάνουν εκθέσεις που σχετίζονται με δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση ύψους €6,569 χιλ. (2018: €3,656 χιλ.), που σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό με την γεωγραφική περιοχή της Κύπρου.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.2 Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Υπάρχουν περιορισμοί στη συγκέντρωση δανείων που επιβάλλονται από τον περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμο της Κύπρου, τις σχετικές Οδηγίες της ΚΤΚ και τους Κανονισμούς Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR). Σύμφωνα με αυτούς τους περιορισμούς, οι τράπεζες δεν δικαιούνται να δανείσουν περισσότερο από 25% της κεφαλαιακής βάσης σε ένα συγκρότημα πελατών. Η πολιτική διάθεσης ανάληψης κινδύνων του Συγκροτήματος επιβάλλει αυστηρότερα συγκεντρωτικά όρια και το Συγκρότημα λαμβάνει μέτρα για να μειώσει σταδιακά αυτές τις εκθέσεις, οι οποίες έχουν υπερβεί τα εσωτερικά όρια κατά την πάροδο του χρόνου.

Για την εφαρμογή αυτών των περιορισμών, η BOC PCL κατηγοριοποιεί τα δάνεια ανά ομάδα πελατών, χρησιμοποιώντας τους ακόλουθους τομείς πελατών:

- Ιδιώτες – όλα τα φυσικά πρόσωπα και μικροεπιχειρήσεις με δάνεια από την BOC PCL μέχρι €260 χιλ., εξαιρώντας επαγγελματικά δάνεια ακινήτων.
- Μικρομεσαίες επιχειρήσεις – οποιαδήποτε εταιρία ή συγκρότημα εταιριών (συμπεριλαμβανομένων προσωπικών και στεγαστικών δανείων διευθυντών ή μετόχων εταιρίας) με δάνεια από την BOC PCL μεταξύ €260 χιλ. και €6 εκατ. και μέγιστο ετήσιο πιστωτικό κύκλο εργασιών ύψους €10 εκατ.
- Μεγάλες επιχειρήσεις – οποιαδήποτε εταιρία ή συγκρότημα εταιριών (συμπεριλαμβανομένων προσωπικών και στεγαστικών δανείων διευθυντών ή μετόχων εταιρίας) με διαθέσιμα πιστωτικά όρια με την BOC PCL που υπερβαίνουν συνολικό κεφάλαιο ύψους €6 εκατ. ή έχουν ελάχιστο ετήσιο πιστωτικό κύκλο εργασιών ύψους €10 εκατ.

Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση
Η αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση αφορά τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που αποκτήθηκαν ως μέρος της εξαγοράς ορισμένων δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας κατά το 2013. Σύμφωνα με τις πρόνοιες του ΔΠΧΑ 3, η αναπροσαρμογή αυτή έχει επιφέρει μείωση στα μεικτά υπόλοιπα των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες. Ωστόσο για σκοπούς γνωστοποίησης, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 7, καθώς και για σκοπούς παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου, η εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση κατά την ημερομηνία του ισολογισμού δεν παρουσιάζεται στα μεικτά υπόλοιπα των δανείων και απαιτήσεων.

Το Συγκρότημα παρουσιάζει τη συγκέντρωση του πιστωτικού του κινδύνου, η οποία βασίζεται στη συγκέντρωση ανά κλάδο δραστηριότητας, ανά κλάδο οικονομίας και ανά πελατειακό τομέα υπό τον οποίο διαχειρίζονται οι πελάτες του. Η γεωγραφική ανάλυση, βάσει της χώρας διαχείρισης των δανείων, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα. Αυτή η γεωγραφική ανάλυση παρουσιάζει δάνεια στη Ρουμανία και τη Ρωσία, στην κατηγορία 'Άλλες χώρες'.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.2 Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

2019	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά κλάδο της οικονομίας	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Εμπόριο	1,334,506	11,092	**1,345,598**	**(16,375)**	**1,329,223**
Βιομηχανία	456,129	3,222	**459,351**	**(4,659)**	**454,692**
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	932,435	840	**933,275**	**(17,436)**	**915,839**
Κατασκευές	838,388	3,272	**841,660**	**(10,821)**	**830,839**
Ακίνητα	1,131,179	23,777	**1,154,956**	**(14,760)**	**1,140,196**
Ιδιώτες	5,892,821	929	**5,893,750**	**(110,332)**	**5,783,418**
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	797,044	41,970	**839,014**	**(22,745)**	**816,269**
Λοιποί κλάδοι	741,858	683	**742,541**	**(4,871)**	**737,670**
	12,124,360	**85,785**	**12,210,145**	**(201,999)**	**12,008,146**

2019	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά πελατειακό τομέα	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	1,970,656	22,371	**1,993,027**	**(18,212)**	**1,974,815**
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	1,862,119	53,972	**1,916,091**	**(16,342)**	**1,899,749**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1,118,499	8,632	**1,127,131**	**(16,827)**	**1,110,304**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	2,834,411	-	**2,834,411**	**(41,724)**	**2,792,687**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	893,199	810	**894,009**	**1,835**	**895,844**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	323,670	-	**323,670**	**(2,545)**	**321,125**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	322,284	-	**322,284**	**(5,007)**	**317,277**
- στεγαστικά	353,593	-	**353,593**	**(3,059)**	**350,534**
- λοιπά καταναλωτικά	181,768	-	**181,768**	**(2,723)**	**179,045**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	93,299	-	**93,299**	**(2,692)**	**90,607**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	449,559	-	**449,559**	**(15,981)**	**433,578**
- στεγαστικά	882,311	-	**882,311**	**(37,654)**	**844,657**
- λοιπά καταναλωτικά	670,787	-	**670,787**	**(37,256)**	**633,531**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	134,940	-	**134,940**	**(1,288)**	**133,652**
Διαχείριση περιουσίας	33,265	-	**33,265**	**(2,524)**	**30,741**
	12,124,360	**85,785**	**12,210,145**	**(201,999)**	**12,008,146**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.2 Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

2018	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρμογή στην εναπομείνουσα εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά κλάδο της οικονομίας	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Εμπόριο	1,447,623	39,682	**1,487,305**	**(24,096)**	**1,463,209**
Βιομηχανία	437,030	7,572	**444,602**	**(6,439)**	**438,163**
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	877,501	3,806	**881,307**	**(20,354)**	**860,953**
Κατασκευές	991,122	2,552	**993,674**	**(14,661)**	**979,013**
Ακίνητα	980,152	21,644	**1,001,796**	**(16,231)**	**985,565**
Ιδιώτες	6,234,765	11,536	**6,246,301**	**(135,603)**	**6,110,698**
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	866,093	45,758	**911,851**	**(36,551)**	**875,300**
Λοιποί κλάδοι	720,876	4,704	**725,580**	**(8,114)**	**717,466**
	12,555,162	**137,254**	**12,692,416**	**(262,049)**	**12,430,367**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.2 Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

2018 (αναπροσαρμοσμένα)	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρμογή στην εναπομείνουσα εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά πελατειακό τομέα	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	1,977,498	65,854	**2,043,352**	**(31,553)**	**2,011,799**
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	1,504,175	59,284	**1,563,459**	**(16,784)**	**1,546,675**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1,188,420	11,188	**1,199,608**	**(16,537)**	**1,183,071**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	2,871,294	-	**2,871,294**	**(45,016)**	**2,826,278**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	940,385	904	**941,289**	**2,965**	**944,254**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	480,676	24	**480,700**	**(9,552)**	**471,148**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	560,806	-	**560,806**	**(11,637)**	**549,169**
- στεγαστικά	498,601	-	**498,601**	**(4,481)**	**494,120**
- λοιπά καταναλωτικά	328,952	-	**328,952**	**(8,588)**	**320,364**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	164,821	-	**164,821**	**(7,439)**	**157,382**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	630,968	-	**630,968**	**(26,178)**	**604,790**
- στεγαστικά	697,212	-	**697,212**	**(40,577)**	**656,635**
- λοιπά καταναλωτικά	480,733	-	**480,733**	**(39,923)**	**440,810**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	192,646	-	**192,646**	**(2,158)**	**190,488**
Διαχείριση περιουσίας	37,975	-	**37,975**	**(4,591)**	**33,384**
	12,555,162	**137,254**	**12,692,416**	**(262,049)**	**12,430,367**

Η αναπροσαρμογή στην εναπομείνουσα εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που συμπεριλαμβάνονται στην γεωγραφική περιοχή της Κύπρου ανέρχεται σε ποσό ύψους €201,853 χιλ. (2018: €261,862 χιλ.).

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην Κύπρο περιλαμβάνουν δάνεια που χορηγήθηκαν από την BOC PCL σε ελληνικές εταιρίες ως μέρος των συνήθων εργασιών της, λογιστικής αξίας ύψους €184,130 χιλ. (2018: €55,789 χιλ.) και δάνεια στην Κύπρο με εξασφαλίσεις στην Ελλάδα, λογιστικής αξίας ύψους €80,324 χιλ. (2018: €76,303 χιλ.).

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο πλαίσιο του πελατειακού τομέα 'Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις' όπως αναπροσαρμόστηκαν περιλαμβάνουν €1,385,800 χιλ. που προηγουμένως είχαν ταξινομηθεί στην κατηγορία 'Μεγάλες επιχειρήσεις Κύπρος' και €59,284 χιλ. που προηγουμένως είχαν ταξινομηθεί στις 'Μεγάλες επιχειρήσεις Άλλες χώρες', μαζί με την αντίστοιχη εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία τους ύψους €18,429 χιλ. Ο νέος πελατειακός τομέας περιλαμβάνει επίσης €50,786 χιλ. από τις 'Αναδιαρθρώσεις χρεών Μεγάλες επιχειρήσεις', μαζί με την αντίστοιχη εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία του χρέωση ύψους €1,645 χιλ., καθώς και €67,550 από την 'Διαχείριση περιουσίας', €36 χιλ. από τις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις και €3 χιλ. από 'Καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά' (Σημ. 2.38).

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.3 Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση

Οι συγκεντρώσεις ανά κλάδο της οικονομίας και ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη και η γεωγραφική ανάλυση των δανείων και απαιτήσεων προς τους πελάτες του Συγκροτήματος σε αποσβεσμένο κόστος που κατέχονται προς πώληση παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα.

2019	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά κλάδο της οικονομίας	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Εμπόριο	19,263	-	**19,263**	**(1,224)**	**18,039**
Βιομηχανία	6,649	-	**6,649**	**(322)**	**6,327**
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	5,725	-	**5,725**	**(561)**	**5,164**
Κατασκευές	11,187	-	**11,187**	**(595)**	**10,592**
Ακίνητα	1,416	-	**1,416**	**(153)**	**1,263**
Ιδιώτες	117,137	-	**117,137**	**(6,474)**	**110,663**
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	18,068	-	**18,068**	**(1,490)**	**16,578**
Λοιποί κλάδοι	5,519	-	**5,519**	**(264)**	**5,255**
	184,964	**-**	**184,964**	**(11,083)**	**173,881**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.3 Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2019	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά πελατειακό τομέα	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	710	-	**710**	-	**710**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	5	-	**5**	-	**5**
Ιδιώτες					
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	330	-	**330**	-	**330**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	7,706	-	**7,706**	**(88)**	**7,618**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1,157	-	**1,157**	**(2)**	**1,155**
- στεγαστικά	1,142	-	**1,142**	**(15)**	**1,127**
- λοιπά καταναλωτικά	41,996	-	**41,996**	**(1,884)**	**40,112**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	18,493	-	**18,493**	**(853)**	**17,640**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	21,997	-	**21,997**	**(1,306)**	**20,691**
- στεγαστικά	5,316	-	**5,316**	**(564)**	**4,752**
- λοιπά καταναλωτικά	86,039	-	**86,039**	**(6,365)**	**79,674**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	73	-	**73**	**(6)**	**67**
	184,964	**-**	**184,964**	**(11,083)**	**173,881**

2018	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά κλάδο της οικονομίας	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Εμπόριο	373,351	-	**373,351**	**(12,213)**	**361,138**
Βιομηχανία	202,193	-	**202,193**	**(7,216)**	**194,977**
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	258,529	-	**258,529**	**(11,960)**	**246,569**
Κατασκευές	995,430	-	**995,430**	**(74,233)**	**921,197**
Ακίνητα	409,632	55,225	**464,857**	**(11,765)**	**453,092**
Ιδιώτες	218,531	-	**218,531**	**(9,098)**	**209,433**
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	140,748	-	**140,748**	**(5,941)**	**134,807**
Λοιποί κλάδοι	191,463	6,011	**197,474**	**(6,727)**	**190,747**
	2,789,877	**61,236**	**2,851,113**	**(139,153)**	**2,711,960**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.3 Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2018	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά πελατειακό τομέα	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	15,249	-	**15,249**	**(584)**	**14,665**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	2,841	-	**2,841**	**-**	**2,841**
Ιδιώτες					
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	128	-	**128**	**(1)**	**127**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	859,214	-	**859,214**	**(24,379)**	**834,835**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	216,866	-	**216,866**	**(4,858)**	**212,008**
- στεγαστικά	272	-	**272**	**-**	**272**
- λοιπά καταναλωτικά	5,773	-	**5,773**	**(210)**	**5,563**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	1,274,835	61,236	**1,336,071**	**(86,644)**	**1,249,427**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	374,336	-	**374,336**	**(17,991)**	**356,345**
- στεγαστικά	635	-	**635**	**(115)**	**520**
- λοιπά καταναλωτικά	39,720	-	**39,720**	**(4,371)**	**35,349**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	8	-	**8**	**-**	**8**
	2,789,877	**61,236**	**2,851,113**	**(139,153)**	**2,711,960**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.4 Συγκέντρωση έκθεσης ανά νόμισμα δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
2019	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Ευρώ	11,424,516	56,164	**11,480,680**	**(198,488)**	**11,282,192**
Δολάριο Αμερικής	398,914	7,580	**406,494**	**(355)**	**406,139**
Αγγλική Στερλίνα	85,293	836	**86,129**	**(204)**	**85,925**
Ρωσικό Ρούβλι	1	20,536	**20,537**	**-**	**20,537**
Ρουμανικό Λέι	-	669	**669**	**-**	**669**
Ελβετικό φράγκο	200,879	-	**200,879**	**(2,619)**	**198,260**
Άλλα νομίσματα	14,757	-	**14,757**	**(333)**	**14,424**
	12,124,360	**85,785**	**12,210,145**	**(201,999)**	**12,008,146**

2018	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Ευρώ	11,992,100	60,006	**12,052,106**	**(256,720)**	**11,795,386**
Δολάριο Αμερικής	300,718	28,523	**329,241**	**(276)**	**328,965**
Αγγλική Στερλίνα	37,955	11,735	**49,690**	**(248)**	**49,442**
Ρωσικό Ρούβλι	81	36,058	**36,139**	**-**	**36,139**
Ρουμανικό Λέι	-	932	**932**	**-**	**932**
Ελβετικό φράγκο	203,026	-	**203,026**	**(3,242)**	**199,784**
Άλλα νομίσματα	21,282	-	**21,282**	**(1,563)**	**19,719**
	12,555,162	**137,254**	**12,692,416**	**(262,049)**	**12,430,367**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.5 Συγκέντρωση έκθεσης ανά νόμισμα δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση

Οι πιο κάτω πίνακες, παρουσιάζουν την συγκέντρωση έκθεσης ανά νόμισμα των δανείων και απαιτήσεων του Συγκροτήματος σε αποσβεσμένο κόστος που κατέχονται προς πώληση.

	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
2019	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Ευρώ	180,844	-	**180,844**	**(10,794)**	**170,050**
Δολάριο Αμερικής	71	-	**71**	**(16)**	**55**
Αγγλική Στερλίνα	2	-	**2**	**-**	**2**
Ελβετικό Φράγκο	2,532	-	**2,532**	**(110)**	**2,422**
Άλλα νομίσματα	1,515	-	**1,515**	**(163)**	**1,352**
	184,964	**-**	**184,964**	**(11,083)**	**173,881**

	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
2018	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Ευρώ	2,638,647	61,236	**2,699,883**	**(129,898)**	**2,569,985**
Δολάριο Αμερικής	20,593	-	**20,593**	**(123)**	**20,470**
Αγγλική Στερλίνα	2,469	-	**2,469**	**(18)**	**2,451**
Ελβετικό φράγκο	90,951	-	**90,951**	**(8,239)**	**82,712**
Άλλα νομίσματα	37,217	-	**37,217**	**(875)**	**36,342**
	2,789,877	**61,236**	**2,851,113**	**(139,153)**	**2,711,960**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο

Η ανάλυση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες σε αποσβεσμένο κόστος του Συγκροτήματος ανά στάδιο και ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη παρουσιάζεται στους ακόλουθους πίνακες:

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος πριν από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	7,020,377	1,523,823	3,038,733	627,212	**12,210,145**
Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	(75,508)	(20,455)	(16,516)	(89,520)	**(201,999)**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	**6,944,869**	**1,503,368**	**3,022,217**	**537,692**	**12,008,146**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο (συνέχεια)

Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος πριν από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	€000	**€000**
Ανά πελατειακό τομέα					
Μεγάλες επιχειρήσεις	1,643,073	248,464	60,676	40,814	**1,993,027**
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	1,467,004	263,296	149,464	36,327	**1,916,091**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	849,347	226,351	40,463	10,970	**1,127,131**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	2,237,619	435,853	149,257	11,682	**2,834,411**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	644,345	169,440	60,826	19,398	**894,009**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	32,992	61,896	198,152	30,630	**323,670**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	49,279	55,902	195,681	21,422	**322,284**
- στεγαστικά	2,613	3,881	336,931	10,168	**353,593**
- λοιπά καταναλωτικά	430	607	173,213	7,518	**181,768**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	74,899	18,400	**93,299**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	374,671	74,888	**449,559**
- στεγαστικά	-	-	706,060	176,251	**882,311**
- λοιπά καταναλωτικά	216	-	503,408	167,163	**670,787**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	76,253	45,300	12,805	582	**134,940**
Διαχείριση περιουσίας	17,206	12,833	2,227	999	**33,265**
	7,020,377	**1,523,823**	**3,038,733**	**627,212**	**12,210,145**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο (συνέχεια)

Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	€000	**€000**
Ανά πελατειακό τομέα					
Μεγάλες επιχειρήσεις	(18,187)	(963)	1,241	(303)	**(18,212)**
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	(10,924)	(4,871)	-	(547)	**(16,342)**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	(11,522)	(4,374)	(244)	(687)	**(16,827)**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	(35,575)	(5,653)	(237)	(259)	**(41,724)**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	2,303	(377)	64	(155)	**1,835**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	(113)	(1,351)	(833)	(248)	**(2,545)**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	(86)	(557)	(2,266)	(2,098)	**(5,007)**
- στεγαστικά	(9)	(15)	(2,039)	(996)	**(3,059)**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	(1,134)	(1,589)	**(2,723)**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	(262)	(2,430)	**(2,692)**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	(2,625)	(13,356)	**(15,981)**
- στεγαστικά	-	-	(3,668)	(33,986)	**(37,654)**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	(4,390)	(32,866)	**(37,256)**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	(288)	(983)	(17)	-	**(1,288)**
Διαχείριση περιουσίας	(1,107)	(1,311)	(106)	-	**(2,524)**
	(75,508)	**(20,455)**	**(16,516)**	**(89,520)**	**(201,999)**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο (συνέχεια)

Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	€000	**€000**
Ανά πελατειακό τομέα					
Μεγάλες επιχειρήσεις	1,624,886	247,501	61,917	40,511	**1,974,815**
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	1,456,080	258,425	149,464	35,780	**1,899,749**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	837,825	221,977	40,219	10,283	**1,110,304**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	2,202,044	430,200	149,020	11,423	**2,792,687**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	646,648	169,063	60,890	19,243	**895,844**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	32,879	60,545	197,319	30,382	**321,125**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	49,193	55,345	193,415	19,324	**317,277**
- στεγαστικά	2,604	3,866	334,892	9,172	**350,534**
- λοιπά καταναλωτικά	430	607	172,079	5,929	**179,045**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	74,637	15,970	**90,607**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	372,046	61,532	**433,578**
- στεγαστικά	-	-	702,392	142,265	**844,657**
- λοιπά καταναλωτικά	216	-	499,018	134,297	**633,531**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	75,965	44,317	12,788	582	**133,652**
Διαχείριση περιουσίας	16,099	11,522	2,121	999	**30,741**
	6,944,869	**1,503,368**	**3,022,217**	**537,692**	**12,008,146**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο (συνέχεια)

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος πριν από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	6,035,781	1,921,255	3,915,591	819,789	**12,692,416**
Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	(77,738)	(20,673)	(40,432)	(123,206)	**(262,049)**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	**5,958,043**	**1,900,582**	**3,875,159**	**696,583**	**12,430,367**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο (συνέχεια)

Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος πριν από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2018 (αναπροσαρμοσμένα)	€000	€000	€000	€000	**€000**
Ανά πελατειακό τομέα					
Μεγάλες επιχειρήσεις	1,485,461	342,564	160,788	54,539	**2,043,352**
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	769,386	490,325	261,348	42,400	**1,563,459**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	739,166	346,112	103,384	10,946	**1,199,608**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	2,259,976	300,101	300,584	10,633	**2,871,294**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	591,239	199,099	130,816	20,135	**941,289**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	38,612	91,234	268,912	81,942	**480,700**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	55,295	52,573	406,369	46,569	**560,806**
- στεγαστικά	6,883	3,745	473,444	14,529	**498,601**
- λοιπά καταναλωτικά	5,140	1,226	304,076	18,510	**328,952**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	120,234	44,587	**164,821**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	515,542	115,426	**630,968**
- στεγαστικά	-	-	512,175	185,037	**697,212**
- λοιπά καταναλωτικά	89	-	313,529	167,115	**480,733**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	69,620	78,109	41,352	3,565	**192,646**
Διαχείριση περιουσίας	14,914	16,167	3,038	3,856	**37,975**
	6,035,781	**1,921,255**	**3,915,591**	**819,789**	**12,692,416**

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο πλαίσιο του πελατειακού τομέα 'Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις' όπως αναπροσαρμόστηκαν περιλαμβάνουν €1,445,084 χιλ. των Μεγάλων επιχειρήσεων, €50,786 χιλ. των Αναδιαρθρώσεων χρεών των μεγάλων επιχειρήσεων, €67,550 χιλ. της Διαχείρισης περιουσίας €36 χιλ. των Μικρομεσαίων επιχειρήσεων και €3 χιλ. των ιδιωτών με καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά και άλλα δάνεια. Τα δάνεια Μεγάλων επιχειρήσεων περιλαμβάνουν €729,803 χιλ. Στάδιο 1, €450,685 χιλ. Στάδιο 2, €226,305 χιλ. Στάδιο 3 και €38,291 χιλ. Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI). Τα δάνεια από Αναδιαρθρώσεις χρεών μεγάλων επιχειρήσεων περιλαμβάνουν €10,331 χιλ. Στάδιο 1, €1,303 χιλ. Στάδιο 2, €35,043 χιλ. Στάδιο 3 και €4,109 χιλ. Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI). Τα δάνεια Διαχείρισης περιουσίας περιλάμβαναν €29,249 χιλ. Στάδιο 1 και €38,301 χιλ. Στάδιο 2. Τα δάνεια από Μικρομεσαίες επιχειρήσεις ήταν Στάδιο 2 και τα δάνεια από ιδιώτες ήταν Στάδιο 1 (Σημ. 2.38).

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο (συνέχεια)

Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2018 (αναπροσαρμοσμένα)	€000	€000	€000	€000	**€000**
Ανά πελατειακό τομέα					
Μεγάλες επιχειρήσεις	(20,547)	(1,246)	(9,330)	(430)	**(31,553)**
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	(4,612)	(10,334)	(1,291)	(547)	**(16,784)**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	(10,652)	(4,150)	(1,113)	(622)	**(16,537)**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	(43,528)	(97)	(1,246)	(145)	**(45,016)**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	3,248	352	(375)	(260)	**2,965**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	(199)	(1,972)	(4,348)	(3,033)	**(9,552)**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	28	(580)	(3,931)	(7,154)	**(11,637)**
- στεγαστικά	(119)	(3)	(2,796)	(1,563)	**(4,481)**
- λοιπά καταναλωτικά	34	(40)	(3,971)	(4,611)	**(8,588)**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	(1,654)	(5,785)	**(7,439)**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	(2,073)	(24,105)	**(26,178)**
- στεγαστικά	-	-	(3,200)	(37,377)	**(40,577)**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	(4,695)	(35,228)	**(39,923)**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	(303)	(1,164)	(195)	(496)	**(2,158)**
Διαχείριση περιουσίας	(1,088)	(1,439)	(214)	(1,850)	**(4,591)**
	(77,738)	**(20,673)**	**(40,432)**	**(123,206)**	**(262,049)**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο (συνέχεια)

Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2018 (αναπροσαρμοσμένα)	€000	€000	€000	€000	**€000**
Ανά πελατειακό τομέα					
Μεγάλες επιχειρήσεις	1,464,914	341,318	151,458	54,109	**2,011,799**
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	764,774	479,991	260,057	41,853	**1,546,675**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	728,514	341,962	102,271	10,324	**1,183,071**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	2,216,448	300,004	299,338	10,488	**2,826,278**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	594,487	199,451	130,441	19,875	**944,254**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	38,413	89,262	264,564	78,909	**471,148**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	55,323	51,993	402,438	39,415	**549,169**
- στεγαστικά	6,764	3,742	470,648	12,966	**494,120**
- λοιπά καταναλωτικά	5,174	1,186	300,105	13,899	**320,364**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	118,580	38,802	**157,382**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	513,469	91,321	**604,790**
- στεγαστικά	-	-	508,975	147,660	**656,635**
- λοιπά καταναλωτικά	89	-	308,834	131,887	**440,810**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	69,317	76,945	41,157	3,069	**190,488**
Διαχείριση περιουσίας	13,826	14,728	2,824	2,006	**33,384**
	5,958,043	**1,900,582**	**3,875,159**	**696,583**	**12,430,367**

Η ανάλυση των μεταβολών των μεικτών δανείων σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση ανά στάδιο, συμπεριλαμβανομένου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση, παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα. Λεπτομέρειες για τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση γνωστοποιούνται στη Σημείωση 46.7.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο (συνέχεια)

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	5,964,996	1,991,921	6,073,519	1,111,891	**15,142,327**
Μεταφορές στο στάδιο 1	1,099,371	(935,543)	(163,828)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(616,576)	776,129	(159,553)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(98,708)	(117,022)	215,730	-	**-**
Συναλλαγματικές και άλλες μεταβολές	10	-	533	-	**543**
Διαγραφές	(3,351)	(5,096)	(369,744)	(63,674)	**(441,865)**
Δεδουλευμένοι τόκοι και άλλες διαφορές	47,600	216,036	258,631	67,757	**590,024**
Νέα δάνεια που δημιουργήθηκαν ή αποσύρσεις υφιστάμενων διευκολύνσεων	1,801,886	49,540	67,220	798	**1,919,444**
Δάνεια εκτός των χαρτοφυλακίων Helix και Velocity που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)	(1,239,757)	(426,773)	(551,549)	(148,439)	**(2,366,518)**
Αλλαγές στις συμβατικές ταμειακές ροές λόγω τροποποιήσεων που δεν αποτελούν αποαναγνώριση	487	72	(298)	(717)	**(456)**
Πώληση Helix και Velocity χαρτοφυλακίων	(10,913)	(45,076)	(2,198,238)	(407,245)	**(2,661,472)**
31 Δεκεμβρίου	**6,945,045**	**1,504,188**	**3,172,423**	**560,371**	**12,182,027**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο (συνέχεια)

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	5,100,964	4,418,226	6,838,643	1,308,500	**17,666,333**
Αλλαγή στη βάση υπολογισμού της μεικτής λογιστικής αξίας (ΔΠΧΑ 9-Προσαύξηση (Grossing-up))	5,068	6,594	1,350,043	327,792	**1,689,497**
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	5,106,032	4,424,820	8,188,686	1,636,292	**19,355,830**
Μεταφορές στο στάδιο 1	2,180,460	(1,952,997)	(227,463)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(269,513)	462,775	(193,262)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(171,920)	(441,097)	613,017	-	**-**
Διαγραφές	(12,256)	(21,814)	(2,028,137)	(556,097)	**(2,618,304)**
Δεδουλευμένοι τόκοι και άλλες διαφορές	97,860	38,850	516,425	109,977	**763,112**
Νέα δάνεια που δημιουργήθηκαν ή αποσύρσεις υφιστάμενων διευκολύνσεων	1,752,138	193,416	111,124	33,044	**2,089,722**
Δάνεια εκτός των χαρτοφυλακίων Helix και Velocity που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)	(1,021,693)	(603,701)	(879,866)	(112,836)	**(2,618,096)**
Αλλαγές στις συμβατικές ταμειακές ροές λόγω τροποποιήσεων που δεν αποτελούν αποαναγνώριση	(22)	(65)	(654)	1,511	**770**
Πώληση θυγατρικής	(1,696,090)	(108,266)	(26,351)	-	**(1,830,707)**
31 Δεκεμβρίου	**5,964,996**	**1,991,921**	**6,073,519**	**1,111,891**	**15,142,327**

Για τις ανακυκλούμενες διευκολύνσεις, τις πιστωτικές κάρτες και τα όρια τρεχούμενων λογαριασμών η καθαρή θετική θέση στο υπόλοιπο ανά στάδιο, μη περιλαμβανομένων των διαγραφών, παρουσιάζεται στα 'Νέα δάνεια που δημιουργήθηκαν' και αν η αλλαγή είναι αρνητική παρουσιάζεται στα 'Δάνεια που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν'.

Η κίνηση στα μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση στις μεγάλες επιχειρήσεις, διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις και ιδιώτες στην Κύπρο, (εκτός από δάνεια υπό Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών, Διεθνείς τραπεζικές εργασίες και Διαχείριση περιουσίας) συμπεριλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση, παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο (συνέχεια)

	2019			2018	
	Μεγάλες επιχειρήσεις	**Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις**	**Ιδιώτες**	Μεγάλες επιχειρήσεις	Ιδιώτες
	€000	**€000**	**€000**	€000	€000
1 Ιανουαρίου	3,323,801	-	3,769,872	2,822,022	4,048,153
Αλλαγή στη βάση υπολογισμού της μεικτής λογιστικής αξίας (ΔΠΧΑ 9- Προσαύξηση (Grossing-up))	-	-	-	33,867	22,650
	3,323,801	-	3,769,872	2,855,889	4,070,803
Μεταφορές σε/(από) πελατειακό τομέα	(8,718)	8,867	(167,414)	358,019	(305,898)
Μεταφορές σε/(από) Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	(1,367,371)	1,487,391	(3)	-	-
Δεδουλευμένοι τόκοι, συναλλαγματικές και άλλες διαφορές	69,113	62,841	108,655	172,622	144,670
Διαγραφές	(12,740)	(545)	(7,637)	(80,160)	(25,188)
Νέα δάνεια που δημιουργήθηκαν ή αγοράστηκαν	489,068	644,947	524,813	870,620	446,855
Δάνεια εκτός των χαρτοφυλακίων Helix και Velocity που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)	(528,094)	(356,620)	(540,004)	(852,997)	(561,675)
Αλλαγές στις συμβατικές ταμειακές ροές λόγω τροποποιήσεων που δεν αποτελούν αποαναγνώριση	2,776	(1,104)	(18)	(192)	305
Πώληση χαρτοφυλακίων Helix και Velocity	(14,665)	-	(127)	-	-
31 Δεκεμβρίου	**1,953,170**	**1,845,777**	**3,688,137**	**3,323,801**	**3,769,872**

Όπως παρουσιάζεται στη Σημείωση 2.38, η γνωστοποίηση της κίνησης των μεικτών δανείων μεγάλων επιχειρήσεων για το 2018 για τη γραμμή 'Μεγάλων επιχειρήσεων' δεν αναπροσαρμόστηκε, λόγω της αδυναμίας εξαγωγής των πληροφοριών με τον τρόπο που περιγράφεται στον παραπάνω πίνακα. Η 'μεταφορά' του υπολοίπου των δανείων, όπως αναφέρεται στις οικονομικές καταστάσεις 2018 από τη γραμμή των 'Μεγάλων επιχειρήσεων' στη νέα γραμμή 'Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις', παρουσιάζεται στον παραπάνω πίνακα που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο της αλλαγής σε σύγκριση με τα ποσά που παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις 2018.

Γεωγραφική ανάλυση
Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει ανά στάδιο τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες του Συγκροτήματος σε αποσβεσμένο κόστος πριν την αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση ανά γεωγραφική ανάλυση.

2019	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
	€000	€000	€000	€000	**€000**
Κύπρος	7,019,591	1,523,823	2,953,734	627,212	**12,124,360**
Άλλες χώρες	786	-	84,999	-	**85,785**
	7,020,377	**1,523,823**	**3,038,733**	**627,212**	**12,210,145**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
	€000	€000	€000	€000	**€000**
Κύπρος	6,023,870	1,921,234	3,790,269	819,789	**12,555,162**
Άλλες χώρες	11,911	21	125,322	-	**137,254**
	6,035,781	**1,921,255**	**3,915,591**	**819,789**	**12,692,416**

46.6.1 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες με βάση την εσωτερική διαβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης

Η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας (credit scoring) είναι το κύριο σύστημα διαβάθμισης κινδύνου για την αξιολόγηση του κινδύνου οφειλέτη και συναλλαγής για τα βασικά χαρτοφυλάκια της BOC PCL. Αυτά είναι επιχειρήσεις, ιδιώτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Οι μεγάλες επιχειρήσεις και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι νομικές οντότητες. Οι ιδιώτες είναι φυσικά πρόσωπα.

Τα μοντέλα διαβάθμισης χρησιμοποιούν εσωτερικά και εξωτερικά δεδομένα για την αξιολόγηση και "βαθμολόγηση" των δανειοληπτών, μελλοντικές επιδόσεις και διαχειρίζονται τα όρια των υφιστάμενων δανείων και τις εισπράξεις. Τα δεδομένα είναι συγκεκριμένα για τον δανειολήπτη αλλά χρησιμοποιούνται και επιπρόσθετα στοιχεία που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη συμπεριφορά του δανειολήπτη.

Η πιστωτική διαβάθμιση είναι ένας από τους παράγοντες που χρησιμοποιούνται για τους νέους πελάτες και τη διαχείριση των υφιστάμενων πελατών. Το αποτέλεσμα χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του προβλεπόμενου πιστωτικού κινδύνου τους για κάθε ανεξάρτητη απόκτηση ή διαχείριση λογαριασμού, που οδηγεί σε αυτοματοποιημένη απόφαση ή καθοδήγηση ενός κριτή. Η πιστωτική διαβάθμιση βελτιώνει την ποιότητα της πιστοληπτικής απόφασης, τα χρονοδιαγράμματα και τη συνοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και διευκολύνει την τιμολόγηση βάσει κινδύνου.

Οι βαθμολογίες του δανειολήπτη καθορίζουν την αξιολόγηση του από το 1 μέχρι 7 και το 8 ορίζεται ως αθέτηση. Οι ιστορικοί συντελεστές αθέτησης 12 μηνών (PD) υπολογίζονται ανά αξιολόγηση. Αυτά τα ποσοστά αθέτησης θεωρούνται ότι είναι η πιθανότητα αθέτησης 12 μηνών για τους δανειολήπτες. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την πιθανότητα αθέτησης υποχρεώσεων (PD) σε διάφορα επίπεδα κινδύνου για δάνεια σε μεγάλες επιχειρήσεις, ιδιώτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Τα δάνεια χωρίς διαβάθμιση για μεγάλες επιχειρήσεις αξιολογούνται με τη χρήση μεθόδου δενδροδιαγράμματος αποφάσεων βάσει των χαρακτηριστικών του πελάτη, όπως είναι οι ημέρες καθυστέρησης και η μεικτή λογιστική αξία. Τα δάνεια χωρίς διαβάθμιση για τους ιδιώτες περιλαμβάνουν τις ανακυκλούμενες διευκολύνσεις χωρίς βαθμολόγηση (π.χ. προπληρωμένες κάρτες) και άλλες ανακυκλούμενες διευκολύνσεις (π.χ. χρηματοοικονομικές εγγυήσεις) στις οποίες έχει αποδοθεί μια πιο γενική καμπύλη. Παρομοίως, στα ανοίγματα χωρίς διαβάθμιση σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχει αποδοθεί μια καμπύλη γενικότερου τμήματος.

Νέα δάνεια σε μεγάλες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις και νέα δάνεια σε ιδιώτες γνωστοποιούνται ξεχωριστά, δεδομένου ότι είναι απαραίτητη μια χρονική περίοδος επτά μηνών για την παροχή ακριβής αξιολόγησης.

Τα ΔΠΧΑ 9 μοντέλα πιθανότητας αθέτησης υποχρεώσεων (PD) διαμετρήθηκαν κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2019 προκειμένου να συμπεριληφθούν και άλλες πρόσφατες ιστορικές εκτιμήσεις.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο (συνέχεια)

46.6.1 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες με βάση την εσωτερική διαβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης (συνέχεια)

2019	**Πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης 12 μηνών**		
Διαβάθμιση	**Μεγάλες επιχειρήσεις %**	**Ιδιώτες %**	**Μικρομεσαίες επιχειρήσεις %**
1	0.89	1.15	0.34
2	1.55	1.75	0.81
3	1.59	3.08	2.30
4	2.53	7.29	7.46
5	3.51	12.72	13.11
6	4.16	19.21	18.16
7	8.63	43.82	41.82

2018	**Πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης 12 μηνών**		
Διαβάθμιση	**Μεγάλες επιχειρήσεις %**	**Ιδιώτες %**	**Μικρομεσαίες επιχειρήσεις %**
1	2.46	1.49	0.88
2	3.04	1.87	1.85
3	3.37	3.20	2.57
4	3.74	5.42	3.84
5	4.21	7.92	6.49
6	7.47	13.37	9.03
7	12.28	29.54	18.17

Τα χαμηλά ανοίγματα διαβάθμισης παρουσιάζουν καλή ικανότητα κάλυψης οικονομικών υποχρεώσεων, με χαμηλή πιθανότητα αθέτησης. Τα ανοίγματα διαβάθμισης μεσαίας κλίμακας απαιτούν στενότερη παρακολούθηση και αποδεικνύουν μια μέση έως δίκαιη ικανότητα ικανοποίησης των οικονομικών υποχρεώσεων, με μέτριο κίνδυνο αθέτησης. Τα υψηλά ανοίγματα αξιολόγησης απαιτούν ποικίλους βαθμούς ιδιαίτερης προσοχής και ο κίνδυνος αθέτησης είναι μεγαλύτερος.

Οι πιο κάτω πίνακες παρουσιάζουν τα μεικτά δάνεια μετά από αναπροσαρμογή της εύλογης αξίας κατά την αρχική αναγνώριση στην Κύπρο, σε μεγάλες επιχειρήσεις, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ιδιώτες σύμφωνα με την εσωτερική διαβάθμιση της BOC PCL. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση βάση την εσωτερική διαβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης περιλαμβάνουν €53,972 χιλ. (2018: €67,381 χιλ.) δάνεια που διαχειρίζονται στην Κύπρο αλλά αναγνωρίστηκαν αρχικά σε άλλες χώρες.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο (συνέχεια)

46.6.1 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες με βάση την εσωτερική διαβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης (συνέχεια)

	2019			**2018**		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**
Μεγάλες επιχειρήσεις	€000	€000	**€000**	€000	€000	**€000**
Κατηγορία 1	455,089	28,855	**483,944**	203,010	51,808	**254,818**
Κατηγορία 2	307,934	43,602	**351,536**	485,028	110,127	**595,155**
Κατηγορία 3	663,727	41,449	**705,176**	398,722	61,739	**460,461**
Κατηγορία 4	503,200	44,019	**547,219**	429,053	223,243	**652,296**
Κατηγορία 5	559,043	78,257	**637,300**	184,338	62,825	**247,163**
Κατηγορία 6	170,365	58,189	**228,554**	174,717	12,577	**187,294**
Κατηγορία 7	59,916	42,488	**102,404**	123,716	16,911	**140,627**
Χωρίς διαβάθμιση	88,175	240,389	**328,564**	184,900	573,703	**758,603**
Νέοι πελάτες	581,894	65,999	**647,893**	259,164	19,022	**278,186**
	3,389,343	**643,247**	**4,032,590**	**2,442,648**	**1,131,955**	**3,574,603**
Σύνολο Στάδιο 3 και απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)			**839,728**			**1,237,587**
			4,872,318			**4,812,190**

	2019			2018		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**
Ιδιώτες	€000	€000	**€000**	€000	€000	**€000**
Κατηγορία 1	372,733	32,921	**405,654**	279,305	67,286	**346,591**
Κατηγορία 2	878,683	93,604	**972,287**	686,960	94,836	**781,796**
Κατηγορία 3	968,991	146,123	**1,115,114**	930,261	99,008	**1,029,269**
Κατηγορία 4	340,375	110,972	**451,347**	423,067	74,341	**497,408**
Κατηγορία 5	201,829	139,552	**341,381**	330,270	76,060	**406,330**
Κατηγορία 6	72,163	97,418	**169,581**	174,645	52,359	**227,004**
Κατηγορία 7	22,411	52,736	**75,147**	42,216	51,842	**94,058**
Χωρίς διαβάθμιση	-	3,284	**3,284**	-	3,470	**3,470**
Νέοι πελάτες	249,288	24,024	**273,312**	259,495	36,397	**295,892**
	3,106,473	**700,634**	**3,807,107**	**3,126,219**	**555,599**	**3,681,818**
Σύνολο Στάδιο 3 και απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)			**2,220,743**			**2,709,494**
			6,027,850			**6,391,312**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά στάδιο (συνέχεια)

46.6.1 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες με βάση την εσωτερική διαβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης (συνέχεια)

	2019			**2018**		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	€000	€000	**€000**	€000	€000	**€000**
Κατηγορία 1	121,507	17,969	**139,476**	55,500	30,751	**86,251**
Κατηγορία 2	144,339	35,365	**179,704**	87,460	31,678	**119,138**
Κατηγορία 3	59,538	14,584	**74,122**	51,932	17,992	**69,924**
Κατηγορία 4	31,598	14,430	**46,028**	41,757	15,644	**57,401**
Κατηγορία 5	19,863	14,639	**34,502**	40,685	22,250	**62,935**
Κατηγορία 6	14,724	18,698	**33,422**	35,414	32,538	**67,952**
Κατηγορία 7	9,176	23,431	**32,607**	37,283	36,180	**73,463**
Χωρίς διαβάθμιση	-	14,658	**14,658**	-	19,080	**19,080**
Νέοι πελάτες	47,522	5,713	**53,235**	37,717	6,918	**44,635**
	448,267	**159,487**	**607,754**	**387,748**	**213,031**	**600,779**
Σύνολο Στάδιο 3 και απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)			**468,411**			**556,403**
			1,076,165			**1,157,182**

46.7 Ανάλυση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση

Οι πιο κάτω πίνακες, παρουσιάζουν ανά στάδιο τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες του Συγκροτήματος σε αποσβεσμένο κόστος που κατέχονται προς πώληση ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018.

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος πριν από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	176	807	153,608	30,373	**184,964**
Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	-	13	(3,402)	(7,694)	**(11,083)**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	**176**	**820**	**150,206**	**22,679**	**173,881**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.7 Ανάλυση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2019	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος πριν από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	-	360	350	-	**710**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	2	3	**5**
Ιδιώτες					
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	139	47	144	-	**330**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	20	397	6,164	1,125	**7,706**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	7	1	952	197	**1,157**
- στεγαστικά	4	-	1,128	10	**1,142**
- λοιπά καταναλωτικά	6	2	37,281	4,707	**41,996**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	14,757	3,736	**18,493**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	15,749	6,248	**21,997**
- στεγαστικά	-	-	4,154	1,162	**5,316**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	72,908	13,131	**86,039**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	-	-	19	54	**73**
	176	**807**	**153,608**	**30,373**	**184,964**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.7 Ανάλυση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2019 **Αναπροσαρμογή στην εναπομείνουσα εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
	€000	€000	€000	€000	**€000**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	13	(2)	(99)	**(88)**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	-	(2)	**(2)**
- στεγαστικά	-	-	(9)	(6)	**(15)**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	(732)	(1,152)	**(1,884)**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	(214)	(639)	**(853)**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	(357)	(949)	**(1,306)**
- στεγαστικά	-	-	(200)	(364)	**(564)**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	(1,888)	(4,477)	**(6,365)**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	-	-	-	(6)	**(6)**
	-	**13**	**(3,402)**	**(7,694)**	**(11,083)**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.7 Ανάλυση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2019	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	-	360	350	-	**710**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	2	3	**5**
Ιδιώτες					
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	139	47	144	-	**330**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	20	410	6,162	1,026	**7,618**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	7	1	952	195	**1,155**
- στεγαστικά	4	-	1,119	4	**1,127**
- λοιπά καταναλωτικά	6	2	36,549	3,555	**40,112**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	14,543	3,097	**17,640**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	15,392	5,299	**20,691**
- στεγαστικά	-	-	3,954	798	**4,752**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	71,020	8,654	**79,674**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	-	-	19	48	**67**
	176	**820**	**150,206**	**22,679**	**173,881**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.7 Ανάλυση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος πριν από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	7,148	94,600	2,222,931	526,434	**2,851,113**
Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	(195)	(3,261)	(24,571)	(111,126)	**(139,153)**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	**6,953**	**91,339**	**2,198,360**	**415,308**	**2,711,960**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.7 Ανάλυση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος πριν από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	165	-	14,343	741	**15,249**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	2,835	-	6	-	**2,841**
Ιδιώτες					
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	-	-	125	3	**128**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	2,110	85,783	722,631	48,690	**859,214**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	2,038	8,817	187,831	18,180	**216,866**
- στεγαστικά	-	-	231	41	**272**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	5,575	198	**5,773**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	967,761	368,310	**1,336,071**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	300,509	73,827	**374,336**
- στεγαστικά	-	-	484	151	**635**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	23,427	16,293	**39,720**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	-	-	8	-	**8**
	7,148	**94,600**	**2,222,931**	**526,434**	**2,851,113**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.7 Ανάλυση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	(584)	-	**(584)**
Ιδιώτες					
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	-	-	-	(1)	**(1)**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	(2,722)	(13,730)	(7,927)	**(24,379)**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	(195)	(539)	(1,470)	(2,654)	**(4,858)**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	(132)	(78)	**(210)**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	(4,900)	(81,744)	**(86,644)**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	(3,473)	(14,518)	**(17,991)**
- στεγαστικά	-	-	-	(115)	**(115)**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	(282)	(4,089)	**(4,371)**
	(195)	**(3,261)**	**(24,571)**	**(111,126)**	**(139,153)**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.7 Ανάλυση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	165	-	13,759	741	**14,665**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	2,835	-	6	-	**2,841**
Ιδιώτες					
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	-	-	125	2	**127**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	2,110	83,061	708,901	40,763	**834,835**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1,843	8,278	186,361	15,526	**212,008**
- στεγαστικά	-	-	231	41	**272**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	5,443	120	**5,563**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	962,861	286,566	**1,249,427**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	297,036	59,309	**356,345**
- στεγαστικά	-	-	484	36	**520**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	23,145	12,204	**35,349**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	-	-	8	-	**8**
	6,953	**91,339**	**2,198,360**	**415,308**	**2,711,960**

Ο πιο κάτω πίνακας, παρουσιάζει τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες του Συγκροτήματος σε αποσβεσμένο κόστος που κατέχονται προς πώληση, πριν από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 ανά στάδιο ανά γεωγραφική ανάλυση.

2019	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
	€000	€000	€000	€000	**€000**
Κύπρος	176	807	153,608	30,373	**184,964**
	176	**807**	**153,608**	**30,373**	**184,964**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.7 Ανάλυση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
	€000	€000	€000	€000	**€000**
Κύπρος	7,148	94,600	2,161,695	526,434	**2,789,877**
Άλλες χώρες	-	-	61,236	-	**61,236**
	7,148	**94,600**	**2,222,931**	**526,434**	**2,851,113**

Η ανάλυση των μεικτών δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση μετά την αναπροσαρμογή στην εναπομείνουσα εύλογη αξία βάση διαβάθμισης της πιστοληπτικής αξιολόγησης της BOC PCL γνωστοποιείται στους πιο κάτω πίνακες.

	2019			**2018**		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**
Μεγάλες επιχειρήσεις	€000	€000	**€000**	€000	€000	**€000**
Κατηγορία 2	-	-	**-**	2,452	-	**2,452**
Κατηγορία 3	-	-	**-**	722	4,468	**5,190**
Κατηγορία 6	20	-	**20**	3,000	951	**3,951**
Χωρίς διαβάθμιση	-	769	**769**	-	80,402	**80,402**
Νέοι πελάτες	-	-	**-**	99	-	**99**
	20	**769**	**789**	**6,273**	**85,821**	**92,094**
Σύνολο Στάδιο 3 και απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)			**12,910**			**2,363,960**
			13,699			**2,456,054**

	2019			**2018**		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**
Ιδιώτες	€000	€000	**€000**	€000	€000	**€000**
Κατηγορία 3	15	-	**15**	-	-	**-**
Κατηγορία 4	45	10	**55**	10	-	**10**
Κατηγορία 5	53	3	**56**	670	2,276	**2,946**
Κατηγορία 6	2	10	**12**	-	-	**-**
Κατηγορία 7	3	-	**3**	-	2,092	**2,092**
	118	**23**	**141**	**680**	**4,368**	**5,048**
Σύνολο Στάδιο 3 και απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)			**125,377**			**234,237**
			125,518			**239,285**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.7 Ανάλυση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

	2019			2018		
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	**Σύνολο €000**	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	**Σύνολο €000**
Κατηγορία 2	-	10	**10**	-	-	**-**
Κατηγορία 4	38	-	**38**	-	-	**-**
Κατηγορία 5	-	14	**14**	-	-	**-**
Κατηγορία 6	-	4	**4**	-	-	**-**
Κατηγορία 7	-	-	**-**	-	129	**129**
Χωρίς διαβάθμιση	-	-	**-**	-	362	**362**
Νέοι πελάτες	**-**	-	**-**	-	659	**659**
	38	**28**	**66**	**-**	**1,150**	**1,150**
Σύνολο Στάδιο 3 και απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)			**34,598**			**15,471**
			34,664			**16,621**

46.8 Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις

Το Συγκρότημα εισέρχεται σε διάφορες αμετάκλητες δεσμεύσεις και ανειλημμένες υποχρεώσεις. Αυτές αποτελούνται από αποδοχές και εγγυήσεις εξ' αποδοχών, εγγυητικές, ενέγγυες πιστώσεις και όρια δανείων και απαιτήσεων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί, πιστωτικές γραμμές και άλλες δεσμεύσεις για δανεισμό.

46.8.1 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Η ανάλυση των μεταβολών των εκκρεμών ανοιγμάτων και των αντίστοιχων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών γνωστοποιούνται στους πιο κάτω πίνακες:

2019	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Ανοίγματα				
1η Ιανουαρίου	399,573	194,076	160,617	**754,266**
Μεταφορές στο στάδιο 1	39,122	(28,885)	(10,237)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(29,376)	44,313	(14,937)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(2,776)	(3,495)	6,271	**-**
Καθαρή αύξηση/(μείωση)	23,750	(46,085)	(43,031)	**(65,366)**
31 Δεκεμβρίου	**430,293**	**159,924**	**98,683**	**688,900**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.8 Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

46.8.1 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Ανοίγματα				
1η Ιανουαρίου	302,437	252,230	221,865	**776,532**
Μεταφορές στο στάδιο 1	48,097	(32,459)	(15,638)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(9,298)	26,050	(16,752)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(2,528)	(6,749)	9,277	**-**
Καθαρή αύξηση/(μείωση)	62,315	(44,996)	(38,135)	**(20,816)**
Συναλλαγματικές και άλλες διαφορές	(25)	-	-	**(25)**
Πώληση θυγατρικής	(1,425)	-	-	**(1,425)**
31 Δεκεμβρίου	**399,573**	**194,076**	**160,617**	**754,266**

2019	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές				
1η Ιανουαρίου	302	811	23,778	**24,891**
Μεταφορές στο στάδιο 1	9	(1)	(8)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(10)	21	(11)	**-**
Χρέωση για το έτος*	(280)	(761)	(1,855)	**(2,896)**
31 Δεκεμβρίου	**21**	**70**	**21,904**	**21,995**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	11	12	21,904	**21,927**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	10	58	-	**68**
	21	**70**	**21,904**	**21,995**

2018	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές				
1η Ιανουαρίου	877	2,095	43,214	**46,186**
Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	(796)	(1,865)	(14,158)	**(16,819)**
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	81	230	29,056	**29,367**
Μεταφορές στο στάδιο 1	77	(47)	(30)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(16)	290	(274)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(887)	(3,890)	4,777	**-**
Χρέωση για το έτος*	1,047	4,228	(9,751)	**(4,476)**
31 Δεκεμβρίου	**302**	**811**	**23,778**	**24,891**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	35	149	23,778	**23,962**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	267	662	-	**929**
	302	**811**	**23,778**	**24,891**

* Η χρέωση για το έτος σχετίζεται κυρίως με αλλαγές στα μοντέλα και στις παραμέτρους.

Οι εκκρεμείς ενδεχόμενες υποχρεώσεις ανά γεωγραφική περιοχή γνωστοποιούνται στον πιο κάτω πίνακα:

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.8 Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

46.8.1 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις (συνέχεια)

2019	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Κύπρος	430,293	127,493	73,167	**630,953**
Άλλες χώρες	-	32,431	25,516	**57,947**
Σύνολο	**430,293**	**159,924**	**98,683**	**688,900**

2018	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Κύπρος	399,573	158,630	135,814	**694,017**
Άλλες χώρες	-	35,446	24,803	**60,249**
Σύνολο	**399,573**	**194,076**	**160,617**	**754,266**

Η ποιότητα χαρτοφυλακίου των ενδεχόμενων υποχρεώσεων, με βάση την εσωτερική διαβάθμιση της BOC PCL γνωστοποιείται στον πιο κάτω πίνακα:

	2019			2018		
Μεγάλες επιχειρήσεις	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	**Σύνολο €000**	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	**Σύνολο €000**
Κατηγορία 1	99,978	10,831	**110,809**	78,723	63	**78,786**
Κατηγορία 2	8,548	93	**8,641**	28,878	24	**28,902**
Κατηγορία 3	68,485	3,263	**71,748**	41,333	1,356	**42,689**
Κατηγορία 4	16,230	331	**16,561**	27,406	2,569	**29,975**
Κατηγορία 5	68,600	5,417	**74,017**	22,468	40	**22,508**
Κατηγορία 6	5,257	974	**6,231**	4,811	418	**5,229**
Κατηγορία 7	15,561	-	**15,561**	10,717	420	**11,137**
Χωρίς διαβάθμιση	29,715	91,811	**121,526**	37,573	145,101	**182,674**
Νέοι πελάτες	63,757	-	**63,757**	86,675	-	**86,675**
	376,131	**112,720**	**488,851**	**338,584**	**149,991**	**488,575**
Σύνολο Στάδιο 3			**79,600**			**155,784**
			568,451			**644,359**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.8 Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

46.8.1 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις (συνέχεια)

	2019			2018		
	Στάδιο 1	**Στάδιο 2**	**Σύνολο**	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	**€000**	**€000**	**€000**	€000	€000	**€000**
Κατηγορία 1	24,343	3,989	**28,332**	10,951	2,515	**13,466**
Κατηγορία 2	4,881	2,919	**7,800**	4,520	1,233	**5,753**
Κατηγορία 3	3,197	400	**3,597**	1,343	192	**1,535**
Κατηγορία 4	464	43	**507**	4,243	900	**5,143**
Κατηγορία 5	330	276	**606**	2,797	673	**3,470**
Κατηγορία 6	85	26	**111**	4,898	1,588	**6,486**
Κατηγορία 7	451	1,770	**2,221**	1,901	1,429	**3,330**
Χωρίς διαβάθμιση	-	14,165	**14,165**	-	13,211	**13,211**
Νέοι πελάτες	20,411	51	**20,462**	30,336	555	**30,891**
	54,162	**23,639**	**77,801**	**60,989**	**22,296**	**83,285**
Σύνολο Στάδιο 3			**18,450**			**2,824**
			96,251			**86,109**

	2019			2018		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**
Ιδιώτες	€000	€000	**€000**	€000	€000	**€000**
Χωρίς διαβάθμιση	-	23,565	**23,565**	-	21,789	**21,789**
	-	**23,565**	**23,565**	**-**	**21,789**	**21,789**
Σύνολο Στάδιο 3			**633**			**2,009**
			24,198			**23,798**

46.8.2 Ανειλημμένες υποχρεώσεις

Η ανάλυση των μεταβολών των ανοιγμάτων που εκκρεμούν και των αντίστοιχων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών τους γνωστοποιείται στους πίνακες πιο κάτω:

2019	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο** **€000**
Ανοίγματα				
1η Ιανουαρίου	1,307,229	615,502	165,538	**2,088,269**
Μεταφορές στο στάδιο 1	204,396	(200,726)	(3,670)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(127,827)	144,188	(16,361)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(2,006)	(5,217)	7,223	**-**
Καθαρή μείωση	(90,399)	(44,886)	(19,876)	**(155,161)**
31 Δεκεμβρίου	**1,291,393**	**508,861**	**132,854**	**1,933,108**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.8 Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

46.8.2 Ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Ανοίγματα				
1η Ιανουαρίου	1,160,742	883,737	218,329	**2,262,808**
Μεταφορές στο στάδιο 1	232,355	(205,220)	(27,135)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(150,375)	172,014	(21,639)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(10,820)	(12,993)	23,813	**-**
Καθαρή αύξηση/(μείωση)	93,749	(222,036)	(27,830)	**(156,117)**
Πώληση θυγατρικής	(18,232)	-	-	**(18,232)**
Συναλλαγματικές και άλλες διαφορές	(190)	-	-	**(190)**
31 Δεκεμβρίου	**1,307,229**	**615,502**	**165,538**	**2,088,269**

2019	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές				
1η Ιανουαρίου	1,012	1,782	-	**2,794**
Μεταφορές στο στάδιο 1	3	(3)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(11)	20	(9)	**-**
Επιβάρυνση χρέωσης για το έτος*	(974)	(1,712)	9	**(2,677)**
31 Δεκεμβρίου	**30**	**87**	**-**	**117**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	6	8	-	**14**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	24	79	-	**103**
	30	**87**	**-**	**117**

2018	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές	**-**	**-**	**-**	**-**
1η Ιανουαρίου	25	22	5,754	**5,801**
Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	367	1,204	(3,672)	**(2,101)**
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	392	1,226	2,082	**3,700**
Μεταφορές στο στάδιο 1	282	(203)	(79)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(265)	754	(489)	**-**
Επιβάρυνση χρέωσης για το έτος*	603	5	(1,514)	**(906)**
31 Δεκεμβρίου	**1,012**	**1,782**	**-**	**2,794**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	78	71	-	**149**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	934	1,711	-	**2,645**
	1,012	**1,782**	**-**	**2,794**

*Η επιβάρυνση για το έτος σχετίζεται με τις αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.8 Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

46.8.2 Ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

Οι ανειλημμένες υποχρεώσεις ανά γεωγραφική περιοχή αναλύονται στον πίνακα πιο κάτω:

2019	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Κύπρος	1,291,393	508,861	132,511	**1,932,765**
Άλλες χώρες	-	-	343	**343**
Σύνολο	**1,291,393**	**508,861**	**132,854**	**1,933,108**

2018	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Κύπρος	1,307,229	615,502	165,195	**2,087,926**
Άλλες χώρες	-	-	343	**343**
Σύνολο	**1,307,229**	**615,502**	**165,538**	**2,088,269**

Η ποιότητα χαρτοφυλακίου των ανειλημμένων υποχρεώσεων, με βάση την εσωτερική διαβάθμιση της BOC PCL γνωστοποιείται στον πιο κάτω πίνακα.

	2019			2018		
Μεγάλες επιχειρήσεις	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	**Σύνολο €000**	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	**Σύνολο €000**
Κατηγορία 1	299,680	22,488	**322,168**	175,810	7,993	**183,803**
Κατηγορία 2	32,741	4,960	**37,701**	155,852	5,246	**161,098**
Κατηγορία 3	89,930	24,666	**114,596**	85,480	15,600	**101,080**
Κατηγορία 4	32,658	1,835	**34,493**	54,717	5,614	**60,331**
Κατηγορία 5	55,968	14,695	**70,663**	28,247	1,969	**30,216**
Κατηγορία 6	1,237	3,863	**5,100**	10,853	1,982	**12,835**
Κατηγορία 7	906	183	**1,089**	11,606	2,167	**13,773**
Χωρίς διαβάθμιση	13,133	139,064	**152,197**	31,070	198,058	**229,128**
Νέοι πελάτες	42,973	134	**43,107**	103,441	2,604	**106,045**
	569,226	**211,888**	**781,114**	**657,076**	**241,233**	**898,309**
Σύνολο Στάδιο 3			**98,942**			**137,557**
			880,056			**1,035,866**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.8 Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

46.8.2 Ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

	2019			**2018**		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	€000	€000	**€000**	€000	€000	**€000**
Κατηγορία 1	174,415	54,779	**229,194**	83,581	54,630	**138,211**
Κατηγορία 2	52,230	12,724	**64,954**	31,666	14,277	**45,943**
Κατηγορία 3	15,215	6,448	**21,663**	12,873	3,432	**16,305**
Κατηγορία 4	4,952	4,691	**9,643**	19,947	15,805	**35,752**
Κατηγορία 5	1,970	3,418	**5,388**	10,731	5,295	**16,026**
Κατηγορία 6	521	940	**1,461**	27,252	28,475	**55,727**
Κατηγορία 7	138	1,777	**1,915**	5,109	13,091	**18,200**
Χωρίς διαβάθμιση	-	12,942	**12,942**	-	23,122	**23,122**
Νέοι πελάτες	14,784	176	**14,960**	25,035	733	**25,768**
	264,225	**97,895**	**362,120**	**216,194**	**158,860**	**375,054**
Σύνολο Στάδιο 3			**22,597**			**12,672**
			384,717			**387,726**

	2019			**2018**		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**
Ιδιώτες	€000	€000	**€000**	€000	€000	**€000**
Κατηγορία 1	106,440	36,537	**142,977**	84,297	43,628	**127,925**
Κατηγορία 2	121,923	65,694	**187,617**	122,073	67,980	**190,053**
Κατηγορία 3	89,794	32,207	**122,001**	85,405	38,570	**123,975**
Κατηγορία 4	49,897	15,709	**65,606**	50,785	18,416	**69,201**
Κατηγορία 5	13,786	9,285	**23,071**	16,026	7,423	**23,449**
Κατηγορία 6	5,894	6,258	**12,152**	5,475	5,054	**10,529**
Κατηγορία 7	721	4,755	**5,476**	1,240	3,466	**4,706**
Χωρίς διαβάθμιση	-	23,998	**23,998**	-	26,481	**26,481**
Νέος δανεισμός	69,487	4,635	**74,122**	68,658	4,391	**73,049**
	457,942	**199,078**	**657,020**	**433,959**	**215,409**	**649,368**
Σύνολο Στάδιο 3			**11,315**			**15,309**
			668,335			**664,677**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση

Η κίνηση στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες, περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση, παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

2019	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
Κύπρος	€000	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	26,233	73,870	2,783,232	431,924	**3,315,259**
Μεταφορές στο στάδιο 1	28,434	(13,836)	(14,598)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(3,645)	16,739	(13,094)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(1,297)	(18,404)	19,701	-	**-**
Επίδραση από την μεταφορά μεταξύ των σταδίων μέσα στο έτος*	(18,450)	(569)	51,033	(128)	**31,886**
Συναλλαγματικές και άλλες μεταβολές	-	-	5,949	675	**6,624**
Διαγραφές	(3,991)	(3,888)	(331,239)	(63,216)	**(402,334)**
Συμβατικοί τόκοι (που προβλέφθηκαν) και δεν αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα	-	-	96,042	13,299	**109,341**
Νέα δάνεια που δημιουργήθηκαν ή αγοράστηκαν*	3,581	-	-	-	**3,581**
Δάνεια που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)*	228	(3,154)	(55,752)	5,430	**(53,248)**
Διαγραφές*	1,933	2,011	46,020	5,595	**55,559**
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους (αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης, ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης και άνοιγμα από αθέτηση) που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών*	(8,446)	(5,401)	214,203	17,988	**218,344**
Αλλαγές στις συμβατικές ταμειακές ροές λόγω τροποποιήσεων που δεν αποτελούν αποαναγνώριση*	(137)	260	5,917	(889)	**5,151**
Πώληση χαρτοφυλακίων Helix 1 και Velocity 1	(7,778)	(22,248)	(1,313,522)	(204,512)	**(1,548,060)**
31 Δεκεμβρίου	**16,665**	**25,380**	**1,493,892**	**206,166**	**1,742,103**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	3,862	7,572	136,369	8,983	**156,786**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	12,803	17,808	1,357,523	197,183	**1,585,317**
	16,665	**25,380**	**1,493,892**	**206,166**	**1,742,103**

* Περιλαμβάνονται στη 'Ζημιά απομείωσης μετά την αναστροφή σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2019	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
'Αλλες χώρες	€000	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	135	-	146,611	-	**146,746**
Επίδραση από την μεταφορά μεταξύ των σταδίων μέσα στο έτος*	(3)	-	(350)	-	**(353)**
Συναλλαγματικές και άλλες διαφορές	-	-	3,857	-	**3,857**
Διαγραφές	-	-	(38,608)	-	**(38,608)**
Συμβατικοί τόκοι (που προβλέφθηκαν) και δεν αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα	-	-	5,376	-	**5,376**
Δάνεια που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)*	(132)	-	(247)	-	**(379)**
Διαγραφές*	-	-	17	-	**17**
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους (αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης, ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης και άνοιγμα από αθέτηση) που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών*	-	-	(444)	-	**(444)**
Πώληση χαρτοφυλακίων Helix 1 και Velocity 1	-	-	(54,765)	-	**(54,765)**
31 Δεκεμβρίου	**-**	**-**	**61,447**	**-**	**61,447**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	-	-	55,433	-	**55,433**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	-	-	6,014	-	**6,014**
	-	**-**	**61,447**	**-**	**61,447**

* Περιλαμβάνονται στη 'Ζημιά απομείωσης μετά την αναστροφή σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2019	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
Σύνολο	€000	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	26,368	73,870	2,929,843	431,924	**3,462,005**
Μεταφορές στο στάδιο 1	28,434	(13,836)	(14,598)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(3,645)	16,739	(13,094)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(1,297)	(18,404)	19,701	-	**-**
Επίδραση από την μεταφορά μεταξύ των σταδίων μέσα στο έτος*	(18,453)	(569)	50,683	(128)	**31,533**
Συναλλαγματικές και άλλες μεταβολές	-	-	9,806	675	**10,481**
Διαγραφές	(3,991)	(3,888)	(369,847)	(63,216)	**(440,942)**
Συμβατικοί τόκοι (που προβλέφθηκαν) και δεν αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα	-	-	101,418	13,299	**114,717**
Νέα δάνεια που δημιουργήθηκαν ή αγοράστηκαν*	3,581	-	-	-	**3,581**
Δάνεια που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)*	96	(3,154)	(55,999)	5,430	**(53,627)**
Διαγραφές*	1,933	2,011	46,037	5,595	**55,576**
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους (αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης, ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης και άνοιγμα από αθέτηση) που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών*	(8,446)	(5,401)	213,759	17,988	**217,900**
Αλλαγές στις συμβατικές ταμειακές ροές λόγω τροποποιήσεων που δεν αποτελούν αποαναγνώριση*	(137)	260	5,917	(889)	**5,151**
Πώληση χαρτοφυλακίων Helix 1 και Velocity 1	(7,778)	(22,248)	(1,368,287)	(204,512)	**(1,602,825)**
31 Δεκεμβρίου	**16,665**	**25,380**	**1,555,339**	**206,166**	**1,803,550**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	3,862	7,572	191,802	8,983	**212,219**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	12,803	17,808	1,363,537	197,183	**1,591,331**
	16,665	**25,380**	**1,555,339**	**206,166**	**1,803,550**

* Περιλαμβάνονται στη 'Ζημιά απομείωσης μετά την αναστροφή σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' (Σημ. 17).

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
Κύπρος	€000	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	20,840	29,510	2,654,800	500,027	**3,205,177**
Αλλαγή στη βάση υπολογισμού της μεικτής λογιστικής αξίας (ΔΠΧΑ 9-Προσαύξηση (Grossing up))	5,068	6,561	1,294,541	326,152	**1,632,322**
Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	(6,660)	32,744	235,471	52,373	**313,928**
Αναπροσαρμοσμένα υπόλοιπα 1 Ιανουαρίου 2018	19,248	68,815	4,184,812	878,552	**5,151,427**
Μεταφορά από το υποκατάστημα στην Ρουμανία (πίνακας 'Άλλες χώρες')	-	-	-	22,176	**22,176**
Μεταφορές στο στάδιο 1	54,379	(29,841)	(24,538)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(1,721)	28,096	(26,375)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(5,459)	(11,362)	16,821	-	**-**
Συναλλαγματικές και άλλες μεταβολές	-	-	1,601	317	**1,918**
Διαγραφές	(13,693)	(20,303)	(1,961,979)	(552,912)	**(2,548,887)**
Συμβατικοί τόκοι (που προβλέφθηκαν) και δεν αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα	-	-	141,719	17,521	**159,240**
Νέα δάνεια που δημιουργήθηκαν ή αγοράστηκαν*	6,345	-	-	5,581	**11,926**
Δάνεια που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)*	832	(3,760)	(107,462)	(9,868)	**(120,258)**
Διαγραφές*	2,334	5,369	68,483	11,690	**87,876**
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους (αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης, ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης και άνοιγμα από αθέτηση) που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών*	3,691	36,336	380,988	61,123	**482,138**
Αλλαγές στις συμβατικές ταμειακές ροές λόγω τροποποιήσεων που δεν αποτελούν αποαναγνώριση*	119	226	(1,616)	(576)	**(1,847)**
Επίδραση από την μεταφορά μεταξύ των σταδίων μέσα στο έτος*	(39,842)	294	110,778	(1,680)	**69,550**
31 Δεκεμβρίου	**26,233**	**73,870**	**2,783,232**	**431,924**	**3,315,259**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	6,326	17,411	147,327	22,206	**193,270**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	19,907	56,459	2,635,905	409,718	**3,121,989**
	26,233	**73,870**	**2,783,232**	**431,924**	**3,315,259**

* Περιλαμβάνονται στη 'Ζημιά απομείωσης μετά την αναστροφή σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
'Αλλες χώρες	€000	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	1,344	365	222,389	23,575	**247,673**
Αλλαγή στη βάση υπολογισμού της μεικτής λογιστικής αξίας (ΔΠΧΑ 9- Προσαύξηση (Grossing up))	-	33	55,502	1,640	**57,175**
Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	(7)	4,215	933	33	**5,174**
Αναπροσαρμοσμένα υπόλοιπα 1 Ιανουαρίου	1,337	4,613	278,824	25,248	**310,022**
Μεταφορά στις δραστηριότητες Κύπρου (πίνακας 'Κύπρος')	-	-	-	(22,176)	**(22,176)**
Μεταφορές στο Στάδιο 2	-	28	(28)	-	**-**
Συναλλαγματικές και άλλες μεταβολές	(236)	-	(8,189)	1	**(8,424)**
Διαγραφές	1	(42)	(116,353)	(832)	**(117,226)**
Πώληση θυγατρικών στο Ηνωμένο Βασίλειο	(1,495)	(368)	(1,731)	-	**(3,594)**
Συμβατικοί τόκοι (που προβλέφθηκαν) και δεν αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα	-	-	5,197	-	**5,197**
Νέα δάνεια που δημιουργήθηκαν ή αγοράστηκαν*	(1)	-	-	-	**(1)**
Δάνεια που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)*	-	(3)	(4,209)	(89)	**(4,301)**
Διαγραφές*	-	6	944	3	**953**
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους (αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης, ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης και άνοιγμα από αθέτηση) που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών*	33	(4,212)	(9,346)	(2,155)	**(15,680)**
Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	233	3	(860)	-	**(624)**
Επίδραση από την μεταφορά μεταξύ των σταδίων μέσα στο έτος*	263	(25)	2,362	-	**2,600**
31 Δεκεμβρίου	**135**	**-**	**146,611**	**-**	**146,746**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	-	-	88,716	-	**88,716**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	135	-	57,895	-	**58,030**
	135	**-**	**146,611**	**-**	**146,746**

* Περιλαμβάνονται στη 'Ζημιά απομείωσης μετά την αναστροφή σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
Σύνολο	€000	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	22,184	29,875	2,877,189	523,602	**3,452,850**
Αλλαγή στη βάση υπολογισμού της μεικτής λογιστικής αξίας (ΔΠΧΑ 9- Προσαύξηση (Grossing up))	5,068	6,594	1,350,043	327,792	**1,689,497**
Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	(6,667)	36,959	236,404	52,406	**319,102**
Αναπροσαρμοσμένα υπόλοιπα 1 Ιανουαρίου	20,585	73,428	4,463,636	903,800	**5,461,449**
Μεταφορές στο στάδιο 1	54,379	(29,841)	(24,538)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(1,721)	28,124	(26,403)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(5,459)	(11,362)	16,821	-	**-**
Επίδραση από την μεταφορά μεταξύ των σταδίων μέσα στο έτος*	(39,579)	269	113,140	(1,680)	**72,150**
Συναλλαγματικές και άλλες μεταβολές	(236)	-	(6,588)	318	**(6,506)**
Διαγραφές	(13,692)	(20,345)	(2,078,332)	(553,744)	**(2,666,113)**
Πώληση θυγατρικών στο Ηνωμένο Βασίλειο	(1,495)	(368)	(1,731)	-	**(3,594)**
Τόκοι (που προβλέφθηκαν) και δεν αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα	-	-	146,916	17,521	**164,437**
Νέα δάνεια που δημιουργήθηκαν ή αγοράστηκαν*	6,344	-	-	5,581	**11,925**
Δάνεια που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)*	832	(3,763)	(111,671)	(9,957)	**(124,559)**
Διαγραφές*	2,334	5,375	69,427	11,693	**88,829**
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους (αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης, ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης και άνοιγμα από αθέτηση) που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών*	3,724	32,124	371,642	58,968	**466,458**
Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	233	3	(860)	-	**(624)**
Αλλαγές στις συμβατικές ταμειακές ροές λόγω τροποποιήσεων που δεν αποτελούν αποαναγνώριση*	119	226	(1,616)	(576)	**(1,847)**
31 Δεκεμβρίου	**26,368**	**73,870**	**2,929,843**	**431,924**	**3,462,005**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	6,326	17,411	236,043	22,206	**281,986**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	20,042	56,459	2,693,800	409,718	**3,180,019**
	26,368	**73,870**	**2,929,843**	**431,924**	**3,462,005**

* Περιλαμβάνονται στη 'Ζημιά απομείωσης μετά την αναστροφή σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' (Σημ. 17).

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Οι πιο πάνω πίνακες δεν περιλαμβάνουν την αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση των δανείων που αποκτήθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα καθώς αυτή αποτελεί μέρος της μεικτής λογιστικής αξίας και τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές χρηματοοικονομικών εγγυήσεων που περιλαμβάνονται στις άλλες υποχρεώσεις στον ισολογισμό.

Η κίνηση των πιστωτικών ζημιών για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες για το 2019 και 2018 περιλαμβάνει πιστωτικές ζημιές των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση. Το υπόλοιπό τους στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 ανά στάδιο και γεωγραφική περιοχή παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	€000	**€000**
Κύπρος	7	42	130,551	17,352	**147,952**
Σύνολο	**7**	**42**	**130,551**	**17,352**	**147,952**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	-	-	115	64	**179**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	7	42	130,436	17,288	**147,773**
	7	**42**	**130,551**	**17,352**	**147,952**

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	€000	**€000**
Κύπρος	3,441	43,977	1,271,559	188,482	**1,507,459**
Άλλες χώρες	-	-	50,393	-	**50,393**
Σύνολο	**3,441**	**43,977**	**1,321,952**	**188,482**	**1,557,852**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	**3,441**	**43,977**	**1,321,952**	**188,482**	**1,557,852**

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 (περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση), ανά πελατειακό τομέα παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	2,133	846	28,615	676	**32,270**
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	3,447	5,016	60,175	1,908	**70,546**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1,525	1,940	12,458	334	**16,257**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	2,871	4,720	19,499	413	**27,503**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	2,247	3,077	15,823	1,104	**22,251**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	232	2,834	80,347	3,195	**86,608**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	2,905	4,695	72,662	5,224	**85,486**
- στεγαστικά	1,052	1,445	143,988	3,985	**150,470**
- λοιπά καταναλωτικά	173	251	125,335	7,190	**132,949**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	55,912	13,719	**69,631**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	213,544	29,726	**243,270**
- στεγαστικά	-	-	337,807	62,576	**400,383**
- λοιπά καταναλωτικά	2	-	386,193	75,507	**461,702**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	73	546	2,223	157	**2,999**
Διαχείριση περιουσίας	5	10	758	452	**1,225**
	16,665	**25,380**	**1,555,339**	**206,166**	**1,803,550**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2018 (αναπροσαρμοσμένα)	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	4,722	4,218	85,226	1,364	**95,530**
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	3,787	11,804	80,480	3,780	**99,851**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	5,621	3,333	22,574	320	**31,848**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	4,052	1,028	28,109	301	**33,490**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	4,848	4,655	26,152	1,878	**37,533**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	1,616	42,731	402,181	21,620	**468,148**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1,507	5,469	253,504	24,325	**284,805**
- στεγαστικά	23	102	138,799	4,309	**143,233**
- λοιπά καταναλωτικά	127	53	171,882	9,479	**181,541**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	696,310	147,552	**843,862**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	538,148	83,209	**621,357**
- στεγαστικά	-	-	248,429	59,651	**308,080**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	226,379	72,396	**298,775**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	52	462	10,180	1,175	**11,869**
Διαχείριση περιουσίας	13	15	1,490	565	**2,083**
	26,368	**73,870**	**2,929,843**	**431,924**	**3,462,005**

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές στο πλαίσιο του πελατειακού τομέα 'Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις' όπως αναπροσαρμόστηκαν περιλαμβάνουν €99,649 χιλ. που προηγουμένως περιλαμβάνονταν στα δάνεια Μεγάλων επιχειρήσεων (Στάδιο 1: €3,600 χιλ., Στάδιο 2: €11,790 χιλ. και Στάδιο 3: €80,480 χιλ. και Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI): €3,779 χιλ.). Επιπρόσθετα, περιλαμβάνονται ζημιές ύψους€202 χιλ. που προηγουμένως περιλαμβάνονταν στις Αναδιαρθρώσεις χρεών (Στάδιο 1: €187 χιλ., Στάδιο 2: €14 χιλ. και Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI): €1 χιλ.).

Η κίνηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για δάνεια και απαιτήσεις σε πελάτες σε μεγάλες επιχειρήσεις, διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις και ιδιώτες στη Κύπρο (εκτός από δάνεια υπό Αναδιαρθρώσεις, Ανακτήσεις χρεών, Διεθνείς τραπεζικές εργασίες και Διαχείριση περιουσίας) περιλαμβανομένου των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση παρουσιάζεται στο πιο κάτω πίνακα:

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

	2019			2018	
	Μεγάλες επιχειρήσεις	**Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις**	**Ιδιώτες**	Μεγάλες Επιχειρήσεις	Ιδιώτες
	€000	**€000**	**€000**	€000	€000
1 Ιανουαρίου	107,869	-	70,476	106,153	115,197
Αλλαγή στη βάση υπολογισμού της μεικτής λογιστικής αξίας (ΔΠΧΑ 9- Προσαύξηση (Grossing up))	-	-	-	33,867	22,651
Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	-	-	-	40,270	40,645
	107,869	-	70,476	180,290	178,493
Μεταφορά (στον)/από πελατειακό τομέα Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	(56,374)	56,576	-	-	-
Μεταφορά (από)/στον πελατειακό τομέα	(8,110)	(1,351)	(19,793)	18,978	(95,078)
Περιουσιακά στοιχεία που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)	(410)	-	(1,260)	-	-
Διαγραφές	(12,740)	(545)	(8,436)	(80,160)	(25,188)
Συμβατικοί τόκοι (που προβλέφθηκαν) και δεν αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα	268	2,381	931	1,788	1,531
Νέα δάνεια που δημιουργήθηκαν ή αγοράστηκαν*	528	1,400	979	5,987	1,385
Δάνεια που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)*	(2,541)	(4,977)	(1,900)	(36,005)	(10,796)
Διαγραφές*	572	1	4,586	772	8,018
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους (αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης, ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης και άνοιγμα από αθέτηση) που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών*	(1,777)	(11,679)	3,169	(1,156)	17,962
Αλλαγές στις συμβατικές ταμειακές ροές λόγω τροποποιήσεων που δεν αποτελούν αποαναγνώριση*	25	-	2,436	7	827
Επίδραση από την μεταφορά μεταξύ των σταδίων μέσα στο έτος	(2,092)	(7,824)	(1,806)	17,368	(6,678)
Πώληση χαρτοφυλακίων Helix και Velocity	(9,864)	-	(125)	-	-
31 Δεκεμβρίου	**15,354**	**33,982**	**49,257**	107,869	70,476

*Περιλαμβάνονται στη 'Ζημιά απομείωσης μετά την αναστροφή σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Όπως παρουσιάζεται στη Σημείωση (Σημ. 2.38) η γνωστοποίηση της κίνησης των μεικτών δανείων μεγάλων επιχειρήσεων και των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για το 2018 για την γραμμή Μεγάλων επιχειρήσεων δεν αναπροσαρμόστηκε λόγω της αδυναμίας εξαγωγής των πληροφοριών με τον τρόπο που περιγράφεται στον παραπάνω πίνακα. Η 'μεταφορά' του υπολοίπου των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, όπως αναφέρεται στις οικονομικές καταστάσεις 2018 από την γραμμή των Μεγάλων Επιχειρήσεων στη νέα γραμμή Διεθνείς Μεγάλες Επιχειρήσεις, παρουσιάζεται στον παραπάνω πίνακα που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο της αλλαγής σε σύγκριση με τα ποσά που παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις 2018.

Από την 1 Ιανουαρίου 2018, για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9 ως προς την επιμέτρηση και παρουσίαση της μεικτής λογιστικής αξίας και τη συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης από την επίδραση από έσοδα από τόκους απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες, αυξήθηκε η μεικτή λογιστική αξία των δανείων κατά €1,689,497 χιλ. και οι συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης αναπροσαρμόστηκαν ισόποσα. Δεν υπήρξε επίδραση στην καθαρή λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων από την αλλαγή στην παρουσίαση.

Κατά το 2019, οι συνολικές μη συμβατικές διαγραφές που αναγνωρίστηκαν από το Συγκρότημα ήταν €235,181 χιλ. (2018: €2,264,902 εκατ.).

Οι παραδοχές που έχουν γίνει αφορούν τις μελλοντικές αλλαγές στις αξίες ακινήτων, καθώς και το χρονικό ορίζοντα της ρευστοποίησης της εξασφάλισης, το κόστος φορολογίας και τα έξοδα ανάκτησης και μετέπειτα πώλησης της εξασφάλισης καθώς και άλλες σχετικές μειώσεις. Έχει χρησιμοποιηθεί ο ανάλογος δείκτης για τον υπολογισμό της τρέχουσας αγοραίας αξίας των ακινήτων, ενώ έγιναν παραδοχές με βάση ένα μακροοικονομικό σενάριο για τις μελλοντικές αλλαγές στις αξίες των ακινήτων.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 η μέση μείωση τιμών (περιλαμβανομένων της έλλειψης ρευστότητας και εξόδων πωλήσεων) που χρησιμοποιήθηκε για τις προβλέψεις σε συλλογική βάση για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες μη συμπεριλαμβανομένων εκείνων που κατέχονται προς πώληση είναι περίπου 32% για το βασικό σενάριο (2018: περίπου 32%).

Το χρονικό πλαίσιο είσπραξης των εξασφαλίσεων ακινήτων για τον υπολογισμό των προβλέψεων σε συλλογική βάση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες έχει εκτιμηθεί κατά μέσο όρο σε επτά έτη (31 Δεκεμβρίου 2018: επτά έτη κατά μέσο όρο) εξαιρουμένων αυτών που κατέχονται προς πώληση.

Για τους υπολογισμούς απομείωσης σε ατομική βάση το χρονικό πλαίσιο είσπραξης των εξασφαλίσεων καθώς και οι μειώσεις τιμών βασίστηκαν σε συγκεκριμένα δεδομένα και συνθήκες της κάθε περίπτωσης.

Για τους πελάτες στο Στάδιο 3, ο υπολογισμός της απομείωσης σε ατομική βάση είναι ο μεσοσταθμικός όρος τριών σεναρίων, βασικό, αρνητικό και θετικό. Το βασικό σενάριο λαμβάνει υπόψη τις ακόλουθες μεταβλητές, που βασίζονται σε συγκριμένα δεδομένα και συνθήκες του κάθε πελάτη: τις λειτουργικές ταμειακές ροές, το χρονικό πλαίσιο είσπραξης των εξασφαλίσεων και τις μειώσεις τιμών κατά τη ρευστοποίηση. Το βασικό σενάριο χρησιμοποιείται για την δημιουργία άλλων σεναρίων για καλύτερες και χειρότερες περιπτώσεις. Για το αρνητικό σενάριο, οι λειτουργικές ταμειακές ροές μειώνονται κατά 50%, οι εκπτώσεις τιμών στις εξασφαλίσεις ακινήτων αυξάνονται κατά 50% και ο χρόνος ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων αυξάνεται κατά 1 έτος σε σχέση με το βασικό σενάριο. Για το θετικό σενάριο οι εκπτώσεις τιμών μειώνονται κατά 5%, χωρίς καμιά αλλαγή στην περίοδο ρευστοποίησης σε σχέση με το βασικό σενάριο. Οι παραδοχές που έχουν γίνει για την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών (συμπεριλαμβανομένων ταμειακές ροές που μπορεί να προκύψουν από την ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων) αντικατοπτρίζουν τρέχουσες και αναμενόμενες μελλοντικές οικονομικές συνθήκες και γενικά συνάδουν με αυτές που χρησιμοποιούνται για εκθέσεις σε Στάδιο 3 που αξιολογούνται σε συλλογική βάση. Στην περίπτωση των δανείων που κρατούνται για πώληση, το Συγκρότημα έχει λάβει υπόψη το χρονοδιάγραμμα της αναμενόμενης πώλησης και τα εκτιμώμενα έσοδα από την πώληση στον προσδιορισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ποσά τα οποία διαγράφηκαν στο παρελθόν και αναμένονται να ανακτηθούν μέσω πώλησης παρουσιάζονται στις 'Ανακτήσεις από προηγουμένως διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (Σημ. 17).

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Για τους υπολογισμούς συλλογικής απομείωσης χρησιμοποιήθηκαν τρία σενάρια: βασικό, αρνητικό και θετικό με ποσοστό πιθανότητας 50%, 30% και 20% αντίστοιχα.

Η συσσωρευμένη μέση μελλοντική μεταβολή της αξίας των ακινήτων κατά τη διάρκεια του 2019 και του 2018 έχει περιοριστεί στο μηδέν. Αυτό ισχύει για όλα τα σενάρια.

Οι παραπάνω παραδοχές επηρεάζονται επίσης από τον συνεχιζόμενο διάλογο για ρυθμιστικά θέματα που διατηρεί η BOC PCL με τον κύριο εποπτη της, την ΕΚΤ και από άλλες ρυθμιστικές οδηγίες και διερμηνείες που εκδίδονται από διάφορους κανονιστικούς φορείς όπως η ΕΚΤ και η ΕΑΤ, οι οποίες παρέχουν καθοδήγηση και προσδοκίες ως προς τους σχετικούς ορισμούς και μεταχείριση/αναγνώριση κάποιων παραμέτρων/παραδοχών που χρησιμοποιούνται στην εκτίμηση των προβλέψεων.

Οποιεσδήποτε αλλαγές σε αυτές τις παραδοχές ή διαφορά μεταξύ των παραδοχών που έγιναν και των πραγματικών αποτελεσμάτων θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στις εκτιμημένες απαιτούμενες πιστωτικές ζημιές δανείων και απαιτήσεων.

Ανάλυση ευαισθησίας
Το Συγκρότημα έχει προβεί σε ανάλυση ευαισθησίας σχετικά με το δανειακό χαρτοφυλάκιο στην Κύπρο, το οποίο αντιπροσωπεύει το 99% του συνολικού δανειακού χαρτοφυλακίου του Συγκροτήματος (μη συμπεριλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση) με ημερομηνία αναφοράς στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί τρία διαφορετικά σενάρια για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών: ένα βασικό, ένα αρνητικό και ένα θετικό σενάριο με ποσοστό πιθανότητας 50%, 30% και 20% αντίστοιχα. Τα σενάρια που καθορίστηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 2019 είναι τα ίδια με τα σενάρια που καθορίστηκαν την 31 Δεκεμβρίου 2018.

Το Συγκρότημα έχει αλλάξει για σκοπούς της ανάλυσης ευαισθησίας τα ποσοστά πιθανότητας των σεναρίων και μετάβαλε το χρονικό πλαίσιο ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων και η επίδραση στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τις προβλέψεις τόσο σε ατομική βάση όσο και συλλογικά παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

	Αύξηση/(μείωση) στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δανείων και απαιτήσεων σε αποσβεσμένο κόστος	
	2019	**2018**
	€000	**€000**
Αύξηση του ποσοστού πιθανότητας του αρνητικού σεναρίου κατά 5% και μείωση του θετικού κατά 5%	**2,702**	4,963
Μείωση του ποσοστού πιθανότητας του αρνητικού σεναρίου κατά 5% και αύξηση του θετικού κατά 5%	**(2,682)**	(4,956)
Αύξηση της αναμενόμενης ανακτήσιμης περιόδου κατά 1 έτος	**42,064**	50,898
Μείωση της αναμενόμενης ανακτήσιμης περιόδου κατά 1 έτος	**(42,200)**	(49,821)
Αύξηση των εκπτώσεων στην ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων κατά 5%	**81,569**	89,682
Μείωση των εκπτώσεων στην ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων κατά 5%	**(75,148)**	(81,862)
Αύξηση των πιθανοτήτων αθέτησης των υποχρεώσεων των σταδίων 1 και 2 κατά 20%	**5,486**	12,733
Μείωση των πιθανοτήτων αθέτησης των υποχρεώσεων των σταδίων 1 και 2 κατά 20%	**(5,632)**	(11,126)

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Μια δέσμη τρεξίματος ευαισθησίας διεξήχθη στις 31 Δεκεμβρίου 2019 προκειμένου να τονιστεί η αναμενόμενη διάρκεια ζωής των ανακυκλούμενων διευκολύνσεων. Η αναμενόμενη διάρκεια ζωής για όλες τις διευκολύνσεις του Σταδίου 1 και Σταδίου 2 παρατάθηκε για τρία, πέντε, επτά και εννέα έτη και η επίπτωση στη λογιστική αξία κατά την αύξηση της αναμενόμενης διάρκειας ζωής παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

Αύξηση στην αναμενόμενη διάρκεια ζωής των ανακυκλούμενων διευκολύνσεων	**Αύξηση στη λογιστική αξία των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών των διευκολύνσεων του Σταδίου 1**		**Αύξηση στη λογιστική αξία των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών των διευκολύνσεων του Σταδίου 2**	
	2019	2018	**2019**	2018
	€000	€000	**€000**	€000
3 έτη	**4,160**	14,690	**2,400**	7,000
5 έτη	**7,030**	24,530	**3,960**	12,760
7 έτη	**9,390**	32,200	**5,080**	17,070
9 έτη	**11,370**	38,310	**5,950**	20,410

Οι βασικοί παράγοντες της απόκλισης των ευαισθησιών μεταξύ 2018 και 2019 είναι η διαμέτρηση του μοντέλου, κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2019 και η μετάβαση των υπολοίπων μεταξύ των σταδίων. Η υποκείμενη αναμενόμενη πιστωτική ζημιά διαφέρει σημαντικά μεταξύ των δύο χρονικών σημείων. Η σχετική αύξηση των ευαισθησιών παραμένει η ίδια.

46.10 Ληφθείσες εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις

Η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν κατά το 2019 και 2018 μέσω κατάσχεσης εξασφαλίσεων ήταν ως εξής:

	2019	2018
	€000	€000
Οικιστικά ακίνητα	**69,134**	66,893
Εμπορικά και άλλα ακίνητα	**128,075**	329,363
	197,209	396,256

Η συνολική λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια των χρόνων μέσω κατάσχεση εξασφαλίσεων από δάνεια και απαιτήσεις πελατών και κατέχονται από το Συγκρότημα στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ανέρχονταν σε €1,483,167 χιλ. (2018: €1,684,606 χιλ.).

Οι πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων που ανακτήθηκαν κατά το 2019 ανήλθαν σε €212,501 χιλ. (2018: €173,080 χιλ.).

46.11 Ρυθμίσεις

Τα ρυθμιστικά μέτρα προκύπτουν στις περιπτώσεις στις οποίες ο πελάτης θεωρείται ότι δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί στους όρους και τις προϋποθέσεις της σύμβασης λόγω οικονομικών δυσκολιών. Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις δυσκολίες, το Συγκρότημα αποφασίζει να τροποποιήσει τους όρους της σύμβασης παραχωρώντας στον πελάτη τη δυνατότητα να εξυπηρετήσει το χρέος ή να αναχρηματοδοτήσει τη σύμβαση, είτε μερικώς, είτε συνολικά.

Η πρακτική της επέκτασης ρυθμιστικών μέτρων συνιστά είτε προσωρινή, είτε μόνιμη παραχώρηση συγκατάβασης στον πελάτη. Η παραχώρηση μπορεί να περιλαμβάνει την αναδιάρθρωση των συμβατικών όρων του δανείου ή την πληρωμή με κάποια μορφή εκτός από μετρητά, όπως μια διευθέτηση όπου ο δανειολήπτης μεταφέρει δεσμευμένες εξασφαλίσεις στο Συγκρότημα.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.11 Ρυθμίσεις (συνέχεια)

Δάνεια τα οποία έχουν υποστεί ρυθμιστικά μέτρα συνεχίζουν να κατηγοριοποιούνται ως Στάδιο 3 σε περίπτωση που είναι εξυπηρετούμενα, ρυθμισμένα δάνεια υπό επίβλεψη για τα οποία χρειάζονται επιπρόσθετες ρυθμίσεις ή εξυπηρετούμενα, ρυθμισμένα δάνεια υπό επίβλεψη τα οποία παρουσιάζουν ληξιπρόθεσμες οφειλές πάνω από 30 μέρες εντός της περιόδου επίβλεψης.

Τροποποιήσεις σε δάνεια και απαιτήσεις που δεν επηρεάζουν διευθετήσεις σε πληρωμές, όπως η αναδιάρθρωση των εξασφαλίσεων ή ασφαλιστικών διευθετήσεων, δε θεωρούνται επαρκείς για την ένδειξη απομείωσης, καθώς από μόνες τους δεν αποτελούν απαραίτητα ένδειξη πιστωτικών δυσκολιών που να επηρεάζουν την ικανότητα πληρωμής ούτως ώστε να ταξινομηθεί η διευκόλυνση ως ΜΕΔ.

Δάνεια και απαιτήσεις που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης θεωρούνται όλα τα δάνεια για τα οποία το Συγκρότημα έχει προβεί σε τροποποίηση του προγράμματος αποπληρωμής (πρόβλεψη περιόδου χάριτος, αναστολή καταβολής μίας ή περισσότερων δόσεων, μείωση του ποσού της δόσης και/ή διαγραφή καθυστερημένων δόσεων κεφαλαίου ή τόκου) και τρεχούμενοι λογαριασμοί/παρατραβήγματα των οποίων το όριο έχει αυξηθεί με αποκλειστικό σκοπό την κάλυψη της υπέρβασης.

Ένας λογαριασμός για να πληροί τις προϋποθέσεις για αναδιάρθρωση πρέπει να πληροί συγκεκριμένα κριτήρια περιλαμβανομένου του κριτηρίου βιωσιμότητας της επιχείρησης του πελάτη. Ο βαθμός στον οποίο το Συγκρότημα προβαίνει σε αναδιάρθρωση λογαριασμών με βάση το πλαίσιο των υφιστάμενων πολιτικών του μπορεί να ποικίλει ανάλογα με την άποψή του για τις επικρατούσες οικονομικές συνθήκες και άλλους παράγοντες που μπορεί να αλλάξουν από χρόνο σε χρόνο. Επιπλέον, εξαιρέσεις από τις πολιτικές και τις πρακτικές μπορεί να γίνουν σε συγκεκριμένες περιπτώσεις λόγω νομοθετικών ή κανονιστικών συμφωνιών ή εντολών.

Τα χαρακτηριστικά των ρυθμιστικών μέτρων συμβάλουν σε δύο συγκεκριμένους τρόπους για τον υπολογισμό σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής της κάθε διευκόλυνσης. Συγκεκριμένα λαμβάνει υπόψη τη συμπεριφορά του δανειολήπτη (score cards), όπου εάν αυτό το χαρακτηριστικό αναγνωρίζεται ως στατιστικά σημαντικό, επηρεάζει αρνητικά την αξιολόγηση κάθε διευκόλυνσης. Η δεύτερη συμβολή της σημαίας ρυθμίσεων είναι στην κατασκευή του κύκλου πιθανότητα αθέτησης, όπου, όταν είναι εφικτό, υπολογίζεται και αποδίδεται ανάλογα μια συγκεκριμένη καμπύλη για τις ρυθμίσεις.

Οι ρυθμίσεις μπορεί να περιλαμβάνουν μέτρα για την αναδιάρθρωση της επιχείρησης του δανειολήπτη (λειτουργική αναδιάρθρωση) και/ή μέτρα για την αναδιάρθρωση χρηματοδότησης (χρηματοοικονομική αναδιάρθρωση) του δανειολήπτη.

Οι επιλογές αναδιάρθρωσης δύναται να είναι βραχυπρόθεσμου ή μακροπρόθεσμου χαρακτήρα ή συνδυασμός των δύο. Το Συγκρότημα έχει αναπτύξει και διαδώσει βιώσιμες λύσεις αναδιάρθρωσης, οι οποίες είναι κατάλληλες για το δανειολήπτη και αποδεκτές από το Συγκρότημα.

Βραχυπρόθεσμες αναδιαρθρώσεις ορίζονται ως οι λύσεις αναδιάρθρωσης με διάρκεια αποπληρωμής μικρότερης των δύο ετών. Στις περιπτώσεις δανείων για κατασκευή εμπορικών ακινήτων και για τη χρηματοδότηση έργων (project finance), η διάρκεια βραχυπρόθεσμων σχεδίων αναδιάρθρωσης δεν δύναται να υπερβεί τον ένα χρόνο.

Οι βραχυπρόθεσμες λύσεις αναδιαρθρώσεων μπορεί να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Μόνο τόκοι: κατά τη διάρκεια μίας καθορισμένης βραχυπρόθεσμης περιόδου, καταβάλλεται μόνο ο τόκος των πιστωτικών διευκολύνσεων και δεν γίνεται καμία αποπληρωμή κεφαλαίου.
- Μειωμένες πληρωμές: μείωση του ποσού των δόσεων αποπληρωμής για μια καθορισμένη βραχυπρόθεσμη περίοδο, προκειμένου να προσαρμοστούν στη νέα κατάσταση ταμειακών ροών του δανειολήπτη.
- Κεφαλαιοποίηση καθυστερήσεων ή/και τόκων: η κεφαλαιοποίηση των καθυστερήσεων ή/και των δεδουλευμένων τόκων, δηλαδή ρύθμιση των καθυστερημένων οφειλών και κεφαλαιοποίηση των μη καταβληθέντων τόκων για αποπληρωμή βάσει του αναθεωρημένου προγράμματος.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.11 Ρυθμίσεις (συνέχεια)

- Περίοδος χάριτος: συμφωνία που επιτρέπει στον δανειολήπτη καθορισμένη καθυστέρηση αναφορικά με την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αποπληρωμής συνήθως σε σχέση με το κεφάλαιο.

Οι μακροπρόθεσμες λύσεις αναδιαρθρώσεων μπορεί να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Μείωση επιτοκίου: μόνιμη ή προσωρινή μείωση του επιτοκίου (σταθερού ή κυμαινόμενου) σε ένα δίκαιο και εφικτό επιτόκιο.
- Παράταση της διάρκειας αποπληρωμής: παράταση της διάρκειας αποπληρωμής του δανείου, η οποία επιτρέπει τη μείωση του ποσού των δόσεων με την επέκταση των αποπληρωμών σε μεγαλύτερη περίοδο.
- Πρόσθετη ασφάλεια: όταν λαμβάνεται πρόσθετο βάρος επί μη βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού ως πρόσθετη ασφάλεια προκειμένου να αντισταθμίσει το άνοιγμα σε μεγαλύτερο κίνδυνο και ως μέρος της διαδικασίας αναδιάρθρωσης.
- Ρυθμίσεις των κυρώσεων σε δανειακές συμβάσεις: παραίτηση, προσωρινή ή μόνιμη, παραβίασης των συμφωνιών στις δανειακές συμβάσεις.
- Επαναπρογραμματισμός των πληρωμών: το υφιστάμενο συμβατικό πρόγραμμα αποπληρωμής προσαρμόζεται σε ένα νέο βιώσιμο πρόγραμμα αποπληρωμής, το οποίο βασίζεται σε μία ρεαλιστική εκτίμηση, των τρεχουσών και προβλεπόμενων, ταμειακών ροών του δανειολήπτη.
- Ενίσχυση των υφιστάμενων εξασφαλίσεων: μία λύση αναδιάρθρωσης μπορεί για παράδειγμα να συνεπάγεται τη δέσμευση επιπρόσθετων εξασφαλίσεων, προκειμένου να αποζημιωθεί για τη μείωση στα επιτόκια ή για να σταθμιστούν τα πλεονεκτήματα που ο δανειολήπτης λαμβάνει από την αναδιάρθρωση.
- Νέες πιστωτικές διευκολύνσεις: δύναται να χορηγηθούν νέες πιστωτικές διευκολύνσεις ως μέρος της συμφωνίας αναδιάρθρωσης, οι οποίες μπορεί να συνεπάγονται τη δέσμευση πρόσθετων εξασφαλίσεων και στις περιπτώσεις διευθετήσεων μεταξύ πιστωτών, την εισαγωγή όρων προκειμένου να αντισταθμιστεί ο πρόσθετος κίνδυνος που αναλαμβάνει το Συγκρότημα παρέχοντας νέα χρηματοδότηση σε δανειολήπτη που παρουσιάζει οικονομικές δυσκολίες.
- Ενοποίηση χορηγήσεων: ενοποίηση αριθμού ανοιγμάτων σε ένα δάνειο, ή σε ένα περιορισμένο αριθμό δανείων.
- Συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο: μέρος του χρέους μετατρέπεται σε μετοχικό κεφάλαιο το οποίο λαμβάνεται από το Συγκρότημα, ώστε το υπόλοιπο του χρέους να προσαρμόζεται στο σωστό μέγεθος βάση των ταμειακών ροών του δανειολήπτη για να επιτρέψει στο Συγκρότημα να εισπράξει το λαβείν του από την αποπληρωμή της προσαρμοσμένης χορήγησης και την ενδεχόμενη πώληση του μετοχικού κεφαλαίου στην επιχείρηση. Η λύση αυτή θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο σε απομακρυσμένες περιπτώσεις και μόνο όταν έχουν εξαντληθεί όλες οι άλλες προσπάθειες για αναδιάρθρωση και μετά που διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τη νομοθεσία περί πιστωτικών ιδρυμάτων.
- Συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με περιουσιακά στοιχεία (Debt/asset swaps): συμφωνία μεταξύ του Συγκροτήματος και του δανειολήπτη για την οικειοθελή πώληση του εξασφαλισμένου περιουσιακού στοιχείου για την μερική ή ολική αποπληρωμή του δανείου. Το περιουσιακό στοιχείο μπορεί να αποκτηθεί από το Συγκρότημα και οποιοδήποτε υπόλοιπο δανείου να αναδιαρθρωθεί με ένα κατάλληλο σχέδιο αποπληρωμής με βάση την επανεξετασμένη ικανότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη.
- Διαγραφή χρεών: ακύρωση μέρους ή του συνολικού ποσού χορηγήσεων που παραμένει ανεξόφλητο από τον δανειολήπτη. Το Συγκρότημα εφαρμόζει τη διαγραφή χρεών μόνο σαν τελευταία επιλογή και σε σπάνιες περιπτώσεις, αφού λάβει υπόψη τη δυνατότητα αποπληρωμής του πελάτη στο χρονικό πλαίσιο που συμφωνήθηκε και την πιθανότητα η διαγραφή να οδηγήσει σε ηθικό κίνδυνο (moral hazard).
- Διαχωρισμός και πάγωμα: το χρέος του πελάτη διαχωρίζεται σε βιώσιμο και μη βιώσιμο μέρος. Το βιώσιμο μέρος αναδιαρθρώνεται και συνεχίζει να λειτουργεί. Το μη βιώσιμο μέρος 'παγοποιείται' για την περίοδο της αναδιάρθρωσης του βιώσιμου μέρους. Στην λήξη της αναδιάρθρωσης, το παγοποιημένο μέρος είτε διαγράφεται κατά αναλογία (βασισμένο πάνω στην πραγματική αποπληρωμή του βιώσιμου μέρους) ή αναδιαρθρώνεται.

Τα δάνεια Σταδίου 2 και Σταδίου 3 μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση, τα οποία ήταν ρυθμισμένα κατά τη διάρκεια του έτους, ανήλθαν σε €206,007 χιλ. (2018: €480,437 χιλ.). Οι σχετικές μετατρεπόμενες ζημιές ανήλθαν σε €2,141 χιλ. (2018: €7,009 χιλ.).

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.11 Ρυθμίσεις (συνέχεια)

Οι διευκολύνσεις που έχουν αποκατασταθεί μετά την τροποποίησή τους και ταξινομούνται στο Στάδιο 1 στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ανήλθαν σε €13,221 χιλ. (2018: €31,138 χιλ.) και η αντίστοιχη αξία των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών ανήλθαν σε €37 χιλ. (2018: €220 χιλ.).

Οι διευκολύνσεις που επανήλθαν στο Στάδιο 2 και στο Στάδιο 3 μετά την αποκατάστασή τους ανήλθαν σε €66,215 χιλ. (2018: €165,379 χιλ.) και οι αντίστοιχες αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες τους ανήλθαν σε €1,431 χιλ. (2018: €6,495 χιλ.) στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

46.12 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες του Συγκροτήματος σε αποσβεσμένο κόστος που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης περιλαμβανομένων αυτών που κατέχονται προς πώληση ανά γεωγραφική περιοχή. Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση και έχουν τύχει αναδιάρθρωσης στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ανέρχονται σε €42,803 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2018: €1,412,802 χιλ.).

	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
2019	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	4,566,470	48,806	**4,615,276**
Νέα δάνεια και απαιτήσεις που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης μέσα στο έτος	146,422	-	**146,422**
Δάνεια που δεν τυγχάνουν πλέον αναδιάρθρωσης (περιλαμβανομένων αποπληρωμών)	(830,137)	(683)	**(830,820)**
Διαγραφές δανείων και απαιτήσεων που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης	(136,135)	(13,634)	**(149,769)**
Δεδουλευμένοι τόκοι δανείων και απαιτήσεων που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης	91,281	(5,509)	**85,772**
Συναλλαγματικές διαφορές	2,490	4,387	**6,877**
Πώληση χαρτοφυλακίων Helix και Velocity	(1,370,825)	-	**(1,370,825)**
31 Δεκεμβρίου	**2,469,566**	**33,367**	**2,502,933**

	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
2018	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	6,272,946	99,068	**6,372,014**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9	(341,765)	-	**(341,765)**
Αλλαγή στη βάση υπολογισμού της μεικτής λογιστικής αξίας (ΔΠΧΑ 9 –Προσαύξηση (Grossing up))	416,093	3,678	**419,771**
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	6,347,274	102,746	**6,450,020**
Μεταφορά μεταξύ γεωγραφικών τομέων	6,254	(6,254)	**-**
Νέα δάνεια και απαιτήσεις που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης μέσα στο έτος	240,660	220	**240,880**
Δάνεια που δεν τυγχάνουν πλέον αναδιάρθρωσης (περιλαμβανομένων αποπληρωμών)	(1,472,701)	(98)	**(1,472,799)**
Διαγραφές δανείων και απαιτήσεων που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης	(727,759)	(31,932)	**(759,691)**
Δεδουλευμένοι τόκοι δανείων και απαιτήσεων που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης	166,922	919	**167,841**
Συναλλαγματικές διαφορές	5,820	(16,795)	**(10,975)**
31 Δεκεμβρίου	**4,566,470**	**48,806**	**4,615,276**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.12 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)
Η κατηγοριοποίηση των δανείων ως δάνεια που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης διακόπτεται όταν πληρούνται όλα τα απαιτούμενα κριτήρια της ΕΑΤ για διακοπή της ταξινόμησης ως ρυθμιζόμενα δάνεια. Αυτά παρατίθενται στις αναφορές βάσει των Εκτελεστικών Τεχνικών Προτύπων (ΕΤΠ) της ΕΑΤ σχετικά με τις αναδιαρθρώσεις και τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες του Συγκροτήματος που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης ανά κλάδο δραστηριότητας, γεωγραφική περιοχή και πιστωτική ποιοτική κατάταξη, μη συμπεριλαμβανομένων εκείνων που κατέχονται προς πώληση καθώς και τις προβλέψεις για απομείωση και τις εμπράγματες εξασφαλίσεις που κατέχονται για τα δάνεια που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης.

2019	Κύπρος €000	Άλλες χώρες €000	**Σύνολο €000**
Στάδιο 1	357,658	114	**357,772**
Στάδιο 2	299,448	-	**299,448**
Στάδιο 3	1,567,155	33,253	**1,600,408**
Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	202,502	-	**202,502**
	2,426,763	**33,367**	**2,460,130**

2018	Κύπρος €000	Άλλες χώρες €000	**Σύνολο €000**
Στάδιο 1	508,664	120	**508,784**
Στάδιο 2	376,794	24	**376,818**
Στάδιο 3	2,001,947	48,662	**2,050,609**
Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	266,263	-	**266,263**
	3,153,668	**48,806**	**3,202,474**

Εύλογη αξία των εξασφαλίσεων

2019	Κύπρος €000	Άλλες χώρες €000	**Σύνολο €000**
Στάδιο 1	334,938	114	**335,052**
Στάδιο 2	254,238	-	**254,238**
Στάδιο 3	1,276,055	16,102	**1,292,157**
Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	187,363	-	**187,363**
	2,052,594	**16,216**	**2,068,810**

2018	Κύπρος €000	Άλλες χώρες €000	**Σύνολο €000**
Στάδιο 1	480,611	101	**480,712**
Στάδιο 2	327,142	21	**327,163**
Στάδιο 3	1,631,012	11,204	**1,642,216**
Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	248,691	-	**248,691**
	2,687,456	**11,326**	**2,698,782**

Η εύλογη αξία των εξασφαλίσεων που παρουσιάζεται πιο πάνω έχει υπολογιστεί με βάση τον βαθμό στον οποίο η εξασφάλιση μετριάζει τον πιστωτικό κίνδυνο.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.12 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου

2019	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
Ανά κλάδο της οικονομίας	€000	€000	**€000**
Εμπόριο	187,008	5,824	**192,832**
Βιομηχανία	67,568	1,601	**69,169**
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	80,704	-	**80,704**
Κατασκευές	281,820	535	**282,355**
Ακίνητα	161,629	12,793	**174,422**
Ιδιώτες	1,427,904	143	**1,428,047**
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	145,220	12,470	**157,690**
Λοιποί κλάδοι	74,910	1	**74,911**
	2,426,763	**33,367**	**2,460,130**

2019	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
Ανά πελατειακό τομέα	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	106,889	17,000	**123,889**
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	172,924	12,794	**185,718**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	104,271	3,449	**107,720**
Ιδιώτες			
- στεγαστικά	322,880	-	**322,880**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	98,973	124	**99,097**
Αναδιαρθρώσεις χρεών			
- μεγάλες επιχειρήσεις	181,986	-	**181,986**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	226,447	-	**226,447**
- στεγαστικά	269,648	-	**269,648**
- λοιπά καταναλωτικά	111,534	-	**111,534**
Ανακτήσεις χρεών			
- μεγάλες επιχειρήσεις	46,299	-	**46,299**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	191,847	-	**191,847**
- στεγαστικά	376,391	-	**376,391**
- λοιπά καταναλωτικά	196,431	-	**196,431**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	17,017	-	**17,017**
Διαχείριση περιουσίας	3,226	-	**3,226**
	2,426,763	**33,367**	**2,460,130**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.12 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

2019	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
Ανά πελατειακό τομέα	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	32,875	49,897	38,369	2,748	**123,889**
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	104,633	68,291	12,794	-	**185,718**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	40,025	33,453	31,632	2,610	**107,720**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	118,262	71,835	128,167	4,616	**322,880**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	27,598	20,901	48,059	2,539	**99,097**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	3,901	17,843	141,185	19,057	**181,986**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	26,658	28,055	157,682	14,052	**226,447**
- στεγαστικά	1,811	3,077	260,227	4,533	**269,648**
- λοιπά καταναλωτικά	239	443	108,838	2,014	**111,534**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	36,395	9,904	**46,299**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	154,134	37,713	**191,847**
- στεγαστικά	-	-	316,500	59,891	**376,391**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	154,670	41,761	**196,431**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	1,770	5,166	9,959	122	**17,017**
Διαχείριση περιουσίας	-	487	1,797	942	**3,226**
	357,772	**299,448**	**1,600,408**	**202,502**	**2,460,130**

2018	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
Ανά κλάδο της οικονομίας	€000	€000	**€000**
Εμπόριο	245,919	20,430	**266,349**
Βιομηχανία	84,267	2,729	**86,996**
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	123,596	1	**123,597**
Κατασκευές	373,539	532	**374,071**
Ακίνητα	221,011	13,186	**234,197**
Ιδιώτες	1,761,663	166	**1,761,829**
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	249,607	11,761	**261,368**
Λοιποί κλάδοι	94,066	1	**94,067**
	3,153,668	**48,806**	**3,202,474**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.12 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

2018 (αναπροσαρμοσμένα)	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
Ανά πελατειακό τομέα	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	140,634	32,029	**172,663**
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	217,870	13,163	**231,033**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	207,000	3,466	**210,466**
Ιδιώτες			
- στεγαστικά	568,879	-	**568,879**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	172,559	124	**172,683**
Αναδιαρθρώσεις χρεών			
- μεγάλες επιχειρήσεις	332,022	24	**332,046**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	363,465	-	**363,465**
- στεγαστικά	382,478	-	**382,478**
- λοιπά καταναλωτικά	177,241	-	**177,241**
Ανακτήσεις χρεών			
- μεγάλες επιχειρήσεις	64,698	-	**64,698**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	139,309	-	**139,309**
- στεγαστικά	222,244	-	**222,244**
- λοιπά καταναλωτικά	117,573	-	**117,573**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	43,698	-	**43,698**
Διαχείριση περιουσίας	3,998	-	**3,998**
	3,153,668	**48,806**	**3,202,474**

Τα δάνεια που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης στον επιχειρηματικό τομέα 'Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις' όπως αναπροσαρμόστηκαν, περιλαμβάνουν €196,682 χιλ. δάνεια που προηγουμένως ταξινομήθηκαν στις 'Μεγάλες επιχειρήσεις' στην Κύπρο και €21,188 χιλ. δάνεια που προηγουμένως ταξινομήθηκαν στις 'Αναδιαρθρώσεις χρεών μεγάλων επιχειρήσεων' στην Κύπρο και δάνεια που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης ύψους €13,163 χιλ. που προηγουμένως ταξινομήθηκαν στις Μεγάλες επιχειρήσεις στις ''Αλλες χώρες' (Σημ. 2.38).

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.12 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

2018(αναπροσαρμοσμένα)	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
Ανά πελατειακό τομέα	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	57,825	39,932	71,600	3,306	**172,663**
Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις	41,259	115,693	74,081	-	**231,033**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	67,513	63,170	75,310	4,473	**210,466**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	246,922	45,090	271,988	4,879	**568,879**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	46,012	17,148	107,184	2,339	**172,683**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	7,304	43,411	216,894	64,437	**332,046**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	31,579	27,729	281,415	22,742	**363,465**
- στεγαστικά	3,800	871	369,482	8,325	**382,478**
- λοιπά καταναλωτικά	1,468	153	171,789	3,831	**177,241**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	49,759	14,939	**64,698**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	102,355	36,954	**139,309**
- στεγαστικά	-	-	165,738	56,506	**222,244**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	76,716	40,857	**117,573**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	4,174	23,621	14,185	1,718	**43,698**
Διαχείριση περιουσίας	928	-	2,113	957	**3,998**
	508,784	**376,818**	**2,050,609**	**266,263**	**3,202,474**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.12 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

Τα δάνεια που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης στο πλαίσιο του πελατειακού τομέα 'Διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις' όπως αναπροσαρμόστηκαν, περιλαμβάνουν δάνεια που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης που προηγουμένως περιλαμβάνονταν στις 'Μεγάλες επιχειρήσεις', ταξινομημένα ως Στάδιο 1, Στάδιο 2 και Στάδιο 3 ύψους €40,660 χιλ., €114,559 χιλ. και €54,586 χιλ. αντίστοιχα. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνουν δάνεια που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης που προηγουμένως περιλαμβάνονταν στις 'Αναδιαρθρώσεις χρεών από μεγάλες επιχειρήσεις', ταξινομημένα ως Στάδιο 1, Στάδιο 2 και Στάδιο 3 ύψους €599 χιλ., €1,094 χιλ. και €19,495 χιλ. αντίστοιχα (Σημ. 2.38).

Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές

	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
2019	€000	€000	**€000**
Στάδιο 1	4,391	-	**4,391**
Στάδιο 2	9,595	-	**9,595**
Στάδιο 3	638,308	22,379	**660,687**
Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	78,088	-	**78,088**
	730,382	**22,379**	**752,761**

	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
2018	€000	€000	**€000**
Στάδιο 1	4,122	-	**4,122**
Στάδιο 2	8,613	-	**8,613**
Στάδιο 3	589,372	7,513	**596,885**
Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	85,412	-	**85,412**
	687,519	**7,513**	**695,032**

46.13 Πιστωτική ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος τα οποία εκτίθενται σε πιστωτικό κίνδυνο, εξαιρουμένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες - ανάλυση πιστοληπτικής διαβάθμισης

Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες
Οι καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και τα δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες αναλύονται σύμφωνα με την πιστοληπτική διαβάθμιση των Moody's Investors Service ως ακολούθως:

	2019	2018
	€000	€000
Aaa – Aa3	**62,550**	182,968
A1 – A3	**76,916**	100,478
Baa1 – Baa3	**101,093**	68,666
Ba1-Ba3	**4,909,533**	4,472,223
B1 – B3	**7,553**	8,621
Caa - C	**5,968**	20,973
Χωρίς διαβάθμιση	**15,284**	38,147
Λοιπά εισπρακτέα από τράπεζες	**50,471**	37,224
	5,229,368	4,929,300

Όλες οι καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες περιλαμβάνονται στο Στάδιο 1 (Σημ. 20).

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.13 Πιστωτική ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος τα οποία εκτίθενται σε πιστωτικό κίνδυνο, εξαιρουμένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες - ανάλυση πιστοληπτικής διαβάθμισης (συνέχεια)

Ομόλογα
Οι επενδύσεις σε ομόλογα αναλύονται ως ακολούθως:

	2019	2018(αναπρο-σαρμοσμένα)
Πιστοληπτική διαβάθμιση των Moody's	**€000**	€000
Aaa – Aa3	**1,044,585**	869,537
A1 – A3	**75,161**	27,005
Baa1 – Baa3	**35,901**	26,001
Ba1-Ba3	**542,047**	441,700
Χωρίς διαβάθμιση	**40,313**	500
	1,738,007	1,364,743
Εκδόθηκαν από:		
- Κυπριακή κυβέρνηση	**542,048**	441,757
- άλλες κυβερνήσεις	**389,928**	423,675
- τράπεζες και άλλους οργανισμούς	**806,031**	499,311
	1,738,007	1,364,743
Κατηγοριοποιούνται ως:		
Επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**24,093**	14,616
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**885,810**	819,748
Επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος	**828,104**	530,379
	1,738,007	1,364,743

	Εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**Αποσβεσμένο κόστος**		
	Στάδιο 1	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	**€000**
Aaa – Aa3	**448,296**	572,696	-	**572,696**
A1 – A3	**28,259**	46,902	-	**46,902**
Baa1 – Baa3	**10,851**	25,050	-	**25,050**
Ba1-Ba3	**398,404**	94,989	48,654	**143,643**
Χωρίς διαβάθμιση	**-**	39,813	-	**39,813**
	885,810	**779,450**	**48,654**	**828,104**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.13 Πιστωτική ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος τα οποία εκτίθενται σε πιστωτικό κίνδυνο, εξαιρουμένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες - ανάλυση πιστοληπτικής διαβάθμισης (συνέχεια)

	Εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**Αποσβεσμένο κόστος**		
	Στάδιο 1	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**
2018(αναπροσαρμοσμένα)	€000	€000	€000	**€000**
Aaa – Aa3	**494,906**	374,631	-	**374,631**
A1 – A3	**1,876**	11,560	-	**11,560**
Baa1 – Baa3	**946**	25,055	-	**25,055**
Ba1-Ba3	**322,020**	70,841	48,292	**119,133**
	819,748	**482,087**	**48,292**	**530,379**

Για ομόλογα που αξιολογήθηκαν από άλλους οίκους αξιολόγησης, χρησιμοποιήθηκε αντίστοιχη πιστοληπτική διαβάθμιση του οίκου Moody's. Τα ομόλογα χωρίς διαβάθμιση, με λογιστική αξία ύψους €46,052 χιλ. αναπροσαρμόστηκαν στην πιστοληπτική διαβάθμιση του οίκου Moody's σε 'Aaa-Aa3'. Οι επενδύσεις σε ομόλογα που ταξινομούνται σε αποσβεσμένο κόστος στο Στάδιο 1, με πιστοληπτική διαβάθμιση 'Aaa-Aa3' όπως αναπροσαρμόστηκαν περιλαμβάνουν ομόλογα ύψους €37,531 χιλ. που είχαν προηγουμένως ταξινομηθεί σε αποσβεσμένο κόστος στο Στάδιο 2 'Χωρίς διαβάθμιση'. Η πιστοληπτική διαβάθμιση 'Aaa-Aa3' στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων όπως αναπροσαρμόστηκε περιλαμβάνει ομόλογα ύψους €8,521 χιλ. που είχαν προηγουμένως ταξινομηθεί στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων χωρίς διαβάθμιση.

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από τυχόν αρνητικές μεταβολές στις τιμές αγοράς από αλλαγές στα επιτόκια, στις τιμές συναλλάγματος και στις τιμές ακινήτων και αξιών. Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς είναι υπεύθυνο για την παρακολούθηση του κινδύνου που προκύπτει από αυτές τις αλλαγές με στόχο την ελαχιστοποίηση της επίδρασης στα κέρδη και τα κεφάλαια. Το τμήμα παρακολουθεί επίσης τον κίνδυνο ρευστότητας και τον πιστωτικό κίνδυνο με αντισυμβαλλόμενους και χώρες. Το τμήμα είναι επίσης υπεύθυνο για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις διάφορες πολιτικές και διαδικασίες που αφορούν τον κίνδυνο αγοράς.

Κίνδυνος επιτοκίων

Ο κίνδυνος επιτοκίων αναφέρεται στον τρέχοντα ή μελλοντικό κίνδυνο για τα κεφάλαια και κέρδη του Συγκροτήματος που προκύπτουν από τις αρνητικές μεταβολές των επιτοκίων που επηρεάζουν τις θέσεις του τραπεζικού χαρτοφυλακίου του Συγκροτήματος.

Ο κίνδυνος επιτοκίων επιμετρείτε κυρίως με βάση την επίδραση στα καθαρά έσοδα από τόκους και την επίδραση στην οικονομική αξία. Επιπρόσθετα από την πιο πάνω επιμέτρηση, ο κίνδυνος επιτοκίων επίσης επιμετρείται με τη μέθοδο ανάλυσης ευαισθησίας του ανοίγματος (sensitivity gap analysis), όπου τα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις και στοιχεία εκτός ισολογισμού, κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με την υπόλοιπη περίοδο αναπροσαρμογής. Τα στοιχεία που δεν είναι ευαίσθητα στις μεταβολές των επιτοκίων αναγνωρίζονται ως μη ευαίσθητα στοιχεία επιτοκίων (NRS). Η παρούσα αξία ενός σημείου βάσης (PVO1) υπολογίζεται επίσης.

Ο κίνδυνος επιτοκίου, ελέγχεται μέσω ενός ορίου επιτοκίου του ενός έτους (IRE) για την μέγιστη μείωση των καθαρών εσόδων από τόκους στα διάφορα κρίσης σενάρια επιτοκίων. Τα όρια αυτά καθορίζονται σαν ποσοστό επί των κεφαλαίων του Συγκροτήματος καθώς και σαν ποσοστό επί των καθαρών εισοδημάτων από τόκους (όταν είναι θετικά). Υπάρχουν διαφορετικά όρια για το Ευρώ και για το Δολάριο.

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Ανάλυση ευαισθησίας

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την επίδραση στα καθαρά έσοδα από τόκους του Συγκροτήματος, για περίοδο ενός έτους, ως αποτέλεσμα λογικά αναμενόμενων μεταβολών στα επιτόκια των κύριων νομισμάτων χρησιμοποιώντας τις παραδοχές που ισχύουν για την πολιτική του κινδύνου αγοράς για το τρέχων και συγκρίσιμο έτος:

		Επίδραση στα καθαρά έσοδα από τόκους €000	
Νόμισμα	**Σενάριο επιτοκίων**	**2019 (50 μ.β. για ευρώ και 60 μ.β. για δολάριο Αμερικής)**	**2018 (50 μ.β. για ευρώ και 60 μ.β. για δολάριο Αμερικής)**
Όλα	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω (Parallel up)	28,446	32,640
Όλα	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω (Parallel down)	(33,117)	(29,712)
Όλα	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Steepening)	(24,875)	(25,455)
Όλα	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Flattening)	21,023	27,170
Όλα	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short up)	27,010	31,590
Όλα	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short down)	(32,076)	(29,590)
Ευρώ	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω (Parallel up)	27,577	32,247
Ευρώ	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω (Parallel down)	(30,735)	(28,001)
Ευρώ	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Steepening)	(23,857)	(23,917)
Ευρώ	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Flattening)	21,225	26,894
Ευρώ	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short up)	26,401	31,211
Ευρώ	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short down)	(29,958)	(27,743)

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

		Επίδραση στα καθαρά έσοδα έσοδα από τόκους €000	
Νόμισμα	**Σενάριο επιτοκίων**	**2019 (50 μ.β. για ευρώ και 60 μ.β. για δολάριο)**	**2018 (60 μ.β. για ευρώ και δολάριο)**
Δολάριο Αμερικής	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω (Parallel up)	869	393
Δολάριο Αμερικής	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω (Parallel down)	(2,382)	(1,711)
Δολάριο Αμερικής	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Steepening)	(1,018)	(1,538)
Δολάριο Αμερικής	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Flattening)	(202)	276
Δολάριο Αμερικής	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short up)	609	379
Δολάριο Αμερικής	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short down)	(2,118)	(1,847)

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την επίδραση στο κεφάλαιο του Συγκροτήματος από λογικές αναμενόμενες μεταβολές στα επιτόκια από το Ευρώ και το Δολάριο Αμερικής με βάση τα πρότυπα αναφοράς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ).

		Επίδραση στα ίδια κεφάλαια €000	
Νόμισμα	**Σενάριο επιτοκίων**	**2019 (50 μ.β. για ευρώ και 60 μ.β. για δολάριο)**	**2018 (50 μ.β. για ευρώ και 60 μ.β. για δολάριο)**
Όλα	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω (Parallel up)	(55,270)	(62,222)
Όλα	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω (Parallel down)	42,858	39,961
Όλα	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Steepening)	(22,598)	(37,309)
Όλα	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Flattening)	7,278	11,001
Όλα	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short up)	(28,788)	(31,449)
Όλα	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short down)	23,067	15,908

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Νόμισμα	Σενάριο επιτοκίων	Επίδραση στα ίδια κεφάλαια €000	
		2019 (50 μ.β. για ευρώ και 60 μ.β. για δολάριο)	2018 (50 μ.β. για ευρώ και 60 μ.β. για δολάριο)
Ευρώ	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω (Parallel up)	(56,259)	(63,551)
Ευρώ	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω (Parallel down)	91,255	87,037
Ευρώ	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Steepening)	(21,581)	(36,216)
Ευρώ	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Flattening)	14,034	21,382
Ευρώ	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short up)	(29,632)	(32,584)
Ευρώ	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short down)	51,308	38,322

Νόμισμα	Σενάριο επιτοκίων		
Δολάριο Αμερικής	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω (Parallel up)	1,977	2,659
Δολάριο Αμερικής	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω (Parallel down)	(2,769)	(3,558)
Δολάριο Αμερικής	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Steepening)	(1,017)	(1,093)
Δολάριο Αμερικής	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Flattening)	523	620
Δολάριο Αμερικής	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short up)	1,687	2,271
Δολάριο Αμερικής	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short down)	(2,588)	(3,253)

Η συνολική επίδραση στα ίδια κεφάλαια υπολογίστηκε βάσει των οδηγιών της ΕΑΤ προσθέτοντας την αρνητική και 50% της θετικής επίδρασης του κάθε σεναρίου.

Επιπρόσθετα από τις πιο πάνω διακυμάνσεις στα καθαρά έσοδα από τόκους οι μεταβολές στα επιτόκια μπορούν να επιφέρουν μεταβολές στην εύλογη αξία των επενδύσεων που ταξινομήθηκαν ως επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (περιλαμβανομένων των επενδύσεων προς εμπορία) και στην εύλογη αξία παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων.

Τυχόν μεταβολές στα επιτόκια της αγοράς επηρεάζουν επίσης τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος. Η επίδραση στα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος προκύπτει από μεταβολές στην εύλογη αξία ομολόγων με σταθερό επιτόκιο που ταξινομήθηκαν ως επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων.

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Η ανάλυση ευαισθησίας βασίζεται στην παραδοχή μιας παράλληλης μετακίνησης της καμπύλης απόδοσης επιτοκίων. Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την επίδραση στα κέρδη/ζημιές πριν τη φορολογία και στα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος, από λογικά αναμενόμενες μεταβολές στα επιτόκια των κύριων νομισμάτων.

Παράλληλη μεταβολή στα επιτόκια ((αύξηση)/μείωση στα καθαρά έσοδα από τόκους)	**Επίδραση στις ζημιές πριν την φορολογία**	**Επίδραση στα ίδια κεφάλαια**
2019	**€000**	**€000**
+0.6% στο Δολάριο Αμερικής +0.5% στο Ευρώ +1.0% στην Αγγλική Στερλίνα	**(239)**	**(1,041)**
-0.6% στο Δολάριο Αμερικής -0.5% στο Ευρώ -1.0% στην Αγγλική Στερλίνα	**3,120**	**1,041**

Παράλληλη μεταβολή στα επιτόκια ((αύξηση)/μείωση στα καθαρά έσοδα από τόκους)	**Επίδραση στις ζημιές πριν την φορολογία**	**Επίδραση στα ίδια κεφάλαια**
	€000	**€000**
2018		
+0.6% στο Δολάριο Αμερικής +0.5% στο Ευρώ +1.0% στην Αγγλική Στερλίνα	(400)	(1,126)
-0.6% στο Δολάριο Αμερικής -0.5% στο Ευρώ -1.0% στην Αγγλική Στερλίνα	9,997	1,126

Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος όπου η εύλογη αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών ενός χρηματοοικονομικού μέσου θα παρουσιάσει διακυμάνσεις λόγω μεταβολών στις ισοτιμίες ξένου συναλλάγματος.

Για τη διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου, η Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) έχει εγκρίνει όρια για τη συνολική ανοικτή συναλλαγματική θέση. Τα όρια συναλλαγματικής θέσης είναι χαμηλότερα από αυτά που έχουν καθοριστεί από την ΚΤΚ. Τα όρια αυτά διαχειρίζεται η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθέσιμων και παρακολουθούνται σε καθημερινή βάση από τους λειτουργούς διαχείρισης κινδύνων αγοράς.

Το Συγκρότημα δεν διατηρεί χαρτοφυλάκιο εμπορίας συναλλάγματος.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τον συναλλαγματικό κίνδυνο που απορρέει από τα χρηματοοικονομικά μέσα του Συγκροτήματος. Η ανάλυση προϋποθέτει λογικά αναμενόμενες μεταβολές στις τιμές συναλλάγματος κύριων νομισμάτων έναντι του Ευρώ, με βάση κυρίως τις διακυμάνσεις των τιμών στο παρελθόν. Η επίδραση στα κέρδη/ζημιές μετά τη φορολογία περιλαμβάνει τη μεταβολή στα καθαρά έσοδα από τόκους που προκύπτει κατά τη μεταβολή της συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Η επίδραση στα ίδια κεφάλαια προκύπτει από αντισταθμιστικά μέσα που χρησιμοποιούνται για να καλύψουν μέρος των καθαρών περιουσιακών στοιχείων των θυγατρικών που το νόμισμα λειτουργίας τους δεν είναι το Ευρώ. Τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία των δραστηριοτήτων εξωτερικού επανεκτιμούνται και επηρεάζουν τα ίδια κεφάλαια, αλλά αυτή η επίδραση δεν λαμβάνεται υπόψη στην πιο πάνω ανάλυση ευαισθησίας, γιατί αφορά μόνο χρηματοοικονομικά μέσα που έχουν άμεση επίδραση είτε στα κέρδη/ζημιές μετά τη φορολογία, είτε στα ίδια κεφάλαια.

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

	Μεταβολή στη συναλλαγματική ισοτιμία	**Επίδραση στις ζημιές μετά την φορολογία**	**Επίδραση στα ίδια κεφάλαια**
2019	**%**	**€000**	**€000**
Δολάριο Αμερικής	**+10**	**2,717**	**-**
Ρωσικό Ρούβλι	**+10**	**995**	**10,483**
Ρουμανικό Λέι	**+10**	**-**	**(275)**
Ελβετικό φράγκο	**+10**	**460**	**-**
Αγγλική Στερλίνα	**+10**	**420**	**(1,185)**
Ιαπωνικό Γεν	**+10**	**44**	**-**
Άλλα νομίσματα	**+10**	**(14)**	**-**
Δολάριο Αμερικής	**-10**	**(2,223)**	**-**
Ρωσικό Ρούβλι	**-10**	**(814)**	**(8,577)**
Ρουμανικό Λέι	**-10**	**-**	**225**
Ελβετικό φράγκο	**-10**	**(376)**	**-**
Αγγλική Στερλίνα	**-10**	**(344)**	**969**
Ιαπωνικό Γεν	**-10**	**(36)**	**-**
Άλλα νομίσματα	**-10**	**11**	**-**
2018			
Δολάριο Αμερικής	+10	2,071	-
Ρωσικό Ρούβλι	+20	2,049	18,060
Ρουμανικό Λέι	+10	-	(667)
Ελβετικό φράγκο	+10	1,138	-
Αγγλική Στερλίνα	+20	671	(2,472)
Ιαπωνικό Γεν	+10	119	-
Άλλα νομίσματα	+10	(74)	-
Δολάριο Αμερικής	-10	(1,695)	-
Ρωσικό Ρούβλι	-20	(1,366)	(12,040)
Ρουμανικό Λέι	-10	-	546
Ελβετικό φράγκο	-10	(931)	-
Αγγλική Στερλίνα	-20	(448)	1,648
Ιαπωνικό Γεν	-10	(97)	-
Άλλα νομίσματα	-10	60	-

Κίνδυνος τιμών

Κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των μετοχών
Ο κίνδυνος ζημιών από μεταβολές στις τιμές των μετοχών προκύπτει από δυσμενείς μεταβολές στις τιμές των επενδύσεων σε μετοχές που κατέχει το Συγκρότημα.

Οι επενδύσεις σε μετοχές είναι εκτός της διάθεσης ανάληψης κινδύνων του Συγκροτήματος. Το Συγκρότημα παρακολουθεί το τρέχον χαρτοφυλάκιο που αποκτήθηκε από το Συγκρότημα κυρίως ως μέρος της εξαγοράς ορισμένων δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας ή μέσω προβληματικών δανείων, με στόχο να ρευστοποιήσει σταδιακά όλες τις θέσεις για τις οποίες υπάρχει αγορά. Στα πλαίσια διαχείρισης προβληματικών δανείων μπορεί να αποκτηθούν μετοχές που πωλούνται από το Συγκρότημα μόλις είναι εφικτό.

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Οι μεταβολές στις τιμές μετοχών που ταξινομήθηκαν ως επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων επηρεάζουν τα αποτελέσματα του Συγκροτήματος, ενώ οι μεταβολές στις τιμές των μετοχών στην κατηγορία επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων επηρεάζουν τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζεται η επίδραση στα κέρδη/ζημιές πριν τη φορολογία και στα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος από μεταβολές στις τιμές των μετοχών που κατέχονται, ως αποτέλεσμα λογικά αναμενόμενων μεταβολών στους σχετικούς χρηματιστηριακούς δείκτες.

	Μεταβολή στον δείκτη	**Επίδραση στις ζημιές πριν την φορολογία**	**Επίδραση στα ίδια κεφάλαια**
2019	**%**	**€000**	**€000**
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	**+15**	**248**	**305**
Χρηματιστήριο Αθηνών	**+20**	**94**	**-**
Άλλα χρηματιστήρια και μη εισηγμένες	**+15**	**884**	**2,023**
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	**-15**	**(248)**	**(305)**
Χρηματιστήριο Αθηνών	**-20**	**(94)**	**-**
Άλλα χρηματιστήρια και μη εισηγμένες	**-15**	**(884)**	**(2,023)**
2018			
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	+25	574	997
Χρηματιστήριο Αθηνών	+25	95	-
Άλλα χρηματιστήρια και μη εισηγμένες	+20	1,007	1,695
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	-25	(574)	(997)
Χρηματιστήριο Αθηνών	-25	(95)	-
Άλλα χρηματιστήρια και μη εισηγμένες	-20	(1,007)	(1,695)

Κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των ομολόγων
Ο κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των ομολόγων είναι ο κίνδυνος ζημιάς ως αποτέλεσμα δυσμενών μεταβολών στις τιμές των ομολόγων που έχει στην κατοχή του το Συγκρότημα. Οι τιμές των ομολόγων μεταβάλλονται όταν αλλάξει ο πιστωτικός κίνδυνος του εκδότη και/ή όταν αλλάξει το επιτόκιο για τους τίτλους σταθερού επιτοκίου. Το Συγκρότημα επενδύει σημαντικό μέρος των ρευστών περιουσιακών του στοιχείων σε ομόλογα, εκδομένα κυρίως από κυβερνήσεις. Η μέση διαβάθμιση των ομολόγων του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2019 με βάση τις πιστοληπτικές διαβαθμίσεις του οίκου Moody's ήταν A2 (2018: A1). Η μέση διαβάθμιση μη συμπεριλαμβανομένου τα ομόλογα της Κυπριακής Κυβέρνησης και μη διαβαθμισμένων συναλλαγών στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ήταν Aa2 (2018: Aa1). Περαιτέρω πληροφορίες για τη διαβάθμιση των ομολόγων γνωστοποιούνται στη Σημείωση 46.13.

Οι μεταβολές στις τιμές ομολόγων που ταξινομήθηκαν ως επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, επηρεάζουν τα αποτελέσματα του Συγκροτήματος, ενώ οι διακυμάνσεις στις τιμές ομολόγων που ταξινομήθηκαν ως επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων επηρεάζουν τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος.

Στον πίνακα πιο κάτω παρουσιάζεται η επίδραση στα κέρδη/ζημιές πριν τη φορολογία και τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος από λογικά αναμενόμενες μεταβολές στις τιμές των ομολόγων, βάσει παρατηρήσεων στις μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου κατά τα προηγούμενα χρόνια.

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

2019	Επίδραση στις ζημιές πριν την φορολογία €000	Επίδραση στα ίδια κεφάλαια €000
+1.1% για ονομαστικά ομόλογα Aa3 και άνω	**915**	**4,891**
+3.2% για ονομαστικά ομόλογα A3 και άνω	**1,108**	**894**
+4.7% για ονομαστικά ομόλογα Baa3 και άνω	**-**	**509**
+7.6% για Κυπριακά Κυβερνητικά Ομόλογα	**-**	**30,011**
-1.1% για ονομαστικά ομόλογα Aa3 και άνω	**(915)**	**(4,891)**
-3.2% για ονομαστικά ομόλογα A3 και άνω	**(1,108)**	**(894)**
-4.7% για ονομαστικά ομόλογα Baa3 και άνω	**-**	**(509)**
-7.6% για Κυπριακά Κυβερνητικά Ομόλογα	**-**	**(30,011)**

2018	Επίδραση στις ζημιές πριν την φορολογία €000	Επίδραση στα ίδια κεφάλαια €000
+1.5% για ονομαστικά ομόλογα Aa3 και άνω	1,476	7,320
+3.5% για ονομαστικά ομόλογα A3 και άνω	774	167
+5.5% για ονομαστικά ομόλογα Baa3 και άνω	-	51
+7.8% για Κυπριακά Κυβερνητικά Ομόλογα	42	24,808
-1.5% για ονομαστική Aa3 και άνω	(1,476)	(7,320)
-3.5% για ονομαστικά ομόλογα A3 και άνω	(774)	(167)
-5.5% για ονομαστικά ομόλογα Baa3 και άνω	-	(51)
-7.8% για ονομαστικά ομόλογα κάτω των A3	(42)	(24,808)

Άλλοι μη μετοχικοί τίτλοι κίνδυνος τιμών
Στον πίνακα πιο κάτω παρουσιάζεται η επίδραση στα κέρδη/ζημιές πριν τη φορολογία και τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος από μία μεταβολή στην τιμή των άλλων μη μετοχικών τίτλων ως αποτέλεσμα λογικών αναμενόμενων μεταβολών στους σχετικούς χρηματιστηριακούς δείκτες.

2019	Μεταβολή στον δείκτη %	Επίδραση στις ζημιές πριν την φορολογία €000	Επίδραση στα ίδια κεφάλαια €000
Άλλα (μη μετοχικοί τίτλοι)	**+15**	**3,539**	**-**
Άλλα (μη μετοχικοί τίτλοι)	**-15**	**(3,539)**	**-**

2018			
Άλλα (μη μετοχικοί τίτλοι)	+25	3,388	-
Άλλα (μη μετοχικοί τίτλοι)	-25	(3,388)	-

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης

Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από την πιθανή αδυναμία του Συγκροτήματος να αποπληρώσει πλήρως ή έγκαιρα τις τρέχουσες και μελλοντικές υποχρεώσεις του. Στον κίνδυνο αυτό περιλαμβάνεται και η πιθανότητα το Συγκρότημα να χρειαστεί χρηματοδότηση σε υψηλότερα επιτόκια ή να πωλήσει περιουσιακά στοιχεία με έκπτωση για να αποπληρώσει πλήρως και έγκαιρα τις υποχρεώσεις του.

Αντικατοπτρίζει την πιθανότητα οι εισερχόμενες και εξερχόμενες πληρωμές να μην αντιστοιχούν μεταξύ τους και λαμβάνει υπόψη τις μη αναμενόμενες καθυστερήσεις στις αποπληρωμές ή απροσδόκητα υψηλές εκροές. Ο κίνδυνος ρευστότητας περιλαμβάνει επίσης τον κίνδυνο μη αναμενόμενων αυξήσεων στο κόστος χρηματοδότησης του χαρτοφυλακίου των περιουσιακών στοιχείων και τον κίνδυνο μη ρευστοποίησης μιας θέσης σε σωστό χρονικό πλαίσιο, με λογικούς όρους.

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Για να περιοριστεί αυτός ο κίνδυνος, η διοίκηση έχει υιοθετήσει μια πολιτική διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων με κύριο γνώμονα τη ρευστότητα και την παρακολούθηση των ταμειακών ροών και της ρευστότητας σε καθημερινή βάση. Το Συγκρότημα έχει αναπτύξει διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και σχέδια έκτακτης ανάγκης για τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας.

Διοίκηση και δομή

Το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει την Πολιτική Διάθεσης Ανάληψης Κινδύνων Ρευστότητας του Συγκροτήματος ως το επίπεδο κινδύνου στο οποίο πρέπει να λειτουργεί το Συγκρότημα.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, εγκρίνει την Πολιτική Διαχείρισης Ρευστότητας και επανεξετάζει, σχεδόν σε κάθε συνεδρίαση, την κατάσταση ρευστότητας του Συγκροτήματος.

Η Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) είναι υπεύθυνη για να καθορίζει τις πολιτικές για αποτελεσματική διαχείριση και παρακολούθηση της ρευστότητας στο Συγκρότημα.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση της ρευστότητας σε επίπεδο Συγκροτήματος, για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με εσωτερικές πολιτικές και εποπτικές απαιτήσεις αναφορικά με τη ρευστότητα και για την παροχή καθοδήγησης ως προς τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται αναφορικά με τις ανάγκες ρευστότητας. Η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων Συγκροτήματος αξιολογεί σε συνεχή βάση και ενημερώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα την Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) για την επάρκεια των ρευστών διαθεσίμων και προβαίνει σε απαραίτητες ενέργειες για τη διασφάλιση μίας άνετης θέσης ρευστότητας.

Η ρευστότητα παρακολουθείται επίσης σε ημερήσια βάση από το τμήμα Κινδύνου Αγοράς, ένα ανεξάρτητο τμήμα υπεύθυνο για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τους εσωτερικούς κανονισμούς και όρια, καθώς και τα όρια που θέτουν οι εποπτικές αρχές. Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ενημερώνει τουλάχιστον μηνιαίως την Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) για την εποπτική θέση ρευστότητας του Συγκροτήματος. Επίσης παρουσιάζει τα αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) τουλάχιστον σε τριμηνιαία βάση.

Η ρευστότητα ελέγχεται και διευθύνεται σε συνεχή βάση μέσω:

(i) Διάθεση ανάληψης κινδύνου: συστάθηκε η Διάθεση Ανάληψης Κινδύνου του Συγκροτήματος σε συνδυασμό με τα κατάλληλα όρια για τη διαχείριση όλων των κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων ρευστότητας.

(ii) Πολιτική ρευστότητας: καθορίζει τις αρμοδιότητες για τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας καθώς και το πλαίσιο, τα όρια και τις παραδοχές των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

(iii) Όρια ρευστότητας: μια σειρά από εσωτερικά και ρυθμιστικά όρια παρακολουθούνται σε ημερήσια, μηνιαία και τριμηνιαία βάση. Έχει εισηχθεί ένα σύστημα φωτεινού σηματοδότη (RAG), προκειμένου να εντοπίσει περιπτώσεις επιδείνωσης των δεικτών, όπου ισχύει.

(iv) Δείκτες έγκαιρης προειδοποίησης: παρακολούθηση μιας σειράς δεικτών για τα πρώτα σημάδια κινδύνου ρευστότητας στην αγορά ή ειδικά για το Συγκρότημα. Αυτοί είναι σχεδιασμένοι για να εντοπίσουν άμεσα την εμφάνιση αυξημένου κίνδυνου ρευστότητας για να μεγιστοποιήσουν το διαθέσιμο χρόνο για την εκτέλεση των κατάλληλων περιοριστικών μέτρων.

(v) Σχέδιο Ρευστότητας Έκτακτης Ανάγκης: διατήρηση Σχεδίου Ρευστότητας Εκτάκτης Ανάγκης το οποίο έχει σχεδιαστεί για να παρέχει ένα πλαίσιο για να διαχειρίζεται αποτελεσματικά μια κρίση ρευστότητας. Το σχέδιο αυτό παρέχει ένα σχέδιο επικοινωνίας και περιλαμβάνει δράσεις διαχείρισης για να ανταποκριθεί στις πιέσεις ρευστότητας.

(vi) Σχέδιο Ανάκαμψης: το Συγκρότημα έχει αναπτύξει ένα Σχέδιο Ανάκαμψης. Οι βασικοί στόχοι είναι να καθορίσει Δείκτες Ανάκαμψης και Έγκαιρης Προειδοποίησης και να τους παρακολουθεί σε συνεχή βάση και να καθορίσει εκ των προτέρων μια σειρά από επιλογές για να επιτρέψει στο Συγκρότημα να είναι επαρκώς προετοιμασμένο να ανταποκριθεί σε ακραίες καταστάσεις και να το επαναφέρει στη βιώσιμη θέση του.

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Διαδικασία παρακολούθησης

Καθημερινή
Η καθημερινή παρακολούθηση των πελατειακών ροών και των άμεσα ρευστών διαθεσίμων είναι σημαντική για να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη συνέχιση των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος. Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ετοιμάζει μια ημερήσια έκθεση που αναλύει τα εσωτερικά αποθέματα ρευστότητας και τα συγκρίνει με τα αποθέματα της προηγούμενης μέρας. Η έκθεση διατίθεται στην Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων και στην Οικονομική Διεύθυνση Συγκροτήματος. Επίσης η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων παρακολουθεί σε καθημερινή βάση και εντός της ημέρας τις πελατειακές εισροές και εκροές στα κύρια νομίσματα που χρησιμοποιούνται από το Συγκρότημα.

Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς διενεργεί σε καθημερινή βάση ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για κρίση στην τράπεζα, κρίση στην αγορά και συνδυασμό των δύο προηγούμενων. Η απαίτηση είναι να υπάρχουν επαρκή αποθέματα ρευστότητας για να μπορέσει η BOC PCL να επιβιώσει για τρεις μήνες σε περίοδο κρίσης, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας να αυξήσει τη χρηματοδότηση για όλα τα σενάρια.

Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια της ημέρας πραγματοποιείται άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για να επιβεβαιωθεί ότι το Συγκρότημα διατηρεί επαρκή αποθέματα ρευστότητας σε άμεσα προσβάσιμη μορφή, που να επιτρέπουν την εκτέλεση των πληρωμών που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της ημέρας σε ακραίες καταστάσεις.

Τα αποθέματα ρευστότητας αποτελούνται από: χαρτονομίσματα σε Ευρώ, υπόλοιπα με την ΚΤΚ (εξαιρουμένων των Ελάχιστων Αποθεματικών (MRR)), μη δεσμευμένα μετρητά και διατραπεζικούς τρεχούμενους λογαριασμούς, καθώς και τοποθετήσεις σε χρηματαγορά μέχρι τον ορίζοντα αντοχής, διαθέσιμο πιστωτικό όριο ΕΚΤ και μη επιβαρυμένα/διαθέσιμα ομόλογα ρευστότητας σε τρέχουσες τιμές αγοράς μείον ένα ποσοστό περικοπής. Τα ομόλογα αυτά είναι Υψηλής Ποιότητας Ρευστοποιήσιμα Περιουσιακά Στοιχεία (ΥΠΡΠΣ) σύμφωνα με τους ορισμούς του Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (ΔΚΡ) και/ή τα αποδεκτά ομόλογα της ΕΚΤ.

Ο σχεδιασμός των ασκήσεων αντοχής ακολούθησε τις οδηγίες και βασίστηκε στους κινδύνους ρευστότητας που αναγνωρίζονται διεθνώς από την Προληπτική Εποπτική Αρχή (ΠΕΑ) και την ΕΑΤ. Επιπρόσθετα λαμβάνει υπόψη τις οδηγίες της ΔΕΕΑ και την Ετήσια Διαδικασία Καθορισμού Κινδύνων του Συγκροτήματος. Οι παραδοχές των ασκήσεων αντοχής περιλαμβάνονται στην Πολιτική Ρευστότητας του Συγκροτήματος, η οποία εξετάζεται σε ετήσια βάση και εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Ωστόσο, κάθε φορά που κρίνεται αναγκαίο να τροποποιηθούν οι παραδοχές κατά τη διάρκεια του έτους, ζητείται έγκριση από την Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) και την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι κύριοι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη στα διάφορα σενάρια είναι: εκροές καταθέσεων, χρηματοδότηση από αγορές (wholesale funding), αποπληρωμές δανείων, ανειλημμένες υποχρεώσεις εκτός ισολογισμού, εμπορεύσιμα χρεόγραφα και εξασφαλίσεις μετρητών για παράγωγα και συμφωνίες επαναγοράς.

Εβδομαδιαία
Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ετοιμάζει κατάσταση που παρουσιάζει το επίπεδο ρευστών περιουσιακών στοιχείων περιλαμβανομένου διατραπεζικούς τρεχούμενους λογαριασμούς πιστωτικών ιδρυμάτων βάσει των ορισμών του ΔΚΡ.

Δεκαπενθήμερη κατάσταση
Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ετοιμάζει δύο φορές το μήνα κατάσταση ρευστότητας, η οποία υποβάλλεται στην ΕΚΤ. Η κατάσταση αυτή περιλαμβάνει πληροφόρηση για τα ακόλουθα: ανάλυση καταθέσεων, πληροφόρηση για ταμειακές ροές, περίοδο επιβίωσης, Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (ΔΚΡ), ανανέωση χρηματοδότησης, χρηματοδοτικό κενό (μέσω της ανάλυσης Πίνακα Ληκτότητας), συγκέντρωση χρηματοδότησης και λεπτομέρειες για τις εξασφαλίσεις. Η κατάσταση καταλήγει σε συμπέρασμα αναφορικά με τη συνολική κατάσταση ρευστότητας της BOC PCL και περιγράφει τα μέτρα που υλοποιούνται και θα υλοποιηθούν βραχυπρόθεσμα για να βελτιωθεί η κατάσταση ρευστότητας.

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Μηνιαία
Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ετοιμάζει εκθέσεις για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με εσωτερικούς και εποπτικούς δείκτες ρευστότητας, οι οποίες υποβάλλονται στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO), στην Εκτελεστική Επιτροπή και στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου. Υπολογίζονται επίσης οι αναμενόμενες ροές σε σενάρια ακραίων καταστάσεων και συγκρίνονται με τα προβλεπόμενα διαθέσιμα αποθέματα ρευστότητας για τον υπολογισμό των ημερών επιβίωσης. Επίσης παρουσιάζονται στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) τα ποσοστά ανανέωσης των καταθέσεων τακτής προθεσμίας, το ποσοστό των καταθέσεων των Διεθνή Τραπεζικών Εργασιών προς το σύνολο των καταθέσεων και το ποσοστό καταθέσων άμεσης πρόσβασης. Στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) παρουσιάζεται επίσης η ασυμφωνία ρευστότητας υπό τη μορφή της κατάστασης του Πίνακα Ληκτότητας (για συμβατικές και συμπεριφορικές ταμειακές ροές) και η προκύπτουσα ασυμφωνία μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων συγκρίνεται με την ασυμφωνία του προηγούμενου μήνα. Μηνιαία κατάσταση καταθέσεων πελατών αναλυμένη σε Business Line, Tenor και συνάλλαγμα επίσης παρουσιάζεται στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO).

Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ενημερώνει μηνιαίως την ΚΤΚ/ΕΚΤ για τον ΔΚΡ και για τα Πρόσθετα Μέτρα Παρακολούθησης της Ρευστότητας.

Τριμηνιαία
Τα αποτελέσματα των καθημερινών ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για κρίση παρουσιάζονται στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) και στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου σε τριμηνιαία βάση ως μέρος της τριμηνιαίας θεώρησης της Εσωτερικής Διαδικασίας Αξιολόγησης Ρευστότητας Επάρκειας (ΕΔΑΡΕ). Επιπλέον, το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ενημερώνει την ΚΤΚ/ΕΚΤ σε τριμηνιαία βάση για τον Δείκτη Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (ΔΚΣΧ), και διάφορες άλλες εκθέσεις ρευστότητας, που περιλαμβάνονται στη βραχυπρόθεσμη άσκηση του ΕΕΜ με βάση τις οδηγίες της ΔΕΕΑ.

Ετήσια
Το Συγκρότημα ετοιμάζει σε ετήσια βάση την έκθεσή του για την ΕΔΑΡΕ.

Το Συγκρότημα, σαν μέρος των διαδικασιών του για παρακολούθηση και διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας, διαθέτει Σχέδιο Ρευστότητας Εκτάκτου Ανάγκης (ΣΡΕΑ) για τη διαχείριση δυσκολιών ρευστότητας. Στο σχέδιο, αναλύονται τα μέτρα που θα ληφθούν όταν παρουσιαστούν προβλήματα στη ρευστότητα, τα οποία κλιμακώνονται με ειδική σύγκλιση της διευρυμένης Επιτροπής Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO). Το σχέδιο καθορίζει τα μέλη αυτής της επιτροπής καθώς και μια σειρά πιθανών μέτρων που μπορεί να ληφθούν. Το σχέδιο, το οποίο αποτελεί μέρος της Πολιτικής Ρευστότητας του Συγκροτήματος, αναθεωρείται από την Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) τουλάχιστον ετήσια κατά τη διάρκεια της ΕΔΑΡΕ. Η Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) υποβάλλει την επικαιροποιημένη Πολιτική Ρευστότητας με εισηγήσεις στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου για έγκριση. Η εγκεκριμένη Πολιτική Ρευστότητας κοινοποιείται στον ΕΕΜ.

Δείκτες ρευστότητας

Ο ΔΚΡ του Συγκροτήματος υπολογίζεται με βάση τον Κατ΄Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2015/61. Είναι σχεδιασμένος με τέτοιο τρόπο ώστε να θεσπίσει ένα ελάχιστο επίπεδο υψηλής ποιότητας ρευστών διαθέσιμων περιουσιακών στοιχείων, αρκετό ώστε να καλύπτει ένα οξύ σενάριο άσκησης αντοχής διάρκειας 30 ημερών. Από την 1 Ιανουαρίου 2018, η ελάχιστη απαίτηση είναι ίση με 100%.

Κύριες πηγές χρηματοδότησης

Κατά το μεγαλύτερο μέρος του 2019 και το 2018 οι κύριες πηγές ρευστότητας του Συγκροτήματος αποτελούνταν από την καταθετική του βάση και τη χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες, μέσω πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Τον Σεπτέμβριο 2019, η χρηματοδότηση από την ΕΚΤ ύψους €830 εκατ. μέσω των τετραετών ΣΠΠΜΑ ΙΙ αποπληρώθηκε νωρίτερα, έτσι δεν υπήρχε χρηματοδότηση από την ΕΚΤ στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Χρηματοδότηση προς θυγατρικές

Η χρηματοδότηση από την BOC PCL προς τις θυγατρικές της, για σκοπούς ρευστότητας, είναι πληρωτέα σύμφωνα με τους όρους των σχετικών συμφωνιών.

Οποιαδήποτε καινούρια χρηματοδότηση στις θυγατρικές χρειάζεται έγκριση από την ΕΚΤ και την ΚΤΚ.

Οι θυγατρικές μπορούν να προβούν σε διανομή μερίσματος από μορφή μετρητών στην BOC PCL, υπό την προϋπόθεση ότι δεν παραβιάζουν τις κανονιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις και απαιτήσεις ρευστότητας. Ορισμένες θυγατρικές έχουν εισήγηση από τον επόπτη τους να αποφύγουν οποιαδήποτε διανομή μερίσματος σε αυτό το χρονικό διάστημα.

Απαιτήσεις εγγυήσεων και άλλες γνωστοποιήσεις

Απαιτήσεις εγγυήσεων
Η λογιστική αξία των επιβαρυμένων περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, συνοψίζεται πιο κάτω:

	2019	2018
	€000	€000
Μετρητά και άλλα ρευστά διαθέσιμα	**90,437**	118,627
Επενδύσεις	**222,961**	737,587
Δάνεια και απαιτήσεις	**2,537,031**	2,528,241
	2,850,429	3,384,455

Τα μετρητά χρησιμοποιούνται κυρίως για να καλύψουν εξασφαλίσεις που χρειάζονται για (i) παράγωγα και συμφωνίες επαναγοράς και (ii) για εμπορικές συναλλαγές και εγγυητικές που εκδόθηκαν. Χρησιμοποιούνται επίσης ως μέρος των συμπληρωματικών περιουσιακών στοιχείων για το καλυμμένο αξιόγραφο.

Οι επενδύσεις χρησιμοποιούνται κυρίως ως εξασφάλιση για συμφωνίες επαναγοράς με εμπορικές τράπεζες καθώς επίσης και ως συμπληρωματικά περιουσιακά στοιχεία για το καλυμμένο αξιόγραφο με την ΕΚΤ.

Τα δάνεια και απαιτήσεις που είναι επιβαρυμένα στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 31 Δεκεμβρίου 2018 χρησιμοποιούνται κυρίως ως εξασφάλιση για χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και για το καλυμμένο αξιόγραφο.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, περιλαμβάνουν ενυπόθηκα δάνεια ονομαστικής αξίας €1,000 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (2018: €1,009 εκατ.) στην Κύπρο, τα οποία έχουν παραχωρηθεί ως εξασφάλιση για την έκδοση του καλυμμένου αξιόγραφου από την BOC PCL το 2011, στο πλαίσιο του Προγράμματος Έκδοσης Καλυμμένων Αξιόγραφων. Επίσης, στις 31 Δεκεμβρίου 2019 στεγαστικά δάνεια ονομαστικής αξίας €1,498 εκατ. (2018: €1,543 εκατ.) στην Κύπρο, έχουν παραχωρηθεί ως εξασφάλιση για να είναι διαθέσιμα για απόκτηση χρηματοδότησης από την ΕΚΤ (Σημ. 31).

Η BOC PCL διατηρεί πρόγραμμα για την έκδοση Καλυμμένου Αξιόγραφου σύμφωνα με τον περί Καλυμμένων Αξιογράφων Νόμο της Κύπρου και την περί Καλυμμένων Αξιογράφων Οδηγία της ΚΤΚ. Στο πλαίσιο του προγράμματος για την έκδοση Καλυμμένου Αξιόγραφου, η BOC PCL έχει εκδομένα καλυμμένα αξιόγραφα ύψους €650 εκατ. εξασφαλισμένα με ενυπόθηκα οικιστικά δάνεια στην Κύπρο. Στις 6 Ιουνίου 2018, οι όροι των καλυμμένων αξιογράφων έχουν τροποποιηθεί για να παρατείνουν την ημερομηνία λήξης στις 12 Δεκεμβρίου 2021 και θέτουν το επιτόκιο ίσο με το τριμηνιαίο επιτόκιο Euribor πλέον 2.50% σε τριμηνιαία βάση. Τα καλυμμένα αξιόγραφα διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου και φέρουν όρους Conditional Pass-Through. Όλα τα αξιόγραφα κρατούνται από την BOC PCL. Τα καλυμμένα αξιόγραφα αποτελούν αποδεκτό περιουσιακό στοιχείο για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος και έχουν χρησιμοποιηθεί ως εξασφάλιση για δανεισμό από την ΕΚΤ.

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Άλλες γνωστοποιήσεις
Επιπλέον, οι καταθέσεις από τράπεζες όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα ο οποίος γνωστοποιεί τις συμβατικές λήξεις περιλαμβάνει ποσό ύψους €51,934 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (2018: €31,002 χιλ.) που αφορά δανεισμό από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρόμοια ιδρύματα για χρηματοδότηση, με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση και τη βελτίωση των συνθηκών χρηματοδότησης των μικρών ή μεσαίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο. Η λογιστική αξία των αντίστοιχων δανείων που χορηγήθηκαν σε τέτοιες επιχειρήσεις βάση αυτής της συμφωνίας ανέρχεται σε €93,668 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (2018: €94,972 χιλ.).

Ανάλυση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση την εναπομείνουσα συμβατική λήξη

Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων του Συγκροτήματος με βάση την εναπομείνουσα συμβατική λήξη στις 31 Δεκεμβρίου βασίζεται σε μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές, αναλυμένες σε χρονικές ζώνες ανάλογα με τον αριθμό ημερών που απομένουν από τις 31 Δεκεμβρίου μέχρι την ημερομηνία της συμβατικής λήξης.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία
Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων δεν συμπεριλαμβάνει οποιεσδήποτε ταμειακές ροές από τόκους εισπρακτέους. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία έχουν πολύ μεγαλύτερη διάρκεια από τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και οι ταμειακές ροές από τόκους εισπρακτέους σε μη προεξοφλημένη βάση ξεπερνούν κατά πολύ τις ταμειακές ροές από τόκους πληρωτέους σε μη προεξοφλημένη βάση (με βάση τη συμβατική λήξη των υποχρεώσεων). Ως εκ τούτου, οι μη προεξοφλημένες ταμειακές εισροές από τόκους εισπρακτέους θα υπερέβαιναν κατά πολύ τις μη προεξοφλημένες ταμειακές εκροές σε τόκους που καταβάλλονται, βελτιώνοντας έτσι τεχνητά τη ρευστότητα.

Οι τρεχούμενοι λογαριασμοί, τα παρατραβήγματα και οι καθυστερήσεις παρουσιάζονται στην πρώτη χρονική περίοδο λήξης, η οποία αντικατοπτρίζει τη συμβατική τους λήξη. Τα υπόλοιπα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες αναλύονται σύμφωνα με το συμβατικό πρόγραμμα αποπληρωμής τους.

Τα δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες αναλύονται σύμφωνα με τις μέρες που απομένουν από τις 31 Δεκεμβρίου μέχρι τη συμβατική ημερομηνία λήξης τους. Ποσά που έχουν τοποθετηθεί ως εξασφάλιση συναλλαγών (κυρίως παραγώγων και δανείων) έχουν κατανεμηθεί στις διάφορες χρονικές ζώνες με βάση είτε τη λήξη τους (στην περίπτωση των δανείων), είτε αναλογικά σύμφωνα με τις λήξεις των παραγώγων (όπου οι εξασφαλίσεις δεν είχαν συγκεκριμένη λήξη).

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία χωρίς συμβατική λήξη (όπως τις μετοχές) περιλαμβάνονται στο 'πέραν των πέντε ετών', εκτός αν ταξινομούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, όπου σ' αυτή την περίπτωση περιλαμβάνονται στο 'Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός'.

Οι επενδύσεις ταξινομούνται στην αντίστοιχη χρονική ζώνη, σύμφωνα με τη συμβατική τους ημερομηνία λήξης.

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις
Όλες οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις για την αποπληρωμή των οποίων απαιτείται προειδοποίηση τοποθετήθηκαν στις σχετικές χρονικές ζώνες ως εάν να είχε δοθεί προειδοποίηση στις 31 Δεκεμβρίου, παρόλο που το Συγκρότημα αναμένει πως οι περισσότεροι πελάτες δεν θα απαιτήσουν αποπληρωμή των υποχρεώσεων προς αυτούς τη συντομότερη δυνατή ημερομηνία. Οι εμπρόθεσμες καταθέσεις τοποθετούνται στις διάφορες χρονικές ζώνες, σύμφωνα με τη συμβατική τους λήξη. Παρόλο που πελάτες μπορεί να ζητήσουν την απόσυρση των καταθέσεών τους πριν τη λήξη (καταβάλλοντας το ανάλογο κόστος σύμφωνα με την κατηγορία καταθέσεων), το Συγκρότημα διατηρεί το δικαίωμα να μην αποδεχτεί το αίτημά τους.

Το δανειακό κεφάλαιο ταξινομείται στην αντίστοιχη χρονική ζώνη σύμφωνα με τη συμβατική ημερομηνία λήξης δικαιώματος πρόωρης εξόφλησης, αγνοώντας την ημερομηνία άσκησής του.

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Τα ποσά που παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα δεν συμφωνούν με τα υπόλοιπα στον ισολογισμό γιατί ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει όλες τις ταμειακές ροές (συμπεριλαμβανομένων και των τόκων μέχρι τη λήξη) σε μη προεξοφλημένη βάση.

Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα
Η εύλογη αξία των παραγώγων συμπεριλαμβάνεται στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στη χρονική ζώνη που αντιστοιχεί στην εναπομένουσα λήξη του παραγώγου.

Παράγωγα διακανονιζόμενα σε μεικτή βάση, ή σε καθαρή βάση παρουσιάζονται σε ξεχωριστό πίνακα και οι αντίστοιχες ταμειακές ροές ταξινομούνται στις χρονικές ζώνες, σύμφωνα με τις μέρες που απομένουν μέχρι την είσπραξη ή πληρωμή τους.

Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις
Τα όρια δανείων και απαιτήσεων είναι ανειλημμένες υποχρεώσεις παροχής διευκολύνσεων σε πελάτες. Τα όρια παραχωρούνται για συγκεκριμένη χρονική περίοδο και μπορούν να ακυρωθούν από το Συγκρότημα μετά από σχετική ειδοποίηση προς τον πελάτη. Οι πελάτες συνήθως δεν χρησιμοποιούν το μέγιστο των ορίων που τους έχει παραχωρηθεί.

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

	Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός	Μεταξύ ενός και τριών μηνών	Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους	Μεταξύ ενός και πέντε ετών	Πέραν των πέντε ετών	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία						
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	5,002,953	21,601	31,129	2,571	1,788	**5,060,042**
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	178,469	52,400	1,300	88,712	-	**320,881**
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	150,225	1,573	-	59	24,249	**176,106**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	2,181,791	196,572	776,266	3,160,333	4,406,879	**10,721,841**
Εύλογη αξία παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων	2,953	105	158	19,511	333	**23,060**
Μη εμπορεύσιμες επενδύσεις	32,182	64,401	327,718	999,274	306,149	**1,729,724**
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	19,660	85	503	2,651	3,030	**25,929**
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	76,140	32,436	29,710	8,310	-	**146,596**
	7,644,373	**369,173**	**1,166,784**	**4,281,421**	**4,742,428**	**18,204,179**
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις						
Καταθέσεις από τράπεζες	159,078	28,581	18,759	147,378	194,118	**547,914**
Συμφωνίες επαναγοράς	-	-	170,503	-	-	**170,503**
Καταθέσεις πελατών	10,931,766	2,292,781	3,353,357	132,036	-	**16,709,940**
Δανειακό κεφάλαιο	23,125	-	-	92,500	319,375	**435,000**
Εύλογη αξία παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων	6,244	71	5,524	13,194	25,560	**50,593**
Υποχρέωση μισθώσεων	946	1,535	6,884	22,075	-	**31,440**
Λοιπές υποχρεώσεις	213,900	6,383	3,943	-	50	**224,276**
	11,335,059	**2,329,351**	**3,558,970**	**407,183**	**539,103**	**18,169,666**
Καθαρές χρηματοοικονομικές (υποχρεώσεις)/ περιουσιακά στοιχεία	**(3,690,686)**	**(1,960,178)**	**(2,392,186)**	**3,874,238**	**4,203,325**	**34,513**

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

	Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός	Μεταξύ ενός και τριών μηνών	Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους	Μεταξύ ενός και πέντε ετών	Πέραν των πέντε ετών	**Σύνολο**
2018(αναπροσαρμοσμένα)	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία						
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	4,541,876	27,022	38,972	87	2,534	**4,610,491**
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	357,944	8,347	367	105,874	-	**472,532**
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	141,219	2,175	-	48	9,031	**152,473**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	2,356,405	200,730	742,393	3,181,229	4,441,029	**10,921,786**
Εύλογη αξία παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων	3,764	376	8	20,606	-	**24,754**
Μη εμπορεύσιμες επενδύσεις	3,683	-	108,969	822,333	427,233	**1,362,218**
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	823,140	14,453	71,658	75,722	169,135	**1,154,108**
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	28,055	30,637	9,623	75,854	212	**144,381**
	8,256,086	**283,740**	**971,990**	**4,281,753**	**5,049,174**	**18,842,743**
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις						
Καταθέσεις από τράπεζες	90,495	33,728	32,369	102,390	185,526	**444,508**
Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες	-	-	-	830,000	-	**830,000**
Συμφωνίες επαναγοράς	-	-	90,174	172,803	-	**262,977**
Καταθέσεις πελατών	9,894,848	2,834,384	4,138,620	8,870	-	**16,876,722**
Δανειακό κεφάλαιο	23,125	-	-	92,500	319,375	**435,000**
Εύλογη αξία παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων	9,343	188	2,929	14,907	11,616	**38,983**
Λοιπές υποχρεώσεις	181,706	4,741	2,065	-	-	**188,512**
	10,199,517	**2,873,041**	**4,266,157**	**1,221,470**	**516,517**	**19,076,702**
Καθαρές χρηματοοικονομικές (υποχρεώσεις)/ περιουσιακά στοιχεία	**(1,943,431)**	**(2,589,301)**	**(3,294,167)**	**3,060,283**	**4,532,657**	**(233,959)**

Σχετικά με τις συγκριτικές πληροφορίες στις 31 Δεκεμβρίου 2018, οι καταθέσεις από τράπεζες ύψους €115,263 χιλ. αναταξινομήθηκαν στις διάφορες χρονικές ζώνες ανάλογα με την εναπομείνουσα συμβατική λήξη των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που σχετίζονται με αυτά τα χρηματοοικονομικά υπόλοιπα. Συγκεκριμένα, €84,261 χιλ. και €31,002 χιλ. αναταξινομήθηκαν από τη χρονική ζώνη 'Πέραν των πέντε ετών' και τη χρονική ζώνη 'Σε πρώτη ζήτησης και εντός ενός μηνός' αντίστοιχα και σε 'Μεταξύ ενός και τριών μηνών' (€3,645 χιλ.), 'Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους' (€ 10,354 χιλ.) και 'Μεταξύ ενός και πέντε ετών' (€101,951 χιλ.), συμπεριλαμβανομένου τόκου ύψους €687 χιλ.

Επιπρόσθετα, επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων ύψους €39,090 χιλ. αναταξινομήθηκαν από τη χρονική ζώνη 'Μεταξύ ενός και πέντε ετών', στη 'Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός' μετά από εξέταση της συμβατικής λήξης της ίδιας της επένδυσης, που είναι άμεσα ρευστή, αντί της μέσης συμβατικής λήξης, του υποκείμενου περιουσιακού του στοιχείου.

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

	Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός	Μεταξύ ενός και τριών μηνών	Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους	Μεταξύ ενός και πέντε ετών	Πέραν των πέντε ετών	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**
Παράγωγα διακανονιζόμενα σε μεικτή βάση						
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία						
Συμβατικά ποσά εισπρακτέα	434,309	6,525	448	-	-	**441,282**
Συμβατικά ποσά πληρωτέα	(432,201)	(6,439)	(445)	-	-	**(439,085)**
	2,108	**86**	**3**	**-**	**-**	**2,197**
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις						
Συμβατικά ποσά εισπρακτέα	843,726	4,222	445	-	-	**848,393**
Συμβατικά ποσά πληρωτέα	(850,046)	(4,276)	(444)	-	-	**(854,766)**
	(6,320)	**(54)**	**1**	**-**	**-**	**(6,373)**

	Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός	Μεταξύ ενός και τριών μηνών	Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους	Μεταξύ ενός και πέντε ετών	Πέραν των πέντε ετών	**Σύνολο**
2019	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**
Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις						
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις						
Αποδοχές και εγγυήσεις εξ' αποδοχών	2,922	2,373	521	-	-	**5,816**
Εγγυητικές	88,696	117,436	278,187	155,718	43,047	**683,084**
Ανειλημμένες υποχρεώσεις						
Ενέγγυες πιστώσεις	3,217	4,002	2,403	985	1,160	**11,767**
Όρια δανείων και απαιτήσεων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί	1,921,341	-	-	-	-	**1,921,341**
	2,016,176	**123,811**	**281,111**	**156,703**	**44,207**	**2,622,008**

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

	Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός	Μεταξύ ενός και τριών μηνών	Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους	Μεταξύ ενός και πέντε ετών	Πέραν των πέντε ετών	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**
Παράγωγα διακανονιζόμενα σε μεικτή βάση						
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία						
Συμβατικά ποσά εισπρακτέα	241,235	32,188	448	-	-	**273,871**
Συμβατικά ποσά πληρωτέα	(237,967)	(31,933)	(446)	-	-	**(270,346)**
	3,268	**255**	**2**	**-**	**-**	**3,525**
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις						
Συμβατικά ποσά εισπρακτέα	997,856	37,174	446	-	-	**1,035,476**
Συμβατικά ποσά πληρωτέα	(1,006,555)	(37,284)	(445)	-	-	**(1,044,284)**
	(8,699)	**(110)**	**1**	**-**	**-**	**(8,808)**

	Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός	Μεταξύ ενός και τριών μηνών	Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους	Μεταξύ ενός και πέντε ετών	Πέραν των πέντε ετών	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**
Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις						
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις						
Αποδοχές και εγγυήσεις εξ' αποδοχών	1,985	3,008	568	-	-	**5,561**
Εγγυητικές	115,174	116,697	258,603	206,044	52,187	**748,705**
Ανειλημμένες υποχρεώσεις						
Ενέγγυες πιστώσεις	5,085	10,649	5,993	885	1,685	**24,297**
Όρια δανείων και απαιτήσεων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί	2,063,972	-	-	-	-	**2,063,972**
	2,186,216	**130,354**	**265,164**	**206,929**	**53,872**	**2,842,535**

49. Διαχείριση κινδύνων - Ασφαλιστικός κίνδυνος

Ο ασφαλιστικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος όπου σύμφωνα με τους όρους ενός ασφαλιστηρίου συμβολαίου, ένα ασφαλιζόμενο συμβάν θα δημιουργήσει παροχές αβέβαιου μεγέθους σε ακαθόριστη χρονική στιγμή. Ο ασφαλιστικός κίνδυνος είναι, λόγω της φύσης των ασφαλιστηρίων συμβολαίων, τυχαίος και ως εκ τούτου απρόβλεπτος.

Σε ένα χαρτοφυλάκιο ασφαλιστηρίων συμβολαίων όπου εφαρμόζεται η θεωρία των πιθανοτήτων στην τιμολόγηση και τις προβλέψεις, ο κυριότερος κίνδυνος που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα είναι οι πραγματικές απαιτήσεις και πληρωμές ωφελημάτων να υπερβούν την λογιστική αξία των ασφαλιστικών υποχρεώσεων. Αυτό μπορεί να συμβεί γιατί η συχνότητα ή η δριμύτητα των απαιτήσεων και ωφελημάτων είναι μεγαλύτερη της αναμενόμενης. Η πραγματοποίηση ασφαλιζόμενων συμβάντων είναι τυχαία και ο πραγματικός αριθμός και το κόστος των απαιτήσεων και ωφελημάτων διαφέρει από χρόνο σε χρόνο σε σύγκριση με αυτά που έχουν υπολογιστεί χρησιμοποιώντας στατιστικές ή αναλογιστικές μεθόδους.

49. Διαχείριση κινδύνων - Ασφαλιστικός κίνδυνος (συνέχεια)

Το Συγκρότημα μειώνει την έκθεσή του στον ασφαλιστικό κίνδυνο μέσω της διασποράς του χαρτοφυλακίου σε μεγάλο αριθμό ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Η μεταβλητότητα του κινδύνου μειώνεται επίσης μέσω της σωστής επιλογής και εφαρμογής στρατηγικής ανάληψης και εκτίμησης κινδύνου (underwriting) καθώς και της χρήσης αντασφάλισης. Παρόλο που το Συγκρότημα κατέχει αντασφαλιστική κάλυψη, δεν απαλλάσσεται από τις άμεσες υποχρεώσεις του προς τους ασφαλιζομένους και κατά συνέπεια το Συγκρότημα είναι εκτεθειμένο σε πιστωτικό κίνδυνο σε περίπτωση όπου οι αντασφαλιστές αδυνατούν να τηρήσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις στα πλαίσια αντασφάλισης. Γι' αυτό το λόγο η πιστοληπτική ικανότητα των αντασφαλιστών εκτιμάται λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική τους ευρωστία και την πιστοληπτική ικανότητα.

Ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής
Οι κυριότεροι παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τη συχνότητα απαιτήσεων είναι οι επιδημίες, οι εκτεταμένες αλλαγές στον τρόπο ζωής και οι φυσικές καταστροφές.

Η στρατηγική ανάληψης και εκτίμησης κινδύνου έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η διασπορά των κινδύνων αναφορικά με το είδος του κινδύνου και το επίπεδο των ασφαλιζομένων ωφελημάτων. Αυτό επιτυγχάνεται, σε μεγάλο βαθμό, με ιατρικούς ελέγχους ώστε η παρούσα κατάσταση υγείας και το οικογενειακό ιατρικό ιστορικό να λαμβάνονται υπόψη στην τιμολόγηση των προϊόντων και με συχνή ανασκόπηση των πραγματικών απαιτήσεων και της τιμολόγησης προϊόντων. Το Συγκρότημα διατηρεί το δικαίωμα μη αποδοχής συμβολαίου, επιβολής επιπρόσθετων χρεώσεων και απόρριψης πληρωμής δόλιων απαιτήσεων.

Οι πιο σημαντικοί κίνδυνοι που αφορούν ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ατυχημάτων και υγείας απορρέουν από αλλαγές στον τρόπο ζωής, και από κλιματολογικές και περιβαλλοντικές αλλαγές. Οι κίνδυνοι περιορίζονται με την εφαρμογή αυστηρής στρατηγικής επιλογής και ανάληψης κινδύνου στο στάδιο εκτίμησης κινδύνου και με τον ευρύ έλεγχο και διερεύνηση για πιθανές δόλιες απαιτήσεις.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί ανάλυση με βάση την κεκτημένη αξία, η οποία παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων που αντιμετωπίζει, την κατανόηση της αστάθειας των κερδών και τον προγραμματισμό των εργασιών. Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την ευαισθησία της κεκτημένης αξίας σε μεταβολές παραδοχών που επιδρούν ουσιαστικά στα αποτελέσματα:

	2019	2018
Μεταβολή στην κεκτημένη αξία	**€000**	€000
Μεταβολή στα επιτόκια +0.25%	**80**	76
Μεταβολή στα έξοδα +10%	**(2,351)**	(2,523)
Μεταβολή στα ποσοστά διατηρησιμότητας +10%	**(665)**	(902)
Μεταβολή στα ποσοστά θνησιμότητας +10%	**(6,196)**	(7,727)

Οι πιο πάνω μεταβλητές δεν είναι γραμμικές. Σε κάθε υπολογισμό ευαισθησίας αλλαγών σε βασικές οικονομικές μεταβλητές, όλες οι υπόλοιπες παραδοχές παραμένουν αμετάβλητες, εκτός εάν επηρεάζονται άμεσα από τις αναθεωρημένες οικονομικές συνθήκες.

Αλλαγές σε βασικές μη οικονομικές μεταβλητές δεν περιλαμβάνουν μέτρα τα οποία θα μπορούσαν να ληφθούν από τη διοίκηση για μετριασμό των επιπτώσεων, ούτε λαμβάνονται υπόψη επακόλουθες αλλαγές στη συμπεριφορά των αντισυμβαλλομένων. Σε κάθε υπολογισμό ευαισθησίας, όλες οι υπόλοιπες παραδοχές παραμένουν επομένως αμετάβλητες.

Μερικά από τα σενάρια ευαισθησίας που παρουσιάζονται για τις αλλαγές στις οικονομικές και μη οικονομικές μεταβλητές μπορεί να έχουν επακόλουθες συνέπειες στη βάση αποτίμησης, όταν ένα προϊόν αποτιμάται σε μια ενεργή βάση, η οποία επικαιροποιείται ώστε να αντικατοπτρίζει τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες.

49. Διαχείριση κινδύνων - Ασφαλιστικός κίνδυνος (συνέχεια)

Ενώ το μέγεθος της ανάλυσης ευαισθησίας θα αντανακλά σε μεγάλο βαθμό, το μέγεθος του κλεισίματος της κεκτημένης αξίας, κάθε μεταβλητή θα έχει διαφορετικό αντίκτυπο στις διάφορες συνιστώσες της κεκτημένης αξίας. Επιπλέον, άλλοι παράγοντες, όπως το εγγενές κόστος και η διαχρονική αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης και εγγυήσεων, η αναλογία των επενδύσεων μεταξύ μετοχών και ομολόγων και το είδος των ασφαλιστικών εργασιών περιλαμβανομένου για παράδειγμα, το εύρος των ασφαλιστηρίων συμβολαίων με συμμετοχή στα κέρδη σε σχέση με ασφαλιστήρια συμβόλαια χωρίς συμμετοχή στα κέρδη και το βαθμό στον οποίο τα ασφάλιστρα από τα τελευταία επενδύονται σε αντίστοιχα περιουσιακά στοιχεία, θα έχουν επίσης σημαντικό αντίκτυπο στις αναλύσεις ευαισθησίας.

Ασφαλιστήρια συμβόλαια γενικού κλάδου
Οι ασφάλειες γενικού κλάδου επικεντρώνονται στην Κύπρο και οι κύριες απαιτήσεις κατά το 2019 και 2018 αφορούσαν τον κλάδο πυρκαγιάς και άλλης φυσικής ζημιάς σε περιουσιακά στοιχεία, τον κλάδο ευθύνης από μηχανοκίνητα οχήματα και τον κλάδο γενικής ευθύνης.

Η αποδοχή των κινδύνων συνήθως καλύπτει περίοδο 12 μηνών, με εξαίρεση τον κλάδο μεταφερομένων εμπορευμάτων που καλύπτει μικρότερες περιόδους και τον κλάδο ασφάλισης κατά παντός κινδύνου εργολάβων που καλύπτει μεγαλύτερες περιόδους.

Οι υποχρεώσεις για εκκρεμείς απαιτήσεις που προκύπτουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που εκδίδει το Συγκρότημα, υπολογίζονται με βάση τις εκτιμήσεις εμπειρογνωμόνων και με βάση τα γεγονότα που υφίστανται κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Με την πάροδο του χρόνου οι εκτιμήσεις αυτές αναθεωρούνται και τυχόν αναπροσαρμογές αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της περιόδου στην οποία προκύπτουν.

Οι κύριες παραδοχές που γίνονται για καθορισμό του ύψους της εκτίμησης κάθε απαίτησης βασίζονται στην εμπειρία του παρελθόντος και τις τάσεις της αγοράς και περιλαμβάνουν το ύψος των δαπανών για το διακανονισμό των απαιτήσεων, τον πληθωρισμό και τον ετήσιο αριθμό απαιτήσεων. Επίσης λαμβάνονται υπόψη εξωτερικοί παράγοντες οι οποίοι μπορεί να επηρεάσουν την εκτίμηση των απαιτήσεων όπως πρόσφατες δικαστικές αποφάσεις και η εισαγωγή νέων νομοθετικών πλαισίων.

Οι υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων είναι ευαίσθητες σε αλλαγές στις πιο πάνω σημαντικές παραδοχές. Η επίδραση αλλαγής ορισμένων παραδοχών όπως η εισαγωγή νέων νομοθετικών πλαισίων και η έκβαση δικαστικών υποθέσεων είναι δύσκολο να εκφραστεί ποσοτικά. Επιπρόσθετα, η καθυστέρηση που παρουσιάζεται συνήθως μεταξύ του χρόνου που επισυμβαίνει η απαίτηση και του χρόνου που αυτή γνωστοποιείται και τελικά αποπληρώνεται, αυξάνουν την αβεβαιότητα που υπάρχει κατά την ημερομηνία αναφοράς.

Ο κίνδυνος ενός ασφαλιστηρίου συμβολαίου γενικού κλάδου προκύπτει από την αβεβαιότητα του ποσού και του χρόνου παρουσίασης της απαίτησης. Κατά συνέπεια, το ύψος του κινδύνου καθορίζεται από τη συχνότητα τέτοιων απαιτήσεων, τη δριμύτητα αλλά και την εξέλιξή τους από τη μία περίοδο στην άλλη.

Για τις ασφάλειες γενικού κλάδου, οι κύριοι κίνδυνοι προκύπτουν από μεγάλα καταστροφικά γεγονότα όπως φυσικές καταστροφές. Αυτοί οι κίνδυνοι ποικίλουν ανάλογα με την τοποθεσία, τον τύπο και τη φύση τους. Η μεταβλητότητα των κινδύνων μετριάζεται με διασπορά του κινδύνου ζημιάς σε ένα μεγάλο χαρτοφυλάκιο ασφαλιστηρίων συμβολαίων, αφού η πιθανότητα να επηρεαστεί σημαντικά ένα μεγάλο χαρτοφυλάκιο με διαφοροποιημένους κινδύνους είναι μικρότερη. Η έκθεση του Συγκροτήματος σε κινδύνους από ασφαλιστήρια συμβόλαια γενικού κλάδου επίσης μετριάζεται με τη λήψη των εξής μέτρων: εφαρμογή αυστηρών κριτηρίων αξιολόγησης και αποδοχής ασφαλιστικών κινδύνων, εφαρμογή μέτρων αυστηρού ελέγχου όλων των απαιτήσεων που προκύπτουν, άμεσος έλεγχος και διαχείριση των απαιτήσεων για μείωση της πιθανότητας αρνητικής εξέλιξης με την πάροδο του χρόνου και χρήση αποτελεσματικών αντασφαλιστικών διευθετήσεων για ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων των κινδύνων, ιδίως για καταστροφικά γεγονότα.

50. Διαχείριση κεφαλαίου

Ο κύριος στόχος της διαχείρισης κεφαλαίου του Συγκροτήματος είναι η διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις σχετικές εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις, καθώς επίσης και η διατήρηση ισχυρών δεικτών πιστοληπτικής διαβάθμισης και υγιών δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας έτσι ώστε να μπορεί να υποστηρίζει τις εργασίες του και να μεγιστοποιεί την αξία προς τους μετόχους του.

Το Συγκρότημα υιοθετεί τους Κανονισμούς της ΕΕ, κατά κύριο λόγο τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) και την τροποποιημένη Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) και οποιεσδήποτε άλλες αποφάσεις ή εγκυκλίους εκδίδονται από τους επόπτες, την ΕΚΤ και την ΚΤΚ σε σχέση με τους υπολογισμούς κεφαλαιακής επάρκειας.

Στις 27 Ιουνίου 2019, τέθηκαν σε εφαρμογή οι αναθεωρημένοι κανόνες για το κεφάλαιο και τη ρευστότητα (ο Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων II (CRR II) και η Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων V (CRD V)). Βάση τροποποιητικού κανονισμού, ισχύουν οι υφιστάμενες διατάξεις του Κανονισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR), εκτός εάν έχουν τροποποιηθεί από τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων II (CRR II). Τα κράτη μέλη καλούνται να ενσωματώσουν την Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων V (CRD V)) στη νομοθεσία τους. Συγκεκριμένες διατάξεις τέθηκαν αμέσως σε εφαρμογή (κυρίως σε σχέση με την ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL)), αλλά οι περισσότερες αλλαγές θα αρχίσουν να εφαρμόζονται από τα μέσα του 2021. Ορισμένες πτυχές του Κανονισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων II (CRR II) εξαρτώνται από τα τελικά τεχνικά πρότυπα που θα εκδοθούν από την ΕΑΤ και θα εγκριθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι βασικές αλλαγές που εισήχθηκαν, περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, αλλαγές στα κριτήρια καταλληλότητας για τα Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1), τα Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (AT1), τα Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 2 (Tier 2), εισαγωγή απαιτήσεων για την ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) και τη δεσμευτική απαίτηση για το Δείκτη Μόχλευσης και τον Δείκτη Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (ΔΚΣΧ).

Το Συγκρότημα και η BOC PCL έχουν συμμορφωθεί με τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις (Πυλώνας I και Πυλώνας II).

Οι θυγατρικές ασφαλιστικές εταιρίες του Συγκροτήματος συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιριών, περιλαμβανομένου του ελάχιστου περιθωρίου φερεγγυότητας. Η Εταιρία του Συγκροτήματος Διαχείρισης ΟΣΕΚΑ και φύλαξης Ταμείων, BOC Asset Management Ltd συμμορφώνεται με τις εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις των νόμων και κανονισμών της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Η ρυθμιστική επενδυτική εταιρία του Συγκροτήματος, η Κυπριακή Εταιρεία Επενδύσεων και Αξιών (CISCO), πληρεί τα ελάχιστα όρια του συνολικού δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας της ΕΚ, αλλά υστερεί των ελάχιστων αρχικών κεφαλαιακών απαιτήσεων και του πρόσθετου Αποθεματικού Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Η εποπτευόμενη επενδυτική εταιρία του Συγκροτήματος (ΚΕΠΕΥ), ο Κυπριακός Οργανισμός Επενδύσεων και Αξιών Λτδ (CISCO), επί του παρόντος δεν συμμορφώνεται με τις διατάξεις του Κανονισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων των νόμων και κανονισμών της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Ως αποτέλεσμα, τον Δεκέμβριο 2019, η CISCO υπόβαλε στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου ένα επιχειρηματικό και κεφαλαιακό πρόγραμμα. Η CISCO υπέβαλε επίσης στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου την έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP) τον Σεπτέμβριο 2019. Αναμένεται ότι η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου θα παράσχει στη CISCO ένα εύλογο χρονικό πλαίσιο, βάσει του υποβληθέντος κεφαλαίου / επιχειρηματικού σχεδίου, για να συμμορφωθεί, σύμφωνα με τη Διαδικασία Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (SREP).

Η κατάσταση γνωστοποιήσεων του Πυλώνα III (μη ελεγμένες) του Συγκροτήματος που απαιτούνται αναφορικά με τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (ΕΕ) αρ. 575/2013 όπως τροποποιήθηκε από το CRR II που ισχύει κατά την ημερομηνία αναφοράς, δημοσιοποιείται στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com (Σχέσεις Επενδυτών).

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα

Οι συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα του Συγκροτήματος περιλαμβάνουν συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες, βασικά διευθυντικά στελέχη, μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα συνδεδεμένα πρόσωπά τους.

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα (συνέχεια)

(α) Συναλλαγές με θυγατρική

Η Εταιρία είναι η μητρική εταιρία του Συγκροτήματος. Η Εταιρία πραγματοποιεί συναλλαγές με την θυγατρική της με συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Τα υπόλοιπα και οι συναλλαγές μεταξύ της Εταιρίας και των θυγατρικών της γνωστοποιούνται στη Σημείωση 16 των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας. Οι συναλλαγές με τις θυγατρικές έχουν απαλειφθεί κατά την ενοποίηση.

(β) Συγγενείς Εταιρίες

Το Συγκρότημα παρέχει προς και λαμβάνει από τις συγγενείς εταιρίες του ορισμένες τραπεζικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Αυτές δεν είναι ουσιώδες για το Συγκρότημα και όλες οι συναλλαγές γίνονται με συνήθεις εμπορικούς όρους που ισχύουν για συγκρίσιμες συναλλαγές με πελάτες παρόμοιου κύρους. Επιπρόσθετες πληροφορίες γνωστοποιούνται στη Σημείωση 54.

(γ) Αμοιβές του Διοικητικού Συμβουλίου και βασικών διευθυντικών στελεχών

Οι ακόλουθες γνωστοποιήσεις πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΛΠ 24 Συναλλαγές με Συνδεόμενα Πρόσωπα και των άρθρων 305 και 306 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014, όσον αφορά τις αμοιβές του Διοικητικού Συμβουλίου και βασικών διευθυντικών στελεχών.

Αμοιβές και απολαβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου και άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών

	2019	2018
Αμοιβή διοικητικών συμβούλων	**€000**	€000
Εκτελεστικοί		
Μισθοί και άλλα βραχυπρόθεσμα ωφελήματα	**1,910**	2,453
Εισφορές εργοδότη	**100**	98
Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης	**152**	216
	2,162	2,767
Μη εκτελεστικοί		
Αμοιβές	**1,008**	970
Σύνολο αμοιβών διοικητικών συμβούλων	**3,170**	3,737
Αμοιβή άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών		
Μισθοί και άλλα βραχυπρόθεσμα ωφελήματα	**3,013**	3,070
Παροχές τερματισμού	**186**	-
Εισφορές εργοδότη	**170**	192
Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης	**131**	127
Σύνολο αμοιβών άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών	**3,500**	3,389
Σύνολο	**6,670**	7,126

Οι αμοιβές των άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών για το 2018 περιλαμβάνουν το ποσό ύψους €572 χιλ. που αφορά τις αμοιβές των βασικών διευθυντικών στελεχών της Bank of Cyprus UK Limited, η οποία πωλήθηκε τον Νοέμβριο του 2018.

Οι αμοιβές και τα ωφελήματα περιλαμβάνονται για την περίοδο που υπηρετούσαν ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η δαπάνη προγράμματος παροχής ωφελημάτων αφυπηρέτησης αφορά τις εισφορές που καταβλήθηκαν για προγράμματα καθορισμένων εισφορών.

Οι παροχές τερματισμού αφορούν αποζημίωση που καταβλήθηκε σε μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής τα οποία αποχώρησαν από το Συγκρότημα μέσω του σχεδίου εθελούσιας αποχώρησης.

51. **Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα** (συνέχεια)

Εκτελεστικοί Σύμβουλοι

Οι μισθοί και τα άλλα βραχυπρόθεσμα ωφελήματα των Εκτελεστικών Συμβούλων αναλύονται πιο κάτω:

	2019	2018
	€000	€000
John Patrick Hourican (Διευθύνων Σύμβουλος παραιτήθηκε στις 30 Αυγούστου 2019)	**1,510**	2,256
Πανικός Νικολάου (Διευθύνων Σύμβουλος - διορίστηκε την 1 Σεπτεμβρίου 2019)	**168**	**-**
Χριστόδουλος Πατσαλίδης (Πρώτος Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος)	**232**	197
	1,910	2,453

Η δαπάνη προγράμματος παροχής ωφελημάτων αφυπηρέτησης για το 2019 ύψους €152 χιλ. (2018: €216 χιλ.) αφορά τους: κ. John Patrick Hourican €117 χιλ. μέχρι την ημερομηνία παραίτησής του (2018: €198 χιλ.), κ. Πανίκο Νικολάου €15 χιλ. από την ημερομηνία διορισμού του και Δρ. Χριστόδουλο Πατσαλίδη €20 χιλ. (2018: €18 χιλ.).

Μη εκτελεστικοί Σύμβουλοι

	2019	2018
	€000	€000
Josef Ackermann (παραιτήθηκε στις 14 Μαΐου 2019)	**57**	150
Ευστράτιος-Γεώργιος Αράπογλου (διορίστηκε στις 12 Ιουνίου 2019 μετά και την έγκριση της ΕΚΤ)	**84**	-
Arne Berggren	**117**	115
Maksim Goldman	**122**	120
Μιχάλης Σπανός (παραιτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019)	**6**	100
Ιωάννης Ζωγραφάκης	**159**	135
Michael Heger	**122**	110
Lyn Grobler	**92**	90
Anat Bar-Gera	**86**	85
Πόλα Χατζησωτηρίου	**97**	36
Μαρία Φιλίππου	**66**	29
	1,008	970

Οι αμοιβές των μη εκτελεστικών Συμβούλων περιλαμβάνουν αμοιβές ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας και των θυγατρικών της, καθώς και των επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη
Οι αμοιβές των άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών περιλαμβάνουν την αμοιβή των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής από την ημερομηνία διορισμού τους ως μέλη της Επιτροπής και μέλη της ομάδας της διοίκησης που αναφέρονται απευθείας στον Διευθύνων Σύμβουλο ή τον Πρώτο Αναπληρωτή Διευθύνων Σύμβουλο ή τον Αναπληρωτή Διευθύνων Σύμβουλο (πριν την αλλαγή στην οργανωτική δομή του Συγκροτήματος, αυτοί που αναφέρονται απευθείας στον Διευθύνων Σύμβουλο ή τον Αναπληρωτή Διευθύνων Σύμβουλο και Διευθυντή Διεύθυνσης Λειτουργικών Εργασιών).

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα (συνέχεια)

(δ) Συναλλαγές με Συμβούλους και βασικά διευθυντικά στελέχη

Ο πιο κάτω πίνακας, παρουσιάζει τις καταθέσεις και άλλα πιστωτικά υπόλοιπα που κατείχαν οι διευθυντές και βασικά διευθυντικά στελέχη και τα συνδεδεμένα πρόσωπα τους κατά την ημερομηνία του ισολογισμού:

	2019	2018
Καταθέσεις στις 31 Δεκεμβρίου	**€000**	€000
- μέλη Διοικητικού Συμβουλίου και άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη	**1,896**	1,575
- συνδεδεμένα πρόσωπα	**4,979**	3,122
	6,875	4,697
Έξοδα από τόκους καταθέσεων για το έτος	**4**	41

Ο πιο πάνω πίνακας δεν περιλαμβάνει υπόλοιπα στο τέλος του έτους για μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και των συνδεδεμένων τους προσώπων που παραιτήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους.

Τα έξοδα από τόκους γνωστοποιούνται για την περίοδο κατά την οποία ήταν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή υπηρέτησαν ως βασικά διευθυντικά στελέχη.

Δάνεια σε Συμβούλους

Οι ακόλουθες πληροφορίες παρουσιάζονται σύμφωνα με τη Νομοθεσία για Εταιρίες 2014. Για τους σκοπούς της γνωστοποίησης του Περί Εταιριών Νόμου, 'Σύμβουλοι' σημαίνει το παρόν Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας και οι προηγούμενοι σύμβουλοι που ήταν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας κατά την σχετική περίοδο.

Όλες οι συναλλαγές με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και με τα συνδεδεμένα τους πρόσωπα γίνονται με συνήθεις εμπορικούς όρους που ισχύουν για συγκρίσιμες συναλλαγές, περιλαμβανομένων επιτοκίων, με πελάτες παρόμοιας πιστοληπτικής ικανότητας. Στα άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη, έχουν χορηγηθεί αριθμός πιστωτικών διευκολύνσεων με βάση τους ίδιους όρους όπως ισχύουν και για το υπόλοιπο προσωπικό του Συγκροτήματος και στα συνδεόμενα με αυτούς πρόσωπα με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους πελάτες.

Τα συνδεδεμένα πρόσωπα περιλαμβάνουν τους συζύγους, τα ανήλικα τέκνα και εταιρίες στις οποίες οι σύμβουλοι/άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, τουλάχιστον 20% του δικαιώματος ψήφου σε γενική συνέλευση ή είναι εκτελεστικοί σύμβουλοι ή έχουν με οποιοδήποτε τρόπο τον έλεγχό τους.

Επιπρόσθετα από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα συνδεδεμένα μέρη περιλαμβάνουν εταιρίες που παρέχουν υπηρεσίες βασικών διευθυντικών στελεχών στο Συγκρότημα.

Σύμβουλοι: Υπήρχαν 14 Σύμβουλοι κατά την διάρκεια του έτους (2018: 12 Σύμβουλοι), τέσσερις από τους οποίους επωφελήθηκαν από πιστωτικές διευκολύνσεις (2018: τρεις Σύμβουλοι). Τρεις εκ των Συμβούλων που επωφελήθηκαν από πιστωτικές διευκολύνσεις είχαν υπόλοιπα που εκκρεμούν στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (2018: τρεις Σύμβουλοι). Τα υπόλοιπα που εκκρεμούν γνωστοποιούνται πιο κάτω.

Βασικά Διευθυντικά στελέχη: Υπήρχαν 20 βασικά διευθυντικά στελέχη κατά την διάρκεια του έτους (2018: 13 βασικά διευθυντικά στελέχη), 18 εκ των οποίων επωφελήθηκαν πιστωτικές διευκολύνσεις (2018: 11 βασικά διευθυντικά στελέχη). Όλα τα βασικά διευθυντικά στελέχη που επωφελήθηκαν των πιστωτικών διευκολύνσεων είχαν υπόλοιπα στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (2018: 11 βασικά διευθυντικά στελέχη).

Όπου δεν εμφανίζεται κανένα ποσό στους παρακάτω πίνακες, αυτό υποδηλώνει ένα πιστωτικό υπόλοιπο, ένα μηδενικό υπόλοιπο, ή ένα υπόλοιπο μικρότερο από €500.

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα (συνέχεια)

Η αξία των διακανονισμών στην αρχή και στο τέλος του τρέχοντος και των προηγούμενων οικονομικών ετών όπως ορίζεται παρακάτω σύμφωνα με το Άρθρο 307 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014, εκφρασμένο ως ποσοστό των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος στην αρχή και στο τέλος του τρέχοντος και προηγούμενων οικονομικών ετών είναι μικρότερη από 1%.

Λεπτομέρειες για συναλλαγές με βασικά διευθυντικά στελέχη και τα συνδεδεμένα τους πρόσωπα όπου ενδείκνυται για τα έτη που έληξαν 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 είναι ως ακολούθως:

Υφιστάμενοι Σύμβουλοι

	Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου (ή κατά την ημέρα διορισμού)	Ποσά που παραχωρήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	Ποσά που αποπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους/περιόδου	**Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου**	**Συνολικό μέγιστο ποσό που εκκρεμεί κατά τη διάρκεια του έτους**	**Μη χρησιμο-ποιημένες πιστωτικές διευκολύνσεις**
Χριστόδουλος Πατσαλίδης	€000	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
2019						
Δάνεια	212	-	56	164	211	-
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	44	δ/ε	δ/ε	36	53	21
	256			200	264	21
2018						
Δάνεια	238	-	33	212	236	-
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	23	δ/ε	δ/ε	44	51	14
	261			256	287	14
Μιχάλης Σπανός						
2019						
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	-	δ/ε	δ/ε	-	4	2
2018						
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	2	δ/ε	δ/ε	-	3	8
Ιωάννης Ζωγραφάκης						
2019						
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	4	δ/ε	δ/ε	1	1	9
2018						
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	-	δ/ε	δ/ε	4	4	6
Πανίκος Νικολάου						
2019						
Δάνεια	115	-	12	106	115	-
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	2	δ/ε	δ/ε	1	1	46
	117			107	116	46

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα (συνέχεια)

Συνδεδεμένα πρόσωπα με το Διοικητικό Συμβούλιο

Τα υπόλοιπα που περιλαμβάνονται στον πιο πάνω πίνακα περιλαμβάνουν κεφάλαιο και τόκο. Επίσης, ποσά που παραχωρήθηκαν και αποπληρώθηκαν δεν παρουσιάζονται για τα παρατραβήγματα και τις πιστωτικές κάρτες καθώς αυτά ανακυκλώνονται εκ φύσεως. Το συνολικό ανώτατο ποσό που εκκρεμεί περιλαμβάνει ανοίγματα πιστωτικών καρτών στο μέγιστο υπόλοιπο των λογαριασμών.

Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2019, κανένας άλλος Σύμβουλος δεν είχε διευκολύνσεις ή παρατραβήγματα/πιστωτικές κάρτες με το Συγκρότημα (2018: € μηδέν).

Δεν έχουν αναγνωριστεί έξοδα ή προβλέψεις απομείωσης κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 σε σχέση με τα πιο πάνω δάνεια και διευκολύνσεις. Όλοι οι τόκοι που έχουν προκύψει λόγω αυτών των δανείων ή διευκολύνσεων έχουν πληρωθεί.

Κατά τη διάρκεια του 2019, τρεις Σύμβουλοι παραιτήθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο. Δεν παραιτήθηκε κανένας Σύμβουλος κατά τη διάρκεια του 2018.

Το σύνολο των δανείων προς τα συνδεδεμένα πρόσωπα του Διοικητικού Συμβουλίου που ασκούν τα καθήκοντά τους στις 31 Δεκεμβρίου 2019, όπως ορίζεται στο άρθρο 220 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014, έχει ως εξής: (σύνολο 1 άτομο, 2018: 1 άτομο):

	Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου ή κατά την ημέρα διορισμού	Ποσά που παραχωρήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	Ποσά που αποπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	**Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου**	**Συνολικό μέγιστο ποσό που εκκρεμεί κατά τη διάρκεια του έτους**
2019	€000	€000	€000	**€000**	**€000**
Συνδεδεμένα πρόσωπα με τον Μιχάλη Σπανό					
Παρατραβήγματα/πιστωτικές κάρτες	6	δ/ε	δ/ε	6	9
2018					
Παρατραβήγματα/πιστωτικές κάρτες	1	δ/ε	δ/ε	6	8
2019					
Πανίκος Νικολάου					
Παρατραβήγματα/πιστωτικές κάρτες	1	δ/ε	δ/ε	1	1

Τα υπόλοιπα που περιλαμβάνονται στον πιο πάνω πίνακα περιλαμβάνουν κεφάλαιο και τόκο. Επίσης, ποσά που παραχωρήθηκαν και αποπληρώθηκαν δεν παρουσιάζονται για τα παρατραβήγματα και τις πιστωτικές κάρτες καθώς αυτά ανακυκλώνονται εκ φύσεως. Το συνολικό ανώτατο ποσό που εκκρεμεί περιλαμβάνει ανοίγματα πιστωτικών καρτών στο μέγιστο υπόλοιπο των λογαριασμών.

Δεν έχουν αναγνωριστεί έξοδα ή προβλέψεις απομείωσης κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 σε σχέση με τα πιο πάνω δάνεια και διευκολύνσεις. Όλοι οι τόκοι που έχουν προκύψει λόγω αυτών των δανείων ή διευκολύνσεων έχουν πληρωθεί.

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα (συνέχεια)

Βασικά διευθυντικά στελέχη κατά τη διάρκεια του έτους (και των συνδεδεμένων τους προσώπων)

	Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	Υπόλοιπο των βασικών διευθυντικών στελεχών που διορίστηκαν κατά την διάρκεια του έτους	Υπόλοιπο των βασικών διευθυντικών στελεχών που αποχώρησαν κατά τη διάρκεια του έτους	Ποσά που παραχωρήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	Ποσά που αποπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	**Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου**	**Συνολικό μέγιστο ποσό που εκκρεμεί κατά τη διάρκεια του έτους**
2019	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	**€000**
Δάνεια	2,230	20,212	200	32	785	21,712	22,454
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	361	δ/ε	δ/ε	δ/ε	δ/ε	515	762
	2,591					22,227	23,216

	Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	Ποσά που παραχωρήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	Ποσά που αποπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	**Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου**	**Συνολικό μέγιστο ποσό που εκκρεμεί κατά τη διάρκεια του έτους**
2018	€000	€000	€000	**€000**	**€000**
Δάνεια	2,549	-	403	2,230	2,546
Παρατραβήγματα/πιστωτικές κάρτες	335	δ/ε	δ/ε	361	508
	2,884			2,591	3,054

Τα υπόλοιπα που περιλαμβάνονται στον πιο πάνω πίνακα περιλαμβάνουν κεφάλαιο και τόκο. Επίσης, ποσά που παραχωρήθηκαν και αποπληρώθηκαν δεν παρουσιάζονται για τα παρατραβήγματα και τις πιστωτικές κάρτες καθώς αυτά ανακυκλώνονται εκ φύσεως. Το συνολικό ανώτατο ποσό που εκκρεμεί περιλαμβάνει ανοίγματα πιστωτικών καρτών στο μέγιστο υπόλοιπο των λογαριασμών.

Δεν έχουν αναγνωριστεί έξοδα ή προβλέψεις απομείωσης κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 σε σχέση με τα πιο πάνω δάνεια και διευκολύνσεις. Όλοι οι τόκοι που έχουν προκύψει λόγω αυτών των δανείων ή διευκολύνσεων έχουν πληρωθεί.

Συνολικά ποσά που εκκρεμούν στο τέλος του έτους και πρόσθετες συναλλαγές

	2019	2018	**2019**	2018
	Αριθμός συμβούλων		**€000**	€000
Δάνεια και απαιτήσεις στις 31 Δεκεμβρίου				
- Διοικητικό Συμβούλιο	**11**	12	**308**	260
- Βασικά διευθυντικά στελέχη	**18**	12	**2,938**	2,216
Συνδεδεμένα πρόσωπα			**19,290**	381
			22,536	2,857
Έσοδα από τόκους για το έτος			**179**	81
Έσοδα από προμήθειες για το έτος			**3**	9
Έσοδα από ασφάλιστρα για το έτος			**179**	133
Συνδρομές και έξοδα από ασφάλειες για το έτος			**902**	633
Δεδουλευμένα και λοιπές υποχρεώσεις στις 31 Δεκεμβρίου με οντότητα που παρέχει υπηρεσίες βασικών διευθυντικών στελεχών			**9,827**	5,108
Δαπάνες προσωπικού, συμβουλευτικά και έξοδα αναδιάρθρωσης με οντότητα που παρέχει υπηρεσίες βασικών διευθυντικών στελεχών			**17,941**	14,629

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα (συνέχεια)

Ο πιο πάνω πίνακας δεν περιλαμβάνει υπόλοιπα στο τέλος του έτους για μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και των συνδεδεμένων τους προσώπων που παραιτήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους.

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους γνωστοποιούνται για την περίοδο κατά την οποία ήταν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή υπηρέτησαν ως βασικά διευθυντικά στελέχη.

Επιπρόσθετα από τα δάνεια και απαιτήσεις, υπήρχαν ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις προς μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και συνδεδεμένων τους προσώπων που απορρέουν κυρίως από πιστώσεις, εγγυήσεις και μη χρησιμοποιηθέντα όρια, ύψους €78 χιλ. (2018: €37 χιλ.).

Υπήρχαν επίσης ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις προς άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη και συνδεδεμένα τους πρόσωπα ύψους €1,367 χιλ. (2018: €402 χιλ.).

Το σύνολο των ακάλυπτων ποσών των δανείων και απαιτήσεων και ενδεχόμενων και ανειλημμένων υποχρεώσεων προς μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, βασικών διευθυντικών στελεχών και άλλων συνδεδεμένων τους προσώπων (χρησιμοποιώντας αξίες καταναγκαστικής πώλησης για εμπράγματες εξασφαλίσεις και χωρίς τον προσδιορισμό αξίας για οποιαδήποτε άλλα είδη εξασφαλίσεων) στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ανήλθε σε €1,216 χιλ. (2018: €532 χιλ.).

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, το Συγκρότημα έχει καταθέσεις ύψους €2,848 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2018: €4,086 χιλ.) με την Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ, στην οποία ο κ. Arne Berggren είναι μη εκτελεστικός Σύμβουλος. Το Συγκρότημα έχει επίσης παραχωρήσει δεσμεύσεις για τυχόν αποζημιώσεις που μπορεί να προκύψουν στα πλαίσια της πώλησης της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ κατά το 2015.

Κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019, καταβλήθηκαν ασφάλιστρα ύψους €40 χιλ. (2018: €45 χιλ.) και απαιτήσεις ύψους €784 χιλ. (2018: €19 χιλ.) μεταξύ των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας και των συνδεόμενων προσώπων τους και των ασφαλιστικών θυγατρικών του Συγκροτήματος.

Κατά τη διάρκεια του έτους στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, δεν υπήρξαν άλλες συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα των υφιστάμενων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ή με μέλη που παραιτήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους.

52. Εταιρίες του Συγκροτήματος

Οι κύριες θυγατρικές εταιρίες και υποκαταστήματα που περιλαμβάνονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις του Συγκροτήματος, το εγγεγραμμένο γραφείο τους, οι δραστηριότητές τους και το ποσοστό που κατέχει η Εταιρία σε αυτές (άμεσα ή έμμεσα) στις 31 Δεκεμβρίου 2019 είναι:

Εταιρία	**Εγγεγραμένο γραφείο**	**Δραστηριότητες**	**Ποσοστό συμμετοχής (%)**
Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company	10 Earlsfort Terrace, Δουβλίνο 2, D02 T380, Ιρλανδία	Μητρική Εταιρία	δ/ε
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	Οδός Στασίνου 51, Αγ. Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 2002, Λευκωσία, Κύπρος	Εμπορική τράπεζα	100
Κυπριακός Οργανισμός Επενδύσεων και Αξιών Λτδ (CISCO)	Λεωφ. Λεμεσού 154, Τ.Κ. 2025, Στρόβολος, Λευκωσία, Κύπρος	Επενδυτικές και χρηματιστηριακές εργασίες	100
Γενικές Ασφάλειες Κύπρου Λτδ	Οδός Θεμιστοκλή Δέρβη 2 4, Τ.Κ. 1066, Λευκωσία, Κύπρος	Ασφάλειες γενικού κλάδου	100
EuroLife Ltd	Οδός Εύρου 4, Τ.Κ. 2003, Στρόβολος, Λευκωσία, Κύπρος	Ασφάλειες κλάδου ζωής	100
Κέρμια Λτδ	Οδός Στασίνου 51, Αγ. Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 2002, Λευκωσία, Κύπρος	Ανάπτυξη και διαχείριση ακινήτων	100
Kermia Properties & Investments Ltd	Οδός Στασίνου 51, Αγ. Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 2002, Λευκωσία, Κύπρος	Ανάπτυξη και διαχείριση ακινήτων	100
Global Balanced Fund of Funds Salamis Variable Capital Investment Company PLC (πρώην Cytrustees Investment Public Company Ltd)	Λεωφ. Λεμεσού 154, Τ.Κ. 2025, Στρόβολος, Λευκωσία, Κύπρος	Ταμείο ΟΣΕΚΑ	62
LCP Holdings and Investments Public Ltd	Οδός Βύρωνος 26, Τ.Κ. 1096, Λευκωσία, Κύπρος	Μητρική εταιρία	67
JCC Payment Systems Ltd	Οδός Σταδίου 1, Νήσου, Τ.Κ. 2571, Λευκωσία, Κύπρος	Υπηρεσίες διεκπεραίωσης συναλλαγών με κάρτες	75
CLR Investment Fund Public Ltd	Οδός Βύρωνος 26, Τ.Κ. 1096, Λευκωσία, Κύπρος	Επενδυτική εταιρία	20
Auction Yard Ltd	Οδός Στασίνου 51, Αγ. Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 2002, Λευκωσία, Κύπρος	Εταιρία δημοπρασίας	100
BOC Secretarial Company Ltd	Οδός Στασίνου 51, Αγ. Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 2002, Λευκωσία, Κύπρος	Γραμματειακή υποστήριξη	100
S.Z. Eliades Leisure Ltd	Οδός Στασίνου 51, Αγ. Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 2002, Λευκωσία, Κύπρος	Ανάπτυξη γης και λειτουργία γκόλφ	70
BOC Asset Management Ltd	Λεωφ. Λεμεσού 154, Τ.Κ. 2025, Στρόβολος, Λευκωσία, Κύπρος	Διαχείριση και φύλαξη Ταμείων ΟΣΕΚΑ	100
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (υποκατάστημα της Εταιρίας)	Λεωφ. Αλεξάνδρας 192, 11521 Αθήνα, Ελλάδα	Διαχείριση εγγυήσεων και κατοχή ακινήτων	δ/ε
BOC Asset Management Romania SA	Calea Dorobonti 187B, Sector 1, Βουκουρέστι, Ρουμανία	Είσπραξη του υφιστάμενου χαρτοφυλακίου εισπρακτέων περιλαμβανομένων εισπρακτέων από τρίτους	100
MC Investment Assets Management LLC	19 1 Zvezdnyi building, Μόσχα, Ρωσία	Διαχείριση προβληματικών περιουσιακών στοιχείων	100
Fortuna Astrum Ltd	Internacionalniti Brigada 69, 11104, Grad Beograd, Σερβία	Διαχείριση προβληματικών περιουσιακών στοιχείων	100

52. Εταιρίες του Συγκροτήματος (συνέχεια)

Επιπρόσθετα από τις πιο πάνω εταιρίες, η Εταιρία κατείχε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 το 100% του μετοχικού κεφαλαίου των πιο κάτω εταιριών. Η κύρια δραστηριότητά τους είναι η κατοχή και διαχείριση ακινήτων:

Κύπρος: Belvesi Properties Ltd, Hamura Properties Ltd, Legamon Properties Ltd, Noleta Properties Ltd, Tolmeco Properties Ltd, Arlona Properties Ltd, Dilero Properties Ltd, Ensolo Properties Ltd, Folimo Properties Ltd, Pelika Properties Ltd, Cobhan Properties Ltd, Birkdale Properties Ltd, Innerwick Properties Ltd, Ramendi Properties Ltd, Ligisimo Properties Ltd, Nalmosa Properties Ltd, Emovera Properties Ltd, Estaga Properties Ltd, Skellom Properties Ltd, Blodar Properties Ltd, Tebane Properties Ltd, Cranmer Properties Ltd, Vieman Ltd, Les Coraux Estates Ltd, Natakon Company Ltd, Oceania Ltd, Dominion Industries Ltd, Ledra Estate Ltd, EuroLife Properties Ltd, Laiki Lefkothea Center Ltd, Labancor Ltd, Steparco Ltd, Joberco Ltd, Zecomex Ltd, Domita Estates Ltd, Memdes Estates Ltd, Thryan Properties Ltd, Edoric Properties Ltd, Canosa Properties Ltd, Kernland Properties Ltd, Jobelis Properties Ltd, Melsolia Properties Ltd, Koralmon Properties Ltd, Kedonian Properties Ltd, Lasteno Properties Ltd, Spacous Properties Ltd, Calinora Properties Ltd, Marcozaco Properties Ltd, Soluto Properties Ltd, Solomaco Properties Ltd, Linaland Properties Ltd, Andaz Properties Ltd, Unital Properties Ltd, Neraland Properties Ltd, Wingstreet Properties Ltd, Nolory Properties Ltd, Lynoco Properties Ltd, Fitrus Properties Ltd, Lisbo Properties Ltd, Mantinec Properties Ltd, Syniga Properties Ltd, Colar Properties Ltd, Irisa Properties Ltd, Provezaco Properties Ltd, Hillbay Properties Ltd, Ofraco Properties Ltd, Forenaco Properties Ltd, Hovita Properties Ltd, Badrul Properties Ltd, Astromeria Properties Ltd, Orzo Properties Ltd, Regetona Properties Ltd, Arcandello Properties Ltd, Camela Properties Ltd, Subworld Properties Ltd, Jongeling Properties Ltd, Fareland Properties Ltd, Barosca Properties Ltd, Fogland Properties Ltd, Tebasco Properties Ltd, Homirova Properties Ltd, Valecross Properties Ltd, Altco Properties Ltd, Marisaco Properties Ltd, Olivero Properties Ltd, Jaselo Properties Ltd, Elosa Properties Ltd, Flona Properties Ltd, Toreva Properties Ltd, Resoma Properties Ltd, Mostero Properties Ltd, Helal Properties Ltd, Yossi Properties Ltd, Gozala Properties Ltd, Pendalo Properties Ltd, Frontyard Properties Ltd, Bonsova Properties Ltd, Garmozy Properties Ltd, Palmco Properties Ltd, Thermano Properties Ltd, Venicous Properties Ltd, Lorman Properties Ltd, Eracor Properties Ltd, Rulemon Properties Ltd, Thelemic Properties Ltd, Maledico Properties Ltd, Dentorio Properties Ltd, Valioco Properties Ltd, Bascone Properties Ltd, Balasec Properties Ltd, Bendolio Properties Ltd, Diafor Properties Ltd, Kartama Properties Ltd, Paradexia Properties Ltd, Paramina Properties Ltd, Nouralia Properties Ltd, Resocot Properties Ltd, Soblano Properties Ltd, Talamon Properties Ltd, Weinar Properties Ltd, Zemialand Properties Ltd, Asianco Properties Ltd, Cimonia Properties Ltd, Coeval Properties Ltd, Comenal Properties Ltd, Finevo Properties Ltd, Intelamon Properties Ltd, Mazima Properties Ltd, Nesia Properties Ltd, Nigora Properties Ltd, Riveland Properties Ltd, Rosalica Properties Ltd, Secretsky Properties Ltd, Senadaco Properties Ltd, Tasabo Properties Ltd, Venetolio Properties Ltd, Zandexo Properties Ltd, Flymoon Properties Ltd, Meriaco Properties Ltd, Odolo Properties Ltd, Calandomo Properties Ltd, Molemo Properties Ltd, Nivamo Properties Ltd, Edilia Properties Ltd, Icazo Properties Ltd, Limoro Properties Ltd, Rofeno Properties Ltd, Samilo Properties Ltd, Jalimo Properties Ltd, Sendilo Properties Ltd, Baleland Properties Ltd και Prodino Properties Ltd.

Ρουμανία: Otherland Properties Dorobanti SRL, Green Hills Properties SRL, Romaland Properties SRL, Imoreth Properties SRL, Inroda Properties SRL, Zunimar Properties SRL, Allioma Properties SRL και Nikaba Properties SRL.

Επίσης, στις 31 Δεκεμβρίου 2019 η BOC PCL κατείχε το 100% της Obafemi Holdings Ltd, Stamoland Properties Ltd, Unoplan Properties Ltd, Petrassimo Properties Ltd και Gosman Properties Ltd.

Οι κύριες δραστηριότητες των πιο πάνω εταιριών είναι η κατοχή μετοχών και άλλων επενδύσεων και η παροχή υπηρεσιών.

52. Εταιρίες του Συγκροτήματος (συνέχεια)

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, η BOC PCL κατείχε το 100% των πιο κάτω εταιριών οι οποίες κρατούνται για να δεχτούν ακίνητα:

Κύπρος: Tavoni Properties Ltd, Amary Properties Ltd, Holstone Properties Ltd, Alepar Properties Ltd, Cramonco Properties Ltd, Monata Properties Ltd, Aktilo Properties Ltd, Alezia Properties Ltd, Aparno Properties Ltd, Enelo Properties Ltd, Mikosa Properties Ltd, Stormino Properties Ltd, Stevolo Properties Ltd, Lomenia Properties Ltd, Vemoto Properties Ltd, Vertilia Properties Ltd, Zenoplus Properties Ltd, Carilo Properties Limited, Gelimo Properties Limited, Rifelo Properties Limited, Avaleto Properties Limited, Midelox Properties Limited, Ameleto Properties Limited, Orilema Properties Limited, Montira Properties Limited, Larizemo Properties Limited και Olisto Properties Limited.

Ρουμανία: Selilar Properties SRL.

Επίσης, η BOC PCL κατέχει το 100% των πιο κάτω ενδιάμεσων μητρικών εταιριών:

Κύπρος: Otherland Properties Ltd, Battersee Properties Ltd, Trecoda Properties Ltd, Bonayia Properties Ltd, Bocaland Properties Ltd, Romaland Properties Ltd, Janoland Properties Ltd, Imoreth Properties Ltd, Inroda Properties Ltd, Tantora Properties Ltd, Zunimar Properties Ltd, Selilar Properties Ltd, Nikaba Properties Ltd, Allioma Properties Ltd, Landanafield Properties Ltd και Hydrobius Ltd.

Η BOC PCL κατέχει επίσης το 100% των πιο κάτω αδρανών εταιριών:

Κύπρος: Laiki Bank (Nominees) Ltd, Thames Properties Ltd, Paneuropean Ltd, Philiki Ltd, Cyprialife Ltd, Imperial Life Assurance Ltd, Philiki Management Services Ltd, Nelcon Transport Co. Ltd, Weinco Properties Ltd, Renalandia Properties Ltd, Crolandia Properties Ltd, Iperi Properties Ltd, Finerose Properties Ltd, Fantasio Properties Ltd, Demoro Properties Ltd, Elosis Properties Ltd, Polkima Properties Ltd, Pariza Properties Ltd, Prosilia Properties Ltd, Otoba Properties Ltd, Dolapo Properties Ltd, Nivoco Properties Ltd, Bramwell Properties Ltd, CYCMC II Ltd, CYCMC III Ltd και CYCMC IV Ltd.

Ελλάδα: Κύπρου Ζωής (υποκατάστημα της EuroLife Ltd), Κύπρου Ασφαλιστική (υποκατάστημα των Γενικών Ασφαλειών Κύπρου Λτδ), Κύπρου Εμπορική ΑΕ και Κύπρου Ακίνητα ΑΕ.

Ρουμανία: Battersee Real Estate SRL, Trecoda Real Estate SRL, Bocaland Properties SRL and Tantora Properties SRL.

Όλες οι εταιρίες του Συγκροτήματος ενοποιούνται ως θυγατρικές με τη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης. Όλες οι εταιρίες που παρατίθενται πιο κάτω, εκτός από την Global Balanced Fund of Funds Salamis Variable Company PLC η οποία είναι ταμείο ΟΣΕΚΑ έχουν μετοχικό κεφάλαιο που αποτελείται από συνήθεις μετοχές.

Έλεγχος της CLR Investment Fund Public Ltd (CLR) και των θυγατρικών της χωρίς σημαντική συμμετοχή

Το Συγκρότημα θεωρεί ότι ασκεί έλεγχο στην CLR και των θυγατρικών της (Europrofit Capital Investors Public Limited, Axxel Ventures Limited και CLR Private Equity Limited) μέσω του ελέγχου των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και εκτίθεται σε κυμαινόμενες αποδόσεις μέσω της συμμετοχής του.

52. Εταιρίες του Συγκροτήματος (συνέχεια)

Διάλυση και πώληση θυγατρικών

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, οι ακόλουθες θυγατρικές ήταν σε διαδικασία διάλυσης ή σε διαδικασία διαγραφής: Bank of Cyprus (Channel Islands) Ltd, BC Romanoland Properties Ltd, Blindingqueen Properties Ltd, Buchuland Properties Ltd, Corner LLC, Diners Club (Cyprus) Ltd, Fairford Properties Ltd, Leasing Finance LLC, Mirodi Properties Ltd, Nallora Properties Ltd, Omiks Finance LLC, Salecom Ltd, Sylvesta Properties Ltd, Commonland Properties Ltd, Fledgego Properties Ltd, Loneland Properties Ltd, Frozenport Properties Ltd, Melgred Properties Ltd and Unknownplan Properties Ltd.

Οι Bank of Cyprus Romania (Romanian branch), BOC Ventures Ltd, Lameland Properties Ltd, Calomland Properties Ltd, Pittsburg Properties Ltd και Kyprou Finance (NL) B.V., Frozen Properties SRL, Loneland Properties SRL και Melgred Propertieas SRL διαλύθηκαν κατά τη διάρκεια του 2019. Οι Asendo Properties Ltd, Gylito Properties Ltd, Lamezoco Properties Ltd, Timeland Properties Ltd, Spaceglowing Properties Ltd, Pamaco Platres Complex Ltd, Racotino Properties Ltd, Rondemio Properties Ltd, Rylico Properties Ltd, Vatino Properties Ltd, Valecast Properties Ltd, Teresan Properties Ltd, Virevo Properties Ltd, Armozio Properties Ltd, Garveno Properties Ltd, Dorfilo Properties Ltd, Barway Properties Ltd, Bokeno Properties Ltd, Sailoma Properties Ltd, Fodilo Properties Ltd, Gordian Holdings Limited (πρώην CYCMC I Ltd), Citlali Properties Ltd, Livena Properties Ltd, Volparo Properties Ltd, Domilas Properties Ltd, Introserve Properties Ltd, Cereas Properties Ltd, Sindelaco Properties Ltd, Nasebia Properties Ltd, Indene Properties Ltd, Ingane Properties Ltd, Ganina Properties Ltd, Kenelyne Properties Ltd and Ilera Properties Ltd πωλήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2019. Επιπρόσθετα ολόκληρο το ποσοστό συμμετοχής ύψους 64% στο Nicosia Mall Management (NMM) limited, Nicosia Mall Finance (NMF) Limited, Nicosia Mall Holdings (NMH) Limited και Nicosia Mall Property (NMP) Limited πωλήθηκε κατα τη διάρκεια του 2019.

Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019, το Συγκρότημα πώλησε ολόκληρο το ποσοστό συμμετοχής του στη Cyreit και επομένως το έμμεσο ποσοστό στις θυγατρικές του Cyreit: Smooland Properties Ltd, Threefield Properties Ltd, Vameron Properties Ltd, Bascot Properties Ltd, Vanemar Properties Ltd, Consoly Properties Ltd, Alomnia Properties Ltd, Artozaco Properties Ltd, Elizano Properties Ltd, Letimo Properties Ltd, Allodica Properties Ltd, Wiceco Properties Ltd, Primaco Properties Ltd, Arleta Properties Ltd, Kuvena Properties Ltd, Nuca Properties Ltd, Orleania Properties Ltd, Ravenica Properties Ltd, Rouena Properties Ltd, Lancast Properties Ltd και Azemo Properties Ltd.

53. Εξαγορές και πωλήσεις θυγατρικών

53.1 Εξαγορές κατά το 2019

Δεν υπήρχαν εξαγορές κατά τη διάρκεια του 2019.

53.2 Πώληση κατά το 2019

53.2.1 Πώληση της Cyreit

Τον Ιούνιο 2019, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την πώληση της συμμετοχής του ύψους 88.2% στην Cyreit.

Η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της BOC PCL που πωλήθηκαν κατά την ημερομηνία πώλησης τους παρουσιάζεται πιο κάτω:

Περιουσιακά στοιχεία	**€000**
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**7,980**
Επενδύσεις σε ακίνητα	**133,401**
	141,381
Υποχρεώσεις	
Λοιπές υποχρεώσεις	**(314)**
Καθαρά αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία που πωλήθηκαν	**141,067**

Το τίμημα πώλησης ανέρχεται σε €141,139 χιλ. Η πώληση είχε ως αποτέλεσμα κέρδος ύψους €72 χιλ., και παρουσιάζεται στις 'Καθαρές ζημιές από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα'.

Οι καθαρές ταμειακές ροές της Cyreit είναι:

	2019	2018
	€000	€000
Καθαρή ταμειακή εισροή για την περίοδο από εργασίες	**1,330**	7,514

Δεν υπήρχαν μετρητά και αντίστοιχα μετρητών κατά την ημερομηνία πώλησής του.

53.2.2 Πώληση NMH group

Τον Δεκέμβριο 2019, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε τη πώληση όλης της συμμετοχής του ύψους 64% στο NMH group. Η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που πωλήθηκαν κατά την ημερομηνία πώλησής του παρουσιάζεται πιο κάτω:

Περιουσιακά στοιχεία	**€000**
Ακίνητα και εξοπλισμός	**91,219**
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**420**
Καταθέσεις σε τράπεζες	**2,161**
	93,800
Υποχρεώσεις	
Λοιπές υποχρεώσεις	**(6,340)**
Καθαρά αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία που πωλήθηκαν	**87,460**

Οι συσσωρευμένες ζημιές που αναλογούν στα δικαιώματα μειοψηφίας ανέρχονται σε €847 χιλ. Το τίμημα πώλησης ανήλθε σε €92,193 χιλ., είχε ως αποτέλεσμα κέρδος ύψους €3,886 χιλ. και παρουσιάζεται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών'.

53. Εξαγορές και πωλήσεις θυγατρικών (συνέχεια)

53.2. Πώληση κατά το 2019 (συνέχεια)

53.2.2. Πώληση NMH group (συνέχεια)

Οι καθαρές ταμειακές ροές του NMH group είναι ως εξής:

	2019	2018
	€000	€000
Λειτουργικές	**(1,148)**	3,579
Επενδυτικές	**(33)**	(32,006)
Χρηματοδοτικές	**1,181**	28,432
Καθαρή ταμειακή εισροή για την περίοδο από εργασίες	**-**	5

Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών κατά την ημερομηνία πώλησης ανέρχονταν σε €1,936 χιλ.

53.3 Εξαγορές κατά το 2018

Δεν υπήρχαν εξαγορές κατά την διάρκεια του 2018.

53.4 Πωλήσεις κατά το 2018

53.4.1 Πώληση της Bank of Cyprus UK Limited

Τον Νοέμβριο 2018, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την πώληση της συμμετοχής του ύψους 100% στη θυγατρική Bank of Cyprus UK Limited και της θυγατρικής της Bank of Cyprus Financial Services Limited.

Η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που πωλήθηκαν κατά την ημερομηνία πώλησής τους παρουσιάζεται πιο κάτω:

Περιουσιακά στοιχεία	**€000**
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**278,250**
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**71,932**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	**1,827,113**
Ακίνητα και εξοπλισμός	**17,224**
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	**1,883**
Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**23,204**
	2,219,606
Υποχρεώσεις	
Καταθέσεις από τράπεζες	**30,869**
Καταθέσεις πελατών	**1,990,360**
Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις	**29,317**
Ομολογιακά δάνεια	**35,340**
	2,085,886
Καθαρά αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία που πωλήθηκαν	**133,720**

Το τίμημα πώλησης ανέρχεται σε €120,131 χιλ., αποτελείται από το βασικό τίμημα πώλησης ύψους €115,991 χιλ. και αναπροσαρμογές ύψους €4,140 χιλ. Η πώληση είχε ως αποτέλεσμα, κέρδος ύψους €3,680 χιλ., που περιλαμβάνει ζημιά €13,703 χιλ. έναντι της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων κατά την ημερομηνία πώλησης και κέρδος €17,383 χιλ., που αντιπροσωπεύει την ανακύκλωση του αποθεματικού μετατροπής συναλλάγματος από τα άλλα συνολικά έσοδα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων (Σημ. 14).

53. Εξαγορές και πωλήσεις θυγατρικών (συνέχεια)

53.4. Πωλήσεις κατά το 2018 (συνέχεια)

53.4.1. Πώληση της Bank of Cyprus UK Limited (συνέχεια)

Οι καθαρές ταμειακές ροές της Bank of Cyprus UK Limited είναι ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Λειτουργικές	**(119,269)**	92,291
Επενδυτικές	**(744)**	(1,862)
Χρηματοδοτικές	**-**	34,483
Καθαρή ταμειακή (εκροή)/εισροή για το έτος	**(120,013)**	124,912

Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών κατά την ημερομηνία πώλησης ανέρχονταν σε €321,225 χιλ.

54. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία

Λογιστική αξία της επένδυσης σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία

	Ποσοστό συμμετοχής	**2019**	2018
	(%)	**€000**	€000
CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd (Σημ. 30)	**-**	**-**	114,637
Apollo Global Equity Fund of Funds Variable Capital Investment Company Plc	**34.1**	**2,393**	-
Aris Capital Management LLC	**30.0**	**-**	-
Rosequeens Properties Limited	**33.3**	**-**	-
Rosequeens Properties SRL	**33.3**	**-**	-
Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ	**50.0**	**-**	-
Μ.Σ. (Σκύρα) Βάσας Λτδ	**15.0**	**-**	-
D.J. Karapatakis & Sons Limited	**-**	**-**	-
Rodhagate Entertainment Ltd	**-**	**-**	-
Fairways Automotive Holdings Ltd	**45.0**	**-**	-
		2,393	114,637

54. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία (συνέχεια)

Μερίδιο στα κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία από συγγενείς εταιρίες

	2019	2018
	€000	€000
CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd	**5,312**	9,164
Interfund Investments Plc	**-**	(69)
Apollo Global Equity Fund of Funds Variable Capital	**201**	-
	5,513	9,095

Το μερίδιο στα κέρδη από την CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 αναφέρεται στην περίοδο μέχρι την ημερομηνία ταξινόμησης της CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd ως να κατέχεται προς πώληση όπως περιγράφεται πιο κάτω.

Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες

CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd
Το ποσοστό συμμετοχής ύψους 49.9% στη CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd είχε αποκτηθεί ως μέρος της εξαγοράς ορισμένων εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας το 2013. Τον Μάιο 2019, η BOC PCL προχώρησε σε υπογραφή δεσμευτικής συμφωνίας για την πώληση ολόκληρου του ποσοστού συμμετοχής της στη CNP Assurances S.A., που κατείχε το υπόλοιπο 50.1% και τον έλεγχο. Η επένδυση ταξινομήθηκε ως επένδυση που κατέχεται προς πώληση στις 30 Ιουνίου 2019, ενώ πριν από αυτή την ταξινόμηση είχε επιμετρηθεί σε εύλογη αξία μείον το κόστος πώλησης. Ζημιά ύψους €25,943 χιλ. αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Η πώληση ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 2019 και το τίμημα πώλησης ύψους €97,500 χιλ. ήταν πληρωτέο σε μετρητά κατά την ολοκλήρωση της πώλησης. Δεν υπήρχε λογιστική ζημιά από την πώληση.

Δεν υπάρχουν πληροφορίες για τα οικονομικά στοιχεία στις 31 Δεκεμβρίου 2019 καθώς η επένδυση της συγγενούς εταιρίας πωλήθηκε τον Οκτώβριο 2019.

Οι συναλλαγές μεταξύ της CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd και του Συγκροτήματος κατά το 2019, μέχρι την ημέρα πώλησης, και κατά το 2018 παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

	2019	2018
	€000	€000
Έσοδα από μερίσματα	**-**	5,362
Έξοδα από τόκους πληρωτέα από το Συγκρότημα	**62**	129
Άλλα έξοδα πληρωτέα από το Συγκρότημα	**46**	92
Άλλα έσοδα εισπρακτέα από το Συγκρότημα	**3**	1

Apollo Global Equity Fund of Funds Variable Capital Investment Company Plc (Apollo)
Το Συγκρότημα κατέχει πραγματικό ποσοστό συμμετοχής 34.1% (2018: 33.2%) του μετοχικού κεφαλαίου της Apollo UCITS λόγω της σταδιακής εξόφλησης των άλλων μετόχων της Apollo. Το Συγκρότημα θεωρεί ότι ασκεί σημαντική επιρροή επί της Apollo, παρόλο που δεν υπάρχει αντιπρόσωπος στο Διοικητικό Συμβούλιο, λόγω της συμμετοχής των UCITS, κατέχει εξουσία να διορίζει μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Interfund Investments Plc
Τον Μάιο 2018, η BOC PCL πώλησε το 23.1% που κατείχε στην συγγενή εταιρία της, Interfund Investments Plc, επενδυτική εταιρία κλειστού τύπου στην Κύπρο και εισηγμένη στο ΧΑΚ. Η ζημιά από την πώληση ανέρχεται σε €191 χιλ.

54. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία (συνέχεια)

Rosequeens Properties Limited και Rosequeens Properties SRL
Το Συγκρότημα κατέχει πραγματικό ποσοστό ύψους 33.3% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας Rosequeens Properties SRL, η οποία είναι εγγεγραμμένη στη Ρουμανία και είναι ιδιοκτήτρια εμπορικού κέντρου στη Ρουμανία. Το μερίδιο αποκτήθηκε αφού η BOC PCL έλαβε μέρος σε διαδικασία δημόσιου πλειστηριασμού στα πλαίσια διακανονισμού οφειλόμενων χρεών ύψους €21 εκατ. περίπου. Το μερίδιο του Συγκροτήματος στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της συγγενούς εταιρίας στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 είχε μηδενική λογιστική αξία, αφού η εταιρία είχε αρνητικά καθαρά περιουσιακά στοιχεία.

Aris Capital Management LLC
Το Συγκρότημα κατέχει ποσοστό συμμετοχής 30.0% του μετοχικού κεφαλαίου της Aris Capital Management LLC το οποίο μεταφέρθηκε στο Συγκρότημα μετά την εξαγορά ορισμένων δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας το 2013. Η επένδυση θεωρείται ότι υπέστη πλήρη απομείωση και η αξία της περιορίζεται στο μηδέν.

Μ.Σ. (Σκύρα) Βάσας Λτδ
Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αναδιάρθρωσης των δανείων του, το Συγκρότημα απέκτησε ποσοστό ύψους 15.0% στο μετοχικό κεφάλαιο της Μ.Σ. (Σκύρα) Βάσας Λτδ. Η Μ.Σ. (Σκύρα) Βάσας Λτδ είναι η μητρική εταιρία συγκροτήματος εταιριών (συγκρότημα Σκύρα Βάσα) με δραστηριότητες στην παραγωγή, επεξεργασία και διανομή υλικών (θρυμματισμένες πέτρες και άμμος) και παροχή άλλων δομικών υλικών, και υπηρεσίες που βασίζονται σε βασικά προϊόντα όπως έτοιμο σκυρόδεμα, άσφαλτος και συσκευασία υλικών. Το Συγκρότημα θεωρεί ότι ασκεί σημαντική επιρροή στο συγκρότημα Σκύρα Βάσας καθώς μπορεί να εκπροσωπείται στο Διοικητικό Συμβούλιο και να ψηφίζει για θέματα που αφορούν τις δραστηριότητες του συγκροτήματος Σκύρα Βάσας. Η επένδυση θεωρείται ότι υπέστη πλήρη απομείωση και η αξία της περιορίζεται στο μηδέν.

D.J. Karapatakis & Sons Limited και Rodhagate Entertainment Ltd
Τον Δεκέμβριο 2019, το Συγκρότημα μεταβίβασε όλη τη συμμετοχή του στη D.J. Karapatakis & Sons Limited και στη Rodhagate Entertainment Ltd ύψους 7.5% στον κύριο μέτοχο κατά την εξόφληση των πιστωτικών διευκολύνσεων τους. Η συμμετοχή είχε αποκτηθεί στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αναδιάρθρωσης των δανείων τους. Οι D.J. Karapatakis & Sons Limited και Rodhagate Entertainment Ltd είχαν δραστηριότητες που αφορούσαν την αναψυχή, τον τουρισμό, τον κινηματογράφο και την ψυχαγωγία στην Κύπρο. Οι επενδύσεις θεωρούνταν ότι υπέστησαν πλήρη απομείωση και η αξία τους περιοριζόταν στο μηδέν. Η πώληση δεν είχε αντίκτυπο στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Fairways Automotive Holdings Ltd
Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αναδιάρθρωσης των δανείων του, το Συγκρότημα απέκτησε το 45.0% στο μετοχικό κεφάλαιο της Fairways Automotive Holdings Ltd. Η Fairways Automotive Holdings Ltd είναι η μητρική εταιρία της Fairways Ltd, η οποία δραστηριοποιείται στην εισαγωγή και εμπορία των μηχανοκίνητων οχημάτων και ανταλλακτικών. Το Συγκρότημα θεωρεί ότι ασκεί σημαντική επιρροή στην εταιρία. Η επένδυση θεωρείται ότι υπέστη πλήρη απομείωση και η αξία της περιορίστηκε στο μηδέν.

Επένδυση σε κοινοπραξία

Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ
Το Συγκρότημα κατέχει το 50.0% του μετοχικού κεφαλαίου της Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ. Η μετοχική συμφωνία με τον άλλο μέτοχο της Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ καθορίζει αριθμό θεμάτων που απαιτούν τη συναίνεση και των δύο μετόχων, επομένως το Συγκρότημα θεωρεί ότι έχει από κοινού έλεγχο στην εταιρία. Η λογιστική αξία της Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ περιορίζεται στο μηδέν.

Το ποσοστό συμμετοχής είναι σε συνήθεις μετοχές ή σε συμμετοχές σε μέλη.

55. Αναφορά ανά χώρα

Το άρθρο 89 της Οδηγίας Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) απαιτεί από τις τράπεζες να γνωστοποιούν σε ενοποιημένη βάση, τις ακόλουθες πληροφορίες για όλες τις χώρες όπου δραστηριοποιείται το Συγκρότημα. Ο πιο κάτω πίνακας περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τα ακόλουθα στοιχεία του Συγκροτήματος για το έτος 2019:

Χώρα	Συνολικά λειτουργικά εισοδήματα/ (έξοδα) €000	Μέσος όρος αριθμού υπαλλήλων	Κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία €000	Λογιστικά έξοδα/ (έσοδα) φορολογίας στα κέρδη/(ζημιές) €000	Εταιρικός φόρος που πληρώθηκε/ (επιστράφηκε) €000	Κρατικές επιδοτήσεις που εισπράχτηκαν €000
Κύπρος	693,316	4,029	(159,308)	(86)	19,549	-
Ρωσία	(1,640)	5	(3,231)	544	(544)	-
Ηνωμένο Βασίλειο	30	1	121	-	-	-
Ρουμανία	367	10	(3,421)	(6)	-	-
Ελλάδα	(4,133)	8	(14,730)	153	7,143	-
Σύνολο	**687,940**	**4,053**	**(180,569)**	**605**	**26,148**	**-**

Τα συνολικά λειτουργικά εισοδήματα/(έξοδα), τα κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία και τα λογιστικά έξοδα/(έσοδα) φορολογίας στα κέρδη/(ζημιές), ετοιμάστηκαν στην ίδια βάση με τα ποσά που αναφέρονται αλλού σε αυτές τις οικονομικές καταστάσεις.

Οι εργασίες των εταιριών του Συγκροτήματος ανά γεωγραφικό τομέα παρουσιάζονται στη Σημείωση 52.

Συνολικά λειτουργικά εισοδήματα/(έξοδα): περιλαμβάνει τα καθαρά έσοδα από τόκους, τα καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες, τα καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος, τα καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα, τα καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες, τα κέρδη/(ζημιές) από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα, κέρδη/(ζημιές) από πώληση αποθεμάτων ακινήτων και τα λοιπά έσοδα.

Αριθμός υπαλλήλων: ο αριθμός υπαλλήλων έχει υπολογιστεί ως ο μέσος όρος αριθμού υπαλλήλων, σε τριμηνιαία βάση, οι οποίοι εργοδοτούνταν από το Συγκρότημα κατά το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2019.

Κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία: τα κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία αφορούν κέρδη/(ζημιές) μετά την αφαίρεση των εσόδων/(εξόδων) μεταξύ των τομέων. Λογιστικά έξοδα/(έσοδα) φορολογίας στα κέρδη/(ζημιές): περιλαμβάνει τον εταιρικό φόρο και την Κυπριακή έκτακτη αμυντική εισφορά.

55. Αναφορά ανά χώρα (συνέχεια)

Η αναβαλλόμενη φορολογία για το έτος εξαιρείται από τα παραπάνω.

Εταιρικός φόρος που πληρώθηκε/(επιστράφηκε): περιλαμβάνει πληρωμές κατά την διάρκεια του 2019 εταιρικού φόρου (περιλαμβάνει φόρο για ασφάλιστρα) και Κυπριακή έκτακτη αμυντική εισφορά.

56. Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς

56.1 Εξέλιξη της εξάπλωσης της νόσου του Κορωνοϊού (COVID-19)

Με την πρόσφατη και ταχεία εξέλιξη της νόσου του Κορωνοϊού (COVID-19), η παγκόσμια οικονομία εισήλθε σε μια περίοδο πρωτοφανούς κρίσης στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, η οποία έχει ήδη προκαλέσει σημαντική παγκόσμια αναστάτωση στις επιχειρηματικές δραστηριότητες και στην καθημερινή ζωή. Πολλές χώρες έχουν υιοθετήσει έκτακτα και οικονομικά δαπανηρά μέτρα περιορισμού. Οι κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένης της Κυπριακής Δημοκρατίας, απαίτησαν από ορισμένες εταιρείες να περιορίσουν ή και να αναστείλουν τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες και έχουν εφαρμόσει περιορισμούς στα ταξίδια καθώς και αυστηρά μέτρα καραντίνας.

Το Συγκρότημα παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και τις επιπτώσεις του αντίκτυπου του COVID-19 στην παγκόσμια και την κυπριακή οικονομία, καθώς και τις πιθανές επιπτώσεις στη χρηματοοικονομική επίδοση και χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος. Συγκεκριμένα, το COVID-19 θα μπορούσε να έχει δυσμενείς επιπτώσεις σε διάφορους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένου του πιστωτικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου, του λειτουργικού κινδύνου, του ανθρώπινου δυναμικού, του κεφαλαίου, της χρηματοδότησης και της ρευστότητας.

Όσον αφορά το πιστωτικό χαρτοφυλάκιο του Συγκροτήματος, το COVID-19 θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια μέσω αρνητικών μεταβολών στη διαβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης, υψηλότερων από αναμενόμενων ζημιών δανείων και μέσω της ευαισθησίας των μοντέλων πιστωτικού κινδύνου του Συγκροτήματος σε μακροοικονομικές παραμέτρους. Οι επιπτώσεις στο ΑΕΠ και στους άλλους βασικούς δείκτες θα ληφθούν υπόψη κατά τον προσδιορισμό της σοβαρότητας και της πιθανότητας οικονομικών σεναρίων που θα χρησιμοποιηθούν για την εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 το 2020. Το χαρτοφυλάκιο ακινήτων του Συγκροτήματος ενδέχεται να υποστεί ζημιές λόγω διακυμάνσεων της αγοράς και της μεταβλητότητας σε περίπτωση σημαντικών πτώσεων στις τιμές των ακινήτων και η ταχύτητα μείωσης των περιουσιακών στοιχείων ακινήτων μπορεί να μειωθεί λόγω μειωμένης ζήτησης από αντισυμβαλλόμενους λόγω των αβεβαιοτήτων. Μετά την εξάπλωση του COVID-19 και την επακόλουθη αστάθεια της αγοράς και του οικονομικού περιβάλλοντος, το αποθεματικό εύλογης αξίας του χαρτοφυλακίου που κατέχεται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων του Συγκροτήματος, , μειώθηκε κατά €39 εκατ. από τις 31 Δεκεμβρίου 2019 στις 24 Απριλίου 2020. Αυτή η μεταβολή αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση λοιπών συνολικών εισοδημάτων. Επιπλέον, στις 24 Απριλίου 2020, το Συγκρότημα κατείχε κυπριακά κρατικά χρεόγραφα ονομαστικής αξίας €772 εκατ. σε σύγκριση με €477 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019, εκ των οποίων €350 εκατ. κατέχονται στο χαρτοφυλάκιο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων και €422 εκατ. στο χαρτοφυλάκιο που κατέχεται σε αποσβεσμένο κόστος. Η αύξηση από το προηγούμενο έτος οφείλεται κυρίως στη συμμετοχή του Συγκροτήματος σε έκδοση κυπριακών κρατικών ομολόγων 52 εβδομάδων τον Απρίλιο 2020.

Η έκταση των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας στην παγκόσμια και τοπική οικονομία και αγορές θα εξαρτηθεί εν μέρει από τη διάρκεια και τη σοβαρότητα των μέτρων που λήφθηκαν για τον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού και εν μέρει από το μέγεθος και την αποτελεσματικότητα των αντισταθμιστικών μέτρων που έλαβαν οι κυβερνήσεις (μέτρα που λήφθηκαν από την Κυπριακή Κυβέρνηση και από διάφορους επόπτες αναφέρονται παρακάτω). Οι οικονομικές επιπτώσεις της τρέχουσας κρίσης στην παγκόσμια οικονομία και στις συνολικές επιχειρηματικές δραστηριότητες δεν μπορούν να εκτιμηθούν με εύλογη βεβαιότητα σε αυτό το στάδιο, λόγω του ρυθμού επέκτασης της έξαρσης και του υψηλού βαθμού αβεβαιότητας που προκύπτει από την αδυναμία να προβλεφθεί αξιόπιστα το αποτέλεσμα. Καθώς η κατάσταση εξελίσσεται ταχέως, το Συγκρότημα σε αυτό το στάδιο δεν μπορεί να εκτιμήσει με αξιοπιστία τις πιθανές οικονομικές επιπτώσεις της έξαρσης στο Συγκρότημα.

Το γεγονός θεωρείται ως μη διορθωτικό γεγονός και συνεπώς δεν αντικατοπτρίζεται στην αναγνώριση και αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων στις οικονομικές καταστάσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

56. Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς (συνέχεια)

56.1 Εξέλιξη της εξάπλωσης της νόσου του Κορωνοϊού (COVID-19) (συνέχεια)

Ανακοινωθέντα μέτρα από την Κυπριακή Κυβέρνηση
Στην Κύπρο, στις 15 Μαρτίου 2020, το Υπουργικό Συμβούλιο σε έκτακτη συνεδρίαση ανακοίνωσε ότι θεωρεί ότι η Κύπρος εισέρχεται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης λαμβάνοντας υπόψη την αβέβαιη κατάσταση όπως εξελίσσεται καθημερινά, την αυξανόμενη εξάπλωση της έξαρσης COVID-19 και τα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας σχετικά με την κατάσταση. Για το σκοπό αυτό, λήφθηκαν ορισμένα μέτρα για τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας και τη διασφάλιση της οικονομικής επιβίωσης των εργαζομένων, των επιχειρήσεων, των ευάλωτων ομάδων και της οικονομίας γενικότερα.

Η Κυπριακή Κυβέρνηση ανακοίνωσε ένα 'Πρόγραμμα 'Στήριξης' ύψους €700 εκατ. για να αντιμετωπιστούν οι οικονομικές επιπτώσεις του COVID-19 και να στηρίξει τον εργαζόμενο πληθυσμό και τις επιχειρήσεις στην Κύπρο. Τα μέτρα, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν παράταση της περιόδου και αναβολή πληρωμών έμμεσου φόρου και αναστολή των επιπρόσθετων καταβολών στο Γενικό Σχέδιο Υγείας για τρεις μήνες.

Όσον αφορά τα μέτρα για την προστασία των εργασιακών σχέσεων για τις επιχειρήσεις που έχουν αναστείλει τις δραστηριότητές τους μετά από το σχετικό διάταγμα ή επιχειρήσεις που έχουν υποστεί μείωση κατά περισσότερο από 25% των εσόδων τους, αυτά περιλαμβάνουν την παροχή μερικής επιδότησης για την αποζημίωση των μισθωτών, αυτοεργοδοτούμενων και επιχειρήσεων ενός ατόμου που επηρεάστηκαν από την κρίση, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι αποφεύγονται οι απολύσεις.

Επιπρόσθετα, η ΚΤΚ μαζί με την Κυπριακή Κυβέρνηση ανακοίνωσαν την αναστολή δόσεων και τόκων μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2020 για φυσικά πρόσωπα, αυτοεργοδοτούμενους και επιχειρήσεις για όλους του επιλέξιμους δανειολήπτες χωρίς ανοίγματα σε καθυστέρηση άνω των 30 ημερών στις 29 Φεβρουαρίου 2020. Οι επιλέξιμοι δανειολήπτες μπορούν να αιτηθούν για την αναστολή δόσεων. Το σχετικό νομοσχέδιο εγκρίθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 29 Μαρτίου 2020. Σε συνέχεια του Διατάγματος των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων και Εποπτικών Αρχών του 2020, της 30 Μαρτίου 2020, το Συγκρότημα προχώρησε στην ανακοίνωση της διαδικασίας μέσω της οποίας οι πελάτες του μπορούν να υποβάλουν αίτηση για αναστολή δόσεων και τόκων στις πιστωτικές τους διευκολύνσεις. Υπό το πρίσμα του μορατόριουμ δόσεων, ο Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου ανακοίνωσε επίσης τη μη κεφαλαιοποίηση των τόκων για την περίοδο κατά την οποία ισχύει η εφαρμογή του μορατόριουμ δόσεων.

Η Κυπριακή Κυβέρνηση έχει επίσης ανακοινώσει ότι σκοπεύει να παράσχει εγγυημένα κρατικά δάνεια που μπορούν να επεκταθούν σε πελάτες που επηρεάστηκαν από τον COVID-19. Σύμφωνα με την κυβερνητική πρόταση, το μέγιστο ποσό των κρατικών εγγυήσεων θα ανέρχεται σε €1.75 δις και οι εγγυήσεις θα καλύψουν το 70% των νέων διευκολύνσεων. Οι συμμετέχουσες τράπεζες θα παρέχουν αυτά τα δάνεια σε προκαθορισμένα επιτόκια. Το προτεινόμενο σχέδιο βρίσκεται ακόμη υπό εξέταση και μέχρι στιγμής δεν έχει εγκριθεί τελικό σχέδιο.

Επιπλέον, η περίοδος υποβολής αιτήσεων στο σχέδιο ΕΣΤΙΑ παρατάθηκε για 3 μήνες, έως τις 30 Ιουνίου 2020, με στόχο να επιτρέψει στους υποψηφίους που πληρούν τις προϋποθέσεις να παρέχουν τις σχετικές πληροφορίες που υποστηρίζουν την αίτηση.

Στις 7 Απριλίου 2020, η Κυπριακή Κυβέρνηση εξέδωσε ομόλογα 7 ετών και 30 ετών συνολικού ύψους €1.75 δις για τη διαφύλαξη των αποθεμάτων ρευστότητας για τη χρηματοδότηση των κυβερνητικών μέτρων αφενός και για την ενίσχυση των κρατικών αποθεματικών σύμφωνα με τη Μεσοπρόθεσμη Στρατηγική Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους.

56. Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς (συνέχεια)

56.1 Εξέλιξη της εξάπλωσης της νόσου του Κορωνοϊού (COVID-19) (συνέχεια)

Ανακοινωθέντα μέτρα από τους επόπτες
Στις 12 Μαρτίου 2020, η ΕΚΤ ανακοίνωσε την εφαρμογή πακέτου μέτρων νομισματικής πολιτικής ώστε να εξασφαλίσει επιθυμητές συνθήκες για τη χρηματοδότηση της οικονομίας με σκοπό να ελαττώσουμε τα αποτελέσματα της κρίσης.

(α) Μέτρα ανακούφισης κεφαλαίου

Στις 12 Μαρτίου, η ΕΚΤ και η ΕΑΤ ανακοίνωσαν τα ακόλουθα ελαφρυντικά μέτρα για τις ελάχιστες απαιτήσεις κεφαλαίου των τραπεζών:

- Επιτρέπεται στις τράπεζες να λειτουργούν προσωρινά κάτω από το επίπεδο κεφαλαίου που προσδιορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του Πυλώνα ΙΙ, του Αποθεματικού Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου και του Αντικυκλικού Κεφαλαιακού Αποθεματικού Ασφαλείας. Σημειώνεται ότι το Αντικυκλικό Αποθεματικό Ασφαλείας έχει καθοριστεί στο 0% για τις κυπριακές τράπεζες.
- Επιτρέπεται στις τράπεζες να χρησιμοποιούν Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (AT1) και Κεφάλαια Κατηγορίας 2 (Tier 2), και όχι μόνο Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1, για να καλύπτουν τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ. Αυτό έχει ως επακόλουθο να τεθεί σε εφαρμογή από τώρα ένα μέτρο το οποίο προγραμματιζόταν να τεθεί σε εφαρμογή τον Ιανουάριο 2021 στα πλαίσια της αναθεώρησης της Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV).

Η ΚΤΚ αποφάσισε επίσης την αναβολή της εναπομένουσας σταδιακής εισαγωγής του αποθέματος Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII) κατά ένα έτος.

Τα πιο πάνω μέτρα αυξάνουν την κεφαλαιακή βάση του Συγκροτήματος για να καθίσταται δυνατή η απορρόφηση πιθανών ζημιών ως αποτέλεσμα της κρίσης. Επιπλέον η πρόωρη υιοθέτηση της Οδηγίας Κεφαλαιακών Απαιτήσεων V (CRD V) για τη σύνθεση του Κανονισμού του Πυλώνα ΙΙ, παρέχει ευελιξία ως προς τη συμμόρφωση του Συγκροτήματος με τις ελάχιστες απαιτήσεις κεφαλαίου του Πυλώνα ΙΙ.

β) Μέτρα ανακούφισης ρευστότητας

Στις 12 Μαρτίου 2020 μαζί με τα μέτρα ανακούφισης κεφαλαίου που αναφέρονται παραπάνω, η ΕΚΤ ανακοίνωσε ότι θα επιτρέψει στις τράπεζες να λειτουργούν προσωρινά κάτω από τον δείκτη κάλυψης ρευστότητας (LCR).

Επιπλέον, στις 12 Μαρτίου, η ΕΚΤ αποφάσισε τη διεξαγωγή πρόσθετων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης (Longer Term Refinancing Operations LTROs) μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου με πλήρη κατανομή και επιτόκιο ίσο με το μέσο επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων, την εφαρμογή ευνοϊκότερων όρων κατά την περίοδο Ιουνίου 2020 Ιουνίου 2021 σε όλες τις πράξεις στοχευμένης πιο μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης (Targeted longer term refinancing operations TLTRO III) που εκκρεμούν στη διάρκεια της ίδιας περιόδου.

Στις 18 Μαρτίου 2020, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε να διαθέσει €750 δις στο πλαίσιο έκτακτου προγράμματος αγοράς τίτλων που συνδέεται με την πανδημία (Pandemic Emergency Purchase Programme) και οι αγορές θα διεξάγονται μέχρι το τέλος του 2020. Επιπλέον, αποφασίστηκε να επεκταθεί το φάσμα των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγοράς Εταιρικού Τομέα (CSPP) να περιλαμβάνει και μη χρηματοπιστωτικούς εμπορικούς τίτλους και να διευκολυνθούν τα πρότυπα εξασφάλισης προσαρμόζοντας τις κύριες παραμέτρους κινδύνου του πλαισίου εξασφάλισης.

56. Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς (συνέχεια)

56.1 Εξέλιξη της εξάπλωσης της νόσου του Κορωνοϊού (COVID-19) (συνέχεια)

γ) Αναβολή της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο ΕΕ βάσει της ΕΑΤ 2020

Παρομοίως, λόγω της έξαρσης του COVID-19 και της παγκόσμιας επέκτασή της, η ΕΑΤ αποφάσισε να αναβάλει την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων 2020 (stress test) έως το 2021 για να επιτρέψει στις τράπεζες να εστιάσουν και να διασφαλίσουν τη συνέχεια των βασικών τους λειτουργιών. Για το 2020, η ΕΑΤ ανακοίνωσε ότι θα πραγματοποιήσει μία επιπρόσθετη άσκηση διαφάνειας των τραπεζών της ΕΕ για να παράσχει επικαιροποιημένη πληροφόρηση των ανοιγμάτων τους και της ποιότητας του ενεργητικού τους στους συμμετέχοντες στην αγορά. Η ΕΚΤ ανακοίνωσε ότι υποστηρίζει την απόφαση της ΕΑΤ για αναβολή και θα επεκτείνει την αναβολή σε όλες τις τράπεζες που υπόκεινται στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων 2020.

δ) Ευελιξία εποπτείας σχετικά με την εποπτική μεταχείριση των ρυθμίσεων και τον ορισμό της αθέτησης και θέματα λογιστικής απεικόνισης

Προς την ίδια κατεύθυνση, στις 25 Μαρτίου 2020 η ΕΑΤ σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) εξέδωσαν δηλώσεις για παροχή καθοδήγησης στις τράπεζες για την εκτίμηση του αναμενόμενου αντίκτυπου από τον COVID-19 στα οικονομικά τους μεγέθη. Συγκεκριμένα, η δήλωση της ΕΑΤ αποσκοπεί να παράσχει σαφήνεια στον τραπεζικό τομέα της ΕΕ σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα χειρίζεται κατά τρόπο συνεπή πτυχές που σχετίζονται με (i) την ταξινόμηση των δανείων σε αθέτηση, (ii) τον προσδιορισμό των ρυθμισμένων ανοιγμάτων και (iii) τη λογιστική απεικόνιση και με παρόμοιο τρόπο η δήλωση της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) αποσκοπεί στην προώθηση της συνεπούς εφαρμογής των λογιστικών επιπτώσεων του ΔΠΧΑ 9 Χρηματοπιστωτικά μέσα στο ειδικό πλαίσιο της νόσου COVID-19. Συγκεκριμένα, η ΕΑΤ διευκρίνισε ότι οι γενικευμένες καθυστερήσεις πληρωμών που οφείλονται σε νομοθετικές πρωτοβουλίες και απευθύνονται σε όλους τους δανειολήπτες δεν οδηγούν σε αυτόματη ταξινόμηση σε αθέτηση, ως ρυθμισμένα ή στην κατηγορία αβέβαιης είσπραξης. Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε ατομικές εκτιμήσεις της πιθανότητας πληρωμής. Στις 2 Απριλίου 2020, η ΕΑΤ εξέδωσε λεπτομερείς κατευθυντήριες γραμμές με στόχο την παροχή σαφήνειας σχετικά με τη μεταχείριση των νομοθετικών και μη νομοθετικών μορατόριουμ που εφαρμόστηκαν πριν από τις 30 Ιουνίου 2020.

Το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) εξέδωσε στις 27 Μαρτίου 2020 εκπαιδευτικό υλικό που ενθαρρύνει τις οντότητες των οποίων οι ρυθμιστικές αρχές εξέδωσαν καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19 να λάβουν υπόψη αυτή την καθοδήγηση.

56. Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς (συνέχεια)

56.1 Εξέλιξη της εξάπλωσης της νόσου του Κορωνοϊού (COVID-19) (συνέχεια)

Άλλα μέτρα σε επίπεδο ΕΕ

- Στις 23 Μαρτίου 2020, οι Υπουργοί Οικονομικών της ΕΕ συμφώνησαν με την πρόταση της Επιτροπής για ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ). Τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν μέτρα για την κατάλληλη αντιμετώπιση της κρίσης, ενώ θα παρεκκλίνουν από τις δημοσιονομικές απαιτήσεις που διαφορετικά θα ίσχυαν κανονικά στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δημοσιονομικού πλαισίου.
- Η Επιτροπή έχει εκδώσει ένα πλαίσιο για προσωρινές κρατικές ενισχύσεις για να επισπεύσει τη δημόσια υποστήριξη σε εταιρείες για τον μετριασμό των οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης, διασφαλίζοντας παράλληλα τους απαραίτητους ισότιμους όρους ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά.
- Η Επιτροπή ξεκίνησε την Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορωνοϊού (CRII) για την κινητοποίηση της πολιτικής συνοχής για την ευέλικτη ανταπόκριση στις ταχέως αναδυόμενες ανάγκες στους πιο εκτεθειμένους τομείς, όπως η υγειονομική περίθαλψη, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και οι αγορές εργασίας, και να βοηθήσουν τις περιοχές που πλήττονται περισσότερο στα κράτη μέλη και τους πολίτες τους. Το πρώτο πακέτο που εγκρίθηκε στις 30 Μαρτίου 2020 αφορούσε περίπου €8 δις άμεσης ρευστότητας με δυνατότητα έως και €37 δις ευρωπαϊκών δημόσιων επενδύσεων, ευελιξία στην εφαρμογή των κανονισμών δαπανών της ΕΕ και επέκταση του πεδίου εφαρμογής του Ταμείου Αλληλεγγύης της ΕΕ.
- Στις 9 Απριλίου 2020, οι υπουργοί Οικονομικών της ΕΕ κατέληξαν σε μια ολοκληρωμένη απάντηση οικονομικής πολιτικής στην πανδημία COVID-19, η οποία εκτός από τα μέτρα που ανακοινώθηκαν νωρίτερα, συμφωνήθηκαν τα ακόλουθα μέσα για αντιμετώπιση της κρίσης:
    - Το Eurogroup πρότεινε τη δημιουργία Υποστήριξης της Πανδημικής Κρίσης, βάσει του υφιστάμενου Πιστωτικού Ορίου με Ενισχυμένους Όρους (ΠΟΕΟ), προσαρμοσμένη ώστε να ανταποκρίνεται στις τρέχουσες ανάγκες και να διασφαλίζει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της ζώνης του ευρώ. Η πρόσβαση που παρέχεται θα είναι το 2% του ΑΕΠ του αντίστοιχου μέλους στα τέλη του 2019, ως σημείο αναφοράς.
    - Συμφώνησε τη δημιουργία ενός ειδικού μέσου COVID-19 για τη στήριξη της χρηματοδότησης έκτακτης βοήθειας, μέσω της παροχής επιχορηγήσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, η πρόταση της Επιτροπής για επανενεργοποίηση του Μέσου Στήριξης Έκτακτης Ανάγκης στο πλαίσιο της επιδημίας COVID-19 που θα χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη της χρηματοδότησης έκτακτης βοήθειας, μέσω της παροχής επιχορηγήσεων για ποσό €2,7 δις ήταν ευπρόσδεκτη.
    - Συμφώνησαν με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού ταμείου εγγυήσεων ύψους €25 δις, το οποίο θα μπορούσε να στηρίξει τη χρηματοδότηση €200 δις για εταιρίες με επίκεντρο τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σε ολόκληρη την ΕΕ, περιλαμβανομένων μέσω εθνικών αναπτυξιακών τραπεζών.
    - Ένα προσωρινό μέσο υπό μορφή δανείου με την ονομασία SURE (προσωρινή στήριξη για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης) θα δημιουργηθεί το συντομότερο δυνατό. Στο πλαίσιο αυτό, έγινε δεκτή η πρόταση της Επιτροπής, της 2 Απριλίου 2020, για τη δημιουργία προσωρινού μέσου που θα στηρίζει τα κράτη μέλη για την προστασία της απασχόλησης στις ειδικές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης της κρίσης COVID-19. Το μέσο αυτό θα χρησιμοποιηθεί για την παροχή οικονομικής βοήθειας, υπό τη μορφή δανείων που χορηγούνται με ευνοϊκούς όρους από την ΕΕ προς τα κράτη μέλη, συνολικού ύψους έως €100 δις.

56. Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς (συνέχεια)

56.2 Μείωση κεφαλαίου μέσω της χρήσης του αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο της Εταιρίας

Η Εταιρία θα προχωρήσει (υπόκειται σε έγκριση από τους μετόχους, την ΕΚΤ και το Ανώτατο Δικαστήριο της Ιρλανδίας) σε διαδικασία μείωσης κεφαλαίου, η οποία θα έχει ως αποτέλεσμα την επαναταξινόμηση €700 εκατ. του αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο της Εταιρίας ως διανεμητέα αποθεματικά. Αυτό θα αυξήσει τα διανεμητέα αποθεματικά της Εταιρίας σε περίπου €1 δις σε αναπροσαρμοσμένη βάση (31 Δεκεμβρίου 2019). Η μείωση κεφαλαίου έχει προταθεί ως ειδικό ψήφισμα για έγκριση από τους μετόχους στην Ετήσια Γενική Συνέλευση της Εταιρίας που έχει προγραμματιστεί στις 26 Μαΐου 2020. Η μείωση κεφαλαίου δεν θα έχει καμία επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια ή στα ίδια κεφάλαια της Εταιρίας, της BOC PCL ή του Συγκροτήματος.

Τα διανεμητέα αποθεματικά παρέχουν τη βάση για τον υπολογισμό των διανεμητέων στοιχείων σύμφωνα με τον Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) που προνοεί ότι τα κουπόνια Χρεογράφων Πρόσθετων Κεφαλαίων Κατηγορίας 1 μπορούν να πληρωθούν μόνο από τα διανεμητέα στοιχεία.

56.3 Εισαγωγή εισφοράς στο Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων

Από την 1 Ιανουαρίου 2020 και μέχρι τις 3 Ιουλίου 2024, η BOC PCL υπόκειται σε εισφορά στο Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων σε εξαμηνιαία βάση. Οι εισφορές υπολογίζονται με βάση τη Μεθοδολογία, η οποία λαμβάνει υπόψη τον σταθμισμένο αναλαμβανόμενο κίνδυνο κάθε πιστωτικού ιδρύματος, όπως εγκρίθηκε από τη διαχειριστική επιτροπή του Συστήματος Εγγύησης των Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων (ΣΕΚ) και είναι δημόσια διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της ΚΤΚ. Σύμφωνα με τη Μεθοδολογία, οι εισφορές σε γενικές γραμμές υπολογίζονται στις εγγυημένες καταθέσεις όλων των εγκεκριμένων ιδρυμάτων και στόχος είναι να φθάσει στο επίπεδο 0.8% αυτών των καταθέσεων έως τις 3 Ιουλίου 2024. Η εισφορά της BOC PCL έχει οριστεί σε €2.9 εκατ. για το πρώτο εξάμηνο του 2020 και σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, θα αναγνωριστεί το πρώτο τρίμηνο του 2020.

Έκθεση ανεξάρτητου ελεγκτή προς τα μέλη της Bank of Cyprus Holdings Plc

Έκθεση επί του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων

Γνώμη

Κατά την γνώμη μας, οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Bank of Cyprus Holdings plc και οι οικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας (οι "οικονομικές καταστάσεις"):

- δίνουν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και της οικονομικής θέσης του συγκροτήματος και της εταιρείας στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και των ζημιών και των ταμειακών ροών του συγκροτήματος και της εταιρείας για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή;
- έχουν καταλλήλως καταρτιστεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς ('ΔΠΧΑ') όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση; και
- έχουν καταλλήλως καταρτιστεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Εταιρειών Νόμου του 2014 και, όσον αφορά τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με το Άρθρο 4 του Κανονισμού Διεθνών Λογιστικών Προτύπων ('ΔΛΠ').

'Έχουμε ελέγξει τις οικονομικές καταστάσεις, που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση του 2019 (η "Ετήσια Έκθεση"), οι οποίες αποτελούνται από:

- τον Ενοποιημένο Ισολογισμό και τον Ισολογισμό της Εταιρείας στις 31 Δεκεμβρίου 2019;
- την Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων και την Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων και την Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων της Εταιρείας για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή;
- την Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών και την Κατάσταση Ταμειακών Ροών της Εταιρείας για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή;
- την Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων και την Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων της Εταιρείας για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή;
- τις σημειώσεις στις οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών.

Η γνώμη μας συνάδει με την έκθεση μας προς την Επιτροπή Ελέγχου.

Βάση γνώμης

Ο έλεγχός μας έχει διενεργηθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (Ιρλανδίας) ("ΔΠΕ (Ιρλανδίας)") και τη σχετική νομοθεσία. Οι ευθύνες μας με βάση τα ΔΠΕ (Ιρλανδίας) περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο ευθύνες του Ελεγκτή για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων της έκθεσής μας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Ανεξαρτησία

Παραμείναμε ανεξάρτητοι από το Συγκρότημα σύμφωνα με τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο μας των οικονομικών καταστάσεων στην Ιρλανδία, συμπεριλαμβανομένου του Κώδικα Δεοντολογίας που ισχύει για οντότητες δημοσίου συμφέροντος που έχει εκδοθεί από την Ιρλανδική Εποπτική Αρχή Ελέγχου και Λογιστικής ("IAASA"), και έχουμε συμμορφωθεί με τις άλλες ευθύνες δεοντολογίας που απορρέουν από τις απαιτήσεις αυτές.
Από όσα γνωρίζουμε και πιστεύουμε, δηλώνουμε ότι δεν έχουν παρασχεθεί μη-ελεγκτικές υπηρεσίες που απαγορεύονται από τον Κώδικα Δεοντολογίας IAASA στο συγκρότημα ή στην εταιρεία.

Εκτός από ότι γνωστοποιείται στη σημείωση 16 των οικονομικών καταστάσεων, δεν παρείχαμε μη-ελεγκτικές υπηρεσίες στο συγκρότημα ή στην εταιρεία για την περίοδο από την 1 Ιανουαρίου 2019 μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2019.

Προσέγγιση του ελέγχου

Περίληψη

Ουσιαστικότητα

- €18.4 εκατ. - Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις
- Με βάση το 1% κατά προσέγγιση των καθαρών περιουσιακών στοιχείων.
- €18 εκατ. - Οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας
- Με βάση το 1% κατά προσέγγιση των καθαρών περιουσιακών στοιχείων.

Πεδίο του ελέγχου

- Έχουμε ελέγξει τις συνολικές οικονομικές πληροφορίες της Bank of Cyprus public company limited, η οποία είναι η κύρια εμπορική οντότητα του Συγκροτήματος και η μόνη θυγατρική που κατέχεται άμεσα από την Bank of Cyprus Holdings plc.
- Το πεδίο ελέγχου κάλυψε κατά προσέγγιση 98%, 95% και 96% αντίστοιχα των εσόδων του Συγκροτήματος, της απόλυτης αξίας της ζημίας του Συγκροτήματος και των συνολικών περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος.

Κύρια θέματα ελέγχου

- Απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες.
- Αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας.
- Προβλέψεις για επίδικες και κανονιστικές διαφορές.
- Αποτίμηση και λογιστικός χειρισμός για ακίνητα που αποκτήθηκαν με ανταλλαγή χρέους.
- Προνομιακή πρόσβαση χρηστών.
- Λογιστική αξία της επένδυσης στην Bank of Cyprus pcl (αφορά μόνο την Εταιρεία).

Πεδίο εφαρμογής του ελέγχου μας

Στο πλαίσιο του σχεδιασμού του ελέγχου, ορίσαμε το επίπεδο ουσιαστικότητας και αξιολογήσαμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις οικονομικές καταστάσεις. Συγκεκριμένα αξιολογήσαμε τους τομείς όπου οι σύμβουλοι έχουν προβεί σε υποκειμενικές αξιολογήσεις; για παράδειγμα, αναφορικά με την εφαρμογή σημαντικών λογιστικών πολιτικών που σχετίζονταν με παραδοχές και λαμβάνοντας υπόψη μελλοντικά γεγονότα τα οποία είναι εκ φύσεως αβέβαια. Όπως και σε όλους τους ελέγχους μας, εξετάσαμε επίσης τον κίνδυνο παράκαμψης των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης κατά πόσο υπήρχαν στοιχεία που υποδηλώνουν προκατάληψη από τους συμβούλους που αντιπροσώπευαν ένα κίνδυνο ουσιώδους σφάλματος οφειλόμενου σε απάτη.

Κύρια θέματα ελέγχου

Τα κύρια θέματα ελέγχου είναι εκείνα που, κατά την επαγγελματική κρίση του ελεγκτή, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας περιόδου και περιλαμβάνουν τους πιο σημαντικούς κινδύνους ουσιώδους σφάλματος (είτε από απάτη είτε από άλλο λόγο) που έχουν αξιολογηθεί από τους ελεγκτές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είχαν τη μεγαλύτερη επίδραση: στη γενική στρατηγική ελέγχου, τον καταμερισμό πόρων για την ελεγκτική εργασία; και την κατεύθυνση των εργασιών της ελεγκτικής ομάδας. Τα θέματα αυτά, και οποιαδήποτε σχόλια καταγράφουμε επί των αποτελεσμάτων των διαδικασιών μας, αφορούν τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων στο σύνολο τους, και στη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών δεν εκφέρουμε ξεχωριστή γνώμη επί αυτών των θεμάτων. Αυτή δεν είναι μια ολοκληρωμένη λίστα όλων των κινδύνων που εντοπίστηκαν στον έλεγχό μας.

Κύριο Θέμα Ελέγχου	***Πώς ο έλεγχος μας έχει αντιμετωπίσει το κύριο θέμα ελέγχου***
Απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ***ΔΠΧΑ 9 ΑΠΖ προβλέψεις σε Δάνεια και Απαιτήσεις από Πελάτες*** Αναφερθείτε στη σημείωση 2.19 “Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων” εντός της Σημείωσης 2, “Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών”, στη Σημείωση 5.2, "Υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών" εντός της Σημείωσης 5 "Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές", στη Σημείωση 24, "Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες" και στη Σημείωση 46, "Διαχείριση κινδύνων - πιστωτικός κίνδυνος". Το Συγκρότημα έχει αναπτύξει περίπλοκα μοντέλα για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (“ΑΠΖ”) στα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες. Οι προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων σε πελάτες υπολογίζονται σε συλλογική βάση για χαρτοφυλάκια δανείων παρόμοιων χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου και για δάνεια που θεωρούνται σημαντικά σε ατομική βάση ή για άλλα υπόλοιπα που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια που προσδιορίστηκαν από την διοίκηση. Προσδιορίσαμε ότι αυτό αποτελεί κύριο θέμα ελέγχου λόγω της σημαντικής κρίσης που χρησιμοποιήθηκε από την διοίκηση και την πολυπλοκότητα της εκτίμησης συμπεριλαμβανομένου: ● τις ερμηνείες και τις παραδοχές που έχουν χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία του μοντέλου, καθώς και την καταλληλότητα της τμηματοποίησης; ● την κατανομή των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες στα Στάδια 1, 2 ή 3; ● το επίπεδο των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν ως παράμετροι στα	Έχουμε κατανοήσει και αξιολογήσει το γενικό πλαίσιο διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου και ελέγξαμε το σχεδιασμό και τη λειτουργική αποτελεσματικότητα των κύριων δικλίδων ασφαλείας που σχετίζονται με τον υπολογισμό των ΑΠΖ. Έχουμε διαβάσει και λάβει υπόψη τα πρακτικά των συνεδριάσεων της Κοινής Επιτροπής Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων στις οποίες έχουν συζητηθεί και εγκριθεί από τα μέλη των επιτροπών οι παράμετροι, οι παραδοχές, οι προσαρμογές και τα αποτελέσματα. Έχουμε αξιολογήσει την καταλληλότητα των κύριων παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν στις μεθοδολογίες και τα μοντέλα του συγκροτήματος και την συμμόρφωσή τους με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9. Έχουμε αξιολογήσει τα κριτήρια που καθορίστηκαν από την διοίκηση για να καθορίσουν την κατάλληλη κλιμάκωση των δανείων στα Στάδια 1, 2 ή 3 και εξετάσαμε, σε δειγματοληπτική βάση, τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για την κατανομή των δανείων και απαιτήσεων σε πελάτες στα Στάδια 1, 2 ή 3 σε συνάρτηση με αυτά τα κριτήρια. Έχουμε ελέγξει σε δειγματοληπτική βάση την πληρότητα και την ακρίβεια της εισροής δεδομένων στο μοντέλο ΑΠΖ μέσω διαδικασιών συμφιλίωσης με τα συστήματα από τα οποία πηγάζουν, εντοπίζοντας τα σχετικά πεδία δεδομένων σε σχετικά έγγραφα (όπως δανειακές συμβάσεις και αποτιμήσεις υποθηκών) και την εκτέλεση διαδικασιών ελέγχου επικύρωσης δεδομένων. Με την βοήθεια εσωτερικών ειδικών της PwC σε θέματα πιστωτικού κινδύνου, έχουμε ελέγξει τις παραδοχές, τις παραμέτρους και τις φόρμουλες που έχουν χρησιμοποιηθεί στον υπολογισμό των ΑΠΖ που αξιολογούνται σε συλλογική βάση. Αυτός ο έλεγχος περιλάμβανε την αξιολόγηση της καταλληλότητας των μοντέλων και παραδοχών που έχουν χρησιμοποιηθεί (π.χ. Άνοιγμα Σε Αθέτηση, Ζημιά Από Αθέτηση Υποχρέωσης και Πιθανότητα Αθέτησης Υποχρέωσης), καθώς και την καταλληλότητα της τμηματοποίησης. Έχουμε χτίσει ένα μοντέλο για τον υπολογισμό των ΑΠΖ, βάσει του οποίου αναπτύξαμε μια

μοντέλα του Συγκροτήματος; • οι προσεγγίσεις για την ξεχωριστή επιμέτρηση των ΑΠΖ των δανειακών χαρτοφυλακίων που αξιολογούνται σε ατομική και συλλογική βάση; και • τις παραμέτρους, παραδοχές και τις σταθμισμένες πιθανότητες που έχουν ανατεθεί στα διάφορα οικονομικά σενάρια όπως έχουν χρησιμοποιηθεί από την Τράπεζα.	ανεξάρτητη εκτίμηση των ΑΠΖ, την οποία συγκρίναμε με τον υπολογισμό του Συγκροτήματος; Έχουμε εξετάσει τις ατομικές αξιολογήσεις που πραγματοποιήθηκαν από το Συγκρότημα για ένα δείγμα σημαντικών ανοιγμάτων Σταδίου 3 για συμμόρφωση με τις πολιτικές του Συγκροτήματος, εξελίξεις κατά την διάρκεια του 2019 και την συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9; ελέγχθηκαν σημαντικά δεδομένα μέσω αναφοράς στα κατάλληλα στοιχεία, όπως εκτιμήσεις εξασφαλίσεων και αρχεία του Κτηματολογίου; Λάβαμε υπόψη την επίπτωση στη χρέωση ΑΠΖ του Συγκροτήματος που προέκυψε ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης ρευστοποίησης ορισμένων δανειακών χαρτοφυλακίων που αποτελούν κυρίως δάνεια Σταδίου 3 και προσδιορίσαμε εάν οι σχετιζόμενες χρεώσεις ΑΠΖ είναι λογικές. Με την βοήθεια εσωτερικών ειδικών της PwC σε θέματα πιστωτικού κινδύνου, έχουμε αξιολογήσει την καταλληλότητα των προβλεπόμενων μακροοικονομικών μεταβλητών που έχουν χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο των μακροοικονομικών σεναρίων όπως του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, της ανεργίας, των επιτοκίων και του Δείκτη Τιμών Ακινήτων. Έχουμε αξιολογήσει την καταλληλότητα των γνωστοποιήσεων του Συγκροτήματος ιδιαίτερα σε σχέση με σημαντικές κρίσεις και εκτιμήσεις. Έχουμε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι μεθοδολογίες και οι κρίσεις που χρησιμοποιήθηκαν από τη Διοίκηση για τον καθορισμό της χρέωσης ΑΠΖ ήταν λογικές, ότι η προβλέψεις ΑΠΖ που αναγνωρίστηκαν ήταν λογικές και ότι οι γνωστοποιήσεις που έγιναν σε σχέση με αυτά τα θέματα στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ήταν κατάλληλες.
Αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας Αναφερθείτε στις σελίδες 34 μέχρι 37 στην Έκθεση των Συμβούλων, στην Σημείωση 3 των οικονομικών καταστάσεων και στις σελίδα 383 και 405 στην Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης. Οι Σύμβουλοι υποχρεούνται να καταρτίζουν τις οικονομικές καταστάσεις με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός εάν είναι ακατάλληλο να υιοθετηθεί η αρχή ότι το Συγκρότημα ή η Εταιρεία θα συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους. Οι Σύμβουλοι έχουν αξιολογήσει ότι είναι κατάλληλο να καταρτίσουν τις οικονομικές καταστάσεις χρησιμοποιώντας την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και ότι δεν υπάρχει ουσιαστική αβεβαιότητα που θα προκαλούσε αμφιβολία ως προς την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας. Κατά την αξιολόγηση τους, οι Σύμβουλοι έλαβαν υπόψη	Έχουμε λάβει την αξιολόγηση των Συμβούλων για την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και αξιολογήσαμε για το εάν υπάρχουν γεγονότα και συνθήκες που υποδηλώνουν ουσιαστική αβεβαιότητα που θα προκαλούσε αμφιβολία ως προς την ικανότητα του συγκροτήματος να συνεχίσει ώς συνεχιζόμενη δραστηριότητα. Έχουμε διαβάσει την αλληλογραφία με τις κανονιστικές αρχές που σχετίζεται με το εποπτικό κεφάλαιο και τις απαιτήσεις ρευστότητας του Συγκροτήματος, και επιπρόσθετα άλλη αλληλογραφία όπως τα ευρήματα της Διαδικασίας Εποπτείας και Αξιολόγησης της ΕΚΤ η οποία προσδιορίζει τους απαιτούμενους εποπτικούς δείκτες κεφαλαίου του Συγκροτήματος. Έχουμε λάβει υπόψη το τριετές Οικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο του Συγκροτήματος που εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο τον Φεβρουάριο του 2019 και που μετέπειτα ανανεώθηκε και εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2019.

μια περίοδο τουλάχιστον δώδεκα μηνών από την ημέρα έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης τους, το Συγκρότημα έχει λάβει υπόψη διάφορα οικονομικά σενάρια και το πως επηρεάζουν μελλοντικούς δείκτες κεφαλαίων και ρευστότητας σε σχέση με τις κανονιστικές απαιτήσεις. Η επεξεργασία αυτών των σεναρίων απαιτεί την άσκηση σημαντικής κρίσης από την διοίκηση. Ιδιαίτερη προσοχή έχει δοθεί στην εκτίμηση των πιθανών επιπτώσεων του COVID-19 και των μέτρων που έχουν παρθεί από την Κυπριακή κυβέρνηση για να μετριάσει την εξάπλωση καθώς και νομοθετικές τροποποιήσεις στην Κύπρο και αλλαγές στις τραπεζικές απαιτήσεις κεφαλαίου και ρευστότητας που ανακοινώθηκαν πρόσφατα από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ("ΕΚΤ"). Όπου ενδείκνυται, οι Σύμβουλοι έχουν σχεδιάσει σχετικές δράσεις για να υποστηρίξουν τις θέσεις κεφαλαίου και ρευστότητας του Συγκροτήματος. Προσδιορίσαμε ότι αυτό αποτελεί κύριο θέμα ελέγχου λόγω της συνεχιζόμενης εστίασης στην κεφαλαιακή επάρκεια του Συγκροτήματος, τις αβεβαιότητες που περιλαμβάνονται στην εκτέλεση του Οικονομικού και Κεφαλαιακού Πλάνου του Συγκροτήματος και των αυξανόμενων κινδύνων που παρουσιάστηκαν από την έξαρση του COVID -19 στο πρώτο τρίμηνο του 2020.	Αξιολογήσαμε το κεφάλαιο Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 και λοιπούς δείκτες κεφαλαίου και ρευστότητας του Συγκροτήματος όπως περιλαμβάνονται στην αξιολόγηση της διοίκησης για την αρχή της συνεχιζόμενης λειτουργίας της τράπεζας. Εξετάσαμε την αξιολόγηση των επιπτώσεων από τον COVID-19 στις δραστηριότητες, ρευστότητα και κεφαλαιακούς δείκτες του Συγκροτήματος για την περίοδο της αξιολόγησης. Ειδικότερα: • Λάβαμε υπόψη τα μοντέλα που χρησιμοποιήθηκαν από το Συγκρότημα για τον καθορισμό προβλεπόμενων μελλοντικών λειτουργικών αποτελεσμάτων, ταμειακών ροών και εκτιμήσεις περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων και εξετάσαμε τις βασιζόμενες υποθέσεις με αναφορά σε προηγούμενη εμπειρία και πρόσφατες πολιτικές ανακοινώσεις από την Κυπριακή κυβέρνηση για τη στήριξη της οικονομίας. • Αξιολογήσαμε την ανάπτυξη από το Συγκρότημα εναλλακτικών (βασικών και δυσμενών) μακροοικονομικών σεναρίων με αναφορά στις εσωτερικές και εξωτερικές προβλέψεις για την επίδοση της Κυπριακής οικονομίας για τα επόμενα δύο χρόνια. • Λάβαμε υπόψη τις εκτιμήσεις του Συγκροτήματος όσον αφορά την προβλεπόμενη ρευστότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις αλλαγές στις αξίες των επενδύσεων μετά την ημερομηνία αναφοράς και άλλες προϋποθέσεις πελατειακής συμπεριφοράς στο πλαίσιο προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων ρευστότητας; • Αξιολογήσαμε τις εκτιμήσεις του Συγκροτήματος των αναμενόμενων επιπτώσεων ΑΠΖ στο πελατειακό δανειακό χαρτοφυλάκιο και των περιουσιακών στοιχείων που διατηρούνται ως εξασφάλιση και την συνοχή τους με τη δυσμενότητα των μακροοικονομικών σεναρίων υπό εξέταση. Έχουμε διαβάσει την αλληλογραφία που σχετίζεται με τα μέτρα απελευθέρωσης κεφαλαίου και ρευστότητας της ΕΚΤ όπως ανακοινώθηκαν τον Μάρτιο 2020 και την συνεπακόλουθη απελευθέρωση κεφαλαίου που έγινε διαθέσιμη για Συγκρότημα σύμφωνα με αυτά τα μέτρα. Συζητήσαμε ένα αριθμό θεμάτων με σχετικές εποπτικές αρχές συμπεριλαμβανομένου της φύσης των μέτρων αρωγής, την διαθεσιμότητα τους στο Συγκρότημα και την πιθανή τους διάρκεια. Επίσης αξιολογήσαμε τις γνωστοποιήσεις που έγιναν στις οικονομικές καταστάσεις και εξετάσαμε αν αντανακλούν τα συμπεράσματα της αξιολόγησης των Συμβούλων. Έχουμε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι κρίσεις που χρησιμοποιήθηκαν από τους Συμβούλους για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας ήταν λογικές και ότι οι γνωστοποιήσεις που έγιναν σε σχέση με αυτά τα

	θέματα στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ήταν κατάλληλες.
Προβλέψεις για επίδικες και κανονιστικές υποθέσεις Αναφερθείτε στη Σημείωση 2.37 "Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα" εντός της Σημείωσης 2 "Περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών", και στη Σημείωση 5.4 "Προβλέψεις" εντός της Σημείωσης 5 "Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και υποθέσεις" και στη Σημείωση 40 " Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα". Το Συγκρότημα υπόκειται σε διάφορες νομικές αξιώσεις, έρευνες και άλλες διαδικασίες. Οι προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα ανήλθαν στα €108 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Η Διοίκηση σε συνεννόηση με το τμήμα συμμόρφωσης του Συγκροτήματος και το νομικό τμήμα επιθεωρεί όλες τις υφιστάμενες και πιθανές επίδικες υποθέσεις και αξιολογεί την πιθανότητα εκροής οικονομικών ροών από το Συγκρότημα. Αυτό το θέμα κρίθηκε ως κύριο θέμα ελέγχου καθώς η αναγνώριση και επιμέτρηση των προβλέψεων για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικών και άλλων θεμάτων απαιτεί υψηλό επίπεδο κρίσης από τη διοίκηση. Οι εκτιμήσεις που γίνονται αφορούν την ύπαρξη και την πληρότητα των υποχρεωτικών γεγονότων που δημιουργούν μια υποχρέωση, την πιθανότητα να συμβούν αυτά και την έκταση της εκροής οικονομικών ροών σε σχέση με αυτά.	Για ένα δείγμα υποθέσεων, αξιολογήσαμε τις προτεινόμενες προβλέψεις της Διοίκησης βάση πληροφοριών που περιέχονται στα αρχεία των υποθέσεων και πληροφοριών που αποκτήθηκαν από τους εξωτερικούς νομικούς συμβούλους. Επίσης επιβεβαιώσαμε στοιχεία και εκτιμήσεις κατευθείαν με τους εξωτερικούς νομικούς συμβούλους. Για τις υποθέσεις όπου η εκροή οικονομικών ροών εκτιμήθηκε ως πιθανή και ως αποτέλεσμα αναγνωρίστηκε πρόβλεψη, επαναϋπολογίσαμε την πρόβλεψη και πραγματοποιήσαμε ανάλυση ευαισθησίας σε σχέση με τις σημαντικές παραδοχές που χρησιμοποιούνται από την διοίκηση. Έχουμε επιθεωρήσει τα πρακτικά των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου και άλλων επιτροπών για την ύπαρξη στοιχείων για οποιεσδήποτε νομικές υποθέσεις που δύναται να μην έχουν εντοπιστεί ή για εξελίξεις σε τρέχουσες υποθέσεις που μπορεί να επηρεάσουν το αποτέλεσμα τους. Έχουμε επιθεωρήσει επικοινωνία με τις εποπτικές αρχές για τη διάρκεια της ελεγκτικής περιόδου και επίσης ζητήσαμε από το τμήμα συμμόρφωσης να μας αναφέρει γνωστές υπάρχουσες περιστάσεις ή πιθανή μη συμμόρφωση με οποιεσδήποτε κανονιστικές απαιτήσεις. Έχουμε αξιολογήσει κατά πόσον οι γνωστοποιήσεις παρουσιάζουν τις σημαντικές αβεβαιότητες που υφίστανται και αξιολογήσαμε την επάρκειά τους σε σχέση με τα σχετικά λογιστικά πρότυπα, περιλαμβανομένων και νομικών υποθέσεων όπου δεν ήταν δυνατή η πραγματοποίηση αξιόπιστης εκτίμησης στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία που αποκτήθηκαν, ενώ σημειώνεται η εγγενής αβεβαιότητα σε αυτά τα θέματα, έχουμε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι αναγνωρισμένες προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα ήταν λογικές και ότι οι γνωστοποιήσεις που έγιναν σε σχέση με αυτά τα θέματα στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ήταν κατάλληλες.
Αποτίμηση και λογιστικός χειρισμός για ακίνητα που αποκτήθηκαν με ανταλλαγή χρέους Αναφερθείτε στη Σημείωση 2.30 “Επενδύσεις σε ακίνητα” και 2.31 “Αποθέματα ακινήτων”, εντός της Σημείωσης 2 “Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών”, στη Σημείωση 5.3, “Αποθέματα ακινήτων - εκτίμηση της καθαρής ανακτήσιμης αξίας” και στη Σημείωση 5.12 “Εύλογη αξία ακινήτων για ίδια χρήση και	Έχουμε αξιολογήσει το γενικό πλαίσιο ελέγχου που σχετίζεται με τα ακίνητα που αποκτήθηκαν με ανταλλαγή χρέους και έχουμε ελέγξει τον σχεδιασμό και τη λειτουργική αποτελεσματικότητα των κύριων δικλείδων ελέγχου σχετικά με την αποτίμηση τους. Έχουμε επικεντρωθεί στις κύριες παραμέτρους και παραδοχές στις οποίες βασίζεται η αποτίμηση των

ακινήτων για επένδυση" εντός της Σημείωσης 5 "Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές" και στη Σημείωση 28 "Αποθέματα ακινήτων" και στη Σημείωση 23 "Επιμέτρηση της εύλογης αξίας" και στη Σημείωση 56 "Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς" . Το Συγκρότημα έχει αποκτήσει σημαντικό αριθμό ακινήτων ως αποτέλεσμα συμφωνιών αναδιαρθρώσεων με πελάτες. Τα περισσότερα από αυτά τα ακίνητα λογίζονται ως αποθέματα ακινήτων σύμφωνα με το ΔΛΠ 2. Τα υπόλοιπα λογίζονται ως επενδύσεις σε ακίνητα σύμφωνα με το ΔΛΠ 40. Τα ακίνητα που λογιστικοποιούνται σύμφωνα με το ΔΛΠ 2 διατηρούνται στο χαμηλότερο του κόστους ή της καθαρής ανακτήσιμης αξίας. Τα ακίνητα που λογιστικοποιούνται σύμφωνα με το ΔΛΠ 40 διατηρούνται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Και στις δύο περιπτώσεις, οι αποτιμήσεις που λαμβάνονται από αξιόπιστους εξωτερικούς εκτιμητές αποτελούν βασικό στοιχείο για τον προσδιορισμό της κατάλληλης λογιστικής αξίας. Υπό το πρίσμα του μεγάλου όγκου των ακινήτων που κατέχονται και της αβεβαιότητας γύρω από τις συνθήκες της αγοράς κατά την εκτίμηση της λογιστικής αξίας, θεωρήσαμε αυτά τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων τα οποία αποτιμούνται σε € 1.514 εκατ. συνολικά ως κύριο θέμα ελέγχου.	ακινήτων που λογίζονται σύμφωνα με το ΔΛΠ 2 και το ΔΛΠ 40. Έχουμε αξιολογήσει την ικανότητα, την δυνατότητα και την αντικειμενικότητα των εξωτερικών ειδικών της διοίκησης (εκτιμητές ακινήτων). Για ένα δείγμα ακινήτων, έχουμε λάβει τις ανεξάρτητες εκθέσεις από εξωτερικούς εκτιμητές που χρησιμοποιήθηκαν από το Συγκρότημα για να διασφαλίσουμε την ακρίβεια των αρχείων της διοίκησης. Για ένα δείγμα εκθέσεων εξωτερικών εκτιμητών έχουμε χρησιμοποιήσει εσωτερικούς ειδικούς εκτιμητές για την επιθεώρηση της μεθοδολογίας και των παραδοχών που έχουν χρησιμοποιηθεί. Έχουμε πραγματοποιήσει αναδρομικές διαδικασίες συγκρίνοντας την τιμή πώλησης κατά τη διάρκεια του 2019 έναντι της λογιστικής αξίας αυτών των περιουσιακών στοιχείων στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Έχουμε αξιολογήσει κατά πόσον οι γνωστοποιήσεις αναφέρουν τις σημαντικές κρίσεις και παραδοχές και εξετάσαμε την επάρκειά τους σε σχέση με τα σχετικά λογιστικά πρότυπα. Έχουμε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι κρίσεις και οι υπολογισμοί που χρησιμοποιήθηκαν από τη διοίκηση για τον υπολογισμό της λογιστικής αξίας των ακινήτων που αποκτήθηκαν από ανταλλαγή χρέους ήταν εύλογες και ότι οι γνωστοποιήσεις που έγιναν σε σχέση με αυτά τα θέματα στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ήταν κατάλληλες.
Προνομιακή πρόσβαση χρηστών Αναφερθείτε στις σελίδες 401 με 405 στην Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης. Η χρηματοοικονομική αναφορά του Συγκροτήματος στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό σε ένα αριθμό πληροφοριακών συστημάτων τα οποία ήταν εκεί για ένα αριθμό χρονιών και τα οποία είναι εγγενώς πολύπλοκα. Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί δικλείδες ασφαλείας προνομιακής πρόσβασης χρηστών οι οποίες είναι κρίσιμες για την διασφάλιση της ορθότητας των αλλαγών στις εφαρμογές και των υποκείμενων δεδομένων. Οι κατάλληλες δικλείδες ασφαλείας προνομιακής πρόσβασης χρηστών συμβάλλουν στην άμβλυνση του κινδύνου πιθανής απάτης ή σφαλμάτων ως αποτέλεσμα των αλλαγών στη λειτουργικότητα και τα δεδομένα των εφαρμογών. Αυτό το θέμα κρίθηκε ως κύριο θέμα ελέγχου καθώς η προσέγγιση του ελέγχου βασίζεται στις	Με τη βοήθεια ειδικών σε θέματα ελέγχου πληροφορικής και συστημάτων της PwC, έχουμε κατανοήσει το περιβάλλον πληροφορικής και συστημάτων του συγκροτήματος και αξιολογήσαμε το σχεδιασμό και τη λειτουργική αποτελεσματικότητα των γενικών δικλείδων ασφαλείας πληροφορικής (ΓΔΑΠ) στα πληροφοριακά συστήματα που υποστηρίζουν την οικονομική αναφορά. Όπου ήταν κατάλληλο διεξάγαμε επιπρόσθετες διαδικασίες ελέγχου. Συγκεκριμένα: • εξαγάγαμε τη λίστα πρόσβασης χρηστών απευθείας από το περιβάλλον παραγωγής των σχετικών εφαρμογών πληροφορικής καθώς και την υποστηριζόμενη υποδομή πληροφορικής τους για να επικυρώσουμε την πληρότητα των δικαιωμάτων πρόσβασης εντός του εργαλείου Security Identity Manager (SIM) που χρησιμοποιείται για την υποστήριξη της διαχείρισης πρόσβασης χρηστών; • εξαγάγαμε τη λίστα πρόσβασης χρηστών απευθείας από την αποθήκη δεδομένων και

εξαρτημένες στην πληροφορική δικλείδες ασφαλείας και δεδομένα και επειδή διεκπεραιώσαμε εκτενείς διαδικασίες λόγω της φύσης των συστημάτων.	εξετάσαμε την καταλληλότητα πρόσβασης κατά την διάρκεια του 2019; • εξαγάγαμε τη λίστα προγραμματιστών από τα συστήματα παραγωγής πληροφορικής και τα εργαλεία κατανομής της πληροφορικής για εκείνες τις εφαρμογές τις οποίες το Συγκρότημα διαχειρίζεται εσωτερικά και εξετάσαμε την καταλληλότητα της πρόσβασης των προγραμματιστών; και • εξετάσαμε τις ασφαλιστικές δικλείδες ταυτοποίησης των εφαρμογών και της υποδομής υποστήριξης της πληροφορικής για να αξιολογήσουμε τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της πολιτικής για κωδικούς πρόσβασης του Συγκροτήματος. Με την ολοκλήρωση αυτών των διαδικασιών αξιολογήσαμε τον υπολειπόμενο κίνδυνο ελέγχου για κάθε ασφαλιστική δικλείδα ελέγχου που εξαρτάται στη πληροφορική και σε συστήματα τα οποία διαχειρίζεται το συγκρότημα καθώς και τις αποθήκες δεδομένων που εμπίπτουν στην προσέγγιση του ελέγχου και διεξήγαμε επιπρόσθετες ελεγκτικές διαδικασίες όπου ήταν απαραίτητο.
Λογιστική αξία της επένδυσης στην Bank of Cyprus pcl (αφορά μόνο την Εταιρεία) Αναφερθείτε στη Σημείωση 3 «σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις, κρίσεις και παραδοχές» και στη Σημείωση 8 «Επένδυση σε θυγατρική» στις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας και στη Σημείωση 56 "Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς". Όπως αναφέρεται στις λογιστικές πολιτικές, οι επενδύσεις σε θυγατρικές εμφανίζονται στο κόστος στις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας, εκτός εάν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης, σε αυτή την περίπτωση εμφανίζονται σε κόστος μείον απομείωση. Έχοντας ολοκληρώσει τον έλεγχο απομείωσης, οι σύμβουλοι έχουν καταγράψει απομείωση ύψους €413 εκατομμυρίων. Προσδιορίσαμε ότι αυτό είναι κύριο θέμα ελέγχου λόγω της κρίσης που σχετίζεται με την εκτίμηση του ανακτήσιμου ποσού της επένδυσης στις 31 Δεκεμβρίου 2019, που χρησιμοποιήθηκε για τη επιμέτρηση της ζημίας απομείωσης.	Έχουμε αξιολογήσει και ελέγξει τα συστήματα ελέγχου σχετικά με την αξιολόγηση της ανακτησιμότητας της επένδυσης. Έχουμε αξιολογήσει τις προβλέψεις των αναμενόμενων ταμειακών ροών που περιλαμβάνονται στους υπολογισμούς της διοίκησης για την αξία λόγω χρήσης στις 31 Δεκεμβρίου 2019, για συνέπεια με την πρόσφατη απόδοση του συγκροτήματος και το λεπτομερές Κεφαλαιακό Πλάνο. Έχουμε αξιολογήσει εις βάθος τη βάση στην οποία η διοίκηση έκανε τις προβλέψεις για τις ταμειακές ροές για χρόνια μετά την περίοδο του Κεφαλαιακού Πλάνου και αξιολογήσαμε τη λογική τους με αναφορά σε ιστορικές επιδόσεις, μελλοντικά σχέδια και εξωτερικά δεδομένα, ανάλογα με την περίπτωση. Εξετάσαμε τον υπολογισμό της διοίκησης του σταθμισμένου μέσου κόστους κεφαλαίου του συγκροτήματος με αναφορά σε εξωτερικές πηγές που χρησιμοποίησε η διοίκηση. Επανεκτελέσαμε τον υπολογισμό της διεύθυνσης για τον υπολογισμό της τελική αξίας και εξετάσαμε την καταλληλότητα του μακροπρόθεσμου ρυθμού ανάπτυξης που χρησιμοποιήθηκε με αναφορά σε εξωτερικές προβλέψεις για την Κυπριακή οικονομία κατά τις 31 Δεκεμβρίου 2019. Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η εκτίμηση απομείωσης σε σχέση με την επένδυση στην Bank of Cyprus pcl και οι γνωστοποιήσεις που έγιναν στις οικονομικές καταστάσεις είναι κατάλληλες.

Πως προσαρμόσαμε το πεδίο εφαρμογής του ελέγχου

Έχουμε προσαρμόσει το πεδίο εφαρμογής του ελέγχου για να διασφαλίσουμε ότι έχουμε διεκπεραιώσει επαρκή εργασία για να μπορούμε να παρέχουμε την ελεγκτική γνώμη επί των οικονομικών καταστάσεων, ως σύνολο, λαμβάνοντας υπόψη την δομή του συγκροτήματος, τις λογιστικές διαδικασίες και δικλείδες εσωτερικού ελέγχου, και τον τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται το συγκρότημα.

Η Bank of Cyprus pcl είναι η κύρια εμπορική οντότητα του συγκροτήματος και καταρτίζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις οι οποίες ενοποιούν όλες τις θυγατρικές εταιρείες του συγκροτήματος. Στον καθορισμό της γενικής προσέγγισης του πεδίου εφαρμογής για τον έλεγχο του συγκροτήματος προσδιορίσαμε το πεδίο εργασιών που ήταν απαραίτητο να εκτελεστεί για κάθε νομική οντότητα.

Η ελεγκτική ομάδα του Συγκροτήματος ήταν υπεύθυνη για το πεδίο εφαρμογής και την καθοδήγηση του ελέγχου. Όπου η εργασία έγινε από τους ελεγκτές των μονάδων αναφοράς, προσδιορίσαμε το επίπεδο απαιτούμενης εμπλοκής από την ομάδα του συγκροτήματος για να μπορέσουμε να καταλήξουμε αν τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουν αποκτηθεί είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν τη βάση για την ελεγκτική μας γνώμη επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στο σύνολο τους.

Για τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ελέγξαμε τις συνολικές οικονομικές πληροφορίες της Bank of Cyprus pcl που αντιπροσωπεύει κατά προσέγγιση 98%, 95% και 96% αντίστοιχα των εσόδων του Συγκροτήματος, της απόλυτης αξίας της ζημίας του Συγκροτήματος και των συνολικών περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος. Η φύση και η έκταση των διαδικασιών ελέγχου προσδιορίστηκε από την αξιολόγηση του κινδύνου.

Επίπεδο ουσιαστικότητας

Το πεδίο ελέγχου έχει επηρεαστεί από την εφαρμογή του πεδίου ουσιαστικότητας. Καθορίσαμε ορισμένα ποσοτικά επίπεδα ουσιαστικότητας. Αυτά σε συνδυασμό με ποιοτικά στοιχεία έχουν συνεισφέρει στον προσδιορισμό του πεδίου ελέγχου, και του είδους, του χρονοδιαγράμματος και της έκτασης των ελεγκτικών διαδικασιών επί των ξεχωριστών στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων και γνωστοποιήσεων και στην αξιολόγηση της επίδρασης των σφαλμάτων, τόσο μεμονωμένα όσο και αθροιστικά στις οικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους.

Με βάση την επαγγελματική μας κρίση, προσδιορίσαμε την ουσιαστικότητα για τις οικονομικές καταστάσεις στο σύνολο τους ως ακολούθως:

	Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις	***Οικονομικές Καταστάσεις της Εταιρείας***
Επίπεδο συνολικής ουσιαστικότητας	€18.4 εκατομμύρια	€18 εκατομμύρια
Πως προσδιορίστηκε	1% κατά προσέγγιση των καθαρών περιουσιακών στοιχείων.	1% % των καθαρών περιουσιακών στοιχείων.

Αιτιολογικό για το σημείο αναφοράς που χρησιμοποιήθηκε	Δεδομένης της μεταβλητότητας στα κέρδη /ζημίες πριν τη φορολογία που προέκυψε τα τελευταία χρόνια από τις αυξημένες απομειώσεις και επακόλουθες μειώσεις και το εύρος των ζημιών που προκύπτουν από ασυνήθεις δραστηριότητες, πιστεύουμε ότι τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία μας παρέχουν μια πιο κατάλληλη και συνεπή από χρονιά σε χρονιά βάση για τον προσδιορισμό της ουσιαστικότητας παρά η κερδοφορία.	Η Μητρική Εταιρεία είναι μια ιθύνουσα εταιρεία. Συνεπώς θεωρούμε ότι τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία είναι το πιο κατάλληλο σημείο αναφοράς για να αντικατοπτρίσει την φύση των δραστηριοτήτων και συναλλαγών της Εταιρείας.

Έχουμε συμφωνήσει με την Επιτροπή Ελέγχου ότι θα επικοινωνήσουμε μαζί τους τα συγκεκριμένα σφάλματα που εντοπίστηκαν στον έλεγχό μας τα οποία είναι πέραν των €918.000 καθώς και σφάλματα κάτω από το ποσό αυτό, τα οποία κατά την άποψη μας, χρήζουν αναφοράς λόγω ποιοτικών χαρακτηριστικών.

Συνεχιζόμενη δραστηριότητα

Αναφέρουμε τα ακόλουθα σύμφωνα με τα ΔΠΕ (Ιρλανδίας):

Υποχρέωση αναφοράς	***Αποτέλεσμα***
Έχουμε υποχρέωση να αναφέρουμε αν έχουμε οτιδήποτε ουσιαστικό να προσθέσουμε ή να επισύρουμε την προσοχή σχετικά με την δήλωση των συμβούλων στις οικονομικές καταστάσεις για το αν οι σύμβουλοι θεωρούν κατάλληλο να υιοθετήσουν τη λογιστική αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας στην κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων και την αναγνώριση από τους συμβούλους οποιονδήποτε ουσιαστικών αβεβαιοτήτων για την ικανότητα του συγκροτήματος και της εταιρείας να συνεχίσουν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα για περίοδο τουλάχιστον δώδεκα μηνών από την ημέρα έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων.	Δεν έχουμε οτιδήποτε ουσιαστικό να προσθέσουμε ή να επισύρουμε την προσοχή. Ωστόσο, επειδή δεν είναι δυνατή η πρόβλεψη όλων των μελλοντικών γεγονότων ή συνθηκών, αυτή η δήλωση δεν είναι εγγύηση της ικανότητας του Συγκροτήματος και της Εταιρείας να συνεχίσουν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.

Αναφορά στις άλλες πληροφορίες

Οι άλλες πληροφορίες αποτελούνται από όλες τις πληροφορίες στην Ετήσια Έκθεση εκτός από τις οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελεγκτή επί αυτών. Οι σύμβουλοι είναι υπεύθυνοι για τις άλλες πληροφορίες. Η γνώμη μας επί των οικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και, ως αποτέλεσμα, δεν εκφέρουμε γνώμη ή, εκτός στο βαθμό όπως αναφέρεται διαφορετικά σε αυτή την έκθεση, οποιοδήποτε συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σχετικά με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να διαβάσουμε τις άλλες πληροφορίες και, με αυτόν τον τρόπο, να αξιολογήσουμε κατά πόσο οι άλλες πληροφορίες δεν συνάδουν ουσιωδώς με τις οικονομικές καταστάσεις ή με τη γνώση που έχουμε αποκτήσει από τον έλεγχο, ή διαφαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν εντοπίσουμε μια εμφανής ουσιαστική ανακρίβεια ή ένα ουσιαστικό σφάλμα, είμαστε υποχρεωμένοι να εκτελέσουμε διαδικασίες για να καταλήξουμε αν υπάρχει ένα ουσιαστικό σφάλμα στις οικονομικές καταστάσεις ή ένα ουσιαστικό σφάλμα στις άλλες πληροφορίες. Αν, βάσης της εργασίας που εκτελέσαμε, καταλήξουμε ότι υπάρχει ένα ουσιαστικό σφάλμα στις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να το αναφέρουμε. Δεν έχουμε να αναφέρουμε κάτι με βάση αυτές τις ευθύνες.

Όσον αφορά την Έκθεση των Συμβούλων, έχουμε επίσης εξετάσει αν οι γνωστοποιήσεις που απαιτούνται από τον περί Εταιρειών Νόμο του 2014 (εξαιρουμένων των πληροφοριών που συμπεριλαμβάνονται στην "Μη Χρηματοοικονομική Κατάσταση" όπως ορίζεται από τη Νομοθεσία για την οποία δεν είμαστε υποχρεωμένοι να αναφερθούμε) έχουν συμπεριληφθεί.

Με βάση τις υποχρεώσεις που αναφέρονται πιο πάνω και την εργασία που έχει γίνει κατά τη διάρκεια του ελέγχου, τα ΔΠΕ (Ιρλανδίας) και τον περί Εταιρειών Νόμο του 2014 ("CA14") μας επιβάλλουν να αναφέρουμε επίσης συγκεκριμένες γνώμες και θέματα όπως περιγράφονται πιο κάτω (απαιτούνται από τα ΔΠΕ (Ιρλανδίας) εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά).

Έκθεση Συμβούλων

- Κατά τη γνώμη μας, με βάση την εργασία που έχει γίνει κατά τη διάρκεια του ελέγχου, οι πληροφορίες που αναφέρονται στη Έκθεση των Συμβούλων (εξαιρουμένης της πληροφόρησης που περιλαμβάνεται στην "Μη Χρηματοοικονομική Κατάσταση" για την οποία δεν έχουμε υποχρέωση να αναφερθούμε) για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 συνάδουν με τις οικονομικές καταστάσεις και έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με τις σχετικές νομικές απαιτήσεις. (CA14)
- Με βάση τη γνώση και κατανόηση του συγκροτήματος και της εταιρείας και του λειτουργικού τους περιβάλλοντος που αποκτήσαμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου, δεν έχουμε εντοπίσει οποιαδήποτε ουσιαστικά σφάλματα στην Έκθεση των Συμβούλων (εξαιρουμένης της πληροφόρησης που περιλαμβάνεται στην "Μη Χρηματοοικονομική Κατάσταση" για την οποία δεν έχουμε υποχρέωση να αναφερθούμε). (CA14)

Δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης

- Κατά την γνώμη μας, με βάση την εργασία που έχει διεξαχθεί κατά τη διάρκεια του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων,
  - η περιγραφή των κύριων χαρακτηριστικών των συστημάτων εσωτερικών διαδικασιών ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων σχετικά με την διαδικασία χρηματοοικονομικής αναφοράς; και
  - οι πληροφορίες που απαιτούνται από το Άρθρο 1373(2)(δ) του περί Εταιρειών Νόμου του 2014;

  και που περιλαμβάνονται στην Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης, συνάδουν με τις οικονομικές καταστάσεις και έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με το Άρθρο 1373(2) του περί Εταιρειών Νόμου του 2014. (CA14)
- Με βάση τη γνώση και κατανόηση της εταιρείας και του λειτουργικού περιβάλλοντος της που αποκτήσαμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων, δεν έχουμε εντοπίσει οποιαδήποτε ουσιαστικά σφάλματα στην περιγραφή των κύριων στοιχείων των εσωτερικών διαδικασιών ελέγχου και των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων σχετικά με την διαδικασία χρηματοοικονομικής αναφοράς και τις πληροφορίες που απαιτούνται από το Άρθρο 1373(2)(δ) του περί Εταιρειών Νόμου του 2014 που περιλαμβάνεται στην Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης. (CA14)
- Κατά τη γνώμη μας, με βάση την εργασία που έχει διεξαχθεί κατά τη διάρκεια του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων, οι πληροφορίες που απαιτούνται από το Άρθρο 1373(2)(α),(β),(ε) και (στ) του περί Εταιρειών Νόμου του 2014 και Οδηγία 6 των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης του 2017 (Γνωστοποίηση Μη-Χρηματοοικονομικών και Πολυμορφικών Πληροφοριών από ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις και συγκροτήματα) περιλαμβάνονται στην Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης. (CA14)

Η εκτίμηση των συμβούλων για τις προοπτικές του συγκροτήματος και των κυριότερων κινδύνων που θα απειλούσαν την φερεγγυότητα ή την ρευστότητα του συγκροτήματος.

Ως επακόλουθο της εθελοντικής αναφοράς των συμβούλων για το πως έχουν εφαρμόσει τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου (ο "Κώδικας"), με βάση τα ΔΠΕ (Ιρλανδίας) έχουμε υποχρέωση να αναφέρουμε αν έχουμε οτιδήποτε ουσιαστικό να προσθέσουμε ή να επισύρουμε την προσοχή σχετικά τα ακόλουθα:

- Την επιβεβαίωση των συμβούλων στην σελίδα 383 της Ετήσιας Έκθεσης ότι έχουν διεξάγει μια ενδελεχή αξιολόγηση των κυριότερων κινδύνων που αντιμετωπίζει το συγκρότημα, περιλαμβανομένων εκείνων που θα απειλούσαν το επιχειρηματικό του μοντέλο, τα μελλοντικά αποτελέσματα, την φερεγγυότητα ή

τη ρευστότητα.

- Τις γνωστοποιήσεις στην Ετήσια "Έκθεση που περιγράφουν αυτούς τους κινδύνους και εξηγούν πώς διαχειρίζονται ή αντιμετωπίζονται.
- Την εξήγηση των συμβούλων στην σελίδα 37 της Ετήσιας Έκθεσης για το πως έχουν αξιολογήσει τις προοπτικές του συγκροτήματος, για ποιά περίοδο το έχουν κάνει και γιατί θεωρούν αυτή την περίοδο κατάλληλη, και την δήλωση τους ως προς το αν έχουν μια εύλογη προσδοκία ότι το συγκρότημα θα μπορέσει να συνεχίσει την λειτουργία και να πληρεί τις υποχρεώσεις του καθώς λήγουν κατά την διάρκεια της περιόδου αξιολόγησης τους, λαμβάνοντας υπόψη οποιεσδήποτε σχετικές γνωστοποιήσεις που εφιστούν την προσοχή σε οποιεσδήποτε εξαιρέσεις ή παραδοχές.

Δεν έχουμε κάτι να αναφέρουμε σχετικά με αυτή την ευθύνη.

Άλλες πρόνοιες του Κώδικα

Ως επακόλουθο της εθελοντικής αναφοράς των συμβούλων για το πως έχουν εφαρμόσει τον Κώδικα, έχουμε υποχρέωση να αναφέρουμε αν, κατά την γνώμη μας αν :

- Η δήλωση των συμβούλων στην σελίδα 405 ότι θεωρούν την Ετήσια Έκθεση στο σύνολο της είναι δίκαιη, ισορροπημένη και κατανοητή και ότι παρέχει την απαιτούμενη πληροφόρηση στους μετόχους για να αξιολογήσουν την χρηματοοικονομική κατάσταση και απόδοση, το επιχειρηματικό μοντέλο και τη στρατηγική του συγκροτήματος και της εταιρείας, δεν συνάδει ουσιαστικά με τη γνώση μας του συγκροτήματος και της εταιρείας που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του ελέγχου.
- Η ενότητα της Ετήσιας Έκθεσης στις σελίδες 402 μέχρι 406 που περιγράφει την εργασία της Επιτροπής Ελέγχου δεν παρουσιάζει κατάλληλα τα θέματα που έχουμε επικοινωνήσει στην Επιτροπή Ελέγχου.

Δεν έχουμε κάτι να αναφέρουμε σχετικά με αυτή την ευθύνη.

Ευθύνες για τις οικονομικές καταστάσεις και για τον έλεγχο

Ευθύνες των συμβούλων για τις οικονομικές καταστάσεις

Όπως εξηγείται πιο περιεκτικά στη Δήλωση Ευθύνης των Συμβούλων που παρουσιάζεται στις σελίδες 55 μέχρι 57, οι σύμβουλοι είναι υπεύθυνοι για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με το εφαρμόσιμο πλαίσιο και να είναι ικανοποιημένοι ότι δίνουν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα.

Οι σύμβουλοι είναι επίσης υπεύθυνοι για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που καθορίζουν ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, οι σύμβουλοι είναι υπεύθυνοι να αξιολογήσουν την ικανότητα του συγκροτήματος και της εταιρείας να συνεχίσουν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα, γνωστοποιώντας, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, θέματα που σχετίζονται με τη συνέχιση της δραστηριότητας και την υιοθέτηση της αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός εάν οι σύμβουλοι προτίθενται, είτε να θέσουν το συγκρότημα ή την εταιρεία σε εκκαθάριση ή να παύσουν τις δραστηριότητες τους, ή όταν δεν έχουν ρεαλιστικές εναλλακτικές επιλογές από το να προχωρήσουν σε αυτές τις ενέργειες.

Ευθύνες του Ελεγκτή για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας, είναι να αποκτήσουμε λελογισμένη διασφάλιση για το κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις στο σύνολό τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος και η έκδοση έκθεσης ελεγκτή η οποία να περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η λελογισμένη διασφάλιση συνιστά υψηλού βαθμού διασφάλιση αλλά όχι εγγύηση ότι ο έλεγχος, όπως αυτός πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τα ΔΠΕ (Ιρλανδίας),

πάντοτε θα εντοπίζει ένα ουσιώδες σφάλμα όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν είτε από απάτη, είτε από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη εάν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρεάσουν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών που λήφθηκαν με βάση αυτές τις οικονομικές καταστάσεις.

Περαιτέρω περιγραφή των ευθυνών μας για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων υπάρχει την ιστοσελίδα της IAASA:
http://www.iaasa.ie/getmedia/b2389013-1cf6-458b-9b8fa98202dc9c3a/Description of auditors responsibilities for audit.pdf
Αυτή η περιγραφή αποτελεί μέρος της έκθεσης ελεγκτή.

Χρήση αυτής της έκθεσης

Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και των γνωμών, ετοιμάστηκε για τα μέλη της εταιρείας ως σώμα και μόνο σύμφωνα με το Άρθρο 391 του περί Εταιρειών Νόμου του 2014. Δίνοντας αυτές τις γνώμες δεν αποδεχόμαστε και δεν αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιοδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει εκτός όπου συμφωνηθεί προηγουμένως γραπτώς.

Άλλες υποχρεωτικές αναφορές

Γνώμες επί άλλων θεμάτων που προβλέπει ο περί Εταιρειών Νόμος του 2014

- Έχουμε λάβει όλες τις πληροφορίες και εξηγήσεις τις οποίες θεωρούμε αναγκαίες για σκοπούς του ελέγχου μας.
- Κατά τη γνώμη μας τα λογιστικά αρχεία της Εταιρείας ήταν επαρκή για να επιτρέψουν στις οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας να ελεγχθούν άμεσα και κατάλληλα.
- Ο Ισολογισμός της Εταιρείας συνάδει με τα λογιστικά αρχεία.

Άλλα θέματα τα οποία αναφέρονται κατ' εξαίρεση

Αμοιβές και συναλλαγές μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Σύμφωνα με του περί Εταιρειών Νόμου του 2014 είμαστε υποχρεωμένοι να σας αναφέρουμε αν, κατά την γνώμη μας, οι γνωστοποιήσεις των αμοιβών και συναλλαγών των συμβούλων όπως προσδιορίζεται στα άρθρα 305 μέχρι 312 δεν έχουν γνωστοποιηθεί. Δεν έχουμε να αναφέρουμε οποιεσδήποτε εξαιρέσεις που προκύπτουν από αυτήν την ευθύνη.

Μη Χρηματοοικονομική Κατάσταση προηγούμενου οικονομικού έτους

Είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε αν η εταιρεία δεν έχει γνωστοποιήσει τις πληροφορίες όπως υποχρεούται με βάση των Οδηγιών 5(2) μέχρι 5(7) της Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης του 2017 (Γνωστοποίηση Μη-Χρηματοοικονομικών και Ποικιλόμορφων Πληροφοριών από κάποιες μεγάλες επιχειρήσεις και συγκροτήματα) σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος. Δεν έχουμε να αναφέρουμε οτιδήποτε που προκύπτει από αυτήν την υποχρέωση.

Διορισμός

Διοριστήκαμε από του συμβούλους ως ελεγκτές στις 2 Απριλίου 2019 για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και μετέπειτα περιόδους. Ως αποτέλεσμα αυτό είναι το πρώτο έτος αδιάκοπου διορισμού.

Kevin Egan
εκ μέρους και για λογαριασμό της
PricewaterhouseCoopers
Εγκεκριμένοι Λογιστές και Νόμιμοι Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές
Δουβλίνο
28 Απριλίου 2020

Οικονομικές Καταστάσεις της Εταιρίας

Περιεχόμενα

	Σελ.
Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων της Εταιρίας	346
Ισολογισμός της Εταιρίας	347
Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων της Εταιρίας	348
Κατάσταση Ταμειακών Ροών της Εταιρίας	349
Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις της Εταιρίας	350-361

	Σημ.	**2019**	2018
		€000	€000
Έσοδα			
Έσοδα από μερίσματα	*16*	**135,000**	-
Έσοδα από μετοχές	*9*	**27,199**	-
Λοιπά έσοδα	*4*	**2,923**	15,838
Συνολικά καθαρά έσοδα		**165,122**	15,838
Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες	*5*	**-**	(11,215)
Διοικητικά και άλλα λειτουργικά έξοδα	*6*	**(2,793)**	(2,237)
		162,329	2,386
Χρηματοδοτικά έξοδα		**(12)**	(22)
Απομείωση επένδυσης σε θυγατρική	*8*	**(413,489)**	(383,131)
Ζημιές πριν τη φορολογία		**(251,172)**	(380,767)
Φορολογία	*7*	**(5)**	-
Ζημιές για το έτος		**(251,177)**	(380,767)
Λοιπά συνολικά εισοδήματα			
Λοιπά συνολικά εισοδήματα που δεν πρόκειται να επανακατηγοριοποιηθούν στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους			
Αποθεματικό εύλογης αξίας (μετοχές)			
Καθαρά κέρδη από επενδύσεις σε μετοχές που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	*9*	**19,558**	-
Σύνολο λοιπών συνολικών εισοδημάτων που δεν πρόκειται να επανακατηγοριοποιηθούν στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους		**19,558**	-
Λοιπά συνολικά εισοδήματα για το έτος		**19,558**	-
Συνολικές ζημιές για το έτος		**(231,619)**	(380,767)

Οι σημειώσεις στις σελίδες 350 μέχρι 361 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας.

Περιουσιακά στοιχεία	*Σημ.*	**2019**	2018
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία		**€000**	€000
Επένδυση σε θυγατρική	*8*	**1,632,000**	1,910,489
Επενδύσεις	*9*	**239,558**	220,000
		1,871,558	2,130,489
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία		**373**	101
Εισπρακτέα από συνδεόμενα μέρη	*11*	**-**	734
		373	835
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		**1,871,931**	2,131,324
Ίδια κεφάλαια και υποχρεώσεις			
Ίδια κεφάλαια και αποθεματικά			
Μετοχικό κεφάλαιο	*12*	**44,620**	44,620
Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	*12*	**1,294,358**	1,294,358
Αποθεματικό επανεκτίμησης και άλλα αποθεματικά	*12*	**19,558**	-
Αδιανέμητα κέρδη	*13*	**293,048**	571,424
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας		**1,651,584**	1,910,402
Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι	*12*	**220,000**	220,000
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και αποθεματικών		**1,871,584**	2,130,402
Τρέχουσες υποχρεώσεις			
Τραπεζικά παρατραβήγματα	*10*	**132**	18
Άλλα πληρωτέα	*14*	**85**	904
Πληρωτέα σε συνδεόμενα μέρη	*11*	**130**	-
		347	922
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων		**1,871,931**	2,131,324

κ. Ε. Γ. Αράπογλου
Πρόεδρος

κ. Π. Νικολάου
Διευθύνων Σύμβουλος

28 Απριλίου 2020

Οι σημειώσεις στις σελίδες 350 μέχρι 361 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας.

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων της Εταιρίας

για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019

	Μετοχικό κεφάλαιο (Σημ. 12)	Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο (Σημ. 12)	(Συσσωρευμένες ζημιές)/αδιανέμητα κέρδη (Σημ. 13)	Αποθεματικό χρηματοοικονομικών μέσων σε εύλογη αξία (Σημ. 9)	**Σύνολο ιδίων κεφαλαίων που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας**	Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι (Σημ. 12)	**Σύνολο ιδίων κεφαλαίων**
	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Υπόλοιπο στις 1 Ιανουαρίου 2018	**44,620**	**2,794,358**	**(545,351)**	-	**2,293,627**	**-**	**2,293,627**
Συνολικές ζημιές μετά τη φορολογία για το έτος	-	-	(380,767)	-	**(380,767)**	-	**(380,767)**
Μείωση αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο (Σημ. 12)	-	(1,500,000)	1,500,000	-	**-**	-	**-**
Έκδοση λοιπών συμμετοχικών τίτλων (Σημ. 12)	-	-	(2,458)	-	**(2,458)**	220,000	**217,542**
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018 / 1 Ιανουαρίου 2019	**44,620**	**1,294,358**	**571,424**	-	**1,910,402**	**220,000**	**2,130,402**
Ζημιές μετά τη φορολογία για το έτος	-	-	(251,177)	-	**(251,177)**	**-**	**(251,177)**
Λοιπά εισοδήματα μετά τη φορολογία για το έτος	-	-	-	19,558	**19,558**	-	**19,558**
Συνολικές ζημιές μετά τη φορολογία για το έτος	-	-	(251,177)	19,558	**(231,619)**	-	**(231,619)**
Πληρωμή κουπονιού στους κατόχους χρεογράφων κατηγορίας 1 (Σημ.12)	-	-	(27,199)	-	**(27,199)**	-	**(27,199)**
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2019	**44,620**	**1,294,358**	**293,048**	**19,558**	**1,651,584**	**220,000**	**1,871,584**

Οι σημειώσεις στις σελίδες 350 μέχρι 361 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας.

	Σημ.	2019 €000	2018 €000
Ταμειακές ροές από εργασίες			
Ζημιές πριν την φορολογία		**(251,172)**	(380,767)
Αναπροσαρμογές για:			
Έσοδα από μερίσματα	*16*	**(135,000)**	-
Έσοδα από μετοχές	*9*	**(27,199)**	-
Απομείωση επένδυσης σε θυγατρική	*8*	**413,489**	383,131
		118	2,364
Αλλαγές στο κεφάλαιο κίνησης:			
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία		**(272)**	(101)
Εισπρακτέα από συνδεόμενα μέρη		**734**	(673)
Άλλα πληρωτέα		**(819)**	699
Πληρωτέα σε συνδεόμενα μέρη		**125**	-
Καθαρή ταμειακή ροή (σε)/από εργασίες		**(114)**	2,289
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Έσοδα από μετοχές	*9*	**27,199**	-
Αγορές επενδύσεων σε μετοχές	*9*	**-**	(220,000)
Καθαρή ταμειακή ροή από/(σε) επενδυτικές δραστηριότητες		**27,199**	(220,000)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Πληρωμή κουπονιού στους κατόχους Χρεογράφων Κατηγορίας 1	*12*	**(27,199)**	-
Καθαρά έσοδα από έκδοση λοιπών συμμετοχικών τίτλων	*12*	**-**	217,542
Καθαρή ταμειακή ροή (σε)/από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		**(27,199)**	217,542
Καθαρή μείωση στα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών		**(114)**	(169)
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών:			
Στην αρχή του έτους		**(18)**	151
Στο τέλος του έτους	*10*	**(132)**	(18)

Οι σημειώσεις στις σελίδες 350 μέχρι 361 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας.

1. Πληροφορίες για την Εταιρία

Η Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company (η 'Εταιρία') συστάθηκε στις 11 Ιουλίου 2016 στην Ιρλανδία, ως δημόσια εταιρία περιορισμένης ευθύνης, με αριθμό εγγραφής 585903 σύμφωνα με την Νομοθεσία για Εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας (Νομοθεσία για Εταιρίες 2014). Το εγγεγραμμένο γραφείο της Εταιρίας είναι στο Earlsfort Terrace 10, Δουβλίνο 2, D02 T380, Ιρλανδία.

Η Εταιρία κατέχει το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (BOC PCL) της οποίας οι κύριες δραστηριότητες είναι η παροχή τραπεζικών εργασιών, χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, ασφαλιστικών υπηρεσιών και η διαχείριση και πώληση ακινήτων που αποκτήθηκαν κυρίως ως ανταλλαγή χρεών. Το Διοικητικό Συμβούλιο αναμένει ότι οι δραστηριότητες της Εταιρίας δεν θα αλλάξουν στο εγγύς μέλλον. Η Εταιρία έχει την φορολογική της έδρα στην Κύπρο.

Το Συγκρότημα της Bank of Cyprus Holdings (το 'Συγκρότημα') περιλαμβάνει την Εταιρία, τη θυγατρική BOC PCL και τις θυγατρικές της BOC PCL.

Οι μετοχές της Εταιρίας είναι εισηγμένες και διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου (LSE) και στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ).

Οι οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας είναι διαθέσιμες στο εγγεγραμμένο γραφείο της Εταιρίας (Earlsfort Terrace 10, Δουβλίνο 2, D02 T380, Ιρλανδία) και στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com (Σχέσεις Επενδυτών).

Οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας
Οι οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 εγκρίθηκαν για έκδοση με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου στις 28 Απριλίου 2020. Η Εταιρία εκδίδει επίσης ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες είναι διαθέσιμες στο εγγεγραμμένο γραφείο της Εταιρίας και στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος.

Οι οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας έχουν ετοιμαστεί τόσο στην Αγγλική όσο και στην Ελληνική γλώσσα. Σε περίπτωση διαφοράς ή ασυνέπειας μεταξύ των δύο, υπερτερεί η Αγγλική έκδοση.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών

2.1 Βάση ετοιμασίας

Οι οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας ετοιμάστηκαν με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τα μέρη της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας που ισχύουν για εταιρίες που εφαρμόζουν τα ΔΠΧΑ.

Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας
Οι οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας παρουσιάζονται σε Ευρώ (€) και όλα τα ποσά στρογγυλοποιούνται στην πλησιέστερη χιλιάδα, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά. Το κόμμα χρησιμοποιείται για να διαχωρίζει τις χιλιάδες και η τελεία χρησιμοποιείται για να διαχωρίσει τα δεκαδικά.

2.2 Συνεχιζόμενη δραστηριότητα

Η εκτίμηση της ικανότητας της Εταιρίας να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα συνάδει με την εκτίμηση του Συγκροτήματος, περίληψη της οποίας παρουσιάζεται στη Σημείωση 3 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.3 Αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και γνωστοποιήσεις

Οι λογιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν για την ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας συνάδουν με αυτές που ακολουθήθηκαν για την ετοιμασία των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος, περίληψη των οποίων παρουσιάζεται στη Σημείωση 2 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Επιπρόσθετα, εφαρμόστηκαν και οι ακόλουθες πολιτικές:

Επένδυση σε θυγατρική
Η επένδυση σε θυγατρική επιμετρείται στο κόστος μείον απομείωση.

Οι λογιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν συνάδουν με αυτές του προηγούμενου οικονομικού έτους, εκτός από την υιοθέτηση νέων και τροποποιημένων προτύπων και διερμηνειών τα οποία περιγράφονται στη Σημείωση 2.2 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

3. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές

Η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας απαιτεί όπως το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας και η διοίκηση να προβαίνουν σε κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές, οι οποίες μπορεί να έχουν ουσιώδη επίδραση στα ποσά που αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας και στις σχετικές γνωστοποιήσεις καθώς και τις γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις. Η αβεβαιότητα σε σχέση με αυτές τις παραδοχές και εκτιμήσεις μπορεί να οδηγήσει σε αποτελέσματα τα οποία απαιτούν σημαντική προσαρμογή στη λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων ή των υποχρεώσεων που επηρεάζονται σε μελλοντικές περιόδους. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει κάνει τις ακόλουθες εκτιμήσεις και παραδοχές:

Εύλογη αξία επενδύσεων

Η καλύτερη απόδειξη της εύλογης αξίας είναι η τιμή διαπραγμάτευσης σε μια ενεργή αγορά. Αν η αγορά στην οποία διαπραγματεύεται ένα χρηματοοικονομικό μέσο δεν είναι ενεργή, τότε χρησιμοποιείται μια μέθοδος αποτίμησης. Η πλειοψηφία των μεθόδων αποτίμησης που χρησιμοποιούνται από την Εταιρία βασίζεται αποκλειστικά σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς με αποτέλεσμα η αποτίμηση της εύλογης αξίας να είναι αρκετά αξιόπιστη.

Ωστόσο, συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμούνται με βάση μεθόδους που χρησιμοποιούν ένα ή περισσότερα σημαντικά δεδομένα τα οποία δεν είναι παρατηρήσιμα. Οι μέθοδοι αποτίμησης που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα απαιτούν περισσότερη κρίση από πλευράς της διοίκησης για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας, σε σχέση με αυτή που απαιτείται για μεθόδους που στηρίζονται αποκλειστικά σε παρατηρήσιμα δεδομένα.

Οι μέθοδοι αποτίμησης που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας περιλαμβάνουν συγκρίσεις με παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα για τα οποία υπάρχουν παρατηρήσιμες τιμές, χρησιμοποίηση μοντέλων προεξοφλημένων ταμειακών ροών και άλλες μεθόδους αποτίμησης που χρησιμοποιούνται συνήθως από τους συμμετέχοντες στην αγορά. Οι μέθοδοι αποτίμησης περιλαμβάνουν παραδοχές που θα χρησιμοποιούσαν άλλοι συμμετέχοντες στην αγορά καθώς και παραδοχές για την καμπύλη απόδοσης επιτοκίων, τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, τις μεταβλητότητες και το ρυθμό αθέτησης οφειλών. Κατά την αποτίμηση μέσων με τη μέθοδο σύγκρισης με άλλα παρόμοια μέσα, η διοίκηση λαμβάνει υπόψη τη λήξη, τη δομή και τη διαβάθμιση του μέσου το οποίο χρησιμοποιείται ως συγκρίσιμο.

Η Εταιρία χρησιμοποιεί μόνο μοντέλα που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα για την αποτίμηση συγκεκριμένων μη εισηγμένων μετοχών. Σε αυτές τις περιπτώσεις γίνονται εκτιμήσεις για να ληφθούν υπόψη αβεβαιότητες στις εύλογες αξίες που προκύπτουν από την έλλειψη δεδομένων της αγοράς, όπως για παράδειγμα η έλλειψη ρευστότητας. Μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται σε αποτιμήσεις είναι εκ φύσεως αβέβαια διότι υπάρχουν ελάχιστα ή καθόλου διαθέσιμα στοιχεία στην αγορά για να καθορίσουν αν μια συναλλαγή έχει διεκπεραιωθεί σε καθαρή εμπορική βάση κάτω από κανονικές επιχειρηματικές συνθήκες. Τα μη παρατηρήσιμα δεδομένα καθορίζονται βάσει των καλύτερων διαθέσιμων πληροφοριών.

Περισσότερες πληροφορίες για την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων παρουσιάζονται στη Σημείωση 15.

3. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

Επένδυση σε θυγατρική

Η Εταιρία αξιολογεί κατά περιόδους τη δυνατότητα ανάκτησης της επένδυσης σε θυγατρική όποτε υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης. Οι ενδείξεις απομείωσης αξίας περιλαμβάνουν παράγοντες όπως μείωση των εσόδων, τα κέρδη ή τις ταμειακές ροές της θυγατρικής ή σημαντικές δυσμενείς αλλαγές στην οικονομική ή την πολιτική σταθερότητα της χώρας στην οποία δραστηριοποιείται η θυγατρική, που μπορεί να υποδεικνύουν ότι η λογιστική αξία της θυγατρικής μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Αν τα γεγονότα και οι συνθήκες δείχνουν ότι η αξία της επένδυσης στη θυγατρική μπορεί να έχει απομειωθεί, η Εταιρία προσδιορίζει την ανακτήσιμη αξία της επένδυσης στη θυγατρική ως το μεγαλύτερο μεταξύ της εύλογης αξίας μείον το κόστος πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης. Η αξία λόγω χρήσης υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη τις μελλοντικές ταμειακές εισροές και εκροές που θα προκύψουν από τη συνεχή χρήση του περιουσιακού στοιχείου, εφαρμόζοντας το κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο.

Αν η ανακτήσιμη αξία είναι χαμηλότερη από τη λογιστική αξία της θυγατρικής, αναγνωρίζεται ζημιά απομείωσης ίση με το ποσό που η λογιστική αξία υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία.

Περισσότερες πληροφορίες για τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης αξίας της επένδυσης στη θυγατρική παρουσιάζονται στη Σημείωση 8.

4. Λοιπά έσοδα

	2019	2018
	€000	€000
Διοικητικές συμβουλευτικές υπηρεσίες (Σημ. 16(ii))	**1,068**	1,034
Έξοδα και αμοιβές που αποζημιώθηκαν (Σημ. 16(ii))	**1,855**	14,804
	2,923	15,838

5. Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες

	2019	2018
	€000	€000
Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες	**-**	11,215

Σύμφωνα με τη σύμβαση αγοράς των Αξιόγραφων Κεφαλαίου που εκδόθηκαν τον Δεκέμβριο του 2018 (Σημ. 12) μεταξύ της Εταιρίας και των επενδυτών, κάθε επενδυτής κατέβαλε τον Αύγουστο και τον Σεπτέμβριο του 2018 ποσό ίσο με την τιμή αγοράς (κεφάλαιο) των Αξιόγραφων Κεφαλαίου που έχει συμφωνήσει να αγοράσει σε ένα πράκτορα μεσεγγύησης σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις μιας πράξης μεσεγγύησης. Η πράξη μεσεγγύησης προέβλεπε ότι τα συνολικά έσοδα από την αγορά θα κρατούνται μέχρι την ημερομηνία έκδοσης των αξιόγραφων κεφαλαίου. Το τίμημα αγοράς που είχε συγκεντρωθεί από τον κάθε επενδυτή, για την περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας τα χρήματα κρατήθηκαν με μεσεγγύηση από την Εταιρία, έφεραν προμήθεια πληρωτέα προς τους επενδυτές με τιμή που συμφωνήθηκε σε εμπορικούς όρους μεταξύ των επενδυτών και της Εταιρίας.

6. Διοικητικά και άλλα λειτουργικά έξοδα

	2019	2018
	€000	€000
Αμοιβές συμβούλων (Σημ. 16 (iv))	**1,008**	970
Ασφάλειες	**997**	-
Συμβουλευτικές και άλλες επαγγελματικές αμοιβές (Σημ. 16 (iii))	**497**	898
Έξοδα χρηματιστηρίου	**196**	284
Αμοιβές ελεγκτών	**74**	51
Άλλα έξοδα	**21**	34
	2,793	2,237

Οι αμοιβές ελεγκτών πιο πάνω περιλαμβάνουν αμοιβές στους ανεξάρτητους ελεγκτές της Εταιρίας για εργασία που πραγματοποιήθηκε κατά το έτος 2019 ύψους €36 χιλιάδων (2018: € μηδέν) και αμοιβές ύψους €38 χιλιάδων στους προηγούμενους ανεξάρτητους ελεγκτές για ελεγκτική εργασία του 2018. Οι συμβουλευτικές και άλλες επαγγελματικές αμοιβές πιο πάνω δεν περιλαμβάνουν αμοιβές των ανεξάρτητων ελεγκτών της Εταιρίας.

Η Εταιρία δεν εργοδοτούσε υπαλλήλους κατά τη διάρκεια των ετών 2019 και 2018.

7. Φορολογία

	2019	2018
	€000	€000
Τρέχουσα φορολογία	**4**	**-**
Αναπροσαρμογή φορολογίας προηγούμενων ετών	**1**	**-**
	5	**-**

Η συμφιλίωση της φορολογίας εισοδήματος με τις ζημιές πριν τη φορολογία όπως εκτιμάται με βάση τους ισχύοντες φορολογικούς συντελεστές παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2019	2018
	€000	€000
Ζημιές πριν τη φορολογία	**(251,172)**	(380,767)
Φορολογία με τους κανονικούς συντελεστές στην Κύπρο	**(31,397)**	(47,596)
Φορολογική επίδραση:		
- δαπανών που δεν εκπίπτουν για σκοπούς φορολογίας	**51,908**	49,447
- εσόδων που δεν φορολογούνται	**(20,507)**	(1,851)
Αναπροσαρμογή φορολογίας προηγούμενων ετών	**1**	-
	5	-

Η εταιρική φορολογία στην Κύπρο υπολογίζεται με συντελεστή 12.5% στο φορολογητέο εισόδημα (2018: 12.5%).

8. Επένδυση σε θυγατρική

	2019	2018
	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**1,910,489**	2,293,620
Έκδοση μετοχών μετά το μέρισμα υπό μορφή μετοχών (Σημ. 16(i))	**135,000**	-
Απομείωση επένδυσης σε θυγατρική	**(413,489)**	(383,131)
31 Δεκεμβρίου	**1,632,000**	1,910,489

Η επένδυση στη θυγατρική αντιπροσωπεύει την 100% επένδυση στο μετοχικό κεφάλαιο της BOC PCL, εταιρίας εγγεγραμμένης στην Κύπρο και οι δραστηριότητές της παρουσιάζονται στη Σημείωση 1. Το εγγεγραμμένο της γραφείο είναι στην Στασίνου 51, Αγία Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Θ. 24884, 1398 Λευκωσία, Κύπρος.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, η Εταιρία έχει προβεί σε εκτίμηση της λογιστικής αξίας της επένδυσης σε θυγατρική και ως αποτέλεσμα αναγνωρίστηκε απομείωση ύψους €413,489 χιλ. (2018: €383,131 χιλ.).

Η εκτίμηση περιλάμβανε τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης αξίας της επένδυσης στη θυγατρική ως το μεγαλύτερο ποσό μεταξύ της εύλογης αξίας μείον το κόστος πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης. Για να προσδιοριστεί η αξία χρήσης της επένδυσης στη θυγατρική, οι μελλοντικές ταμειακές ροές που θα προκύψουν από τη συνεχιζόμενη χρήση του περιουσιακού στοιχείου εκτιμήθηκαν με τη χρήση ενός μοντέλου προεξόφλησης μερισμάτων, το οποίο βασίστηκε στο επιχειρηματικό πλάνο, το οποίο εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο, και προβλέψεις που υπολογίστηκαν πέραν του 2023 μέχρι το τέλος του 2028. Από το έτος 2029 και μετέπειτα, έχει ληφθεί υπόψη στην αποτίμηση ένα τερματικό επιτόκιο ανάπτυξης. Το κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο έχει χρησιμοποιηθεί, το οποίο αντικατοπτρίζει το κόστος ιδίων κεφαλαίων στην επένδυση στη θυγατρική.

Οι ζημιές απομείωσης κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 οφείλονταν κυρίως στη μείωση των ιδίων κεφαλαίων της θυγατρικής που αφορά κυρίως την επίδραση της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και της ζημιάς μετά τη φορολογία για το 2018.

9. Επενδύσεις

	2019	2018
	€000	€000
Μετοχές στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (Σημ. 16 (vi))	**239,558**	220,000

9. Επενδύσεις (συνέχεια)

Στις 19 Δεκεμβρίου 2018 η Εταιρία έκδωσε Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1 (Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1) ύψους €220,000 χιλ. (Σημ. 12). Την ίδια ημερομηνία, η Εταιρία και η BOC PCL εισήλθαν σε συμφωνία σύμφωνα με την οποία τα συνολικά έσοδα από την έκδοση των χρεογράφων κεφαλαίου, τα οποία ανήλθαν στις €220,000 χιλ., χορηγήθηκαν υπό μορφή δανείου από την Εταιρία στην BOC PCL (το Δάνειο) υπό όρους ουσιαστικά πανομοιότυπους με τους όρους και τις προϋποθέσεις των Χρεογράφων Κεφαλαίου 1 της Εταιρίας. Το Δάνειο δεν είναι εξασφαλισμένο και αποτελεί υποχρέωση μειωμένης εξασφάλισης της BOC PCL. Το επιτόκιο ανέρχεται σε 12.50% και είναι πληρωτέο σε εξαμηνιαία βάση. Η BOC PCL έχει την ευχέρεια να ακυρώσει τις πληρωμές επιτοκίου για απεριόριστο χρονικό διάστημα, και σε μη συσσωρευτική βάση, ενώ υπό συγκεκριμένες συνθήκες το επιτόκιο υπόκειται σε υποχρεωτική ακύρωση. Το Δάνειο είναι αορίστου διαρκείας και δεν έχει καθορισμένη ημερομηνία αποπληρωμής αλλά μπορεί να εξοφληθεί (στο σύνολο του αλλά όχι εν μέρει) κατά την επιλογή της BOC PCL κατά την πέμπτη επέτειο της ημερομηνίας έκδοσης και κάθε επόμενη πέμπτη επέτειο. Το Δάνειο κατηγοριοποιήθηκε ως μετοχές στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων. Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 έσοδα ύψους €27,199 χιλ. (2018: μηδέν) έχουν αναγνωριστεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε σχέση με αυτές τις επενδύσεις.

Η εύλογη αξία των μετοχικών τίτλων που κατέχει η Εταιρία προσδιορίζεται με βάση μοντέλα στα οποία όλα τα στοιχεία που επηρεάζουν σημαντικά την εύλογη αξία είναι βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς. Οι μετοχές είναι χρηματοοικονομικά μέσα των οποίων η εύλογη αξία κατηγοριοποιείται στο Επίπεδο 2 της ιεραρχίας της εύλογης αξίας. Η μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία του ισολογισμού ισούται με τη λογιστική αξία των επενδύσεων σε μετοχές.

Δεν υπήρχε επαναταξινόμηση επενδύσεων από και προς το Επίπεδο 2 κατά το 2019.

Κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019, ποσό ύψους €19,558 χιλ. (2018: μηδέν) έχει αναγνωριστεί στα λοιπά εισοδήματα σε σχέση με την επιμέτρηση σε εύλογη αξία αυτών των επενδύσεων.

10. Υπόλοιπα τραπεζών

Τα υπόλοιπα τραπεζών περιλαμβάνουν τα ακόλουθα για σκοπούς της κατάστασης ταμειακών ροών:

	2019	2018
	€000	€000
Τραπεζικά παρατραβήγματα (Σημ. 16 (ν))	**(132)**	(18)

11. Εισπρακτέα από / πληρωτέα σε συνδεόμενα μέρη

Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	**2019**	2018
	€000	€000
Εισπρακτέα από συνδεόμενα μέρη (Σημ. 16 (ν))	**-**	734

Τρέχουσες υποχρεώσεις	**2019**	2018
	€000	€000
Πληρωτέα σε συνδεόμενα μέρη (Σημ. 16 (ν))	**130**	-

Τα πιο πάνω υπόλοιπα αντιπροσωπεύουν τη μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

12. Μετοχικό κεφάλαιο

	2019		2018	
	Αριθμός μετοχών (χιλ.)	**€000**	Αριθμός μετοχών (χιλ.)	€000
Εγκεκριμένο				
Συνήθεις μετοχές €0.10 η κάθε μία	10,000,000	1,000,000	10,000,000	1,000,000
Εκδοθέν και πλήρως πληρωμένο				
Συνήθεις μετοχές €0.10 η κάθε μία	446,200	44,620	446,200	44,620

Η Εταιρία δεν παρείχε οποιανδήποτε οικονομική βοήθεια που επιτρέπεται με βάση το άρθρο 82 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας για την αγορά των μετοχών της.

Εγκεκριμένο και εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο

Όλες οι εκδομένες μετοχές είναι πλήρως αποπληρωμένες και φέρουν τα ίδια δικαιώματα.

Δεν υπήρχαν αλλαγές στο εγκεκριμένο και εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο κατά τα έτη που έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018.

Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο

2019

Δεν υπήρχαν αλλαγές στο αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

2018

Η Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρίας, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Αύγουστο 2018, ενέκρινε μείωση του αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο ύψους μέχρι €1.5 δις για την απαλοιφή των συσσωρευμένων ζημιών της Εταιρίας και την δημιουργία διανεμητέων αποθεματικών (αδιανέμητα κέρδη). Αυτό εγκρίθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο της Ιρλανδίας σύμφωνα με το άρθρο 85(1) της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας στις 13 Δεκεμβρίου 2018.

Δικαίωμα Προαίρεσης Μετοχών

Σε συνέχεια της σύστασης της Εταιρίας και τον καθορισμό της ως τη νέα μητρική εταιρία του Συγκροτήματος τον Ιανουάριο 2017, το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων αντικαταστάθηκε από το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών το οποίο λειτουργεί στο επίπεδο της Εταιρίας. Το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών είναι πανομοιότυπο με το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων, εκτός από το γεγονός ότι ο αριθμός μετοχών της Εταιρίας που θα εκδοθούν από την εξάσκηση των δικαιωμάτων του Σχεδίου Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών της Εταιρίας δεν θα υπερβαίνει τις 8,922,945 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μια και η τιμή εξάσκησης έχει καθοριστεί σε €5.00 κατά μετοχή. Η ημερομηνία εξάσκησης των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών επεκτάθηκε για περίοδο μεταξύ 4-10 ετών μετά από την ημερομηνία παραχώρησής τους.

Από την ημερομηνία αντικατάστασης του Μακροπρόθεσμου Σχεδίου Παροχής Κινήτρων από το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών στο επίπεδο της Εταιρίας, δεν παραχωρήθηκαν οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών. Οποιεσδήποτε μετοχές που σχετίζονται με το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών φέρουν δικαιώματα αναφορικά με τον έλεγχο της Εταιρίας, τα οποία μπορούν να ασκηθούν μόνο απευθείας από τον υπάλληλο.

12. **Μετοχικό κεφάλαιο** (συνέχεια)

Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι

	2019	2018
	€000	€000
Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1	**220,000**	220,000

Τον Δεκέμβριο 2018 η Εταιρία έκδωσε Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1 (Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1) ύψους €220 εκατ. Τα Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1 δεν είναι εξασφαλισμένα και αποτελούν υποχρέωση μειωμένης εξασφάλισης της Εταιρίας. Το επιτόκιο ανέρχεται σε 12.50% και είναι πληρωτέο σε εξαμηνιαία βάση. Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 έχουν γίνει δύο πληρωμές κουπονιών στους κατόχους Χρεογράφων Κατηγορίας 1 συνολικού ποσού ύψους €27,199 χιλ. και έχουν αναγνωριστεί στα αδιανέμητα κέρδη. Η Εταιρία έχει την ευχέρεια να ακυρώσει τις πληρωμές επιτοκίου για απεριόριστο χρονικό διάστημα, και σε μη συσσωρευτική βάση, ενώ υπό συγκεκριμένες συνθήκες το επιτόκιο υπόκειται σε υποχρεωτική ακύρωση. Τα Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1 είναι αορίστου διαρκείας και δεν έχουν καθορισμένη ημερομηνία αποπληρωμής αλλά μπορούν να εξοφληθούν (στο σύνολο τους αλλά όχι εν μέρει) κατά την επιλογή της Εταιρίας κατά την πέμπτη επέτειο της ημερομηνίας έκδοσης και κάθε επόμενη πέμπτη επέτειο υπό την προϋπόθεση της λήψης έγκρισης του εποπτη. Τα Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1 είναι εισηγμένα για διαπραγμάτευση στην αγορά Euro MTF του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου.

Κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018, τα κόστη συναλλαγής που αποδίδονταν άμεσα με την έκδοσή τους, ανήλθαν σε €2,458 χιλ. και αναγνωρίστηκαν στα αδιανέμητα κέρδη.

13. **Αδιανέμητα κέρδη/(συσσωρευμένες ζημιές)**

Για σκοπούς διανομής μερίσματος, τα αδιανέμητα κέρδη στο επίπεδο της Εταιρίας, είναι το μόνο αποθεματικό που είναι διανεμητέο.

Εταιρίες, φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου, που δεν διανέμουν τουλάχιστον το 70% των κερδών τους μετά τη φορολογία όπως προσδιορίζονται από τον περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα Νόμο κατά τη διάρκεια των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, θα θεωρείται πως έχουν διανέμει αυτό το ποσό ως μέρισμα. Έκτακτη αμυντική εισφορά προς 17% είναι πληρωτέα πάνω σε αυτή τη λογιζόμενη διανομή μερίσματος στην έκταση που οι μέτοχοι της Εταιρίας (άτομα που έχουν κατοικία την Κύπρο και εταιρίες) κατά το τέλος της περιόδου των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, είναι άμεσα ή έμμεσα φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου. Λογιζόμενη διανομή δεν εφαρμόζεται αναφορικά με κέρδη που αναλογούν άμεσα ή έμμεσα σε μετόχους που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου και άτομα μετόχους που δεν έχουν κατοικία την Κύπρο.

Το ποσό της λογιζόμενης διανομής μερίσματος μειώνεται με οποιοδήποτε πραγματικό μέρισμα έχει πληρωθεί για το έτος στο οποίο αναφέρονται τα κέρδη.

Αυτή η έκτακτη εισφορά για την άμυνα καταβάλλεται από την Εταιρία για λογαριασμό των μετόχων της. Κατά τη διάρκεια του 2019 και 2018 δεν πληρώθηκε οποιαδήποτε λογιζόμενη διανομή μερίσματος από την Εταιρία.

14. **Άλλα πληρωτέα**

	2019	2018
	€000	€000
Δεδουλευμένα	**64**	510
Άλλα πληρωτέα	**-**	253
ΦΠΑ πληρωτέος	**21**	141
	85	904

Τα άλλα πληρωτέα είναι πληρωτέα εντός 12 μηνών από την ημερομηνία του ισολογισμού.

15. **Επιμέτρηση της εύλογης αξίας**

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων προσεγγίζει τη λογιστική τους αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018.

16. Συναλλαγές με συνδεόμενα μέρη

Οι ακόλουθες συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν με συνδεόμενα μέρη:

(i) Εισόδημα από μερίσματα και μετοχές

	2019	2018
	€000	€000
Εισόδημα από μερίσματα		
BOC PCL	**135,000**	-
Εισόδημα από μετοχές		
BOC PCL	**27,199**	-

Στις 14 Δεκεμβρίου 2018, το Διοικητικό Συμβούλιο της BOC PCL ενέκρινε την πρόταση ενός υπό όρους προμερίσματος υπό μορφή μετοχών ύψους €135,000 χιλ., με έκδοση 675,000 χιλ. συνήθων μετοχών ονομαστικής αξίας €0.10 ανά μετοχή στην Εταιρία που θα εκδοθούν σε τιμή υπέρ το άρτιο ύψους €0.10 ανά μετοχή, από τα κέρδη της BOC PCL για το έτος 2016. Η διανομή τέτοιου μερίσματος ήταν υπό όρους και υπόκειτο στην άρση των κανονιστικών περιορισμών. Συγκεκριμένα, η πληρωμή του προαναφερθέντος προμερίσματος θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνο εάν η απόφαση της ΔΕΕΑ για το 2018 επέτρεπε στην BOC PCL να πραγματοποιήσει τη διανομή που προβλέπεται από αυτή τη δήλωση. Η τελική απόφαση της ΔΕΕΑ για το 2018, που ελήφθη στις 27 Μαρτίου 2019, επέτρεψε την πληρωμή μερίσματος υπό μορφή μετοχών. Το μέρισμα υπό μορφή μετοχών πληρώθηκε από την BOC PCL στις 27 Μαρτίου 2019 μέσω της έκδοσης 675,000 χιλιάδων συνήθων μετοχών με συνολική τιμή έκδοση ύψους €0.20 ανά μετοχή στην Εταιρία.

Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 έσοδα ύψους €27,199 χιλ. (2018: μηδέν) αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε σχέση με μετοχές στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (Σημ. 9) που κατέχει η Εταιρία.

(ii) Λοιπά έσοδα

	2019	2018
	€000	€000
Διοικητικές συμβουλευτικές υπηρεσίες	**1,068**	1,034
Έξοδα και αμοιβές που αποζημιώθηκαν	**1,855**	14,804
	2,923	15,838

Οι πιο πάνω συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν μεταξύ της Εταιρίας και της θυγατρικής της BOC PCL με συνήθεις εμπορικούς όρους.

(iii) Διοικητικά και άλλα έξοδα

	2019	2018
	€000	€000
Συμβουλευτικές και άλλες επαγγελματικές αμοιβές	**24**	30

Οι πιο πάνω συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν μεταξύ της Εταιρίας και της θυγατρικής της BOC PCL με συνήθεις εμπορικούς όρους.

(iv) Αμοιβή συμβούλων

Οι συνολικές αμοιβές συμβούλων ανέρχονται σε €1,008 χιλ. (2018: €970 χιλ.). Αυτές οι αμοιβές αποζημιώθηκαν από την BOC PCL και συμπεριλαμβάνονται στα λοιπά έσοδα πιο πάνω.

Οι αμοιβές περιλαμβάνονται για την περίοδο που οι Σύμβουλοι υπηρετούσαν ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

16. Συναλλαγές με συνδεόμενα μέρη (συνέχεια)

(iv) Αμοιβή συμβούλων

Μη εκτελεστικοί Σύμβουλοι

	2019	2018
	€000	€000
Josef Ackermann (παραιτήθηκε στις 14 Μαΐου 2019)	**57**	150
Ευστράτιος-Γεώργιος Αράπογλου (διορίστηκε στις 12 Ιουνίου 2019 μετά και την έγκριση της ΕΚΤ)	**84**	-
Arne Berggren	**117**	115
Maksim Goldman	**122**	120
Μιχάλης Σπανός (παραιτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019)	**6**	100
Ιωάννης Ζωγραφάκης	**159**	135
Michael Heger	**122**	110
Lyn Grobler	**92**	90
Anat Bar-Gera	**86**	85
Πόλα Χατζησωτηρίου	**97**	36
Μαρία Φιλίππου	**66**	29
	1,008	970

Οι αμοιβές των μη εκτελεστικών Συμβούλων περιλαμβάνουν αμοιβές ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας καθώς και ως μέλη των επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου.

(v) Υπόλοιπα στο τέλος τους έτους

	2019	2018
	€000	€000
Εισπρακτέα από συνδεόμενα μέρη		
BOC PCL	**-**	734
Πληρωτέα σε συνδεόμενα μέρη		
BOC PCL	**130**	-
Τραπεζικά παρατραβήγματα		
BOC PCL	**132**	18

Το πληρωτέο σε συνδεόμενα μέρη κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019 αφορά οφειλόμενα διοικητικά και άλλα έξοδα. Το εισπρακτέο από συνδεόμενα μέρη κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018 αφορούσε έσοδα από διοικητικές συμβουλευτικές υπηρεσίες και έξοδα και αμοιβές που αποζημιώθηκαν.

Εκτός από τις συναλλαγές που αναφέρονται πιο πάνω, δεν υπήρχαν άλλες σημαντικές συναλλαγές με συνδεόμενα μέρη της Εταιρίας και δεν υπήρχαν πληροφορίες να αναφερθούν σύμφωνα με το άρθρο 307 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας για τα έτη 2019 και 2018.

(vi) Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1

Στις 19 Δεκεμβρίου 2018 η Εταιρία και η BOC PCL εισήλθαν σε συμφωνία σύμφωνα με την οποία τα συνολικά έσοδα από την έκδοση των χρεογράφων κεφαλαίου 1, τα οποία ανήλθαν στις €220,000 χιλ., χορηγήθηκαν υπό μορφή δανείου από την Εταιρία στην BOC PCL. Περισσότερες πληροφορίες παρουσιάζονται στην Σημείωση 9.

17. Μερίσματα

Σε συνέχεια των αποφάσεων της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) για το 2018 και 2019, η Εταιρία εξακολουθεί να υπόκειται σε απαγόρευση διανομής μερισμάτων στους μετόχους. Αυτή η απαγόρευση δεν ισχύει εάν η διανομή γίνει μέσω της έκδοσης νέων συνήθων μετοχών προς τους μετόχους οι οποίες είναι αποδεκτές ως Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1. Κατά τη διάρκεια των ετών 2019 και 2018 δεν προτάθηκε και δεν πληρώθηκε μέρισμα.

Η απαγόρευση δεν ισχύει για την πληρωμή κουπονιών για τα Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1 που εκδόθηκαν από την Εταιρία.

18. Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου

Η Εταιρία εκτίθεται σε κινδύνους, οι πιο σημαντικοί από τους οποίους είναι ο κίνδυνος ρευστότητας και ο κίνδυνος αγοράς.

18.1 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας αναφέρεται σε πιθανές ζημιές που ενδέχεται να αντιμετωπίσει η Εταιρία, σε περίπτωση δυσκολίας αποπληρωμής των ταμειακών υποχρεώσεων της. Το επίπεδο λειτουργικού κόστους είναι χαμηλό και η Εταιρία διαθέτει επαρκή ρευστότητα.

18.2 Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από τυχόν αρνητικές μεταβολές στις τιμές αξιών. Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς είναι υπεύθυνο για την παρακολούθηση του κινδύνου που προκύπτει από αυτές τις μεταβολές με στόχο την ελαχιστοποίηση της επίδρασης στα κέρδη και τα κεφάλαια. Το τμήμα παρακολουθεί επίσης τον κίνδυνο ρευστότητας και τον πιστωτικό κίνδυνο με αντισυμβαλλόμενους και χώρες. Το τμήμα είναι επίσης υπεύθυνο για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις διάφορες πολιτικές και διαδικασίες που αφορούν τον κίνδυνο αγοράς.

Κίνδυνος τιμών

Κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των μετοχών
Ο κίνδυνος ζημιών από μεταβολές στις τιμές των μετοχών προκύπτει από δυσμενείς μεταβολές στις τιμές των επενδύσεων σε μετοχές που κατέχει η Εταιρία.

Οι επενδύσεις σε μετοχές είναι εκτός της διάθεσης ανάληψης κινδύνων της Εταιρίας.

Οι μεταβολές στις τιμές μετοχών που ταξινομήθηκαν ως επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων επηρεάζουν τα κεφάλαια της Εταιρίας.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζεται η επίδραση στα ίδια κεφάλαια της Εταιρίας από μεταβολές στις τιμές των μετοχών που κατέχονται, ως αποτέλεσμα λογικών αναμενόμενων μεταβολών στους σχετικούς χρηματιστηριακούς δείκτες.

2019	**Μεταβολή στον δείκτη**	**Επίδραση στα ίδια κεφάλαια**
	%	**€000**
Άλλα χρηματιστήρια και μη εισηγμένες	**+15**	**35,938**
Άλλα χρηματιστήρια και μη εισηγμένες	**-15**	**(35,938)**

18. Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου (συνέχεια)

18.2 Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Κίνδυνος τιμών (συνέχεια)

2018	**Μεταβολή στον δείκτη**	**Επίδραση στα ίδια κεφάλαια**
	%	**€000**
Άλλα χρηματιστήρια και μη εισηγμένες	+20	44,000
Άλλα χρηματιστήρια και μη εισηγμένες	-20	(44,000)

19. Διαχείριση κεφαλαίου

Η διαχείριση κεφαλαίου της Εταιρίας συνάδει με τη διαχείριση κεφαλαίου του Συγκροτήματος όπως παρουσιάζεται στη Σημείωση 50 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

20. Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς

20.1 Εξέλιξη της εξάπλωσης της νόσου του Κορωνοϊού (COVID-19)

Πληροφορίες αναφορικά με την εξέλιξη της εξάπλωσης της νόσου του Κορωνοϊού (COVID-19) παρουσιάζονται στη Σημείωση 56.1 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

20.2 Μείωση κεφαλαίου μέσω της χρήσης του αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο της Εταιρίας

Η Εταιρία θα προχωρήσει (υπόκειται σε έγκριση από τους μετόχους, την ΕΚΤ και το Ανώτατο Δικαστήριο της Ιρλανδίας) σε διαδικασία μείωσης κεφαλαίου, η οποία θα έχει ως αποτέλεσμα την επαναταξινόμηση €700 εκατ. του αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο της Εταιρίας ως διανεμητέα αποθεματικά. Αυτό θα αυξήσει τα διανεμητέα αποθεματικά της Εταιρίας σε περίπου €1 δις σε αναπροσαρμοσμένη βάση (31 Δεκεμβρίου 2019). Η μείωση κεφαλαίου έχει προταθεί ως ειδικό ψήφισμα για έγκριση από τους μετόχους στην Ετήσια Γενική Συνέλευση της Εταιρίας που έχει προγραμματιστεί στις 26 Μαΐου 2020. Η μείωση κεφαλαίου δεν θα έχει καμία επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια ή στα ίδια κεφάλαια της Εταιρίας ή του Συγκροτήματος.

Τα διανεμητέα αποθεματικά παρέχουν τη βάση για τον υπολογισμό των διανεμητέων στοιχείων σύμφωνα με τον Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) που προνοεί ότι τα κουπόνια Χρεογράφων Πρόσθετων Κεφαλαίων Κατηγορίας 1 μπορούν να πληρωθούν μόνο από τα διανεμητέα στοιχεία.

Εισαγωγή

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company (η 'Εταιρία') έχει δεσμευτεί στην εφαρμογή άριστων προτύπων εταιρικής διακυβέρνησης και στοχεύει διαρκώς στο να διασφαλίζει ότι η Εταιρία είναι ένας σύγχρονος, διαφανής, ανταγωνιστικός και βιώσιμος οργανισμός. Βασικός στόχος του πλαισίου διακυβέρνησης της Εταιρίας και των θυγατρικών της (το 'Συγκρότημα') είναι να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις ισχύουσες νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις. Η Εταιρία διέπεται από τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (ο οποίος είναι διαθέσιμος στο www.cse.com.cy), καθώς και από την Οδηγία σχετικά με τις Ρυθμίσεις Διακυβέρνησης και Διαχείρισης ('Οδηγία Διακυβέρνησης της ΚΤΚ') και την Οδηγία για την Αξιολόγηση της Ικανότητας και Καταλληλότητας Μελών του Διοικητικού Οργάνου και Διευθυντών Αδειοδοτημένων Πιστωτικών Ιδρυμάτων ('Οδηγία Ικανότητας και Καταλληλότητας της ΚΤΚ') της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (οι οποίες είναι διαθέσιμες στο www.centralbank.cy).

Η Εταιρία έχει επίσης επιλέξει να εφαρμόσει τον αναθεωρημένο Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου 2018 που δημοσιεύθηκε από το Συμβούλιο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Financial Reporting Council) στο Ηνωμένο Βασίλειο ('Κώδικας ΗΒ' ο οποίος είναι διαθέσιμος στο www.frc.org.uk).

Μέρος Α

Η Εταιρία υιοθέτησε πλήρως τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (5η έκδοση - Αναθεωρημένη- Ιανουάριος 2019)('Κώδικας ΧΑΚ'), έχει ενσωματώσει τις διατάξεις του στην Πολιτική Εταιρικής Διακυβέρνησης του Συγκροτήματος και εφαρμόζει πλήρως τις αρχές του. Η πολιτική μαζί με το εγχειρίδιο του Διοικητικού Συμβουλίου, οι όροι εντολής των επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου και οι πρακτικές που ακολουθούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο και τις επιτροπές του, αποτελούν σημαντικά θεμέλια για τη μεγιστοποίηση της μετοχικής αξίας.

Μέρος Β

Η Εταιρία βεβαιώνει ότι έχει συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Κώδικα ΧΑΚ καθ΄όλη τη διάρκεια του 2019. Η Εταιρία εφαρμόζει τις διατάξεις του Κώδικα σε όλο το Συγκρότημα. Κατά την ημερομηνία της παρούσας Έκθεσης όλες οι σημαντικές θυγατρικές εταιρίες διατηρούν επιτροπή ελέγχου και επιτροπή διαχείρισης κινδύνου. Λεπτομέρειες για το πως η Εταιρία εφάρμοσε τις αρχές και διατάξεις του Κώδικα ΧΑΚ καθ' όλη τη διάρκεια του 2019 καταγράφονται στην παρούσα Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης και στην Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών που ακολουθεί στη σελίδα 419.

Επιπρόσθετα, οι Διοικητικοί Σύμβουλοι θεωρούν ότι η Εταιρία έχει συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Κώδικα ΗΒ εκτός από τα πιο κάτω:

- Μετά την παραίτηση του Μιχάλη Σπανού στις 21 Ιανουαρίου 2019 και μέχρι την αντικατάσταση του από τον Ιωάννη Ζωγραφάκη στις 26 Φεβρουρίου 2019 δεν υπήρχε Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου πραγματοποιήθηκε μια μόνο ενδιάμεση συνεδρίαση στις 25 Φεβρουαρίου η οποία συνεχίστηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2019 λόγω του μεγάλου αριθμού θεμάτων που ήταν υπό συζητήση. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, το Τμήμα Σχέσεων Επενδυτών ήταν έτοιμο να λάβει οποιεσδήποτε ερωτήσεις / ανησυχίες και να τις απευθύνει στο Διοικητικό Συμβούλιο, εάν αυτό κρινόταν απαραίτητο.
- Οι απόψεις των μετόχων και οι ενέργειες που έγιναν δεν ανακοινώθηκαν εντός έξι μηνών από την Ετήσια Γενική Συνέλευση ('ΕΓΣ΄) δεδομένου ότι ο νέος Πρόεδρος είχε διοριστεί τον Ιούνιο και ο νέος Διευθύνων Σύμβουλος το Σεπτέμβριο 2019 και οι συζητήσεις με τους μετόχους αναβλήθησαν ώστε να ληφθούν και οι απόψεις τους αναφορικά με την αλλαγή στην ηγεσία του Συγκροτήματος. Σχετική ενημέρωση περιλαμβάνεται στην παρούσα έκθεση στη σελίδα 375.

Το κείμενο που ακολουθεί καλύπτει επίσης το πως η Εταιρία εφαρμόζει τις αρχές, πρόνοιες και απαιτήσεις γνωστοποίησης που καθορίζονται στον Κώδικα ΗΒ.

Το Διοικητικό Συμβούλιο θεωρεί ότι το πλαίσιο διακυβέρνησης του Συγκροτήματος είναι ισχυρό και περιλαμβάνει σαφή οργανωτική δομή, ευκρινείς, διαφανείς και συνεπείς γραμμές ευθύνης που στηρίζουν τη διατήρηση ενός ισχυρού περιβάλλοντος ελέγχου. Αυτό το πλαίσιο διακυβέρνησης περιλαμβάνει επίσης σαφώς καθορισμένα και συνεπή όρια εξουσίας, μηχανισμούς αναφοράς σε ανώτερα επίπεδα διεύθυνσης και στο Διοικητικό Συμβούλιο, καθώς και αποτελεσματικές διαδικασίες μέσω των οποίων εντοπίζει, διαχειρίζεται, παρακολουθεί και αναφέρει κινδύνους στους οποίους το Συγκρότημα είναι ή θα μπορούσε να είναι εκτεθειμένο. Παρέχει συστήματα ελέγχων για τη διασφάλιση της λογοδοσίας και την προώθηση καλύτερης λήψης αποφάσεων, που υποστηρίζονται από πολιτικές και διαδικασίες που εξασφαλίζουν την αποτελεσματική λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών του. Το Συγκρότημα διαθέτει κατάλληλους μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων υγειών διοικητικών και λογιστικών διαδικασιών, συστημάτων πληροφορικής και ελέγχων.

Εισαγωγή (συνέχεια)

Μέρος Β (συνέχεια)

Το Διοικητικό Συμβούλιο παρακολουθεί σε συνεχή βάση και αναθεωρεί τουλάχιστον ετησίως το πλαίσιο διακυβέρνησης της Εταιρίας και εκείνο των θυγατρικών της εταιριών (όπου εφαρμόζεται) μέσω αποτελεσματικής εποπτείας. Οι αρχές εταιρικής διακυβέρνησης εξελίσσονται συνεχώς και το Διοικητικό Συμβούλιο δεσμεύεται να παρακολουθεί και να αναθεωρεί αναλόγως το πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησής του.

Τον Οκτώβριο 2019 η επιχειρησιακή δομή του Συγκροτήματος αναδιαρθρώθηκε, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το Συγκρότημα έχει δομηθεί αποτελεσματικά για να επιτύχει το όραμα, την αποστολή και τον μετασχηματισμό του. Η νέα δομή της ανώτατης διεύθυνσης επικεντρώνεται σε τρεις πυλώνες: Διοικητικές και Λειτουργικές δραστηριότητες, Επιχειρηματικές δραστηριότητες, και δραστηριότητες Απομόχλευσης για περιτέρω επικέντρωση και καλύτερη ευθυγράμμιση με τους βασικούς στόχους του Συγκροτήματος. Οι στόχοι αυτοί περιλαμβάνουν τη σημαντική μείωση του κινδύνου στον ισολογισμό, την οικοδόμηση των βασικών δραστηριοτήτων με γνώμονα τη νέα ψηφιακή εποχή και τον εξορθολογισμό των λειτουργικών δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος, με έμφαση τον ψηφιακό μετασχηματισμό και τη μείωση του κόστους.

1. Διοικητικό Συμβούλιο

Οι εξουσίες του Διοικητικού Συμβουλίου πηγάζουν από το Καταστατικό της Εταιρίας και καθορίζονται από τον Κώδικα ΧΑΚ, τον Κώδικα ΗΒ και τους σχετικούς νόμους περί Εταιριών, Χρηματιστηρίου Αξιών και Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων καθώς και τις Οδηγίες της ΚΤΚ. Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών του περιγράφεται αναλυτικά στο εγχειρίδιο του Διοικητικού Συμβουλίου που ετησίως αναθεωρείται πλήρως και ενσωματώνει όλες τις ευθύνες που απορρέουν από το κανονιστικό πλαίσιο και τις βέλτιστες πρακτικές.

Στις 18 Ιανουαρίου 2017, η Εταιρία κατέστη ο μοναδικός μέτοχος της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ ('BOC PCL' ή 'Τράπεζα'). Έχει θεσπιστεί κοινή δομή διοικητικού συμβουλίου και επιτροπών με τους ίδιους διοικητικούς συμβούλους τόσο στο Διοκητικό Συμβούλιο της Εταιρίας όσο και στο Διοικητικό Συμβούλιο της BOC PCL και στις επιτροπές καθενός από τα δύο Συμβούλια.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι συλλογικά υπεύθυνο για τη μακροπρόθεσμη επιτυχία του Συγκροτήματος, θέτει τους στρατηγικούς στόχους και τη διάθεση ανάληψης κινδύνου για τη στήριξη της στρατηγικής του Συγκροτήματος, ενσωματώνει τη βιωσιμότητα στις επιχειρηματικές του δραστηριότητες, διασφαλίζει ότι διαθέτει τους απαραίτητους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους ώστε το Συγκρότημα να είναι σε θέση να επιτύχει τους στόχους του και παρακολουθεί τις επιδόσεις της διεύθυνσης. Το Διοικητικό Συμβούλιο διασφαλίζει επίσης ότι οι υποχρεώσεις του έναντι των μετόχων του και άλλων εταίρων είναι κατανοητές και εκπληρώνονται. Το Διοικητικό Συμβούλιο αναγνωρίζει την ανάγκη προσαρμογής και ευελιξίας ώστε να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες και τις αναδυόμενες επιχειρηματικές προτεραιότητες, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συνεχή παρακολούθηση και εποπτεία βασικών θεμάτων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει εκχωρήσει εξουσία σε επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου για να του παρέχουν στήριξη στην εποπτεία των κινδύνων και του ελέγχου. Οι επιτροπές αυτές είναι η Επιτροπή Ελέγχου ('ΕΕ'), η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνου ('ΕΔΚ'), η Επιτροπή Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης ('ΕΔΕΔ'), η Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών ('ΕΑΔΑ'), η Επιτροπή Τεχνολογίας ('ΕΤ') καθώς και η Επιτροπή Δεοντολογίας ('ΕΔ'). Λεπτομέρειες για αυτές τις επιτροπές παρουσιάζονται στην ενότητα 5 της έκθεσης. Ο πρόεδρος κάθε επιτροπής ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο στην επόμενη συνεδρίασή του σχετικά με θέματα που συζητήθηκαν σε προηγούμενες συνεδριάσεις της επιτροπής ενώ τα πρακτικά των συνεδριάσεων αυτών κατατίθενται στο Διοικητικό Συμβούλιο το συντομότερο δυνατό για σκοπούς ενημέρωσης ή/και συζήτησης όπου απαιτείται. Οι όροι εντολής των επιτροπών αναθεωρούνται ετησίως από τις αρμόδιες επιτροπές και από το Διοικητικό Συμβούλιο και είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com ή μετά από αίτημα στη Γραμματέα της Εταιρίας.

1.1 Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου

Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου είναι η αποτελεσματική ηγεσία και η προώθηση του οράματος, των αξιών, της κουλτούρας και της συμπεριφοράς του Συγκροτήματος, εντός ενός πλαισίου συνετών και αποτελεσματικών ελέγχων, το οποίο επιτρέπει την αξιολόγηση και διαχείριση κινδύνου. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη να διασφαλίζει ότι η διεύθυνση διατηρεί κατάλληλο σύστημα εσωτερικού ελέγχου που διασφαλίζει σε διαρκή βάση την αποτελεσματική λειτουργία, τους εσωτερικούς ελέγχους για την οικονομική πληροφόρηση και τη συμμόρφωση με κανόνες και κανονισμούς. Έχει τη συνολική ευθύνη για το Συγκρότημα και εγκρίνει και επιβλέπει την υλοποίηση των στρατηγικών στόχων του, τη στρατηγική κινδύνου και την εσωτερική διακυβέρνηση.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.1 Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Περαιτέρω το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη να παρουσιάζει μια δίκαιη, ισορροπημένη και κατανοητή αξιολόγηση της εικόνας και των προοπτικών της Εταιρίας, η οποία περιλαμβάνει και τις ετήσιες και ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις και άλλες δημόσιες εκθέσεις που πιθανόν να επηρεάζουν τη χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής της Εταιρίας καθώς και τις εκθέσεις που απαιτούνται από τις ρυθμιστικές αρχές και τη νομοθεσία.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι το όργανο λήψης αποφάσεων για όλα τα ουσιώδη θέματα, λόγω των στρατηγικών, οικονομικών ή άλλων συνεπειών που έχουν επιπτώσεις στη φήμη του. Συγκεκριμένες αποφάσεις και θέματα προορίζονται αποκλειστικά για έγκριση από το Διοικητικό Συμβούλιο και αναθεωρούνται και ενημερώνονται τακτικά. Θέματα που χρήζουν έγκρισης από το Διοικητικό Συμβούλιο, μεταξύ άλλων, είναι:

- *Στρατηγική και Διάθεση Ανάληψης Κινδύνου*
    - Μακροπρόθεσμοι στόχοι και στρατηγική του Συγκροτήματος.
    - Συνολική πολιτική κινδύνων και διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων.
    - Διάθεση Ανάληψης Κινδύνου του Συγκροτήματος.
- *Συναλλαγές*
    - Κεφαλαιακές δαπάνες για ποσά πάνω από €20 εκατομμύρια.
    - Ασυνήθιστες συναλλαγές.
    - Συγχωνεύσεις, εξαγορές και διαθέσεις του ενεργητικού της Εταιρίας για ποσά πάνω από €20 εκατομμύρια.
- *Διαχείριση*
    - Ετήσιοι και τριετείς προϋπολογισμοί και επιχειρηματικά πλάνα.
    - Εγγυήσεις, αποζημιώσεις και εξασφαλίσεις εντός Συγκροτήματος.
- *Εταιρική Διακυβέρνηση*
    - Συγκρούσεις Συμφερόντων διοικητικών συμβούλων.
    - Επιλογές, διορισμοί, επαναδιορισμοί διοικητικών συμβούλων της Εταιρίας καθώς και ο τερματισμός των υπηρεσιών του Διευθύνοντος Συμβούλου.
    - Εποπτεία της εταιρικής διακυβέρνησης και του σχεδιασμού διαδοχής, καθορισμός του σωστού τόνου και προώθηση της απαραίτητης κουλτούρας, αξιών και δεοντολογίας του Συγκροτήματος.
    - Η Πολιτική Αμοιβών.

Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο εγκρίνει το διορισμό ατόμων που ενδέχεται να έχουν σημαντική επίδραση στο προφίλ κινδύνου του Συγκροτήματος. Η καταλληλότητά τους για το συγκεκριμένο ρόλο παρακολουθείται σε διαρκή βάση. Ένα πλήρες πρόγραμμα θεμάτων που προορίζονται για το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται αναρτημένο στο www.bankofcyprus.com.

Άλλοι Εταίροι

Το Διοικητικό Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι η σχέση με τους εταίρους του Συγκροτήματος αποτελεί καίρια συνιστώσα της προσπάθειας για βιώσιμη και διατηρήσιμη ανάπτυξη. Η ανταπόκριση στις ανησυχίες των εταίρων αποτελεί βασικό στοιχείο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και διαφάνειας των έργων και πρωτοβουλιών του Συγκροτήματος. Το Συγκρότημα έχει προσδιορίσει, μεταξύ άλλων, τους ακόλουθους βασικούς εταίρους: ρυθμιστικές αρχές, κοινωνία, προμηθευτές, πελάτες, μετόχους και εργαζομένους.

Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου συναντώνται τακτικά με ρυθμιστικές αρχές, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η Κοινή Εποπτική Ομάδα, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ('ΚΤΚ'), η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ('ΕΚΤ') κλπ. Οι συζητήσεις περιλαμβάνουν θέματα κανονιστικά και εποπτικά, τη διακυβέρνηση και εποπτεία κινδύνων, το μέλλον του τραπεζικού κλάδου, τις στρατηγικές προκλήσεις και την ανοικοδόμηση κουλτούρας. Το Διοικητικό Συμβούλιο κρατείται ενήμερο για αυτές τις συναντήσεις.

Μετά την συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης στο μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας το 2014 και ενόψει της δέσμευσής της αναφορικά με περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα, η Εταιρία έχει δεσμευτεί να εφαρμόζει ορισμένες περιβαλλοντικές και κοινωνικές πολιτικές στις διαδικασίες δανειοδότησης βάσει ειδικών κριτηρίων. Τα βασικά στοιχεία αυτών των διαδικασιών είναι τα εξής:

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.1 Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Άλλοι Εταίροι (συνέχεια)

- Έλεγχος των δανειοδοτικών δραστηριοτήτων έναντι τυχόν κριτηρίων επιλεξιμότητας και καθορισμός του επιπέδου του περιβαλλοντικού και κοινωνικού κινδύνου,
- Παροχή ικανοποιητικής διασφάλισης ότι οι πελάτες συμμορφώνονται, κατ'ελάχιστον, με τους εθνικούς κανονισμούς και τα πρότυπα για το περιβάλλον, την υγεία, την ασφάλεια και την εργασία,
- Διεξαγωγή περαιτέρω δέουσας επιμέλειας όπως απαιτείται για δανεισμό πάνω από συγκεκριμένο επίπεδο περιβαλλοντικού και κοινωνικού κινδύνου και συμπερίληψη τέτοιων ευρημάτων στη συνολική διαδικασία λήψης αποφάσεων για δανεισμό,
- Χρήση συμβατικών απαιτήσεων (όπου απαιτείται) για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των πελατών με τις εθνικές απαιτήσεις υγείας και ασφάλειας και οποιεσδήποτε άλλες ενέργειες (π.χ. διορθωτικά μέτρα) που πρέπει να λαμβάνονται από τον πελάτη για την άμβλυνση του περιβαλλοντικού και κοινωνικού κινδύνου,
- Παρακολούθηση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών συναλλαγών καθ 'όλη τη διάρκεια ζωής της διευκόλυνσης, και
- Υποβολή ετήσιας έκθεσης στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης για περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα.

Η Εταιρία έχει υιοθετήσει την Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών, όπως αυτή αντανακλάται στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (Sustainable Development Goals -SDGs) για το 2030. Η διεύθυνση του Συγκροτήματος αποφάσισε ότι η Εταιρία πρέπει να συμβάλει ενεργά στην επίτευξη των SDG μέσω της προώθησης της ευημερίας στην κοινωνία, της δέσμευσης της για την προστασία του περιβάλλοντος και της στήριξης στην ανάπτυξη των εργαζομένων. Για το σκοπό αυτό, ο Διευθύνων Σύμβουλος της Εταιρίας έχει προσυπογράψει την πρωτοβουλία «CEOs Call to Action» που έχει αναλάβει το CSR Europe.

Η Εταιρία αναγνωρίζει τη σημασία της διαχείρισης αποβλήτων και για το λόγο αυτό εδώ και αρκετά χρόνια η Τράπεζα έχει εφαρμόσει ένα πρόγραμμα ανακύκλωσης χαρτιού σε όλες τις εγκαταστάσεις της Τράπεζας. Η Τράπεζα επιδιώκει συνεχώς να ανταποκρίνεται στις περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις:

- Λαμβάνοντας υπόψη όλους τους παράγοντες που επηρεάζουν την Εταιρία, είτε πρόκειται για διαχείριση κινδύνου είτε για στρατηγικές διαχείρισης εναλλακτικών επενδύσεων,
- Εισάγοντας νέες διαδικασίες και κριτήρια για την αλυσίδα εφοδιασμού, διασφαλίζοντας έτσι μια ομαλή και διαφανή διαδικασία στην επιλογή των προμηθευτών,
- Υιοθετώντας και αναβαθμίζοντας τις διαδικασίες αξιολόγησης και επιλογής προμηθευτών σε όλους τους τομείς συνεργασίας, και
- Διευρύνωντας τον κατάλογο υποψηφίων για την υποβολή προσφορών κατά 10%.

Η Εταιρία παραμένει ισχυρός πυλώνας της κοινωνίας και βασικός μοχλός βιώσιμης ανάπτυξης στην Κύπρο. Αναπτύσσει πρωτοβουλίες με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των πιο ευάλωτων ομάδων της κοινωνίας και τη διατήρηση της τοπικής κουλτούρας. Οι κοινωνικές δράσεις εμπίπτουν στους δύο πυλώνες της υγείας και της εκπαίδευσης. Κάθε χρόνο, η Τράπεζα χρηματοδοτεί πάνω από 300 μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), φιλανθρωπικές οργανώσεις, δήμους, σχολεία, αθλητικές ομοσπονδίες και αθλητικές ακαδημίες με συνολικό ποσό ύψους περίπου €1 εκατομμυρίου. Κατά τη διάρκεια του 2019 η Τράπεζα συνέχισε να στηρίζει ενεργά σημαντικά ιδρύματα στον τομέα της βελτίωσης της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας και ασχολήθηκε με πολυάριθμες πρωτοβουλίες στήριξης της παιδείας, της νεολαίας, της νέας επιχειρηματικότητας και την ανάδειξη της ισχυρής κληρονομιάς της Κύπρου. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις πρωτοβουλίες της Εταιρίας σε σχέση με το ρόλο της στην κοινωνία παραθέτονται στην Έκθεση Εταιρικής Υπευθυνότητας στη διεύθυνση www.bankofcyprus.com.

Η Τράπεζα διατηρεί Πολιτική Δωρεών, Χορηγιών και Εταιρικών Σχέσεων, η οποία δεν επιτρέπει χορηγίες σε πολιτικά κόμματα ή οποιεσδήποτε ενώσεις ή οργανισμούς που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με κόμμα.

Το Συγκρότημα διαδραματίζει βασικό ρόλο και συμβάλλει στην ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας ως ο μεγαλύτερος τραπεζικός και χρηματοοικονομικός όμιλος στην Κύπρο, με μακρά παρουσία και παράδοση. Το Διοικητικό Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι οι επιδόσεις του Συγκροτήματος σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό με την κυπριακή οικονομία. Αν και η Κύπρος σημείωσε ισχυρή οικονομική ανάκαμψη το 2015-2019, η πανδημία COVID-19 μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική επιβράδυνση το 2020 και ακόμη και σε πιθανή ύφεση. Η αύξηση του νέου δανεισμού επικεντρώνεται στους τομείς των καταναλωτών, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων καθώς και των μεγάλων επιχειρήσεων.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.1 Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Άλλοι Εταίροι (συνέχεια)

Επικεντρώνεται σε επιλεγμένους τομείς που ευθυγραμμίζονται με το στοχευμένο προφίλ κινδύνου της Εταιρίας όπως ο τουρισμός, το εμπόριο, οι επαγγελματικές υπηρεσίες, οι τεχνολογίες πληροφόρησης / επικοινωνίας, η ναυτιλία, η ενέργεια, η εκπαίδευση, η υγεία και τα πράσινα έργα. Το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε τους προϋπολογισμούς και τα σχέδια των επιχειρηματικών μονάδων που στηρίζουν αυτή την εστίαση.

Η Εταιρία βελτιώνει το προφίλ κινδύνου της μειώνοντας τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια της είτε οργανικά είτε μέσω πωλήσεων δανείων, ενισχύοντας παράλληλα τη ρευστότητα και τις κεφαλαιακές της θέσεις, καθώς και εστιάζοντας στη διαφοροποίηση των εισοδηματικών ροών της βελτιστοποιώντας τα έσοδα από υπηρεσίες διεθνών συναλλαγών, διαχείρισης κεφαλαίων και ασφάλειες. Το Διοικητικό Συμβούλιο μελέτησε το τριετές πλάνο της Διεύθυνσης Αναδιάρθρωσης Δανείων & Διαχείρησης Χρεών και ενέκρινε συγκεκριμένα βήματα προς αυτή την κατεύθυνση

Το Διοικητικό Συμβούλιο ξεκίνησε το ταξίδι ψηφιοποίησης το 2018, το οποίο περιελάμβανε την ψηφιοποίηση και την αυτοματοποίηση των διαδικασιών και τη διευκόλυνση της τακτικής αλληλεπίδρασης των πελατών με τα ψηφιακά κανάλια. Η Τράπεζα συνεργάζεται στενά με την IBM για τον επανασχεδιασμό των ψηφιακών της καναλιών που ξεκίνησε από τις υπηρεσίες κινητών. Η ηλεκτρονική τραπεζική είναι ασφαλής και οι υπηρεσίες διαδικτύου είναι γρήγορες, φθηνές ή ακόμη και δωρεάν. Ωστόσο, προς το παρόν μέλη του πληθυσμού με συγκεκριμένα δημογραφικά χαρακτηρισιτκά δεν έχουν πρόσβαση σε τέτοιες υπηρεσίες. Βασική εστίαση για την Τράπεζα είναι η εκπαίδευση των πελατών σχετικά με τις ψηφιακές υπηρεσίες και η ενημέρωσή τους σχετικά με τους τρόπους αποφυγής χρεώσεων και η ενθάρρυνσή τους να χρησιμοποιούν τα έξυπνα κινητά τους για τις υπηρεσίες της Τράπεζας. Η Τράπεζα έχει ήδη ξεκινήσει το ταξίδι μετατροπής του δικτύου καταστημάτων της. Τα πρώτα δύο μετασχηματισμένα καταστήματα (ένα στη Λευκωσία και ένα στη Λεμεσό) πρόκειτο να ανοίξουν το δεύτερο τρίμηνο του 2020 αλλά οι ημερομηνίες υπόκεινται σε αναθεώρηση μετά την κρίση της πανδημίας. Το Διοικητικό Συμβούλιο παρακολουθεί στενά το έργο ψηφιακού μετασχηματισμού μέσω της Επιτροπής Τεχνολογίας του, η οποία έχει την ευθύνη επίβλεψης σε σχέση με τον συνολικό ρόλο της τεχνολογίας στη στρατηγική του Συγκροτήματος και εγκρίνει σημαντικές επενδύσεις στην τεχνολογία.

Η Τράπεζα έχει αντικαταστήσει τις έντυπες καταστάσεις τραπεζικού λογαριασμού που οι πελάτες της λάμβαναν κάθε μήνα ταχυδρομικά με ηλεκτρονική κατάσταση, ελαχιστοποιώντας έτσι τη χρήση χαρτιού και περιορίζοντας τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της παραγωγής του, όπως η αποδάσωση και η σπατάλη ενέργειας και κατανάλωσης νερού.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει καθορίσει τις αξίες της Εταιρίας και αποσκοπεί στην ενσωμάτωσή τους σε κάθε δραστηριότητα και λειτουργία του Συγκροτήματος. Αυτές είναι: ακεραιότητα, διαφάνεια, λογοδοσία, εμπιστευτικότητα και βιωσιμότητα. Το Συγκρότημα δημιουργεί έτσι αξία για τους πελάτες, τους μετόχους και το προσωπικό του. Η ασφάλεια, η προστασία και το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων είναι σημαντικά για το Συγκρότημα και ως εκ τούτου το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε Πολιτική Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων που περιγράφει τις αρχές για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και διατηρεί τη δυνατότητα των πελατών να ελέγχουν καλύτερα τα προσωπικά τους δεδομένα και να εξασκούν τα δικαιώματά τους σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων της Ευρωπαικής Ένωσης («GDPR»).

Η διασφάλιση των πληροφοριών και των συστημάτων της Τράπεζας αποτελεί μία από τις σημαντικότερες προτεραιότητες της Εταιρίας. Για το σκοπό αυτό, χρησιμοποιείται μια πολυεπίπεδη προσέγγιση άμυνας όσον αφορά τη διακυβέρνηση και τους ελέγχους ασφαλείας. Το μοντέλο διακυβέρνησης ακολουθεί κανονιστικές οδηγίες που χρησιμοποιούν τις 3 γραμμές άμυνας. Η στήριξη της διεύθυνσης βρίσκεται στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο και υπάρχει άμεση ανεξάρτητη αναφορά στις αρμόδιες επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου. Παράλληλα, όλοι οι έλεγχοι ασφαλείας ακολουθούν τα ρυθμιστικά πρότυπα (GDPR, NIS, PSD2, PCI, SWIFT) και τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές (όπως το ISO27001).

Το Συγκρότημα έχει πολύ χαμηλή διάθεση για απειλές και απώλειες που προκύπτουν από επιθέσεις στον κυβερνοχώρο και την κακή χρήση πληροφοριών. Έτσι, οι επενδύσεις σε θέματα ασφάλειας πληροφοριών γίνονται με βάση την πρώτη, τη δεύτερη και την τρίτη γραμμή άμυνας που απασχολούν ειδικούς μηχανικούς ασφαλείας, αναλυτές και ελεγκτές πληροφορικής. Επιπλέον, πραγματοποιούνται σημαντικές επενδύσεις στη σύγχρονη τεχνολογία σε συνεχή βάση (όπως μηχανική μάθηση και τεχνητή νοημοσύνη). Η Τράπεζα αναγνωρίζει ότι το εργατικό δυναμικό της είναι ένα από τα πιο πολύτιμα περιουσιακά της στοιχεία. Για το λόγο αυτό, διαθέτει αριθμό πολιτικών και πρακτικών που σχετίζονται με τον εντοπισμό, την ανάπτυξη και την ανταμοιβή / αναγνώριση των υπαλλήλων της. Επιπλέον, η Τράπεζα επενδύει στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της μέσω της παροχής πολυάριθμων ευκαιριών κατάρτισης και ανάπτυξης που έχουν ως στόχο τη δημιουργία σχετικών ικανοτήτων και συμπεριφορών και είναι κατάλληλες και ευθυγραμμίζονται με τη στρατηγική της.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.1 Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Άλλοι Εταίροι (συνέχεια)

Επιπλέον, το Συγκρότημα διατηρεί πολιτική μηδενικής ανοχής για περιστατικά ξεπλύματος χρημάτων και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και δεν αποδέχεται οποιαδήποτε δικαιολογία για τυχόν παραβιάσεις της σχετικής νομοθεσίας ή παραβιάσεις των εσωτερικών πολιτικών, διαδικασιών και πλαισίου συμμόρφωσης του Συγκροτήματος.

Αυστηρές γραπτές οδηγίες εκδόθησαν το 2018 από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και τον Διευθύνοντα Σύμβουλο προς όλο το προσωπικό, ζητώντας του να θέσει και να τηρεί αυστηρά πρότυπα.

Ηγεσία

Υπάρχει σαφής διαχωρισμός μεταξύ του ρόλου του Προέδρου ο οποίος είναι υπεύθυνος για την ηγεσία και την αποτελεσματικότητα του Διοικητικού Συμβουλίου και του Διευθύνοντος Συμβούλου που είναι υπεύθυνος για τη λειτουργία επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της Εταιρίας. Αυτός ο σαφής καταμερισμός ευθύνης τεκμηριώνεται τόσο στο εγχειρίδιο του Διοικητικού Συμβουλίου όσο και στην Πολιτική Εταιρικής Διακυβέρνησης που έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο. Οι καθημερινές εργασίες του Συγκροτήματος έχουν ανατεθεί στη διεύθυνση.

Ο Ρόλος του Προέδρου

Ο Πρόεδρος δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την αποτελεσματικότητα του Διοικητικού Συμβουλίου, εποπτεύει τις εργασίες του, διασφαλίζοντας ότι η ημερήσια διάταξη καλύπτει τα βασικά στρατηγικά θέματα που πρέπει να αντιμετωπίσει το Συγκρότημα, καθορίζει το ύφος και τον τόνο των συζητήσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και θέτει ξεκάθαρες προσδοκίες αναφορικά με την κουλτούρα, τις αξίες και τη συμπεριφορά του Συγκροτήματος.

Ο Πρόεδρος διασφαλίζει την αποτελεσματική λειτουργία όλων των πτυχών του ρόλου του Διοικητικού Συμβουλίου, μεταξύ άλλων με:

- Την παροχή ηγεσίας στο Διοικητικό Συμβούλιο,
- Τη διασφάλιση ότι το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει τη φύση και την έκταση των σημαντικών κινδύνων που το Συγκρότημα είναι πρόθυμο να αναλάβει στην υλοποίηση της στρατηγικής του,
- Τη διασφάλιση ότι οι επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου είναι κατάλληλα δομημένες με συμβατούς όρους εντολής,
- Τη διατήρηση αποτελεσματικών μέσων επικοινωνίας και ενημέρωσης μεταξύ του Διοικητικού Συμβουλίου και της ανώτατης διιεύθυνσης του Συγκροτήματος,
- Τη διασφάλιση ότι τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν επαρκή χρόνο για να εξετάσουν στρατηγικά και άλλα κρίσιμα ζητήματα και δεν έρχονται αντιμέτωποι με μη ρεαλιστικές προθεσμίες για τη λήψη αποφάσεων,
- Την ενθάρρυνση της ενεργούς συμμετοχής των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου,
- Την τακτική αναθεώρηση των συμφωνηθέντων με τον κάθε διοικητικό σύμβουλο αναγκών κατάρτισης και ανάπτυξης του,
- Τη διασφάλιση ότι οι συγκρούσεις συμφερόντων γνωστοποιούνται και τα μέλη απέχουν από τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και τη ψηφοφορία για οποιοδήποτε θέμα για το οποίο μπορεί να έχουν σύγκρουση συμφερόντων,
- Τη διατήρηση αποτελεσματικής επικοινωνίας με εποπτικές αρχές, μετόχους και άλλους εταίρους,
- Την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης του Διοικητικού Συμβουλίου, όπως αναγνώριζοντας τα ισχυρά σημεία και αντιμετώπιζοντας τις αδυναμίες του Διοικητικού Συμβουλίου και, ενδεχομένως, προτείνοντας τον διορισμό νέων ή την αποχώρηση υφιστάμενων μελών του, και
- Την προώθηση υψηλών προτύπων εταιρικής διακυβέρνησης.

Ο Josef Ackermann αποχώρησε από την προεδρία του Διοικητικού Συμβουλίου στις 14 Μαΐου 2019. Ο Τάκης Αράπογλου διορίστηκε ως ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου στις 26 Φεβρουαρίου 2019. Εκλέγηκε Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου στις 12 Ιουνίου 2019, κατόπιν συγκατάθεσης της ΕΚΤ.

Ο ρόλος του Διευθύνοντος Συμβούλου

Ο Διευθύνων Σύμβουλος είναι υπεύθυνος:

- Να αναπτύξει και να υποβάλει στο Διοικητικό Συμβούλιο τη στρατηγική του Συγκροτήματος,
- Να εφαρμόσει την εγκεκριμένη στρατηγική,
- Να εισηγείται προϋπολογισμούς για τις λειτουργικές και κεφαλαιουχικές δαπάνες,

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.1 Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Ο ρόλος του Διευθύνοντος Συμβούλου (συνέχεια)

- Σε συνεργασία με τον Πρόεδρο, να εκπροσωπεί το Συγκρότημα σε πελάτες, ρυθμιστικές αρχές, μετόχους, πιθανούς επενδυτές, τον χρηματοπιστωτικό κλάδο και το ευρύ κοινό,
- Να καθοδηγεί την ανώτατη διεύθυνση στην καθημερινή λειτουργία της Εταιρίας,
- Να λογοδοτεί για την απόδοση της διεύθυνσης και την επίτευξη της στρατηγικής που συμφωνήθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο,
- Να δίνει το παράδειγμα στο προσωπικό του Συγκροτήματος και να του επικοινωνεί τις προσδοκίες του Διοικητικού Συμβουλίου σε σχέση με την κουλτούρα, τις αξίες και τη συμπεριφορά του Συγκροτήματος, και
- Να λαμβάνει αποφάσεις σε όλα τα θέματα που άπτονται των λειτουργιών, της απόδοσης και της στρατηγικής των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος, με εξαίρεση τα θέματα που προορίζονται αποκλειστικά για το Διοικητικό Συμβούλιο.

Στην καθημερινή διαχείριση του Συγκροτήματος που του ανατέθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο, ο Διευθύνων Σύμβουλος στηρίζεται στις εισηγήσεις και συμβουλές της Εκτελεστικής Επιτροπής της οποίας προεδρεύει. Η σύμβαση εργασίας του Διευθύνοντος Συμβούλου αναθεωρείται τουλάχιστον ανά πενταετία.

Ο John Hourican παραιτήθηκε από Διευθύνων Σύμβουλος στις 30 Αυγούστου 2019, αφού έδωσε την κατάλληλη προειδοποίηση έξι μηνών. Ο Πανίκος Νικολάου, CEO designate από τον Μάιο του 2019, διορίστηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο την 1η Σεπτεμβρίου 2019 κατόπιν συγκατάθεσης της ΕΚΤ.

Ρόλοι του Αντιπροέδρου και Ανώτερου Ανεξάρτητου Διευθυντή

Ο Αντιπρόεδρος αναπληρώνει τον Πρόεδρο όπου απαιτείται. Ο Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος είναι διαθέσιμος στους μετόχους και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου σε περίπτωση που έχουν ανησυχίες που δεν μπορούν να επιλυθούν μέσω των σύνηθων καναλιών επικοινωνίας. Παρέχει συμβουλές και στήριξη στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου στην επίτευξη των στόχων του.

Προεδρεύει συνεδρίασης των μη-εκτελεστικών μελών για την αξιολόγηση της απόδοσης του Προέδρου, στο πλαίσιο της ετήσιας αξιολόγησης της απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου και επιβλέπει τον διορισμό του Προέδρου. Συναντάται επίσης με σημαντικούς μετόχους προκειμένου να διασφαλίσει ότι υπάρχει ισορροπημένη κατανόηση των ζητημάτων και των ανησυχιών που ενδέχεται να έχουν.

Ο Μιχάλης Σπανός, παραιτήθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2019. Στη θέση του ως Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος διορίστηκε ο Ιωάννης Ζωγραφάκης στις 26 Φεβρουαρίου 2019.

1.1.1 Πληροφόρηση και Στήριξη

Το Διοικητικό Συμβούλιο συνέρχεται σε τακτική βάση και έχει επίσημο πρόγραμμα θεμάτων προς εξέταση το οποίο κάθε χρόνο αναθεωρείται. Λαμβάνει τακτικά αναφορές και παρουσιάσεις από τον Διευθύντοντα Σύμβουλο και άλλα μέλη της ανώτατης διεύθυνσης για τη στρατηγική και τις εξελίξεις στις δραστηριότητες του Συγκροτήματος. Το Διοικητικό Συμβούλιο μελετά αναφορές της κάθε επιτροπής του καθώς και τακτικές εκθέσεις αναφορικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου του Συγκροτήματος, κορυφαίους και αναδυόμενους κινδύνους, τη διαχείριση κινδύνων, πιστωτικά ανοίγματα και το δανειακό χαρτοφυλάκιο του Συγκροτήματος, τη διαχείριση στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, τη ρευστότητα, τις επιδικίες, τη συμμόρφωση και θέματα φήμης.

Υπό την εποπτεία του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, οι αρμοδιότητες της Γραμματέως της Εταιρίας περιλαμβάνουν τη διασφάλιση επαρκούς ροής πληροφοριών εντός του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών του, μεταξύ της ανώτατης διεύθυνσης και των μη-εκτελεστικών μελών και μεταξύ των επικεφαλής των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου και των μη-εκτελεστικών μελών καθώς και τη διευκόλυνση της εισαγωγικής κατάρτισης, ανάπτυξης και αξιολόγησης των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Όλοι οι διοικητικοί σύμβουλοι έχουν πρόσβαση στις συμβουλές και υπηρεσίες της Γραμματέως της Εταιρίας και του Λειτουργού Συμμόρφωσης με την Εταιρική Διακυβέρνηση, οι οποίοι μπορούν να παρέχουν πληροφορίες σχετικές με τις διαδικασίες του Διοικητικού Συμβουλίου, τον Κώδικα ΧΑΚ και τον Κώδικα ΗΒ. Ανεξάρτητες επαγγελματικές συμβουλές καθώς και συμβουλές των εξωτερικών νομικών συμβούλων του Συγκροτήματος είναι επίσης διαθέσιμες στους διοικητικούς σύμβούλους με δαπάνη του Συγκροτήματος εάν και όταν απαιτείται. Οι επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν παρόμοια πρόσβαση και είναι εφοδιασμένες με επαρκείς πόρους για να επιτελούν τα καθήκοντα τους. Όλοι οι διοικητικοί σύμβουλοι καλύπτονται με ασφάλιση αστικής ευθύνης διοικητικών συμβούλων και αξιωματούχων σε σχέση με νομικές αγωγές εναντίον τους.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.1 Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

1.1.1 Πληροφόρηση και Στήριξη (συνέχεια)

Περιστασιακά το Διοικητικό Συμβούλιο διεξάγει ενδελεχής συζητήσεις με βασικές επιχειρηματικές Διευθύνσεις και μονάδες, ώστε να παρέχει στα μέλη του μια βαθύτερη γνώση σε βασικούς τομείς στρατηγικής εστίασης, επιτρέποντας καλύτερη ποιότητα των συζητήσεων και ενισχύοντας τη γνώση τους. Οι ενδελεχής συζητήσεις περιλαμβάνουν συνήθως παρουσιάσεις και αναλύσεις των θεμάτων σε βάθος. Το 2019, τέτοιες συζητήσεις διεξήχθησαν σχετικά με το κεφαλαιακό πλάνο, συμπεριλαμβανομένων συζητήσεων με εξωτερικούς συμβούλους και τις ρυθμιστικές αρχές. Μια ενδελεχής συζήτηση για τον νέο δανεισμό της περιόδου 2015-2018 κατέδειξε σταθερές διαδικασίες διακυβέρνησης με καλές πρακτικές στη λιανική τραπεζική. Εντοπίστηκαν κάποιες εξαιρέσεις από την πολιτική σχετικά με τον εταιρικό δανεισμό, αλλά ακόμη και αυτές κατέδειξαν δέουσα επιμέλεια και επαρκή ανάλυση.

Επίσης διεξήχθη από εξωτερικούς συμβούλους αξιολόγηση της διασφάλισης ποιότητας σχετικά με την Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Κεφαλαιακής Επάρκειας και την Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης της Επάρκειας Ρευστότητας. Το πρόγραμμα μείωσης του κόστους συζητήθηκε εκτενώς ενώ διορίστηκε ανάδοχος για την υλοποίηση του προγράμματος.

Οι βασικοί τομείς εστίασης για το 2019 για το Διοικητικό Συμβούλιο, μεταξύ άλλων, ήταν:

Στρατηγική του Συγκροτήματος και ανοχή κινδύνου	• Τριετές επιχειρηματικό και κεφαλαιακό πλάνο, • Εξαγορές και εκποιήσεις, • Εξέταση και έγκριση μεγάλων συναλλαγών, • Πλάνο Εξυγίανσης, • Πρόοδος του Προγράμματος Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Τράπεζας, • Ελάχιστες Απαιτήσεις Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων.
Τακτικές ενημερώσεις	• Μηνιαία Αναφορά απόδοσης Συγκροτήματος, • Οικονομική έκθεση, συμπεριλαμβανομένων των προϋπολογισμών, των προβλέψεων και των κεφαλαιακών θέσεων, • Μηνιαία Αναφορά κινδύνων, • Έκθεση του Διευθύνοντος Συμβούλου, • Εκθέσεις των προέδρων των επιτροπών.
Επιχειρησιακό περιβάλλον	• Οικονομικές εξελίξεις στην Κύπρο, • Τριμηνιαίες οικονομικές εκθέσεις, • Οι απόψεις των επενδυτών και των άλλων εταίρων, • Ενημερώσεις για την αγορά και τη συναλλαγματική δραστηριότητα μετοχών.
Επιχειρηματική απόδοση	• Θεώρηση της στρατηγικής των επιχειρηματικών Διευθύνσεων και επιχειρηματικών μονάδων, • Ανασκόπηση της απόδοσης των εταιρικών χρηματοδοτικών έργων.
Διαχείριση κινδύνου	• Νέος Επόπτης Καλυμμένων Αξιογράφων, • Έκθεση Εσωτερικής Διαδικασίας Αξιολόγησης Κεφαλαιακής Επάρκειας ("ICAAP"), • Έκθεση Εσωτερικής Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Ρευστότητας ("ILAAP"), • Διάθεση Ανάληψης Κινδύνου Συγκροτήματος, • Ενημέρωση για την κυβερνοασφάλεια.
Διακυβέρνηση και κανονιστικά θέματα	• Έγκριση διορισμών στο Διοικητικό Συμβούλιο, • Έγκριση διορισμών σε συμβούλια μεγάλων θυγατρικών εταιριών, • Αντικατάσταση του Προέδρου της ΕΑΔΑ, • Αντικατάσταση του Ανώτερου Ανεξάρτητου Διοικητικού Σύμβουλου, • Η αποτελεσματικότητα του Διοικητικού Συμβουλίου και η αξιολόγηση της απόδοσης του Προέδρου, • Αναθεώρηση και έγκριση των διαφόρων πολιτικών του Συγκροτήματος, • Σχεδιασμός διαδοχής.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.1 Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

1.1.1 Πληροφόρηση και Στήριξη (συνέχεια)

Ανάπτυξη στρατηγικής

Η στρατηγική για την αναζωογόνηση της Τράπεζας τα τελευταία έξι χρόνια, βασίστηκε σε ένα ισχυρό σύνολο αξιών σε τρεις βασικούς πυλώνες μεταρρύθμισης. Οι πυλώνες αυτοί ήταν 1) η επικέντρωση στην ολοκλήρωση της στρατηγικής για τη συρρίκνωση σε θέση ισχύος (shrink to strength), η οποία περιελάμβανε τη διάθεση των μη βασικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της Εταιρίας στο εξωτερικό, συγκεντρώνοντας το επιχειρηματικό μοντέλο και την κεφαλαιακή βάση της Τράπεζας στην εγχώρια αγορά, 2) επιδιόρθωση της Τράπεζας, αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στην Τράπεζα και αντιμετώπιση σταδιακά της πρόκλησης των υπερβολικά υψηλών μη εξυπηρετούμενων δανείων και, τέλος, 3) ανασυγκρότηση της Τράπεζας. Αυτός ο τελευταίος πυλώνας περιελάμβανε την ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής ομάδας ανώτερων στελεχών, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και την ενίσχυση και διαφοροποίηση της πηγής εσόδων. Με την ολοκλήρωση του πρώτου και δεύτερου πυλώνα, η Τράπεζα επικεντρώνεται πλέον στον τρίτο πυλώνα, δηλαδή στην ανασυγκρότηση της με βελτιωμένη αποτελεσματικότητα και στην ενίσχυση και διαφοροποίηση των εισοδημάτων της.

Το Συγκρότημα επικεντρώνεται στην υλοποίηση των στρατηγικών στόχων του και σκοπεύει να γίνει ένα ισχυρότερο, ασφαλέστερο και πιο εστιασμένο ίδρυμα ικανό να στηρίξει την ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας και να αποδώσει μεσοπρόθεσμα κατάλληλες αποδόσεις στους μετόχους. Οι βασικοί πυλώνες της στρατηγικής του Συγκροτήματος είναι:

- Αποφυγή οποιασδήποτε υποβάθμισης της ποιότητας των περιουσιακών στοιχείων που θα προκύψει από την εμφάνιση του COVID-19 και περαιτέρω μείωση του επιπέδου των καθυστερημένων δανείων κατά την ομαλοποίηση της αγοράς και των συνθηκών λειτουργίας,
- Περαιτέρω βελτιστοποίηση της χρηματοδοτικής δομής,
- Διατήρηση της κατάλληλης κεφαλαιακής θέσης με τη δημιουργία εσωτερικών κεφαλαίων,
- Εστίαση στην αγορά της Κύπρου,
- Απόκτηση ένος ισχνού μοντέλου λειτουργικότητας,
- Προσφορά αξίας στους μετόχους και άλλους εταίρους.

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών της, η Τράπεζα προτίθεται να επενδύσει σε βελτιωμένα προϊόντα και υπηρεσίες και να εκσυγχρονιστεί. Ηγείται της ψηφιοποίησης μεταξύ όλων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο και τα οφέλη από τη μετατροπή αυτή ήδη εισπράττονται από τους πελάτες της Τράπεζας που έχουν ηλεκτρονική πρόσβαση στις τραπεζικές υπηρεσίες μέσω του υπολογιστή τους, των tablet και των κινητών συσκευών τους. Η Τράπεζα Κύπρου διατηρεί το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς στις καταθέσεις και τα δάνεια και το μερίδιο του λέοντος στην πιστωτική επέκταση. Το Συγκρότημα εξυπηρετεί επίσης τις ασφαλιστικές ανάγκες των πελατών του μέσω δύο πολύ αποτελεσματικών και δυναμικών ασφαλιστικών εταιριών, οι οποίες έχουν το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς στην ασφάλιση ζωής και το δεύτερο μεγαλύτερο μερίδιο στην αγορά γενικής ασφάλισης.

Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη στρατηγική παρουσιάζονται στην ενότητα Στρατηγική και Προοπτικές της Έκθεσης Συμβούλων στην Ετήσια Οικονομική Έκθεσης 2019 στη σελ.32.

1.2 Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτιζόταν από έντεκα μέλη: τον Πρόεδρο του Συγκροτήματος ο οποίος κατά το διορισμό του ήταν ανεξάρτητος, δύο εκτελεστικά μέλη και οκτώ μη-εκτελεστικά μέλη. Σύμφωνα με τις προνοιες της Οδηγίας Διακυβέρνησης, επτά από τους μη εκτελεστικούς διοικητικούς συμβούλους είναι ανεξάρτητοι. Ωστόσο, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει καθορίσει όλα τα μη-εκτελεστικά μέλη ως ανεξάρτητα μη-εκτελεστικά μέλη σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κώδικα ΗΒ και του Κώδικα ΧΑΚ.

Τα ονόματα και σύντομα βιογραφικά στοιχεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου αναφορικά με την εμπειρία, τις γνώσεις και το καθεστώς ανεξαρτησίας τους περιλαμβάνονται στην ενότητα 4 της παρούσας έκθεσης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο θεωρεί ότι το υφιστάμενο μέγεθος και η σύνθεση του είναι κατάλληλα ώστε να παρέχουν το πλήρες φάσμα δεξιοτήτων και εμπειριών που απαιτούνται στο Διοικητικό Συμβούλιο και στη στελέχωση των επιτροπών του διατηρώντας ταυτόχρονα τη συναίσθηση ευθύνης στο κάθε μέλος για τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, για την αποτελεσματική διαχείριση των επιχειρηματικών δρατηριοτήτων επιτρέποντας ταυτόχρονα πλήρη και εποικοδομητική συμμετοχή όλων των διοικητικών συμβούλων, δεδομένου του μεγέθους και των εργασιών του Συγκροτήματος και των χρονικών απαιτήσεων που τίθενται στους διοικητικούς συμβούλους.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.2 Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Η δομή κάθε επιτροπής διευκολύνει την ανοικτή συζήτηση, ενώ λαμβάνονται μέτρα για να διασφαλιστεί επαρκής χρόνος στα μέλη των επιτροπών να εξετάσουν τις προτάσεις που υποβάλλονται.

Η ΕΔΕΔ αξιολογεί σε ετήσια βάση τη δομή, το μέγεθος, τη θητεία και τη σύνθεση του Διοκητικού Συμβουλίου (συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων, της γνώσης, της εμπειρίας, της ανεξαρτησίας και της ποικιλομορφίας) και εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο τις δεξιότητες και την πείρα που απαιτούνται για την παροχή υγιείους εποπτείας της διακυβέρνησης. Οι δεξιότητες περιλαμβάνουν εμπειρία στον τραπεζικό τομέα, την ασφάλιση, τις αγορές και το κανονιστικό περιβάλλον, τη διαχείριση κινδύνων, τη χρηματοοικονομική διαχείριση, την ανάπτυξη στρατηγικής, την τεχνολογία, την επιχειρηματική εμπειρία καθώς και γνώση της διακυβέρνησης, της συμμόρφωσης και του ελέγχου. Η αξιολόγηση του προφίλ δεξιοτήτων του Διοικητικού Συμβουλίου διεξάγεται για να διασφαλιστεί ότι το Διοικητικό Συμβούλιο και οι επιτροπές του αποτελούνται από μέλη που έχουν μια συνολική αντίληψη των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος και των κινδύνων που συνδέονται με αυτές. Περαιτέρω, σε περίπτωση αλλαγής του συνολικού μεγέθους του Διοικητικού Συμβουλίου μετά από οποιοδήποτε διορισμό ή παραίτηση, πραγματοποιείται επαναξιολόγηση προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η σύνθεση παραμένει κατάλληλη. Η θητεία είναι μια ακόμη πτυχή που εξετάζεται κατά την θεώρηση του σχεδιασμού διαδοχής και της ανανέωσης του Διοικητικού Συμβουλίου. Το Διοικητικό Συμβούλιο διασφαλίζει περαιτέρω ότι όλα τα μέλη διαθέτουν τον απαραίτητο χρόνο για την εκτέλεση των καθηκόντων και των ευθυνών τους προς το Συγκρότημα.

Το Διοικητικό Συμβούλιο πιστεύει ότι η ποικιλομορφία της σκέψης είναι απαραίτητη για τη σωστή λήψη αποφάσεων και, ως εκ τούτου, ενέκρινε την Πολιτική Ποικιλομορφίας του Διοικητικού Συμβουλίου και είναι σθεναρά προσηλωμένη σε όλες τις διαστάσεις της ποικιλομορφίας. Το Διοικητικό Συμβούλιο διατήρησε το στόχο της ποικιλομορφίας των φύλων στο 40% γυναίκες μέλη μέχρι τα τέλη του 2020.

Η ΕΔΕΔ λαμβάνει υπόψη τον προγραμματισμό διαδοχής και τον αντίκτυπο ενδεχόμενων συνταξιοδοτήσεων στο προφίλ δεξιοτήτων του Διοικητικού Συμβουλίου. Η στελέχωση στηρίζεται από τον οίκο Egon Zehnder, ένα διεθνή οργανισμό εξεύρεσης στελεχών. Το 2019 ο εν λόγω οίκος εντόπισε αριθμό υποψηφίων για διορισμό στο Διοικητικό Συμβούλιο στη θέση του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου και διεξήγαγε ανεξάρτητη αξιολόγηση των υποψηφίων, παρέχοντας πληροφόρηση στο Διοικητικό Συμβούλιο πριν τη διεξαγωγή συνεντεύξεων των υποψηφίων με τα μέλη της ΕΔΕΔ και άλλα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ετησίως, το Συγκρότημα προβαίνει σε ανασκόπηση της ικανότητας και καταλληλότητας των διοικητικών συμβούλων καλώντας τους να επιβεβαιώσουν οποιεσδήποτε αλλαγές όσον αφορά τη συμμόρφωσή τους με την Οδηγία Ικανότητας και Καταλληλότητας της ΚΤΚ. Όλες οι αλλαγές που δηλώνονται αξιολογούνται και καθορίζεται η σημαντικότητας τους. Κατά τη θεώρηση για το 2019 αναφέρθηκαν ορισμένες αλλαγές στις θέσεις που κατέχουν τα μέλη σε άλλα διοικητικά συμβούλια. Το Διοικητικό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι καθένας από τους διοικητικούς συμβούλους έχει το απαιτούμενο επίπεδο ικανότητας, ακεραιότητας και οικονομικής ευρωστίας για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων του και διαθέτει τον απαραίτητο χρόνο για να το πράξει.

Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι

Ο Διευθύνων Σύμβουλος και ο Πρώτος Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος εργάζονται στην BOC PCL. Η σύμβαση του Διευθύνοντος Συμβούλου περιλαμβάνει ρήτρα τερματισμού με προειδοποίηση έξι μηνών προς το εκτελεστικό μέλος, χωρίς αιτιολόγηση και στη διακριτική ευχέρεια της BOC PCL. Οι όροι απασχόλησης του Αναπληρωτή Διευθύνοντος Συμβούλου βασίζονται κυρίως στις πρόνοιες της ισχύουσας συλλογικής σύμβασης, οι οποίες προβλέπουν ειδοποίηση ή αποζημείωση εκ μέρους της BOC PCL με βάση τα χρόνια υπηρεσίας και γραπτή προειδοποίηση τεσσάρων μηνών από τον εκτελεστικό σύμβουλο σε περίπτωση εθελούσιας αποχώρησης.

Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι

Οι μη-εκτελεστικοί σύμβουλοι είναι υπεύθυνοι να παρακολουθούν την εκτελεστική δραστηριότητα και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη στρατηγικής. Δεν είναι εργαζόμενοι της Εταιρίας και δεν συμμετέχουν στην καθημερινή διαχείριση του Συγκροτήματος.

Ο ρόλος τους είναι να παρέχουν εποικοδομητική αμφισβήτηση στη διεύθυνση, να ελέγχουν την απόδοση της ανώτατης διεύθυνσης στην επίτευξη των συμφωνημένων στόχων και σκοπών και να παρακολουθούν αναφορές για την απόδοση. Επίσης, οι μη-εκτελεστικοί σύμβουλοι πρέπει να ικανοποιούνται ως προς την ακεραιότητα της οικονομικής πληροφόρησης και να βεβαιώνονται ότι οι μηχανισμοί ελέγχου της οικονομικής πληροφόρησης, τα πλαίσια συμμόρφωσης και διαχείρισης κινδύνων και το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου είναι ισχυρά και αξιόπιστα. Πρέπει ταυτόχρονα να φέρνουν ανεξάρτητη πρόκληση και κρίση στις διαβουλεύσεις του Διοικητικού Συμβουλίου μέσω του χαρακτήρα, της αντικειμενικότητας και της ακεραιότητάς τους.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.2 Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι(συνέχεια)

Διεξάγονται συνεδριάσεις μεταξύ των μη εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων χωρίς την παρουσία των εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων και τουλάχιστον μία φορά το χρόνο χωρίς την παρουσία του Προέδρου.

1.2.1 Συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου

Η Γραμματέας της Εταιρίας ετοιμάζει ένα ετήσιο πρόγραμμα με τη συμβολή όλων των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, που καταγράφει τη ροή βασικών θεμάτων της Εταιρίας προς το Διοικητικό Συμβούλιο. Το Συγκρότημα έχει μια ολοκληρωμένη και συνεχή διαδικασία ρύθμισης της ημερήσιας διάταξης και κλιμάκωσης θεμάτων ώστε να διασφαλίζει ότι το Διοικητικό Συμβούλιο έχει τις σωστές πληροφορίες την κατάλληλη στιγμή και με τη σωστή μορφή ώστε να μπορούν οι διοικητικοί σύμβουλοι να λάβουν τις σωστές αποφάσεις. Ο Πρόεδρος ηγείται της διαδικασίας με τη βοήθεια της Γραμματέως της Εταιρίας.

Η διαδικασία διασφαλίζει έτσι ότι διατίθεται επαρκής χρόνος για στρατηγικές συζητήσεις και επιχειρησιακά θέματα. Θέματα μπορούν να προστεθούν στις ημερήσιες διατάξεις ως απάντηση σε εξωτερικά γεγονότα, με αιτήμα μη-εκτελεστικών μελών και κανονιστικές εξελίξεις μεταξύ άλλων.

Η Γραμματέας της Εταιρίας συμμετέχει ενεργά στην προετοιμασία του προγράμματος για όλες τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών του και στην προετοιμασία των ημερήσιων διατάξεων αυτών των συνεδριάσεων, σε συνεργασία με τον Πρόεδρο, διασφαλίζοντας ότι οι σχετικές πληροφορίες αποστέλλονται έγκαιρα σε όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Οι ημερήσιες διατάξεις και τα έγγραφα κυκλοφορούν εγκαίρως πριν από κάθε συνεδρίαση και όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ενημερώνονται γραπτώς για τις προσεχείς συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου ώστε να τους δοθεί αρκετός χρόνος να μελετήσουν τις σχετικές πληροφορίες, για να είναι σε θέση να εκπληρώσουν πλήρως τα καθήκοντά τους.

Τα πακέτα πληροφοριών αναρτώνται κατά κανόνα μία εβδομάδα πριν από τις συνεδριάσεις και είναι προσβάσιμα σε όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μέσω ασφαλούς ηλεκτρονικής πύλης, ώστε να εξασφαλίζεται επαρκής χρόνος για την επισκόπηση των ζητημάτων που πρέπει να συζητηθούν και να αναζητηθούν διευκρινίσεις ή τυχόν πρόσθετες πληροφορίες που ενδεχομένως απαιτούνται.

Οι συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν ορισμένες σταθερές αναφορές, όπως η έκθεση του Διευθύνοντος Συμβούλου και της εκτελεστικής Διευθύντριας Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης σχετικά με τις επιδόσεις του Συγκροτήματος, τις αναφορές των προέδρων των επιτροπών και τις ενημερώσεις από άλλα μέλη της ανώτατης διεύθυνσης. Εκτός από τις επίσημες συνεδριάσεις, το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει όποτε είναι απαραίτητο για να εξετάσει θέματα που είναι χρονικά ευαίσθητα. Ο Πρόεδρος και οι πρόεδροι κάθε επιτροπής διασφαλίζουν ότι οι συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και της κάθε επιτροπής είναι δομημένες ώστε να διευκολύνουν τη συζήτηση.

Οι συνεδριάσεις των επιτροπών διεξάγονται πριν από τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου με τον πρόεδρο κάθε επιτροπής στη συνέχεια να αναφέρει τα θέματα που συζητήθηκαν στο Διοικητικό Συμβούλιο. Θέματα για ενδελεχής συζητήσεις ή πρόσθετα θέματα συζητούνται όταν απαιτείται και περιλαμβάνουν ενημέρωση για τις επιχειρηματικές δραστηριότητες της Εταιρίας, τη διακυβέρνηση και κανονιστικά θέματα.

Κατά τη διάρκεια του 2019 το Διοικητικό Συμβούλιο πραγματοποίησε 12 συνεδριάσεις. Περισσότερες λεπτομέρειες αναφορικά με τον αριθμό των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών του και τη συμμετοχή των διοικητικών συμβούλων παρουσιάζονται πιο κάτω. Τον Μάρτιο του 2019 το Διοικητικό Συμβούλιο πραγματοποίησε ειδική εκτός βάσης διήμερη συνεδρία που επικεντρώθηκε σε θέματα στρατηγικής. Κατά τη διάρκεια του έτους, ο Πρόεδρος και οι μη εκτελεστικοί διοικητικοί σύμβουλοι συναντήθηκαν χωρίς την παρουσία των εκτελεστικών μελών, για να συζητήσουν διάφορα θέματα αναφορικά με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες του Συγκροτήματος.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.2 Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

1.2.1 Συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου(συνέχεια)

Διοικητικό Συμβούλιο 1/1/2019-31/12/2019

Όνομα Συμβούλου	Διοικητικό Συμβούλιο	Επιτροπή Ελέγχου	Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών	Επιτροπή Διορισμών και Εταιρικής Διακυβ.	Επιτροπή Διαχ. Κινδύνων
Josef Ackermann (Πρόεδρος)[1]	7/7			5/5	
Τακης Αράπογλου (Πρόεδρος)[2]	4/4			5/5	
Maksim Goldman (Αντιπρόεδρος)	12/12			9/10	13/13
Anat Bar-Gera	12/12		9/9		
Arne Berggren	11/12	1113			12/13
Lyn Grobler	12/12			10/10	
Πόλα Χατζησωτηρίου	11/12	11/13			11/13
Michael Heger	11/12	13/13	9/9		
John P. Hourican[3]	10/10				
Πανίκος Νικολάου[4]	2/2				
Χριστόδουλος Πατσαλίδης	12/12				
Μαρία Φιλίππου	9/12		8/9		
Μιχάλης Σπανός[5]	0/1		0/1		
Ιωάννης Ζωγραφάκης	12/12	13/13			12/13
Σύνολο συνεδριάσεων[6]	***12***	***13***	***9***	***10***	***13***

1 Παραιτήθηκε στις 14 Μαΐου 2019
2 Διορίστηκε στις 12 Ιουνιου 2019
3 Παραιτήθηκε στις 30 Αυγούστου 2019
4 Διορίστηκε την 1 Σεπτεμβρίου 2019
5 Παραιτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019.
6 Ο αριθμός των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της BOC PCL κατά τη διάρκεια του 2019 ήταν 22. Η συμμετοχή των διοικητικών συμβούλων σε αυτές τις συνεδριάσεις παρουσιάζεται στη σελίδα 384.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αξιοποιεί πλήρως την τεχνολογία όπως τηλεδιάσκεψη, ηλεκτρονική πύλη του Διοικητικού Συμβουλίου και tablets στις συνεδριάσεις του. Αυτό οδηγεί σε μεγαλύτερη ευελιξία, ασφάλεια και αποτελεσματικότητα στη διανομή εγγράφων και στις συνεδριάσεις. Τα πρακτικά και τα θέματα που προκύπτουν από τη συνεδρίαση αναρτώνται και διανέμονται στα μέλη για ανασκόπηση και ανατροφοδότηση. Τα θέματα που προκύπτουν παρακολουθούνται στις επόμενες συνεδριάσεις μέσω σχετικών ενημερώσεων.

1.2.2 Διορισμός, Αποχώρηση και Επανεκλογή των Διοικητικών Συμβούλων

Τα μη-εκτελεστικά μέλη διορίζονται αρχικά για μια περίοδο τριών ετών και συνήθως αναμένεται να υπηρετήσουν δύο τριετείς θητείες νοουμένου ότι η απόδοση τους παραμένει ικανοποιητική και ανάλογα με τις ανάγκες της Εταιρίας, την επανεκλογή από τους μετόχους και τη συνεχή ικανότητα και καταλληλότητα. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να καλέσει τα μέλη να υπηρετήσουν επιπρόσθετες θητείες. Η θητεία ενός μη-εκτελεστικού μέλους δεν μπορεί να επεκταθεί πέραν των 12 ετών στο σύνολο και κάθε επαναδιορισμός πέραν των 6 σωρευτικών ετών υπόκειται σε αυστηρή θεώρηση όπου λαμβάνεται υπόψην η ανάγκη για σταδιακή ανανέωση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί ανά πάσα στιγμή να διορίσει οποιοδήποτε πρόσωπο που είναι πρόθυμο να ενεργεί ως διοικητικός σύμβουλος και το οποίο πληροί τα κριτήρια όπως αυτά καθορίζονται στην Πολιτική Διορισμών του Διοικητικού Συμβουλίου, είτε για να συμπληρώσει ένα κενό ή ως προσθήκη στο υπάρχον Διοικητικό Συμβούλιο, αλλά ο συνολικός αριθμός των μελών δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 13. Κάθε διοικητικός σύμβουλος που διορίζεται υπόκειται σε εκλογή στην επόμενη ΕΓΣ μετά το διορισμό του.

Σύμφωνα με το Καταστατικό της Εταιρίας όλοι οι διοικητικοί σύμβουλοι αποχωρούν κάθε χρόνο και εφόσον είναι επανεκλέξιμοι, προσφέρονται για επανεκλογή. Μια διεξοδική αξιολόγηση των ικανοτήτων, εμπειρίας, ανεξαρτησίας και γνώσης διενεργήθηκε το Μάρτη 2019 και το Διοικητικό Συμβούλιο συμπέρανε ότι όλα τα μέλη εξακολουθούν να είναι αποτελεσματικά και να έχουν πολύτιμη συνεισφορά στις διαβουλεύσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι ακόλουθοι διοικητικοί σύμβουλοι, ενόψη του ότι ήταν επανεκλέξιμοι, προσφέρθηκαν για επανεκλογή και επανεκλέγησαν στην ΕΓΣ στις 14 Μαΐου του 2019: Maksim Goldman, Anat Bar-Gera, Arne Berggren, Lyn Grobler, Michael Heger, John Patrick Hourican, Χριστόδουλος Πατσαλίδης, Μαρία Φιλίππου, Πόλα Χατζησωτηρίου και Ιωάννης Ζωγραφάκης. Επίσης στο Διοικητικό Συμβούλιο εκλέχθηκε και ο Τάκης Αράπογλου υπό την αίρεση της ΕΚΤ που λήφθηκε στις 12 Ιουνίου 2019.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.2 Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

1.2.2 Διορισμός, Αποχώρηση και Επανεκλογή των Διοικητικών Συμβούλων (συνέχεια)

Ένα από τα ψηφίσματα της ΕΓΣ σχετικά με την επανεκλογή του Maksim Goldman, έλαβε αρνητικές ψήφους λίγο πάνω από το 20%. Το πλαίσιο για την ακρόαση των απόψεων των μετόχων δημοσιοποιήθηκε μέσω της ομιλίας του Προέδρου κατά την ΕΓΣ (διατίθεται στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος https://www.bankofcyprus.com/el-GR/investor-relations/shareholder-information/--1/agm-2019/-/). Το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω του Προέδρου και του Ανώτερου Ανεξάρτητου Διοικητικού Σύμβουλου, είχε επαφές με τους ενδιαφερόμενους μετόχους ώστε να καταγράψει τις απόψεις τους και να κατανοήσει το αποτέλεσμα. Τα γενικά πορίσματα κοινοποιήθηκαν στο Διοικητικό Συμβούλιο. Τα βασικά συμπεράσματα από αυτές τις αλληλεπιδράσεις ήταν ότι οι ανησυχίες των μετόχων είχαν ελάχιστη σχέση με το πρόσωπο του κ. Goldman, αλλά μάλλον με τις αντιλήψεις των μετόχων για τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να τους επηρεάσει η προηγούμενη σχέση του με κυρωθείσα οντότητα σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι αγορές θα αντιμετώπιζαν πιθανούς κινδύνους που σχετίζονται με κεφαλαιακές δράσεις ή δράσεις των μετόχων της Τράπεζας. Αυτές οι απόψεις εξετάζονται σοβαρά από το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο ωστόσο παραμένει ομόφωνο στην άποψή του ότι ο κ. Goldman, πέραν από την επίσημη αποχώρηση του από την κυρωθείσα οντότητα, έχει επιδείξει ουσιαστικά μεγάλη δέσμευση για το ρόλο του και υψηλό επίπεδο ανεξαρτησίας και έχει συμβάλει σημαντικά στις συζητήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

Τα ονόματα των Διοικητικών Συμβούλων που προσφέρονται για εκλογή ή επανεκλογή συνοδεύονται με επαρκείς πληροφορίες, όπως βιογραφικά στοιχεία και άλλες σχετικές πληροφορίες και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος πριν την ΕΓΣ προκειμένου οι μέτοχοι να λαμβάνουν τεκμηριωμένη απόφαση. Η ΕΔΕΔ λαμβάνει υπόψη μεταξύ άλλων, εάν ένας υποψήφιος διοικητικός σύμβουλος είναι σε θέση να διαθέσει τον απαιτούμενο χρόνο και προσοχή στις υποθέσεις της Εταιρίας, πριν προχωρήσει σε εισήγηση για έγκριση του διορισμού του υποψηφίου στο Διοικητικό Συμβούλιο.

1.2.3 Σύγκρουση Συμφερόντων

Η Πολιτική του Συγκροτήματος για τη Σύγκρουση Συμφερόντων η οποία ισχύει για όλο το προσωπικό και τους διοικητικούς συμβούλους αναφέρεται στο καθήκον όλων για αποφυγή, γνωστοποίηση και διαχείριση των πιθανών, δυνητικών ή αντιληπτών συγκρούσεων συμφερόντων. Η πολιτική αναθεωρείται σε ετήσια βάση και κοινοποιείται σε όλο το Συγκρότημα.

Το εγχειρίδιο του Διοικητικού Συμβουλίου καταγράφει διαδικασίες αναφορικά με τη σύγκρουση συμφερόντων των Διοικητικών Συμβούλων και καθορίζει πώς θα πρέπει να εντοπίζονται, αναφέρονται και να τυγχάνουν διαχείρισης ώστε να διασφαλίζεται ότι οι διοικητικοί σύμβουλοι ενεργούν πάντοτε με γνώμονα το συμφέρον της Εταιρίας. Το εγχειρίδιο του Διοικητικού Συμβουλίου αναθεωρείται τουλάχιστο σε ετήσια βάση.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει υιοθετήσει Κώδικα Συναλλαγών για τις συναλλαγές σε αξίες της Εταιρίας από πρόσωπα που ασκούν διευθυντικά καθήκοντα. Ο Κώδικας Συναλλαγών βρίσκεται σε πλήρη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό για την Κατάχρηση Αγοράς. Όλα τα πρόσωπα που ασκούν διευθυντικά καθήκοντα έχουν ενημερωθεί γραπτώς αναφορικά με τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τον Κώδικα Συναλλαγών. Όλοι οι διοικητικοί σύμβουλοι έχουν συμμορφωθεί με τις πρόνοιες του Κώδικα Συναλλαγών κατά τη διάρκεια του 2019.

Κανένας από τους διοικητικούς συμβούλους δεν είχε, κατά τη διάρκεια του έτους ή στο τέλος του έτους, ουσιώδες συμφέρον, άμεσα ή έμμεσα, σε οποιοδήποτε σημαντικό συμβόλαιο με το Συγκρότημα (Σημείωση 51 των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων του Συγκροτήματος).

1.2.4 Διάθεση Χρόνου

Η ΕΔΕΔ διασφαλίζει ότι το κάθε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου έχει επαρκή χρόνο να αφιερώσει στα καθήκοντά του, λαμβάνοντας υπόψη τα ισχύοντα κανονιστικά όρια για τον αριθμό των θέσεων σε διοικητικά συμβούλια που μπορεί να κατέχει κάποιος διοικητικός σύμβουλος. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει καθορίσει το χρόνο που αναμένεται να διαθέσουν τα μη-εκτελεστικά μέλη για την Εταιρία γύρω στις 35-40 ημέρες ετησίως. Ο χρόνος που διαθέτουν στο Συγκρότημα μπορεί να είναι σημαντικά περισσότερος, ειδικά όταν υπηρετούν σε επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η BOC PCL έχει χαρακτηριστεί ως «σημαντικό ίδρυμα» στο πλαίσιο του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κεφαλαιακές Απαιτήσεις) του 2014. Η Οδηγία Ικανότητας και Καταλληλότητας της ΚΤΚ ενσωματώνει τις πρόνοιες για τα διοικητικά όργανα πιστωτικών ιδρυμάτων του άρθρου 91 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις ('CRD IV') και καθορίζει ότι ένας διοικητικός σύμβουλος δεν επιτρέπεται να μετέχει σε περισσότερες θέσεις πέραν από τους ακόλουθους συνδυασμούς:

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.2 Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

1.2.4 Διάθεση Χρόνου (συνέχεια)

- Μία θέση εκτελεστικού μέλους και δύο θέσεις μη-εκτελεστικού μέλους σε διοικητικά συμβούλια, ή
- Τέσσερις θέσεις μη-εκτελεστικού μέλους σε διοικητικά συμβούλια.

Θέσεις εκτελεστικού ή μη-εκτελεστικού διοικητικού συμβούλου εντός του ίδιου συγκροτήματος υπολογίζονται ως μία ενιαία θέση. Θέσεις σε οργανισμούς που δεν επιδιώκουν κατά κύριο λόγο εμπορικούς σκοπούς δεν μετρούν για σκοπούς των προαναφερόμενων κατευθυντήριων γραμμών.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ('ΕΚΤ'), η οποία εποπτεύει την BOC PCL μετά τον Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης 468/2014 που καθόρισε το πλαίσιο για τη συνεργασία εντός του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού μεταξύ της ΕΚΤ και των εθνικών αρμόδιων αρχών, δύναται σε εξαιρετικές περιπτώσεις και λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και την πολυπλοκότητα των εργασιών του Συγκροτήματος, να εξουσιοδοτεί μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου να κατέχουν μια επιπλέον θέση διοικητικού συμβούλου.

Το 2019, η ΕΚΤ χορήγησε άδεια στον κον Αραπόγλου να μετέχει σε ένα επιπλέον διοικητικό συμβούλιο, δεδομένου του πολύ περιορισμένου χρόνου που διαθέτει για την συγκεκριμένη θέση. Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2019, όλοι οι υπόλοιποι διοικητικοί σύμβουλοι ήταν εντός των ορίων συμμετοχής σε διοικητικά συμβούλια όπως αυτά ορίζονται για τα «σημαντικά ιδρύματα».

Σε όλα τα νεοδιορισθέντα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δίδεται περιεκτική επιστολή διορισμού που αναφέρει λεπτομερώς τις ευθύνες τους, τους όρους διορισμού τους και τον αναμενόμενο χρόνο που θα πρέπει να διαθέσουν για το ρόλο. Αντίγραφο των τυποποιημένων όρων και προϋποθέσεων διορισμού μη εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων μπορεί να επιθεωρηθεί κατά τις εργάσιμες ώρες μετά από επικοινωνία με την Γραμματέα της Εταιρίας. Οι διοικητικοί σύμβουλοι οφείλουν να αφιερώνουν επαρκή χρόνο στις εργασίες του Συγκροτήματος, περιλαμβανομένης συμμετοχής σε τακτικές συναντήσεις και ενημερώσεις, χρόνο προετοιμασίας για συνεδριάσεις και επισκέψεις σε επιχειρηματικές μονάδες. Επιπλέον, αναμένεται ότι οι μη εκτελεστικοί διοικητικοί σύμβουλοι θα συμμετέχουν σε μία τουλάχιστον επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου, κάτι που συνεπάγεται τη διάθεση πρόσθετου χρόνου.

Ορισμένα μη εκτελεστικά μέλη όπως ο Αντιπρόεδρος, ο Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος και οι πρόεδροι των επιτροπών καλούνται να διαθέσουν πρόσθετο χρόνο για την εκπλήρωση αυτών των ρόλων.

Οι διοικητικοί σύμβουλοι κατέχουν θέσεις σε διοικητικά συμβούλια άλλων εταιριών όπως σημειώνεται στα βιογραφικά σημειώματα τους που περιλαμβάνονται στην ενότητα 4 της παρούσας έκθεσης. Η συμμετοχή τους σε άλλα διοικητικά συμβούλια δεν τους εμποδίζει από το να διαθέτουν τον απαραίτητο χρόνο και επιμέλεια στα καθήκοντά τους ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας ενώ βρίσκεται εντός των ορίων που καθορίζονται από την Οδηγία Ικανότητας και Καταλληλότητας της ΚΤΚ. Τυχόν εξωτερικοί διορισμοί που ενδέχεται να επηρεάσουν την υφιστάμενη διάθεση χρόνου για τις εργασίες του Διοκητικού Συμβουλίου πρέπει να λάβουν προηγούμενη έγκριση. Εκτιμάται ότι το 2019 ο κάθε μη-εκτελεστικός διοικητικός σύμβουλος διέθεσε τουλάχιστον 40 ημέρες σε καθήκοντα που σχετίζονται με το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας. Το Διοικητικό Συμβούλιο εξέτασε το χρόνο που διέθεσαν οι διοικητικοί σύμβουλοι για τις εργασίες του και συμπέρανε ότι ο κάθε διοικητικός σύμβουλος αφιερώνει τον απαιτούμενο χρόνο για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων του. Ο Πρόεδρος διαθέτει τον απαιτούμενο χρόνο για το Συγκρότημα, ενώ δεν υπήρξαν ουσιαστικές αλλαγές στις άλλες σημαντικές δεσμεύσεις του Προέδρου κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

1.3 Ισορροπία Διοικητικού Συμβουλίου και Ανεξαρτησία

Τόσο ο Κώδικας ΧΑΚ όσο και ο Κώδικας ΗΒ προνοούν ότι τουλάχιστον το 50% των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, μη συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου, θα πρέπει να είναι ανεξάρτητα μη-εκτελεστικά μέλη, έτσι ώστε κανένα άτομο ή μικρή ομάδα ατόμων να μην κυριαρχεί στη λήψη αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η ΕΔΕΔ και το Διοικητικό Συμβούλιο εξετάζουν το καθεστώς ανεξαρτησίας κάθε μέλους κατά το διορισμό του. Επιπλέον το καθεστώς ανεξαρτησίας του κάθε μέλους εξετάζεται σε ετήσια βάση για να διασφαλιστεί ότι η απόφαση αναφορικά με το καθεστώς ανεξαρτησίας του εξακολουθεί να είναι ορθή. Το 2019 το Διοικητικό Συμβούλιο εξέτασε τις αρχές που διέπουν το καθεστώς ανεξαρτησίας που περιέχονται στον Κώδικα ΧΑΚ και τον Κώδικα ΗΒ, και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το καθεστώς ανεξαρτησίας του κάθε μέλους, εκτός αυτό του Maksim Goldman παρέμεινε το ίδιο όπως αρχικά καθορίστηκε.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.3 Ισορροπία Διοικητικού Συμβουλίου και Ανεξαρτησία(συνέχεια)

Λόγω της απασχόλησής του μέχρι τον Ιούνιο του 2018 σε εταιρία που ελέγχεται από σημαντικό μέτοχο στην Εταιρία, ο Maksim Goldman δεν θεωρείτο ανεξάρτητος βάσει των διατάξεων της Οδηγίας Ικανότητας & Καταλληλότητας της ΚΤΚ. Ωστόσο, τόσο ο Κώδικας ΗΒ όσο και ο Κώδικας ΧΑΚ προβλέπουν ότι παρά τις περιστάσεις που ενδέχεται να επηρεάσουν την ανεξαρτησία του μη εκτελεστικού μέλους, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει ότι το μέλος είναι ανεξάρτητο.

Ο Maksim Goldman ανέκαθεν παρουσίαζε και εξακολουθεί να παρουσιάζει ανεξάρτητο χαρακτήρα και κρίση. Επί του παρόντος, δεν υπάρχουν σχέσεις ή συνθήκες που να επηρεάζουν την κρίση του και το Διοικητικό Συμβούλιο θεωρεί ότι είναι ανεξάρτητος μη εκτελεστικός διοικητικός σύμβουλος. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει κινήσει διαδικασίες για να καθορίσει το Maksim Goldman ως ανεξάρτητο σύμφωνα και με τις διατάξεις της Οδηγίας Ικανότητας και Καταλληλότητας της ΚΤΚ.

Ομοίως, ο Πρόεδρος, κος Αράπογλου, ήταν ανεξάρτητος κατά το διορισμό του και εξακολουθεί να είναι ανεξάρτητος χωρίς να υπάρχει κάποια σχέση ή συνθήκες που να επηρεάζουν την κρίση του. Διαθέτει τον απαραίτητο χρόνο για τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος που είναι λίγο περισσότερος από τους άλλους μη εκτελεστικούς διοικητικούς συμβούλους, αλλά η συνολική διάθεση χρόνου δεν υπερβαίνει τις 50 ημέρες ετησίως. Δεν λαμβάνει άλλη αμοιβή από το Συγκρότημα εκτός από αυτήν του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου και του προέδρου της ΕΔΕΔ.

Το καθεστώς ανεξαρτησίας του κάθε διοικητικού συμβούλου σημειώνεται στα βιογραφικά στοιχεία του στην ενότητα 4 της παρούσας έκθεσης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται κατά πλειοψηφία από ανεξάρτητα μη-εκτελεστικά μέλη ώστε να διασφαλίζεται ότι κανένα άτομο ή μικρή ομάδα δεν μπορεί να κυριαρχήσει στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Το Διοικητικό Συμβούλιο θεωρεί ότι κάθε μη-εκτελεστικό μέλος παρέχει ανεξάρτητη αμφισβήτηση και κρίση στη λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου, λόγω του χαρακτήρα, της αντικειμενικότητας και της ακεραιότητάς του.

Η σχετική «Βεβαίωση Ανεξαρτησίας» με βάση τα κριτήρια ανεξαρτησίας της διάταξης Α.2.3 του Κώδικα του ΧΑΚ υπογράφεται ετησίως από το κάθε ανεξάρτητο μη-εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και υποβάλλεται στο ΧΑΚ μαζί με την Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης.

1.3.1 Διορισμοί στο Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο αναγνωρίζει την ανάγκη να εντοπίζει τα πιο προσοντούχα άτομα τα οποία είναι διαθέσιμα για να υπηρετήσουν στο Διοικητικό Συμβούλιο. Σύμφωνα με την Πολιτική Διορισμών και την Πολιτική Ποικιλομορφίας στο Διοικητικό Συμβούλιο όλοι οι διορισμοί γίνονται αξιοκρατικά με βάση αντικειμενικά κριτήρια (συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων και της εμπειρίας) λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα οφέλη της ποικιλομορφίας. Το Διοικητικό Συμβούλιο ετοιμάζει σχέδιο για τη δική του ανανέωση με τη βοήθεια της ΕΔΕΔ που εξετάζει σε τακτά διαστήματα τη σύνθεση, τη θητεία και το σχεδιασμό διαδοχής του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η ΕΔΕΔ πριν από την αξιολόγηση των υποψηφίων εντοπίζει τις δεξιότητες και την εμπειρία που απαιτούνται για το ρόλο, αξιολογεί τη διάθεση χρόνου που απαιτείται και έχοντας υπόψη την επίσημη αξιολόγηση του συνόλου των δεξιοτήτων του Διοικητικού Συμβουλίου και το σχεδιασμό διαδοχής προχωρεί σε εισηγήσεις για διορισμό στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Η διαδικασία επιλογής μη-εκτελεστικών μελών υποστηρίζεται από μια έμπειρη επαγγελματική εταιρία εξεύρεσης στελεχών η οποία ετοιμάζει λίστα υποψηφίων για τους οποίους παρέχει ανεξάρτητες αξιολογήσεις. Η ΕΔΕΔ στη συνέχεια συνεργάζεται με την εν λόγω εταιρία για την επιλογή των επικρατέστερων υποψηφίων, διεξάγει συνεντεύξεις / συναντήσεις (περιλαμβανομένων συναντήσεων με μέλη της ΕΔΕΔ) και διεξοδική έρευνα δέουσας επιμέλειας. Σύμφωνα με την Πολιτική Διορισμών του Διοικητικού Συμβουλίου η διαδικασία αξιολόγησης και η έρευνα δέουσας επιμέλειας είναι εκτεταμένες και περιλαμβάνουν επιβεβαιώσεις, αυτοπιστοποίηση της καταλληλότητας και της οικονομικής ευρωστίας του υποψηφίου και εξωτερικούς ελέγχους που αφορούν έρευνα σε διάφορες δημόσιες διαθέσιμες πηγές.

Η διαδικασία συνεπάγεται επίσης ότι η ΕΔΕΔ βεβαιώνεται ως προς την ικανότητα του υποψηφίου να διαθέτει τον απαραίτητο χρόνο για το ρόλο, καθώς και την ανεξαρτησία, την ικανότητα και καταλληλότητα και την αξιολόγηση και τεκμηρίωση πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων. Η ΕΔΕΔ στη συνέχεια προχωρεί σε εισηγήσεις προς το Διοικητικό Συμβούλιο.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.3 Ισορροπία Διοικητικού Συμβουλίου και Ανεξαρτησία (συνέχεια)

1.3.1 Διορισμοί στο Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

Η διαδικασία ως περιγράφηκε πιο πάνω ακολουθήθηκε κατά την επιλογή και διορισμό του κου Αράπογλου. Στις 26 Φεβρουαρίου 2019 διορίστηκε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου υπό την αίρεση της ΕΚΤ και θεωρήθηκε ως υποψήφιος προς αντικατάσταση του Δρ Ackermann στην προεδρία, ο οποίος είχε προηγουμένως ανακοινώσει την απόφασή του να αποσυρθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο αμέσως μετά την ΕΓΣ του 2019. Μετά την έγκριση της ΕΚΤ στις 12 Ιουνίου 2019 ο κος Αράπογλου εξελέγη Πρόεδρος την ίδια ημέρα.

Η ίδια εταιρία ανέλαβε επίσης τον εντοπισμό του κατάλληλου υποψηφίου για αντικατάσταση του κου Hourican ο οποίος είχε γνωστοποιήσει την παραίτησή του στις αρχές Μαρτίου του 2019. Τόσο εσωτερικοί όσο και εξωτερικοί υποψήφιοι πέρασαν από συνεντεύξεις και αξιολογήθηκαν προτού η ΕΔΕΔ εισηγηθεί προς έγκριση στο Διοικητικό Συμβούλιο τον διορισμό του Πανίκου Νικολάου, μέχρι τότε Διευθυντή Διεύθυνσης Μεγάλων Επιχειρήσεων της Τράπεζας. Μετά τη διαδικασία επιλογής ο κος Νικολάου ανέλαβε ως CEO designate τον Μάιο του 2019 και μετά τη σχετική έγκριση της ΕΚΤ διορίστηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο την 1η Σεπτεμβρίου 2019. Όπως προαναφέρθηκε, η Egon Zehnder, μια εξωτερική εταιρία εξεύρεσης στελεχών χωρίς άλλη σχέση με την Εταιρία, ασχολήθηκε και με τους δύο διορισμούς στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Το Διοικητικό Συμβούλιο διόρισε τον Ιωάννη Ζωγραφάκη ως Ανώτερο Ανεξάρτητο Διοικητικό Σύμβουλο στις 26 Φεβρουαρίου 2019. Ο Michael Heger διορίστηκε πρόεδρος της ΕΑΔΑ σε αντικατάσταση του Μιχάλη Σπανού ο οποίος παραιτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019. Στις 14 Απριλίου 2020, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε τον διορισμό του κ. Νίκου Σοφιανού στο Διοικητικό Συμβούλιο υπό την αίρεση της έγκρισης της ΕΚΤ.

Επιστολές που καταγράφουν τους όρους διορισμού του καθενός από τα μη-εκτελεστικά μέλη, συμπεριλαμβανομένης και της διάθεσης χρόνου που αναμένεται από το κάθε μέλος είναι διαθέσιμες από τη Γραμματέα της Εταιρίας κατόπιν αιτήματος.

1.3.2 Εισδοχή και συνεχής κατάρτιση του Διοικητικού Συμβουλίου

Κατά το διορισμό, κάθε διοικητικός σύμβουλος λαμβάνει ένα πλήρες, επίσημο πλάνο κατάρτισης, προσαρμοσμένο στις συγκεκριμένες ανάγκες του, περιλαμβανομένης της ιδιότητας του ως μέλους μιας εκ των επιτροπών. Η κατάρτιση περιλαμβάνει συναντήσεις με την ανώτατη διεύθυνση για τη στρατηγική του Συγκροτήματος και των Διευθύνσεων, ενδελεχής συζητήσεις με επιχειρηματικές μονάδες, επισκόπηση της διάθεσης ανάληψης κινδύνου και του πλαισίου διαχείρισης κινδύνου του Συγκροτήματος. Συμπληρούται από ειδικές συνεδρίες για τη διαχείριση βασικών κινδύνων και ένα πλήρες φάσμα συναντήσεων με θέματα του κανονιστικού περιβάλλοντος του Συγκροτήματος, τις στρατηγικές ανθρώπινου δυναμικού, την τεχνολογία και τις πληρωμές.

Η κατάρτιση περιλαμβάνει επίσης ενδελεχής συζητήσεις για τη διαχείριση κεφαλαίου και ρευστότητας και επισκόπηση της οικονομικής θέσης του Συγκροτήματος, καθώς και συναντήσεις που σχετίζονται με την ιδιότητα του ως μέλος συγκεκριμένων επιτροπών. Προγράμματα κατάρτισης, με ιδιαίτερη έμφαση στη διαχείριση κινδύνων, στην εταιρική διακυβέρνηση και στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου, διοργανώνονται για όλα τα νεοδιορισθέντα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Τα προγράμματα συνεπάγονται επίσης μια σειρά συναντήσεων με ανώτερα στελέχη και άλλους διοικητικούς συμβούλους, ώστε τα νέα μέλη να εξοικειωθούν με τη δομή των εργασιών του Συγκροτήματος, τη διοίκηση και τη διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένης της λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου και του ρόλου των επιτροπών. Η Γραμματέας της Εταιρίας, υπό την επίβλεψη του Προέδρου, αναπτύσσει προγράμματα κατάρτισης με βάση τις ατομικές ανάγκες του κάθε μέλους.

Παρέχεται συνεχής εκπαίδευση στο Διοικητικό Συμβούλιο, με βάση τα συμπεράσματα που εξάγονται από τις αξιολογήσεις της αποτελεσματικότητας του Διοικητικού Συμβουλίου και των μελών του, καθώς και τυχόν αναδυόμενες εξελίξεις. Η στοχευμένη κατάρτιση του Διοικητικού Συμβουλίου διευθετείται σε συνδυασμό με προγραμματισμένες συνεδριάσεις του όπου παρέχονται κατάλληλες πληροφορίες προκειμένου να διασφαλιζεται ότι τα μέλη λαμβάνουν επαρκή γνώση σε συγκεκριμένους τομείς μέσω παρουσιάσεων από επιχειρηματικές μονάδες του Συγκροτήματος και από τις λειτουργίες ελέγχου και ενημερώσεων από την ανώτατη διεύθυνση. Επίσης, διοργανώνονται ειδικά επιμορφωτικά σεμινάρια για συγκεκριμένα θέματα (βλέπετε τον πιο κάτω πίνακα για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του 2019) που συνήθως καθορίζονται από τα ίδια τα μέλη και την Γραμματέα της Εταιρίας. Το πρόγραμμα κατάρτισης ετοιμάζεται στις αρχές κάθε έτους και τα μέλη αναμένεται να το παρακολουθήσουν.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.3 Ισορροπία Διοικητικού Συμβουλίου και Ανεξαρτησία (συνέχεια)

1.3.2 Εισδοχή και συνεχής κατάρτιση του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Με το διορισμό όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνουν ένα πακέτο πληροφοριών στο οποίο περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, το εγχειρίδιο Διοικητικού Συμβουλίου, βασικές νομοθεσίες, οδηγίες και κανονισμοί και το Καταστατικό της Εταιρίας. Όπως καταδεικνύεται στον πίνακα που ακολουθεί, κατά τη διάρκεια του έτους παρασχέθηκε εξειδικευμένη εκπαίδευση και με τη συμβολή εξωτερικών συμβούλων που κάλυπτε θέματα σχετικά με τα καθήκοντα και τις ευθύνες των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Εκπαιδευτικά προγράμματα για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου κατά το 2019

Όνομα	Επίγνωση για την Ασφάλεια Δεδομένων 1*	Επίγνωση για την Ασφάλεια Δεδομένων 2*	Επίγνωση για την Ασφάλεια Δεδομένων 3*	Κανο-νιστικές Εκτιμή-σεις για το τραπεζικό σύστημα **	Επίγνωση για την Ασφάλεια Δεδομένων 4*	Καταπολ. Βρώμικου Χρήματος 2019*	*Κώδικας ΗΒ**
J. Ackermann	√	√	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε
Τάκης Αράπογλου	Δ/Ε	Δ/Ε	√	√	√	√	√
M. Goldman	√	√	√		√	√	√
A. Bar-Gera	√	√	√		√	√	√
A. Berggren	√	√	√		√	√	√
L. Grobler	√	√	√		√	√	√
Π. Χατζησωτηρίου	√	√	√		√	√	√
M. Heger	√	√	√		√	√	√
J. Hourican	√	√	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε
Πανίκος Νικολάου	Δ/Ε	Δ/Ε	√	√	√	√	√
Χ. Πατσαλίδης	√	√	√		√	√	√
Μ. Φιλίππου	√	√	√		√	√	√
Μ. Σπανός	√	√	√		√	√	√
Ι. Ζωγραφάκης							

* Εξ αποστάσεως ηλεκτρονική συνεδρία
** Διοργανώθηκε από εξωτερικούς πάροχους υπηρεσιών

Το εκπαιδευτικό υλικό διανέμεται σε όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ανεξάρτητα από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα. Το 2019, τα περισσότερα εκπαιδευτικά σεμινάρια ήταν εξ' άποστάσεως μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας και περιλάμβαναν μικρή εξέταση αξιολόγησης στο τέλος. Οι διοικητικοί σύμβουλοι μπορούν να έχουν πρόσβαση ανά πάσα στιγμή και μόλις ολοκληρωθεί η εκπαίδευση, καταγράφεται στο σύστημα παρέχοντας μια πλήρη διαδρομή ελέγχου.

Στους διοικητικούς συμβούλους προσφέρεται επίσης η δυνατότητα να παρίστανται σε κατάλληλα εξωτερικά εκπαιδευτικά σεμινάρια, εκδηλώσεις ή συνέδρια σχεδιασμένα για να παρέχουν ανασκόπηση τρεχόντων ζητημάτων συναφή με τα καθήκοντα τους. Η Γραμματέας της Εταιρίας διασφαλίζει ότι όλα τα μέλη λαμβάνουν τις σχετικές πληροφορίες εγκαίρως ώστε να μπορούν να εξετάσουν θέματα για λήψη αποφάσεων και να επιτελέσουν το εποπτικό τους έργο.

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους τα εκτελεστικά μέλη αναπτύσσουν και ανανεώνουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις τους αναφορικά με τις λειτουργίες και τις εργασίες του Συγκροτήματος μέσω τακτικών αλληλεπιδράσεων, συναντήσεων και ενημερώσεων με την ανώτατη διεύθυνση και μέσω παρουσιάσεων των εργασιών του Συγκροτήματος σε επενδυτές και αναλυτές. Παραμένουν ενήμεροι για τις εξελίξεις που επηρεάζουν τον τομέα των χρηματοπιστωτικών και τραπεζικών υπηρεσιών εκπροσωπώντας τα συμφέροντα του Συγκροτήματος σε συνέδρια, συμβουλευτικές ομάδες και άλλες εκδηλώσεις και συναντήσεις με τις ρυθμιστικές και άλλες αρχές.

Η Γραμματέας της Εταιρίας παρέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο εκτεταμένη καθοδήγηση σχετικά με τις διαδικασίες του Διοικητικού Συμβουλίου και ειδική στήριξη στους διοικητικούς συμβούλους σε κάθε θέμα που σχετίζεται με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες της Εταιρίας για το οποίο χρειάζονται συμβουλές χωριστά ή επιπλέον από εκείνες που είναι διαθέσιμες μέσω της κανονικής διαδικασίας.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.3 Ισορροπία Διοικητικού Συμβουλίου και Ανεξαρτησία (συνέχεια)

1.3.3 Αξιολόγηση Απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο εξετάζει ετησίως την αποτελεσματικότητά του και αυτή των επιτροπών του προκειμένου να βελτιώσει τις λειτουργίες του. Σκοπός αυτών των αξιολογήσεων είναι να εξεταστεί η προηγηθείσα απόδοση με στόχο τον εντοπισμό τυχόν ευκαιριών για βελτίωση, τον καθορισμό κατά πόσο το Διοικητικό Συμβούλιο ή επιτροπή στο σύνολο τους είναι αποτελεσματικά στην εκτέλεση των αρμοδιοτήτων τους και στην περίπτωση των διοικητικών συμβούλων, να προσδιοριστεί κατά πόσο ο κάθε διοικητικός σύμβουλος συνεχίζει να συμβάλλει αποτελεσματικά και να επιδεικνύει δέσμευση για το ρόλο του.

Το Διοικητικό Συμβούλιο υπόκειται σε εξωτερική αξιολόγηση ανά τριετία. Η τελευταία εξωτερική αξιολόγηση έγινε το 2018. Το Συμβούλιο διενήργησε εσωτερική αξιολόγηση την άνοιξη του 2019, με επικεφαλής τον Πρόεδρο, με την υποστήριξη της ΕΔΕΔ και του Λειτουργού Συμμόρφωσης με την Εταιρική Διακυβέρνηση. Περιελάμβανε ανασκόπηση της αποτελεσματικότητας του Διοικητικού Συμβουλίου, των επιτροπών του και των μελών του. Οι απόψεις των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου επιζητήθηκαν σε μια σειρά θεμάτων, μεταξύ άλλων, τη στρατηγική, την απόδοση, τις αναφορές, τους κινδύνους και τον έλεγχο, τη σύνθεση και μέγεθος, την ποικιλομορφία, την ισορροπία δεξιοτήτων, την κουλτούρα και δυναμική του Διοικητικού Συμβουλίου, την ποιότητα και την έγκαιρη ενημέρωση, τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, την κατάρτιση των μελών κλπ. Η αξιολόγηση κατέδειξε ένα αποτελεσματικό Διοικητικό Συμβούλιο με μια ισχυρή και ποικιλόμορφη σύνθεση εμπειριών. Η ατομική αξιολόγηση της απόδοσης των εκτελεστικών μελών διεξάγεται στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης όλων των εργαζομένων και περιλαμβάνει αυτοαξιολόγηση και συζήτηση από την ΕΔΕΔ.

Οι εισηγήσεις που προέκυψαν από την αξιολόγηση της απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου περιελάμβαναν τα εξής:

- Ενεργό ενασχόληση με τις ρυθμιστικές αρχές,
- Αυξημένη συμμετοχή του Διευθύνοντος Συμβούλου κατά τη διάρκεια συζητήσεων συγκεκριμένων θεμάτων από τις επιτροπές,
- Σύνοπτικές αναφορές στο Διοικητικό Συμβούλιο,
- Εξειδικευμένη κατάρτιση σε αναδυόμενα θέματα, και
- Περισσότερη εστίαση από τις επιχειρηματικές μονάδες σε νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες.

Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης μελετήθηκε από την ΕΔΕΔ και συζητήθηκε συλλογικά από το Διοικητικό Συμβούλιο. Οι εισηγήσεις σκοπό είχαν την ενίσχυση των διαδικασιών του Διοικητικού Συμβουλίου, παρόλο που δεν ήταν ουσιώδεις για την αποτελεσματικότητα του. Το Διοικητικό Συμβούλιο τις αποδέχθηκε και ετοίμασε σχέδιο δράσης για την υιοθέτηση τους. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση αξιολόγησης, το Διοικητικό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι συνεχίζει να είναι αποτελεσματικό και ότι κάθε διοικητικός σύμβουλος συνεχίζει να συμβάλλει πολύτιμα στις συζητήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Επίσης κατέληξε στο συμπέρασμα ότι όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα, ευρεία συναφή εμπειρία, εξακολουθούν να είναι αποτελεσματικά και επιδεικνύουν συνεχή δέσμευση για το ρόλο τους. Το Διοικητικό Συμβούλιο υιοθέτησε τις εισηγήσεις που ακολούθησαν την αξιολόγηση του 2018, οι οποίες περιελάμβαναν τα εξής: α) Η ετήσια ειδική εκτός βάσης συνεδρία που πραγματοποιείται τον Μάρτιο είναι αποκλειστικά αφιερωμένη στη στρατηγική με ανοιχτή ατζέντα, συμπεριλαμβανομένης της στρατηγικής ανάπτυξης των εργασιών β) Ενθαρρύνονται λεπτομερείς συζητήσεις για τα ζητήματα ανθρώπινου δυναμικού και άλλες αναδυόμενες προκλήσεις γ) Συζητήθηκαν θέματα κυβερνοασφάλειας και κινδύνου φήμης για ενημέρωση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου δ) Η στενότερη αλληλεπίδραση μεταξύ ΕΤ και ΕΔΚ, καθώς και ΕΤ, ΕΔΚ και ΕΕ επιτεύχθηκε μέσω κοινών συνεδριάσεων (δύο και μία αντίστοιχα) για συζήτηση θεμάτων που ενδιαφέρουν αυτές τις επιτροπές, και ε) Το αποτέλεσμα των αποφάσεων που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια του έτους συζητούνται για κατανόηση των διδαγμάτων που αντλούνται.

Ο πρόεδρος κάθε κύριας επιτροπής του Διοικητικού Συμβουλίου ηγήθηκε της διαδικασίας αυτό-αξιολόγησης αναφορικά με την απόδοση της επιτροπής μέσω συζήτησης με τα μέλη της επιτροπής. Η αποτελεσματικότητα της κάθε μιας εκ των τεσσάρων κύριων επιτροπών αξιολογήθηκε ως επαρκής. Όλοι οι μη εκτελεστικοί διοικητικοί σύμβουλοι παρείχαν ανατροφοδότηση σχετικά με την αντίληψη τους αναφορικά με τις εργασίες των επιτροπών και τα αποτελέσματα ήταν ικανοποιητικά.

Ο Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος προήδρευσε της διαδικασίας αξιολόγησης της απόδοσης του Προέδρου που βασίστηκε σε συζήτηση κατά τη διάρκεια μιας συνεδρίας των μη-εκτελεστικών μελών (χωρίς τον Πρόεδρο). Το Διοικητικό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο Δρ Ackermann δημιουργούσε ένα περιβάλλον που ενθάρρυνε τη συμβολή όλων των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου διατηρώντας παράλληλα μια κατάλληλα πειθαρχημένη δομή συνεδριάσεων. Συνέχισε να διευθύνει αποτελεσματικά το Διοικητικό Συμβούλιο, παρείχε πολύτιμη συμβολή και επιδύκνειε ισχυρή εργασιακή ηθική και αφοσίωση στο ρόλο του.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.3 Ισορροπία Διοικητικού Συμβουλίου και Ανεξαρτησία (συνέχεια)

1.3.3 Αξιολόγηση Απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Είχε γνώση και εμπειρία του τραπεζικού τομέα, μελλοντική εστίαση, με καλή αντίληψη των εξωτερικών τάσεων και πρόκληση του καθεστώτος.

Οι διοικητικοί σύμβουλοι γνωρίζουν ότι σε περίπτωση που έχουν σημαντικές ανησυχίες σχετικά με τη συνολική διακυβέρνηση του Συγκροτήματος, αυτές θα πρέπει να αναφέρονται χωρίς καθυστέρηση στο Διοικητικό Συμβούλιο και εάν οι ανησυχίες τους δεν αντιμετωπιστούν ικανοποιητικά, οι διοικητικοί σύμβουλοι θα πρέπει να αναφέρουν τις ανησυχίες αυτές στην ΚΤΚ.

1.3.4 Αλληλεπίδραση με κύριες θυγατρικές

Υπάρχει στενή αλληλεπίδραση μεταξύ των θυγατρικών συμβουλίων και του Διοικητικού Συμβουλίου του Συγκροτήματος και των αντίστοιχων επιτροπών τους, περιλαμβανομένης της έγκρισης από το Διοικητικό Συμβούλιο κάθε διορισμού σε θυγατρικά συμβούλια. Οι πρόεδροι των επιτροπών ελέγχου και κινδύνου των θυγατρικών υποβάλλουν ετήσια έκθεση στις αντίστοιχες επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας. Οι πρόεδροι των Επιτροπών Ελέγχου και Κινδύνου καλούνται, αντιστοίχως, να συμμετέχουν περιστασιακά σε συνεδριάσεις της επιτροπής ελέγχου και της επιτροπής κινδύνου των θυγατρικών διοικητικών συμβουλίων ως παρατηρητές. Επιπλέον, ο Λειτουργός Συμμόρφωσης με την Εταιρική Διακυβέρνηση και άλλοι επικεφαλής των λειτουργιών ελέγχου καλούνται να παραστούν στις συνεδριάσεις αυτές ως παρατηρητές.

1.3.5 Δάνεια σε Διευθυντές και άλλες συναλλαγές

Λεπτομέρειες για τον δανεισμό και άλλες συναλλαγές των διοικητικών συμβούλων με το Συγκρότημα παρουσιάζονται στη Σημείωση 51 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων του Συγκροτήματος, για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Επιβεβαιώνεται ότι οι πιστωτικές διευκολύνσεις προς τους διοικητικούς συμβούλους της Εταιρίας (και τα συνδεδεμένα τους πρόσωπα) ή προς διοικητικούς συμβούλους των θυγατρικών ή συνδεδεμένων εταιριών, χορηγούνται σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική της Εταιρίας, υπό κανονικές εμπορικές και εργασιακές συνθήκες και με διαφάνεια. Επιπλέον, επιβεβαιώνεται ότι όλες οι σχετικές περιπτώσεις τραπεζικών διευκολύνσεων προς τους διοικητικούς συμβούλους της Εταιρίας και τους διοικητικούς συμβούλους θυγατρικών εταιριών διαβιβάζονται προς έγκριση στο Διοικητικό Συμβούλιο μετά από σχετική πρόταση της Επιτροπής Κινδύνου. Το ενδιαφερόμενο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου δεν είναι παρόν ούτε συμμετέχει στη διαδικασία.

Ο περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμος δεν επιτρέπει την παραχώρηση οποιουδήποτε χρηματοδοτικού ανοίγματος προς οποιοδήποτε από τα ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκτός όπου η ΚΤΚ θεωρεί τέτοιο άνοιγμα ότι είναι εξαιρετικά χαμηλού κινδύνου.

Όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου βρίσκονταν σε συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Κώδικα ΧΑΚ και του περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019.

2. Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη για την επάρκεια και αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και των διαδικασιών εταιρικής διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνων του Συγκροτήματος, τα οποία διασφαλίζουν ότι:

- Το πλαίσιο διακυβέρνησης είναι αποτελεσματικό, παρακολουθείται και αξιολογείται σε περιοδική βάση,
- Το πλαίσιο συμμόρφωσης είναι κατάλληλο,
- Η ακεραιότητα και οι μηχανισμοί εσωτερικού ελέγχου των λογιστικών και χρηματοοικονομικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με τις σχετικές νομικές και εποπτικές απαιτήσεις και τα πρότυπα, είναι επαρκείς,
- Το πλαίσιο ασφάλειας πληροφοριών για την προστασία εμπιστευτικών πληροφοριών είναι κατάλληλο,
- Η διαδικασία λήψης κατάλληλων μέτρων για την έγκαιρη αντιμετώπιση τυχόν ελλείψεων είναι αποτελεσματική.

Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου και οι διαδικασίες εταιρικής διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνων έχουν σχεδιαστεί λαμβάνοντας υπόψη τη φύση, έκταση και πολυπλοκότητα των εργασιών του Συγκροτήματος για να παρέχουν εύλογη αλλά όχι απόλυτη διαβεβαίωση έναντι ουσιωδών ανακριβειών, λαθών, ζημιών, απατών ή παραβιάσεων νομοθεσιών και κανονισμών.

2. Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (συνέχεια)

Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου και οι διαδικασίες εταιρικής διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνων του Συγκροτήματος περιλαμβάνουν:

- Διαφανή οργανωτική δομή με σαφή γραμμή αναφοράς προς την ανώτατη διεύθυνση και το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Διοικητικές και εκτελεστικές επιτροπές με σαφείς ευθύνες.
- Το μοντέλο των τριών γραμμών άμυνας για την αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων και κανονιστική συμμόρφωση στο Συγκρότημα.
- Επίσημες πολιτικές και διαδικασίες.
- Μηνιαίες αναφορές από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες για παρακολούθηση προόδου, αξιολόγηση των τάσεων και αντιμετώπιση διακυμάνσεων.
- Μηνιαίες συνεδριάσεις επιτροπών για επισκόπηση επιδόσεων.
- Κώδικα Συμπεριφοράς, ο οποίος καθορίζει τα πρότυπα που αναμένονται από όλους τους αξιωματούχους και υπαλλήλους.
- Πολιτική Ανώνυμης/Εμπιστευτικής Αναφοράς, που περιλαμβάνει διαδικασίες οι οποίες πρέπει να ακολουθούνται για την ανεξάρτητη διερεύνηση των ανησυχιών που εγείρει το προσωπικό.
- Πολιτική για την καταπολέμηση της δωροδοκίας σύμφωνα με τις ρυθμιστικές οδηγίες του Ηνωμένου Βασιλείου καθώς και με το πρότυπο ISO37001.
- Πολιτική Σύγκρουσης συμφερόντων.
- Τριμηνιαίες διαβεβαιώσεις όλων των Διευθύνσεων της Τράπεζας προς τον Διευθύνοντα Σύμβουλο σχετικά με την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικών ελέγχων (πολιτικές, διαδικασίες και δραστηριότητες παρακολούθησης).
- Ετήσιες διεβεβαιώσεις όλων των λειτουργιών ελέγχου της Τράπεζας (συμμόρφωσης, διαχείρισης κινδύνου, ασφάλειας πληροφοριών) στον Διευθύνοντα Σύμβουλο σχετικά με την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικών ελέγχων (πολιτικές, διαδικασίες και δραστηριότητες παρακολούθησης).

Το Διοικητικό Συμβούλιο επιβεβαιώνει ότι, μέσω των Επιτροπών Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων, προέβηκε σε θεωρήσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 για την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και συστημάτων πληροφορικής του Συγκροτήματος, καθώς επίσης και των διαδικασιών διασφάλισης της ορθότητας, πληρότητας και εγκυρότητας των πληροφοριών που παρέχονται στους επενδυτές. Οι θεωρήσεις κάλυψαν όλα τα συστήματα ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών μηχανισμών ελέγχου, μηχανισμών ελέγχου συμμόρφωσης, καθώς και των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων. Κατά τις θεωρήσεις τους, οι Επιτροπές Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων λαμβάνουν τακτικές αξιολογήσεις του επιχειρησιακού και λειτουργικού κινδύνου, τακτικές εκθέσεις από τον Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου, τον Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης και τον Διευθυντή Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων, άλλες εσωτερικές αναφορές και εκθέσεις εξωτερικού ελέγχου, καθώς και κανονιστικές εκθέσεις.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, λαμβάνει σε ετήσια βάση από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, επιβεβαίωση για την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου όσον αφορά τη συμμόρφωση, διαχείριση κινδύνων και ασφάλεια πληροφοριών. Επιπρόσθετα, το Διοικητικό Συμβούλιο, έχει λάβει επιβεβαίωση μέσω των Επιτροπών Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων ότι η εκτελεστική διεύθυνση έχει προβεί ή θα προβεί στις δέουσες ενέργειες για την αντιμετώπιση όλων των σημαντικών αδυναμιών που εντοπίστηκαν μέσα από τη λειτουργία του πλαισίου εσωτερικού ελέγχου και των διαδικασιών εταιρικής διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνων.

Σύμφωνα με τις εργασίες εσωτερικού ελέγχου που πραγματοποιήθηκαν κατά το 2019, παρέχεται εύλογη διαβεβαίωση, με έμφαση σε συγκεκριμένα θέματα, ότι το σύστημα εσωτερικού ελέγχου έχει σχεδιαστεί επαρκώς και λειτουργεί αποτελεσματικά για την αντιμετώπιση σημαντικών κινδύνων σύμφωνα με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου που έχει θέσει το Διοικητικό Συμβούλιο. Έμφαση δίνεται σε ορισμένες περιοχές και συγκεκριμένα στη διαχείριση μη εξυπηρετούμενων δανείων και στο πλαίσιο πληροφοριακών συστημάτων, οι οποίες απαιτούν την προσοχή της διεύθυνσης για περαιτέρω μείωση της έκθεσης κινδύνου. Αυτές είναι περιοχές που επισημάνθηκαν και στην Ετήσια Έκθεση Εσωτερικού Ελέγχου για το έτος 2018 καθώς και περιοχές όπου έχουν εντοπιστεί αναποτελεσματικοί έλεγχοι. Παρ 'όλα αυτά, υπήρχαν παράγοντες μετριασμού που παρείχαν την απαιτούμενη άνεση επαρκώς στη διεύθυνση. Όσον αφορά τη μείωση κινδύνου στον ισολογισμό μέσω της πώλησης μη εξυπηρετούμενων δανείων, η διεύθυνση έχει ήδη προβεί σε σημαντικές ενέργειες προς τη σωστή κατεύθυνση και θα πρέπει να διατηρήσει αυτή τη δυναμική. Σε σχέση με το πλαίσιο πληροφοριακών συστημάτων, η διεύθυνση θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της για τη βελτιστοποίηση του λειτουργικού μοντέλου, την εφαρμογή της στρατηγικής αυτοματοποίησης και τη μείωση υπέρμετρης στήριξης σε εξωτερικούς παρόχους υπηρεσιών.

2. Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (συνέχεια)

Συνοψίζοντας, το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω των επιτροπών του, προέβηκε σε θεώρηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και των διαδικασιών εταιρικής διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνων του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και διαβεβαιώνει για την αποτελεσματικότητά τους είτε μέσω του αποτελεσματικού σχεδιασμού και λειτουργίας των ελέγχων είτε μέσω παραγόντων μετριασμού που υπήρχαν. Το Διοικητικό Συμβούλιο διαβεβαιώνει επίσης ότι δεν έχει περιέλθει εις γνώση του οποιαδήποτε παράβαση των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων και Κανονισμών.

Η διαδικασία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης του Συγκροτήματος ελέγχεται χρησιμοποιώντας καταγραμμένες λογιστικές πολιτικές και διαδικασίες, που στηρίζονται σε οδηγίες και καθοδήγηση στις απαιτήσεις αναφοράς, για τις οποίες ενημερώνονται όλες οι αναφέρουσες εταιρίες του Συγκροτήματος πριν την περίοδο αναφοράς. Η υποβολή των χρηματοοικονομικών πληροφοριών για κάθε αναφέρουσα εταιρία υπόκειται σε υπογραφή από τον κάθε υπεύθυνο λειτουργό για την παροχή των πληροφοριών.

Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου διασφαλίζει επίσης ότι η ακεραιότητα των λογιστικών και χρηματοοικονομικών συστημάτων, περιλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών ελέγχων και η συμμόρφωση με τις νομικές και εποπτικές απαιτήσεις και τα σχετικά πρότυπα, είναι επαρκής. Το Συγκρότημα έχει κατάλληλες διαδικασίες ετοιμασίας των οικονομικών του καταστάσεων μέσω των οποίων οι συναλλαγές και τα γεγονότα που παρουσιάζονται στα λογιστικά βιβλία μεταφέρονται στις οικονομικές καταστάσεις, τις σχετικές γνωστοποιήσεις και άλλες χρηματοοικονομικές εκθέσεις του Συγκροτήματος που βασίζονται είτε στον αποτελεσματικό σχεδιασμό και τη λειτουργία των ελέγχων ή σε άλλους παράγοντες μετριασμού όπου αυτοί ήταν ανεπαρκείς. Όπου από καιρό σε καιρό εντοπίζονται τομείς βελτίωσης, αυτές αποτελούν το επίκεντρο της προσοχής της διεύθυνσης προκειμένου να επιλυθούν και να ενισχυθούν οι διαδικασίες που εφαρμόζονται. Οι τομείς βελτίωσης ενδέχεται να περιλαμβάνουν την τυποποίηση υφιστάμενων ελέγχων και την εισαγωγή νέων τεχνολογικών ελέγχων πληροφορικής, καθώς η εξάρτηση από την πληροφορική αυξάνεται συνεχώς.

Η Ετήσια Έκθεση και η Ενδιάμεση Έκθεση πριν την υποβολή τους στο Διοικητικό Συμβούλιο εξετάζεται και εγκρίνεται από την Εκτελεστική Επιτροπή. Το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της ΕΕ εξετάζει και εγκρίνει τις οικονομικές καταστάσεις, τις ανακοινώσεις αποτελεσμάτων και την Ετήσια Έκθεση και διασφαλίζει ότι τόσο η διεύθυνση όσο και το Διοικητικό Συμβούλιο έχουν επαρκή ευκαιρία να αμφισβητήσουν τις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος και άλλες σημαντικές γνωστοποιήσεις πριν από τη δημοσίευσή τους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τον προσδιορισμό της φύσης και της έκτασης των κύριων κινδύνων που το Συγκρότημα είναι πρόθυμο να αναλάβει για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων του και για τη διατήρηση μιας αποτελεσματικής διαδικασίας διαχείρισης και εποπτείας κινδύνων σε ολόκληρο το Συγκρότημα. Το Διοικητικό Συμβούλιο εγκρίνει τη Διάθεση Ανάληψης Κινδύνου Συγκροτήματος σε ετήσια βάση και λαμβάνει τακτικές ενημερώσεις για το περιβάλλον κινδύνου του Συγκρότηματος και την έκθεση του στους σημαντικούς τύπους κινδύνων μέσω της Μηνιαίας Αναφοράς Κινδύνων. Η Τράπεζα έχει αναπτύξει ένα Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Αναγνώρισης Κινδύνων το οποίο προνοεί τον εντοπισμό των κινδύνων και την ενημέρωση του Χάρτη Κύριων Κινδύνων που εγκρίνεται από την ΕΔΚ και το Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της διαδικασίας ΕΔΑΕΚ. Το Συγκρότημα εστιάζει μελλοντικά ώστε να διασφαλίζει ότι εντοπίζονται αναδυόμενοι κίνδυνοι. Η ενοποιημένη έκθεση κινδύνου και ο πίνακας για τη διάθεση ανάληψης κινδύνου εξετάζονται τακτικά από την ΕΔΚ για να διασφαλιστεί ότι το προφίλ κινδύνου και οι μετριαστικές ενέργειες είναι ικανοποιητικές. Οι κύριοι κίνδυνοι με τις ανάλογες μετριαστικές δράσεις παρουσιάζονται στην Έκθεση Γνωστοποίησης του Πυλώνα 3. Το Διοικητικό Συμβούλιο βεβαιώνει ότι διεξάγει μια αυστηρή αξιολόγηση των κύριων και αναδυόμενων κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που ενδέχεται να απειλήσουν το επιχειρηματικό μοντέλο του Συγκροτήματος, τις μελλοντικές επιδόσεις, τη ρευστότητα κλπ.

Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη διαχείριση κινδύνων του Συγκροτήματος παρατίθενται στις Σημειώσεις 46 έως 49 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων και στην ενότητα Επιπρόσθετες Γνωστοποιήσεις Κινδύνων και Διαχείρισης Κεφαλαίων στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2019.

2.1 Συνεχιζόμενη δραστηριότητα

Οι Διοικητικοί Σύμβουλοι έχουν προβεί σε εκτίμηση της ικανότητας του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα για περίοδο 12 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης των Οικονομικών Καταστάσεων του 2019. Οι Σύμβουλοι πιστεύουν ότι το Συγκρότημα λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη διατήρηση της βιωσιμότητάς του και την ανάπτυξη των εργασιών του στο τρέχον οικονομικό περιβάλλον. Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα παρατίθενται στη ενότητα Συνεχιζόμενη Δραστηριότητα της Έκθεσης Συμβούλων της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης 2019 σελ.34.

2. Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου (συνέχεια)

2.2 Κώδικας Συμπεριφοράς του Συγκροτήματος και Πολιτική Εμπιστευτικής / Ανώνυμης Αναφοράς

Το Συγκρότημα έχει καθορίσει τα πρότυπα που πρέπει να ακολουθούν όλοι οι εργαζόμενοι του Συγκροτήματος και οι διοικητικοί σύμβουλοι στον Κώδικα Συμπεριφοράς μαζί με οδηγίες για το πως πρέπει να εφαρμοστούν αυτά τα πρότυπα. Το 2019 ο Κώδικας Συμπεριφοράς ενισχύθηκε εστιάζοντας σε θέματα δεοντολογίας και ένας νέος ειδικός Κώδικας Δεοντολογίας θα είναι διαθέσιμος στα μέσα του 2020 σε όλο το προσωπικό.

Το Συγκρότημα έχει επίσης Πολιτική Εμπιστευτικής / Ανώνυμης Αναφοράς σε ισχύ για όλο το προσωπικό, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών συμβούλων, η οποία είναι σύμφωνη με τη διεθνή πρακτική. Η πολιτική αυτή αναθεωρείται σε ετήσια βάση. Γενικές αρχές της πολιτικής είναι:

- Ανησυχίες, καλή τη πίστη, για ατασθαλίες ή αμέλεια μπορούν να εγερθούν με εμπιστευτικότητα, χωρίς το φόβο αντιποίνων, διακρίσεων, δυσμένειας ή απόλυσης,
- Έχουν καθοριστεί διαδικασίες για την αναφορά οποιωνδήποτε ζητημάτων που προκαλούν ανησυχία. Οι ενδιαφερόμενοι είναι σε θέση να παρακάμψουν τα κύρια κανάλια για την καταγγελία δυσλειτουργιών, εάν αυτά αποδειχθούν ακατάλληλα, και να χρησιμοποιήσουν την ανώνυμη γραμμή αναφοράς,
- Οι αναφορές τυγχάνουν διαχείρισης κατά τρόπο έγκαιρο συνεπή και επαγγελματικό,
- Ο διορισμός του προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου, ο οποίος είναι ανεξάρτητος μη-εκτελεστικός διοικητικός σύμβουλος ως Whistleblowing Champion με συγκεκριμένες αρμοδιότητες.

Το Διοικητικό Συμβούλιο και ο Διευθύνων Σύμβουλος έχουν δεσμευτεί στην υπό αναφορά πολιτική, η οποία ενθαρρύνει το προσωπικό να εγείρει ανησυχίες. Ένα μήνυμα του Διευθύνοντα Συμβούλου προς το προσωπικό να μιλά ανοικτά επαναλήφθηκε στις αρχές του 2020 ενώ έχουν προγραμματιστεί να αναληφθούν και άλλες πρωτοβουλίες, όπως είναι τα εξ'αποστάσεως εκπαιδευτικά σεμινάρια, για την περαιτέρω ευαισθητοποίηση του προσωπικού το 2020.

3. Άλλα θέματα

Ο πιο κάτω πίνακας δείχνει τη συμμετοχή των διοικητικών συμβούλων στις συνεδριάσεις της BOC PCL κατά τη διάρκεια του 2019.

Διοικητικό Συμβούλιο της BOC PCL από 1/1/2019-31/12/2019

Όνομα Συμβούλου	Διοικητικό Συμβούλιο	ΕΕ	ΕΑΔΑ	ΕΔΕΔ	ΕΔΚ	Κοινή ΕΕ& ΕΔΚ	ΕΤ	ΕΔ
Josef Ackermann[1] (Chairman)	7/7			5/5				
Τάκης Αράπογλου[2]	12/12			6/6				
Maksim Goldman (Vice Chairman)	22/22			10/11	13/13	8/9		
Anat Bar-Gera	22/22		12/12				7/7	
Arne Berggren	21/22	11/13			12/13	9/9		
Lyn Grobler	22/22			11/11			7/7	1/1
Πόλα Χατζησωτηρίου	21/22	11/13			11/13	8/9		
Michael Heger	21/22	13/13	12/12			9/9	7/7	
John P. Hourican[3]	14/15							
Πανίκος Νικολάου[4]	8/8							1/1
Χριστόδουλος Πατσαλίδης	22/22							
Μαρία Φιλίππου	19/22		11/12					1/1
Μιχάλης Σπανός[5]	0/1		0/1					
Ιωάννης Ζωγραφάκης	22/22	13/13			12/13	9/9	7/7	1/1
Total meetings	***22***	***13***	***12***	***11***	***13***	***9***	***7***	***1***

1 Παραιτήθηκε στις 14 Μαΐου 2019
2 Διορίστηκε στις 12 Ιουνιου 2019
3 Παραιτήθηκε στις 30 Αυγούστου 2019
4 Διορίστηκε την 1 Σεπτεμβρίου 2019
5 Παραιτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019

3. Άλλα θέματα (συνέχεια)

3.1 Γραμματέας της Εταιρίας

Το Διοικητικό Συμβούλιο διόρισε την κα Κάτια Σάντη ως τη Γραμματέα της Εταιρίας.

3.2 Διευθυντής Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελεγκτή

Το Διοικητικό Συμβούλιο διόρισε τον κ. Γιώργο Ζορνά ως το Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου.

3.3 Λειτουργός Συμμόρφωσης με την Εταιρική Διακυβέρνηση

Το Διοικητικό Συμβούλιο διόρισε τον κ. Μάριο Σκανδάλη ως το Λειτουργό Συμμόρφωσης με την Εταιρική Διακυβέρνηση.

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου

4.1 Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι

Ευστράτιος-Γεώργιος (Τάκης) Αράπογλου

Ο κος Τάκης Αράπογλου είναι ειδικός χρηματοοικονομικός σύμβουλος. Υπηρέτησε ως Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος στο Συγκρότημα της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, ως Πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, ως μέλος το Διοικητικού Συμβουλίου της Eurobank και κατείχε ανώτερες διευθυντικές θέσεις στις Citibank και Chase Manhattan στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην American Express στην Ελλάδα. Σήμερα, είναι Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της διεθνούς τσιμεντοβιομηχανίας Titan Cement, εισηγμένης στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, όπως και της ναυτιλιακής εταιρίας Tsakos Energy Navigation, εισηγμένης στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης.

Ο κος Αράπογλου κατέχει πτυχίο MSc Finance and Management από το Πανεπιστήμιο Brunel του Λονδίνου, BSc Naval Architecture and Ocean Engineering από το Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης και BA Mathematics and Physics από το Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Έχει εκτενή πείρα στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων και στην επιχειρηματική, εμπορική και επενδυτική τραπεζική στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Μέση Ανατολή και την Αφρική.

Θητεία

Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL
και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Ιούνιο 2019

Εξωτερικός Διορισμός

Πρόεδρος του ΔΣ της Tsakos Energy Navigation
Πρόεδρος του ΔΣ της Titan Cement
EFG Hermes Holding SAE
Bank Alfalah Ltd

Ανεξάρτητος

Ναι
(Ο κος Αράπολου διαθέτει τον απαραίτητο χρόνο για τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος, ο οποίος δεν υπερβαίνει τις 50 ημέρες ετησίως. Δεν λαμβάνει άλλη αμοιβή από το Συγκρότημα εκτός από αυτήν του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου και του προέδρου της ΕΔΕΔ).

Μέλος Επιτροπής

Πρόεδρος της Επιτροπής Διορισμών και Εταιρικής Διακυβ.

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

4.1 Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι (συνέχεια)

Maksim Goldman (Αντιπρόεδρος)

Ο κος Maksim Goldman είναι Διευθυντής Στρατηγικών Έργων της AO Complexprom από τον Ιούνιο του 2018 και είναι υπεύθυνος για την επίβλεψη διαφόρων έργων και επενδύσεων υπό τη διαχείριση της εταιρίας. Προηγουμένως, από τον Ιούλιο του 2007 έως τον Μάιο του 2018 ήταν Διευθυντής Στρατηγικών Έργων του Ομίλου Renova ενώ είχε υπηρετήσει ως Αναπληρωτής Διευθυντής Επενδύσεων του Ομίλου, αρμόδιος για την εφαρμογή της επενδυτικής πολιτικής και την στήριξη σημαντικών συναλλαγών συγχωνεύσεων και εξαγορών. Κατά τα έτη 2005-2007, εργάστηκε ως Αντιπρόεδρος και διεθνής νομικός σύμβουλος της Sual-Holding, η οποία ήταν η ιθύνουσα εταιρία της OAO "SUAL" της δεύτερης μεγαλύτερης εταιρίας αλουμινίου στη Ρωσία και επίσης συμμετείχε στη δημιουργία της UC Rusal, μέσω του συνδυασμού περιουσιακών στοιχείων της Sual-Holding, της Rusal και της Glencore. Από το 1999 έως το 2005, ο κος Goldman εργάστηκε ως συνεργάτης στον οίκο Chadbourne & Parke LLP στη Νέα Υόρκη και στη Μόσχα.

Κατέχει δίπλωμα J.D. από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας (Λος Άντζελες). Κατέχει επίσης μεταπτυχιακό στην Ιστορία από το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας (Λος Άντζελες).

Ο κος Goldman έχει εκτεταμένη εμπειρία σε επενδύσεις, ανάπτυξη εργασιών και διατύπωση στρατηγικής καθώς και εμπειρία εποπτείας μέσα από συμμετοχή σε αριθμό διοικητικών συμβουλίων.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL το Νοέμβριο 2014 και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Οκτώβριο 2016	Stentex s.a.r.L United Manganese of Kalahari Ltd
Ανεξάρτητος	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	Μέλος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων Μέλος της Επιτροπής Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Arne Berggren (Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων)

Ο κος Arne Berggren συμμετείχε σε αναδιαρθρώσεις μεγάλων οργανισμών και τραπεζών τόσο στον ιδιωτικό τομέα όσο και σε διεθνείς οργανισμούς, από τις αρχές του 90 με αφετηρία την Nordea, κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης στην Σουηδία. Ακολούθησε η διαχείριση τραπεζικών κρίσεων και η ανάληψη αναδιαρθρώσεων τραπεζών σε χώρες της Λατινικής Αμερικής, την Ανατολική Ευρώπη και την Ασία και πιο πρόσφατα κατά τη διάρκεια της πρόσφατης οικονομικής κρίσης στις χώρες τις Βαλτικής, την Ισπανία και την Σλοβενία. Ηγήθηκε της οικονομικής αναδιάρθρωσης και ανάκαμψης στην Carnegie Investment Bank AB και τη Swedbank AB, καθώς επίσης και ως Διευθύνων Σύμβουλος της Swedcarrier AB όπου ηγήθηκε της αναδιάρθρωσης τμημάτων του Swedish Rail.

Ο κος Berggren έχει υπηρετήσει σε πολλά διοικητικά συμβούλια τόσο στο χρηματοοικονομικό τομέα όσο και σε μεγάλους οργανισμούς του ιδιωτικού τομέα, καθώς και στα Διοικητικά Συμβούλια της LBT Varlik Yonetim AS και DUTB Ltd.

Είναι απόφοιτος του Πανεπιστημίου της Uppsala, στην Σουηδία και μεταπτυχιακών σπουδών στα Πανεπιστήμια του Άμστερνταμ, Γενεύης και Νέας Υόρκης.

Ο κος Berggren έχει σημαντική εμπειρία σε εταιρικές και τραπεζικές αναδιαρθρώσεις, στη διαχείριση τραπεζικών κρίσεων και διαχείριση κινδύνων και έχει μεγάλη εποπτική εμπειρία λόγω της συμμετοχής του σε αριθμό διοικητικών συμβουλίων.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL το Νοέμβριο 2014 και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Οκτώβριο 2016	Eusticon AB Pireaus Bank Group TBC Bank Group PLC
Ανεξάρτητος	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων Μέλος της Επιτροπής Ελέγχου

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

4.1 Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι (συνέχεια)

Anat Bar-Gera

Η κα Anat Bar-Gera είναι Πρόεδρος, από το 2015, του Διοικητικού Συμβουλίου της Cyverse, μιας πρωτοπόρου εταιρίας με έδρα την Ελβετία, η οποία ιδρύθηκε με σκοπό να παρέχει πρόσβαση στις προηγμένες λύσεις από το Ισραήλ και το Silicon Valley, σε θέματα ασφάλειας στον κυβερνοχώρο. Είναι μέλος του δικτύου εμπειρογνωμόνων του World Economic Forum και πρώην μέλος του World Economic Forum Global Agenda Council για το μέλλον του διαδικτύου. Προηγουμένως και για περισσότερο από 20 έτη, συνίδρυσε, ανέπτυξε και εξήλθε ενός αριθμού διεθνών εταιριών διαδικτύου και τηλεπικοινωνιών που λειτουργούν κυρίως στην Ευρώπη και την Αφρική. Το 1988, εντάχθηκε στην UBS στην Ελβετία ως συνεργάτης στο τμήμα Συγχωνεύσεων και Εξαγορών, όπου ανέλαβε και ολοκλήρωσε πανευρωπαικές συμφωνίες, ειδικά στον τομέα υψηλής τεχνολογίας.

Η κα Bar-Gera αποφοίτησε από το INSEAD, στη Γαλλία με MBA και από το Πανεπιστήμιο Hebrew του Ισραήλ με πτυχίο στη Νομική (LL.B.).

Εχει σημαντική εμπειρία σε νεοσύστατες επιχειρήσεις και την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο καθώς και εμπειρία εποπτείας μέσα από συμμετοχή σε αριθμό διοικητικών συμβουλίων.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Οκτώβριο 2017	Πρόεδρος του ΔΣ της Cyverse AG Swiss Mobile Data Expert Network of the World Economic Forum
Ανεξάρτητη	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	Μέλος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών Μέλος της Επιτροπής Τεχνολογίας

Lyn Grobler (Πρόεδρος της Επιτροπής Τεχνολογίας)

Η κα. Lyn Grobler είναι έμπειρο στέλεχος με δυνατό ιστορικό επιδόσεων σε θέσεις τεχνολογίας και πληροφορικής. Διορίστηκε Διευθύνων Σύμβουλος Πληροφορικής στην Hyperion Insurance Group το 2016. Προτού αναλάβει αυτή τη θέση, ήταν Αντιπρόεδρος και Διευθύντρια Πληροφορικής στο Εταιρικό Τμήμα της BP, όπου ηγήθηκε του μετασχηματισμού τόσο του οργανισμού όσο και του ψηφιακού τοπίου, μέσα από την εισαγωγή συνεχούς αλλαγής στη διαδικασία, την χωρητικότητα και την τεχνολογία, καθώς κατείχε διάφορους ρόλους στον κλάδο της Πληροφορκής και στο παγκόσμιο εμπόριο για πάνω από 16 χρόνια. Προτού εργαστεί στη BP, διαχειριζόταν παγκόσμια τεχνολογικά έργα και στρατηγικές μεγάλης κλίμακας στο πλαίσιο της τραπεζικής και του εμπορίου, με έδρα το Λονδίνο και τη Νότιο Αφρική. Έχει αναγνωριστεί ως μια από τις 25 σημαντικότερες γυναίκες στον κλάδο της Πληροφορικής στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Κατέχει Ανώτερο Εθνικό Δίπλωμα στα Συστήματα Υπολογιστών (computer systems) από το Durban Unversity στη Νότιο Αφρική και Εθνικό Δίπλωμα στη Ηλεκτονική Επεξεργασία Δεδομένων από το Cape Peninsula University της Νοτίου Αφρικής.

Η κα Grobler διαθέτει σημαντική εμπειρία στον τομέα της πληροφορικής και του ψηφιακού μετασχηματισμού καθώς και εμπειρία εποπτείας λόγω της συμετοχής της σε αριθμό διοικητικών συμβουλίων.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL και στο ΔΣ της Εταιρίας το Φεβρουάριο 2017	Προεδρος του ΔΣ της Hyperion Services Ltd Howden Broking Group Hyperion & Partners Ltd
Ανεξάρτητη	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	Πρόεδρος της Επιτροπής Τεχνολογίας Μέλος της Επιτροπής Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης Μέλος της Επιτροπής Δεοντολογίας

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

4.1 Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι (συνέχεια)

Πόλα Χατζησωτηρίου

Η κα Πόλα Χατζησωτηρίου είναι μια έμπειρη επαγγελματίας με μεγάλη καριέρα σε ανώτερες διευθυντικές θέσεις σε χρηματοοικονομικούς οργανισμούς. Ξεκίνησε την καριέρα της ως λογιστής στη Howard, Wade & Jacob και μετέπειτα στην PricewaterhouseCoopers. Μετά από υπηρεσία έξι ετών στο Συγκρότημα Εταιριών Λάτση ως Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια Εσωτερικού Ελέγχου, ακολούθησε καριέρα στον τραπεζικό τομέα, για την περίοδο 1990-2015, πρώτα ως Οικονομική Διευθύντρια Συγκροτήματος στην Τράπεζα Eurobank Ergasias A.E και στη συνέχεια ως Αναπληρώτρια Διευθύνων Σύμβουλος και Οικονομική Διευθύντρια Συγκροτήματος στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. Σήμερα, εκτελεί καθήκοντα συμβούλου για το Συγκρότημα Εταιριών Λάτση στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Είναι Chartered Accountant και μέλος του Institute of Chartered Accountants of England and Wales (ICAEW).

Η κα Χατζησωτηρίου διαθέτει εκτεταμένη εμπειρία σε χρηματοικονομικούς οργανισμούς καθώς και εμπειρία εποπτείας μέσα από συμμετοχή σε αριθμό διοικητικών συμβουλίων.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Αύγουστο 2018	Όχι
Ανεξάρτητη	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	Μέλος της Επιτροπής Ελέγχου Μέλος της Επιτροπής Κινδύνου

Michael Heger (Πρόεδρος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών)

Ο Δρ Michael Heger είναι Γενικός Διευθυντής Χρηματοοικονομικών και Επενδύσεων, και ανεξάρτητος ανώτερος σύμβουλος στο γραφείο αντιπροσωπείας της S.I.F. International Holding S.A., Luxembourg στη Βιέννη. Προηγουμένως, από το 2009-2012, υπηρέτησε ως Γενικός Διευθυντής και Διευθύνων Σύμβουλος στη Metal Trade Overseas AG στη Zug της Ελβετίας. Άρχισε τη καριέρα του το 1980 ως Διευθυντής Χρηματοδότησης Εξαγωγών και Νομικών Υποθέσεων της Waagner-Biro AG στη Βιέννη της Αυστρίας. Έχοντας εργαστεί για δύο χρόνια στην εταιρία Waagner-Biro AG, συνέχισε στην UniCredit Bank Austria Group, στην οποία κατείχε διάφορες διευθυντικές θέσεις, από το 1982 μέχρι το 2002. Το 2001-2002, υπηρέτησε ως Γενικός Διευθυντής και Επικεφαλής Δομημένων Χρηματοδοτήσεων Εμπορίου στη Bank Austria AG.

Από το 2002 μέχρι το 2003, εργάστηκε ως Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής και Επικεφαλής του Διεθνούς Τμήματος της Raiffeisenlandesbank Niederosterreich-Wien AG. Αργότερα, ο Δρ Heger εντάχθηκε στη MPH Management and Participation Holding S.A, εταιρία ειδικού σκοπού συμμετοχών στο μετοχικό κεφάλαιο εμπορικών και βιομηχανικών εταιριών, χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων και αναπτύξεων ακινήτων, καθώς και χρηματοοικονομικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών για εγχώριους και διεθνείς πελάτες και για εμπόριο βασικών προϊόντων, ως Γενικός Διευθυντής Χρηματοοικονομικών και Επενδύσεων, και επικεφαλής του γραφείου αντιπροσωπείας, από το 2004 μέχρι το 2009.

Ο Δρ Heger κατέχει διδακτορικό στη νομική από το Πανεπιστήμιο της Βιέννης και μεταπτυχιακό τίτλο, επίσης στη Νομική, από το College of Europe στην πόλη Bruges του Βελγίου.

Διαθέτει εκτεταμένη εμπειρία στον τραπεζικό κλάδο, έχοντας υπηρετήσει πάνω από 20 χρόνια σε διάφορες διευθυντικές θέσεις στο Συγκρότημα UniCredit Bank Austria και έχει σημαντική στρατηγική γνώση βιομηχανικών και εμπορικών εταιριών, χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αναπτύξεις ακινήτων.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL τον Ιούνιο 2016 και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Οκτώβριο 2016	Όχι
Ανεξάρτητος	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	Μέλος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών (Πρόεδρος από τις 21 Ιανουαρίου 2019) Μέλος της Επιτροπής Ελέγχου Μέλος της Επιτροπής Τεχνολογίας

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

4.1 Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι (συνέχεια)

Μαρία Φιλίππου

Η κα Μαρία Φιλίππου ξεκίνησε την καριέρα της ως Σύμβουλος Ανθρώπινου Δυναμικού στην KPMG στην Ελλάδα και συνέχισε ως HR Generalist στο Δημοσιογραφικό Οργανισμό Λαμπράκη. Μετά από 3 χρόνια υπηρεσίας στην Τράπεζα Eurobank Ergasias A.E ως Διευθύντρια Αμοιβών και Ωφελημάτων, μετακινήθηκε το 2006 στην Coca Cola Company Group όπου υπηρέτησε ως Διευθύντρια Αμοιβών και Επιχειρηματική & Στρατηγική Συνεργάτης Ανθρώπινου Δυναμικού προτού αναλάβει τη σημερινή της θέση ως Global Talent & Development Director.

Είναι κάτοχος πτυχίου Διοίκησης Επιχειρήσεων από το Nottingham Trent University και μεταπτυχιακού διπλώματος στη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού από το Brunel University.

Η κα Φιλίππου είναι έμπειρη επαγγελματίας σε θέματα ανθρώπινου δυναμικού και φέρει πολύτιμες δεξιότητες στο Διοικητικό Συμβούλιο στη Διαχείριση Ανθρώπινου Δυναμικού.

Θητεία

Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL
και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Ιούλιο 2018

Εξωτερικός Διορισμός

Όχι

Ανεξάρτητη

Ναι

Μέλος Επιτροπής

Μέλος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών
Μέλος της Επιτροπής Δεοντολογίας

Νίκος Σοφιανός

Ο κος Σοφιανός είναι Chartered Accountant μέλος του Institute of Chartered Accountants of England and Wales (ICAEW) και μέλος του Σώματος Ορκοτών Ελεγκτών Λογιστών της Ελλάδας. (ΣΟΕΛ). Ήταν ένας από τους ιδρυτικούς συνεταίρους της Deloitte Ελλάδος και ο αντιπρόσωπος του οίκου ενώπιον των ρυθμιστικών, εποπτικών και δημοσιονομικών αρχών της Ελλάδας. Αφυπηρέτησε το 2016 με 40 χρόνια ελεγκτικής και ευρύτερης επαγγελματικής εμπειρίας.

Αποφοίτησε από το University of Manchester του Ηνωμένου Βασιλείου με πτυχίο Chemical Engineering με ειδίκευση σε Mathematical Modelling και Computer Simulation.

Ο κος Σοφιανός έχει εκτενή εμπειρία στο συντονισμό λογιστικών, ελεγκτικών, φορολογικών και συμβουλευτικών παρεχόμενων υπηρεσιών προς ένα ευρύ φάσμα εταιριών σε όλους τους τομείς της οικονομίας και ειδικά του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Θητεία

Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL
και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Απρίλιο 2020
(υπό την αίρεση της έγκρισης της ΕΚΤ)

Εξωτερικός Διορισμός

Dimand SA
DoValue SA

Ανεξάρτητη

Ναι

Μέλος Επιτροπής

Μέλος της Επιτροπής Ελέγχου
(υπό την αίρεση της έγκρισης της ΕΚΤ)

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

4.1 Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι (συνέχεια)

Ιωάννης Ζωγραφάκης (Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου & Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος)

Ο κος Ιωάννης Ζωγραφάκης έχει μεγάλη διεθνή πείρα στον τραπεζικό τομέα ως ανώτερο διευθυντικό στέλεχος. Ξεκίνησε την καριέρα του το 1990 στη Citibank στην Ελλάδα ως Management Associate για την περιοχή Ευρώπης, Μέσης Ανατολής και Αφρικής. Διετέλεσε Deputy Treasurer και Treasurer για την Consumer Bank στην Ελλάδα και το 1996 πήγε στην Αμερική σαν Director of Finance της CitiMortgage. Το 1997 έγινε Οικονομικός Διευθυντής του Citigroup Consumer Finance και μετά ανέλαβε τη θέση του Γενικού Οικονομικού Διευθυντή (CFO) για το Consumer Assets Division της Αμερικής. Από το 1998 μέχρι και το 2004 εργάστηκε στο Student Loan Corporation, μια εταιρία εισηγμένη στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης και θυγατρική της Citigroup. Διετέλεσε Γενικός Οικονομικός Διευθυντής (CFO), Γενικός Διευθυντής Λειτουργιών (COO) και το 2001 έγινε ο Εκτελεστικός Διευθυντής (CEO) της εταιρίας. Το 2005 επέστρεψε στην Ευρώπη ως Επικεφαλής Καταναλωτικής και Στεγαστικής Πίστης για την περιοχή της Ευρώπης, Μέσης Ανατολής και Αφρικής της Citibank, καθώς και Επικεφαλής της Λιανικής Τραπεζικής Ηνωμένου Βασιλείου. Το 2006 ανάλαβε τη θέση του Γενικού Διευθυντή Λιανικής Τραπεζικής στη Citibank Ελλάδος όπου παρέμεινε μέχρι το 2011, πριν επιστρέψει στην Κύπρο όπου ασχολείται με την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Student Loan Corporation στην Αμερική, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και Γραμματέας της Επιτροπής Ελέγχου της Τειρεσίας ΑΕ στην Ελλάδα, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και μέλος της Επιτροπής Ελέγχου του Diners Club της Ελλάδας, Αντιπρόεδρος του Citi Insurance Brokerage Board στην Ελλάδα και Πρόεδρος της Investments and Insurance Supervisory Committee της Citibank Ελλάδος.

Ο κος Ζωγραφάκης σπούδασε πολιτικός μηχανικός (BSc) στο Imperial College Λονδίνου και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στη Διεύθυνση Επιχειρήσεων (MBA) στο Carnegie Mellon University στην Αμερική.

Έχει εκτεταμένη εμπειρία στον τραπεζικό κλάδο, έχοντας υπηρετήσει για πάνω από 20 χρόνια σε διάφορους ανώτερους λειτουργικούς και οικονομικούς ρόλους στη Citibank και στα διοικητικά συμβούλια αριθμού χρηματοπιστωτικών οντοτήτων.

Ιωάννης Ζωγραφάκης (συνέχεια)

Θητεία

Διορίστηκε στο ΔΣ BOC PCL το Σεπτέμβριο 2013
και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Οκτώβριο 2016

Εξωτερικός Διορισμός

Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος
A. Eternity Capital Management Ltd

Ανεξάρτητος

Ναι

Μέλος Επιτροπής

Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου
Πρόεδρος της Επιτροπής Δεοντολογίας
Μέλος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων
Μέλος της Επιτροπής Τεχνολογίας

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

4.2 Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι

Πανίκος Νικολάου

Ο κος Πανίκος Νικολάου εντάχθηκε στην Τράπεζα το 2001. Διετέλεσε Διευθυντής Διεύθυνσης Μεγάλων Επιχειρήσεων από τον Ιούνιο του 2016 μέχρι τον Αύγουστο του 2019, περίοδο κατά την οποία είχε την εποπτεία των Κέντρων Μεγάλων Επιχειρήσεων σε όλη την Κύπρο, του Διεθνούς Κέντρου Μεγάλων Επιχειρήσεων, των Διεθνών Δραστηριοτήτων και της Μονάδας Factoring της Τράπεζας. Πριν αναλάβει τα καθήκοντα του Διευθυντή Διεύθυνσης Μεγάλων Επιχειρήσεων, διετέλεσε Διευθυντής στη Διεύθυνση Αναδιάρθρωσης και Ανάκτησης Χρεών όπου και διαχειρίστηκε ένα μεγάλο χαρτοφυλάκιο προβληματικών εταιρικών χρηματοδοτήσεων.

Είναι κάτοχος πτυχίου (5ετούς φοίτησης) Μηχανολόγου Μηχανικού του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου Αθηνών και μεταπτυχιακού διπλώματος MSc in Mechanical and Industrial Engineering από το Πανεπιστήμιο του Illinois στο Urbana-Champaign των ΗΠΑ. Είναι επίσης κάτοχος πτυχίου BSc Financial Services από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Ινστιτούτου Επιστήμης και Τεχνολογίας του Πανεπιστημίου του Μάντσεστερ (UMIST) του Ηνωμένου Βασιλείου και μέλος του Ινστιτούτου Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών (Chartered Institute of Bankers) του Ηνωμένου Βασιλείου από το 2004.

Είναι ένας έμπειρος επαγγελματίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ο οποίος έχει υπηρετήσει σε αριθμό ανώτερων θέσεων στο Συγκρότημα.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ BOC PCL και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Σεπτέμβριο 2019	
Ανεξάρτητος	**Μέλος Επιτροπής**
Όχι	Μέλος της Επιτροπής Δεοντολογίας

Χριστόδουλος Πατσαλίδης (Πρώτος Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος)

Από το 1989 έως το 1996, ο Δρ Χριστόδουλος Πατσαλίδης εργάστηκε στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, στη Διαχείριση Εξωτερικού Δημόσιου Χρέους και Συναλλαγματικών Αποθεμάτων. Το 1996 εντάχθηκε στο Συγκρότημα, όπου κατείχε διάφορες θέσεις, μεταξύ άλλων, στη Διεύθυνση Μεγάλων Επιχειρήσεων, στο Τμήμα Διαχείρισης Συναλλάγματος και Διαθεσίμων και στον τομέα της Ιδιωτικής Τραπεζικής και των αγορών. Από το Δεκέμβριο 2013 μέχρι τον Απρίλιο 2016 υπηρέτησε ως Διευθυντής Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης και ήταν υπεύθυνος για τους τομείς της Οικονομικής Διεύθυνσης, της Διεύθυνσης Διαθεσίμων, των Σχέσεων με Επενδυτές, και της Υπηρεσίας Προμηθειών. Αό τον Μάιο 2016 μέχρι τον Αύγουστο 2019 υπηρέτησε ως Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος και Διευθυντής Διεύθυνσης Λειτουργικών Εργασιών και ήταν υπεύθυνος για τους τομείς Ανθρώπινου Δυναμικού, Εταιρικών Υποθέσεων, Διεύθυνση Συμμόρφωσης, Λειτουργικών Εργασιών, Νομικών Υπηρεσιών, Οργάνωσης και Αλλαγής, Πληροφορικής, Ψηφιακού Μετασχηματισμού και Διοικητικών Εργασιών. Στα καθήκοντά του ως Πρώτος Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, είναι υπεύθυνος για τους τομείς Εταιρικών Υποθέσεων, Νομικών Υπηρεσιών, Εποπτικών Σχέσεων καθώς και Διεύθυνσης Συμμόρφωσης.

Είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος (PhD) και μεταπτυχιακού στα Οικονομικά από το London School of Economics και πτυχίου στα Οικονομικά από το Queen Mary College του Λονδίνου.

Χριστόδουλος Πατσαλίδης (Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος) (συνέχεια)

Ο Δρ Πατσαλίδης είναι ένας έμπειρος επαγγελματίας χρηματοοικονομικών υπηρεσιών έχοντας υπηρετήσει σε διάφορες υψηλόβαθμες θέσεις στο Συγκρότημα, μεταξύ άλλων και ως Διευθυντής Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ BOC PCL το Νοέμβριο 2014 και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Ιούλιο 2016	Αντιπρόεδρος του ΔΣ του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία Αντικαρκινικός Σύνδεσμος Κύπρου
Ανεξάρτητος	**Μέλος Επιτροπής**
Όχι	Όχι

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου

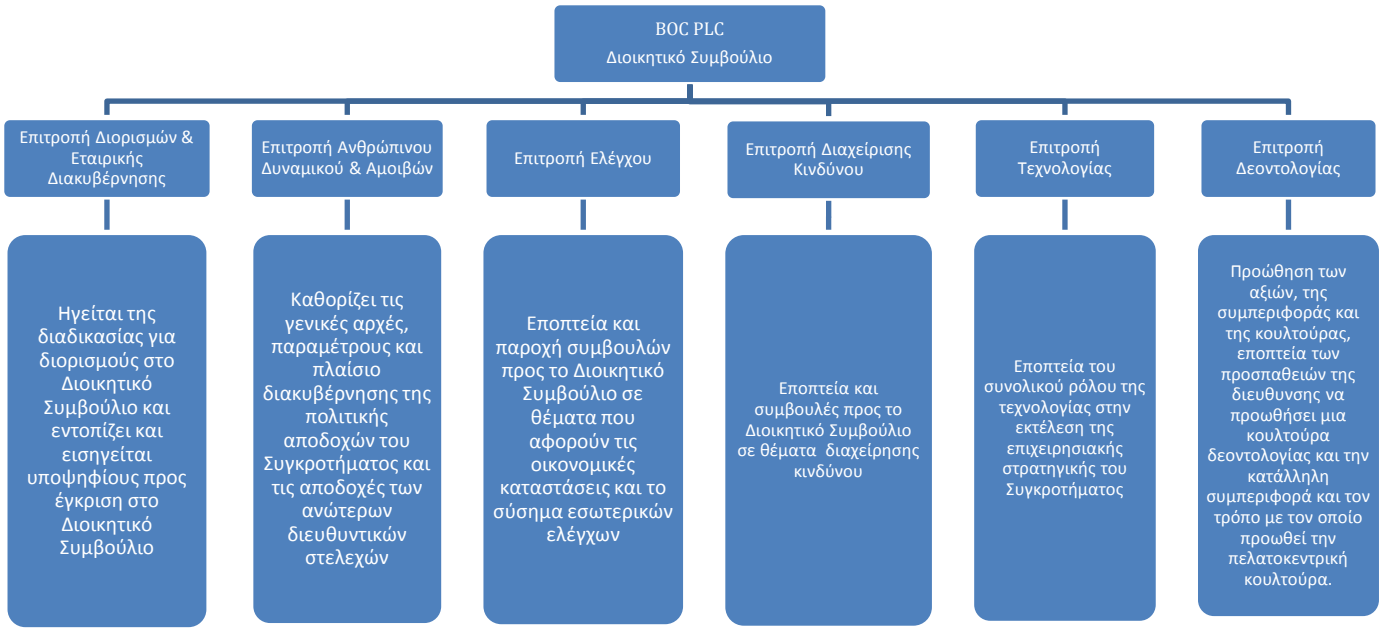

Προκειμένου το Διοικητικό Συμβούλιο να ασκήσει κατάλληλη εποπτεία των κινδύνων και του ελέγχου, έχει εκχωρήσει ορισμένες αρμοδιότητες στις επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι κύριες επιτροπές είναι η ΕΕ, η ΕΔΚ, η ΕΔΕΔ και η ΕΑΔΑ. Οι βασικοί ρόλοι των επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου περιγράφονται πιο πάνω. Περισσότερες πληροφορίες για τις εργασίες των επιτροπών αυτών ακολουθούν στην ενότητα πιο κάτω. Οι όροι εντολής των επιτροπών βασίζονται στις σχετικές διατάξεις του Κώδικα ΧΑΚ, του Κώδικα ΗΒ και της Οδηγίας Διακυβέρνησης της ΚΤΚ (όπου εφαρμόζονται) και είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος (www.bankofcyprus.com) ή κατόπιν αιτήματος στη Γραμματέα της Εταιρίας. Κάθε επιτροπή αναθεωρεί τους όρους εντολής της ετησίως.

Τη συνολική ευθύνη για την έγκριση και την παρακολούθηση της στρατηγικής, της ανοχής κινδύνου και των πολιτικών του Συγκροτήματος για τη διαχείριση των κινδύνων φέρει το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο ασκεί την αρμοδιότητα αυτή μέσω δύο κύριων επιτροπών του, δηλαδή την ΕΔΚ και την ΕΕ.

Ο πρόεδρος κάθε επιτροπής ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο στην επόμενη συνεδρίαση του σχετικά με θέματα που συζητήθηκαν σε προηγούμενες συνεδριάσεις της επιτροπής και το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει τα πρακτικά των συνεδριάσεων των επιτροπών, για να σημειωθούν ή να συζητηθούν αν είναι απαραίτητο. Αυτή η σύνδεση είναι σημαντική μεταξύ των επιτροπών και του Διοικητικού Συμβουλίου, δεδομένου ότι είναι πρακτικά αδύνατο για όλους τους ανεξάρτητους μη-εκτελεστικούς διοικητικούς συμβούλους να είναι μέλη όλων των επιτροπών.

Εκτός από τις κύριες επιτροπές, το Διοικητικό Συμβούλιο ίδρυσε την Επιτροπή Τεχνολογίας το 2017 για την προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού της Τράπεζας. Τον Νοέμβριο 2019, συστάθηκε Επιτροπή Δεοντολογίας για να συνδράμει το Διοικητικό Συμβούλιο στην προώθηση του συλλογικού του οράματος για αξίες, συμπεριφορά και κουλτούρα και να εποπτεύει τις προσπάθειες της διεύθυνσης να εδραιώσει μια κουλτούρα δεοντολογίας και κατάλληλης συμπεριφοράς εντός του Συγκροτήματος.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.1 Επιτροπή Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, η ΕΔΕΔ αποτελείτο από τρεις ανεξάρτητους μη-εκτελεστικούς διοικητικούς συμβούλους. Η σύνθεσή της είναι πλήρως συμβατή με τον Κώδικα ΧΑΚ, τον Κώδικα ΗΒ και την Οδηγία Διακυβέρνησης της ΚΤΚ. Προεδρεύεται από τον Προέδρο του Διοικητικού Συμβουλίου εκτός όταν η ΕΔΕΔ ασχολείται με τη διαδοχή του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου.

Βιογραφικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης της τεχνογνωσίας, της εμπειρίας και του καθεστώτος ανεξαρτησίας του κάθε μέλους καταγράφονται στην ενότητα 4 της παρούσας έκθεσης.

Κατά τη διάρκεια του 2019, η Επιτροπή πραγματοποίησε 10 συνεδριάσεις. Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής καθώς και η συμετοχή τους στις συνεδριάσεις παρουσιάζονται πιο κάτω. Ο Διευθύνων Σύμβουλος καλείται σε συναντήσεις της Επιτροπής ανάλογα με την περίπτωση. Η ΕΔΕΔ συνεδριάζει ετησίως χωρίς την παρουσία της διεύθυνσης.

Συμμετοχή μελών κατά το 2019:

Συναντήσεις* ΕΔΕΔ κατά το 2019:

Josef Ackermann (Πρόεδρος) παραιτήθηκε στις 14 Μαΐου 2019	5/5
Τάκης Αράπογλου (Πρόεδρος) διορίστηκε στις 12 Ιουνίου 2019	5/5
Maksim Goldman	9/10
Lyn Grobler	10/10

* Ο αριθμός των συνεδριάσεων της Επιτροπής της BOC PCL κατά τη διάρκεια του 2019 ήταν 11. Η συμμετοχή των διοικητικών συμβούλων σε αυτές τις συνεδριάσεις παρουσιάζεται τη σελίδα 384.

Οι κύριες ευθύνες της ΕΔΕΔ καθορίζονται στους όρους εντολής της, οι οποίοι είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος (www.bankofcyprus.com) και αναθεωρούνται ετησίως και εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Ο ρόλος της Επιτροπής είναι να διασφαλίζει ότι το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από ικανά μέλη που δύνανται να εκπληρώσουν τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις των διοικητικών συμβούλων και να υποστηρίζουν και να συμβουλεύουν το Διοικητικό Συμβούλιο σχετικά με:

- Διορισμούς στο Διοικητικό Συμβούλιο (συμπεριλαμβανομένων τακτικών ανασκοπήσεων, αναφορών και λαμβάνοντας υπόψη κατά την πραγματοποίηση περαιτέρω διορισμών, τη σύνθεση και την αποτελεσματικότητα του Διοικητικού Συμβουλίου),
- Ανάπτυξη του Αντιπρόεδρου, των διοικητικών συμβούλων και του Διευθύνοντος Συμβούλου (υπό την γενική ευθύνη και επίβλεψη του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου),
- Ανάπτυξη του Προέδρου (υπό την γενική ευθύνη και επίβλεψη του Ανώτερου Ανεξάρτητου Διοικητικού Συμβούλου),
- Τη συνεχή αξιολόγηση της δομής, του μεγέθους, της σύνθεσης και απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου, των επιτροπών του καθώς και κάθε μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, και
- Το σχεδιασμό διαδοχής διοικητικών συμβούλων και ανώτατης διεύθυνσης.

Επίσης η Επιτροπή

- Εποπτεύει την υιοθέτηση των κατάλληλων εσωτερικών πολιτικών σχετικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας και ικανότητας των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής του Συγκροτήματος, των άλλων ανώτερων διευθυντικών στελεχών και των επικεφαλής των Τμημάτων Λειτουργιών Ελέγχου,
- Διατηρεί τις ρυθμίσεις για τη διακυβέρνηση του Διοικητικού Συμβουλίου υπό αναθεώρηση και προχωρεί στις κατάλληλες συστάσεις προς το Διοικητικό Συμβούλιο για να διασφαλίσει οτι οι ρυθμίσεις αυτές είναι σύμφωνες με τα πρότυπα βέλτιστων πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης,
- Επιθεωρεί και εγκρίνει την κατάσταση στην οποία ένας διοικητικός σύμβουλος έχει, ή μπορεί να έχει, ένα άμεσο ή έμμεσο συμφέρον το οποίο έρχεται σε σύγκρουση, ή πιθανόν να έρθει σε σύγκρουση με τα συμφέροντα του Συγκροτήματος και αποφασίζει τα διορθωτικά μέτρα τα οποία εξαλείφουν ή επιδιώκουν να τερματίσουν την κατάσταση που τη δημιούργησε, και
- Εποπτεύει τις ρυθμίσεις εταιρικής διακυβέρνησης των κύριων θυγατρικών και εξετάζει την αξιολόγηση της απόδοσης των διοικητικών συμβουλίων των θυγατρικών. Καθορίζει τη στρατηγική βιωσιμότητας του Συγκροτήματος με στόχο την επίτευξη της παρούσας και της μελλοντικής περιβαλλοντικής ακεραιότητας, της οικονομικής ευημερίας και της κοινωνικής ισότητας για το Συγκρότημα και τους εταίρους του.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.1 Επιτροπή Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης(συνέχεια)

Τα θέματα που η Επιτροπή εξέτασε και οι ενέργειες που έγιναν κατά το 2019 παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα.

Θέματα που εξετάστηκαν και ενέργειες που έγιναν από την ΕΔΕΔ κατά το 2019

Σύνθεση και μέγεθος Διοικητικού Συμβουλίου και Επιτροπών	• Διορισμός μη εκτελεστικού μέλους στο Διοικητικό Συμβούλιο. • Διορισμοί στα διοικητικά συμβούλια μεγάλων θυγατρικών. • Αντικατάσταση του προέδρου της ΕΑΔΑ. • Αντικατάσταση του Ανώτερου Ανεξάρτητου Διοικητικού Συμβούλου. • Δομή και σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.	• Η εξωτερική εταιρία εξεύρεσης στελεχών Egon Zehnder ετοίμασε σύντομη λίστα υποψηφίων, ακολούθησαν συνεντεύξεις με διάφορα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και η διαδικασία κατέληξε σε διορισμό του κου Αράπογλου. • Μετά την απόφαση του κου Σπανού να παραιτηθεί, η Επιτροπή εισηγήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο την αντικατάσταση του στην προεδρία της Επιτροπής από τον Δρ Heger με βάση τον προγραμματισμό διαδοχής του Διοικητικού Συμβουλίου και το γεγονός ότι ο Δρ Heger είναι έμπειρο μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και της ΕΑΔΑ από το διορισμό του τον Ιούνιο του 2016. • Ο κος Ζωγραφάκης προτάθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο για διορισμό ως Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος λόγω της εκτεταμένης πείρας του ως ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος.
Πρόγραμμα Διαδοχής Εκτελεστικών Μελών	• Διορισμός Διευθύνοντος Συμβούλου.	• Η εξωτερική εταιρία εξεύρεσης στελεχών Egon Zehnder ετοίμασε τελικό κατάλογο υποψηφίων τόσο εσωτερικών όσο και εξωτερικών. Διεξήχθησαν συνεντεύξεις με διάφορα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και η διαδικασία κατέληξε στον διορισμό του εσωτερικού υποψηφίου κου Νικολάου.
Ετήσια Αξιολόγηση της Απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου	• Ετήσια Αξιολόγηση της απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου, των επιτροπών του και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου	• Μια εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης πραγματοποιήθηκε το 2019 που κατέληξε σε σχέδιο δράσης για την εφαρμογή των εισηγήσεων της έκθεσης αξιολόγησης.

Εταιρική Διακυβέρνηση	• Εξέταση και έγκριση των αναθεωρήσεων των εξής:
	  • Το Σχέδιο Δράσης του 2019 για συμμόρφωση με την εταιρική διακυβέρνηση.
	  • Εξέταση και εισήγηση για έγκριση της Πολιτικής Εταιρικής Διακυβέρνησης Συγκροτήματος.
	  • Εξέταση της Ετήσιας Έκθεσης Εταιρικής Διακυβέρνησης.
	  • Εξέταση των τριμηνιαίων εκθέσεων Εταιρικής Διακυβέρνησης.
	  • Έγκριση της έκθεσης συμμόρφωσης με τον Κώδικα ΧΑΚ και τον Κώδικα ΗΒ.
	  • Έγκριση των όρων αναφοράς της Επιτροπής Δεοντολογίας
		• Ετήσια ανασκόπηση του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης, ώστε να ενσωματωθούν οι απαιτήσεις πρόσφατων κανονιστικών εξελίξεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων του αναθεωρημένου Κώδικα ΗΒ.
		• Η επανεξέταση της Πολιτικής Ποικιλομορφίας του Διοικητικού Συμβουλίου, ώστε να διασφαλιστεί ότι το ισχύον σχέδιο δράσης για την επίτευξη 40% γυναικείας εκπροσώπησης στο Διοικητικό Συμβούλιο, μέχρι το 2020, εξακολουθεί να είναι κατάλληλο.
		• Συστάθηκε Επιτροπή Δεοντολογίας, για να στηρίξει το Διοικητικό Συμβούλιο στην προώθηση του συλλογικού του οράματος για αξίες, συμπεριφορά και πολιτισμό.

Εξέταση απόδοσης εκτελεστικών	• Εξέταση της απόδοσης των εκτελεστικών μελών. • Καθορισμός των Δεικτών Απόδοσης του νέου Διευθύνοντος Συμβούλου.	• Η αξιολόγηση της απόδοσης των δύο εκτελεστικών μελών έγινε τόσο ως προς το ρόλο τους ως διευθυντικά στελέχη όσο και ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.1 Επιτροπή Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης (συνέχεια)

Θέματα που εξετάστηκαν και ενέργειες που έγιναν από την ΕΔΕΔ κατά το 2019 (συνέχεια)

Ανεξαρτησία και χρονικές δεσμεύσεις	• Αξιολόγηση: • Δεξιοτήτων, γνώσεων και τεχνογνωσίας. • Ανεξαρτησίας των μη εκτελεστικών μελών. • Πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων των μελών. • Διορισμών σε άλλα διοικητικά συμβούλια. • Παρουσίας και διάθεσης χρόνου.	• Όλα τα μη-εκτελεστικά μέλη παρέμειναν ανεξάρτητα ως προς τον χαρακτήρα και την κρίση. Όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου θεωρούνται ότι έχουν κατάλληλους ρόλους, ικανότητες και δεξιότητες. • Κατά τη διάρκεια της ετήσιας αξιολόγησης εξετάστηκε κατά πόσο το κάθε μη-εκτελεστικό μέλος έχει την δυνατότητά να συνεχίσει να διαθέτει τον απαραίτητο χρόνο για την εκτέλεση των καθηκόντων του. • Πριν την ανάληψη θέσεων σε άλλα διοικητικά συμβούλια ζητείτο η έγκριση της ΕΔΕΔ.
Εκπαίδευση	• Περαιτέρω χρήση της ηλεκτρονικής εκπαίδευσης.	• Οι ανάγκες κατάρτισης των μη-εκτελεστικών μελών προσδιορίζονται από τα ίδια τα μέλη και γνωστοποιούνται στον Πρόεδρο ο οποίος στη συνέχεια διασφαλίζει ότι η σχετική εκπαίδευση / παρουσιάσεις διοργανώνονται από την Γραμματέα της Εταιρίας.
Εταιρική Διακυβέρνηση θυγατρικών	• Εξέταση και έγκριση της αναθεώρησης των Κατευθυντήριων Γραμμών Εταιρικής Διακυβέρνησης για τις θυγατρικές Συγκροτήματος.	• Ευθυγράμμιση του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης των θυγατρικών εταιριών με εκείνο του Συγκροτήματος λαμβάνοντας υπόψη την αναλογικότητα.

Έγιναν συζητήσεις επί του θέματος του σχεδιασμού διαδοχής και ετοιμάστηκαν περιγραφές εργασίας για να είναι διαθέσιμες στους εξωτερικούς συμβούλους που θα βοηθούσαν στην αναζήτηση πιθανών υποψηφίων για τις θέσεις του Διευθύνοντος Συμβούλου και του Προέδρου. Πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις μετά τον καταρτισμό τελικού καταλόγου υποψηφίων και υποβλήθηκε σχετική πρόταση στο Διοικητικό Συμβούλιο. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής έδινε αναφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο μετά από κάθε συνεδρίαση για να διασφαλίζεται ότι όλοι οι διοικητικοί σύμβουλοι ήταν πλήρως ενήμεροι για τις εργασίες της Επιτροπής. Οι όροι εντολής της Επιτροπής βρίσκονται στη διεύθυνση www.bankofcyprus.com

Η Επιτροπή διασφαλίζει επίσης ότι υπάρχει σχεδιασμός για την επιλογή, το διορισμό και τη μεθοδική διαδοχή των εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων και των ανώτερων στελεχών. Το Συγκρότημα διεξάγει μια επισκόπηση της συνεχούς ικανότητας και καταλληλότητας των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής σε ετήσια βάση, με την οποία τα μέλη υποχρεούνται να δηλώσουν οποιεσδήποτε αλλαγές αναφορικά με τη συμμόρφωσή τους με την Οδηγία Ικανότητας και Καταλληλότητας της ΚΤΚ. Τυχόν μεταβολές που γνωστοποιούνται, αξιολογούνται και καθορίζεται η σημαντικότητά τους. Μετά την ανασκόπηση για το 2019, αναφέρθηκαν ορισμένες αλλαγές θέσεων σε διοικητικά συμβούλια άλλων εταιριών. Το Διοικητικό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι κάθε μέλος της ανώτατης διεύθυνσης έχει το απαιτούμενο επίπεδο ικανότητας και καταλληλότητας για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων του.

5.1.1 Ποικιλομορφία

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει τα οφέλη που έχει η ποικιλομορφία στο Διοικητικό Συμβούλιο και έχει δεσμευτεί στη διατήρηση της. Κατά την ανασκόπηση της σύνθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου και του εντοπισμού κατάλληλων υποψηφίων, η Επιτροπή εξετάζει τα οφέλη όλων των πτυχών της ποικιλομορφίας, συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων που αναγνωρίζονται ως σχετικές με τις εργασίες του Συγκροτήματος, την εμπειρία στον κλάδο, την εθνικότητα, το φύλο, την ηλικία και άλλες σχετικές ιδιότητες, προκειμένου να διατηρηθεί το κατάλληλο εύρος και ισορροπία σε δεξιότητες, εμπειρία και τεχνογνωσία στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Η προσέγγιση του Συγκροτήματος ως προς την ποικιλομορφία του Διοικητικού Συμβουλίου παρατίθεται πλήρης στην Πολιτική Ποικιλομορφίας του Διοικητικού Συμβουλίου η οποία εντοπίζεται ηλεκτρονικά στο https://www.bankofcyprus.com/en-GB/who-we-are/corporate-governance/. Η πολιτική αναγνωρίζει ότι ένα πραγματικά ποικιλόμορφο Διοικητικό Συμβούλιο περιλαμβάνει και κάνει καλή χρήση της διαφορετικότητας σε δεξιότητες, εμπειρία, υπόβαθρο, φυλή, φύλο και άλλες διακρίσεις που φέρει ο κάθε διοικητικός σύμβουλος, με τέτοιου είδους διαφορές να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να καθοριστεί η βέλτιστη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.1 Επιτροπή Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης (συνέχεια)

5.1.1 Ποικιλομορφία (συνέχεια)

Οι μη-εκτελεστικοί διοικητικοί σύμβουλοι έχουν ποικίλες δεξιότητες, γνώσεις και εκτενή εμπειρία σε εκτελεστικές ή/και μη-εκτελεστικές θέσεις σε άλλες εταιρίες που συνδυάζονται για να παρέχουν ανεξάρτητη προοπτική και αποτελεσματική δυναμική στο Διοικητικό Συμβούλιο. Η αποτελεσματικότητα του Διοικητικού Συμβουλίου εξαρτάται από την διασφάλιση της ορθής ισορροπίας με διοικητικούς συμβούλους με εμπειρία σε τραπεζικές ή χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και ευρύτερη εμπορική εμπειρία.

Ο Τάκης Αράπογλου και ο Πανίκος Νικολάου ήταν οι μόνοι δύο διορισμοί που έγιναν το 2019 και βρίσκονται σε ευθυγράμμιση με τη στρατηγική του Συγκροτήματος να επικεντρωθεί στην κύρια αγορά του, απεκδύοντας μη κεντρικές του δραστηριότητες. Γνώση της περιοχής και ιδιαίτερα της τοπικής αγοράς διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στον διορισμό των δύο διοικητικών συμβούλων.

Το 2019, μετά από ανασκόπηση, η Επιτροπή έκρινε ότι οι δεξιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου είτε ακαδημαϊκά είτε μέσω επαγγελματικής εμπειρίας, ήταν κατάλληλες και σχετικές με τις εργασίες του Συγκροτήματος και περιλάμβαναν μεταξύ άλλων τραπεζικές, ασφαλιστικές υπηρεσίες, μεταποιήσεις, λογιστικούς ελέγχους και λογιστική, οικονομικά, διαχείριση κινδύνων, ενασχόληση με εποπτικές αρχές, ανάπτυξη στρατηγικής και επιχειρηματικών μοντέλων, νομικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες, τεχνολογία πληροφορικής, ασφάλεια κυβερνοχώρου και διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού.

Τα μέλη φέρουν τις ατομικές τους γνώσεις, τις δεξιότητες και την εμπειρία τους στις συζητήσεις για τις μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα. Η συμμετοχή εκτελεστικών συμβούλων στο Διοικητικό Συμβούλιο ενισχύει την τραπεζική εμπειρία του Διοικητικού Συμβουλίου και διασφαλίζει ότι παρέχεται στο Διοικητικό Συμβούλιο άμεση, ακριβής και έγκυρη πληροφόρηση σχετικά με τα σημαντικά θέματα που αφορούν το Συγκρότημα.

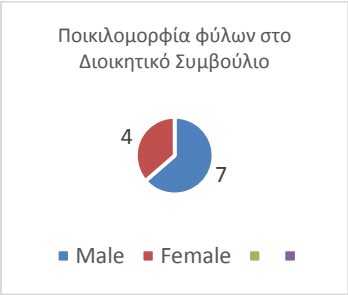

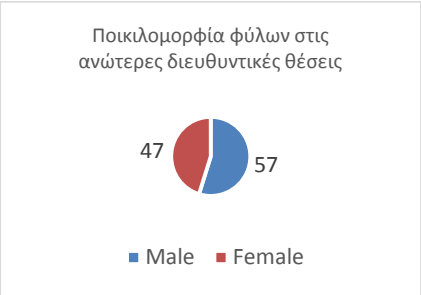

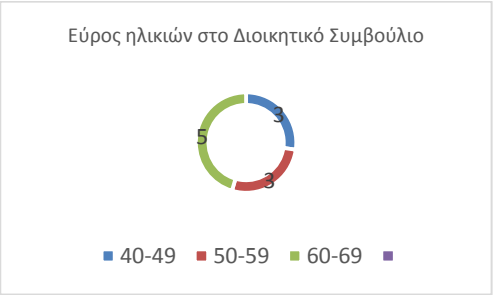

Κατά τη διάρκεια του 2019 η Επιτροπή αναθεώρησε την Πολιτική Ποικιλομορφίας του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία επιδιώκει να επιτύχει την παρουσία και των δύο φύλων, με διορισμούς που βασίζονται στην αξιοκρατία στο πλαίσιο των απαιτούμενων δεξιοτήτων και εμπειριών. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει θέσει ως στόχο να επιτύχει και να διατηρήσει 40% εκπροσώπηση γυναικών μέχρι το τέλος του 2020 και το σχέδιο δράσης που ετοιμάστηκε από τη Γραμματέα της Εταιρίας και εγκρίθηκε από την Επιτροπή καταγράφει τα κύρια ενδιάμεσα βήματα που θα οδηγήσουν στην επίτευξη του στόχου. Επί του παρόντος, η ποικιλομορφία των φύλων ανέρχεται στο 36,4%.

Το Διοικητικό Συμβούλιο δίνει επίσης μεγάλη έμφαση στη διασφάλιση της ποικιλομορφίας σε ρόλους της ανώτατης διεύθυνσης στο Συγκρότημα. Αριθμός πολιτικών διασφαλίζουν αμερόληπτες ευκαιρίες επαγγελματικής ανέλιξης. Με τον ίδιο τρόπο, ο Κώδικας Συμπεριφοράς διασφαλίζει ίσες ευκαιρίες σε όλα τα μέλη του προσωπικού και αντιμετωπίζει την ποικιλομορφία με δικαιοσύνη και σεβασμό με στόχο να προσφέρει δίκαιη μεταχείριση σε όλους τους εργαζομένους.

5.2 Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών

Η Επιτροπή στις 31 Δεκεμβρίου 2019 αποτελείτο από 3 ανεξάρτητα μη-εκτελεστικά μέλη. Η σύνθεσή της ήταν σύμφωνη με τις απαιτήσεις του Κώδικα ΧΑΚ, του Κώδικα ΗΒ και της Οδηγίας Διακυβέρνησης της ΚΤΚ. Το Διοικητικό Συμβούλιο θεωρεί ότι τουλάχιστον ένα μέλος της Επιτροπής διαθέτει κατάλληλη γνώση και εμπειρία σε θέματα ανθρώπινου δυναμικού και αμοιβών και ότι ο πρόεδρος έχει τουλάχιστον ενός έτους εμπειρία σε επιτροπή αμοιβών. Οι διαφορετικές εμπειρίες και γνώσεις των μελών της Επιτροπής παρέχουν ισορροπημένη και ανεξάρτητη άποψη σε θέματα αμοιβών.

Ο πρόεδρος της Επιτροπής, κος Σπανός, παραιτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019 και αντικαταστάθηκε από τον Δρ Michael Heger ο οποίος ήταν μέλος της Επιτροπής από τον διορισμό του στο Διοικητικό Συμβούλιο στις 9 Ιουνίου 2016.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.2 Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών (συνέχεια)

Βιογραφικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης της τεχνογνωσίας, της εμπειρίας και του καθεστώτος ανεξαρτησίας του κάθε μέλους καταγράφονται στην ενότητα 4 της παρούσας έκθεσης.

Η Επιτροπή συνεδρίασε 9 φορές το 2019. Ο πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής καθώς και η συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις παρουσιάζονται πιο κάτω. Ο Διευθύνων Σύμβουλος και ο Διευθυντής Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού προσκαλούνται να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις ανάλογα με την περίσταση.

Συμμετοχή μελών κατά το 2019:

Συναντήσεις* ΕΑΔΑ κατά το 2019:

Μιχάλης Σπανός (Πρόεδρος) παραιτήθηκε στις 21 Ιανουριου 2019	0/1
Michael Heger (Πρόεδρος) διορίστηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019	9/9
Anat Bar-Gera	9/9
Μαρία Φιλίππου	8/9

* Ο αριθμός των συνεδριάσεων της Επιτροπής της BOC PCL κατά το 2019 ήταν 12. Η συμμετοχή των διοικητικών συμβούλων σε αυτές τις συνεδριάσεις παρουσιάζεται τη σελίδα 384.

Οι κύριες ευθύνες της ΕΑΔΑ καθορίζονται στους όρους εντολής της, οι οποίοι είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος (www.bankofcyprus.com), αναθεωρούνται ετησίως και εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Ο ρόλος της Επιτροπής είναι:

- Να διασφαλίζει ότι το Συγκρότημα είναι εξοπλισμένο με το ανθρώπινο κεφάλαιο στο σωστό μέγεθος και με το κατάλληλο συνδυασμό δεξιοτήτων απαραίτητο για την επίτευξη των στρατηγικών του στόχων. Είναι επιτακτική ανάγκη το Συγκρότημα να εργοδοτεί τους κατάλληλους ανθρώπινους πόρους που προσανατολίζονται προς το μέλλον και θα προωθήσουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό και τη συνεχή καινοτομία,
- Να διασφαλίζει ότι το Συγκρότημα είναι εξοπλισμένο με το οργανωτικό κεφάλαιο για να είναι σε θέση να επιτυγχάνει συνεχή βελτίωση και να προκαλεί τη σωστή συμπεριφορά που θα οδηγεί στο επιθυμητό αποτέλεσμα,
- Να διασφαλίζει ότι το Συγκρότημα είναι εξοπλισμένο με το πληροφορικό κεφάλαιο και την απαραίτητη τεχνολογία για διευκόλυνση της βελτίωσης των διαδικασιών και τη δημιουργία συγκριτικού πλεονεκτήματος στην αγορά,
- Να προτείνει επαρκή αμοιβή απαραίτητη για την προσέλκυση και διατήρηση επαγγελματιών υψηλής αξίας. Ως εκ τούτου, η αμοιβή θα πρέπει να είναι ικανοποιητική σε σύγκριση με αντίστοιχες εταιρίες του ανταγωνισμού,
- Να θέτει τις πρωταρχικές αρχές και παραμέτρους των πολιτικών των αμοιβών και παροχών σε όλο το Συγκρότημα και να ασκεί εποπτεία για τέτοια θέματα,
- Να εξετάζει τις αμοιβές των εκτελεστικών συμβούλων του Συγκροτήματος, και άλλων ανώτερων διευθυντικών στελεχών και την πολιτική αμοιβών του προσωπικού, λαμβάνοντας υπόψη τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) για πολιτικές και πρακτικές αμοιβών, την Οδηγία Διακυβέρνησης της ΚΤΚ καθώς και τον Κώδικα ΧΑΚ.

Η ΕΑΔΑ εποπτεύει τις πρωτοβουλίες της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των εργαζομένων, όπως την εφαρμογή ενός προγράμματος αμφίδρομης εσωτερικής επικοινωνίας, την εφαρμογή ενός προγράμματος φροντίδας/ευημερίας των εργαζομένων και την ανάληψη πρωτοβουλιών για δίκαιη και διαφανή αναγνώριση συνεισφοράς σε όλο το Συγκρότημα.

Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την ετοιμασία και περιοδική αναθεώρηση της Πολιτικής Αμοιβών Συγκροτήματος η οποία προτείνεται στο Διοικητικό Συμβούλιο για έγκριση. Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής, έχει την τελική ευθύνη για την εποπτεία της εφαρμογής της Πολιτικής Αμοιβών του Συγκροτήματος. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον ρόλο της Επιτροπής όσον αφορά την Πολιτική Αμοιβών μπορείτε να βρείτε στην Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών στη σελίδα 416.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.2 Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών (συνέχεια)

Η Επιτροπή εποπτεύει τις διαπραγματεύσεις με τη συντεχνία τραπεζικών υπαλλήλων και παρέχει καθοδήγηση και υποστήριξη στη διεύθυνση. Συμβουλεύει το Διοικητικό Συμβούλιο σχετικά με την έγκριση των συλλογικών συμβάσεων και εξετάζει το πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων και των συλλογικών συμβάσεων, ώστε να διασφαλίζεται ότι ακολουθούν βέλτιστες πρακτικές και συμβάλλουν στην καλή απόδοση. Η Επιτροπή εξετάζει τυχόν προγράμματα εθελούσιας εξόδου / διαχωρισμού της Τράπεζας και μεγάλων θυγατρικών σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού καθώς και τον σχεδιασμό διαδοχής όλων των Διευθύνσεων και θυγατρικών εταιριών για ανώτερα διευθυντικά στελέχη σε όλο το Συγκρότημα.

Η Επιτροπή παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τον Κώδικα Συμπεριφοράς και εξετάζει πειθαρχικές ρυθμίσεις και μέτρα του Συγκροτήματος, όπως αυτά παρουσιάζονται από τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού σε ετήσια βάση. Επίσης, εξετάζει το ετήσιο πρόγραμμα κατάρτισης που ετοιμάζεται από τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού και εγκρίνεται από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και διασφαλίζει ότι αυτό δημιουργεί και / ή αναπτύσσει τις κατάλληλες ικανότητες και συμπεριφορές που είναι απαραίτητες για την επίτευξη των στρατηγικών προτεραιοτήτων του Συγκροτήματος.

Η Επιτροπή επιθεωρεί και εγκρίνει το περιεχόμενο οποιωνδήποτε ψηφισμάτων που υποβάλλονται για έγκριση στην ΕΓΣ των μετόχων, τα οποία ετοιμάζονται από τη Γραμματέα της Εταιρίας σε συνεργασία με τους νομικούς συμβούλους του Συγκροτήματος σύμφωνα με το Παράρτημα 3 του Κώδικα και που αφορούν πιθανά σχέδια για αμοιβή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου με τη μορφή μετοχών, δικαιωμάτων αγοράς μετοχών ή δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών.

Θέματα που εξετάστηκαν και ενέργειες που λήφθηκαν από την ΕΑΔΑ κατά τη διάρκεια του 2019

Ετήσια αξιολόγηση αμοιβών	• Ετήσια αναθεώρηση και έγκριση της Πολιτικής Αμοιβών. • Η απόδοση και η αμοιβή των μελών της ανώτατης διεύθυνσης.	• Δεδομένων των περιορισμών για τη χορήγηση μεταβλητής αμοιβής, προκειμένου να διατηρηθούν τα κίνητρα σε όλη τη διευθυντική ομάδα, δόθηκαν λογικές αμοιβές λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ανταγωνίστριες τράπεζες δεν έχουν τους ίδιους περιορισμούς στη μεταβλητή αμοιβή. Οι αυξήσεις ήταν μεροληπτικές ώστε να αντικατοπτρίζουν τη συνεισφορά του ατόμου.
Γνωστοποιήσεις και Διακυβέρνηση	• Ανασκόπηση της Έκθεσης Πολιτικής Αμοιβών στην Ετήσια Έκθεση. • Αναθεώρηση των όρων εντολής της Επιτροπής. • Αναθεώρηση της Πολιτικής Εξωτερικών Προσλήψεων. • Θεώρηση της νέας σύμβασης του Διευθύνοντα Συμβούλου. • Θεώρηση και έγκριση της αναδιοργάνωσης της Τράπεζας. • Δομή της Εκτελεστικής Επιτροπής.	• Η Εκθεση μελετήθηκε και εγκρίθηκε. • Η αναδιοργάνωση της οργανωτικής διάρθρωσης αποσκοπούσε στη δημιουργία μιας λειτουργικότερης δομής που λαμβάνει υπόψη τους υφιστάμενους τομείς εστίασης της Τράπεζας.
Επισκόπηση Ανθρώπινου Δυναμικού	• Παρακολούθηση συνολικού αριθμού προσωπικού και εξέλιξη της μισθοδοσίας καθώς και της εξωτερικής διαδικασίας πρόσληψης. • Ανασκόπηση του Σχεδίου Αναδιοργάνωσης που αποτέλεσε τη βάση του προγράμματος εθελουσίας εξόδου του 2019. • Ανασκόπηση του σχεδιασμού και των παραμέτρων του προγράμματος εθελουσίας εξόδου και παρακολούθηση της διαδικασίας.	• Η Επιτροπή εξέτασε το Σχέδιο Αναδιοργάνωσης που εντόπισε καταργηθείσες θέσεις που προέκυψαν από τις αλλαγές στη δομή, την αποτελεσματικότητα του ψηφιακού μετασχηματισμού, το κλείσιμο υποκαταστημάτων κλπ. Διεξήχθησαν διαβουλεύσεις με τη συντεχνία τραπεζικών υπαλλήλων για να εξασφαλιστεί η συναίνεση της με το σχέδιο.
Εκπαίδευση	• Επισκόπηση του εκπαιδευτικού προγράμματος για το προσωπικό.	• Θεωρήθηκε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα για να διασφαλιστεί ότι είναι προσαρμοσμένο και ευθυγραμμισμένο με τη στρατηγική του Συγκροτήματος.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.2 Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών (συνέχεια)

Θέματα που εξετάστηκαν και ενέργειες που λήφθηκαν από την ΕΑΔΑ κατά τη διάρκεια του 2019 (συνέχεια)

Ενασχόληση με τη συντεχνία τραπεζικών υπαλλήλων	• Παρακολούθησε στενά την πρόοδο των διαπραγματεύσεων όσον αφορά την ανανέωση της συλλογικής σύμβασης.	• Ο πρόεδρος της Επιτροπής μαζί με τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και τον Αναπληρωτή Διευθύνοντα Σύμβουλο πραγματοποίησαν συνάντηση με εκπροσώπους της συντεχνίας και συμφώνησαν πορεία δράσης για την επανενεργοποίηση της πλατφόρμας επικοινωνίας μεταξύ του Διοικητικού Συμβουλίου και της συντεχνίας. Η συλλογική σύμβαση υπογράφηκε τελικά για το 2019-2020.
Αξιολόγηση της απόδοσης, ανάπτυξη και διαδοχή	• Ανασκόπηση των αξιολογήσεων απόδοσης της ανώτατης διεύθυνσης. • Ανασκόπηση των βασικών ευρημάτων της Έρευνας Πρακτικών της διεύθυνσης του 2018. • Ανασκόπηση των αποτελεσμάτων της ετήσιας αξιολόγησης της απόδοσης προσωπικού και των κυριότερων ευρημάτων. • Ενημέρωση σχετικά με το αποτέλεσμα του ελέγχου της αξιολόγησης της απόδοσης που διενεργήθηκε από τον Εσωτερικό Έλεγχο. • Αναθεώρηση της Πολιτικής Αξιολόγησης της Απόδοσης.	• Θεώρησε τα αποτελέσματα της διαδικασίας αξιολόγησης και εισηγήθηκε τροποποιήσεις στη διαδικασία με βάση τα συμπεράσματα του Εσωτερικού Ελέγχου. • Θεώρησε τα ευρήματα της Έρευνας Πρακτικών της διεύθυνσης, σύμφωνα με τα οποία οι υφιστάμενοι αξιολογούν τους διευθυντές τους σε 12 διαστάσεις και ενθάρρυνε τη χρήση του προγράμματος Ηγετικής Επιτάχυνσης.
Πρακτικές Ανθρώπινου Δυναμικού	• Έκθεση ενημέρωσης της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού (στατιστικά στοιχεία εξόδου, πειθαρχικές υποθέσεις, οικονομική βοήθεια και ειδικές άδειες). • Darewinners. • Ημερολόγιο αλλαγής. • Well at work.	• Εξετάστηκαν και σχολιάστηκαν από την Επιτροπή διάφορες πρωτοβουλίες που εισήγαγε η Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού για την ευθυγράμμιση της κουλτούρας με τη στρατηγική.

Οι προτεραιότητες της ΕΑΔΑ το 2019 ήταν το σχέδιο δράσης της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού να προωθήσει τη συμμετοχή του προσωπικού και να ενθαρρύνει την αμφίδρομη ανοιχτή επικοινωνία. Τέλος η Επιτροπή ενημερωνόταν αναφορικά με τις συζητήσεις για την ανανέωση της συλλογικής σύμβασης και άλλων θεμάτων με τη συντεχνία των υπαλλήλων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ενημερώνεται μέσω της ΕΑΔΑ για τις έρευνες προσωπικού και κρατείται ενήμερο σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση των ενεργειών ως ανταπόκριση στην ανατροφοδότηση του προσωπικού. Η Έρευνα Γνώμης Προσωπικού διεξάγεται σε ετήσια βάση, με στόχο την αξιολόγηση των επιπέδων ενασχόλησης και ενεργοποίησης των εργαζομένων, ενώ ταυτόχρονα εντοπίζει τους τομείς εστίασης και βελτίωσης στο μέλλον. Το 2018 η Τράπεζα εισήγαγε το σχέδιο της Εσωτερικής Έρευνας Ικανοποίησης Πελατών, με την οποία δίνεται η δυνατότητα στους εργαζόμενους να αξιολογούν το επίπεδο εξυπηρέτησης που λαμβάνουν από διάφορα εσωτερικά τμήματα της Τράπεζας.

Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης που θεσπίστηκε για συμμόρφωση με τον αναθεωρημένο Κώδικα ΗΒ, η Επιτροπή συζήτησε και συμφώνησε για την προσέγγιση της ενασχόλησης για το 2019 και τις μεθόδους συλλογής και τεκμηρίωσης των απόψεων του εργατικού δυναμικού ενώ εξέτασε τον τρόπο με τον οποίο θα παρουσιάζονται και θα εξετάζονται θέματα και απόψεις του εργατικού δυναμικού από το Διοικητικό Συμβούλιο για συζήτηση και διαβούλευση ώστε να ενθαρρυνθεί ένας ουσιαστικός διάλογος μεταξύ του Διοικητικού Συμβουλίου και του εργατικού δυναμικού εγκαίρως.

Οι πληροφορίες από τις έρευνες προσωπικού επέτρεψαν στην Τράπεζα να προχωρήσει σε σημαντικές αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο συνδιαλέγεται με το εργατικό της δυναμικό. Πρωτοβουλία που προέκυψε από την έρευνα ήταν το πρόγραμμα Εσωτερικές Ευκαιρίες με το οποίο διαφημίζονται διαθέσιμες θέσεις στην ηλεκτρονική πύλη των εργαζομένων όπου τα μέλη του προσωπικού μπορούν να υποβάλλουν αίτηση για ανώτερες ιεραρχικά θέσεις. Διεξάγονται συνεντεύξεις με όλα τα άτομα που αιτούνται και πληρούν τα προσόντα και οι επιτυχόντες υποψήφιοι έχουν μια δεύτερη συνέντευξη πριν ληφθεί απόφαση. Οι αποφάσεις είναι αιτιολογημένες και το προσωπικό ενημερώνεται εάν είναι επιτυχές ή όχι.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.2 Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών (συνέχεια)

Ένα έργο με το όνομα «Kill B» για την εξάλειψη της γραφειοκρατίας εισήχθη μέσω εργαστηρίων και εισηγήσεων του προσωπικού. Περίπου 30 τέτοιες εισηγήσεις έχουν ήδη εφαρμοστεί ενώ αξιολογούνται περισσότερες.

Η διαδικασία αξιολόγησης βελτιώθηκε μέσω της συμμετοχής του προσωπικού ώστε να καταστεί πιο αντικειμενική και αξιοκρατική. Χρησιμοποιήθηκαν έρευνες, πραγματοποιήθηκαν εργαστήρια και διεξήχθησαν αρκετές προσωπικές συνεντεύξεις για την κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τόσο οι αξιολογητές όσο και οι αξιολογούμενοι.

Για να ενθαρρυνθεί η τίμια και αμφίδρομη επικοινωνία ως προτεραιότητα, καθώς είναι το καλύτερο εργαλείο για την αντιμετώπιση των προκλήσεων για τη συνεχή ανάπτυξη ενός υγιούς οργανισμου, δημιουργήθηκε η «Γωνιά CEO» στην ηλεκτρονική πύλη των εργαζομένων, όπου το προσωπικό μπορεί να επικοινωνήσει με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο μέσω του Ask the CEO, τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του Διευθύνοντος Συμβούλου για άμεση επικοινωνία. Επίσης μέσω συμμετοχής σε γεύματα με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο τα οποία διοργανώνονται τακτικά και το προσωπικό μπορεί να κάνει κράτηση εκ των προτέρων. Το υφιστάμενο κανάλι ανώνυμης / εμπιστευτικής καταγγελίας του Συγκροτήματος παρέχει την ευκαιρία σε όλο το προσωπικό να εγείρει ανησυχίες εμπιστευτικά.

Το 97% του προσωπικού εκπαιδεύτηκε το 2019 που αντιστοιχεί σε περίπου 2,5 ημέρες κατάρτισης για κάθε μέλος του προσωπικού. Στο πρόγραμμα Ηγετικής Επιτάχυνσης συμμετείχαν μεσαία διευθυντικά στελέχη, ενώ άλλα προγράμματα επιτάχυνσης των ικανοτήτων παρακολουθούνταν από συναφή μέλη του προσωπικού. Πραγματοποιήθηκαν επίσης πολλά προγράμματα Excellence, με τα οποία το προσωπικό κέρδισε αναγνώριση και χρηματικά βραβεία για την Αλλαγή & Καινοτομία, την Εξαιρετική Συμβολή, το Πνεύμα Ομαδικότητας, την Πελατοκεντρική εστίαση και Δεοντολογία.

Τα τελευταία δύο χρόνια διοργανώθηκαν 51 ημέρες ανοικτής πόρτας (Open Days) με μέλη της ανώτατης διεύθυνσης για όλο το προσωπικό. Η εσωτερική επικοινωνία ενθαρρύνεται περαιτέρω με τα τριμηνιαία οικονομικά αποτελέσματα που παρουσιάζονται από την εκτελεστική Διευθύντρια Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης μέσω μιας παρουσίασης στην ηλεκτρονική πύλη των εργαζομένων. Νέα εργαλεία εσωτερικής επικοινωνίας αξιολογούνται επί του παρόντος μέσω πιλοτικών ομάδων. Οι διοικητικοί σύμβουλοι συμμετέχουν σε επιτόπιες επισκέψεις και ανταλλάσσουν απόψεις με το προσωπικό ή αντιμετωπίζουν τις ανησυχίες τους.

Η πρωτοβουλία «Darewinners» αποσκοπούσε στο να εντοπίσει μια ομάδα ατόμων από όλο το Συγκρότημα και από όλα τα επίπεδα ιεραρχίας για να διευκολύνει την εφαρμογή της αλλαγής σε όλα τα στάδια του μετασχηματισμού της Τράπεζας.

Το 2019 ξεκίνησε ένα πρόγραμμα που αποδείχθηκε δημοφιλές στο προσωπικό, το οποίο αποσκοπούσε στο να εξασφαλίσει ότι το προσωπικό είναι καλά στην εργασία και στην ιδιωτική του ζωή, βελτιώνοντας την υγεία και την ευημερία του. Το πρόγραμμα "Καλά στην Εργασία" βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες δράσεων που στοχεύουν στην επίτευξη ισορροπίας στους ανθρώπους της Εταιρίας σε όλους τους τομείς: Ψυχοσωματική υγεία, ψυχική ευεξία. κοινωνικές δραστηριότητες / κοινωνικοποίηση, οικονομικό σχεδιασμό, όλα βασικά στοιχεία για έναν οργανισμό που βασίζεται στο ανθρώπινο δυναμικό του για να προχωρήσει μπροστά. Αυτοί οι στόχοι επιτυγχάνονται μέσω ειδικών εργαλείων, πρωτοβουλιών, σεμιναρίων και άλλων δράσεων που θα εμπλουτίζονται σε συνεχή βάση. Μερικά από τα ήδη διαθέσιμα εργαλεία είναι οι ετήσιοι έλεγχοι ευεξίας για όλο το προσωπικό, σεμινάρια για τη ψυχική και σωματική υγεία καθώς και γραμμή βοήθειας των εργαζομένων. Ένα προσεχές εργαλείο είναι η εφαρμογή κινητής τηλεφωνίας Guardian Angel που θα είναι διαθέσιμη σε όλους τους υπαλλήλους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο βεβαιώνει ότι η μέθοδος ενασχόλησης με το εργατικό δυναμικό που έχει καθοριστεί είναι μέσω εσωτερικών ερευνών που διεξάγονται από τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού υπό την εποπτεία της ΕΑΔΑ η οποία ενεργεί ως συμβουλευτική επιτροπή για το εργατικό δυναμικό στο Διοικητικό Συμβούλιο και ότι τακτικές αναφορές των απόψεων που εκφράζει το προσωπικό υποβάλλονται στην ΕΑΔΑ η οποία στη συνέχεια αναφέρεται μέσω του προέδρου της στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Η διασφάλιση της βιωσιμότητας της Τράπεζας είναι υψίστης σημασίας. Λόγω του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος στον τραπεζικό τομέα, όπου τα επιτόκια είναι πολύ χαμηλά και το λειτουργικό κόστος συνεχίζει να αυξάνεται λόγω του αυστηρού κανονιστικού περιβάλλοντος, υπήρχε ανάγκη περαιτέρω εξειδίκευσης, περαιτέρω εκσυγχρονισμού και μείωσης των λειτουργικών εξόδων της Τράπεζας. Η Εταιρεία αποφάσισε να επενδύσει στο πρόγραμμα ψηφιακού μετασχηματισμού προκειμένου να απλοποιήσει τον τρόπο με τον οποίο διεκπεραιώνονται οι εργασίες της ώστε να είναι σε θέση να προσφέρει μια βελτιωμένη εμπειρία στον πελάτη. Το σχέδιο αναδιοργάνωσης που επέφερε σημαντικές αλλαγές ανά επιχειρηματική δραστηριότητα και την κατάργηση σημαντικού αριθμού θέσεων εργασίας συζητήθηκε με τη συντεχνία τραπεζικών υπαλλήλων. Το πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου επέτρεψε σε 464 υπαλλήλους να αποχωρήσουν ομαλά, με ένα γενναιόδωρο πακέτο παροχών.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.2 Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών (συνέχεια)

Ο πρόεδρος της Επιτροπής έδινε αναφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο μετά από κάθε συνεδρίαση για να διασφαλίζεται ότι όλοι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι ήταν πλήρως ενήμεροι για τις εργασίες της Επιτροπής. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ρόλο της Επιτροπής παρουσιάζονται στην Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών, στη σελίδα 416 της παρούσας έκθεσης.

5.3 Επιτροπή Ελέγχου

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019, η ΕΕ αποτελείτο από τέσσερις ανεξάρτητους μη-εκτελεστικούς διοικητικούς συμβούλους. Το Διοικητικό Συμβούλιο θεωρεί ότι η Επιτροπή Ελέγχου στο σύνολο της έχει κατάλληλη εμπειρία σε χρηματοοικονομικά / τραπεζικά θέματα. Το Διοικητικό Συμβούλιο πιστεύει επίσης ότι ο κος Ζωγραφάκης και η κα Χατζησωτηρίου μπορούν να θεωρηθούν ότι έχουν πρόσφατη και σχετική χρηματοοικονομική εμπειρία για τους σκοπούς του Κώδικα ΗΒ και μπορούν να θεωρηθούν ως οικονομικοί εμπειρογνώμονές της Επιτροπής Ελέγχου.

Βιογραφικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης της τεχνογνωσίας, της εμπειρίας και του καθεστώτος ανεξαρτησίας του του κάθε μέλους αναφέρονται στην ενότητα 4 της παρούσας έκθεσης.

Η Επιτροπή συνήλθε 13 φορές κατά τη διάρκεια του 2019. Ο πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής καθώς και η συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις παρουσιάζονται πιο κάτω. Ο κος Berggren είναι πρόεδρος της ΕΔΚ ενώ ο κος Ζωγραφάκης και η κα Χατζησωτηρίου είναι επίσης μέλη της ΕΔΚ. Επίσης ο Δρ Michael Heger είναι μέλος και πρόεδρος της ΕΑΔΑ. Τέτοιες διασταυρούμενες συμμετοχές διευκολύνουν την αποτελεσματική διακυβέρνηση σε όλα τα ζητήματα οικονομίας και κινδύνου. Οι ημερήσιες διατάξεις μπορούν να ευθυγραμμίζονται και η αλληλεπικάλυψη των ευθυνών μπορεί να αποφεύγεται.

Συναντήσεις* Επιτροπής Ελέγχου κατά το 2019

Ιωάννης Ζωγραφάκης (Πρόεδρος)	13/13
Arne Berggren	11/13
Michael Heger	13/13
Πόλα Χατζησωτηρίου	11/13

* Ο αριθμός των συνεδριάσεων της Επιτροπής σε επίπεδο BOC PCL κατά το 2019 ήταν 13. Η συμμετοχή των διοικητικών συμβούλων σε αυτές τις συνεδριάσεις παρουσιάζεται τη σελίδα 384.

Οι κύριες ευθύνες της Επιτροπής Ελέγχου καθορίζονται στους όρους εντολής της, οι οποίοι είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος (www.bankofcyprus.com) και αναθεωρούνται ετησίως και εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Ο ρόλος της Επιτροπής, μεταξύ άλλων, είναι:

- Να αναθεωρεί και να παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος,
- Να αξιολογεί την ακεραιότητα των οικονομικών καταστάσεων και σχετικών ανακοινώσεων του Συγκροτήματος,
- Να συμβουλεύει το Διοικητικό Συμβούλιο στο διορισμό των εξωτερικών ελεγκτών και να έχει την ευθύνη εποπτείας και αμοιβής των εξωτερικών ελεγκτών, συμπεριλαμβανομένης και της αξιολόγησης της ανεξαρτησίας και αντικειμενικότητας τους,
- Να θεωρεί τις οικονομικές και λογιστικές πολιτικές και πρακτικές της Εταιρίας και του Συγκροτήματος,
- Να παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών ανώνυμης / εμπιστευτικής αναφοράς του Συγκροτήματος και να αναφέρει τα ευρήματα του στο Διοικητικό Συμβούλιο,
- Να παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας για την παρεμπόδιση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος του Συγκροτήματος καθώς και άλλων πτυχών της κανονιστικής / ηθικής συμμόρφωσης συμμόρφωσης,
- Να στηρίζει το Διοικητικό Συμβούλιο στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων του βάσει των σχετικών κανόνων εισαγωγής στο χρηματιστήριο και άλλων ισχύοντων νόμων και κανονισμών,
- Να παρακολουθεί και αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου και των δραστηριοτήτων της,

και να υποβάλλει εισηγήσεις στο Διοικητικό Συμβούλιο για τα πιο πάνω θέματα.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.3 Επιτροπή Ελέγχου (συνέχεια)

Ο ρόλος της Επιτροπής Ελέγχου είναι θεμελιώδους σημασίας προκειμένου να διασφαλιστεί η ακεραιότητα και ακρίβεια της οικονομικής πληροφόρησης της Εταιρίας. Η καλή, ανοιχτή επικοινωνία μεταξύ της Επιτροπής, της εκτελεστικής Διευθύντριας Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης, του Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου, του Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης και των εξωτερικών ελεγκτών είναι απαραίτητη και προσθέτει αξία στον οργανισμό. Αυτό επιτυγχάνεται με το να τίθεται η διεύθυνση υπόλογη για την εφαρμογή όλων των συστάσεων του ελέγχου (εσωτερικού και εξωτερικού) και μέσω της πρόσκλησης των αρμόδιων διευθυντών των επιχειρηματικών Διευθύνσεων σε συναντήσεις για να ενημερώσουν για την υλοποίηση των συμφωνηθέντων ενεργειών για τις οποίες ευθύνονται. Πέραν από την παροχή διαβεβαίωσης εντός των δομών διακυβέρνησης και ευθύνης του Συγκροτήματος, είναι απαραίτητο η Επιτροπή να συνεισφέρει, να παράγει αποτελέσματα και να προσθέτει αξία στο Συγκρότημα.

Η Επιτροπή εξέτασε τα ακόλουθα βασικά σημαντικά λογιστικά και άλλα θέματα που αφορούν στην εξέταση των οικονομικών καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, η Επιτροπή εξέτασε την καταλληλότητα των αποφάσεων και των εκτιμήσεων της διεύθυνσης και, ανάλογα με την περίπτωση, συζήτησε τις αποφάσεις και εκτιμήσεις αυτές με τους εξωτερικούς ελεγκτές.

Θέματα που εξετάστηκαν και ενέργειες που λήφθηκαν από την ΕΕ κατά τη διάρκεια του 2019

Αποζημιώσεις για ζημίες απομείωσης δανείων και απαιτήσεων	• ΔΠΧΑ9 Αξιολόγηση απομείωσης. • Τα μοντέλα που χρησιμοποιεί η Τράπεζα καλύπτουν την πιθανότητα αθέτησης, όπως απαιτείται από το ΔΠΧΠ9.	• Η ΕΕ σε κοινή συνεδρίαση με την ΕΔΚ μελέτησε τις προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις και επιβαρύνσεις, συζητώντας με τη διεύθυνση και τους συμβούλους τη βάση υπολογισμού. Η ΕΕ έλαβε υπόψην την εκτίμηση των συμβούλων ότι οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις ήταν σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΠ9.
Μετατροπή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε αναβαλλόμενες φορολογικές ελαφρύνσεις	• Οι τροποποιήσεις του φορολογικού νόμου επιτρέπουν τη μετατροπή συγκεκριμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαι-τήσεων σε πιστώσεις αναβαλλόμενης φορολογίας.	• Αυτές οι τροποποιήσεις καλύπτουν τις απώλειες φόρου εισοδήματος που μεταφέρθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα στην BOC PCL το Μάρτιο του 2013 μετά από το ψήφισμά της. • Οι λογιστικές και κανονιστικές συνέπειες συζητήθηκαν με εξωτερικούς συμβούλους οι οποίοι παρείχαν λογιστικές και κανονιστικές εκτιμήσεις για την επεξεργασία κεφαλαίου σχετικά με τον προτεινόμενο νόμο.
Αβέβαιες φορολογικές θέσεις	• Εξετάστηκαν οι φόροι και ο ΦΠΑ των προηγούμενων ετών.	• Οι φορολογικές ζημίες που μεταφέρθηκαν στην Τράπεζα από τη Λαϊκή συζητήθηκαν με τη διεύθυνση που εξέφρασε την προσδοκία ότι οι φορολογικές αρχές θα παράσχουν τελική επιβεβαίωση του ύψους των φορολογικών ζημιών που μεταφέρθηκαν σύντομα.
Εφάπαξ συναλλαγές και άλλα θέματα	• Πώληση δανείων Velocity 1 • Πώληση δανείων Helix I. • Το έργο Estia για τα ΜΕΔ. • Πώληση της συμμετοχής στη CNP Ασφαλιστική. • Πώληση της συμμετοχής στο κεφάλαιο της Nicosia Mall Holdings Ltd. • Πώληση του CYREIT AIF.	• Η Επιτροπή εξέτασε τον αντίκτυπο που θα είχε η πώληση δανείων στην Τράπεζα καθώς και το έργο Estia για τα ΜΕΔ που εμπίπτουν στις πρόνοιες του σχεδίου. • Η πώληση της συμμετοχής 49% στην CNP, η πώληση της συμμετοχής της Τράπεζας στο εμπορικό κέντρο της Λευκωσίας και η πώληση του CYREIT συζητήθηκαν με την εκτελεστική Διευθύντρια Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρησης και τους εξωτερικούς ελεγκτές.
Μελλοντικά πρότυπα λογιστικής	• ΔΠΧΑ 16 (Μισθώσεις) που ισχύουν από τον Ιανουάριο του 2019. • IFRS17 (Ασφάλιση) που εφαρμόζεται από το 2022.	• Η επίπτωση των προτύπων αυτών στους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς συζητήθηκε με τους εξωτερικούς ελεγκτές και την εκτελεστική Διευθύντρια Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης. • Η ανάλυση των κενών πραγματοποιήθηκε από τις δύο ασφαλιστικές θυγατρικές και ολοκληρώθηκε μέχρι τα τέλη του 2019. Η υποβολή εκθέσεων και των δύο θυγατρικών θα αλλάξει θεμελιωδώς και θα απαιτηθεί ολόκληρη η περίοδος μέχρι το 2022 για πλήρη εφαρμογή.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.3 Επιτροπή Ελέγχου (συνέχεια)

Θέματα που εξετάστηκαν και ενέργειες που λήφθηκαν από την ΕΕ κατά τη διάρκεια του 2019 (συνέχεια)

Εξωτερικές Εκθέσεις	• Θεώρηση και εισήγηση για έγκριση των ετήσιων και ενδιάμεσων εκθέσεων. • Θεώρηση και έγκριση των τριμηνιαίων Οικονομικών Αποτελεσμάτων. • Θεώρηση και έγκριση των υφιστάμενων λογιστικών πολιτικών Συγκροτήματος. • Έγκριση νέων και σημαντικών αλλαγών σε υφιστάμενες πολιτικές. • Έγκριση της αξιολόγησης για τους σκοπούς κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων στη βάση της συνεχιζόμενης δραστηριότητας.	• Η ΕΕ μελέτησε την αξιολόγηση της διεύθυνσης για την καταλληλότητα της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος στη βάση της συνεχιζόμενης δραστηριότητας. • Οι εκτιμήσεις που αξιολογήθηκαν από την Επιτροπή σε σχέση με τη αξιολόγηση της συνεχιζόμενης δραστηριότητας αναφέρονται επίσης στη Σημείωση 3 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.
Εξωτερικοί Ελεγκτές	• Συζήτηση των αποτελεσμάτων του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων. • Αξιολόγηση της ανεξαρτησίας των εξωτερικών ελεγκτών. • Αξιολόγηση μέσω Δεικτών ποιότητας ελέγχου (AQI) της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας εξωτερικού ελέγχου. • Έγκριση της αμοιβής για τις υπηρεσίες ελέγχου, της φορολογικής συμμόρφωσης και άλλων διαβεβαιώσεων για το έτος. • Έγκριση των επιτρεπόμενων μη-ελεγκτικών υπηρεσιών που ανατέθηκαν στους ελεγκτές. • Ενημέρωση για το πλάνο εξωτερικού ελέγχου του 2019.	• Η ΕΕ αξιολόγησε μέσω δεικτών ποιότητας AQIs τηη αποτελεσματικότητα των εξωτερικών ελεγκτών. • Η απόδοση των νέων εξωτερικών ελεγκτών αξιολογήθηκε για πρώτη φορά μετά την έκδοση των ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων. • Οι ελεγκτές διενήργησαν έναν ενδελεχή έλεγχο για τη λειτουργία της πληροφορικής και τα ευρήματα συζητήθηκαν μαζί με τις ενέργειες της διεύθυνσης.
Συμμόρφωση	• Θεώρηση της Ετήσιας Έκθεσης του Τμήματος Συμμόρφωσης Οικονομικού Εγκλήματος. • Θεώρηση της Ετήσιας Έκθεσης Διαχείρισης Κινδύνου του Τμήματος Συμμόρφωσης Οικονομικού Εγκλήματος. • Θεώρηση της Ετήσιας Έκθεσης του τμήματος Κανονιστικής και Ηθικής Συμμόρφωσης. • Θεώρηση και έγκριση του Σχεδίου Δράσης του Τμήματος Συμμόρφωσης Οικονομικού Εγκλήματος, του Σχεδίου Δράσης του Τμήματος Κανονιστικής Συμμόρφωσης και του Σχεδίου Δράσης του Τμήματος Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. • Θεώρηση και έγκριση της Διάθεσης Ανάληψης Κινδύνου για Ξέπλυμα Παράνομου Χρήματος, της Πολιτικής έναντι στο Ξέπλυμα Παράνομου Χρήματος, της Πολιτικής Αποδοχής Πελατών και της Πολιτικής Κυρώσεων. • Εξέταση σημαντικών θεμάτων κανονιστικής και ηθικής συμμόρφωσης και των εκθέσεων της Διεύθυνση Συμμόρφωσης. • Θεώρηση και έγκριση των διαφόρων πολιτικών κανονιστικής και ηθικής συμμόρφωσης. • Ενημέρωση για σημαντικές επικείμενες κανονιστικές εξελίξεις. • Αξιολόγηση του Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης. • Θεώρηση της λειτουργίας συμμόρφωσης αναφορικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων και τη συνολική λειτουργία του λειτουργού προστασίας προσωπικών δεδομένων.	• Τα παράπονα που λήφθησαν συζητήθηκαν και η Μονάδα Διαχείρισης Παραπόνων υιοθέτησε μια προσέγγιση «μάθησης» για να διασφαλίσει ότι η Τράπεζα θα βελτιώσει τις δραστηριότητές της για να εξασφαλίσει την ικανοποίηση των πελατών. • Συζητήθηκε η συμμόρφωση με τα καλύτερα διεθνή πρότυπα συμμόρφωσης για τα Κέντρα Διεθνών Τραπεζικών Εργασιών και ετοιμάστηκε σχέδιο δράσης για την επίτευξη αυτού του στόχου. Οι καμπάνιες για βελτιωμένη ποιότητα αναθεωρήσεων πελατών για σκοπούς AML εκτελέστηκαν σε όλες τις επιχειρηματικές μονάδες. • Παρακολουθήθηκε η πρόοδος της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.3 Επιτροπή Ελέγχου (συνέχεια)

Θέματα που εξετάστηκαν και ενέργειες που λήφθηκαν από την ΕΕ κατά τη διάρκεια του 2019 (συνέχεια)

Διακυβέρνηση	• Θεώρηση των αναθεωρημένων όρων εντολής της Επιτροπής Ελέγχου • Έγκριση της Ετήσιας Έκθεσης Εταιρικής Διακυβέρνησης. • Έγκριση της δήλωσης Συμμόρφωσης των Διοικητικών Συμβουλών.	• Ζητήθηκαν σχετικές διευκρινίσεις ώστε η ΕΕ να ικανοποιηθεί σε σχέση με την Ετήσια Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης και τη Δήλωση Συμμόρφωσης των Συμβούλων.
Εσωτερικοί Ελεγκτές	• Ετήσια Έκθεση Ελέγχου. • Θεώρηση του τριετούς πλάνου ελέγχου της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου • Θεώρηση της ανεξαρτησίας της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου και του Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου. • Αξιολόγηση του Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου. • Θεώρηση της αυτοαξιολόγησης της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου αναφορικά με τη συμμόρφωση με τα Διεθνή Πρότυπα Εσωτερικού Ελέγχου και τον Κώδικα Δεοντολογίας. • Έγκριση του προϋπολογισμού της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου. • Θεώρηση των τριμηνιαίων εκθέσεων δραστηριότητας της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου. • Ενημέρωση σχετικά με καταγγελίες / παράπονα που υποβλήθηκαν μέσω της γραμμής εμπιστευτικής / ανώνυμης αναφοράς.	• Συζητήθηκαν τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τη δραστηριότητα εσωτερικού ελέγχου, όπως περιγράφονται στην Ετήσια Έκθεση Ελέγχου του 2019. • Η αποτελεσματικότητα της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου αξιολογήθηκε ως επαρκής και έγινε εισήγηση στο Διοικητικό Συμβούλιο για συζήτηση. • Εξετάστηκαν οι εκθέσεις των ερευνών, τα ευρήματα και οι συστάσεις της έκθεσης εσωτερικού ελέγχου καθώς και η αντίδραση και οι ενέργειες της διεύθυνσης.
Επιδικίες	• Προβλέψεις για επιδικίες.	• Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για τις προβλέψεις επιδικιών επανεξετάστηκε μετά τις δύο περιπτώσεις για τις οποίες εκδόθηκαν αποφάσεις στα Κυπριακά δικαστήρια.
Εσωτερικοί Έλεγχοι και Διαχείριση Κινδύνου	• Ετήσια επισκόπηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος. • Τριμηνιαία ενημέρωση σχετικά με την παρακολούθηση των εκκρεμούντων ευρημάτων λειτουργικού κινδύνου. • Θεώρηση της Ετήσιας Έκθεσης Αξιολόγησης Ασφάλειας Πληροφοριών.	• Η γνωματεύση που διατυπώθηκε στην Ετήσια Έκθεση Ελέγχου του 2019 για την αποτελεσματικότητα του πλαισίου εσωτερικού ελέγχου συζητήθηκε και συμφωνήθηκε. Δόθηκε εύλογη διαβεβαίωση, με έμφαση σε συγκεκριμένα θέματα, ότι το σύστημα εσωτερικών ελέγχων εντός του Συγκροτήματος έχει σχεδιαστεί επαρκώς και λειτουργεί αποτελεσματικά, για την αντιμετώπιση σημαντικών κινδύνων σύμφωνα με την διάθεση ανάληψης κινδύνου που έχει θέσει το Διοικητικό Συμβούλιο. Έμφαση δίνεται σε συγκεκριμένους τομείς και ειδικά σε μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα και σε Πληροφοριακά Συστήματα, τα οποία απαιτούν την προσοχή της διεύθυνσης για περαιτέρω μείωση της έκθεσης σε κινδύνους. • Η τριετής αξιολόγηση του πλαισίου εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος ολοκληρώθηκε από την KPMG. Τα βασικά ευρήματα ήταν η υπερβολική εξάρτηση από μη αυτοματοποιημένες εργασίες, δηλαδή excel και διαδικασίες που πρέπει να αυτοματοποιηθούν. Στις θυγατρικές υπάρχει ο κίνδυνος συγκέντρωσης ευθυνών σε συγκεκριμένα άτομα. Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου θεωρείται αποτελεσματικό.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.3 Επιτροπή Ελέγχου (συνέχεια)

Προς παροχή στήριξης του Διοικητικού Συμβουλίου στην παρακολούθηση της ακεραιότητας των οικονομικών καταστάσεων, η Επιτροπή Ελέγχου έχει αξιολογήσει την Ετήσια Έκθεση και έλεγξε την καταλληλότητα και την πληρότητα των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων και των σχετικών ανακοινώσεων προς τους μετόχους της Εταιρίας και των επίσημων ανακοινώσεων σχετικά με την οικονομική επίδοση του Συγκροτήματος, συμπεριλαμβανομένων των σημαντικών οικονομικών αναφορών και εκτιμήσεων που έγιναν από το Συγκρότημα.

Η Επιτροπή έχει συμβουλεύσει το Διοικητικό Συμβούλιο ότι η Ετήσια Οικονομική Έκθεση και λογαριασμοί του Συγκροτήματος είναι δίκαιη, ισορροπημένη και κατανοητή και παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες στους μετόχους για την αξιολόγηση της θέσης και της απόδοσης του Συγκροτήματος, το επιχειρηματικό μοντέλο και τη στρατηγική.

Η Επιτροπή έχει λάβει υπόψη για γνωστοποίηση όλα τα ουσιώδη ζητήματα που έχουν απασχολήσει τη διεύθυνση και τους εξωτερικούς ελεγκτές του Συγκροτήματος κατά τη διάρκεια του έτους.
Η Επιτροπή έχει μεταξύ άλλων, μελετήσει τα ακόλουθα σημαντικά θέματα κατά τη θεώρηση των οικονομικών καταστασεων για το οικονομικό έτος που έληξε στι 31 Δεκεμβρίου 2019. Προς αντιμετώπιση αυτών των θεμάτων, η Επιτροπή έχει συζητήσει σημαντικούς τομείς λογιστικών εκτιμήσεων μαζί με τους εξωτερικούς ελεγκτές PricewaterhouseCoopers ('PwC'). Συγκεκριμένοι τομείς συζήτησης ήταν οι διαπιστώσεις / παρατηρήσεις τους αναφορικά με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, προβλέψεων και απομειώσεων δανείων, την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, τη μετατροπή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε αναβαλλόμενες φορολογικές ελαφρύνσεις, επιδικίες και απαιτήσεις προβλέψεις και παρατηρήσεις σχετικά με τους ελέγχους του Συγκροτήματος στην Πληροφορική. Η ΕΕ σε κοινή συνεδρίαση με την ΕΔΚ έχει επίσης θεωρήσει τις εισηγήσεις της διεύθυνσης αναφορικά με τις προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων καθώς και άλλες ζημιές και έξοδα απομείωσης, όπως αυτά απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος.

Συγκεκριμένα θέματα που εξετάστηκαν από την Επιτροπή ήταν: η αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, η χρηματοοικονομική πληροφόρηση, τα κυριότερα ευρήματα των εσωτερικών ελέγχων και ερευνών σχετικά με τις αδυναμίες του συστήματος ελέγχου και την ανταπόκριση της διεύθυνσης. Η Επιτροπή Ελέγχου έχει λάβει διαβεβαίωση ότι η εκτελεστική διεύθυνση έχει λάβει ή λαμβάνει τις απαραίτητες ενέργειες για την αποκατάσταση οποιωνδήποτε ελλείψεων ή αδυναμιών που διαπιστώθηκαν μέσω της λειτουργίας του συστήματος ελέγχων του Συγκροτήματος και θα συνεχίσει να επανεκτιμά και να αποκαθιστά περαιτέρω όσο χρειάζεται.

Η Τράπεζα υποχρεούται να αναπτύξει ένα Σχέδιο Ανάκαμψης το οποίο θα καθορίζει τις επιλογές ανάκαμψης που θα τεθούν σε εφαρμογή σε περίπτωση που το Συγκρότημα βρεθεί υπό σοβαρή οικονομική πίεση. Κατά τη διάρκεια του 2019, η ΕΕ ενημερώθηκε και συζήτησε με τη διεύθυνση τη δομή του Σχεδίου Ανάκαμψης.

Η Επιτροπή έχει την ευθύνη εξέτασης των σημαντικών συναλλαγών οποιασδήποτε μορφής, που διενήργησε η Εταιρία ή οι θυγατρικές της, όπου μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, ο Διευθύνων Σύμβουλος, μέλος της εκτελεστικής και γενικής διεύθυνσης, ο Γραμματέας, ο εξωτερικός ελεγκτής ή μεγαλομέτοχος, έχει άμεσο ή έμμεσο συμφέρον. Η Επιτροπή βεβαιώνεται ότι τέτοιες συναλλαγές διενεργούνται μέσα στο πλαίσιο συνήθους εμπορικής πρακτικής (at arm's length) της Εταιρίας.

Η Επιτροπή έλαβε τακτικές αναφορές από την εκτελεστική Διευθύντρια Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης, τον Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου, τον Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης και τον Διευθυντή Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνου. Υποβλήθηκαν εκθέσεις στην Επιτροπή για θέματα εσωτερικού ελέγχου. Η εκτελεστική Διευθύντρια Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης, ο Διευθυντής Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου, ο Διευθυντής Διεύθυνσης Συμμόρφωσης, οι εξωτερικοί ελεγκτές και άλλα ανώτερα στελέχη είχαν τακτική παρουσία στις συνεδριάσεις της Επιτροπής. Η Επιτροπή έχει τακτικές συζητήσεις με τους εξωτερικούς ελεγκτές, τον Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου και τον Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης και έχει την ευκαιρία να συζητήσει θέματα χωρίς την παρουσία της διεύθυνσης.

Άλλες ευθύνες

Η ΕΕ και η ΕΔΚ συνεργάζονται στενά και σε κοινές τους συνεδριάσεις αξιολογούν την καταλληλότητα και πληρότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Η ΕΕ έχει κυρίως την ευθύνη να ελέγχει τον τρόπο και το πλαίσιο στο οποίο η διεύθυνση διασφαλίζει και παρακολουθεί την επάρκεια της φύσης, της έκτασης και της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων οικονομικής πληροφόρησης, διατηρώντας έτσι ένα αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.3 Επιτροπή Ελέγχου (συνέχεια)

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει αναθέσει την αρμοδιότητα της σύνταξης της Ετήσιας Έκθεσης Εταιρικής Διακυβέρνησης στην ΕΔΕΔ, αλλά η ΕΕ διατηρεί την ευθύνη της ανασκόπησης και έγκρισης της Ετήσιας Έκθεσης Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Ο πρόεδρος της Επιτροπής συνεχίζει να διαδραματίζει το ρόλο του Whistleblower Champion και έχει συγκεκριμένη ευθύνη για την ακεραιότητα, ανεξαρτησία και αποτελεσματικότητα των πολιτικών και διαδικασιών του Συγκροτήματος για την εμπιστευτική / ανώνυμη αναφορά, συμπεριλαμβανομένων και των διαδικασιών για την προστασία των εργαζομένων που εγείρουν ανησυχίες από τυχόν δυσμενή μεταχείριση. Έχει επίσης ορισθεί ως το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου υπεύθυνο για την εφαρμογή του Νόμου περί Ξεπλύματος Παράνομου Χρήματος και των σχετικών Οδηγιών.

Η απόδοση της Επιτροπής κατά τη διάρκεια του 2019 αξιολογήθηκε στο πλαίσιο μιας εσωτερικής αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των επιτροπών. Το συμπέρασμα ήταν ότι η Επιτροπή θεωρείται ότι λειτουργεί αποτελεσματικά και ότι το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να βασίζεται στην ποιότητα των εργασιών της Επιτροπής.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής έδινε αναφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο μετά από κάθε συνεδρίαση για να διασφαλίζεται ότι όλοι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι ήταν πλήρως ενήμεροι για τις εργασίες της Επιτροπής.

Σημειώνεται ότι η Eurolife Ltd και οι Γενικές Ασφάλεις Κύπρου Λτδ επίσης διατηρούν επιτροπή ελέγχου, η οποία υποβάλλει ετήσια έκθεση στην ΕΕ.

5.3.1 Αποτελεσματικότητα Διευθύνσεων Εσωτερικού Ελέγχου και Συμμόρφωσης

Οι Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου και Συμμόρφωσης αναφέρονται απευθείας στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της ΕΕ. Είναι διοικητικά ανεξάρτητες από μονάδες με εκτελεστικές αρμοδιότητες και δεν υπάγονται ιεραρχικά σε άλλη μονάδα της Εταιρίας, εκτός από τον Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης ο οποίος έχει διακεκομμένη γραμμή αναφοράς στον Πρώτο Αναπληρωτή Διευθύνοντα Σύμβουλο για διοικητικούς σκοπούς. Οι δραστηριότητες της Επιτροπής περιελάμβαναν την ανασκόπηση των αναφορών που υποβλήθηκαν από τις Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου και Συμμόρφωσης.

Η Επιτροπή έχει βεβαιωθεί ότι η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου ήταν αποτελεσματική και διέθετε επαρκής πόρους μέσω τακτικών συνεδριάσεων και εκθέσεων που υποβλήθηκαν από τον Διευθυντή Εσωτερικού Ελέγχου σε θέματα εσωτερικού ελέγχου, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικότητας και της επάρκειας πόρων. Η Επιτροπή έλαβε εκθέσεις κατά τη διάρκεια του 2019 σχετικά με τις δραστηριότητες της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου και θεώρησε τις προγραμματισμένες δραστηριότητες της για το επόμενο έτος. Ο Διευθυντής Εσωτερικού Ελέγχου και άλλοι αξιωματούχοι εσωτερικού ελέγχου συναντήθηκαν με την Κοινή Εποπτική Ομάδα το 2019 για να συζητήσουν τις προοπτικές της Ομάδας. Η ΕΕ ενημερώθηκε για τη συζήτηση και κάλεσε τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου να προβλέψει τους τομείς εστίασης τους οποίους οι ρυθμιστικές αρχές θεωρούν σημαντικούς και να ευθυγραμμίσει τους ελέγχους της σε αυτούς τους τομείς για έγκαιρη προειδοποίηση.

Επίσης, η Επιτροπή εξέτασε την έκθεση που υπέβαλε ο Εσωτερικός Έλεγχος με την εκτίμησή του σχετικά με τη συμμόρφωση της δραστηριότητας του εσωτερικού ελέγχου με τα διεθνή πρότυπα εσωτερικού ελέγχου.

Οι απαντήσεις της διεύθυνσης σε διαπιστώσεις και συστάσεις του Εσωτερικού Ελέγχου μελετήθηκαν ενώ οι ενέργειες για μετριασμό του κινδύνου τέθηκαν υπό παρακολούθηση. Οι μηνιαίες εκθέσεις που ετοιμάζονται από το Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου και το Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης επιτρέπουν στην Επιτροπή να εστιάσει τη συζήτηση σε συγκεκριμένους τομείς ενδιαφέροντος και στις βαθύτερες αιτίες και να παρακολουθεί την πρόοδο εξυγίανσης με τη πάροδο του χρόνου.

Τακτικές αναφορές υποβάλλονται από τη Διεύθυνση Συμμόρφωσης στην ΕΕ για τον κίνδυνο συμμόρφωσης σε ολόκληρο το Συγκρότημα και σε θέματα ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Το σχέδιο αποκατάστασης που εγκρίθηκε από την ΕΕ σε ολόκληρο το Συγκρότημα σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια των πελατών παρακολουθείται αυστηρά. Υπάρχει μηδενική ανοχή σε περιστατικά ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και δεν γίνονται δεκτές δικαιολογίες για τυχόν παραβιάσεις της σχετικής νομοθεσίας ή για παραβιάσεις των εσωτερικών πολιτικών, διαδικασιών και πλαισίου συμμόρφωσης του Συγκροτήματος.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.3 Επιτροπή Ελέγχου (συνέχεια)

5.3.1 Αποτελεσματικότητα Διευθύνσεων Εσωτερικού Ελέγχου και Συμμόρφωσης (συνέχεια)

Η Επιτροπή προτείνει στο Διοικητικό Συμβούλιο τον διορισμό, τη μετάθεση ή την αντικατάσταση του Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου και του Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης. Υποβάλλει έκθεση στο Διοικητικό Συμβούλιο σχετικά με α) την επάρκεια των ελέγχων που διεξάγονται, τα συμπεράσματα και τις εισηγήσεις του Εσωτερικού Ελέγχου και β) θέματα που σχετίζονται με την ανεξαρτησία και την ομαλή εκτέλεση του ελεγκτικού έργου που διενεργείται από τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου.

Η ανεξαρτησία των δύο λειτουργιών καθώς και η ανεξαρτησία του Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου παρακολουθείται και αξιολογείται από την Επιτροπή Ελέγχου.

5.3.2 Διευθετήσεις σχετικές με τους εξωτερικούς ελεγκτές

Η ΕΕ είναι υπεύθυνη για την εποπτεία όλων των θεμάτων αναφορικά με τη σχέση μεταξύ του Συγκροτήματος και των νόμιμων ελεγκτών του, συμπεριλαμβανομένου του πλάνου εξωτερικού ελέγχου, των όρων απασχόλησης, των ελεγκτικών και των μη-ελεγκτικών τελών, των ενδιάμεσων ευρημάτων και των εκθέσεων ελέγχου. Η ΕΕ συνεδριάζει επίσης εξαμηνιαίως με τους ελεγκτές χωρίς τη παρουσία της διεύθυνσης.

Το Συγκρότημα έχει δεσμευτεί στη διασφάλιση της ανεξαρτησίας και αντικειμενικότητας των εξωτερικών ελεγκτών και σε εξαμηνιαία ετήσια βάση η ΕΕ αξιολογεί επίσημα την αποτελεσματικότητα, την ανεξαρτησία και την απόδοση των εξωτερικών ελεγκτών. Η ΕΕ εξετάζει την προσέγγιση και τη στρατηγική των εξωτερικών ελεγκτών αναφορικά με τον ετήσιο έλεγχο και τα ετήσια πορίσματα ελέγχου. Αυτή η διαδικασία υποστηρίζεται από προσαρμοσμένα ερωτηματολόγια που συμπληρώνονται από τα μέλη της ΕΕ και από το κατάλληλο ανώτερο διευθυντικό προσωπικό. Οι απαντήσεις που λαμβάνονται, συγκεντρώνονται και παρουσιάζονται στην ΕΕ για συζήτηση.

Η αντικειμενικότητα και ανεξαρτησία των εξωτερικών ελεγκτών και η αποτελεσματικότητα του εξωτερικού ελέγχου, διασφαλίζονται μέσω παρακολούθησης της σχέσης τους με το Συγκρότημα από την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης της ισορροπίας μεταξύ ελεγκτικών και επιτρεπόμενων μη-ελεγκτικών υπηρεσιών. Ως επιπρόσθετο έλεγχο της ανεξαρτησίας, η ΕΕ ανέπτυξε και εφάρμοσε τη Πολιτική Συγκροτήματος για την παροχή επιτρεπόμενων μη-ελεγκτικών υπηρεσιών από τους νόμιμους ελεγκτές του Συγκροτήματος σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Οδηγία και το σχετικό κανονισμό.

Η πολιτική του Συγκροτήματος διασφαλίζει, μεταξύ άλλων, ότι δεν τίθεται σε κίνδυνο η αντικειμενικότητα και η ανεξαρτησία των ελεγκτών. Σύμφωνα με αυτήν την πολιτική, ένας βασικός διαδικαστικός έλεγχος απαιτεί να εγκρίνεται εκ των προτέρων από την ΕΕ κάθε εμπλοκή των εξωτερικών ελεγκτών σε προσφορά υπηρεσιών. Η ΕΕ παρακολουθεί τη συμμόρφωση με την πολιτική Συγκροτήματος και λαμβάνει αναφορές σχετικά με την απόδοση αυτών των υπηρεσιών.

Οι εξωτερικοί ελεγκτές παρέχουν γραπτή διαβεβαίωση της αντικειμενικότητας και της ανεξαρτησίας τους κάθε έξι μήνες στο Συγκρότημα. Επιπλέον, οι εξωτερικοί ελεγκτές δεν παρέχουν υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου στο Συγκρότημα. Η ΕΕ εξετάζει σε ετήσια βάση λεπτομερή ανάλυση των ελεγκτικών και μη ελεγκτικών τελών σχετικά με τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν από τους εξωτερικούς ελεγκτές, για να επιβεβαιώσει την ανεξαρτησία τους και παραπέμπει την ανάλυση αυτή στο Διοικητικό Συμβούλιο. Η Πολιτική εξωτερικών προσλήψεων προνοεί σε περιπτώσεις πρόσληψης υπαλλήλων ή πρώην υπαλλήλων των εξωτερικών ελεγκτών.

Οι πληροφορίες για τα τέλη που έχουν καταβληθεί για ελεγκτικές και μη-ελεγκτικές υπηρεσίες, καθώς και λεπτομέρειες για τις μη-ελεγκτικές υπηρεσίες που παρασχέθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους, παρατίθενται στη Σημείωση 16 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τους νόμιμους ελέγχους και μετά από μια διαφανή και ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών το 2017, η ΕΕ συνέστησε στο Διοικητικό Συμβούλιο να διορίσει το ελεγκτικό γραφείο της PricewaterhouseCoopers («PwC») για λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την 1η Ιανουαρίου 2019. Η Ετήσια Γενική Συνέλευση που έλαβε χώρα στις 14 Μαΐου 2019 εξέτασε τη συνέχιση των καθηκόντων της PricewaterhouseCoopers ως Ελεγκτές της Εταιρίας και εξουσιοδότησε το Διοικητικό Συμβούλιο να καθορίσει την αμοιβή τους. Η ΕΕ αξιολόγησε την ανεξαρτησία των νέων νόμιμων ελεγκτών πριν από την έναρξη της περιόδου ελέγχου και συνεχίζει να αξιολογεί την ανεξαρτησία τους σε εξαμηνιαία βάση.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.3 Επιτροπή Ελέγχου (συνέχεια)

5.3.2 Διευθετήσεις σχετικές με τους εξωτερικούς ελεγκτές (συνέχεια)

Η ΕΕ παρακολούθησε με προσοχή τη μεταβατική περίοδο πριν από την εναλλαγή ελέγχου, κατά την οποία η PwC σκίασε την Ernt & Young για την θεώρηση του ελέγχου του 2018. Η μεταβατική περίοδος εναλλαγής του ελεγκτικού γραφείου παρακολουθείτο στενά από την ΕΕ και διεξήχθησαν συζητήσεις με τους δύο νόμιμους ελεγκτές μέχρι την ολοκλήρωση των εργασιών του 2018 για τον λογιστικό έλεγχο. Ο επικεφαλής συνέταιρος υπεύθυνος για τον έλεγχο είναι ο κος Kevin Egan.

Επίσης αξιολογήθηκε η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας εξωτερικού ελέγχου μέσω Δεικτών ποιότητας (AQIs) και συζητήθηκε τόσο με τον εσωτερικό έλεγχο όσο και με την εκτελεστική Διευθύντρια Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης.

5.4 Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων

Η Επιτροπή στις 31 Δεκεμβρίου 2019 αποτελείτο από τέσσερεις ανεξάρτητους μη-εκτελεστικούς διοικητικούς συμβούλους. Το Διοικητικό Συμβούλιο θεωρεί ότι η Επιτροπή στο σύνολο της έχει τη κατάλληλη γνώση, δεξιότητες και εμπειρία για να αντιλαμβάνεται πλήρως και να παρακολουθεί τη στρατηγική κινδύνου και τη διάθεση κινδύνου του Συγκροτήματος.

Βιογραφικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης της τεχνογνωσίας, της εμπειρίας και του καθεστώτος ανεξαρτησίας του του κάθε μέλους αναφέρονται στην ενότητα 4 της παρούσας έκθεσης.

Κατά τη διάρκεια του 2019, η Επιτροπή πραγματοποιήσε 13 συνεδριάσεις. Ο πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής καθώς και η συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις παρουσιάζονται πιο κάτω.

Συμμετοχή μελών κατά το 2019:

Συναντήσεις* Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων κατά το 2019

Arne Berggren (Πρόεδρος)	12/13
Maksim Goldman	13/13
Ιωάννης Ζωγραφάκης	12/13
Πόλα Χατζησωτηρίου	11/13

* Ο αριθμός των συνεδριάσεων της Επιτροπής σε επίπεδο BOC PCL κατά το 2019 ήταν 13. Η συμμετοχή σε αυτές τις συναντήσεις βρίσκεται στη σελίδα 384.

Για να διασφαλιστεί ο συντονισμός με το έργο της ΕΕ, ο κος Ζωγραφάκης είναι πρόεδρος της ΕΕ, ενώ οι κκ. Berggren και Χατζησωτηρίου είναι μέλη της ΕΕ. Ο κ. Goldman είναι επίσης μέλος της ΕΔΕΔ. Τέτοιες διασταυρούμενες συμμετοχές διευκολύνουν την αποτελεσματική διακυβέρνηση σε όλα τα ζητήματα χρηματοδότησης και κινδύνου. Οι ημερήσιες διατάξεις μπορούν να ευθυγραμμίζονται και η αλληλεπικάλυψη των ευθυνών μπορεί να αποφεύγεται. Διεξάγονται τακτικές κοινές συνεδριάσεις της ΕΕ και ΕΔΚ για να διασφαλιστεί ότι δεν υπάρχουν κενά στην εποπτεία των εσωτερικών ελέγχων και ότι τυχόν περιοχές σημαντικής επικάλυψης αντιμετωπίζονται καταλλήλως

Ο κύριος σκοπός της Επιτροπής είναι να εξετάζει, εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου, το συνολικό προφίλ κινδύνου του Συγκροτήματος, συμπεριλαμβανομένης της απόδοσης σε σχέση με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου για όλους τους τύπους των κινδύνων και να διασφαλίζει ότι τόσο το προφίλ κινδύνου όσο και η διάθεση ανάληψης κινδύνου παραμένουν κατάλληλα. Πιο συγκεκριμένα:

- Συμβουλεύει το Διοικητικό Συμβούλιο για την συνολική διάθεση κινδύνου του Συγκροτήματος και την ευθυγράμμιση με τη στρατηγική του.
- Παρακολουθεί την αποδοτικότητα της διαχείρισης κινδύνου του Συγκροτήματος και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου εκτός της οικονομικής πληροφόρησης και των συστηματών εσωτερικού ελέγχου συμμόρφωσης.
- Παρακολουθεί τη διάθεση κινδύνου και το συνολικό προφίλ κινδύνου του Συγκροτήματος έναντι βασικών δεικτών απόδοσης/κινδύνου όπως αυτοί καταγράφονται στη Διάθεση Ανάληψης Κινδύνου του Συγκροτήματος.
- Εντοπίζει τον πιθανό αντίκτυπο σημαντικών ζητημάτων και θεμάτων που ίσως επηρεάσουν το προφίλ κίνδυνου του Συγκροτήματος.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.4 Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (συνέχεια)

- Βεβαιώνεται ότι το συνολικό προφίλ κινδύνου και η διάθεση ανάληψης κινδύνου παραμένουν κατάλληλες δεδομένων του εξωτερικού περιβάλλοντος, άλλων σημαντικών θεμάτων που έχουν αντίκτυπο στο Συγκρότημα και του εσωτερικού περιβάλλοντος ελέγχου.
- Επιδιώκει να εντοπίζει και να αξιολογεί μελλοντικούς πιθανούς κινδύνους που λόγω αβεβαιότητας, μικρής πιθανότητας και άγνοιας ίσως να μην εξετάζονται ικανοποιητικά από άλλες επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Συμβουλεύει το Διοικητικό Συμβούλιο αναφορικά με την ευθυγράμμιση της Πολιτικής Αμοιβών με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου (μέσω εισηγήσεων στην ΕΑΔΑ).
- Συμβουλεύει το Διοικητικό Συμβούλιο σε θέματα κινδύνου που σχετίζονται με προτεινόμενες στρατηγικές εξαγορές και πωλήσεις.

Η Τράπεζα, όπως και όλα τα άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εκτίθεται σε κινδύνους, οι πιο σημαντικοί από τους οποίους είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης, ο κίνδυνος αγοράς ο λειτουργικός κίνδυνος και ο κίνδυνος πτώσης των τιμών των ακινήτων. Το Συγκρότημα παρακολουθεί και διαχειρίζεται αυτούς τους κινδύνους μέσα από διάφορους μηχανισμούς ελέγχου και αναθεωρεί τις ενέργειες μετριασμού του κινδύνου που προτείνονται από τη διεύθυνση.

Σε κάθε συνεδρίαση, η ΕΔΚ μελετά την έκθεση κινδύνου η οποία προσδιορίζει βασικά ζητήματα και περιλαμβάνει μια άποψη της διάθεσης ανάληψης κινδύνου του Συγκροτήματος, καθώς και κορυφαίους και αναδυόμενους κινδύνους. Η Επιτροπή προβαίνει σε πρόκληση και θεώρηση των κανονιστικών αναφορών του Συγκροτήματος σχετικά με τη διαχείριση κεφαλαίου και την αξιολόγηση της επάρκειας ρευστότητας.

Για να διασφαλιστεί η συνοχή του πεδίου εφαρμογής και της προσέγγισης από τις επιτροπές θυγατρικών εταιρίων, η ΕΔΚ έχει καθιερώσει βασικούς όρους εντολής για να καθοδηγήσει τις θυγατρικές εταιρίες κατά την υιοθέτηση των όρων εντολής για τις μη-εκτελεστικές επιτροπές κινδύνου. Απαιτείται επίσης, έγκριση της Επιτροπής για τυχόν προτεινόμενες σημαντικές αλλαγές στους όρους εντολής των επιτροπών κινδύνου των θυγατρικών εταιριών και για τους διορισμούς μελών σε τέτοιες επιτροπές.

Λεπτομερείς πληροφορίες για τη διαχείριση κινδύνων του Συγκροτήματος αναφέρονται στις Σημειώσεις 46 μέχρι 49 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων και στην ενότητα Επιπρόσθετες Γνωστοποιήσεις Κινδύνων και Διαχείρισης Κεφαλαίων στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2019.

Βασικοί τομείς εστίασης για την Επιτροπή κατά τη διάρκεια του έτους ήταν να θέσει στρατηγικές και να διασφαλίσει τη συμμόρφωση αναφορικά με τη διαχείριση μη-εξυπηρετούμενων δανείων, να αναθεωρήσει πολιτικές κινδύνου όπου απαιτείται για συμμόρφωση με το μεταβαλλόμενο ρυθμιστικό περιβάλλον και καλύτερη στήριξη των επιχειρηματικών αναγκών. Η Επιτροπή αναθεώρησε και αμφισβήτησε την προσέγγιση και τις αξιώσεις της ΕΔΑΚΕ και της ΕΔΑΕΡ. Ζητήθηκε μια πιο λεπτομερής προσέγγιση του νομικού κινδύνου κατά την αξιολόγηση της ΕΔΑΚΕ η οποία και θεωρήθηκε από την Επιτροπή.

Η Επιτροπή αναγνώρισε τις τρέχουσες και τις πιθανές επιπτώσεις των βασικών ζητημάτων και θεμάτων που έχουν πραγματικό ή δυνητικό αντίκτυπο στο προφίλ κινδύνου του Συγκροτήματος και προχώρησε σε ενδελεχείς συζητήσεις, προκειμένου να κατανοήσει καλύτερα και να παρέχει καθοδήγηση στη διεύθυνση. Οι ενδελεχείς συζητήσεις επικεντρώθηκαν στις νέες δανειοδοτήσεις, καθώς και στην αξιολόγηση του λειτουργικού μοντέλου του ελέγχου ασφάλειας πληροφοριών. Το Πλαίσιο Ολοκληρωμένου Προσδιορισμού Κινδύνου συζητήθηκε σε βάθος. Περαιτέρω, η Επιτροπή συζήτησε και ενέκρινε ή συνέστησε προς έγκριση μεγάλο αριθμό αναδιαρθρώσεων και συμβατικών ή εξωσυμβατικών διαγραφών.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.4 Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (συνέχεια)

Θέματα που εξετάστηκαν και ενέργειες που λήφθηκαν από την ΕΔΚ κατά τη διάρκεια του 2019

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων συζήτησε και ενέκρινε το ημερολόγιο της Επιτροπής για το 2019 και ανέλαβε τις ακόλουθες βασικές δραστηριότητες:

Στρατηγική και Διαχείριση Κινδύνου	• Εισήγηση για έγκριση της Διάθεσης Ανάληψης Κινδύνου και έγκριση του πλαισίου και της Πολιτικής Διαχείρισης Κινδύνου Συγκροτήματος. • Έγκριση ορίων αναφορικά με κινδύνους. • Εξέταση της ευθυγράμμισης της διάθεσης ανάληψης κινδύνου με τη στρατηγική του Συγκροτήματος. • Εξέταση των μηνιαίων εκθέσεων του Διευθυντή Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνου, συμπεριλαμβανομένου ενός χάρτη κινδύνων. • Εξέταση ναυτιλιακών δανείων. • Στρατηγική κοινοπρακτικών δανείων προς διευκόλυνση της διασποράς κινδύνου. • Κεφαλαιακό Πλάνο και Πλάνο Ελάχιστων Απαιτήσεων Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων. • Όροι εντολής και στρατηγική της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων. • Έγκριση του πλαισίου ολοκληρωμένου προσδιορισμού κινδύνου	• Συζητήθηκε η στρατηγική και ο προγραμματισμός συμμόρφωσης με τις Ελάχιστες Απαιτήσεις Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων μέχρι τα τέλη του 2022. • Έγινε παρουσίαση για τις ναυτιλιακές επιχειρήσεις και συζήτηση για τους κινδύνους και τις ευκαιρίες. • Στην Επιτροπή παρουσιάστηκε και συζητήθηκε ένα πλαίσιο ολοκληρωμένου προσδιορισμού κινδύνου.
Λειτουργικός Κίνδυνος	• Έγκριση του πλαισίου λειτουργικού κινδύνου. • Εξέταση του κινδύνου πληροφορικής και εγκλήματος στον κυβερνοχώρο καθώς και των μοντέλων κινδύνου. • Εξέταση της επιχειρησιακής συνέχειας, της ασφάλειας των πληροφοριών, της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο κλπ. • Νοσηρότητα ΜΕΔ. • Μεθοδολογία σημαντικής μεταφοράς κινδύνου.	
Πιστωτικός Κίνδυνος	• Ανασκόπηση του νέου δανεισμού κατά την περίοδο 2015-2018. • Έγκριση της στρατηγικής των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων και λειτουργικού σχεδίου δράσης. • Εισήγηση για έγκριση της Πολιτικής Πιστωτικού Κινδύνου του Συγκροτήματος. • Εξέταση της Πολιτικής Κινδύνου Χώρας του Συγκροτήματος και των σχετικών ορίων. • Έγκριση / εισήγηση για έγκριση ενός μεγάλου αριθμού αναδιαρθρώσεων. • Παρακολούθηση πιστωτικού κινδύνου υγιούς χαρτοφυλακίου.	• Συζήτηση της πτωτικής τάσης των εισροών ΜΕΔ και κατά πόσο αυτή είναι βιώσιμη • Ζητήθηκε από εξωτερικούς φορείς παροχής υπηρεσιών να εξετάσουν τις νέες διαδικασίες δανεισμού για να παρέχουν ανεξάρτητη άποψη ως προς την αξιοπιστία και την ποιότητα αυτού του είδους δανεισμού. Τα ευρήματα και οι συστάσεις συζητήθηκαν. • Οι προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων συζητήθηκαν από κοινού με την ΕΕ.
Κίνδυνος Αγοράς / Ρευστότητας	• Εισήγηση για έγκριση της Πολιτικής Κινδύνου Αγοράς Συγκροτήματος και εξέταση των ελέγχων αναφορικά με τον κίνδυνο διακριτικής ευχέρειας κινδύνου και της προσομοιώσης ακραίων καταστάσεων. • Εισήγηση για έγκριση της Πολιτικής Χρηματοδότησης και Ρευστότητας Συγκροτήματος και διαχείριση της στρατηγικής, συμπεριλαμβανομένων του Σχεδίου Χρηματοδότησης Έκτακτης Ανάγκης και της Θέσης Ακραίας Ρευστότητας Συγκροτήματος, • Έγκριση της Δήλωσης Επάρκειας Ρευστότητας. • Παρακολούθηση των δραστηριοτήτων και των αποφάσεων της Επιτροπής Ενεργητικού-Παθητικού (ALCO) μέσω της εξέτασης των πρακτικών των συνεδριάσεων της. • Ενημέρωση για ρευστότητα και καταθέσεις.	• Εξετάστηκαν οι διεργασίες ενεργοποίησης και τα σενάρια για κατάλληλες προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων και αντίστροφες προσομοιώσεις αντοχής. • Ανάλυση ευαισθησίας του κινδύνου ρευστότητας. • Δοκιμή επιχειρησιακής συνέχειας.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.4 Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (συνέχεια)

Θέματα που εξετάστηκαν και ενέργειες που λήφθηκαν από την ΕΔΚ κατά τη διάρκεια του 2019 (συνέχεια)

Άλλοι Κίνδυνοι	• Ανασκόπηση των κορυφαίων και αναδυόμενων κινδύνων. • Μοντέλο λειτουργίας ασφάλειας πληροφοριών. • Θεώρηση του Κινδύνου Φήμης. • Θεώρηση της επικοινωνιάς με ρυθμιστικές αρχές. • Αναθεώρηση άλλων πολιτικών που σχετίζονται με τον κίνδυνο. • Έγκριση της Δήλωσης Κεφαλαιακής Επάρκειας. • Θεώρηση και έγκριση του Σχεδίου Ανάκαμψης. • Διορισμός Διευθυντή Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνου. • Πρόοδος Διεύθυνσης Διαχείρισης Ακινήτων και Διεύθυνσης Αναδιάρθρωσης Δανείων και Διαχείρισης Χρεών. • Ανάλυση της ακίνητης περιουσίας. • Πολιτική αστάθεια στο Λίβανο. • Αξιολόγηση κινδύνου από συνέφα (cloud). • Ενίσχυση του ρόλου της ΕΔΚ	• Διεξήχθη εξωτερική ανασκόπηση στο μοντέλο λειτουργίας InfoSec και συζητήθηκαν τα ευρήματα και οι συστάσεις. • Ο διορισμός του νέου Διευθυντή Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνου συζητήθηκε μετά την αναδιοργάνωση της επιχειρησιακής δομής. • Η χρήση του εργαλείου Yammer δοκιμάστηκε για να ικανοποιηθεί η ανάγκη για αμφίδρομη επικοινωνία εσωτερικά και δημιουργήθηκε μια πιλοτική ομάδα. Η ΕΔΚ ζήτησε την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη χρήση και τα πορίσματα της πιλοτικής εκτέλεσης. • Η Επιτροπή συζήτησε με ποιο τρόπο μπορεί να ενισχυθεί ο ρόλος της ώστε να ενσωματωθεί μια ισχυρότερη θεώρηση και πιο ενεργός ρόλος.
Διακυβέρνηση	• Αναθεώρηση των όρων εντολής της ΕΔΚ. • Επανεξέταση της αποτελεσματικότητας της Επιτροπής. • Εκτίμηση του Διευθυντή Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνου και του Διευθυντή Ασφάλειας Πληροφοριών. • Ανασκόπηση των εκθέσεων σημαντικών θυγατρικών.	• Η Επιτροπή συζήτησε με ποιο τρόπο υπολογίζεται ο Χάρτης Βασικού Κινδύνου και πώς συνδέεται με το Κεφαλαιακό Πλάνο.
Κίνδυνος δεδομένων	• Οι φορητοί υπολογιστές και τα USB είναι κρυπτογραφημένα. • Συζήτηση του συστήματος πρόληψης διαρροών δεδομένων που υιοθετήθηκε το 2019.	• Εξετάστηκε η στρατηγική που ακολούθησε η Τράπεζα και συζητήθηκε η διαδικασία για την παρακολούθηση της διαρροής δεδομένων.
Κανονιστική επικοινωνία	• Έμφαση στην ποιότητα αναφορών στην ΕΚΤ. • Παρακολούθηση των πορισμάτων της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (SREP) και των ενεργειών μετριασμού.	• Η κανονιστική δραστηριότητα αναμένεται να αυξηθεί. Η ΕΔΚ επανέλαβε ότι η επικοινωνία με τις ρυθμιστικές αρχές πρέπει να ενισχυθεί και η αλληλεπίδραση να είναι πιο ενεργή για την πρόβλεψη και την τήρηση των ρυθμιστικών προσδοκιών.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής έδινε αναφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο μετά από κάθε συνεδρίαση για να διασφαλίζεται ότι όλοι οι διοικητικοί σύμβουλοι ήταν πλήρως ενήμεροι για τις εργασίες της Επιτροπής

5.5 Επιτροπή Τεχνολογίας

Η Επιτροπή πραγματοποίησε 7 συνεδριάσεις κατά τη διάρκεια του 2019 στο επίπεδο της BOC PCL. Η πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής μαζί με τη συμμετοχή τους στις συναντήσεις παρουσιάζονται παρακάτω.

Συμμετοχή μελών κατά το 2019:

Συναντήσεις* Επιτροπής Τεχνολογίας κατά το 2019	
Lyn Grobler (Πρόεδρος)	7/7
Anat Bar-Gera	7/7
Michael Heger	7/7
Ιωάννης Ζωγραφάκης	7/7

Σκοπός της Επιτροπής Τεχνολογίας είναι να συνδράμει το Διοικητικό Συμβούλιο στην εκπλήρωση των εποπτικών αρμοδιοτήτων του όσον αφορά τον συνολικό ρόλο της τεχνολογίας στην υλοποίηση της επιχειρηματικής στρατηγικής του Συγκροτήματος, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, σημαντικών τεχνολογικών επενδύσεων, την τεχνολογική στρατηγική, τις επιχειρησιακές επιδόσεις και τις τεχνολογικές τάσεις που μπορεί να επηρεάσουν το χαρτοφυλάκιο πελατών ή / και τις υποθέσεις του Συγκροτήματος γενικότερα.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.5 Επιτροπή Τεχνολογίας (συνέχεια)

Η Επιτροπή έχει εξουσιοδοτηθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο και είναι υπεύθυνη:

- Να εξετάζει και να εγκρίνει τον τεχνολογικό προγραμματισμό και στρατηγική του Συγκροτήματος στο πλαίσιο του γενικού πλαισίου στρατηγικής που ενέκρινε το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Να εξετάζει και να εγκρίνει σημαντικές επενδύσεις και δαπάνες τεχνολογίας σύμφωνα με τα όρια που έχουν δοθεί στην Επιτροπή, υπό τον όρο ότι τα όρια αυτά δεν εμπίπτουν στα όρια που επιφυλάσσονται για το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Να παρακολουθεί και αξιολογεί υφιστάμενες και μελλοντικές τάσεις στην τεχνολογία που μπορεί να επηρεάσουν τα στρατηγικά σχέδια του Συγκροτήματος, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης των γενικών τάσεων του τραπεζικού τομέα.
- Να λαμβάνει αναφορές από τη διεύθυνση σχετικά με τις τεχνολογικές λειτουργίες του Συγκροτήματος, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των επιδόσεων σε έργα ανάπτυξης λογισμικού, της απόδοσης τεχνολογικών λειτουργιών, της τεχνολογικής αρχιτεκτονικής και των σημαντικών επενδύσεων τεχνολογίας και έγκριση σχετικών πολιτικών.

Παρά τα πιο πάνω, η αρμοδιότητα για την επίβλεψη των κινδύνων που συνδέονται με την τεχνολογία, συμπεριλαμβανομένης της εκτίμησης κινδύνων και της διαχείρισης κινδύνου, παραμένει με την ΕΔΚ.

Η Επιτροπή παρακολούθησε την πρόοδο του ψηφιακού μετασχηματισμού της Τράπεζας και εξέτασε τους βασικούς δείκτες απόδοσης που εστιάζονται στη μέτρηση της μεταφοράς κίνησης από καταστήματα σε ψηφιακά κανάλια. Το ποσοστό υιοθέτησης των ψηφιακών καναλιών ανερχόταν στο 70% προς το τέλος του έτους. Τα έργα που εκτελούνται στο πλαίσιο της λειτουργίας της πληροφορικής παρακολουθούνταν για να διασφαλιστεί ότι παρέμειναν εντός εύλογων προθεσμιών.

Εξωτερικοί σύμβουλοι αξιολόγησαν την εφαρμογή κινητής τηλεφωνίας της Τράπεζας. Η Επιτροπή ενημερώθηκε σχετικά με τη συνδεσιμότητα με τις βρετανικές τράπεζες στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Open Banking Initiative ενώ η εισαγωγή της Apple Pay βελτίωσε την αντίληψη των πελατών σχετικά με την ηγετική θέση της Τράπεζας στην ψηφιοποίηση. Τέλος, η ΕΤ παρακολουθούσε τον επιτόπιο έλεγχο της λειτουργίας της πληροφορικής από την ΕΚΤ με εστίαση στην αποκατάσταση καταστροφών και τη επιχειρισιακή συνέχεια.

5.6 Επιτροπή Δεοντολογίας

Η Επιτροπή ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 2019 και πραγματοποίησε μία συνεδρίαση κατά το 2019 στο επίπεδο της BOC PCL. Ο πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής μαζί με τη συμμετοχή τους στις συναντήσεις παρουσιάζονται παρακάτω.

Συμμετοχή μελών κατά το 2019:

Συναντήσεις Επιτροπής Δεοντολογίας κατά το 2019

Ιωάννης Ζωγραφάκης (Πρόεδρος)	1/1
Lyn Grobler	1/1
Μαρία Φιλίππου	1/1
Πανίκος Νικολάου	1/1

Ο ρόλος της Επιτροπής είναι:

- Να υποστηρίζει το Διοικητικό Συμβούλιο στην προώθηση του συλλογικού του οράματος για αξίες, συμπεριφορά και πολιτισμό.
- Να επιβλέπει τις προσπάθειες της διεύθυνσης να προωθήσει μια κουλτούρα δεοντολογίας και την κατάλληλη συμπεριφορά εντός του Συγκροτήματος.
- Να επιβλέπει τον τρόπο με τον οποίο το Συγκρότημα ασκεί τις δραστηριότητές του εστιάζοντας στην ανάπτυξη μιας πελατοκεντρικής κουλτούρας με γνώμονα την κερδοφορία σε όλες τις δραστηριότητές του, και
- Να επιβλέπει τη συμπεριφορά του Συγκροτήματος σε σχέση με τις εταιρικές και κοινωνικές του υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού κατεύθυνσης και πολιτικών ως προς την προσέγγιση του Συγκροτήματος σε θέματα πελατών και κανονισμών.

Ο ρόλος της ΕΔ είναι εποπτικός, αναγνωρίζοντας ότι η διεύθυνση είναι υπεύθυνη για τη συνεχή ενίσχυση και υπεράσπιση της υγιούς δεοντολογίας, της υπεύθυνης συμπεριφοράς και της κουλτούρας βασισμένης σε αρχές σε ολόκληρο τον οργανισμό.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.6 Επιτροπή Δεοντολογίας (συνέχεια)

Συζητήθηκε ο τρόπος λειτουργίας της Επιτροπής και με ποιο τρόπο να ευθυγραμμιστεί η κουλτούρα του Συγκροτήματος με τη στρατηγική του που επικεντρώνεται σε πελατοκεντρική κουλτούρα με ισχυρό περιβάλλον ελέγχου και αναγνώρισης κινδύνων.

6. Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών

Η Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών ετοιμάστηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο μετά από εισήγηση της ΕΑΔΑ, σύμφωνα με το Παράρτημα 1 του Κώδικα ΧΑΚ και τον Κώδικα ΗΒ. Παρουσιάζεται στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση του Συγκροτήματος για το έτος 2018, μετά την Έκθεση περί Εταιρικής Διακυβέρνησης. Πληροφορίες σχετικά με την αμοιβή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2019 παρουσιάζονται στη Σημείωση 51 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων του Συγκροτήματος, καθώς και στην ίδια την Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών.

7. Σχέσεις με τους Μετόχους

Η κα Αννίτα Παύλου, Διευθύντρια του Τμήματος Σχέσεων Επενδυτών, διορίστηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο ως Υπεύθυνη Σχέσεων Επενδυτών, αρμόδια για την επικοινωνία μεταξύ των μετόχων και του Συγκροτήματος από τις 30 Αυγούστου 2016. Πληροφορίες που αφορούν το Συγκρότημα παρέχονται στους μετόχους και πιθανούς επενδυτές καθώς και σε χρηματιστές και αναλυτές με άμεσο και αμερόληπτο τρόπο και χωρίς κόστος.

Το Συγκρότημα παρέχει στους μετόχους και στους πιθανούς επενδυτές πρόσφατη και κατάλληλη οικονομική πληροφόρηση, συμπεριλαμβανομένων της ετήσιας και ενδιάμεσης οικονομικής έκθεσης και αποτελεσμάτων, ανακοινώσεων και παρουσιάσεων μέσω της ιστοσελίδας του (www.bankofcyprus.com). Η ενότητα του Τμήματος Σχέσεων Επενδυτών στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος ενημερώνεται με όλες τις ανακοινώσεις στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου και στο ΧΑΚ μόλις αυτές δημοσιοποιούνται. Επίσης περιλαμβάνει στοιχεία επικοινωνίας με το Τμήμα Σχέσεων Επενδυτών.

Οι Διοικητικοί Σύμβουλοι λαμβάνουν από τη διεύθυνση ενημέρωση σχετική με σχέσεις επενδυτών σε όλες τις προγραμματισμένες συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Τέτοια ενημέρωση περιλαμβάνει συνήθως αναφορές για την αγορά, για την τιμή της μετοχής και ανάλυση της αξίας της, ενημερώσεις σχετικά με εκθέσεις αναλυτών και ανάλυση μητρώου μετοχών.

Μία από τις ευθύνες του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου είναι να βεβαιώνεται ότι οι απόψεις, τα θέματα και οι ανησυχίες των μετόχων επικοινωνούνται αποτελεσματικά στο Διοικητικό Συμβούλιο και να βεβαιώνεται ότι οι διοικητικοί σύμβουλοι κατανοούν τις απόψεις των κύριων μετόχων. Το Διοικητικό Συμβούλιο μελέτησε τις απόψεις των κυριότερων μετόχων για τη στρατηγική και τις επιδόσεις της Εταιρίας και αξιολόγησε το επενδυτικό κλίμα ευρύτερα σε συνεργασία με τους εταιρικούς μεσίτες του Συγκροτήματος. Ο Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος, κος Ιωάννης Ζωγραφάκης, είναι διαθέσιμος στους μετόχους σε περίπτωση που έχουν θέματα που δεν έχουν λυθεί διαμέσου των κανονικών καναλιών επικοινωνίας.

Όλοι οι μέτοχοι της Εταιρίας τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης. Δεν υπάρχουν κάτοχοι αξιών στους οποίους παρέχονται ειδικά δικαιώματα ελέγχου. Οι μέτοχοι ενημερώνονται έγκαιρα και με ακρίβεια για όλες τις ουσιώδεις αλλαγές που αφορούν το Συγκρότημα, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών καταστάσεων, της απόδοσης, της ιδιοκτησίας και της διακυβέρνησης της Εταιρίας.

Σύμφωνα με τον Ιρλανδικό περί Εταιριών Νόμο 2014, ένας ή περισσότεροι μέτοχοι που κατέχουν τουλάχιστον 3% του εκδομένου κεφαλαίου της Εταιρίας, αντιπροσωπεύοντας τουλάχιστον 3% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου οι οποίοι έχουν δικαίωμα να ψηφίσουν στη Ετήσια Γενική Συνέλευση, έχουν το δικαίωμα: (α) να εγγράφουν θέματα προς συζήτηση στην ΕΓΣ υπό την προϋπόθεση ότι το θέμα συνοδεύεται από δηλώσεις που δικαιολογούν την συμπερίληψη του ή ένα σχέδιο ψηφίσματος για να εγκριθεί και (β) να καταθέτουν σχέδιο ψηφίσματος για ένα θέμα στην ημερίσια διάταξη της ΕΓΣ. Κάθε τέτοια αίτηση πρέπει να παραληφθεί από την Εταιρία το αργότερο 42 ημέρες πριν τη σχετική συνέλευση.

Οποιαδήποτε αλλαγή ή προσθήκη στο Καταστατικό της Εταιρίας είναι έγκυρη μόνο εάν εγκριθεί με ειδικό ψήφισμα σε συνέλευση των μετόχων.

7. Σχέσεις με τους Μετόχους (συνέχεια)

Οι κύριοι μέτοχοι δεν έχουν διαφορετικά δικαιώματα ψήφου από εκείνα των άλλων μετόχων. Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, η Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company ενημερώθηκε για το ακόλουθο κοινοποιούμενο ενδιαφέρον στο μετοχικό της κεφάλαιο:

• Lamesa Holding S.A	9.27%
• Caius Capital	6.24%*
• European Bank for Reconstruction and Development	5.02%
• Cyprus Popular Bank Public Co Ltd	4.81%
• Senvest Management LLC	3.67%
• Eaton Vance	3.58%
• TD Asset Management	3.51%

*Χρηματοοικονομικά μέσα με παρόμοια οικονομική επίδραση σύμφωνα με τον Κανονισμό 17 (1) (β) του Κανονισμού Διαφάνειας 2007 (Οδηγία 2004/1109 / ΕΚ) της Ιρλανδίας όπως τροποποιήθηκε

Σύμφωνα με το Ιδρυτικό Έγγραφο της Εταιρίας, στην ΕΓΣ της Εταιρίας το 2019:

- Οι Διοικητικοί Σύμβουλοι εξουσιοδοτήθηκαν να παραχωρήσουν μέχρι και 147,245,978 συνήθεις μετοχές αξίας €0.10 έκαστη και επιπλέον 147,245,978 συνήθεις μετοχές αξίας €0.10 έκαστη στην περίπτωση έκδοσης μετοχών χωρίς εφαρμογή των προτιμησιακών δικαιωμάτων σε κατόχους συνήθων μετοχών (όπως καθορίζεται στην πρόσκληση της συνέλευσης). Οι Διοικητικοί Σύμβουλοι εξουσιοδοτήθηκαν να εκδόσουν και να κατανέμουν αυτές τις μετοχές ως αν οι πρόνοιες του δικαιώματος προτιμήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 1022 του περί Εταιριών Νόμου του 2014, δεν ισχύει, νοουμένου ότι η εξουσιοδότηση αυτή περιορίζεται στην έκδοση και την παραχώρηση:
  - σε περίπτωση έκδοσης μετοχών χωρίς εφαρμογή των προτιμησιακών δικαιωμάτων σε κατόχους συνήθων μετοχών στο συνολικό αριθμό συνήθων μετοχών αξίας €0.10 έκαστης που δύναται να εκδοθούν δυνάμει τέτοιας Έκδοσης Δικαιωμάτων Προτίμησης Αγοράς Μετοχών (όπως καθορίζεται στην πρόσκληση της συνέλευσης) και (ii) 22,309,997 συνήθων μετοχών €0.10 έκαστη και
  - 22,309,997 συνήθων μετοχών €0.10 έκαστη

- Οι Διοικητικοί Σύμβουλοι εξουσιοδοτήθηκαν επίσης να εκδόσουν, παραχωρήσουν, χορηγήσουν δικαιώματα προαίρεσης ή άλλως πως διαθέσουν επιπρόσθετο πρωτοβάθμιο κεφάλαιο μετατρέψιμο σε μετοχές ((Additional Tier 1 Contingent Equity Conversion Notes) (AT1 ECNs)) που αυτόματα θα μετατρέπεται ή ανταλλάσσεται με συνήθεις μετοχές νοουμένου ότι αυτό περιορίζεται στην έκδοση, παραχώρηση, χορήγηση δικαιωμάτων προαίρεσης ή άλλη διάθεση συνήθων μετοχών συνολικού ονομαστικού ποσού €6,662,999 και AT1 ECNs μετατρέψιμων ή ανταλλάξιμων με συνήθεις μετοχές μέχρι τέτοιο μέγιστο συνολικό ονομαστικό ποσό και οι πρόνοιες του δικαιώματος προτιμήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 1022 του περί Εταιριών Νόμου του 2014, αναφορικά με αυτή την εξουσιοδότηση δεν ισχύουν.

- Οι Δοικητικοί Σύμβουλοι εξουσιοδοτήθηκαν επίσης να μπορούν να αγοράσουν μέχρι και 44,619,993 σύνηθεις μετοχές της Εταιρίας. Οι αγορές αυτές θα μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο σε επίπεδα τιμών τα οποία οι Διοικητικοί Σύμβουλοι θεωρούν ότι εξυπηρετούν γενικά τα συμφέροντα των μετόχων, έχοντας λάβει υπόψη τη συνολική οικονομική θέση της Εταιρίας. Επιπρόσθετα, η ελάχιστη τιμή που μπορεί να καταβληθεί για τις μετοχές αυτές δεν θα είναι μικρότερη από την ονομαστική αξία των μετοχών και η μέγιστη τιμή θα είναι το μεγαλύτερο από το 105% της μέσης αγοραίας τιμής των εν λόγω μετοχών και το ποσό το οποίο προβλέπεται από το Άρθρο 5(1) του Κανονισμού για την Κατάχρηση της Αγοράς της ΕΕ (Προγράμματα Επαναγοράς και Πράξεις Σταθεροποίησεις).

Η εξουσιοδότηση αυτή που παρέχεται με το κάθε ένα από τα πιο πάνω ψηφίσματα λήγει με την ολοκλήρωση των εργασιών της ΕΓΣ που θα γίνει εντός του 2020 ή στις 13 Αυγούστου 2018, όποιο συμβεί νωρίτερα.

Η ΕΓΣ πραγματοποιήθηκε στις 14 Μαΐου 2019 στα κεντρικά γραφεία της Τράπεζας. Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου (ο οποίος είναι επίσης πρόεδρος της ΕΔΕΔ) και οι πρόεδροι της ΕΕ, της ΕΔΚ και της ΕΑΔΑ ήταν παρόντες για να ακούσουν τις απόψεις των μετόχων και να απαντήσουν σε ερωτήσεις. Όπως είναι η πρακτική, όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου παρακολούθησαν την ΕΓΣ. Στην ΕΓΣ του 2019, ξεχωριστά ψηφίσματα προτάθηκαν για κάθε ουσιαστικά ξεχωριστό θέμα και η ψηφοφορία διεξήχθη με δημοσκόπηση. Για τη διευκόλυνση της συμμετοχής των μετόχων, διατίθεται ηλεκτρονική ψήφος μέσω πληρεξουσίου. Οι ψήφοι λαμβάνονται με δημοσκόπηση για συμπερίληψη όλων των ψήφων.

7. Σχέσεις με τους Μετόχους (συνέχεια)

Τα αποτελέσματα της κάθε ΕΓΣ της Εταιρίας καθώς και λεπτομέρειες των ψήφων υπέρ και κατά κάθε ψηφίσματος είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com και κυκλοφορούν στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου και στο ΧΑΚ.

Υπήρχε ένα ψήφισμα για το οποίο εκδόθηκε αρνητική ψήφος λίγο πάνω από 20% και ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου ανέφερε ότι «Η Εταιρία σημειώνει τις ψήφους σε σχέση με το ψήφισμα 4 (α) που αφορά την επανεκλογή του κ. Maksim Goldman. Ενώ η επανεκλογή του κ. Goldman εγκρίθηκε, η Εταιρία θα διαβουλευτεί με τους μετόχους για κατανόηση των απόψεων τους ως μέρος του συνεχούς προγράμματος διαβούλευσης».

Πραγματοποιήθηκαν αρκετές συναντήσεις μεταξύ του Ανώτερου Ανεξάρτητου Διοικητικού Σύμβουλου και μεγάλων επενδυτών μετά την ΕΓΣ κατά τη διάρκεια της οποίας επεξηγήθηκε η θέση του Συγκροτήματος και αποκτήθηκαν απόψεις των μετόχων. Τα αποτελέσματα αυτών των διαβουλεύσεων παρουσιάζονται στην σελίδα 375 της παρούσας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο εκτιμά την ΕΓΣ ως μια σημαντική ευκαιρία για να συναντήσει τους μετόχους. Η Ετήσια Γενική Συνέλευση της Εταιρίας το 2019 πρόκειται να πραγματοποιηθεί στις 26 Μαΐου 2020. Το σύνολο του Διοικητικού Συμβουλίου αναμένεται να παραμείνει και θα είναι διαθέσιμο για να απαντήσει στις ερωτήσεις των μετόχων.

.

Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2019

1. Εισαγωγή

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης (ο «Κώδικας») που εκδόθηκε από το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου ('ΧΑΚ') (5η (Τροποποιημένη) Έκδοση Ιανουάριος 2019) και ειδικότερα με το Παράρτημα 1 του Κώδικα, η Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών (η 'Επιτροπή') ετοιμάζει την Ετήσια Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών του Διοικητικού Συμβουλίου η οποία εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και υποβάλλεται στην Ετήσια Γενική Συνέλευση (ΕΓΣ') των μετόχων ως μέρος ης Ετήσιας Έκθεσης του Συγκροτήματος. Η Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών του Διοικητικού Συμβουλίου για το 2019 εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 28 Απριλίου 2020

Η επιδίωξη του Συγκροτήματος να προσελκύει, να αναπτύσσει, να παρακινεί και να διατηρεί υψηλής αξίας επαγγελματίες θεωρείται θεμελιώδης για την επίτευξη των στόχων και των επιδιώξεων του Συγκροτήματος και τη διασφάλιση ότι τα σωστά άτομα κατέχουν τους σωστούς ρόλους ενώ ταυτόχρονα διαχειρίζεται τη στρατηγική και τις πολιτικές αμοιβών του Συγκροτήματος ώστε να είναι ευθυγραμμισμένη με τους μετόχους του Συγκροτήματος.

2. Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών

Ο κύριος ρόλος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών ('ΕΑΔΑ') είναι να διασφαλίζει ότι τα μέλη του προσωπικού συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη προλαμβάνοντας προκλήσεις και ευκαιρίες.

Το Συγκρότημα στοχεύει στη συνεχή αναθεώρηση των πολιτικών και πρακτικών του για τις αμοιβές και όπου χρειάζεται τις τροποποιεί, με στόχο να βεβαιώνεται ότι είναι συνεπείς και προωθούν τη συνετή και αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων.

Κάθε χρόνο, η Επιτροπή προτείνει στο Διοικητικό Συμβούλιο, την Ετήσια Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών που αποτελεί μέρος της Ετήσιας Έκθεσης του Συγκροτήματος, η οποία υποβάλλεται στην ΕΓΣ των μετόχων. Η Επιτροπή επίσης εξετάζει τις πληροφορίες που γνωστοποιούνται στη σημείωση αναφορικά με τις Ετήσιες Αμοιβές των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου (Σημείωση 51) των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων του Συγκροτήματος καθώς και την ίδια την Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών.

2.1 Όροι Εντολής της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών

Ο ρόλος της Επιτροπής περιγράφεται λεπτομερώς στην παράγραφο 5.2. της ετήσιας έκθεσης εταιρικής διακυβέρνησης στη σελίδα 396. Όσον αφορά τις αμοιβές, η HRRC αναλαμβάνει τα εξής:

- Να προτείνει επαρκή αμοιβή που κρίνεται απαραίτητη για την προσέλκυση και διατήρηση επαγγελματιών υψηλής προστιθέμενης αξίας.
- Να εξετάσει τις ρυθμίσεις αμοιβών των εκτελεστικών διευθυντών του Συγκροτήματος, της ανώτατης διεύθυνσης και τηη Πολιτική Αμοιβών του Συγκροτήματος, λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζν ('ΕΑΤ') για τις πολιτικές και τις πρακτικές αμοιβών, την οδηγία για τη διακυβέρνηση της ΚΤΚ, τον Κώδικα ΧΑΚ και τον Κώδικα ΗΒ.
- Να εξετάζει την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα της Πολιτικής Αμοιβών και να διασφαλίσει ότι αυτό συμμορφώνεται με το Πλαίσιο Αμοιβών της Οδηγίας Διακυβέρνησης της ΚΤΚ.

Η Επιτροπή διασφαλίζει ότι οι λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου μετέχουν στο σχεδιασμό, αναθεώρηση και εφαρμογή της Πολιτικής Αμοιβών και ότι τα μέλη του προσωπικού που μετέχουν στο σχεδιασμό, αναθεώρηση και εφαρμογή της Πολιτικής Αμοιβών και πρακτικών έχουν τη σχετική πραγματογνωμοσύνη και είναι ικανά να διαμορφώσουν ανεξάρτητη άποψη για τη καταλληλότητα της Πολιτικής Αμοιβών και πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης και της καταλληλότητας τους για σκοπούς διαχείρισης κινδύνων.

Στόχος του Συγκροτήματος είναι η ευθυγράμμιση της Πολιτικής Αμοιβών και των πρακτικών ανθρώπινου δυναμικού με τους μακροπρόθεσμους στόχους, την ανοχή κινδύνου, το κεφάλαιο, τη διαθεσιμότητα ρευστότητας και τα συμφέροντα των μετόχων, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι η πολιτική αυτή προωθεί και συνάδει με τη συνετή και αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων, χωρίς να ενθαρρύνει την ανάληψη υπερβολικά υψηλών κινδύνων.

Στη διαμόρφωση της Πολιτικής Αμοιβών που εφαρμόζει το Συγκρότημα λαμβάνει υπόψη τις πρόνοιες που περιλαμβάνονται στον Κώδικα ΧΑΚ, την Οδηγία Διακυβέρνησης της ΚΤΚ η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Αύγουστο 2014 και ενσωμάτωσε τις απαιτήσεις για τις Πολιτικές Αμοιβών που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Οδηγία για τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις (CRD IV), τις κατευθυντήριες γραμμές για τις συνετές πολιτικές αμοιβών της ΕΑΤ που εκδόθηκαν το Δεκέμβριο 2015, καθώς και υφιστάμενους κανονιστικούς περιορισμούς σχετικούς με τον τραπεζικό τομέα.

Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2019

2. Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών

2.1 Όροι Εντολής της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών

Η Επιτροπή επιθεωρεί και εγκρίνει το περιεχόμενο οποιωνδήποτε ψηφισμάτων που υποβάλλονται για έγκριση στην ΕΓΣ των μετόχων, τα οποία ετοιμάζονται από τη Γραμματέα της Εταιρίας σε συνεργασία με τους νομικούς συμβούλους του Συγκροτήματος σύμφωνα με το Παράρτημα 3 του Κώδικα και που αφορούν πιθανά σχέδια για αμοιβή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου με τη μορφή μετοχών, δικαιωμάτων αγοράς μετοχών ή δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών.

Ανώτατη διεύθυνση και άλλα βασικά στελέχη

Η Επιτροπή επιθεωρεί και εγκρίνει πακέτα αμοιβής για τους διευθυντές Διευθύνσεων του Συγκροτήματος, ανώτερους διευθυντές και γενικούς διευθυντές των θυγατρικών συμπεριλαμβανομένων μισθού, συνταξιοδοτικής πολιτικής, δικαιωμάτων προαίρεσης και άλλες μορφές αμοιβών που εισηγείται ο Διευθύνων Σύμβουλος ή οι πρόεδροι των Επιτροπών Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνου (στις περιπτώσεις των επικεφαλής των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου) σε συνεννόηση με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού.

Η Επιτροπή επίσης επιθεωρεί τις αξιολογήσεις των διευθυντών Διευθύνσεων του Συγκροτήματος (εκτός αυτές των επικεφαλής λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου). Οι αξιολογήσεις των ανώτερων διευθυντών και γενικών διευθυντών θυγατρικών εταιριών διενεργούνται από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο .

Η Επιτροπή επιθεωρεί και εγκρίνει διορισμούς, μεταθέσεις και απολύσεις διευθυντών Διευθύνσεων του Συγκροτήματος, ανώτερων διευθυντών και γενικών διευθυντών θυγατρικών εταιριών (εκτός των επικεφαλής των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου) που εισηγείται ο Διευθύνων Σύμβουλος και βεβαιώνεται ότι όλες οι συμβατικές υποχρεώσεις τηρούνται.

Ο πρόεδρος της Επιτροπής είναι διαθέσιμος στους μετόχους στην ΕΓΣ να απαντήσει σε οποιεσδήποτε ερωτήσεις αναφορικά με την Πολιτική Αμοιβών του Συγκροτήματος. Η ενασχόληση με το εργατικό δυναμικό περιγράφεται στην ενότητα 5.2 της ετήσιας Έκθεσης για την Εταιρική Διακυβέρνηση.

3 Διακυβέρνηση Πολιτικής Αμοιβών Συγκροτήματος

3.1 Αρχές του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης

Οι εταιρίες πρέπει να εφαρμόσουν επίσημη και διαφανή διαδικασία για την ανάπτυξη πολιτικής στο θέμα των αμοιβών των Εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων και για τον καθορισμό των αμοιβών του κάθε διοικητικού συμβούλου ξεχωριστά.

Το ύψος των αμοιβών πρέπει να είναι επαρκές για να προσελκύει και να διατηρεί στην υπηρεσία της Εταιρίας τους διοικητικούς συμβούλους που ενισχύουν τη διοίκηση της Εταιρίας. Μέρος της αμοιβής των εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων θα πρέπει να καθορίζεται με τέτοιο τρόπο, που να συνδέει τις αμοιβές με την απόδοση της Εταιρίας και την επίδοση του ατόμου. Η απόφαση, ή οποιαδήποτε άλλη αρχή, εξουσιοδοτεί μεταβλητή αμοιβή πρέπει να τη σχετίζει με την απόδοση.

Η Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης της Εταιρίας πρέπει να περιλαμβάνει δήλωση της Πολιτικής Αμοιβών και των συναφών κριτηρίων, ως επίσης και τα σύνολα των αμοιβών των εκτελεστικών και των μη-εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων.

3.2 Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαικής Αρχής Τραπεζών

Στόχος των Κατευθυντήριων Γραμμών ΕΑΤ είναι να εξασφαλίσουν ότι οι πολιτικές και οι πρακτικές αποδοχών ενός ιδρύματος είναι συνεπείς και προωθούν συνετή και αποτελεσματική διαχείριση κινδύνου. Το Συγκρότημα επιδιώκει να βεβαιώνεται ότι εφαρμόζει πολιτικές αμοιβών οι οποίες είναι σε συμμόρφωση με κανονιστικές κατευθυντήριες γραμμές, ενώ την ίδια ώρα λειτουργεί κάτω από νομικούς και κανονιστικούς περιορισμούς.

Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΑΤ για την ταυτοποίηση των υπαλλήλων των οποίων οι επαγγελματικές δραστηριότητες θεωρούνται ότι έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο προφίλ κινδύνου του Συγκροτήματος, το Συγκρότημα διατηρεί κατάλογο αυτών των υπαλλήλων οι οποίοι είναι γνωστοί ως Πρόσωπα που Αναλαμβάνουν Σημαντικό Κίνδυνο ο οποίος αναθεωρείται και εγκρίνεται ετησίως από το Διοιλητικό Συμβούλιο.

Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2019 (συνέχεια)

4 Αμοιβές

4.1 Αμοιβές των μη-εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων

Οι αμοιβές των μη-εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων δεν συνδέονται με την κερδοφορία του Συγκροτήματος. Οι αμοιβές είναι ανάλογες με τις ευθύνες και τον χρόνο που διαθέτουν για τις συνεδριάσεις και τη λήψη αποφάσεων για τη διακυβέρνηση του Συγκροτήματος καθώς και για τη συμμετοχή τους σε επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου και τυχόν συμμετοχές σε διοικητικά συμβούλια θυγατρικών εταιριών του Συγκροτήματος. Η ΕΓΣ των μετόχων που πραγματοποιήθηκε στις 14 Μαίου 2019 ενέκρινε το ίδιο επίπεδο αμοιβών για τα μη-εκτελεστικά μέλη με εκείνο που εγκρίθηκε από την ΕΓΣ των μετόχων στις 28 Αυγούστου 2018,.

Η αμοιβή των μη-εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου καθορίζεται και εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Ούτε ο Πρόεδρος ούτε οποιοσδήποτε διοικητικός σύμβουλος συμμετέχει σε αποφάσεις που σχετίζονται με τη δική του προσωπική αμοιβή.

Η Επιτροπή προτείνει τις πληρωτέες αμοιβές προς τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο, ενώ ο Πρόεδρος προβαίνει σε εισηγήσεις για την αμοιβή των μη-εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων στο Διοικητικό Συμβούλιο για έγκριση από την ΕΓΣ, λαμβάνοντας υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες:

- Το χρόνο που διατίθεται και την προσπάθεια που ασκείται από τους μη-εκτελεστικούς συμβούλους σε συνεδρίες και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων του Συγκροτήματος,
- Το αναληφθέν επίπεδο κινδύνου,
- Τις αυξημένες απαιτήσεις συμμόρφωσης και αναφοράς,
- Την υποχρέωση μη σύνδεσης της αμοιβής των μη-εκτελεστικών συμβούλων με τη κερδοφορία του Συγκροτήματος,
- Την υποχρέωση μη συμμετοχής των μη-εκτελεστικών συμβούλων στα συνταξιοδοτικά σχέδια του Συγκροτήματος,
- Την υποχρέωση μη συμπερίληψης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών ως αμοιβή για τους μη-εκτελεστικούς συμβούλους.

Ούτε ο Πρόεδρος ούτε οποιοσδήποτε διοικητικός σύμβουλος συμμετέχει σε αποφάσεις που σχετίζονται με τη δική του προσωπική αμοιβή.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνει ετήσια αμοιβή ύψους €120.000, ο Αντιπρόεδρος €80.000, ο Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος €70.000 και τα μέλη €45.000. Επιπρόσθετα το Συγκρότημα αποζημιώνει όλους τους διοικητικούς συμβούλους για τα έξοδα που επωμίζονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Ο πρόεδρος της Επιτροπής Έλεγχου ('ΕΕ') και ο πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνου ('ΕΔΚ') λαμβάνουν ετησίως €45.000, και κάθε μέλος €25.000. Ο πρόεδρος της ΕΑΔΑ, ο πρόεδρος της Επιτροπής Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης ('ΕΔΕΔ') και η πρόεδρος της Επιτροπής Τεχνολογίας ('ΕΤ') λαμβάνουν ετησίως €30.000. Κάθε μέλος της ΕΑΔΑ, και ΕΤ λαμβάνει ετησίως €20.000, ενώ κάθε μέλος της ΕΔΕΔ λαμβάνει €15.000 ετησίως.

4.2 Αμοιβές και άλλα Ωφελήματα Εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων

Η Επιτροπή θεωρεί και εγκρίνει τα πακέτα αμοιβής σε σχέση με την απόδοσή τους. Σύμφωνα με τον Κώδικα ΗΒ, εξετάζονται επίσης οι ακόλουθοι παράγοντες: σαφήνεια, απλότητα, κίνδυνος, προβλεψιμότητα και αναλογικότητα και τέλος ευθυγράμμιση με την κουλτούρα της Εταιρίας. Ο Διευθύνων Σύμβουλος και ο Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος εργαζονται στην Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (BOC PCL).

Συμβόλαια Εργοδότησης

Οι αμοιβές (μισθοί και φιλοδωρήματα) των εκτελεστικών διευθυντών καθορίζονται στα συμβόλαια εργοδότησης τους, οι οποίες έχουν μέγιστη διάρκεια πέντε ετών, εκτός εάν ο εκτελεστικός διευθυντής είναι διορισμένο μέλος της ανώτερης διευθυντικής ομάδας, οπότε οι όροι απασχόλησης είναι με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας συλλογικής σύμβασης, εξαιρουμένου του Διευθύνοντος Συμβούλου.

Το συμβόλαιο του Διευθύνοντα Συμβούλου είχε ανανεωθεί μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2020. Στις 3 Μαρτίου 2019, ο Διευθύνων Σύμβουλος γνωστοποίησε την απόφαση του να αποχωρήσει από το Συγκρότημα το Σεμπτέμβριο 2019. Τον ρόλο του Διευθύνοντος Συμβούλου ανέλαβε ο Πανίκος Νικολάου.

Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2019 (συνέχεια)

4. Αμοιβές (συνέχεια)

4.2 Αμοιβές και άλλα Ωφελήματα Εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων (συνέχεια)

Το Συγκρότημα προς το παρόν δεν χορηγεί εγγυημένες μεταβλητές αμοιβές ή διακριτικές πληρωμή συντάξεων.

Συμφωνίες Τερματισμού Υπηρεσιών

Το συμβόλαιο του κου Π. Νικολάου συμπεριλαμβάνει ρήτρα τερματισμού με προειδοποίηση έξι μηνών για το σκοπό αυτό είτε από τον εκτελεστικό διευθυντή είτε από την BOC PCL, χωρίς αιτία και η BOC PCL διατηρεί επίσης το δικαίωμα να πληρώσει στον εκτελεστικό διευθυντή μισθό έξι μηνών αντί της προειδοποίησης για άμεσο τερματισμό. Υπάρχει μια αρχική κλειστή περίοδος τριών ετών κατά τη διάρκεια της οποίας καμία τέτοια προειδοποίηση δεν μπορεί να επιδοθεί είτε από την BOC PCL ή από τον εκτελεστικό διευθυντή, εκτός εάν υπάρχει αλλαγή του ελέγχου της BOC PCL, όπως αυτή ορίζεται στη συμφωνία παροχής υπηρεσιών, οπότε ο εκτελεστικός διευθυντής μπορεί να δώσει προειδοποίηση και δικαιούται περαιτέρω αποζημίωση, όπως καθορίζεται στη συμφωνία παροχής υπηρεσιών.

Οι όροι εργοδότησης του Δρ Πατσαλίδη, Πρώτου Αναπληρωτή Διευθύνοντα Σύμβουλο και εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, βασίζονται κυρίως στις πρόνοιες της ισχύουσας συλλογικής σύμβασης, οι οποίες προβλέπουν ειδοποίηση ή αποζημίωση εκ μέρους της BOC PCL με βάση τα χρόνια υπηρεσίας και γραπτή προειδοποίηση τεσσάρων μηνών από τον εκετελεστικό Σύμβουλο σε περίπτωση εθελούσιας αποχώρησης.

Φιλοδώρημα

Δεν προτάθηκε φιλοδώρημα για τους εκτελεστικούς διοικητικούς συμβούλους από το Διοικητικό Συμβούλιο για το 2019.

Σχέδια Ωφελημάτων Αφυπηρέτησης

Ο Διευθύνων Σύμβουλος συμμετέχει σε πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών σε μεγάλο βαθμό στην ίδια βάση με τους λοιπούς υπαλλήλους. Ο Πρώτος Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος συμμετέχει σε πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών στην ίδια βάση με τους λοιπούς υπαλλήλους. Τα κύρια χαρακτηριστικά των προγραμμάτων παροχής ωφελημάτων αφυπηρέτησης για το προσωπικό παρουσιάζονται στη Σημείωση 15 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων του Συγκροτήματος για το έτος 2019.

Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών

Κατά το 2019 δεν παραχωρήθηκαν οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών στους εκτελεστικούς διοικητικούς συμβούλους.

Άλλα ωφελήματα

Άλλα ωφελήματα που προσφέρονται στους εκτελεστικούς συμβούλους περιλαμβάνουν εισφορές για ασφάλεια υγείας και ασφάλεια ζωής. Ο John Hourican, Διευθύνων Σύμβουλος μέχρι τις 30 Αυγούστου 2019, είχε λάβει άλλα οφέλη που σχετίζονταν με τη μετεγκατάσταση και διαμονή του στην Κύπρο. Τα σχετικά έξοδα για την Εκτελεστική Διεύθυνση παρουσιάζονται στη Σημείωση 51 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων του Συγκροτήματος για το έτος 2019.

Ο κος Hourican, έλαβε και διατήρησε αμοιβές ύψους €50,000 σχετικά με το διορισμό του ως μη-εκτελεστικός διοικητικός σύμβουλος στο Διοικητικό Συμβούλιο της Atradius N.V.

5. Παράθεση πληροφοριών σχετικά με τις Αμοιβές Διοικητικών Συμβούλων για το έτος 2019

	Αμοιβή για υπηρεσίες* €	Αμοιβή για συμμετοχή στο Διοικητικό Συμβούλιο και στις Επιτροπές του €	Συνολικές Αμοιβές για υπηρεσίες €	Αμοιβή και ωφελήματα από Εταιρίες του ιδίου Συγκροτήματος €	Αμοιβή σε μορφή κέρδους ή/και παραχώρηση bonus €	Εκτίμηση της αξίας ωφελημάτων τα οποία θεωρούνται ότι αποτελούν αμοιβή €	Σύνολο αμοιβών και ωφελημάτων €	Ετήσια Συνεισφορά σε ωφελήματα αφυπηρέτησης €
Εκτελεστικοί Σύμβουλοι								
John P. Hourican	1,535,861	-	1,535,861	-	-	43,280-	1,579,141	116,755
Πανίκος Νικολάου	177,240		177,240				166,700	15,000
Χριστόδουλος Πατσαλίδης	245,621	-	245,621	-	-	6,292	231,841	20,299
Μη-Εκτελεστικοί Σύμβουλοι								
Josef Ackermann	-	56,661	56,661	-	-	-	56,661	-
Τακης Αράπογλου		84,362	84,362				84,362	
Maksim Goldman	-	122,220	122,220	-	-	-	122,220	-
Arne Berggren	-	117,128	117,128	-	-	-	117,128	-
Anat Bar-Gera	-	86,573	86,573	-	-	-	86,573	-
Lyn Grobler	-	91,665	91,665	-	-	-	91,665	-
Πόλα Χατζησωτηρίου		96,758	96,758				96,758	
Michael Heger	-	121,654	121,654	-	-	-	121,654	-
Μαρία Φιλίππου	-	66,203	66,203	-	-	-	66,203	-
Μιχάλης Σπανός	-	5,834	5,834	-	-	-	5,834	-
Ιωάννης Ζωγραφάκης	-	158,999	158,999	-	-	-	158,999	-
	1,958,722	**1,008,057**	**2,966,779**	**-**	**-**	**49,572**	**3,016,351**	**152,054**

* Συμπεριλαμβάνει εισφορές εργοδότη εκτός της εισφοράς σε συνταξιοδοτικές παροχές.

28 Απριλίου 2020

Επιπρόσθετες Γνωστοποιήσεις Κινδύνων και Διαχείρισης Κεφαλαίου

2019

Η παρούσα έκθεση περιλαμβάνει επιπρόσθετες γνωστοποιήσεις κινδύνων και διαχείρισης κεφαλαίου.

1. Πιστωτικός κίνδυνος

Με βάση τα πρότυπα αναφοράς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) και τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) προς τις τράπεζες για τα ΜΕΔ, (που δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο 2017), ΜΕΔ θεωρούνται αυτά τα ανοίγματα τα οποία ικανοποιούν έναν από τους πιο κάτω όρους:

(i) Ο δανειολήπτης έχει αξιολογηθεί ότι δεν είναι πιθανό να εκπληρώσει τις πιστωτικές του υποχρεώσεις χωρίς την εκποίηση της εξασφάλισής του, ανεξάρτητα από την ύπαρξη τυχόν ληξιπρόθεσμων οφειλών ή τον αριθμό των ημερών σε καθυστέρηση.

(ii) Δάνεια σε αθέτηση ή απομειωμένα δάνεια σύμφωνα με την προσέγγιση που προβλέπεται από τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR), τα οποία θα προκαλούσαν επίσης αθέτηση υποχρέωσης βάσει συγκεκριμένης πιστωτικής προσαρμογής, αναδιάρθρωσης κινδύνου και πτώχευσης του οφειλέτη.

(iii) Σημαντικά ανοίγματα όπως καθορίζονται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ), τα οποία είναι ληξιπρόθεσμα πάνω από 90 μέρες.

(iv) Εξυπηρετούμενα, ρυθμισμένα δάνεια υπό επίβλεψη για τα οποία χρειάζονται επιπρόσθετες ρυθμίσεις.

(v) Εξυπηρετούμενα, ρυθμισμένα δάνεια υπό επίβλεψη τα οποία παρουσιάζουν ληξιπρόθεσμες οφειλές πάνω από 30 μέρες εντός της περιόδου επίβλεψης.

Ο όρος Δάνεια περιλαμβάνει όλα τα εντός και εκτός του ισολογισμού στοιχεία, εκτός από αυτά που κατέχονται για εμπορία και κατηγοριοποιούνται ως τέτοια στο συνολικό τους ποσό χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η εξασφάλιση τους.

Τα ακόλουθα κριτήρια σημαντικότητας εφαρμόζονται:

- Όταν τα προβληματικά δάνεια του οφειλέτη, τα οποία πληρούν τα πιο πάνω κριτήρια, υπερβαίνουν το 20% της μεικτής λογιστικής αξίας όλων των εντός ισολογισμού δανείων του, τότε όλα τα δάνεια του οφειλέτη κατηγοριοποιούνται ως μη εξυπηρετούμενα. Σε αντίθετη περίπτωση, μόνο τα προβληματικά δάνεια κατηγοριοποιούνται ως μη εξυπηρετούμενα.

- Σημαντικές καθυστερήσεις/υπερβάσεις ορίζονται ως εξής:
  - Για ανοίγματα σε ιδιώτες: Συνολικές καθυστερήσεις/υπερβάσεις πάνω από €100
  - Για όλα τα άλλα ανοίγματα: Συνολικές καθυστερήσεις/υπερβάσεις πάνω από €500

  και το ποσό σε καθυστέρηση/υπέρβαση να είναι τουλάχιστον 1% του συνολικού ποσού χρηματοδότησης του πελάτη.

Τα ΜΕΔ μπορεί να παύσουν να θεωρούνται ως τέτοια μόνο όταν όλοι οι πιο κάτω όροι ικανοποιούνται:

(i) Η επέκταση στα ρυθμιστικά μέτρα δεν οδηγεί στην αναγνώριση απομείωσης ή σε αθέτηση.
(ii) Έχει περάσει ένας χρόνος από την επέκταση των ρυθμιστικών μέτρων.
(iii) Μετά τα ρυθμιστικά μέτρα και σύμφωνα με τους όρους μετά από τις ρυθμίσεις, δεν υπάρχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές ή ανησυχίες σχετικά με την ολική αποπληρωμή του δανείου.
(iv) Δεν υπάρχει κριτήριο για πιθανότητα μη αποπληρωμής του οφειλέτη.
(v) Ο οφειλέτης έχει πραγματοποιήσει πληρωμές μετά από τις ρυθμίσεις ενός μη ασήμαντου ποσού κεφαλαίου (υπάρχουν διαφορετικά κεφαλαιακά όρια αναλόγως του τύπου των παροχών).

Οι πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζουν τα ΜΕΔ με βάση τον ορισμό των πρότυπων αναφοράς της ΕΑΤ.

1. **Πιστωτικός κίνδυνος** (συνέχεια)

Οι πιο κάτω πίνακες παρουσιάζουν ανάλυση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες με βάση τα πρότυπα αναφοράς της ΕΑΤ.

31 Δεκεμβρίου 2019	Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες				Συσσωρευμένες απομειώσεις, συσσωρευμένες αρνητικές αλλαγές στην εύλογη αξία λόγω πιστωτικού κινδύνου και προβλέψεις			
	Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες του Συγκροτήματος[1]	Από τα οποία ΜΕΔ	Από τα οποία έτυχαν ρύθμισης		Συσσωρευμένες απομειώσεις, συσσωρευμένες αρνητικές αλλαγές στην εύλογη αξία λόγω πιστωτικού κινδύνου και προβλέψεις v	Από τα οποία ΜΕΔ	Από τα οποία έτυχαν ρύθμισης	
			Συνολικά δάνεια με ρυθμιστικά μέτρα	Από τα οποία ΜΕΔ			Συνολικά δάνεια με ρυθμιστικά μέτρα	Από τα οποία ΜΕΔ
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες								
Γενικές κυβερνήσεις	**56,921**	1	-	-	**3,389**	-	-	-
Άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις	**124,343**	27,459	18,489	2,366	**17,542**	14,843	1,466	462
Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις	**6,271,155**	1,382,074	1,216,902	737,602	**753,848**	686,025	348,577	337,290
Από τις οποίες: Μικρομεσαίες επιχειρήσεις[2]	**4,662,994**	1,073,846	786,069	556,483	**636,820**	576,635	271,110	261,229
Από τις οποίες: Εμπορικών ακινήτων[2]	**4,270,225**	858,998	767,008	480,382	**457,622**	402,751	219,952	211,902
Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις ανά κλάδο								
Κατασκευές	**823,276**	265,879			**144,336**			
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο	**1,294,815**	371,613			**185,720**			
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	**1,055,448**	50,116			**44,823**			
Ακίνητα	**1,266,772**	296,406			**153,802**			
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	**425,134**	90,832			**53,916**			
Άλλοι κλάδοι	**1,405,710**	307,228			**171,251**			
Νοικοκυριά	**6,192,505**	2,285,998	1,577,249	1,245,937	**1,148,304**	1,080,696	526,423	513,772
Από τα οποία: Στεγαστικά δάνεια[2]	**4,808,202**	1,811,698	1,291,083	1,021,084	**842,389**	783,146	401,561	392,046
Από τα οποία: Καταναλωτικά δάνεια[2]	**770,552**	280,584	177,047	151,313	**158,044**	156,642	71,357	70,065
	12,644,924	**3,695,532**	**2,812,640**	**1,985,905**	**1,923,083**	**1,781,564**	**876,466**	**851,524**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση	**184,964**	183,974	45,191	45,028	**159,035**	158,998	37,438	37,429
Σύνολο στον ισολογισμό	**12,829,888**	**3,879,506**	**2,857,831**	**2,030,933**	**2,082,118**	**1,940,562**	**913,904**	**888,953**

[1] Μη συμπεριλαμβανομένων δανείων και απαιτήσεων από κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

[2] Οι αναλύσεις που παρουσιάζονται στις κατηγορίες 'μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις' και 'νοικοκυριά' δεν προστίθενται μεταξύ τους γιατί συγκεκριμένοι πελάτες μπορεί να καταχωρούνται και στις δύο κατηγορίες.

1. **Πιστωτικός κίνδυνος** (συνέχεια)

31 Δεκεμβρίου 2018	Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες				Συσσωρευμένες απομειώσεις, συσσωρευμένες αρνητικές αλλαγές στην εύλογη αξία λόγω πιστωτικού κινδύνου και προβλέψεις			
	Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις του Συγκροτήματος[3]	Από τα οποία ΜΕΔ	Από τα οποία έτυχαν ρύθμισης		Συσσωρευμένες απομειώσεις, συσσωρευμένες αρνητικές αλλαγές στην εύλογη αξία λόγω πιστωτικού κινδύνου και προβλέψεις	Από τα οποία ΜΕΔ	Από τα οποία έτυχαν ρύθμισης	
			Συνολικά δάνεια με ρυθμιστικά μέτρα	Από τα οποία ΜΕΔ			Συνολικά δάνεια με ρυθμιστικά μέτρα	Από τα οποία ΜΕΔ
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες								
Γενικές κυβερνήσεις	**70,638**	3	1,595	-	**3,681**	-	468	-
Άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις	**167,910**	21,338	28,028	5,621	**13,378**	8,471	3,374	2,076
Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις	**6,331,381**	1,941,479	1,682,997	1,042,164	**947,857**	864,983	367,235	347,924
Από τις οποίες: Μικρομεσαίες επιχειρήσεις[4]	**4,573,824**	1,488,289	1,108,153	793,579	**759,484**	692,343	280,675	266,736
Από τις οποίες: Εμπορικών ακινήτων[4]	**4,473,159**	1,284,145	1,124,078	742,839	**569,351**	501,842	231,694	216,486
Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις ανά κλάδο								
Κατασκευές	**972,059**	382,697			**184,282**			
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο	**1,431,706**	522,151			**254,823**			
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	**1,005,691**	96,702			**58,563**			
Ακίνητα	**1,140,596**	406,226			**174,269**			
Βιομηχανία	**428,828**	134,950			**74,884**			
Άλλοι κλάδοι	**1,352,501**	398,753			**201,036**			
Νοικοκυριά	**6,588,202**	2,805,496	1,924,928	1,486,583	**1,271,429**	1,208,624	481,701	471,184
Από τα οποία: Στεγαστικά δάνεια[4]	**5,022,617**	2,112,152	1,552,445	1,180,705	**828,205**	774,656	336,651	327,956
Από τα οποία: Καταναλωτικά δάνεια[4]	**891,964**	397,747	234,572	195,422	**225,505**	221,996	79,417	77,930
	13,158,131	**4,768,316**	**3,637,548**	**2,534,368**	**2,236,345**	**2,082,078**	**852,778**	**821,184**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση	**2,851,113**	2,749,301	1,492,083	1,437,851	**1,697,005**	1,646,091	825,977	797,692
Σύνολο στον ισολογισμό	**16,009,244**	**7,517,617**	**5,129,631**	**3,972,219**	**3,933,350**	**3,728,169**	**1,678,755**	**1,618,876**

[3] Μη συμπεριλαμβανομένων δανείων και απαιτήσεων από κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

[4] Οι αναλύσεις που παρουσιάζονται στις κατηγορίες 'μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις' και 'νοικοκυριά' δεν προστίθενται μεταξύ τους γιατί συγκεκριμένοι πελάτες μπορεί να καταχωρούνται και στις δύο κατηγορίες.

2. Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης

2.1 Επιβαρυμένα και μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία

Τα επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία προκύπτουν από δεσμευμένες εξασφαλίσεις έναντι εγγυημένων μορφών χρηματοδότησης και άλλων υποχρεώσεων που απαιτούν εξασφαλίσεις.

Ένα περιουσιακό στοιχείο κατηγοριοποιείται ως επιβαρυμένο εάν έχει δεσμευθεί ως εξασφάλιση έναντι εγγυημένων μορφών χρηματοδότησης και άλλων υποχρεώσεων που απαιτούν εξασφαλίσεις και, ως εκ τούτου, δεν είναι πλέον διαθέσιμο στο Συγκρότημα Bank of Cyprus Holdings (το Συγκρότημα) για περαιτέρω ανάγκες εξασφάλισης ή ρευστότητας. Το σύνολο των επιβαρυμένων περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος ανήλθε σε €2,850,429 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (31 Δεκεμβρίου 2018: €3,384,455 χιλ.).

Ένα περιουσιακό στοιχείο κατηγοριοποιείται ως μη επιβαρυμένο εάν δεν έχει δεσμευθεί ως εξασφάλιση έναντι εγγυημένων μορφών χρηματοδότησης και άλλων υποχρεώσεων που απαιτούν εξασφαλίσεις. Τα μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία αναλύονται περαιτέρω σε περιουσιακά στοιχεία που είναι διαθέσιμα και μπορούν να δεσμευθούν και σε αυτά που δεν είναι άμεσα διαθέσιμα να δεσμευθούν. Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, το Συγκρότημα κατείχε μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία ύψους €14,408,148 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2018: €12,518,132 χιλ.) τα οποία πιθανώς να μπορούν να δεσμευθούν και να χρησιμοποιηθούν για να καλύψουν πιθανές ανάγκες ρευστότητας και μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία ύψους €2,525,161 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2018: €4,878,219 χιλ.) που δεν είναι άμεσα διαθέσιμα για να δεσμευθούν ως εξασφάλιση για απαιτήσεις χρηματοδότησης στη σημερινή τους μορφή.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είναι κατηγοριοποιημένα ως επιβαρυμένα στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 31 Δεκεμβρίου 2018 χρησιμοποιούνται κυρίως ως εξασφαλίσεις έναντι χρηματοδότησης από την ΕΚΤ και του καλυμμένου ομολόγου.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβάνουν ενυπόθηκα δάνεια ονομαστικής αξίας €1,000 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (2018: €1,009 εκατ.) στην Κύπρο, τα οποία παραχωρήθηκαν ως εξασφάλιση για την έκδοση του καλυμμένου αξιόγραφου από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (BOC PCL) το 2011 στο πλαίσιο του Προγράμματος Έκδοσης Καλυμμένων Αξιόγραφων. Επίσης, στις 31 Δεκεμβρίου 2019 στεγαστικά δάνεια ονομαστικής αξίας €1,498 εκατ. (2018: €1,543 εκατ.) στην Κύπρο, είχαν παραχωρηθεί ως εξασφάλιση για να είναι διαθέσιμα να εξασφαλιστεί χρηματοδότηση από την ΕΚΤ (Σημ. 48 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019).

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει την ανάλυση των επιβαρυμένων και μη επιβαρυμένων περιουσιακών στοιχείων και το βαθμό στον οποίο αυτά τα περιουσιακά στοιχεία είναι δεσμευμένα για τις ανάγκες χρηματοδότησης ή για άλλες συναλλαγές του Συγκροτήματος. Η λογιστική αξία αυτών των περιουσιακών στοιχείων συνοψίζεται πιο κάτω:

31 Δεκεμβρίου 2019	**Επιβαρυμένα**	**Μη επιβαρυμένα**		**Σύνολο**
	Δεσμευμένα ως εξασφάλιση	**Διαθέσιμα ενδεχομένως ως εξασφάλιση**	**Μη διαθέσιμα ως εξασφάλιση**	
	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Μετρητά και τοποθετήσεις σε τράπεζες	90,437	4,774,845	515,641	5,380,923
Επενδύσεις	222,961	1,633,571	49,298	1,905,830
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	2,537,031	6,271,879	1,912,931	10,721,841
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	-	-	26,217	26,217
Ακίνητα	-	1,727,853	21,074	1,748,927
Σύνολο στον ισολογισμό	**2,850,429**	**14,408,148**	**2,525,161**	**19,783,738**

2. **Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης** (συνέχεια)

2.1 **Επιβαρυμένα και μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία** (συνέχεια)

31 Δεκεμβρίου 2018	**Επιβαρυμένα**	**Μη επιβαρυμένα**		**Σύνολο**
	Δεσμευμένα ως εξασφάλιση	**Διαθέσιμα ενδεχομένως ως εξασφάλιση**	**Μη διαθέσιμα ως εξασφάλιση**	
	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Μετρητά και τοποθετήσεις σε τράπεζες	118,627	4,326,166	638,230	5,083,023
Επενδύσεις	737,587	742,152	34,952	1,514,691
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	2,528,241	5,708,960	2,684,585	10,921,786
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	-	-	1,470,038	1,470,038
Ακίνητα	-	1,740,854	50,414	1,791,268
Σύνολο στον ισολογισμό	**3,384,455**	**12,518,132**	**4,878,219**	**20,780,806**

Τα επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία αποτελούνται κυρίως από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και επενδύσεις σε ομόλογα. Αυτά τα επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία έχουν εκχωρηθεί κυρίως για σκοπούς του προγράμματος χρηματοδότησης από τις Κεντρικές Τράπεζες (ΕΚΤ και ΚΤΚ) (Σημείωση 48 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019) και για το καλυμμένο ομόλογο. Οι επενδύσεις χρησιμοποιούνται κυρίως ως εξασφάλιση για συμφωνίες επαναγοράς με εμπορικές τράπεζες καθώς και ως συμπληρωματικά περιουσιακά στοιχεία για το καλυμμένο αξιόγραφο (Σημείωση 48 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019). Τα επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν μετρητά και άλλα ρευστά περιουσιακά στοιχεία τα οποία τοποθετούνται σε τράπεζες ως εξασφάλιση σύμφωνα με συμβάσεις ISDA/GMRA, τα οποία δεν είναι άμεσα διαθέσιμα για χρήση από το Συγκρότημα αλλά αποδεσμεύονται με τη λήξη των σχετικών συναλλαγών. Τα μετρητά χρησιμοποιούνται κυρίως για να καλύψουν εξασφαλίσεις που χρειάζονται για (i) παράγωγα και συμφωνίες επαναγοράς και (ii) εμπορικές συναλλαγές και εγγυητικές που εκδόθηκαν. Χρησιμοποιούνται επίσης ως μέρος των συμπληρωματικών περιουσιακών στοιχείων για το καλυμμένο αξιόγραφο και για λειτουργικούς λόγους.

Η BOC PCL διατηρεί πρόγραμμα για την έκδοση Καλυμμένου Αξιόγραφου σύμφωνα με τον περί Καλυμμένων Αξιογράφων Νόμο της Κύπρου και την περί Καλυμμένων Αξιογράφων Οδηγία της ΚΤΚ. Στο πλαίσιο του προγράμματος για την έκδοση Καλυμμένου Αξιόγραφου, η BOC PCL έχει εκδομένα καλυμμένα αξιόγραφα ύψους €650 εκατ. εξασφαλισμένα με ενυπόθηκα οικιστικά δάνεια στην Κύπρο. Στις 6 Ιουνίου 2018, οι όροι των καλυμμένων αξιόγραφων τροποποιηθήκαν ώστε η ημερομηνία λήξης να είναι στις 12 Δεκεμβρίου 2021, και θέτουν το επιτόκιο ίσο με το τριμηνιαίο επιτόκιο Euribor πλέον 2.50% σε τριμηνιαία βάση. Τα καλυμμένα αξιόγραφα διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου και φέρουν όρους conditional Pass-Through. Όλα τα αξιόγραφα κρατούνται από την BOC PCL. Τα καλυμμένα αξιόγραφα αποτελούν αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος και χρησιμοποιούνται ως εξασφάλιση για δανεισμό από την ΕΚΤ.

Τα μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία που ενδεχομένως να είναι διαθέσιμα να δεσμευτούν ως εξασφάλιση, περιλαμβάνουν δάνεια και απαιτήσεις στην Κύπρο που παρουσιάζουν καθυστέρηση λιγότερη από 90 ημέρες. Τα υπόλοιπα καταθέσεων με κεντρικές τράπεζες παρουσιάζονται ως μη επιβαρυμένα και μπορούν να δεσμευθούν, στο βαθμό που υπερβαίνουν το επίπεδο των ελάχιστων απαιτούμενων αποθεματικών. Τα ελάχιστα απαιτούμενα αποθεματικά παρουσιάζονται ως μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία που δεν είναι άμεσα διαθέσιμα να δεσμευθούν ως εξασφάλιση.

2. Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

2.1 Επιβαρυμένα και μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία (συνέχεια)

Τα μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία που δεν είναι άμεσα διαθέσιμα για να δεσμευθούν ως εξασφάλιση αποτελούνται κυρίως από δάνεια και απαιτήσεις για τα οποία υπάρχει συμβατική ή νομική απαγόρευση να επιβαρυνθούν ή τα οποία παρουσιάζουν καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών ή για τα οποία υπάρχουν εκκρεμείς αγωγές ή άλλες νομικές ενέργειες εναντίον του πελάτη. Μέρος αυτών των περιουσιακών στοιχείων θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως εξασφάλιση για εγγυημένες μορφές χρηματοδότησης, αλλά ταξινομείται συντηρητικά ως μη άμεσα διαθέσιμο για σκοπούς εξασφάλισης. Ακίνητα των οποίων ο νομικός τίτλος δεν έχει μεταβιβαστεί στο όνομα της Εταιρίας ή θυγατρικής της, δεν θεωρούνται άμεσα διαθέσιμα για να χρησιμοποιηθούν ως εξασφάλιση.

Τα ασφαλιστικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχουν οι θυγατρικές ασφαλιστικές εταιρίες του Συγκροτήματος δεν περιλαμβάνονται στον πιο πάνω ή κάτω πίνακα, αφού κατά κύριο λόγο ανήκουν στους ασφαλιζόμενους.

Η λογιστική και εύλογη αξία των επιβαρυμένων και μη επιβαρυμένων επενδύσεων του Συγκροτήματος κατά τις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 31 Δεκεμβρίου 2018 είναι ως ακολούθως:

31 Δεκεμβρίου 2019	**Λογιστική αξία επιβαρυμένων επενδύσεων**	**Εύλογη αξία επιβαρυμένων επενδύσεων**	**Λογιστική αξία μη επιβαρυμένων επενδύσεων**	**Εύλογη αξία μη επιβαρυμένων επενδύσεων**
	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Μετοχές	-	-	167,823	167,823
Ομόλογα	222,961	223,362	1,515,046	1,531,336
Σύνολο επενδύσεων	**222,961**	**223,362**	**1,682,869**	**1,699,159**

31 Δεκεμβρίου 2018				
Μετοχές	-	-	149,948	149,948
Ομόλογα	737,587	739,222	627,156	633,773
Σύνολο επενδύσεων	**737,587**	**739,222**	**777,104**	**783,721**

2.2 Ρύθμιση ρευστότητας

Το Συγκρότημα πρέπει να συμμορφώνεται με τις προβλέψεις του Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (ΔΚΡ) με βάση την Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) του Κανονισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) (συμπληρωματικός κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2015/61 που καθορίζει τα κριτήρια για τα ρευστά περιουσιακά στοιχεία και τις μεθόδους υπολογισμού από την 1 Οκτωβρίου 2015 και τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/322 που καθορίζει τις εποπτικές απαιτήσεις και ισχύει από τις 10 Σεπτεμβρίου 2016). Το Συγκρότημα παρακολουθεί επίσης, τη θέση του έναντι του Δείκτη Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (ΔΚΣΧ) όπως προτείνεται στο πλαίσιο της Βασιλείας III. Ο ΔΚΡ έχει σχεδιαστεί για να εστιάσει στη βραχυπρόθεσμη ανθεκτικότητα του προφίλ του Συγκροτήματος αναφορικά με τον κίνδυνο ρευστότητας διασφαλίζοντας ότι το Συγκρότημα διαθέτει επαρκή υψηλής ποιότητας ρευστά διαθέσιμα για να επιβιώσει σε ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων διάρκειας 30 ημερών. Ο ΔΚΣΧ αναπτύχθηκε για την προώθηση μιας βιώσιμης δομής λήξης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων.

Τον Οκτώβριο 2014, η Επιτροπή Βασιλείας για την Εποπτεία των Τραπεζών πρότεινε την μεθοδολογία υπολογισμού του ΔΚΣΧ. Σημειώνεται ότι ο ΔΚΣΧ θα τεθεί ως εποπτικός δείκτης παρακολούθησης όταν τεθεί σε εφαρμογή ο Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων 2 (CRR2), με το όριο στο 100%.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, το Συγκρότημα πληρούσε όλες τις εποπτικές απαιτήσεις ρευστότητας. Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ο ΔΚΡ ανήλθε σε 208% για το Συγκρότημα (σε σύγκριση με 231% στις 31 Δεκεμβρίου 2018) και ήταν σε συμμόρφωση με την ελάχιστη εποπτική απαίτηση ύψους 100% που είναι σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2018. Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, ο ΔΚΣΧ του Συγκροτήματος, σύμφωνα με τα πρότυπα της Βασιλείας III, ανήλθε σε 127% (σε σύγκριση με 119% στις 31 Δεκεμβρίου 2018).

2. Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

2.3 Ρευστά Αποθεματικά

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τα ρευστά αποθεματικά του Συγκροτήματος:

Σύνθεση ρευστών αποθεματικών	**31 Δεκεμβρίου 2019**			31 Δεκεμβρίου 2018		
	Εσωτερικά Ρευστά αποθεματικά	**Ρευστά αποθεματικά βάση του ΔΚΡ κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ)2015/61**		Εσωτερικά Ρευστά αποθεματικά	Ρευστά αποθεματικά βάση του ΔΚΡ κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ)2015/61	
		Επίπεδο 1	**Επίπεδο 2Α**		Επίπεδο 1	Επίπεδο 2Α
	€000	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**4,898,360**	**4,898,361**	**-**	4,447,511	4,447,511	-
Υπόλοιπα και καταθέσεις με τράπεζες	**147,086**	**-**	**-**	281,383	-	-
Εμπορεύσιμες επενδύσεις	**1,214,197**	**1,115,196**	**124,763**	881,091	929,380	93,165
Διαθέσιμη ρευστότητα με ΕΚΤ	**1,116,249**	**-**	**-**	108,374	-	-
Σύνολο	**7,375,892**	**6,013,557**	**124,763**	5,718,359	5,376,891	93,165

Τα Εσωτερικά Ρευστά Αποθεματικά παρουσιάζουν τα συνολικά ρευστά περιουσιακά στοιχεία όπως αυτά προσδιορίζονται στην Πολιτική Ρευστότητας της BOC PCL. Τα ρευστά αποθεματικά βάσει του ΔΚΡ κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2015/61 παρουσιάζουν τα ρευστά περιουσιακά στοιχεία βάσει του ορισμού στον προαναφερόμενο κανονισμό, δηλαδή Υψηλής Ποιότητας Ρευστοποιήσιμα Περιουσιακά Στοιχεία (ΥΠΡΠΣ).

Τα υπόλοιπα και καταθέσεις με τράπεζες δεν περιλαμβάνονται στα Ρευστά αποθεματικά σύμφωνα με το ΔΚΡ, καθότι δε θεωρούνται ΥΠΡΠΣ (είναι μέρος των εισροών ΔΚΡ).

Οι Εμπορεύσιμες Επενδύσεις στα Ρευστά αποθεματικά του ΔΚΡ παρουσιάζονται σε αγοραίες αξίες μειωμένες κατά τους σύνηθες συντελεστές όπως περιγράφονται στον κανονισμό ΔΚΡ. Οι Εμπορεύσιμες επενδύσεις στα Εσωτερικά Ρευστά αποθεματικά περιλαμβάνουν όλες τις αποδεκτές επενδύσεις από το ΔΚΡ ή/και την ΕΚΤ και παρουσιάζονται σε αγοραίες αξίες μείον έκπτωση τιμής, βάσει εκπτώσεων τιμής και μεθοδολογίας της ΕΚΤ.

Τέλος, η διαθέσιμη ρευστότητα με την ΕΚΤ δεν είναι μέρος των Ρευστών αποθεματικών βάσει του ΔΚΡ, καθότι τα δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία με την ΕΚΤ δεν είναι αποδεκτά για το ΔΚΡ, αλλά είναι αποδεκτά από την ΕΚΤ μόνο.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων του Συγκροτήματος έχει την ευθύνη για τη διαχείριση των Ρευστών Αποθεματικών.

Ως αποτέλεσμα της έξαρσης του ιού COVID-19, η ΕΚΤ έχει ανακοινώσει πακέτο ευεργετικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης και της προσωρινής λειτουργίας των τραπεζών κάτω από το ΔΚΡ. Επιπρόσθετα, η ΕΚΤ έχει αποφασίσει για τη διεξαγωγή πρόσθετων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης (Longer Term Refinancing Operations-LTROs) μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου με πλήρη κατανομή και επιτόκιο ίσο με το μέσο επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων. Επιπρόσθετα, η ΕΚΤ ανακοίνωσε ότι για τις πράξεις στοχευόμενης πιο μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης (Targeted longer-term refinancing operations- TLTRO III) Ιουνίου 2020, θα εφαρμόζονται ευνοϊκότεροι όροι κατά την περίοδο Ιουνίου 2020-Ιουνίου 2021 σε όλες τις πράξεις στοχευόμενης πιο μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης που εκκρεμούν στη διάρκεια της ίδιας περιόδου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε στις 18 Μαρτίου 2020 να διαθέσει €750 δις στο πλαίσιο έκτακτου προγράμματος αγοράς τίτλων που συνδέεται με την πανδημία (Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP)) και οι αγορές να πραγματοποιούνται μέχρι το τέλος του 2020. Επιπρόσθετα, αποφασίστηκε όπως επεκταθεί το φάσμα των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο του προγράμματος αγοράς εταιρικού τομέα (CSPP) ούτως ώστε να περιλαμβάνει και μη χρηματοπιστωτικούς εμπορικούς τίτλους και να διευκολυνθούν τα πρότυπα εξασφάλισης προσαρμόζοντας τις κύριες παραμέτρους κινδύνου του πλαισίου εξασφάλισης.

3. Άλλοι κίνδυνοι

3.1 Λειτουργικός κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος ορίζεται ως ο κίνδυνος από άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις που προκύπτουν από ανεπαρκείς ή μη επιτυχείς εσωτερικές διαδικασίες, ανθρώπινους χειρισμούς και συστήματα, ή εξωτερικά γεγονότα, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου συμμόρφωσης, του νομικού κινδύνου και του κινδύνου φήμης.

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει ότι ο έλεγχος του λειτουργικού κινδύνου σχετίζεται άμεσα με τις αποτελεσματικές και επαρκείς διοικητικές πρακτικές και υψηλού επιπέδου πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης. Προς αυτή την κατεύθυνση, το πλαίσιο διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου στοχεύει στη διατήρηση ενός ισχυρού εσωτερικού πλαισίου διακυβέρνησης και διαχείρισης της έκθεσης σε λειτουργικούς κινδύνους, μέσω ολοκληρωμένων διαδικασιών που διέπουν τον εντοπισμό, την αξιολόγηση, το μετριασμό και την παρακολούθηση των κινδύνων αυτών.

Οι κύριοι στόχοι της διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου στο Συγκρότημα είναι: (i) η ανάπτυξη της επίγνωσης για το λειτουργικό κίνδυνο και της κατάλληλης κουλτούρας, (ii) η έγκαιρη παροχή επαρκούς πληροφόρησης προς τη διοίκηση του Συγκροτήματος σε όλα τα επίπεδα, σε σχέση με το προφίλ λειτουργικού κινδύνου σε επίπεδο εταιρίας, μονάδας και λειτουργιών, έτσι ώστε να διευκολύνεται η λήψη των αποφάσεων για ενέργειες μετριασμού/ελέγχου κινδύνων, και (iii) ο έλεγχος του λειτουργικού κινδύνου ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι οι λειτουργικές ζημιές δεν οδηγούν σε ουσιώδεις αρνητικές συνέπειες στο Συγκρότημα και ότι ο αντίκτυπος στην κερδοφορία και στην επίτευξη των εταιρικών στόχων του Συγκροτήματος περιορίζεται.

Λειτουργικοί κίνδυνοι δύναται να προκύψουν από όλες τις επιχειρηματικές μονάδες και δραστηριότητες του Συγκροτήματος και ως εκ τούτου από τη φύση τους καλύπτουν ένα εξαιρετικά ευρύ φάσμα κινδύνων. Με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση των σημαντικών λειτουργικών κινδύνων, το πλαίσιο διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου που υιοθέτησε το Συγκρότημα βασίζεται στο μοντέλο των τριών γραμμών άμυνας (three lines of defence model), μέσω του οποίου η ανάληψη της ευθύνης για τους κινδύνους (risk ownership) επιμερίζεται στις διάφορες μονάδες του οργανισμού. Η πρώτη γραμμή άμυνας αποτελείται από τη διεύθυνση και το προσωπικό που έχουν την άμεση ευθύνη για την καθημερινή διεκπεραίωση των εργασιών της διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου. Ο επικεφαλής της κάθε επιχειρηματικής μονάδας φέρει την ευθύνη για τον εντοπισμό και τη διαχείριση όλων των κινδύνων που απορρέουν από τις δραστηριότητες της συγκεκριμένης μονάδας, ως αναπόσπαστο μέρος των επιχειρησιακών αρμοδιοτήτων της μονάδας.

Η δεύτερη γραμμή άμυνας αποτελείται από τη μονάδα διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου, ο ρόλος της οποίας είναι η εποπτεία του λειτουργικού κινδύνου, και η ανεξάρτητη και αντικειμενική επίβλεψη αλλά και αμφισβήτηση των πρακτικών διαχείρισης των λειτουργικών κινδύνων που εφαρμόζονται από το προσωπικό που απαρτίζει την πρώτη γραμμή άμυνας. Η δεύτερη γραμμή άμυνας υποστηρίζεται και από άλλες εξειδικευμένες λειτουργίες ελέγχου και υποστήριξης, όπως αυτές παρέχονται από τη Διεύθυνση Συμμόρφωσης Συγκροτήματος, τη Νομική Υπηρεσία, τις Υπηρεσίες Ασφάλειας Πληροφοριών και Υγείας και Ασφάλειας του Συγκροτήματος. Το τρίτο επίπεδο άμυνας, αφορά την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου που παρέχει ανεξάρτητη επιβεβαίωση της ακεραιότητας και αποτελεσματικότητας του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων του Συγκροτήματος.

Κατά τη διάρκεια του 2019, οι συνεχείς δραστηριότητες/πρωτοβουλίες που υλοποιήθηκαν με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση της αποτελεσματικής διαχείρισης του Λειτουργικού Κινδύνου, αφορούσαν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: (i) Ενισχύσεις που πραγματοποιήθηκαν στην εσωτερική αυτοματοποιημένη βάση καταχώρησης λειτουργικών ζημιών σχετικά με την αυτοματοποίηση εκθέσεων, επιπρόσθετους μηχανισμούς ελέγχου και προειδοποιήσεων (alerts), καθώς επίσης και την ενίσχυση της καταγραφής περιστατικών/ζημιών μέσω επιπρόσθετων πεδίων στο σύστημα για την καταγραφή των ενεργειών μετριασμού των αδυναμιών που οδήγησαν στα περιστατικά/ζημιές, (ii) Την επιτυχημένη εφαρμογή επιπρόσθετων ενισχύσεων του συστήματος διαχείρισης απάτης (FRM), οι οποίες κατέστησαν δυνατή την παρακολούθηση όλων των τραπεζικών συναλλαγών που πραγματοποιούνται μέσω Διαδικτύου και Κινητής Τηλεφωνίας σε συνεχή βάση (24X7), μέσω της χρήσης μοντέλων συγκεκριμένων κανόνων και αναλύσεων βάσει 'προφίλ συμπεριφοράς'. Η εφαρμογή της συστημικής ενότητας 'Fraud Cards & ATM Module', (έργο υπό εξέλιξη), θα προσθέσει ένα νέο επίπεδο προστασίας στους υφιστάμενους ελέγχους πρόληψης απάτης μέσω καρτών ή και συναλλαγών μέσω ATM, (iii) Διασύνδεση του νέου Συστήματος Νομικής Υπηρεσίας με τη βάση καταχώρησης λειτουργικών ζημιών, (iv) Η ύπαρξη του Συστήματος Διαχείρισης Επιχειρησιακής Συνέχειας (Business Continuity Management System) για επαρκή και αποτελεσματική αντιμετώπιση καταστροφικών επιχειρησιακών γεγονότων που απορρέουν από κινδύνους και απειλές που θα μπορούσαν να επηρεάσουν ουσιαστικά, να διαταράξουν ή να διακόψουν τη λειτουργία της BOC PCL (για παράδειγμα, κίνδυνοι φυσικών καταστροφών, απώλεια ζωτικών πληροφοριών, υπηρεσιών και υλικών).

3. Άλλοι κίνδυνοι (συνέχεια)

3.1 Λειτουργικός κίνδυνος (συνέχεια)

Τα πλάνα Επιχειρησιακής Συνέχειας των Επιχειρηματικών Μονάδων ενσωματώνονται σταδιακά στο Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακής Συνέχειας (σχετική εκπαίδευση στους χρήστες παρέχεται σε συνεχή βάση), (v) Συνεχής εκπαίδευση σε όλο το προσωπικό μέσω της πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης, καθώς επίσης και εργαστήρια/σεμινάρια, που απευθύνονται σε εξειδικευμένα μέλη του προσωπικού.

Τα περιστατικά λειτουργικού κινδύνου κατηγοριοποιούνται και καταγράφονται στη βάση καταχώρησης λειτουργικών ζημιών του Συγκροτήματος, η οποία εξυπηρετεί ως επιχειρηματικό εργαλείο ενσωμάτωσης όλων των δεδομένων ελέγχου κινδύνων (κινδύνους, περιστατικά ζημιών, δείκτες παρακολούθησης κινδύνων), ώστε να παρέχει μια ολιστική προσέγγιση σε ότι αφορά τον εντοπισμό κινδύνων, τη λήψη διορθωτικών ενεργειών και τη στατιστική τους ανάλυση. Το 2019 υιοθετήθηκε μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση προσδιορισμού των κινδύνων, η οποία εισήγαγε λεπτομερέστερες και πιο αναλυτικές ταξινομήσεις κινδύνων που διευκολύνουν την ετοιμασία πληρέστερων εκθέσεων κινδύνων. Κατά τη διάρκεια του 2019, καταγράφηκαν 548 περιστατικά με ποσό μεικτής ζημιάς ίσο ή μεγαλύτερο από €1,000 το καθένα, συμπεριλαμβανομένων και περιστατικών προηγούμενων χρόνων (κυρίως νομικών υποθέσεων) για τα οποία οι ζημιές πραγματοποιήθηκαν το 2019 (2018: 247 περιστατικά).

Το Συγκρότημα στοχεύει στη συνεχή ενδυνάμωση της κουλτούρας διαχείρισης κινδύνων και αύξηση της ευαισθητοποίησης/επαγρύπνησης των μελών του προσωπικού για τα θέματα που αφορούν λειτουργικούς κινδύνους μέσω συνεχούς εκπαίδευσής τους (τόσο υπό μορφή σεμιναρίου σε τάξη εργαστηρίου όσο και υπό μορφή ηλεκτρονικής μάθησης).

Το Συγκρότημα διατηρεί επίσης επαρκή ασφαλιστικά συμβόλαια, για κάλυψη απρόβλεπτων σημαντικών λειτουργικών ζημιών.

Η επιχειρησιακή ευρωστία αντιμετωπίζεται ως προτεραιότητα και ως εκ τούτου το Συγκρότημα δίνει ιδιαίτερη σημασία στη διαρκή βελτίωση των σχετικών σχεδίων, με σκοπό την επιτυχή και έγκαιρη ανάκτηση των εργασιών σε περίπτωση που επισυμβεί ένα καταστροφικό γεγονός.

3.2 Κανονιστικός κίνδυνος

Οι δραστηριότητες του Συγκροτήματος εποπτεύονται από την ΕΚΤ, η οποία έχει εποπτικό ρόλο για όλες τις τράπεζες στην Ευρωζώνη (αναφέρεται ως Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός, ΕΕΜ). Η ΕΚΤ ασκεί τις εποπτικές της ευθύνες σε συνεργασία με τις κρατικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες αποτελούν από κοινού το Ευρωσύστημα, το κεντρικό τραπεζικό σύστημα της Ευρωζώνης. Ως εκ τούτου, στην Κύπρο η ΕΚΤ συνεργάζεται με την ΚΤΚ, αφού η BOC PCL αποτελεί Άλλο Συστημικά Σημαντικό Ίδρυμα (O-SII) στα πλαίσια του Κανονισμού της ΕΚΤ.

Οι θυγατρικές και τα υποκαταστήματα του Συγκροτήματος στο εξωτερικό υπόκεινται σε εποπτεία από τη ΕΚΤ και από τις αντίστοιχες ρυθμιστικές αρχές στις χώρες όπου δραστηριοποιούνται.

Στο πλαίσιο αυτό, το Συγκρότημα είναι εκτεθειμένο σε μια σειρά κανονιστικών και νομικών κινδύνων:

- Τα νομοθετικά και κανονιστικά μέτρα που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιαστικά το Συγκρότημα και το χρηματοπιστωτικό και οικονομικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται.
- Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες και οι εργασίες του Συγκροτήματος υπόκεινται σε σημαντικούς κανονισμούς και εποπτεία και ενδέχεται να επηρεαστούν αρνητικά από τη μη συμμόρφωση μη εφαρμογή με υφιστάμενες κανονιστικές απαιτήσεις και οποιεσδήποτε δυσμενείς κανονιστικές και κυβερνητικές εξελίξεις.
- Η εφαρμογή των συστάσεων του ΕΕΜ καθώς και οι εποπτικές απαιτήσεις της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ), ενδέχεται να επηρεάσουν το Συγκρότημα καθώς και την στρατηγική του.
- Η εφαρμογή ενός πιο απαιτητικού και περιοριστικού κανονιστικού πλαισίου (συμπεριλαμβανομένων της Οδηγίας Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) και του Κανονισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) και των επικείμενων νέων οδηγιών Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων V (CRD V) και Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων II (CRR II)), σε σχέση με, μεταξύ άλλων, τους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, τη μόχλευση, τη ρευστότητα και των απαιτήσεων για γνωστοποίηση, που παρά το όφελος που θα επιφέρει στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, συνεπάγεται επιπρόσθετους κινδύνους για τις τράπεζες.
- Αλλαγές σε νόμους ή κανονισμούς μπορεί επίσης να περιορίσουν ορισμένους τύπους συναλλαγών, να επηρεάσουν τη στρατηγική του Συγκροτήματος και να οδηγήσουν σε τροποποίηση των χρεώσεων των πελατών για τραπεζικά προϊόντα ή συναλλαγές.

3. Άλλοι κίνδυνοι (συνέχεια)

3.2 Κανονιστικός κίνδυνος (συνέχεια)

- Το Συγκρότημα υπόκειται σε ορισμένους εποπτικούς και νομικούς περιορισμούς σχετικά με τη χορήγηση νέων δανείων, τη διαχείριση και αναδιάρθρωση των υφιστάμενων δανείων και την εκποίηση των εξασφαλίσεων.
- Το Συγκρότημα είναι εκτεθειμένο σε φορολογικό κίνδυνο και η αδυναμία διαχείρισης του κινδύνου αυτού ενδέχεται να έχει δυσμενείς επιπτώσεις για το Συγκρότημα.

Η ΕΕ Οδηγία 2014/59/ΕΕ (Οδηγία) για την Ανάκαμψη και την Εξυγίανση Τραπεζών θεσπίζει πλαίσιο για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ο στόχος της εν λόγω Οδηγίας είναι να παρέχει στις εποπτικές αρχές εξυγίανσης, κοινές εξουσίες για την αντιμετώπιση τραπεζικών κρίσεων προληπτικά, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνέχεια των κρίσιμων χρηματοπιστωτικών και οικονομικών λειτουργιών του ιδρύματος, ενώ παράλληλα να διασφαλίζεται η χρηματοπιστωτική σταθερότητα και η ελαχιστοποίηση της συνεισφοράς των φορολογουμένων. Η Οδηγία περιλαμβάνει την έννοια της απορρόφησης ζημιάς.

Η ΕΕ έχει επίσης εγκαθιδρύσει έναν Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης (ΕΜΕ), κάτω από τον Κανονισμό Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης 806/2014 ως μέρος της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης. Κάτω από τον ΕΜΕ, ισχύει μια ενιαία διαδικασία εξυγίανσης για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύονται από τον ΕΕΜ. Αυτή η διαδικασία συντονίζεται από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ). Η BOC PCL υπόκειται στην εποπτεία του ΕΕΜ και ανάλογα στον ΕΜΕ.

Ο Κανονισμός ΕΜΕ είναι στενά συνδεδεμένος με την Οδηγία. Για τα πιστωτικά ιδρύματα στον ΕΕΜ, το ΕΣΕ λαμβάνει τη θέση της σχετικής αρχής εξυγίανσης κάθε κράτους που ιδρύθηκε βάσει της Οδηγίας. Η BOC PCL εποπτεύεται από το ΕΣΕ.

Επιπρόσθετα, από τον Ιανουάριο 2016, τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τις διατάξεις της Οδηγίας για Ανάκαμψη και την Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (BRRD) , η οποία απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα της ΕΕ και ορισμένες επιχειρήσεις επενδύσεων να τηρούν την ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL), με την επιφύλαξη των διατάξεων του Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2016/1450. Στις 27 Ιουνίου 2019, ως μέρος του πακέτου μεταρρύθμισης για την ενδυνάμωση της ανθεκτικότητας και εξυγίανσης των ευρωπαϊκών τραπεζών, τίθεται σε εφαρμογή η Οδηγία Ανάκαμψης και Εξυγίανσης Πιστωτικών Ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων ΙΙ (BRRD 2), η οποία πρέπει να ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία. Επιπρόσθετα, ορισμένες από τις πρόνοιες της ελάχιστης απαίτησης ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) έχουν εισαχθεί στον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων ΙΙ (CRR ΙΙ), ο οποίος τέθηκε επίσης σε εφαρμογή στις 27 Ιουνίου 2019 ως μέρος του πακέτου μεταρρύθμισης και τέθηκε άμεσα σε ισχύ.

Η BOC PCL έχει λάβει επίσημη κοινοποίηση από το ΕΣΕ, για προσχέδιο απόφασής του για την υποβολή δεσμευτικής υποχρέωσης για τήρηση ελάχιστης απαίτησης ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) για την BOC PCL, η οποία καθορίστηκε ως το προτιμώμενο σημείο έναρξης εξυγίανσης. Η ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) έχει οριστεί στο 28.36% των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος BOC που κατέχονταν στις 30 Ιουνίου 2019 και η συμμόρφωση πρέπει να επιτευχθεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2025. Η ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) αντιστοιχεί με το 18.54% των συνολικών υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων που υπήρχαν στις 30 Ιουνίου 2019. Η ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) συμβαδίζει με τις εκτιμήσεις της BOC PCL, και σε μεγάλο βαθμό συμβαδίζει με τα χρηματοδοτικά της σχέδια.

Η ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) τελεί υπό την αίρεση λήψης τελικής επιβεβαίωσης από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ). Η απόφαση βασίζεται στην υφιστάμενη νομοθεσία, αναμένεται να επικαιροποιείται σε ετήσια βάση και δύναται να υπόκειται σε μεταγενέστερες αλλαγές από τις αρχές εξυγίανσης, ειδικότερα λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις της Οδηγίας για Ανάκαμψη και την Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (BRRD) και την ενσωμάτωσή της στην εθνική νομοθεσία.

Ο δείχτης ελάχιστης απαίτησης ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) της BOC PCL στις 31 Δεκεμβρίου 2019, υπολογιζόμενος σύμφωνα με τα ισχύοντα κριτήρια επιλεξιμότητας του ΕΣΕ, και βασισμένος σε εσωτερικές εκτιμήσεις της BOC PCL, ανερχόταν στο 18.54% των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων.

3. Άλλοι κίνδυνοι (συνέχεια)

3.2 Κανονιστικός κίνδυνος (συνέχεια)

Η Οδηγία έχει επίσης σημαντικές επιπτώσεις χρηματοδότησης για τα πιστωτικά ιδρύματα, που περιλαμβάνουν την εγκαθίδρυση προ-χρηματοδοτημένων ταμείων εξυγίανσης ύψους 1% επί των καλυμμένων καταθέσεων που καλύπτονται από την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2014/49 Σχεδίου Εγγυημένων Καταθέσεων (ΣΕΚ) που θα δημιουργηθεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2024.

Την 1 Ιανουαρίου 2016 τέθηκε σε εφαρμογή η Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και οι σχετικοί Κανονισμοί αναφορικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων Ασφάλισης και Αντασφάλισης (Φερεγγυότητα ΙΙ). Επιπρόσθετα, από τις 11 Απριλίου 2016, έχει τεθεί σε ισχύ ο περί Ασφαλιστικών και Αντασφαλιστικών Εργασιών και Άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμος (Νόμος 38 (Ι)/2016). Η Υπηρεσία Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιριών του Υπουργείου Οικονομικών εποπτεύει το απαιτούμενο κεφάλαιο το οποίο πρέπει να διατηρούν οι ασφαλιστικές εταιρίες, με σκοπό να διασφαλιστεί το ελάχιστο περιθώριο φερεγγυότητας. Επιπρόσθετα εσωτερικά όρια διάθεσης ανάληψης κινδύνου καθορίζονται από τις ασφαλιστικές θυγατρικές εταιρίες του Συγκροτήματος, EuroLife Ltd και Γενικές Ασφάλειες Κύπρου Λτδ, για να διατηρούν υγιείς δείκτες κεφαλαίου, οι οποίοι να στηρίζουν τους επιχειρηματικούς στόχους. Οι ασφαλιστικές θυγατρικές εταιρίες του Συγκροτήματος διαχειρίζονται την κεφαλαιουχική τους βάση αξιολογώντας σε τριμηνιαία βάση την κάλυψη των κεφαλαιακών απαιτήσεων φερεγγυότητας με υψηλής ποιότητας ίδια κεφάλαια. Και οι δύο οι θυγατρικές είχαν συμμορφωθεί με τις κεφαλαιουχικές απαιτήσεις που επιβάλλονται από την Υπηρεσία Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιριών κατά τη διάρκεια του 2019.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Επενδύσεων και Αξιών Λτδ (CISCO) και η BOC Asset Management Ltd (BOCAM) είναι ρυθμιζόμενες εταιρείες που εποπτεύονται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου. Και οι δύο εταιρίες είναι μέλη του Ταμείου Αποζημίωσης Επενδυτών ΕΠΕΥ (ΤΑΕ) για πελάτες Κυπριακών Επενδυτικών Εταιριών. Το ΤΑΕ ιδρύθηκε σύμφωνα με το Άρθρο 59(1) και (2) του Νόμου 144(Ι)/2007 το οποίο προβλέπει για την Παροχή Επενδυτικών Υπηρεσιών, Άσκηση Επενδυτικών Δραστηριοτήτων, Λειτουργία Ρυθμιζόμενων Αγορών και άλλων Συναφών Θεμάτων ως ταμείο αποζημίωσης επενδυτών για πελάτες του ΤΑΕ, πέραν των πιστωτικών ιδρυμάτων. Κατά το 2017 ο Νόμος 144(Ι)/2007 αντικαταστάθηκε από τον Νόμο 87(Ι)/2017. Οι αρμοδιότητες και λειτουργίες του ΤΑΕ ρυθμίζονται από τις πρόνοιες της Οδηγίας DI87-07 για τη λειτουργία του ΤΑΕ (ημερομηνίας 8 Μαρτίου 2019), η οποία αντικατέστησε την Οδηγία 144-2007-15 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (ΕΚΚ) για την Συνέχιση της Λειτουργίας και τη Λειτουργία του Ταμείου Αποζημίωσης Επενδυτών ΕΠΕΥ. Μια πενταμελής Διαχειριστική Επιτροπή διαχειρίζεται το ΤΑΕ, η οποία αποτελείται από τρία μέλη που διορίζονται από τον Υπουργό Οικονομικών και δύο μέλη που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μελών του Ταμείου. Η CISCO είναι υποχρεωμένη να συνεισφέρει ετησίως ποσοστό ύψους 0.5% των επιλέξιμων κεφαλαίων και χρηματοοικονομικών μέσων των καλυπτόμενων πελατών της και εάν η πληρωμή πραγματοποιηθεί μέχρι τις 10 Ιουλίου, υπάρχει έκπτωση 80% πάνω στο οφειλόμενο ποσό. Αυτή η πληρωμή δεν προστίθεται πλέον στο υπάρχον μερίδιο της CISCO στο ΤΑΕ το οποίο ανέρχεται στις €828 χιλιάδες και το οποίο έχει φτάσει στο μέγιστο επιτρεπόμενο όριο σύμφωνα με την προηγούμενη Οδηγία για το ΤΑΕ. Αυτό το ποσό επίσης εκπίπτεται από τα Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) της CISCO σύμφωνα με την Εγκύκλιο C162 2016 της ΕΚΚ. Η CISCO υποχρεούται επίσης να καταβάλλει, όταν καλείται από την ΕΚΚ, έκτακτη συμπληρωματική εισφορά, εφόσον η ΕΚΚ κρίνει ανεπαρκή τα υπάρχοντα προς καταβολή αποζημιώσεων μέσα, ιδίως εάν προκύψει περίπτωση διαδικασίας εκκαθάρισης μέλους του ΤΑΕ. Το ποσό της έκτακτης συμπληρωματικής εισφοράς δεν έχει οριστεί (ούτε το ανώτατο όριο). Η BOCAM εξαιρείται από το προαναφερθέν ετήσιο ποσοστό συνεισφοράς, εφόσον η φύλαξη των εν λόγω κεφαλαίων τηρείται από την BOC PCL και την CISCO. Επιπρόσθετα, η CISCO υποχρεούται να τηρεί ελάχιστο αποθεματικό μετρητών ύψους 0.3% των επιλέξιμων κεφαλαίων και χρηματοοικονομικών μέσων των πελατών της του προηγούμενου χρόνου, σε ξεχωριστό τραπεζικό λογαριασμό, σε περίπτωση που υπάρξει η ανάγκη για έκτακτη συμπληρωματική εισφορά, και ο οποίος δεν πρέπει να χρησιμοποιείται για οποιοδήποτε άλλο σκοπό. Το αποθεματικό μετρητών πρέπει να αφαιρείται από τα Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) της CISCO.

Η Οδηγία της ΕΕ για το Σχέδιο Αποζημίωσης Επενδυτών 97/9/ΕΚ (ICSD) απαιτεί από τα κράτη μέλη να εγκαθιδρύσουν Σχέδια Αποζημίωσης Επενδυτών (ICS) για την προστασία των επενδυτών σε σχέση με οργανισμούς που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες (οι οποίες μπορεί να είναι επενδυτικές επιχειρήσεις ή πιστωτικά ιδρύματα). Ένα Σχέδιο Αποζημίωσης Επενδυτών προχωρεί συνήθως σε πληρωμές εάν μια επενδυτική εταιρία ή πιστωτικό ίδρυμα που ασκεί επενδυτικές δραστηριότητες αποτύχει.

3. Άλλοι κίνδυνοι (συνέχεια)

3.2 Κανονιστικός κίνδυνος (συνέχεια)

Στην Κύπρο, το Ταμείο Αποζημίωσης Επενδυτών Πελατών Τραπεζών (το Ταμείο) ιδρύθηκε σύμφωνα με τον περί ΕΠΕΥ Νόμο του 2002, όπως μετέπειτα τροποποιήθηκε. Το Ταμείο διέπεται από τους κανονισμούς εγκατάστασης και λειτουργίας του Κανονισμού Ταμείου Αποζημίωσης Επενδυτών για Πελάτες Τραπεζών του 2004 και 2007. Πενταμελής Διαχειριστική Επιτροπή, που αποτελείται από τον/την Διοικητή και τον Ανώτερο Διευθυντή της Διεύθυνσης Εποπτείας της ΚΤΚ, όπως και τρία άλλα μέλη που διορίζονται από τον/την Διοικητή της ΚΤΚ διαχειρίζεται το ταμείο. Η Εταιρία είναι υποχρεωμένη να καταβάλλει κάθε χρόνο ένα ποσό έως και 0.01% των επιλέξιμων κεφαλαίων και χρηματοοικονομικών μέσων των πελατών της Εταιρίας.

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016, αναφορικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (επίσης γνωστός σαν Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων της ΕΕ, 'ΓΚΠΔ') εφαρμόζεται σε όλες τις χώρες μέλη της ΕΕ (περιλαμβανομένης της Κύπρου) από τις 25 Μαΐου 2018. Ο ΓΚΠΔ εισήγαγε υποχρεώσεις στους υπεύθυνους επεξεργασίας και νέα ενισχυμένα δικαιώματα για τα υποκείμενα δεδομένων. Οι απαιτήσεις του ΓΚΠΔ επηρεάζουν την ικανότητα του Συγκροτήματος να συλλέγει, να καταγράφει, να αποθηκεύει, να διατηρεί και να χρησιμοποιεί προσωπικά δεδομένα καθώς και τη μεταβίβαση προσωπικών δεδομένων σε χώρες που δεν διαθέτουν επαρκείς νόμους περί προστασίας δεδομένων. Η εφαρμογή του ΓΚΠΔ απαιτούσε ουσιαστικές τροποποιήσεις στις διαδικασίες, τα συστήματα και τις πολιτικές του Συγκροτήματος.

Η Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά ('PSD II') ψηφίστηκε στον περί της Παροχής και Χρήσης Υπηρεσιών Πληρωμών και Πρόσβασης στα Συστήματα Πληρωμών Νόμο (Νόμος Αρ. 31(Ι)/2018). Η Εταιρία είναι πλήρως συμμορφωμένη με τον Νόμο αυτό, έχοντας τροποποιήσει τη συμφωνία και τους σχετικούς όρους και προϋποθέσεις που εφαρμόζονται στις υπηρεσίες πληρωμών που προσφέρει η Εταιρία στους πελάτες της.

Η Οδηγία (ΕΕ) 2014/65/ΕΕ και ο Κανονισμός (ΕΕ) 600/2014 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων ('MiFID II και MiFIR') ενσωματώθηκαν στην Κυπριακή νομοθεσία με την ψήφιση του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμου 87(Ι)/2017. Το νέο νομοθετικό πλαίσιο ενδυναμώνει την προστασία επενδυτών και βελτιώνει την λειτουργία των χρηματοοικονομικών αγορών. Η εφαρμογή του MiFID II και MiFIR απαιτούσε ουσιαστικές τροποποιήσεις στις διαδικασίες, τα συστήματα και τις πολιτικές του Συγκροτήματος.

Στις 27 Ιουνίου 2019, μια σειρά μέτρων, το Πακέτο Τραπεζικής Μεταρρύθμισης (Banking Reform Package) τέθηκε σε ισχύ, με διάφορα μεταβατικά και σταδιακά χρονοδιαγράμματα. Το Πακέτο Τραπεζικής Μεταρρύθμισης επικαιροποίησε το πλαίσιο των εναρμονισμένων κανονισμών που θεσπίστηκαν μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση και εισάγει αλλαγές στα ακόλουθα:

- στον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR-EU/575/2013),
- στην Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV-2013/36/EU),
- στην Οδηγία Ανάκαμψης και Εξυγίανσης Πιστωτικών Ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (BRRD-2014/59/EU), και
- στον Κανονισμό Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης (SRMR-EU/806/2014).

Η τροποποιημένη Οδηγία Ανάκαμψης και Εξυγίανσης Πιστωτικών Ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων II (BRRD II) και ο Κανονισμός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης II (SRMR II) αποσκοπούν στην ενδυνάμωση του πλαισίου για την ανάκαμψη και εξυγίανση των προβληματικών τραπεζών και στην εξασφάλιση ότι οι αποτυχίες των τραπεζών επιλύονται με τα ίδια κεφάλαια των τραπεζών με την ελάχιστη επίδραση στους φορολογούμενους. Οι κανονισμοί για την υποβάθμιση των μέσων Ελάχιστης Απαίτησης ιδίων κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων (MREL) καθίστανται αυστηρότεροι και εισάγεται μια νέα κατηγορία μεγάλων τραπεζών, οι αποκαλούμενες 'τράπεζες-ανώτατης-βαθμίδας'.

3. Άλλοι κίνδυνοι (συνέχεια)

3.2 Κανονιστικός κίνδυνος (συνέχεια)

Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια του 2019 τροποποιήθηκαν και υιοθετήθηκαν από το Συγκρότημα ένας αριθμός νόμων και νομοθετικών τροποποιήσεων, όπως αναφέρονται πιο κάτω:

- 5η Οδηγία Καταπολέμησης Ξεπλύματος Παράνομου Χρήματος (AML): Η ΚΤΚ εξέδωσε την 5η έκδοση της Οδηγίας για την Καταπολέμηση Ξεπλύματος Παράνομου Χρήματος και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (η 'Οδηγία ΚΤΚ για AML/CFT') η οποία αντικατέστησε όλες τις προηγούμενες εκδόσεις και τροποποιήσεις. Η νέα Οδηγία ΚΤΚ για AML/CFT έχει αναλυτικές αναφορές σε τρόπους εφαρμογής διάφορων προνοιών του Νόμου για AML/CFT. Η ΚΤΚ εξέδωσε επίσης κατευθυντήριες γραμμές σε πιστωτικά ιδρύματα για βασικούς θεματικούς τομείς, όπως διαδικασίες ταυτοποίησης πελατών και μέτρα δέουσας επιμέλειας, συνεχής παρακολούθησης λογαριασμών και συναλλαγών, πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα, εγκλήματα φορολογίας τα οποία θεωρούνται ως ποινικές πράξεις και συστήματα διαχείρισης κινδύνων για την πρόληψη και καταπολέμηση ξεπλύματος παράνομου χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.
- Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ για την εξωτερική ανάθεση: Οι κατευθυντήριες γραμμές διευκρινίζουν ότι η διοίκηση κάθε χρηματοπιστωτικού ιδρύματος παραμένει υπεύθυνη για το εν λόγω ίδρυμα και τις δραστηριότητές του σε όλες τις περιπτώσεις. Για το σκοπό αυτό, η διοίκηση θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι υπάρχουν διαθέσιμες επαρκείς πηγές για να υποστηρίξουν και να διασφαλίσουν κατάλληλα την απόδοση των ευθυνών που ανατέθηκαν σε εξωτερικούς συνεργάτες, συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας όλων των κινδύνων και της διαχείρισης των ρυθμίσεων ανάθεσης.
- Τροποποιήσεις στο νομοθετικό πακέτο για τις διαδικασίες εκποιήσεων, το Διάταγμα ΕΣΤΙΑ: Το σχέδιο ανακούφισης ενυπόθηκων δανείων Εστία στοχεύει να στηρίξει και να προστατεύσει ευάλωτα νοικοκυριά τα οποία έχουν υποθηκεύσει την κύρια τους κατοικία για χορήγηση δανείων και να μειώσει το μεγάλο αριθμό κακοπληρωτών. Αφορά δάνεια (ενυπόθηκα) τα οποία ήταν μη εξυπηρετούμενα κατά την 30 Σεπτεμβρίου 2017. Δάνεια τα οποία ορίστηκαν ως μη εξυπηρετούμενα μετά την εν λόγω ημερομηνία δεν είναι επιλέξιμα κάτω από το Σχέδιο. Η ενυπόθηκη κύρια κατοικία δεν πρέπει να υπερβαίνει αγοραία αξία ύψους μέχρι €350,000. Κριτήρια επιλεξιμότητας εφαρμόζονται επίσης και στο συνολικό εισόδημα του νοικοκυριού του αιτητή. Το σχέδιο Εστία εφαρμόζεται για την πρώτη υποθήκη της οικίας και καλύπτει δάνεια ή πιστωτικές διευκολύνσεις ανεξαρτήτως νομίσματος.
- Οδηγία για τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων (Insurance Distribution Directive): Η οδηγία καθορίζει τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στους καταναλωτές προτού υπογράψουν ένα ασφαλιστήριο συμβόλαιο, επιβάλλει ορισμένους κανόνες συμπεριφοράς και διαφάνεια στους διανομείς, αποσαφηνίζει τις διαδικασίες και τους κανόνες για τις διασυνοριακές συναλλαγές και περιέχει κανόνες για την εποπτεία και τις κυρώσεις των διανομέων ασφάλισης σε περίπτωση που παραβιάζουν τις διατάξεις της οδηγίας. Οι κανόνες ισχύουν για την πώληση όλων των ασφαλιστικών προϊόντων. Ωστόσο, ισχύουν πιο εντεταλμένοι κανόνες για εκείνους τους διανομείς που πωλούν ασφαλιστικά προϊόντα με στοιχεία επένδυσης, όπως τα συμβόλαια ασφάλισης ζωής που συνδέονται με μονάδες.
- Οδηγία για την ενθάρρυνση της μακροπρόθεσμης συμμετοχής των μετόχων: η οδηγία εισάγει νέες διατάξεις που επιτρέπουν στους μετόχους να αποφασίζουν για την αμοιβή των διοικητικών στελεχών της εταιρίας. Νέες υποχρεώσεις διαφάνειας επιβάλλονται στους θεσμικούς επενδυτές - όπως τα συνταξιοδοτικά ταμεία και τις εταιρίες ασφάλισης ζωής - τους διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων και τις πληρεξούσιες συμβουλευτικές εταιρίες. Επιπρόσθετα, συγκεκριμένες συναλλαγές, που έχουν προσδιοριστεί ως δυνητικά ζημιογόνες για την εταιρία, θα πρέπει να δημοσιεύονται και να εγκρίνονται μέσω διαδικασιών που εξασφαλίζουν την προστασία των συμφερόντων της εταιρίας και των μετόχων της.
- Κανονισμός 2019/2088 για τις γνωστοποιήσεις σχετικά με τη βιωσιμότητα στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών: Ο κανονισμός εφαρμόζεται σε όλους τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές, συμπεριλαμβανομένων των Διαχειριστών Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων (ΔΟΕΕ), των εταιριών διαχείρισης ΟΣΕΚΑ και των επιχειρήσεων επενδύσεων, αλλά ισχύει και για τους χρηματοοικονομικούς συμβούλους και προβλέπει νέες, υποχρεωτικές απαιτήσεις διαφάνειας, τόσο σε επίπεδο διαχειριστή οντότητας/περιουσιακών στοιχείων όσο και σε επίπεδο προϊόντος. Ο κανονισμός επηρεάζει την Eurolife Ltd και την BOC Asset Management Ltd και απαιτεί ορισμένες γνωστοποιήσεις στην ιστοσελίδα του οργανισμού, δηλαδή:
    - τον τρόπο ενσωμάτωσης των κινδύνων βιωσιμότητας στις επενδυτικές τους αποφάσεις,
    - τις πιθανές επιπτώσεις των κινδύνων βιωσιμότητας στην απόδοση των διαθέσιμων χρηματοπιστωτικών προϊόντων, και
    - πώς τα διαθέσιμα χρηματοπιστωτικά προϊόντα εξετάζουν τις κύριες δυσμενείς επιπτώσεις στους παράγοντες βιωσιμότητας.

  Ο κανονισμός θα εφαρμοστεί από τις 10 Μαρτίου 2021, με τους κανόνες για τα προϊόντα να εφαρμόζονται έως τις 30 Δεκεμβρίου 2022.

3. Άλλοι κίνδυνοι (συνέχεια)

3.3 Ένταση ανταγωνισμού

Το Συγκρότημα αντιμετωπίζει έντονο ανταγωνισμό στις αγορές όπου δραστηριοποιείται στην Κυπριακή οικονομία. Ο ανταγωνισμός προέρχεται κυρίως από άλλες εμπορικές τράπεζες, τα υποκαταστήματα και τις θυγατρικές ξένων τραπεζών, και από ασφαλιστικές εταιρίες, οι οποίες προσφέρουν καταθετικά και επενδυτικά προϊόντα.

Κατά το 2016 το μερίδιο αγοράς του Συγκροτήματος στις καταθέσεις αυξήθηκε σημαντικά και επίσης συνεχίζεται να αυξάνεται το 2017 και το 2018. Το Συγκρότημα παραμένει σήμερα ο μεγαλύτερος και ο πιο συστημικά σημαντικός τραπεζικός οργανισμός της Κύπρου.

Ενδεχόμενη όξυνση του ανταγωνισμού, με την προσφορά πιο ανταγωνιστικών επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων από αυτά που προσφέρει το Συγκρότημα, ενδεχομένως να δημιουργήσει πιέσεις στην κερδοφορία του.

3.4 Νομικός κίνδυνος

Το Συγκρότημα ενδέχεται, από καιρό, εις καιρό να εμπλακεί σε δικαστικές διαδικασίες ή διαδικασίες διαιτησίας οι οποίες πιθανόν να επηρεάσουν τις εργασίες και τα αποτελέσματά του. Ο νομικός κίνδυνος πηγάζει από δικαστικές διαδικασίες που εκκρεμούν ή ενδέχεται να εγερθούν εναντίον του Συγκροτήματος (Σημείωση 40 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019) και στις περιπτώσεις που δεν ακολουθηθεί ο ενδεδειγμένος νομικός χειρισμός θεμάτων από το Συγκρότημα, αυτό μπορεί να επιφέρει χρηματοοικονομική ζημιά και/ή ζημιά φήμης στο Συγκρότημα.

3.5 Πολιτικός κίνδυνος

Εξωτερικοί παράγοντες, εκτός του ελέγχου του Συγκροτήματος, όπως οι εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή και στην παγκόσμια οικονομία, καθώς και πολιτικές ενέργειες ή ενέργειες της κυβέρνησης στην Κύπρο μπορούν να επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος, τη στρατηγική και τις προοπτικές του, ως αποτέλεσμα των επιπτώσεων τους στην εγχώρια οικονομία.

Η Κύπρος είναι μια μικρή ανοιχτή οικονομία με μεγάλο εξαγωγικό τομέα. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών ανήλθαν περίπου στο 60% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) το 2017 και το 2018. Ως εκ τούτου, η κυπριακή οικονομία είναι εκτεθειμένη σε εξελίξεις εκτός των συνόρων της, και ιδιαίτερα σε εξελίξεις που αφορούν τη Ρωσία, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ελλάδα. Η Κύπρος είναι επίσης εκτεθειμένη σε εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη που ενδέχεται να επηρεάσουν τα επιτόκια και τις αγορές ομολόγων, καθώς και σε εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία γενικά, συμπεριλαμβανομένου του εμπορίου.

Ενώ η Κύπρος είχε μια πενταετή πορεία ισχυρής οικονομικής ανάκαμψης το 2015-2019, η πανδημία COVID-19 μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική επιβράδυνση το 2020 ακόμη και σε βαθιά ύφεση. Η πανδημία επίσης άλλαξε τις προοπτικές ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας, και οι προηγούμενες θετικές προβλέψεις αντικαθίστανται τώρα από τον φόβο μιας παγκόσμιας ύφεσης που μπορεί να είναι σχετικά βαθιά για ορισμένες χώρες. Η ανάκαμψη δε, θα εξαρτηθεί από την ταχύτητα και την αποτελεσματικότητα των πολιτικών που θα εφαρμόσουν οι δημοσιονομικές και νομισματικές αρχές, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, και την επιτυχία των προσπαθειών ελέγχου της εξάπλωσης του ιού.

Στην Κίνα, μια από της κυριότερες οικονομίες, η οικονομική ανάπτυξη θα συνεχίσει να επιβραδύνεται στα επόμενα χρόνια και πιθανόν να επιδεινώσει την παγκόσμια οικονομική επιβράδυνση και να αυξήσει την χρηματοοικονομική αβεβαιότητα επηρεάζοντας τις ροές κεφαλαίων και τις αγορές συναλλάγματος.

Ότι ξεκίνησε ως ένα τεράστιο σοκ προσφοράς στην Κίνα, μεταμορφώθηκε ταυτόχρονα και σε παγκόσμιο σοκ ζήτησης μετά που η μία μετά την άλλη οι κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο, επέβαλαν καραντίνα και κοινωνική αποστασιοποίηση στις χώρες τους για να περιορίσουν την εξάπλωση του ιού. Οι κυβερνήσεις και οι κεντρικές τράπεζες ενεργούν προληπτικά και αποφασιστικά, για να στηρίξουν τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις τους, και να περιορίσουν τις διακοπές στην οικονομική δραστηριότητα. Η πανδημία επιδρά και θα συνεχίζει να επιδρά στις καταναλωτικές δαπάνες, που αποτελούν τον κύριο παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης στις περισσότερες χώρες του κόσμου. Η πανδημία αναμένεται επίσης να επηρεάσει αρνητικά την εταιρική κερδοφορία, με αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις να μειώσουν περαιτέρω τις επενδυτικές δαπάνες γεγονός που εν τέλει θα επιδρά αρνητικά στην ικανότητα τους να εξοφλήσουν τα χρέη τους.

3. Άλλοι κίνδυνοι (συνέχεια)

3.5 Πολιτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Οι πρωτογενής αγορές ομολόγων έχουν ουσιαστικά παγώσει, πράγμα που σημαίνει ότι ορισμένες εταιρείες δεν θα είναι σε θέση να αναχρηματοδοτήσουν υφιστάμενες υποχρεώσεις χωρίς αύξηση του κόστους.

Κοινωνική αστάθεια παρατηρείται ήδη σε αρκετά μέρη του κόσμου συμπεριλαμβανομένου του Χονγκ Κονγκ, της Ρωσίας, περιοχών της Λατινικής Αμερικής, ακόμη και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Η αστάθεια και οι εντάσεις μπορούν να προκαλέσουν διαταράξεις στις ροές εμπορίου και κεφαλαίων καθώς και στον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής.

Ο κίνδυνος διατάραξης της οικονομίας αναφορικά με τις εξελίξεις από την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ παραμένει. Το Ηνωμένο Βασίλειο εξήλθε της ΕΕ κατά το τέλος Ιανουαρίου 2020, αλλά οι εμπορικές διαπραγματεύσεις με την ΕΕ είναι απίθανο να ολοκληρωθούν κατά την περίοδο μετάβασης και έτσι η χώρα θα παραμείνει ευάλωτη στην πολιτική αστάθεια για αρκετό καιρό μετά την έξοδό της από την ΕΕ. Η οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου παρουσίασε σημαντική επιβράδυνση κατά το 2019 και θα συνεχίσει να επιβραδύνεται περαιτέρω το 2020. Οι τουριστικές αφίξεις από το Ηνωμένο Βασίλειο παρουσίασαν στασιμότητα το 2019, ενώ παράλληλα οι συνολικές δαπάνες μειώθηκαν. Αφίξεις από το Ηνωμένο Βασίλειο πιθανόν να επηρεαστούν σημαντικά το 2020 εάν η αβεβαιότητα γύρω από την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ αυξηθεί και η οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου πληγεί σαν αποτέλεσμα.

Η αστάθεια που επικρατεί στο Ηνωμένο Βασίλειο πιθανότατα να έχει επιπλοκές για την ΕΕ, οδηγώντας σε μείωση της εμπιστοσύνης προς την ΕΕ και των θεσμικών της οργάνων. Επιπλέον, η Ιταλία παραμένει μια κύρια πηγή χρηματοοικονομικού κινδύνου μέσα στην Ευρωζώνη. Η πραγματική απειλή για την χρηματοοικονομική σταθερότητα της χώρας προέρχεται από τις χρηματοοικονομικές αγορές. Οι ιταλικές τράπεζες κατέχουν σημαντικές συμμετοχές στο δημόσιο χρέος και η δημοσιονομική πολιτική της κυβέρνησης ενδέχεται να δημιουργήσει αβεβαιότητα για το δημόσιο χρέος.

Οι αβεβαιότητες ανά το παγκόσμιο και η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας, θα διατηρήσουν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα τα χαμηλά επιτόκια στην ζώνη του ευρώ, τα οποία με τη σειρά τους θα συνεχίσουν να πιέζουν τα περιθώρια και την κερδοφορία των τραπεζών, καθώς και να επιβαρύνουν τα συνταξιοδοτικά συστήματα.

Οι εμπορικές τριβές και η κρίση των εξαγωγών θα επηρεάσουν την Γερμανία, η οποία εξαγάγει περίπου το μισό της ΑΕΠ, και άλλες χώρες που αποτελούν την αλυσίδα εφοδιασμού της Γερμανίας στην ανατολική και κεντρική Ευρώπη. Δεδομένου του σχετικά υψηλού βαθμού Ευρωσκεπτικισμού σε αυτές τις χώρες, οικονομικά προβλήματα είναι πιθανό να δημιουργήσουν πολιτικές προκλήσεις για την ΕΕ.

Η Ρωσική οικονομία ενδέχεται να συνεχίσει να επιδεινώνεται. Η Ρωσία επηρεάζεται αρνητικά από τις επίμονες κυρώσεις και τις χαμηλές τιμές πετρελαίου. Δεδομένου ότι ο τραπεζικός τομέας έχει συνδέσεις με επιχειρηματικές και επαγγελματικές υπηρεσίες με τη Ρωσία και δεδομένου ότι η Ρωσία έχει καταστεί σημαντική αγορά για το τουριστικό προϊόν της Κύπρου, οποιαδήποτε γεγονότα και εξελίξεις στη Ρωσική οικονομία ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο και στην Κυπριακή οικονομία.

Η Κύπρος είναι λιγότερο εκτεθειμένη στην Ελλάδα από ότι πριν από την κρίση του 2013. Η έξοδος της Ελλάδας από την Ευρωζώνη δεν αποτελεί πλέον βραχυπρόθεσμο κίνδυνο και οι προοπτικές ανάπτυξης της χώρας έχουν βελτιωθεί. Παρ' όλα αυτά η Ελλάδα συνεχίζει να αντιμετωπίζει προκλήσεις και μακροπρόθεσμους κινδύνους.

Εξελίξεις σε άλλες χώρες εκτός ΕΕ, με τις οποίες η Κύπρος διατηρεί σημαντικούς οικονομικούς δεσμούς, το κυπριακό πρόβλημα που παραμένει άλυτο, οι πολιτικές και κοινωνικές αναταραχές ή ακόμα η κλιμάκωση των στρατιωτικών συγκρούσεων σε γειτονικές χώρες ή/και σε άλλες περιοχές του εξωτερικού, ενδέχεται να επηρεάσουν δυσμενώς την Κυπριακή οικονομία. Ο πολιτικός κίνδυνος στη Κύπρο παραμένει σε υψηλό επίπεδο λόγω του de facto διαχωρισμού του νησιού και την πιθανότητα έντασης με την Τουρκία σχετικά με τις εξερευνήσεις υδρογονανθράκων στην Κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ).

Με βάση τα πιο πάνω, το Συγκρότημα αναγνωρίζει ότι απρόβλεπτα πολιτικά γεγονότα μπορούν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην εκπλήρωση των συμβατικών σχέσεων και υποχρεώσεων των πελατών του και των λοιπών αντισυμβαλλομένων, και ενδέχεται να έχουν σημαντική επίδραση στις δραστηριότητες του Συγκροτήματος, στα λειτουργικά αποτελέσματα και στη θέση του.

4. Διαχείριση κεφαλαίου

Ο κύριος στόχος της διαχείρισης κεφαλαίου του Συγκροτήματος είναι η διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις σχετικές εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις και η διατήρηση ισχυρών δεικτών πιστοληπτικής διαβάθμισης και υγειών δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας έτσι ώστε να μπορεί να υποστηρίζει τις εργασίες του και να μεγιστοποιεί την αξία προς τους μετόχους του.

Με εξαίρεση ορισμένων συγκεκριμένων διατάξεων, ο Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) και η Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) τέθηκαν σε ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2014. Ο Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) και η Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) ενσωμάτωσαν τα νέα πρότυπα της Βασιλείας ΙΙΙ, αναφορικά με κεφάλαια, ρευστότητα και μόχλευση, στο νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ. Ο Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) καθορίζει τις προληπτικές απαιτήσεις για τήρηση κεφαλαίων, ρευστότητας και μόχλευσης για πιστωτικά ιδρύματα και επενδυτικές επιχειρήσεις οι οποίες ισχύουν για όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) ρυθμίζει την πρόσβαση σε δραστηριότητες για λήψη καταθέσεων και εσωτερικής διακυβέρνησης συμπεριλαμβανομένων των αμοιβών, της σύνθεσης του διοικητικού συμβουλίου και της διαφάνειας. Σε αντίθεση με τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR), τα κράτη μέλη ήταν υποχρεωμένα να ενσωματώσουν την Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) στη νομοθεσία τους, δίνοντας με αυτό τον τρόπο τη δυνατότητα στην εποπτική αρχή του κάθε κράτους να επιβάλει πρόσθετες απαιτήσεις για κεφαλαιακά αποθέματα. Ο Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) εισήγαγε σημαντικές αλλαγές στο προληπτικό κανονιστικό πλαίσιο το οποίο διέπει τις τράπεζες, συμπεριλαμβανομένων τροποποιημένων ελάχιστων δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας, αλλαγών στον ορισμό του κεφαλαίου και στον υπολογισμό των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων και την εισαγωγή νέων μέτρων σχετικών με τη μόχλευση, τη ρευστότητα και τη χρηματοδότηση. Ο Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) επιτρέπει μια μεταβατική περίοδο για ορισμένες από τις επιπρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις και για ορισμένα άλλα μέτρα, που είναι σε μεγάλο βαθμό σε πλήρη εφαρμογή από το 2019.

Στις 27 Ιουνίου 2019, τέθηκαν σε εφαρμογή οι αναθεωρημένοι κανόνες για το κεφάλαιο και τη ρευστότητα (ο Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων ΙΙ (CRR II) και η Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων V (CRD V)). Βάση τροποποιητικού κανονισμού, ισχύουν οι υφιστάμενες διατάξεις του Κανονισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR), εκτός εάν έχουν τροποποιηθεί από τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων ΙΙ (CRR II). Τα κράτη μέλη καλούνται να ενσωματώσουν την Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων V (CRD V)) στη νομοθεσία τους. Συγκεκριμένες διατάξεις τέθηκαν αμέσως σε εφαρμογή (κυρίως σε σχέση με την ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL)), αλλά οι περισσότερες αλλαγές θα αρχίσουν να εφαρμόζονται από τα μέσα του 2021. Ορισμένες πτυχές του Κανονισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων ΙΙ (CRR II) εξαρτώνται από τα τελικά τεχνικά πρότυπα που θα εκδοθούν από την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) και θα εγκριθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι βασικές αλλαγές που εισήχθηκαν, περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, αλλαγές στα κριτήρια καταλληλότητας για τα Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1), τα Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (AT1), τα Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 2 (Tier 2), εισαγωγή απαιτήσεων για την ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) και τη δεσμευτική απαίτηση για το Δείκτη Μόχλευσης και τον Δείκτη Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (ΔΚΣΧ).

Επιπλέον, ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/445 της ΕΚΤ, σχετικά με την άσκηση δικαιωμάτων και διακριτικών ευχερειών που παρέχει το Ενωσιακό δίκαιο (ΕΚΤ/2016/4) παρέχει ορισμένες μεταβατικές ρυθμίσεις που υπερισχύουν των εθνικών διακριτικών ευχερειών εκτός κι αν είναι αυστηρότερες από τον Κανονισμό της ΕΕ 2016/445.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) του Συγκροτήματος ανέρχεται σε 14.8% και ο δείκτης Συνολικών Κεφαλαίων ανέρχεται σε 18.0% με μεταβατικές διατάξεις.

Η ελάχιστη απαίτηση του Πυλώνα Ι για τον δείκτη συνολικών κεφαλαίων ανέρχεται στο 8.0% και αυτό δύναται να επιτευχθεί, επιπρόσθετα από το δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) ύψους 4.5%, με μέχρι 1.5% από Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (AT1) και με μέχρι 2.0% από Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 2 (Tier 2).

Το Συγκρότημα υπόκειται επίσης σε επιπρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις για κινδύνους που δεν καλύπτονται από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα Ι (συμπληρωματικές πρόνοιες του Πυλώνα ΙΙ).

4. Διαχείριση κεφαλαίου (συνέχεια)

Με την ολοκλήρωση της ετήσιας Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) που πραγματοποιήθηκε από την ΕΚΤ το 2019 και με βάση την τελική 2019 απόφαση της ΕΚΤ που παραλήφθηκε στις 4 Δεκεμβρίου 2019, ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος και ο αντίστοιχος Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας παραμένουν αμετάβλητοι, εξαιρουμένης της σταδιακής αύξησης του Αποθεματικού Ασφαλείας των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (Αποθεματικό ασφαλείας O-SII). Η απαίτηση για τον ελάχιστο δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος ανέρχεται σε 11.0% και αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 4.5%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ (P2R) ύψους 3.0%, το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% (με πλήρη μετάβαση από την 1 Ιανουαρίου 2019) και το Αποθεματικό ασφαλείας O-SII ύψους 1.0%. Η απαίτηση για τον Συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας του Συγκροτήματος ανέρχεται σε 14.5% και αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 8.0%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% και το Αποθεματικό ασφαλείας O-SII ύψους 1.0%. Η ΕΚΤ είχε παράσχει επίσης μη δημόσια καθοδήγηση για πρόσθετα αποθέματα του δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1). Η τελική απόφαση της ΔΕΕΑ για το 2019 τίθεται σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2020.

Τον Απρίλιο 2020 η BOC PCL έλαβε από την ΕΚΤ απόφαση η οποία τροποποιεί τη σύνθεση της απαίτησης για επιπρόσθετα ίδια κεφάλαια του Πυλώνα ΙΙ, σε σχέση με την τελική απόφαση ΔΕΕΑ που λήφθηκε το Δεκέμβριο 2019 και η οποία απαιτούσε όπως οι απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ να ικανοποιούνται πλήρως με Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1). Η απόφαση αυτή τέθηκε σε εφαρμογή από τις 12 Μαρτίου 2020 και είναι σε συνάρτηση με τις ανακοινώσεις της ΕΚΤ σχετικά με τα μέτρα ανακούφισης κεφαλαίου ως επακόλουθο του COVID-19. Ως αποτέλεσμα, η απαίτηση για τον ελάχιστο δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις έχει μειωθεί στο 9.7%, και αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 4.5%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 1.7%, το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% (σε πλήρη εφαρμογή από την 1 Ιανουαρίου 2019) και το Αποθεματικό ασφαλείας O-SII ύψους 1.0%. Δεν υπήρξε οποιαδήποτε αλλαγή στην απαίτηση για τον Συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας.

Οι τελικές κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ για τη ΔΕΕΑ και των εποπτικών ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και η μεθοδολογία 2018 της ΔΕΕΑ του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού ('SSM'), προβλέπουν ότι τα ίδια κεφάλαια που διακατέχονται για σκοπούς απαιτήσεων του Πυλώνα ΙΙ, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ικανοποίηση οποιωνδήποτε άλλων κεφαλαιακών απαιτήσεων (απαιτήσεις του Πυλώνα Ι, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ή συνδυασμένη απαίτηση αποθέματος ασφαλείας), και ως εκ τούτου δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν δύο φορές. Με την ετήσια ΔΕΕΑ που πραγματοποίησε η ΕΚΤ το 2019 και βάσει της τελικής απόφασης της ΕΚΤ που λήφθηκε στις 4 Δεκεμβρίου 2019, οι νέες πρόνοιες τίθενται σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2020.

Ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος για το 2019 ανέρχεται σε 10.5%, και αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 4.5%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% και το Αποθεματικό ασφαλείας O-SII ύψους 0.5%. Ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος για το 2018 ανερχόταν σε 9.375%, και αποτελείτο από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 4.50%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.00% και το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 1.875%. Η ΕΚΤ είχε παράσχει επίσης μη δημόσια καθοδήγηση για πρόσθετα αποθέματα του δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1).

Η απαίτηση για τον ελάχιστο Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος για το 2019 ανέρχεται σε 14.0% και αποτελείται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 8.0% (από το οποίο μέχρι 1.50% μπορεί να καλυφθεί με Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (AT1) και μέχρι 2.00% με Κεφάλαια Κατηγορίας 2 (Tier 2)), τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% καθώς και το Αποθεματικό ασφαλείας O-SII ύψους 0.5%.

Η απαίτηση για τον ελάχιστο Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας με μεταβατικές διατάξεις για το 2018 ανερχόταν σε 12.875% και αποτελείτο από τις απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 8.00% (από το οποίο μέχρι 1.50% μπορούσε να καλυφθεί με Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (AT1) και μέχρι 2.00% με Κεφάλαια Κατηγορίας 2 (Tier 2)), τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.00% (υπό μορφή Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1)), καθώς και το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 1.875%, το οποίο ίσχυε για το 2018.

4. Διαχείριση κεφαλαίου (συνέχεια)

Οι πιο πάνω ελάχιστοι δείκτες ισχύουν τόσο για την BOC PCL και για το Συγκρότημα. Η BOC PCL είναι 100% θυγατρική της Εταιρίας και οι κύριες δραστηριότητές της είναι η παροχή τραπεζικών, χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και η διαχείριση και πώληση ακινήτων που αποκτήθηκαν κυρίως ως ανταλλαγή χρεών.

Η κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος και της BOC PCL στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ξεπερνά τόσο τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα Ι όσο και τις συμπληρωματικές απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ. Σημειώνεται ωστόσο ότι οι συμπληρωματικές κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον Πυλώνα ΙΙ γίνονται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και συνεπώς υπόκεινται σε αλλαγές με την πάροδο του χρόνου.

Με βάση τις διατάξεις του Μακροπροληπτικής Εποπτείας των Ιδρυμάτων Νόμου του 2015, που τέθηκε σε ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2016, η ΚΤΚ είναι η αρμόδια Αρχή υπεύθυνη για τον καθορισμό των μακροπροληπτικών αποθεμάτων ασφαλείας που προκύπτουν από την Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του πιο πάνω νόμου, η ΚΤΚ καθορίζει το ποσοστό του Αντικυκλικού Κεφαλαιακού Αποθέματος Ασφαλείας (CCyB), σε τριμηνιαία βάση, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που αναφέρεται στο νόμο αυτό. Το Αντικυκλικό Κεφαλαιακό Απόθεμα Ασφαλείας (CCyB) τέθηκε σε ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2016 και καθορίζεται στις αρχές κάθε τριμήνου για όλες τις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) από τις τοπικές αρχές της κάθε χώρας. Η ΚΤΚ έχει καθορίσει το Αντικυκλικό Κεφαλαιακό Απόθεμα Ασφαλείας (CCyB) για την Κύπρο στο 0% για τα έτη 2018 και 2019 και για το εξάμηνο μέχρι τον Ιούνιο 2020.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του πιο πάνω νόμου, η ΚΤΚ είναι επίσης η αρμόδια αρχή για τον προσδιορισμό των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SIIs) και για τον καθορισμό του κεφαλαιακού Αποθέματος Ασφαλείας Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων γι' αυτές τις συστημικά σημαντικές τράπεζες. Η BOC PCL έχει προσδιοριστεί ως O-SII και η ΚΤΚ έχει καθορίσει το κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας για την BOC PCL και το Συγκρότημα στο 2.0%, το οποίο τίθεται σε εφαρμογή σταδιακά από την 1 Ιανουαρίου 2019 στο 0.5% και θα αυξάνεται σταδιακά κατά 0.5% κάθε χρόνο μέχρι την πλήρη εφαρμογή του (2.0%) την 1 Ιανουαρίου 2022. Επιπρόσθετα, τον Απρίλιο 2020 η ΚΤΚ αποφάσισε την αναβολή της σταδιακής αύξησης (0.5%) του Αποθεματικού ασφαλείας O-SII την 1 Ιανουαρίου 2021 και την 1 Ιανουαρίου 2022 κατά 12 μήνες. Κατά συνέπεια, το Αποθεματικό ασφαλείας O-SII θα τεθεί πλήρως σε εφαρμογή την 1 Ιανουαρίου 2023, αντί την 1 Ιανουαρίου 2022 όπως είχε αρχικά καθοριστεί.

Το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) με μεταβατικές διατάξεις ανερχόταν σε 0.625% το 2016, 1.25% το 2017, 1.875% το 2018 και έχει τεθεί σε πλήρη ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2019 στο 2.5%.

Οι θυγατρικές ασφαλιστικές εταιρίες του Συγκροτήματος συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του Εφόρου Ασφαλιστικών Εταιριών, περιλαμβανομένου του ελάχιστου περιθωρίου φερεγγυότητας στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και κατά τη διάρκεια του έτους. Η BOCAM, μια εκ των ρυθμιζόμενων εταιρειών διαχείρισης Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ) του Συγκροτήματος, συμμορφώνεται με τις κανονιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις των νόμων και κανονισμών της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019. Η CISCO, μια εκ των εποπτευόμενων επενδυτικών επιχειρήσεων του Συγκροτήματος, πληροί τις ελάχιστες απαιτήσεις του δείκτη συνολικών ιδίων κεφαλαίων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, αλλά υστερεί στις ελάχιστες απαιτήσεις αρχικού κεφαλαίου και επιπρόσθετου αποθεματικού ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019. Ως εκ τούτου, το Δεκέμβριο 2019 η CISCO υπέβαλε στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου ένα επιχειρηματικό και κεφαλαιακό πλάνο. Η CISCO υπέβαλε επίσης στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου την έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP) το Σεπτέμβριο 2019. Αναμένεται ότι η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου θα παράσχει στην CISCO ένα εύλογο χρονικό πλαίσιο, βάσει του υποβληθέντος κεφαλαιακού/επιχειρηματικού σχεδίου, για να συμμορφωθεί, σύμφωνα με τη Διαδικασία Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (SREP).

4. **Διαχείριση κεφαλαίου** (συνέχεια)

Η κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος και της BOC PCL με βάση την Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) και τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) όπως έχει τροποποιηθεί από τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων II (CRR II) που εφαρμόζεται κατά την ημερομηνία αναφοράς (μετά την εφαρμογή των μεταβατικών διατάξεων) παρουσιάζεται πιο κάτω:

Εποπτικά κεφάλαια	**Συγκρότημα**		**BOC PCL**	
	31 Δεκεμβρίου 2019	31 Δεκεμβρίου 2018[5]	**31 Δεκεμβρίου 2019**	31 Δεκεμβρίου 2018
	€000	€000	**€000**	€000
Μεταβατικά Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1)[6,7]	**1,909,049**	1,864,000	**1,869,105**	1,861,098
Πρόσθετα Μεταβατικά Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (AT1)	**220,000**	220,000	**220,000**	220,000
Κεφάλαια Κατηγορίας (T2)	**189,955**	212,000	**250,000**	250,000
Μεταβατικά συνολικά εποπτικά κεφάλαια[6]	**2,319,004**	2,296,000	**2,339,105**	2,331,098
Σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία – πιστωτικός κίνδυνος[8]	**11,547,303**	13,832,589	**11,518,932**	13,820,385
Σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία – κίνδυνος αγοράς	**-**	2,182	**-**	-
Σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία – λειτουργικός κίνδυνος	**1,342,700**	1,538,588	**1,255,875**	1,411,788
Σύνολο σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων	**12,890,003**	15,373,359	**12,774,807**	15,232,173
	%	%	**%**	%
Δείκτης Μεταβατικών Κεφαλαίων Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1)	**14.8**	12.1	**14.6**	12.2
Δείκτης συνολικών μεταβατικών ιδίων κεφαλαίων	**18.0**	14.9	**18.3**	15.3

Χωρίς μεταβατικές διατάξεις	**Συγκρότημα**		**BOC PCL**	
	31 Δεκεμβρίου 2019[9]	31 Δεκεμβρίου 2018[10]	**31 Δεκεμβρίου 2019[9]**	31 Δεκεμβρίου 2018[10]
	%	%	**%**	%
Δείκτης Κεφαλαίων Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1)	**13.1**	10.1	**12.9**	10.2
Δείκτης συνολικών ιδίων κεφαλαίων	**16.5**	13.2	**16.6**	13.4

[5] Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση 2018 και τις Γνωστοποιήσεις του Πυλώνα III του 2018.
[6] Τα Μεταβατικά Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1), περιλαμβάνουν αφαιρέσεις λόγω κανονιστικών διατάξεων, κυρίως άυλα περιουσιακά στοιχεία ύψους €51,204 χιλ. και €43,364 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 31 Δεκεμβρίου 2018 αντίστοιχα. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 τα Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) περιελάμβαναν αφαιρέσεις κανονιστικών διατάξεων που αποτελούνταν από αναβαλλόμενες φορολογίες ύψους €163,082 χιλ.
[7] Με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/445 της ΕΚΤ στις 14 Μαρτίου 2016 σχετικά με την άσκηση δικαιωμάτων και διακριτικών ευχερειών που παρέχει το Ενωσιακό Δίκαιο (ΕΚΤ/2016/4), η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση είχε μεταβατική περίοδο 5 χρόνων, με ισχύ από την έκθεση για τις 31 Δεκεμβρίου 2016 και πλήρη μετάβαση με ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2019.
[8] Περιλαμβάνει τις Προσαρμογές Πιστωτικής Αποτίμησης (CVA).
[9] Χωρίς μεταβατικές διατάξεις για ΔΠΧΑ 9.
[10] Χωρίς μεταβατικές διατάξεις για ΔΠΧΑ 9 και Αναβαλλόμενες Φορολογικές απαιτήσεις.

4. Διαχείριση κεφαλαίου (συνέχεια)

Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019, τα Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) επηρεάστηκαν θετικά κυρίως από τις τροποποιήσεις στη νομοθεσία οι οποίες επιτρέπουν τη μετατροπή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις για σκοπούς εποπτικών κεφαλαίων (Σημείωση 18 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων) και επηρεάστηκαν αρνητικά κυρίως από τη σταδιακή εφαρμογή των μεταβατικών ρυθμίσεων (κυρίως λόγω της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9), το κόστος του πλάνου εθελούσιας αποχώρησης προσωπικού, τις απομειώσεις ακινήτων και χρεώσεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

Τα Σταθμισμένα Περιουσιακά Στοιχεία επηρεάστηκαν θετικά κυρίως λόγω της πώλησης δανείων κατά το 2019 (Projects Helix και Velocity 1), την πώληση της επένδυσης στη συγγενή εταιρία CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd, η οποία ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 2019, και των συνεχών προσπαθειών του Συγκροτήματος για βελτιστοποίηση των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) αυξήθηκε κατά 270μ.β. κατά τη διάρκεια του έτους.

Το Συγκρότημα έχει επιλέξει να εφαρμόσει τις μεταβατικές ρυθμίσεις της ΕΕ για σκοπούς εποπτικών κεφαλαιακών απαιτήσεων (Κανονισμός ΕΕ 2017/2395), όπου η επίπτωση του ποσού της απομείωσης από την αρχική εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 στους δείκτες κεφαλαίου τίθεται σε εφαρμογή σταδιακά, σε περίοδο πέντε ετών. Το ποσό που κατά την μεταβατική περίοδο προστίθεται πίσω, μειώνεται βάσει ενός συντελεστή στάθμισης ύψους 95% το 2018, 85% το 2019, 70% το 2020, 50% το 2021 και 25% το 2022. Η επίπτωση του ΔΠΧΑ 9 απορροφάται πλήρως μετά την μεταβατική περίοδο των πέντε ετών.

Μετά την έξαρση του ιού COVID-19 στις 12 Μαρτίου 2020 η ΕΚΤ και η ΕΑΤ ανακοίνωσαν τα ακόλουθα ελαφρυντικά μέτρα για τις ελάχιστες απαιτήσεις κεφαλαίου των τραπεζών:

- Επιτρέπεται στις τράπεζες να λειτουργούν προσωρινά κάτω από το επίπεδο κεφαλαίου που προσδιορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του Πυλώνα ΙΙ, του Αποθεματικού Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου και του Αντικυκλικού Αποθεματικού Ασφαλείας. Το Αντικυκλικό Αποθεματικό Ασφαλείας έχει καθοριστεί στο 0% για τις κυπριακές τράπεζες.
- Επιτρέπεται στις τράπεζες να χρησιμοποιούν Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (AT1) και Κεφάλαια Κατηγορίας 2 (Tier 2), όχι μόνο Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1, για να καλύπτουν τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ. Αυτό έχει ως επακόλουθο να τεθεί σε εφαρμογή από τώρα ένα μέτρο το οποίο προγραμματιζόταν να τεθεί σε εφαρμογή τον Ιανουάριο 2021 στα πλαίσια της Οδηγίας Κεφαλαιακών Απαιτήσεων V (CRD V).

Τα μέτρα χαλάρωσης κεφαλαιακής επάρκειας της ΕΚΤ για την εξάπλωση του ιού COVID-19 θα αυξήσουν το απόθεμα ασφαλείας του δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) του Συγκροτήματος κατά 131 μονάδες βάσης, σε συνέχεια της πρόωρης εφαρμογής των νέων κανονισμών της σύνθεσης των απαιτήσεων του Πυλώνα ΙΙ, οι οποίοι είχαν αρχικά προγραμματιστεί να τεθούν σε ισχύ τον Ιανουάριο 2021. Η συνολική κεφαλαιακή απαίτηση ΔΕΕΑ παραμένει αμετάβλητη.

Επιπρόσθετα, τον Απρίλιο 2020 η ΚΤΚ αποφάσισε την αναβολή της σταδιακής αύξησης του Αποθεματικού ασφαλείας O-SII (0.5% για την BOC PCL) την 1 Ιανουαρίου 2021 κατά 12 μήνες. Κατά συνέπεια, το Αποθεματικό ασφαλείας O-SII θα τεθεί πλήρως σε εφαρμογή την 1 Ιανουαρίου 2023, αντί την 1 Ιανουαρίου 2022 όπως είχε αρχικά καθοριστεί.

Επιπρόσθετες πληροφορίες γνωστοποιούνται στη Σημείωση 56.1 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

5. Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Κεφαλαιακής Επάρκειας (ΕΔΑΚΕ), Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Ρευστοτικής Επάρκειας (ΕΔΑΡΕ), Πυλώνας ΙΙ και Διαδικασία Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ)

Το Συγκρότημα ετοιμάζει τις εκθέσεις ΕΔΑΚΕ και ΕΔΑΡΕ σε ετήσια βάση. Και οι δύο εκθέσεις για το έτος 2019 ετοιμάζονται και θα υποβληθούν στην ΕΚΤ στα τέλη Απριλίου 2020 αφού εγκριθούν από το Διοικητικό Συμβούλιο. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις εκθέσεις ΕΔΑΚΕ/ΕΔΑΡΕ για το έτος 2019 γνωστοποιούνται στην Έκθεση Συμβούλων και συγκεκριμένα στην ενότητα 'Έκθεση βιωσιμότητας'.

Το Συγκρότημα ετοιμάζει επίσης τριμηνιαία αναθεώρηση των αποτελεσμάτων της ΕΔΑΚΕ (στο τέλος Ιουνίου και στο τέλος Σεπτεμβρίου) λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες πραγματικές και προβλεπόμενες πληροφορίες. Κατά την διάρκεια της τριμηνιαίας αναθεώρησης, το προφίλ κινδύνου και οι διαδικασίες και πολιτικές διαχείρισης κινδύνου του Συγκροτήματος αναθεωρούνται και τυχόν αλλαγές από την ετήσια άσκηση της ΕΔΑΚΕ λαμβάνονται υπόψη. Η διαδικασία της ΕΔΑΚΕ καταδεικνύει ότι το Συγκρότημα έχει επαρκή κεφάλαια, τόσο κάτω από το βασικό σενάριο όσο και κάτω από σενάρια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων επιδεικνύοντας συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις. Κάτω από τις οικονομικές εσωτερικές συνθήκες υπάρχουν ελλείψεις στο δυσμενές σενάριο, οι οποίες όμως μπορεί να μετριαστούν σε μεγάλο βαθμό από διαθέσιμους μετριαστικούς παράγοντες.

Το Συγκρότημα ετοιμάζει επίσης τριμηνιαία αναθεώρηση της ΕΔΑΡΕ, μέσω τριμηνιαίων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας και αποστέλλεται στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) και στην Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (RC). Κατά τη διάρκεια της τριμηνιαίας αναθεώρησης επαναξιολογούνται οι κίνδυνοι που είναι συνδεδεμένοι με την ρευστότητα και, αν χρειάζεται, οι παραδοχές των σεναρίων αντοχής προσαρμόζονται ανάλογα. Τυχόν ουσιώδεις μεταβολές από το τέλος του έτους αξιολογούνται από άποψη ρευστότητας. Η τριμηνιαία αναθεώρηση προσδιορίζει κατά πόσο το Συγκρότημα διαθέτει επαρκή αποθέματα ρευστότητας για να καλύψει εκροές κάτω από σενάρια ακραίων καταστάσεων. Η ανάλυση της ΕΔΑΡΕ του Συγκροτήματος καταδεικνύει ότι η ποσότητα και η ικανότητα αύξησης των πόρων ρευστότητας που είναι διαθέσιμα στο Συγκρότημα είναι επαρκή.

Η ΕΚΤ, στο πλαίσιο του εποπτικού της ρόλου, διεξήγαγε την ΔΕΕΑ καθώς και επιτόπιο έλεγχο στο Συγκρότημα. Η ΔΕΕΑ είναι μια ολιστική αξιολόγηση, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, το επιχειρηματικό μοντέλο του Συγκροτήματος, την εσωτερική διακυβέρνηση και το σύστημα ελέγχου, τους κινδύνους στο κεφάλαιο και την επάρκεια των κεφαλαίων για την κάλυψη αυτών των κινδύνων και τους κινδύνους ρευστότητας και επάρκειας της ρευστότητας για κάλυψη αυτών των κινδύνων. Ο στόχος της ΔΕΕΑ είναι να σχηματίσει η ΕΚΤ μια επικαιροποιημένη εποπτική θέση όσον αφορά τους κινδύνους και τη βιωσιμότητα του Συγκροτήματος και να αποτελέσει τη βάση για εποπτικά μέτρα και διάλογο της ΕΚΤ με το Συγκρότημα. Θα μπορούσαν να επιβληθούν πρόσθετα κεφάλαια και άλλες απαιτήσεις στο Συγκρότημα ως αποτέλεσμα αυτών των εποπτικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης του επιπέδου των συμπληρωματικών προνοιών του Πυλώνα ΙΙ, καθώς οι αξιολογήσεις των κεφαλαιακών απαιτήσεων του Πυλώνα ΙΙ γίνονται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και συνεπώς υπόκεινται σε αλλαγές με την πάροδο του χρόνου. Με την ολοκλήρωση της ετήσιας ΔΕΕΑ που πραγματοποιήθηκε από την ΕΚΤ το 2019, και με βάση την τελική απόφαση της ΕΚΤ η οποία λήφθηκε στις 4 Δεκεμβρίου 2019, ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος και ο Συνολικός δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας παραμένουν αμετάβλητοι, εξαιρουμένης της σταδιακής αύξησης του Αποθεματικού ασφαλείας O-SII.

Οι τελικές κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ για τη ΔΕΕΑ και των εποπτικών ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και η μεθοδολογία 2018 της ΔΕΕΑ του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού, προβλέπουν ότι τα ίδια κεφάλαια που διακατέχονται για σκοπούς απαιτήσεων του Πυλώνα 2, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ικανοποίηση οποιωνδήποτε άλλων κεφαλαιακών απαιτήσεων (απαιτήσεις του Πυλώνα Ι, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ή συνδυασμένη απαίτηση αποθέματος ασφαλείας), και ως εκ τούτου δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν δύο φορές. Με την ΔΕΕΑ που πραγματοποίησε η ΕΚΤ το 2019 και βάσει της τελικής απόφασης της ΕΚΤ για το 2019, οι νέες πρόνοιες τίθενται σε ισχύ από τον Ιανουάριο 2020. Μετά την έξαρση του ιού COVID-19, η ΕΚΤ ανακοίνωσε το Μάρτιο 2020 σειρά μέτρων χαλάρωσης αναφορικά με τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις, που περιγράφονται στο Μέρος 4 πιο πάνω, οι οποίες παρέχουν κεφαλαιακή ελάφρυνση. Τον Απρίλιο 2020 η BOC PCL έλαβε από την ΕΚΤ απόφαση η οποία τροποποιεί τη σύνθεση της απαίτησης για επιπρόσθετα ίδια κεφάλαια του Πυλώνα ΙΙ, σε σχέση με την τελική απόφαση ΔΕΕΑ που λήφθηκε το Δεκέμβριο 2019 και η οποία απαιτούσε όπως οι απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ να ικανοποιούνται πλήρως με Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1). Η απόφαση αυτή τέθηκε σε εφαρμογή από τις 12 Μαρτίου 2020.

5. Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Κεφαλαιακής Επάρκειας (ΕΔΑΚΕ), Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Ρευστοτικής Επάρκειας (ΕΔΑΡΕ), Πυλώνας ΙΙ και Διαδικασία Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) (συνέχεια)

Το Συγκρότημα επρόκειτο να συμμετέχει στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της ΕΚΤ για το 2020, η οποία είχε ξεκινήσει τον Ιανουάριο 2020 και θα ολοκληρωνόταν μέχρι το τέλος Ιουλίου 2020. Ωστόσο, λόγω της έξαρσης του ιού COVID-19 και της παγκόσμιας εξάπλωσης του, η ΕΑΤ αποφάσισε να αναβάλει την πανευρωπαϊκή άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2020 μέχρι το 2021 για να επιτρέψει στις τράπεζες να εστιάσουν και να διασφαλίσουν τη συνέχεια των βασικών τους λειτουργιών. Για το 2020, η ΕΑΤ ανακοίνωσε ότι θα πραγματοποιήσει μία επιπρόσθετη άσκηση διαφάνειας των τραπεζών της ΕΕ για να παράσχει επικαιροποιημένη πληροφόρηση των ανοιγμάτων των τραπεζών και της ποιότητας του ενεργητικού τους στους συμμετέχοντες στην αγορά. Η ΕΚΤ με ανακοίνωση της στηρίζει την απόφαση της ΕΑΤ να αναβάλει την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και θα επεκτείνει την αναβολή για όλες τις τράπεζες που υπόκειντο στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2020.

ΟΡΟΙ

Δείκτης καθαρών δανείων προς καταθέσεις	Ο δείκτης καθαρών δανείων προς καταθέσεις υπολογίζεται ως τα μεικτά δάνεια (όπως ορίζονται) μετά από τις συσσωρευμένες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δανείων (όπως ορίζονται) ως προς το σύνολο των καταθέσεων.
Δείκτης κάλυψης δανείων σε ΜΕΔ	Ο δείκτης κάλυψης δανείων σε ΜΕΔ υπολογίζεται ως οι συσσωρευμένες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δανείων (όπως ορίζονται) ως προς το σύνολο των ΜΕΔ (όπως ορίζονται).
Δείκτης κόστος προς έσοδα	Ο δείκτης κόστος προς έσοδα υπολογίζεται ως το σύνολο των δαπανών προσωπικού (εξαιρουμένων των εξόδων που σχετίζονται με το Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης Προσωπικού) (στην υποκείμενη βάση ως συμφιλιώνεται στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω), του ειδικού φόρου επί των καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο, εισφορά στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (εξαιρουμένων των άλλων εισφορών) (στην υποκείμενη βάση ως συμφιλιώνεται στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω) και των άλλων λειτουργικών εξόδων (εξαιρουμένων των 'Εξόδων συμβούλων και άλλων εξόδων αναδιάρθρωσης – οργανικά', των εξόδων αναδιάρθρωσης και άλλων λειτουργικών εξόδων που σχετίζονται με την πώληση ΜΕΔ και των προβλέψεων για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα) (στην υποκείμενη βάση ως συμφιλιώνεται στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω), διαιρούμενο με τα συνολικά έσοδα στην υποκείμενη βάση (όπως ορίζεται παρακάτω).
Δείκτης μόχλευσης	Ο δείκτης μόχλευσης είναι ο δείκτης του συνόλου των ιδίων κεφαλαίων (συμπεριλαμβανομένου των Λοιπών συμμετοχικών τίτλων) μείον τα άυλα περιουσιακά στοιχεία προς το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων όπως αυτά παρουσιάζονται στον ισολογισμό.
Καθαρά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	Αποτελείται από μεικτά δάνεια (όπως ορίζονται) μείον τις συσσωρευμένες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δανείων (όπως ορίζονται, αλλά μη συμπεριλαμβανομένων των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για στοιχεία εκτός ισολογισμού).
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες ως προς τα συνολικά έσοδα	Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες μείον έξοδα από αμοιβές και προμήθειες ως ποσοστό του συνόλου των εσόδων (όπως ορίζεται).
Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο	Το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο υπολογίζεται ως τα καθαρά έσοδα από τόκους (στην υποκείμενη βάση) (ετησιοποιημένο με βάση τις συσσωρευμένες μέρες μέχρι σήμερα) ως ποσοστό του τριμηνιαίου μέσου όρου των τοκοφόρων περιουσιακών στοιχείων. Στον τριμηνιαίο μέσο όρο των τοκοφόρων περιουσιακών στοιχείων δεν περιλαμβάνονται τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων στο τέλος κάθε τριμήνου, όπου ισχύει.
Κέρδη/(ζημιά) μετά τη φορολογία – οργανικά (αναλογούντα στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας)	Κέρδη/(ζημιές) μετά τη φορολογία – οργανικά (αναλογούντα στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας) είναι τα κέρδη μετά τη φορολογία και πριν τα μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία (όπως ορίζονται πιο πάνω) (αναλογούντα στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας), εκτός από "Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης – οργανικά'.
Λειτουργικά κέρδη	Τα λειτουργικά κέρδη περιλαμβάνουν κέρδη πριν τις πιστωτικές ζημιές δανείων (όπως ορίζονται), απομειώσεις των λοιπών χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα, τη φορολογία, τα κέρδη που αναλογούν σε δικαιώματα μειοψηφίας και τα μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία (όπως ορίζονται).

Λειτουργικά κέρδη επί του μέσου όρου των περιουσιακών στοιχείων	Τα λειτουργικά κέρδη επί του μέσου όρου των περιουσιακών στοιχείων υπολογίζονται ως τα ετησιοποιημένα (με βάση τις συσσωρευμένες μέρες μέχρι σήμερα) λειτουργικά κέρδη (στην υποκείμενη βάση) (όπως ορίζονται) ως προς τον τριμηνιαίο μέσο όρο των περιουσιακών στοιχείων για τη σχετική περίοδο. Στο μέσο όρο των περιουσιακών στοιχείων δεν περιλαμβάνονται τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων στο τέλος κάθε τρίμηνου, όπου ισχύει.
Μεικτά δάνεια	Αποτελούνται από: (i) μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος πριν από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση (περιλαμβανομένων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση) και (ii) δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατηγοριοποιούνται και επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναπροσαρμοσμένα για τη συσσωρευμένη αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία. Τα μεικτά δάνεια παρουσιάζονται πριν την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση σε σχέση με τα δάνεια που αποκτήθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα (υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ του ανεξόφλητου συμβατικού ποσού και της εύλογης αξίας των δανείων κατά την ημερομηνία της εξαγοράς). Αυτό αφορά τα δάνεια και απαιτήσεις που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία.
Μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ)	Με βάση τα πρότυπα αναφοράς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) και τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) προς τις τράπεζες για τα ΜΕΔ, (που δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο 2017), ΜΕΔ θεωρούνται αυτά τα ανοίγματα τα οποία ικανοποιούν ένα από τους πιο κάτω όρους: (i) Ο δανειολήπτης έχει αξιολογηθεί ότι δεν είναι πιθανό να εκπληρώσει τις πιστωτικές του υποχρεώσεις χωρίς την εκποίηση της εξασφάλισής του, ανεξάρτητα από την ύπαρξη τυχόν ληξιπρόθεσμων οφειλών ή τον αριθμό των ημερών σε καθυστέρηση. (ii) Δάνεια σε αθέτηση ή απομειωμένα δάνεια σύμφωνα με την προσέγγιση που προβλέπεται από τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR), τα οποία θα προκαλούσαν επίσης αθέτηση υποχρέωσης βάσει συγκεκριμένης πιστωτικής προσαρμογής, αναδιάρθρωσης κινδύνου και πτώχευσης του οφειλέτη. (iii) Σημαντικά ανοίγματα όπως καθορίζονται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ), τα οποία είναι ληξιπρόθεσμα πάνω από 90 μέρες. (iv) Εξυπηρετούμενα, ρυθμισμένα δάνεια υπό επίβλεψη για τα οποία χρειάζονται επιπρόσθετες ρυθμίσεις. (v) Εξυπηρετούμενα, ρυθμισμένα δάνεια υπό επίβλεψη τα οποία παρουσιάζουν ληξιπρόθεσμες οφειλές πάνω από 30 μέρες εντός της περιόδου επίβλεψης. Όταν ένα συγκεκριμένο μέρος των δανείων του οφειλέτη, το οποίο πληροί τα πιο πάνω κριτήρια ΜΕΔ, υπερβαίνει το 20% της μεικτής λογιστικής αξίας όλων των εντός ισολογισμού δανείων του, τότε όλα τα δάνεια του οφειλέτη κατηγοριοποιούνται ως μη εξυπηρετούμενα. Σε αντίθετη περίπτωση, μόνο το συγκεκριμένο μέρος των δανείων κατηγοριοποιείται ως μη εξυπηρετούμενο. Τα ΜΕΔ παρουσιάζονται πριν την αφαίρεση των συσσωρευμένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών δανείων (όπως ορίζονται).

Μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία	Τα μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία όπως παρουσιάζονται στην 'Μη ελεγμένη Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων – Υποκείμενη βάση' τα οποία αφορούν: (i) Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης – οργανικά, (ii) Έξοδα αναδιάρθρωσης - Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης Προσωπικού, (iii) Προβλέψεις/καθαρή ζημιά που αφορά την πώληση ΜΕΔ, (iv) (Ζημιά)/κέρδος από επαναμέτρηση της επένδυσης σε συγγενή εταιρία που κατέχεται προς πώληση (CNP) μετά το μερίδιο στα κέρδη από συγγενείς εταιρίες, (v) Αναστροφή απομείωσης/(απομείωση) αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (ΑΦΑ) και απομείωση εισπρακτέας φορολογίας και (vi) Κέρδη από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (στο Η.Β.) (μόνο για το 2018).
Νέα δάνεια σύμφωνα με την Έκθεση Συμβούλων	Ο νέος δανεισμός περιλαμβάνει τη μέση μεταβολή (εάν είναι θετική) για την περίοδο για τους λογαριασμούς ορίων.
Πιστωτικές ζημιές δανείων	Οι πιστωτικές ζημιές δανείων αποτελούνται από: (i) πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, (ii) καθαρά κέρδη από αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος και (iii) τα καθαρά κέρδη από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, για το έτος αναφοράς.
Ποσοστό δανείων σε ΜΕΔ	Το ποσοστό δανείων σε ΜΕΔ υπολογίζεται ως τα ΜΕΔ (όπως ορίζονται) ως προς τα μεικτά δάνεια (όπως ορίζονται).
Συνολικά έσοδα	Τα συνολικά έσοδα στην υποκείμενη βάση αποτελούνται από το σύνολο των καθαρών εσόδων από τόκους, καθαρών εσόδων από αμοιβές και προμήθειες, καθαρών κερδών από διαπραγμάτευση συναλλάγματος, καθαρών κερδών από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών (με εξαίρεση τα καθαρά κέρδη από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων), εσόδων από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες, καθαρών κερδών/(ζημιών) από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα, καθαρών κερδών από πώληση αποθεμάτων ακινήτων και λοιπών εσόδων (στην υποκείμενη βάση). Η συμφιλίωση των ποσών αυτών μεταξύ της βάσης που απαιτείται από τη νομοθεσία και της υποκείμενης βάσης γνωστοποιείται στην Έκθεση Συμβούλων στο μέρος 'Οικονομικά Αποτελέσματα της υποκείμενης βάσης'.
Συσσωρευμένες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δανείων	Οι συσσωρευμένες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δανείων περιλαμβάνουν: (i) αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (περιλαμβανομένων συσσωρευμένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση), (ii) εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες, (iii) αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για στοιχεία εκτός ισολογισμού (χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και ανειλημμένες υποχρεώσεις) που παρουσιάζονται στον ισολογισμό στις λοιπές υποχρεώσεις και (iv) συσσωρευμένη αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατηγοριοποιούνται και επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.
Τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία	Τα τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν: μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες, συν δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες, συν καθαρά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση), συν επενδύσεις (με εξαίρεση τις μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια).
Χρέωση για πιστωτικές ζημιές δανείων (cost of risk)	Η χρέωση για πιστωτικές ζημιές δανείων (cost of risk) (από την αρχή του έτους μέχρι σήμερα) υπολογίζεται ως οι πιστωτικές ζημιές δανείων (όπως ορίζονται) (ετησιοποιημένο με βάση τις συσσωρευμένες μέρες μέχρι σήμερα) ως προς τον μέσο όρο των μεικτών δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (όπως ορίζονται). Ο μέσος όρος υπολογίζεται ως ο μέσος όρος του αρχικού υπόλοιπου και του τελικού υπόλοιπου, για το έτος αναφοράς.

ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΕΙΣ

Για σκοπούς των Όρων και επεξηγήσεων στις Γνωστοποιήσεις Εναλλακτικών Μέτρων Απόδοσης, όπου γίνεται αναφορά σε 'Σημείωση' αφορά στην αντίστοιχη σημείωση στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

1. **Συμφιλίωση Μεικτών δανείων και απαιτήσεων από πελάτες**

	2019	2018
	€000	€000
Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (όπως ορίζεται πιο πάνω)	**12,821,838**	15,900,427
Συμφιλίωση για:		
Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση (Σημ. 46.2)	**(201,999)**	(262,049)
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 46.7)	**(173,881)**	(2,711,960)
Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 46.7)	**(11,083)**	(139,153)
Επαναταξινόμηση μεταξύ μεικτών δανείων και συσσωρευμένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση	**-**	99,000
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Σημ. 24)	**(369,293)**	(395,572)
Συσσωρευμένη αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**(57,436)**	(60,326)
Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε αποσβεσμένο κόστος στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις (Σημ. 24)	**12,008,146**	12,430,367

2. **Συμφιλίωση συσσωρευμένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες**

	2019	2018
	€000	€000
Συσσωρευμένες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (όπως ορίζονται πιο πάνω)	**2,096,180**	3,852,218
Συμφιλίωση για:		
Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση (Σημ. 46.2)	**(201,999)**	(262,049)
Συσσωρευμένη αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**(57,436)**	(60,326)
Συσσωρευμένες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 46.9)	**(147,952)**	(1,557,852)
Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 46.7)	**(11,083)**	(139,153)
Επαναταξινόμηση μεταξύ μεικτών δανείων και συσσωρευμένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση	**-**	99,000
Προβλέψεις για απομείωση χρηματοοικονομικών εγγυήσεων και ανειλημμένων υποχρεώσεων (Σημ. 35)	**(22,112)**	(27,685)
Συσσωρευμένες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις (Σημ. 24)	**1,655,598**	1,904,153

3. **Συμφιλίωση ΜΕΔ**

	2019	2018
	€000	€000
ΜΕΔ (όπως ορίζεται πιο πάνω)	**3,879,508**	7,418,613
Συμφιλίωση για:		
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (ΜΕΔ) που κατέχονται προς πώληση *(Σημ. 1 πιο κάτω)*	**(172,880)**	(2,613,603)
Εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (ΜΕΔ) που κατέχονται προς πώληση *(Σημ. 2 πιο κάτω)*	**(11,096)**	(135,697)
Επαναταξινόμηση μεταξύ μεικτών δανείων και συσσωρευμένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση	**-**	99,000
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (ΜΕΔ)	**(144,866)**	(160,907)
Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI) (ΜΕΔ) *(Σημ. 3 πιο κάτω)*	**(511,933)**	(691,815)
Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος σε Στάδιο 3 στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις (Σημ. 46.6)	**3,038,733**	3,915,591
Ποσοστό δανείων σε ΜΕΔ		
ΜΕΔ (ως ο πίνακας πιο πάνω) (€000)	**3,879,508**	7,418,613
Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (ως ο πίνακας πιο πάνω) (€000)	**12,821,838**	15,900,427
Δείκτης ΜΕΔ/Μεικτά δάνεια (%)	**30.3%**	46.7%

Σημείωση 1: Τα μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση που κατέχονται προς πώληση περιλαμβάνουν δάνεια στο Στάδιο 3 ύψους €150,206 χιλ. (2018: δάνεια στο Στάδιο 3 ύψους €2,198,360 χιλ.) και δάνεια απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση στο Στάδιο 3 ύψους €22,674 χιλ. (από δάνεια απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση συνολικού ποσού ύψους €22,679 χιλ.) (2018: δάνεια απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση στο Στάδιο 3 ύψους €415,243 χιλ. (από δάνεια απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση συνολικού ποσού ύψους €415,308 χιλ.) όπως γνωστοποιούνται στη Σημείωση 46.7 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Σημείωση 2: Η εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση περιλαμβάνει ποσό ύψους €3,402 χιλ. για δάνεια στο Στάδιο 3 (2018: €24,571 χιλ. για δάνεια στο Στάδιο 3) και ποσό ύψους €7,694 χιλ. για δάνεια απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση στο Στάδιο 3 (2018: €111,126 χιλ. για δάνεια απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση στο Στάδιο 3) όπως γνωστοποιούνται στη Σημείωση 46.7 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Σημείωση 3: Τα μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε αποσβεσμένο κόστος πριν από την εναπομείνουσα αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση περιλαμβάνουν δάνεια απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση στο Στάδιο 3 ύψους €511,933 χιλ. (από συνολικό ποσό δανείων απομειωμένων κατά την αρχική αναγνώριση ύψους €627,212 χιλ.) (2018: €691,815 χιλ. δάνεια απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση στο Στάδιο 3 (από συνολικό ποσό δανείων απομειωμένων κατά την αρχική αναγνώριση ύψους €819,789 χιλ.)) όπως γνωστοποιούνται στη Σημείωση 46.6 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

4. **Συμφιλίωση Πιστωτικών ζημιών δανείων**

	2019	2018*
	€000	€000
Πιστωτικές ζημιές δανείων στην υποκείμενη βάση	**145,498**	135,290
Συμφιλίωση για:		
Πιστωτικές ζημιές δανείων που σχετίζονται με το χαρτοφυλάκιο Helix και πωλήσεις ΜΕΔ, οι οποίες παρουσιάζονται στα μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία στις 'Προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ' στην υποκείμενη βάση	**87,481**	149,843
Μη επαναλαμβανόμενη χρέωση που συμπεριλαμβάνεται στα 'Καθαρά έσοδα από τόκους' στη βάση όπως απαιτείται από τη νομοθεσία και στις 'Πιστωτικές ζημιές δανείων' στην υποκείμενη βάση, δεδομένου ότι ήταν μη επαναλαμβανόμενο στοιχείο που σχετιζόταν με μια αλλαγή στη μέθοδο απόσβεσης της αμοιβής διευθέτησης	**(11,606)**	-
	221,373	285,133
Πιστωτικές ζημιές δανείων (όπως ορίζονται) συμφιλιώνονται στη βάση όπως απαιτείται από τη νομοθεσία ως εξής:		
Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (Σημ. 17)	**232,451**	329,083
Καθαρά κέρδη από αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος (Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων)	**(8,187)**	(27,825)
Καθαρά κέρδη από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Σημ. 12)	**(2,891)**	(16,125)
	221,373	285,133

*Περισσότερες πληροφορίες για τις επαναταξινομήσεις στις συγκριτικές πληροφορίες παρατίθενται στο μέρος 'Συγκριτικές πληροφορίες'.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΔΕΙΚΤΩΝ

Για σκοπούς των Όρων και επεξηγήσεων στις Γνωστοποιήσεις Εναλλακτικών Μέτρων Απόδοσης, όπου γίνεται αναφορά σε 'Σημείωση' αφορά στην αντίστοιχη σημείωση στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

1. Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο

Η συμφιλίωση των επί μέρους παραμέτρων του καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου από την υποκείμενη βάση στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2019	2018*
1.1. Συμφιλίωση των καθαρών εσόδων από τόκους	**€000**	€000
Καθαρά έσοδα από τόκους στην υποκείμενη βάση	**343,620**	330,549
Επανακατηγοριοποιήσεις για:		
Καθαρά έσοδα από τόκους που σχετίζονται με το χαρτοφυλάκιο Helix, που παρουσιάζονται στην υποκείμενη βάση ως μέρος των μη επαναλαμβανόμενων στοιχείων στις 'Προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ'	**33,962**	88,504
Μη επαναλαμβανόμενη χρέωση που συμπεριλαμβάνεται στα 'Καθαρά έσοδα από τόκους' στη βάση όπως απαιτείται από τη νομοθεσία και στις 'Πιστωτικές ζημιές δανείων' στην υποκείμενη βάση, δεδομένου ότι ήταν μη επαναλαμβανόμενο στοιχείο που σχετιζόταν με μια αλλαγή στη μέθοδο απόσβεσης της αμοιβής διευθέτησης	**(11,606)**	-
Καθαρά έσοδα από τόκους στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία	**365,976**	419,053
Καθαρά έσοδα από τόκους που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό του καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου	**343,620**	330,549

1.2. Τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία	**31 Δεκεμβρίου 2019**	30 Σεπτεμβρίου 2019	30 Ιουνίου 2019	31 Μαρτίου 2019	31 Δεκεμβρίου 2018
	€000	€000	€000	€000	€000
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**5,060,042**	4,412,542	5,261,896	3,913,391	4,610,491
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**320,881**	427,966	403,041	448,043	472,532
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	**10,721,841**	10,970,923	10,949,002	10,954,529	10,921,786
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 30)	**25,929**	-	5,891	1,108,440	1,154,108
Επενδύσεις					
Ομόλογα (Σημ. 21)	**1,738,007**	1,808,891	1,720,231	1,556,668	1,364,743
Μείον: Επενδύσεις που δεν είναι τοκοφόρες	**(23,593)**	(22,345)	(13,563)	(10,181)	(8,606)
Συνολικά τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία	**17,843,107**	17,597,977	18,326,498	17,970,890	18,515,054
1.3. Τριμηνιαίος μέσος όρος των τοκοφόρων περιουσιακών στοιχείων (€000)					
- κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019	**18,050,705**				
- κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018	18,190,281				

*Περισσότερες πληροφορίες για τις επαναταξινομήσεις στις συγκριτικές πληροφορίες παρατίθενται στο μέρος 'Συγκριτικές πληροφορίες'.

2. Δείκτης κόστος προς έσοδα

2.1. Η συμφιλίωση των επί μέρους παραμέτρων των συνολικών εξόδων που χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό του δείκτη κόστος προς έσοδα από την υποκείμενη βάση στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2019	2018*
	€000	€000
2.1.1. Συμφιλίωση δαπανών προσωπικού		
Συνολικές δαπάνες προσωπικού στην υποκείμενη βάση	**219,983**	211,540
Επανακατηγοριοποίησεις για:		
Δαπάνες προσωπικού που σχετίζονται με το χαρτοφυλάκιο Helix, επανακατηγοριοποιούνται στην υποκείμενη βάση στις 'Προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ'	**5,564**	5,200
Δαπάνες προσωπικού – σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης και άλλες παροχές τερματισμού, παρουσιάζονται ξεχωριστά στην υποκείμενη βάση (Σημ. 15)	**81,166**	-
Συνολικές δαπάνες προσωπικού στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία	**306,713**	216,740
2.1.2. Συμφιλίωση Άλλων λειτουργικών εξόδων		
Συνολικά Άλλα λειτουργικά έξοδα στην υποκείμενη βάση	**165,493**	156,297
Επανακατηγοριοποιήσεις για:		
Λειτουργικά έξοδα που σχετίζονται με το χαρτοφυλάκιο Helix, τα οποία παρουσιάζονται στις 'Προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ' στην υποκείμενη βάση	**20,021**	1,620
Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα, που παρουσιάζονται ξεχωριστά στην υποκείμενη βάση	**10,451**	22,784
Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης - οργανικά, που παρουσιάζονται ξεχωριστά στην υποκείμενη βάση	**21,590**	42,051
Έξοδα αναδιάρθρωσης που σχετίζονται με το χαρτοφυλάκιο Helix και την πώληση ΜΕΔ, τα οποία παρουσιάζονται στις 'Προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ' στην υποκείμενη βάση	**25,067**	18,420
Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες που σχετίζονται με την έκδοση Χρεογράφων Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1 (AT1), παρουσιάζονται στα 'Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης – οργανικά' στην υποκείμενη βάση (Σημ. 10)	**-**	(11,215)
Έξοδα που σχετίζονται με κανονιστικά θέματα στο Ηνωμένο Βασίλειο παρουσιάζονται στα 'Άλλα λειτουργικά έξοδα' στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία, περιλαμβάνονται στα 'Κέρδη από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Ηνωμένο Βασίλειο)' στην υποκείμενη βάση	**-**	3,586
Έξοδα αναδιάρθρωσης που σχετίζονται με την πώληση του συγκροτήματος στο Ηνωμένο Βασίλειο που παρουσιάζονται στα 'Άλλα λειτουργικά έξοδα' στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία, περιλαμβάνονται στα 'Κέρδη από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Ηνωμένο Βασίλειο)' στην υποκείμενη βάση	**-**	1,348
Συνολικά Άλλα λειτουργικά έξοδα στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία	**242,622**	234,891

*Περισσότερες πληροφορίες για τις επαναταξινομήσεις στις συγκριτικές πληροφορίες παρατίθενται στο μέρος 'Συγκριτικές πληροφορίες'.

	2019	2018*
	€000	€000
2.1.3. Ειδικός φόρος επί των καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο, συνεισφορά στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης και άλλες εισφορές		
Ειδικός φόρος επί των καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο και συνεισφορά στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (ΕΤΕ) στην υποκείμενη βάση	**24,854**	25,095
Επανακατηγοριοποιήσεις για:		
Τέλος που σχετίζεται με την αναθεωρημένη νομοθεσία φορολογίας εισοδήματος, που παρουσιάζεται στην 'Αναστροφή απομείωσης/(απομείωση) αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης και απομείωση άλλων εισπρακτέων σε σχέση με φορολογία' στην υποκείμενη βάση	**18,755**	-
Ειδικός φόρος επί των καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο, συνεισφορά στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης και άλλες εισφορές στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία	**43,609**	25,095

*Περισσότερες πληροφορίες για τις επαναταξινομήσεις στις συγκριτικές πληροφορίες παρατίθενται στο μέρος 'Συγκριτικές πληροφορίες'.

2.2. Η συμφιλίωση των επί μέρους παραμέτρων του συνολικού εισοδήματος (όπως ορίζεται) που χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό του δείκτη κόστος προς έσοδα από την υποκείμενη βάση στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2019	2018*
	€000	€000
2.2.1. Συμφιλίωση Καθαρών εσόδων από αμοιβές και προμήθειες		
Συνολικά Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες στην υποκείμενη βάση	**149,960**	162,486
Επανακατηγοριοποιήσεις για:		
Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες που σχετίζονται με το χαρτοφυλάκιο Helix, που παρουσιάζονται στην υποκείμενη βάση ως μέρος των μη επαναλαμβανόμενων στοιχείων στις 'Προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ'	**11,934**	4,000
Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες που σχετίζονται με την έκδοση Χρεογράφων Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1 (AT1), παρουσιάζονται στα 'Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης – οργανικά' στην υποκείμενη βάση (Σημ. 10)	**-**	(11,215)
Συνολικά καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία	**161,894**	155,271
2.2.2. Συμφιλίωση Καθαρών κερδών από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και Καθαρών κερδών από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών		
Συνολικά Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών στην υποκείμενη βάση	**38,494**	67,106
Επανακατηγοριοποιήσεις για:		
Καθαρά κέρδη από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, που γνωστοποιούνται στις 'Πιστωτικές ζημιές δανείων' στην υποκείμενη βάση (Σημ. 12)	**2,891**	16,125
Κέρδος που σχετίζεται με την πώληση των δραστηριοτήτων στο Ηνωμένο Βασίλειο, που γνωστοποιείται στα 'Κέρδη από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Ηνωμένο Βασίλειο)' στην υποκείμενη βάση	**-**	3,817
Απομείωση άλλων χρηματοοικονομικών στοιχείων που σχετίζονται με το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν γνωστοποιηθεί ως κόστος στα 'Κέρδη από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Ηνωμένο Βασίλειο)' στην υποκείμενη βάση	**-**	(2,690)
Κέρδος που σχετίζεται με την πώληση θυγατρικής, γνωστοποιείται στα 'Καθαρά κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και από πώληση αποθεμάτων ακινήτων' στην υποκείμενη βάση	**3,886**	-
Συνολικά Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία (ως πιο κάτω)	**45,271**	84,358
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία	**26,596**	37,688
Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία	**18,675**	46,670
Συνολικά Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία	**45,271**	84,358
Η συμφιλίωση των Καθαρών εσόδων από τόκους μεταξύ της υποκείμενης βάσης και της βάσης που απαιτείται από τη νομοθεσία παρατίθεται στους πίνακες πιο πάνω.		

*Περισσότερες πληροφορίες για τις επαναταξινομήσεις στις συγκριτικές πληροφορίες παρατίθενται στο μέρος 'Συγκριτικές πληροφορίες'.

3. Λειτουργικά κέρδη επί του μέσου όρου των περιουσιακών στοιχείων

Οι επί μέρους παράμετροι που χρησιμοποιούνται στον προσδιορισμό του δείκτη λειτουργικών κερδών επί του μέσου όρου των περιουσιακών στοιχείων παρατίθενται πιο κάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2019	30 Σεπτεμβρίου 2019	30 Ιουνίου 2019	31 Μαρτίου 2019	31 Δεκεμβρίου 2018
	€000	€000	€000	€000	€000
Συνολικά περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό του δείκτη λειτουργικών κερδών επί του μέσου όρου των περιουσιακών στοιχείων ως ο Ενοποιημένος Ισολογισμός	**21,122,822**	21,114,340	21,887,186	21,745,438	22,075,271

	2019	2018*
	€000	€000
Λειτουργικό κέρδος	**240,429**	264,316
Τριμηνιαίος μέσος όρος συνολικών περιουσιακών στοιχείων	**21,589,011**	21,675,817

Η συμφιλίωση των επί μέρους παραμέτρων του λειτουργικού κέρδους από την υποκείμενη βάση στη βάση που απαιτείται από τη νομοθεσία παρατίθεται στους πίνακες πιο πάνω.

*Περισσότερες πληροφορίες για τις επαναταξινομήσεις στις συγκριτικές πληροφορίες παρατίθενται στο μέρος 'Συγκριτικές πληροφορίες'.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Οι συγκριτικές πληροφορίες έχουν αναπροσαρμοστεί για σκοπούς της υποκείμενης βάσης όπως αναφέρεται στην Έκθεση Συμβούλων. Οι αναπροσαρμογές σχετίζονται με την επίδραση του project Helix ως μη επαναλαμβανόμενο γεγονός και επηρεάζει τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον πίνακα παρακάτω. Τα ποσά έχουν επαναταξινομηθεί από τις πιο κάτω γραμμές στη γραμμή 'Προβλέψεις/καθαρή ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ' για να αντικατοπτρίσουν την τρέχουσα πληροφόρηση του έτους στην υποκείμενη βάση.

	2018
	€000
Στοιχεία που σχετίζονται με το Project Helix:	
Καθαρά έσοδα από τόκους (αναφορά στον πίνακα 1.1)	88,504
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες (αναφορά στον πίνακα 2.2.1)	4,000
Άλλα λειτουργικά έξοδα (αναφορά στον πίνακα 2.1.2)	(1,620)
Δαπάνες προσωπικού (αναφορά στον πίνακα 2.1.1)	(5,200)
Πιστωτικές ζημιές δανείων (αναφορά στον πίνακα 4)	(149,843)

Έχουν γίνει επίσης επαναταξινομήσεις στις συγκριτικές πληροφορίες αναφορικά με μη αναγνωρισμένους τόκους από προηγουμένως απομειωμένα δάνεια που έχουν εξυγιανθεί κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018, ύψους €32,538 χιλ. Οι εν λόγω τόκοι επαναταξινομήθηκαν από τα 'Καθαρά έσοδα από τόκους' στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' σύμφωνα με εισήγηση της ΕΔΔΠΧΑ (προσωρινή απόφαση στην ατζέντα Νοεμβρίου 2018, που οριστικοποιήθηκε το Μάρτιο 2019) (Παρουσίαση των μη αναγνωρισμένων τόκων μετά από εξυγίανση προηγουμένως απομειωμένου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου (ΔΠΧΑ 9)). Αυτό παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

	Καθαρά έσοδα από τόκους (Πίνακας 1.1)	Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (Πίνακας 4)
	€000	€000
Ποσά όπως παρουσιάζονται στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2018 – Έκθεση Συμβούλων – Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων υποκείμενη βάση	451,591	(167,828)
Προσαρμογή για ΕΔΔΠΧΑ	(32,538)	32,538
Καθαρά έσοδα από τόκους που σχετίζονται με το Project Helix (ως ο πίνακας πιο πάνω)	(88,504)	-
Ποσά όπως παρουσιάζονται στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2019 – Έκθεση Συμβούλων – Μη ελεγμένη Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων σε υποκείμενη βάση – 2018	**330,549**	**(135,290)**

Οι αλλαγές στην παρουσίαση δεν είχαν επίδραση στις ζημιές μετά τη φορολογία του Συγκροτήματος για το έτος. Ωστόσο το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο, ο δείκτης κόστος προς έσοδα και η χρέωση για πιστωτικές ζημιές δανείων (cost of risk) έχουν υπολογιστεί εκ νέου για να ληφθούν υπόψη αυτές οι επαναταξινομήσεις.